

Jaarrapport 2020

Inhoudsopgave

Bestuursverslag	7
1. Voorwoord	8
2. Kerncijfers	10
3. Karakteristieken van het pensioenfonds	13
3.1. Profiel	14
3.2. Kringen binnen Centraal Beheer APF	16
3.3. Organisatie	17
4. Governance, Risicobeheersing en Compliance	27
4.1. Governance	28
4.2. Risicobeheersing	30
4.3. Compliance	35
4.4. Toezichthouders DNB en AFM	39
4.5. Ontwikkelingen en naleving wet- en regelgeving	40
5. Communicatie	43
5.1. Ons communicatiebeleid	44
5.2. Stakeholders actief informeren over belangrijke ontwikkelingen	44
5.3. Communicatie met belanghebbendenorganen	45
6. Vermogensbeheer	46
6.1. Beleggingsbeleid	47
6.2. Investment beliefs	47
6.3. Maatschappelijk verantwoord beleggen (MVB)	48
6.4. Strategische Mix en Rendement	51
6.5. Beleggingsomgeving	52
6.6. Vooruitblik 2021	60
6.7. Beheerkosten van het fonds	61
7. Verslag over boekjaar en vooruitzichten	62
7.1. Ontwikkelingen in 2020	63
7.2. Markontwikkeling	63
7.3. Toekomstverwachtingen	64
7.4. Weerstandsvermogen	64
7.5. Gebeurtenissen na balansdatum	65

8. Verslag Kring DC	66
8.1. Kerncijfers Kring DC	67
8.2. Pensioenparagraaf	69
8.3. Financiële paragraaf	74
8.4. Vermogensbeheer	76
8.5. Actuariële paragraaf	77
8.6. Risicoparagraaf	82
8.7. Terugblik 2020	83
8.8. Gebeurtenissen na balansdatum	84
9. Verslag Kring DB Premie	86
9.1. Kerncijfers Kring DB Premie	87
9.2. Pensioenparagraaf	89
9.3. Financiële paragraaf	90
9.4. Vermogensbeheer	92
9.5. Actuariële paragraaf	93
9.6. Risicoparagraaf	97
9.7. Terugblik 2020	99
9.8. Gebeurtenissen na balansdatum	99
10. Verslag Kring DB Stabiliteit	101
10.1. Kerncijfers Kring DB Stabiliteit	102
10.2. Pensioenparagraaf	103
10.3. Financiële paragraaf	105
10.4. Vermogensbeheer	107
10.5. Actuariële paragraaf	108
10.6. Risicoparagraaf	112
10.7. Terugblik 2020	114
10.8. Gebeurtenissen na balansdatum	114
11. Verslag Kring DB Koopkracht	116
11.1. Kerncijfers Kring DB Koopkracht	117
11.2. Pensioenparagraaf	119
11.3. Financiële paragraaf	120
11.4. Vermogensbeheer	122
11.5. Actuariële paragraaf	123
11.6. Risicoparagraaf	127
11.7. Terugblik 2020	129
11.8. Gebeurtenissen na balansdatum	129
12. Verslag Kring DB Evenwicht	131
12.1. Kerncijfers Kring DB Evenwicht	132
12.2. Pensioenparagraaf	133
12.3. Financiële paragraaf	135
12.4. Vermogensbeheer	137
12.5. Actuariële paragraaf	138
12.6. Risicoparagraaf	141
12.7. Terugblik 2020	143
12.8. Gebeurtenissen na balansdatum	144

13. Verslag Pensioenfondsenkring 1	146
13.1. Kerncijfers Pensioenfondsenkring 1	147
13.2. Pensioenparagraaf	148
13.3. Financiële paragraaf	150
13.4. Vermogensbeheer	152
13.5. Actuariële paragraaf	153
13.6. Risicoparagraaf	157
13.7. Terugblik 2020	159
13.8. Gebeurtenissen na balansdatum	159
14. Verslag Kring RBS	161
14.1. Kerncijfers Kring RBS	162
14.2. Pensioenparagraaf	163
14.3. Financiële paragraaf	165
14.4. Vermogensbeheer	167
14.5. Actuariële paragraaf	169
14.6. Risicoparagraaf	171
14.7. Terugblik 2020	173
14.8. Gebeurtenissen na balansdatum	174
15. Verslag Kring Bavaria	175
15.1. Kerncijfers Kring Bavaria	176
15.2. Pensioenparagraaf	178
15.3. Financiële paragraaf	181
15.4. Vermogensbeheer	183
15.5. Actuariële paragraaf	184
15.6. Risicoparagraaf	188
15.7. Terugblik 2020	190
15.8. Gebeurtenissen na balansdatum	191
16. Verslag Kring Sligro Food Group	193
16.1. Kerncijfers Kring Sligro Food Group	194
16.2. Pensioenparagraaf	195
16.3. Financiële paragraaf	198
16.4. Vermogensbeheer	199
16.5. Actuariële paragraaf	200
16.6. Risicoparagraaf	205
16.7. Terugblik 2020	207
16.8. Gebeurtenissen na balansdatum	207
17. Verslag Kring Chemours	209
17.1. Kerncijfers Kring Chemours	210
17.2. Pensioenparagraaf	212
17.3. Financiële paragraaf	215
17.4. Vermogensbeheer	217
17.5. Actuariële paragraaf	218
17.6. Risicoparagraaf	222
17.7. Terugblik 2020	224
17.8. Gebeurtenissen na balansdatum	225

18. Verslag Kring equensWorldline	226
18.1. Kerncijfers Kring equensWorldline	227
18.2. Pensioenparagraaf	228
18.3. Financiële paragraaf	232
18.4. Vermogensbeheer	233
18.5. Actuariële paragraaf	235
18.6. Risicoparagraaf	239
18.7. Terugblik 2020	241
18.8. Gebeurtenissen na balansdatum	241
19. Ondertekening bestuursverslag door bestuursleden	242
Jaarrekening 2020	245
20. Stichting Achmea Algemeen Pensioenfonds Jaarrekening 2020	246
21. Kring DC Financiële verantwoording 2020	263
22. Kring Premie Financiële verantwoording 2020	294
23. Kring Stabiliteit Financiële verantwoording 2020	327
24. Kring Koopkracht Financiële verantwoording 2020	357
25. Kring DB Evenwicht Financiële verantwoording 2020	388
26. Pensioenfondsenkring 1 Financiële verantwoording 2020	418
27. Kring RBS Financiële verantwoording 2020	452
28. Kring Bavaria Financiële verantwoording 2020	483
29. Kring Sligro Food Group Financiële verantwoording 2020	514
30. Kring Chemours Financiële verantwoording 2020	545
31. Kring equensWorldline Financiële verantwoording 2020	574
Overige gegevens	605
32. Verslag van het Samengevoegd Belanghebbendenorgaan	606
33. Verslag van het Belanghebbendenorgaan Kring DB Evenwicht	609
34. Verslag van het Belanghebbendenorgaan Pensioenfondsenkring 1	611
35. Verslag van het Belanghebbendenorgaan Kring RBS	613
36. Verslag van het Belanghebbendenorgaan Kring Bavaria	616
37. Verslag van het Belanghebbendenorgaan Kring Sligro Food Group	620

38. Verslag van het Belanghebbendenorgaan Kring Chemours	622
39. Verslag van het Belanghebbendenorgaan Kring equensWorldline	624
40. Verslag van het Kringoverstijgend Medezeggenschapsorgaan	626
41. Verslag van de Raad van Toezicht	628
42. Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	638
43. Statutaire regeling omtrent de bestemming van het resultaat van de bedrijfsomgeving	645
Bijlagen	646
Bijlage 1: Afkortingen en begrippenlijst	647
Bijlage 2: Nevenfuncties	653
Nevenfuncties bestuur per 31 december 2020	653
Nevenfuncties raad van toezicht per 31 december 2020	653

Bestuursverslag

1. Voorwoord

Hierbij presenteren wij het jaarrapport van Stichting Achmea Algemeen Pensioenfonds, handelend onder de naam Centraal Beheer Algemeen Pensioenfonds (hierna: Centraal Beheer APF of het fonds) over het boekjaar 2020. Met dit bestuursverslag informeren wij u over de ontwikkelingen van het fonds en de financiële stand van zaken.

2020 was een bijzonder jaar. Net als heel Nederland werden wij geconfronteerd met de gevolgen van de Corona-crisis. Wij werken inmiddels ruim een jaar thuis, hebben de financiële markten flink zien bewegen en hebben gezien dat ook een aantal van onze klanten het financieel moeilijk heeft gehad. Vanzelfsprekend hebben wij alle adviezen van het RIVM en de Rijksoverheid gevolgd over hygiëne en thuiswerken. Wij hebben gepaste maatregelen genomen om in ieder geval onze bedrijfsvoering te kunnen continueren. De uitbetaling van pensioenen aan onze deelnemers is daardoor niet in gevaar gekomen. Ook hebben wij de situatie op de financiële markten dagelijks gevolgd en onze aangesloten werkgevers en onze deelnemers op de hoogte gebracht van de stand van zaken en mogelijke consequenties hiervan. Om de voortgang te monitoren, bij te sturen en de risico's te beheersen hebben periodiek overleggen plaatsgevonden in dit kader.

Wij hebben het consultatiedocument met betrekking tot de Wet toekomst pensioenen zien verschijnen. Wij hebben ons daarin verdiept en ons oordeel daarover gevormd. Wij hebben werkgroepen samengesteld om ons voor te bereiden op de stappen die we als APF moeten nemen op de korte en wat langere termijn. Ook hebben wij onze denkbeelden over het Pensioenakkoord en hoe wij daarmee om willen gaan richting onze klanten gecommuniceerd via diverse kanalen. In 2021 hebben we onze reactie ingediend op het consultatiedocument en onze plannen om met de uitwerking van het Pensioenakkoord aan de slag te gaan verder uitgewerkt.

Wij zijn verheugd om weer nieuwe klanten te mogen verwelkomen, zowel in de standaardkringen, als in nieuwe eigen kringen. Ook hebben wij een nieuwe standaardkring ingericht waarin twee pensioenfondsen zijn toegetreden. Wij hebben invulling gegeven aan ons strategisch plan. Dit helpt ons koers te houden naar een persoonlijk pensioen voor onze deelnemers. Waarbij wij risico's goed blijven beheersen en de uitvoering waarborgen tegen acceptabele kosten. Ook Maatschappelijk Verantwoord Beleggen heeft hierin een plek (meer informatie hierover vindt u in paragraaf 6.3 van dit jaarrapport). Hiermee geven wij invulling aan onze missie, visie en strategie waarin de deelnemer centraal staat.

De deelnemer centraal

Bij Centraal Beheer APF staat het belang van de deelnemer steeds centraal. Onze missie is om een totale oudedagsvoorziening bereikbaar te maken voor iedereen. Wij willen voor elke ingelegde euro zo veel mogelijk pensioen realiseren. En wij willen onze deelnemers inzicht geven in hun totale pensioensituatie, zodat de deelnemers weten waar zij aan toe zijn. Het verstrekken van inzicht en overzicht, de beschikbare informatie zo laagdrempelig mogelijk aanbieden en het verschaffen van handelingsperspectief vinden wij belangrijk. Vandaar dat wij blijven investeren in het door ontwikkelen van onze communicatie.

Ook voor de financiële markten was 2020 een bijzonder jaar leidend tot flinke fluctuaties van de dekkingsgraden gedurende het jaar. Dat heeft geleid tot een intensieve monitoring van de ontwikkelingen op de financiële markten en aangepaste uitvoering van de rebalancing in maart. De dekkingsgraden hebben zich naar het einde van het jaar weer enigszins hersteld en gestabiliseerd. Voor Kring Bavaria is dit herstel onvoldoende gebleken waardoor op basis van de financiële positie per 31 december 2020 een korting nodig is. Deze korting bedraagt circa 1,3%, waarmee de dekkingsgraad per 31 december 2020 zodanig is dat deze voldoet aan de voorwaarden vanuit de ministeriele vrijstellingsregeling. De dekkingsgraad bedraagt daarmee 90%. Een korting is voor deelnemers impactvol en is in samenspraak met het

belanghebbendenorgaan vastgesteld. Ook zijn en zullen deelnemers hierover worden geïnformeerd zodat zij inzicht hebben in de effecten die deze korting heeft. Deze informatieverstrekking is in lijn met de wijze waarop wij deelnemers en hun werkgevers zoveel mogelijk op de hoogte houden van de ontwikkelingen en met name van de mogelijke consequenties hiervan voor de pensioenen van onze deelnemers. Dit is iets wat we ook naar de toekomst toe zorgvuldig blijven doen.

Onze groei

Ook in 2020 heeft ons pensioenfonds weer een mooie groei mogen doormaken; wij hebben ruim 200 nieuwe werkgevers met hun werknemers mogen verwelkomen. Per 1 januari 2021 is dit aantal met ruim 150 werkgevers verder gestegen. Hiermee steeg het totaal aantal aangesloten werkgevers naar meer dan 1.250. Per 1 januari 2020 zijn Chemours en equensWordline toegetreden tot eigen kringen. Ook zijn Pensioenfonds Scildon en VOLO-Kring Primo per 1 november 2020 toegetreden tot onze nieuwe standaardkring Kring DB Evenwicht.

Een groot pensioenfonds en aangesloten werkgevers laten weten aan te willen sluiten bij ons APF. Dit zal naar verwachting in 2021 leiden tot 3 nieuwe kringen waardoor het toevertrouwd vermogen in 2021 op ruim € 6 miljard komt (per 31 december 2020 : ca 4 miljard). Ook worden actief gesprekken gevoerd met een aantal fondsen over het mogelijk toetreden tot ons APF neemt. Hiermee hebben wij onze doelstellingen voor 2020 behaald en zijn wij positief gestemd over de ontwikkelingen in 2021.

Continuïteit gewaarborgd

Begin 2021 zijn wij met Achmea een nieuwe schenking en garantstelling ter dekking van aanloopverliezen en weerstandsvermogen overeengekomen. Hiermee is de continuïteit van het fonds als ook de aanwezigheid van voldoende weerstandsvermogen tot medio 2023 gewaarborgd.

De toekomst

Naast de transitie van nieuwe klanten naar ons pensioenfonds zullen de komende jaren voor Centraal Beheer APF vooral in het teken staan van het Pensioenakkoord en de overgang naar het nieuwe administratieplatform van onze pensioenuitvoerder. Centraal Beheer APF heeft (zelf en samen met de andere APF'en) gereageerd op de internetconsultatie met betrekking tot de Wet toekomst pensioenen. Voor 2021 is al in kaart gebracht welke stappen dit jaar moeten worden ondernomen in het kader van de implementatie van het Pensioenakkoord en welke stappen na 2021 moeten volgen. Hierbij wordt tevens rekening gehouden bij de transitie naar het nieuwe administratieplatform. Wij gaan hierbij nadrukkelijk de dialoog aan met onze klanten en hun adviseurs. Hiermee willen wij bereiken dat wij, binnen de nieuwe wettelijke kaders, oplossingen blijven bieden die aansluiten bij de behoeften en wensen van onze klanten en die vooral bijdragen aan een persoonlijk pensioen dat beheersbaar is tegen acceptabele kosten.

Gezien onze opzet, kennis en ervaring is Centraal Beheer APF als geen ander in staat om hier invulling aan te geven. Ook na implementatie van de nieuwe Pensioenwet zal het pensioen van onze deelnemers in goede handen zijn.

Dankwoord

Graag bedanken wij onze klanten en deelnemers voor dit vertrouwen in Centraal Beheer APF. Daarnaast gaat onze dank uit naar de leden van de raad van toezicht, de leden van de belanghebbendenorganen (waarmee wij een constructieve samenwerking hebben ervaren), de medewerkers van het bestuursbureau, de medewerkers van onze uitbestedingspartners en de externe adviseurs voor de bijdragen die zij ook dit verslagjaar weer hebben geleverd om het Centraal Beheer APF tot een succes te maken.

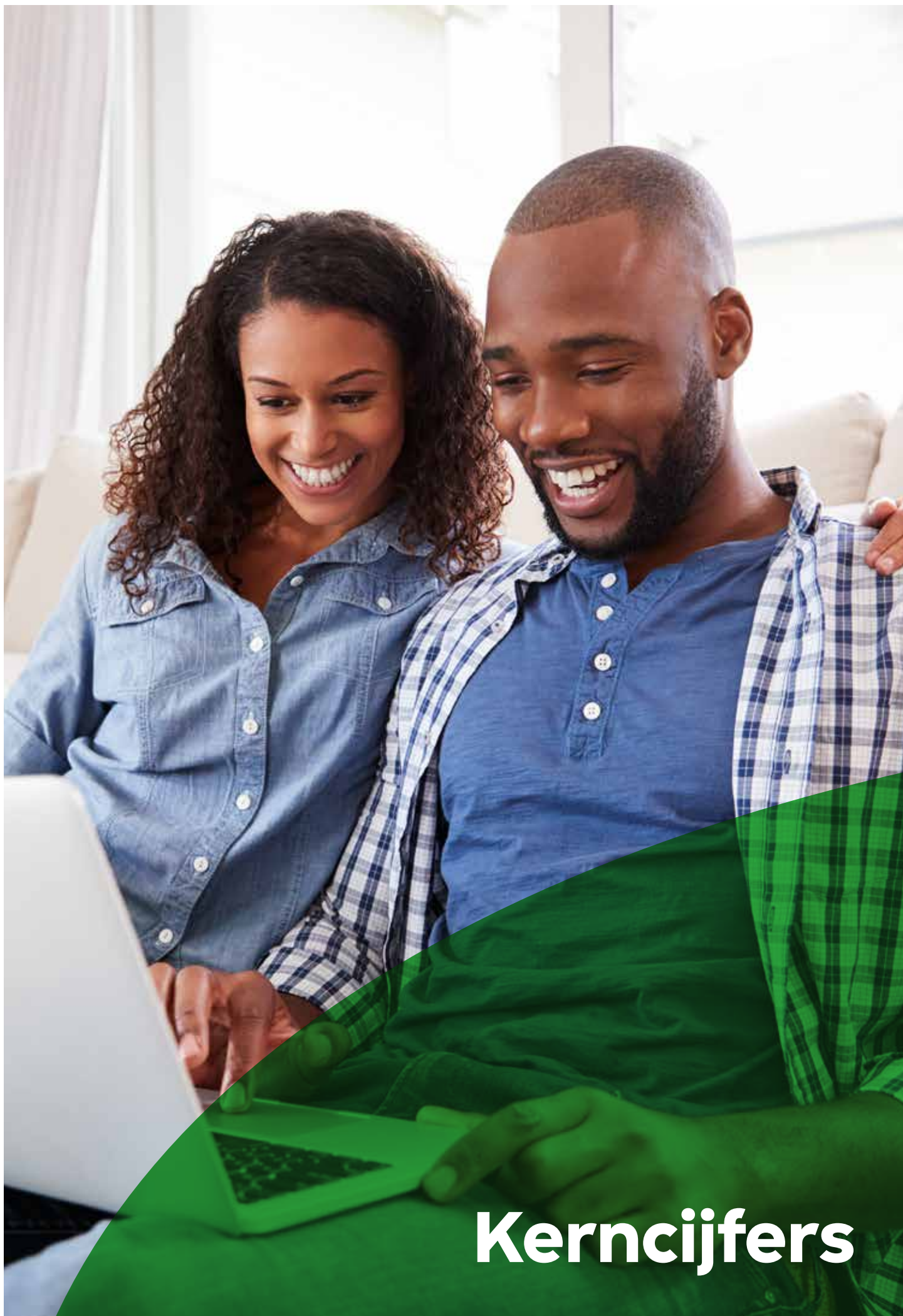
Zeist, 21 juni 2021

Drs. J. Bouma, voorzitter

Drs. H.A. Kempen, plaatsvervangend voorzitter

Drs. A.B. Peters-Derksen AAG, bestuurslid

Drs. L.J. van der Put RBA, bestuurslid

Kerncijfers

2. Kerncijfers

Dit hoofdstuk bevat de kerncijfers van het pensioenfonds. Wij nemen hier de gegevens op over vijf opeenvolgende jaren.

Kerncijfers Centraal Beheer APF

Bedragen in € x 1.000	31-12-2020	31-12-2019	31-12-2018	31-12-2017	31-12-2016
Werkgevers	1.121	894	301	155	7
Actieven en arbeidsongeschikten	31.054	27.026	6.284	4.358	1.018
Gewezen deelnemers	26.287	16.964	4.104	3.050	62
Pensioengerechtigden	3.971	2.336	483	452	-
Totaal aantal deelnemers	61.312	46.326	10.871	7.860	1.080
Totaal belegd vermogen	4.006.297	1.973.464	1.034.682	1.019.153	2.257

In de standaardkringen hebben werkgevers doorgaans lopende contracten tot het eind van het jaar. Hierdoor vinden de nieuwe aansluitingen voornamelijk plaats op 1 januari van een kalenderjaar. In 2020 hebben wij 227 werkgevers mogen verwelkomen en aansluiten in onze kringen.

Resultaat Centraal Beheer APF

Bedragen in € x 1.000	2020	2019	2018	2017	2016
Vergoeding beheerskosten	1.081	523	335	252	-
Beheerkosten	-6.563	-4.086	-2.540	-2.111	-1.029
Overige baten en lasten	10.146	4.168	1.976	3.727	-45
Resultaat CB APF	4.664	605	-229	1.868	-1.074

Weerstandsvermogen per ultimo jaar

Bedragen in € x 1.000	2020	2019	2018	2017*	2016*
Beschikbaar weerstandsvermogen*	8.849	4.188	3.091	3.304	1.071
Vereist weerstandsvermogen	8.076	4.010	2.082	2.050	1.319
Surplus*	773	178	1.009	1.254	-248

* In 2016 en 2017 is in de berekening van het beschikbaar weerstandsvermogen ten onrechte geen rekening gehouden met maximering van het meetellen van de achtergestelde lening tot 50% van het vereiste weerstandsvermogen. De vergelijkende cijfers zijn daarom aangepast.

31-12-2020 Bedragen in € x 1.000														Totaal CB APF	
	DC	DB Premie	DB Stabiliteit	DB Koopkracht	DB Evenwicht	Pensioen fondsen kring1	RBS	Bavaria	Sligro Food Group	Chemours	equens Worldline				
Werkgevers	949	62	71	32	2	-	-	1	1	1	2	1.121			
Actieven en arbeidsongeschikten	19.383	3.956	1.566	730	20	6	18	37	4.338	378	622	31.054			
Gewezen deelnemers	9.104	2.229	275	238	1.118	447	1.635	1.812	7.888	20	1.521	26.287			
Pensioengerechtigden	105	46	7	14	709	896	186	326	902	8	772	3.971			
Totaal aantal deelnemers	28.592	6.231	1.848	982	1.847	1.349	1.839	2.175	13.128	406	2.915	61.312			
Aanwezig vermogen tbv DG	239.097	73.769	21.861	23.201	347.830	186.827	1.009.314	282.773	571.392	383.312	866.921	4.006.297			
Technische voorziening	237.186	86.202	24.356	24.855	314.846	158.476	757.968	314.205	525.960	297.913	784.929	3.526.896			
Beschikbare Premie	93.702	25.980	11.976	8.447	-	187	-	9.259	19.147	11.771	8.818	189.287			
Uitkeringen (incl. afkopen)	436	147	37	26	1.305	5.976	5.033	3.645	3.163	1.146	11.544	32.458			
Dekkingsgraden in %															
Beleidsdekkingsgraad	101,00%	81,00%	89,40%	89,20%	109,80%	113,90%	129,10%	86,30%	103,30%	124,10%	108,00%				
Actuele Dekkingsgraad	100,80%	85,60%	89,80%	93,30%	110,70%	117,90%	133,20%	90,00%	108,60%	127,70%	110,40%				

Karakteristieken

van het pensioenfonds

3. Karakteristieken van het pensioenfonds

Dit hoofdstuk beschrijft het profiel van het pensioenfonds, de kringen, de organisatie en de diversiteit binnen het bestuur en de overige gremia.

3.1. Profiel

Stichting Achmea Algemeen Pensioenfonds, handelend onder de naam Centraal Beheer Algemeen Pensioenfonds, is op 14 oktober 2015 opgericht en ingeschreven in het handelsregister van de Kamer van Koophandel onder nummer 64346544.

Centraal Beheer APF is een Algemeen Pensioenfonds (APF) als bedoeld in artikel 1 van de Pensioenwet. Wij voeren onder de naam Centraal Beheer APF meerdere pensioenregelingen uit en houden daarvoor een afgescheiden vermogen aan per kring. In de statuten is vastgelegd dat het fonds de dekking van de pensioenaanspraken en rechten op pensioen in eigen beheer zal houden.

Ons handelen wordt bepaald door onze missie, die wij hebben vertaald in onze visie en de daarvan afgeleide ambitie. Hierbij hebben wij tevens oog voor onze kernwaarden

3.1.1 Missie

Een totale oudedagsvoorziening bereikbaar maken voor iedereen. Wij willen voor elke ingelegde euro zo veel mogelijk pensioen realiseren. En wij willen onze deelnemers inzicht geven in hun totale pensioensituatie, zodat de deelnemers weten waar zij aan toe zijn.

3.1.2 Visie

De werkelijkheid van vandaag maakt van de oude dag een nieuwe dag die vraagt om andere oplossingen.

De werkelijkheid van vandaag

De wereld verandert snel. Wij leven langer, solidariteit tussen generaties staat onder druk, wij kennen een historisch lage rente en de fiscale voordelen van pensioen nemen af, terwijl wij de pensioenlasten zien stijgen.

Het pensioenstelsel in Nederland is continu in ontwikkeling. De arbeidsmarkt flexibiliseert en de overheid legt meer verantwoordelijkheid bij de burger. Dat geldt voor zorgtaken maar ook voor de eigen oudedagsvoorziening. De verzorgingsstaat verandert in een samenleving waar wij meer zelf moeten doen, zelf moeten organiseren. Terwijl mensen nog steeds pensioen onbewust zijn en het vertrouwen in een goede oudedagsvoorziening niet vanzelfsprekend is. Wij geloven in de kracht van het collectief bij het realiseren van een goed persoonlijk pensioen. Dit vraagt andere oplossingen dan tot op heden in de traditionele pensioenmarkt worden aangeboden.

Andere oplossingen

Om de kosten voor het beheer van pensioen betaalbaar te houden en om inzicht te verschaffen, blijven wij innoveren en kijken wij naar nieuwe oplossingen, zoals een verdere digitalisering van onze dienstverlening. Tegelijkertijd willen wij robuust en betrouwbaar zijn in het nakomen van afspraken.

Kernwaarden

Wij handelen vanuit de volgende kernwaarden:

- Samen
- Innovatief
- Digitaal
- Transparant
- Professioneel

Samen

Samen staan wij sterker.

Innovatief

De kracht om in te spelen op de dynamiek van de markt en continu te vernieuwen.

Digitaal

De voordelen van digitalisering te benutten.

Transparant

Inzicht geeft duidelijkheid.

Professioneel

Pensioenfondsen zijn financiële instellingen en moeten professioneel werken.

3.1.3 Ambitie

Het persoonlijk pensioenfonds: Samen werken aan een persoonlijk pensioen.

Persoonlijk pensioen

Het is onze ambitie om een persoonlijk pensioen voor iedereen mogelijk te maken. Want een pensioen is voor iedereen anders. De een wil vooral 'goed leven', reizen of leuke dingen met de kleinkinderen doen. Anderen willen vooral goede zorg kunnen betalen en blijven wonen in hun eigen huis. De één durft meer risico te nemen dan de ander. Daarom is het belangrijk dat wij samen zoveel mogelijk uit de financiële mogelijkheden halen voor deze persoonlijke wensen. Daarbij is er inzicht en overzicht in het totale inkomen voor later en kunnen er persoonlijke keuzes gemaakt worden, waarbij er inspraak mogelijk is.

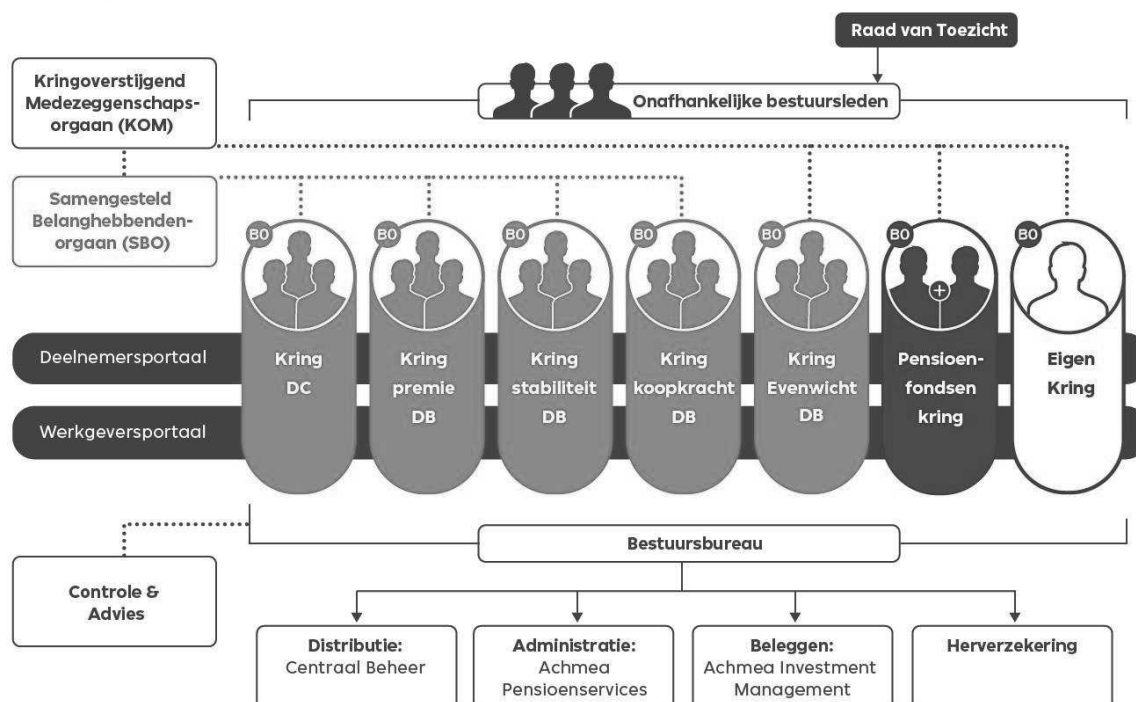
De kracht van iedereen

Samen sluit aan bij onze coöperatieve kernwaarde, vormt de basis voor Centraal Beheer APF en gaat uit van solidariteit tussen mensen op basis van welbegrepen eigenbelang. Wij delen risico's en resultaat met elkaar. Wij maken innovatie mogelijk en door samen op te trekken creëren wij schaalvoordelen. De voordelen die dat oplevert komen ten goede aan de deelnemers. Dat leidt tot meer pensioen per ingelegde euro. Deelnemers hebben hierbij zelf de mogelijkheid mee te beslissen en persoonlijke keuzes te maken.

Zo werken wij samen voor nu en de toekomst aan een persoonlijk pensioen, dat beheersbaar is en tegen acceptabele kosten.

Dit is onze ambitie en dit is wat ons vertrouwen geeft voor de toekomst. Dit is het idee achter Centraal Beheer Algemeen Pensioenfonds. De ambitie is verder uitgewerkt in een meerjarige strategie. De strategie is gebaseerd op vijf pijlers: cultuur, fondsgroei, klantgerichtheid, innovatiekracht en kwaliteit van uitvoering.

3.2. Kringen binnen Centraal Beheer APF

3.2.1 De standaardkringen

Wij hebben kringen ingericht voor de specifieke wensen van fondsen, werkgevers en deelnemers. Ons fonds biedt 5 standaardkringen, 1 met DC-regelingen en 4 met DB-regelingen. Werkgevers en fondsen kunnen ook kiezen voor een regeling in een DB kring en aanvullend een regeling in de DC-Kring, daarmee is een gecombineerde regeling voor partijen ook mogelijk. Wij hebben gekozen voor een structuur waarbij de onderdelen en het beleid van een pensioenregeling binnen de standaardkringen zijn (voor)gedefinieerd door het fonds. De pensioenregeling in combinatie met de gewenste indexatieambitie, premieambitie, risicohouding en daarmee samenhangend het beleggingsbeleid bepalen of de kring passend is voor de toezegging die de werkgever aan zijn werknemers wil doen.

Deze kringen hebben elk een ander gezicht, namelijk:

- DB Premie: focus gericht op een lagere premie
- DB Stabiliteit: focus gericht op stabiele premie en dekkingsgraad
- DB Koopkracht: focus gericht op behoud van koopkracht voor de deelnemers.
- DB Evenwicht: zelfde beleid als kring Stabiliteit, maar met een hogere dekkingsgraad

Een aantal kenmerken zijn gelijk voor alle standaardkringen, dit zijn onderstaande kenmerken:

- Toekomstbestendig beleid;
- Efficiënte krachtenbundeling van gelijkgestemde werkgevers en/of pensioenfondsen;
- Professioneel belanghebbendenorgaan;
- Lage en goed budgetteerbare kosten voor uitvoering en vermogensbeheer door standaardisatie en schaalgrootte;
- Administratief gemak dankzij verregaand geautomatiseerde administratie voor alle regelingen;
- Inzicht en overzicht voor deelnemers in de totale oudedagsvoorziening.

3.2.2 Pensioenfondsenkring

Centraal Beheer APF heeft al snel na de oprichting Pensioenfondsenkring 1 opgericht met als doel om pensioenfondsen te interesseren en faciliteren om hun verplichtingen en vermogen in deze collectiviteitskring te kunnen bundelen met andere pensioenfondsen. Voor deelnemers in deze toetredende pensioenfondsen wordt daarmee zorggedragen dat kosten worden beperkt en governance lasten worden gedeeld. Daarmee kan het beleid van deze pensioenfondsen in grote mate worden voortgezet met behoud van de specifieke kenmerken van een pensioenfonds.

Stichting Pensioenfonds Cindu International was het eerste pensioenfonds dat, per 1 januari 2019, zijn verplichtingen en vermogen met een collectieve waardeoverdracht volgens artikel 84 van de Pensioenwet aan Centraal Beheer APF heeft overgedragen in Pensioenfondsenkring 1.

3.2.3 Eigen kringen

Sommige pensioenfondsen of werkgevers hebben de wens om hun huidige activiteiten voort te zetten, met behoud van eigen identiteit. Maar wel onder de paraplu van een sterk collectief.

Voor hen is een standaardkring niet altijd de meest geschikte oplossing en dus bieden wij onder bepaalde voorwaarden de mogelijkheid om een eigen kring in te richten. Een belangrijke voorwaarde is dat de eigen kring toekomstbestendig is en past binnen de administratieve structuur. Dit houdt onder andere in dat een bepaalde mate van standaardisatie benodigd kan zijn en voldoende schaalgrootte (vermogen) beschikbaar is.

Met een eigen belanghebbenden orgaan (BO) en met maximale invloed op de eigen bedrijfsvoering, zodat het huidige beleid (nagenoeg) ongewijzigd voortgezet kan worden.

Centraal Beheer APF heeft eind 2020 vijf eigen kringen: naast de bestaande kringen RBS, Bavaria en Sligro Food Group zijn op 1 januari 2020 de kringen equensWorldline en Chemours aangesloten.

3.3. Organisatie

3.3.1 Bestuur

Gekozen is voor het onafhankelijke bestuursmodel. Dit houdt in dat het fonds professionele bestuurders heeft die niet direct vertegenwoordigers van de belanghebbenden zijn. De procedure voor het benoemen, schorsen en ontslaan van bestuursleden is vastgelegd in de statuten. Het bestuur bestaat statutair uit een oneven aantal leden van ten minste 3 en maximaal 5. Op dit moment bestaat het bestuur uit vier leden. Het bestuur houdt mogelijke uitbreiding naar vijf leden in beraad.

Het bestuur is belast met het besturen van Centraal Beheer APF en is als zodanig verantwoordelijk voor al hetgeen door of namens het fonds wordt gedaan of nagelaten. Het bestuur is verantwoordelijk voor de naleving van:

- de statuten;
- reglementen;
- het opgestelde beleid van het fonds;
- de naleving van alle relevante wet- en regelgeving en de gedragscode van het fonds;
- het in acht nemen van de Code Pensioenfondsen; en
- het beheersen van de risico's verbonden aan de activiteiten van het fonds.

Het bestuur hanteert als leidraad evenwichtige belangenafweging. De inrichting, taken en bevoegdheden van het bestuur zijn vastgelegd in de statuten.

Het onafhankelijk bestuur van het Centraal Beheer APF is ultimo verslagjaar als volgt samengesteld:

Naam	M/V	Geboren	Functie	(Her-) benoemd	Aftreed datum	Aantal malen herbenoembaar
Drs. J. Bouma	M	1962	Voorzitter	09-11-2019	01-12-2023	2
Drs. H.A. Kempen	M	1968	Plaatsvervangend voorzitter	15-07-2018	15-07-2022	1
Drs. A.B. Peters-Derksen AAG	V	1973	Lid	15-07-2020	15-07-2024	1
Drs. L.J. van der Put RBA	M	1967	Lid	01-01-2019	01-01-2023	2

Het bestuur heeft in het verslagjaar het eigen functioneren zelf geëvalueerd, dit jaar zonder begeleiding van een onafhankelijke derde partij. Daarbij is onder andere gesproken over besluitvorming, leiderschap, communicatie, groepsdynamiek, drijfveren, normen en waarden. Deze zelfevaluatie is verlopen in een plezierige, zelfkritische en constructieve sfeer. De geformuleerde actiepunten zullen in de komende periode worden opgevolgd.

Om effectief te besturen zijn een aantal bestuurlijke commissies ingesteld. Deze commissies doen voorbereidend werk in kwesties waarover het bestuur een besluit moet nemen. Ook kan het bestuur voor verdere uitvoering van besluiten een specifieke volmacht verlenen aan commissies. Het bestuur heeft de volgende commissies ingesteld:

- Beleggingscommissie
- Risicocommissie
- Pensioencommissie
- Financiële commissie
- Communicatiecommissie
- ALM commissie

3.3.2 Belanghebbendenorganen

De taken en bevoegdheden van het (S)BO zijn opgenomen in de statuten en het reglement van de desbetreffende kring. Jaarlijks beoordeelt ieder (S)BO conform de statuten of de zetelverdeling en/of het aantal zetels moet worden aangepast.

Het samengevoegd belanghebbendenorgaan (SBO) heeft uitsluitend de wettelijke taken en bevoegdheden van het belanghebbendenorgaan voor zover deze betrekking hebben op die standaardkringen waarvoor het SBO is ingesteld. Deze standaardkringen zijn DC Kring, Kring Premie, Kring Stabiliteit en Kring Koopkracht. Voor de overige kringen geldt dat elke kring een zelfstandig belanghebbendenorgaan (BO) heeft.

Een belanghebbendenorgaan (BO) en daarmee ook het SBO kan op grond van de statuten uit minimaal 4 en maximaal 14 leden bestaan. De leden van het (S)BO bestaan uit vertegenwoordigers van werkgevers, deelnemers, pensioengerechtigden en gewezen deelnemers van wie de pensioenovereenkomst is beëindigd. De verdeling van de zetels volgt de eisen in de Pensioenwet.

Het bestuur en het (S)BO ten minste twee keer per jaar in vergadering bijeen. Tijdens deze vergaderingen worden aangelegenheden aan de orde gesteld waarover het bestuur of het (S)BO overleg wenselijk acht.

De raad van toezicht (RvT) en het (S)BO komen ook ten minste tweemaal per kalenderjaar in vergadering bijeen, waarbij in elk geval in één van deze vergaderingen de RvT verantwoording aflegt over de uitoefening van zijn taken en bevoegdheden.

Statutair genoemde adviesonderwerpen zijn bijvoorbeeld statutenwijzigingen, pensioenreglementswijzigingen, de Abtn en uitvoeringsovereenkomsten. Het (S)BO heeft daarnaast een goedkeuringsrecht over onder andere beëindiging, fusie of splitsing van een standaardkring, wijziging van de werkingssfeer, dat wil zeggen het toetreden van werkgevers, het strategisch beleggingsbeleid, het toeslagbeleid en de premie. Ook geeft het (S)BO een oordeel over wat het bestuur doet en het beleid dat het bestuur kiest.

3.3.3 Samengevoegd belanghebbendenorgaan

Gedurende het verslagjaar heeft het SBO tien keer vergaderd, waarvan driemaal met het bestuur en tweemaal met de RvT. De bevindingen van het SBO over het verslagjaar zijn opgenomen in hoofdstuk 32.

In het SBO hebben ultimo verslagjaar de volgende leden zitting:

Naam	M/V	Geboren	Functie	Geleding	Benoemd	Aftreed datum*
M.J.C.M. van der Poel	V	1981	Voorzitter (vanaf 1-4)	Gewezen deelnemers/ gepensioneerden	15-08-2018	15-08-2022
M. Verbrugge	M	1968	Lid	Werkgevers	15-08-2018	15-08-2022
L.L. Gastelaars	V	1979	Lid	Werkgevers	15-08-2018	15-08-2022
J.G.P. de Ruijter	M	1955	Lid	Werknemers	15-08-2018	15-08-2022
Vacature						

Een lid van het SBO heeft een zittingsduur van maximaal 4 jaar en kan tweemaal worden herkozen voor een periode van steeds 4 jaar.

3.3.4 Belanghebbendenorgaan Kring DB Evenwicht

Gedurende het verslagjaar heeft het BO DB Evenwicht in totaal ongeveer vier keer vergaderd, waarvan eenmaal met de RvT en tweemaal met het bestuur. De bevindingen van het BO DB Evenwicht over het verslagjaar zijn opgenomen in hoofdstuk 33.

In het BO DB Evenwicht hebben ultimo verslagjaar de volgende leden zitting:

Naam	M/V	Geboren	Functie	Geleding	Benoemd	Aftreed datum*
R.J.P. Siebesma	M	1962	Voorzitter	Gewezen deelnemers/ gepensioneerden	01-11-2020	1-11-2021
H. van den Heuvel	M	1951	Lid	Gewezen deelnemers/ gepensioneerden	01-11-2020	1-11-2021
G.C.A. Dunnink	V	1973	Lid	Gewezen deelnemers/ gepensioneerden	01-11-2020	1-11-2021

Een lid van het BO DB Evenwicht heeft een zittingsduur van maximaal 4 jaar en kan tweemaal worden herkozen voor een periode van steeds 4 jaar.

3.3.5 Belanghebbendenorgaan Pensioenfondsenkring 1

Het BO Pensioenfondsenkring 1 bestaat uit vier leden. Het BO Pensioenfondsenkring 1 heeft gedurende het verslagjaar ongeveer tien keer vergaderd, waarvan tweemaal met het bestuur en tweemaal met de RvT.

Het BO Pensioenfondsenkring 1 bestaat ultimo verslagjaar uit de volgende leden:

Naam	M/V	Geboren	Functie	Geleding	Benoemd	Aftreed datum*
L.E.M. Duynstee CPC PPE CPE	V	1962	Voorzitter	Werkgevers	01-01-2019	01-01-2024
Dr. A.G. Oerlemans CFA, FRM	M	1965	Lid	Gewezen deelnemers/ gepensioneerden	01-01-2019	01-01-2024
A.L.M. Hoorman	M	1950	Lid	Gewezen deelnemers/ gepensioneerden	01-01-2019	01-01-2024
R.A. van Pernis	M	1946	Lid	Gewezen deelnemers/ gepensioneerden	01-01-2020	01-01-2024

Een lid van het BO Pensioenfondsenkring 1 heeft een zittingsduur van maximaal 4 jaar en kan tweemaal worden herkozen voor een periode van steeds 4 jaar.

3.3.6 Belanghebbendenorgaan Kring RBS

BO RBS bestaat uit minimaal 4 en maximaal 9 leden. Het BO RBS heeft gedurende het verslagjaar ongeveer acht keer vergaderd, waarvan tweemaal met het bestuur en tweemaal met de RvT.

Per 31 december 2020 hebben de volgende leden zitting in het BO van Kring RBS:

Naam	M/V	Geboren	Functie	Geleding	Benoemd	Aftreed datum*
Drs. I.L. van Eeghen MiF	M	1960	Voorzitter	Gewezen deelnemers/ gepensioneerden	01-03-2018	01-03-2022
C.T.M. van den Berg	V	1961	Lid	Gewezen deelnemers/ gepensioneerden	01-03-2018	01-03-2022
Drs. J.J. Heemskerk CFA	M	1970	Lid	Gewezen deelnemers/ gepensioneerden	01-03-2018	01-03-2022
Mr. E.J. Kuiper	V	1960	Lid	Gewezen deelnemers/ gepensioneerden	01-03-2018	01-03-2022
Mr. S.G. Mathu MBA	M	1972	Lid	Gewezen deelnemers/ gepensioneerden	01-03-2018	01-03-2022
Drs. A.D.J. Verzijl	M	1957	Lid	Gewezen deelnemers/ gepensioneerden	01-03-2018	01-03-2022
Drs. S.J. Nabuurs RC	M	1969	Lid	Gewezen deelnemers/ gepensioneerden	01-03-2018	01-03-2022

Een lid van het BO RBS heeft een zittingsduur van maximaal 4 jaar en kan tweemaal worden herkozen voor een periode van steeds 4 jaar.

3.3.7 Belanghebbendenorgaan Kring Bavaria

Het BO Bavaria bestaat uit drie leden en heeft 1 vacature. Het BO Bavaria is gedurende het verslagjaar ongeveer tien maal bijeen gekomen om te vergaderen: tweemaal met het bestuur en tweemaal met de RvT.

Het BO Bavaria bestaat ultimo verslagjaar uit de volgende leden:

Naam	M/V	Geboren	Functie	Geleding	Benoemd	Aftreed datum*
Drs. B. Wellens	M	1975	Voorzitter	Werkgevers	1-7-2017	1-7-2021
N.C.A.L. Meeuws	M	1983	Lid	Werknemers	1-7-2017	1-7-2021
L.M.M. van der Steen	M	1949	Lid	Gewezen deelnemers/ gepensioneerden	1-7-2017	1-7-2021
vacature						

* Een lid van het BO Bavaria heeft een zittingsduur van maximaal 3 jaar (was 4 jaar) en kan tweemaal worden herkozen voor een periode van steeds 3 jaar. De leden die al benoemd waren blijven voor de oorspronkelijke termijn lid. Per 1-7-2021 zijn de drie BO leden herbenoemd voor een termijn van 3 jaar.

3.3.8 Belanghebbendenorgaan Kring Sligro Food Group

Het BO Sligro Food Group bestaat uit vier leden. Het BO Sligro Food Group is gedurende het verslagjaar ongeveer tien maal bijeengekomen om te vergaderen, waarvan tweemaal met het bestuur en tweemaal met de RvT.

Het BO Sligro Food Group bestaat ultimo verslagjaar uit de volgende leden:

Naam	M/V	Geboren	Functie	Geleding	(Her)benoemd	Aftreed datum*
Drs. R. Oosterhout	M	1954	Voorzitter	Werkgever	01-10-2020	01-10-2024
R.A.W.J.. van der Sluijs	M	1976	Lid	Werkgever	01-10-2020	01-10-2024
J.C.J.M. Cooijmans	V	1965	Lid	Werknemers	01-10-2020	01-10-2024
H.H. Klinge	M	1945	Lid	Gewezen deelnemers/ gepensioneerden	01-10-2020	01-10-2024

Een lid van het BO Sligro Food Group heeft een zittingsduur van maximaal 4 jaar en kan tweemaal worden herkozen voor een periode van steeds 4 jaar.

3.3.9 Belanghebbendenorgaan Kring Chemours

Het BO Chemours bestaat uit vier leden. Het BO Chemours is gedurende het verslagjaar in totaal ongeveer tien maal bijeen gekomen om te vergaderen, waarvan tweemaal met het bestuur en tweemaal met de RvT.

Het BO Chemours bestaat ultimo verslagjaar uit de volgende leden:

Naam	M/V	Geboren	Functie	Geleding	(Her)benoemd	Aftreed datum*
F.W. van Dorsten	M	1959	Voorzitter	Werkgever	01-01-2021	01-01-2025
P. der Kinderen	M	1968	Lid	Werkgever	01-02-2020	01-01-2021
W. Smouter	M	1963	Lid	Werknemers	01-02-2020	01-01-2021
H. Buijsse	M	1971	Lid	Werknemers	01-02-2020	01-01-2021

Een lid van het BO Chemours heeft een zittingsduur van maximaal 4 jaar en kan tweemaal worden herkozen voor een periode van steeds 4 jaar.

3.3.10 Belanghebbendenorgaan Kring equensWorldline

Het BO equensWorldline bestaat uit vier leden. Het BO equensWorldline is gedurende het verslagjaar in totaal ongeveer tien maal bijeen gekomen om te vergaderen, waarvan tweemaal met het bestuur en tweemaal met de RvT.

Het BO equensWorldline bestaat uit de volgende leden:

Naam	M/V	Geboren	Functie	Geleding	(Her)benoemd	Aftreed datum*
F.F. Steenwinkel	M	1947	Voorzitter	Gewezen deelnemers / gepensioneerden	01-01-2021	01-01-2025
P.J.S. de Jong	M	1968	Lid	Werknemers	01-01-2021	01-01-2025
M.R. Stok	M	1967	Lid	Werkgever	01-01-2021	01-01-2025
I.Jelier	M	1974	Lid	Werknemers	01-10-2021	01-01-2025

Een lid van het BO equensWorldline heeft een zittingsduur van maximaal 4 jaar en kan tweemaal worden herkozen voor een periode van steeds 4 jaar.

3.3.11 Kringoverstijgend medezeggenschapsorgaan

Het kringoverstijgend medezeggenschapsorgaan (KOM) wordt op grond van de statuten gevormd door de voorzitters van elk BO en de voorzitter van het SBO. De leden van het KOM richten zich bij de vervulling van hun taken op de belangen van het fonds en op de belangen van de bij het fonds betrokken deelnemers, gewezen deelnemers, andere aanspraakgerechtigden, de pensioengerechtigden en de werkgever(s) en zorgen ervoor dat deze zich door hen op evenwichtige wijze vertegenwoordigd kunnen voelen. Het KOM waarborgt dat de leden van het KOM zich ten opzichte van de kringen en ten opzichte van elkaar onafhankelijk en kritisch kunnen opstellen.

De belangrijkste taken en bevoegdheden van het KOM zijn het adviseren van de RvT over wijzigingen in het reglement van de RvT, het benoemen van de leden van de RvT, het benoemen van onafhankelijke deskundigen als lid van de

geschillencommissie en het bestuur adviseren over een voorgenomen besluit met betrekking tot de vorm en inrichting van het intern toezicht. De inrichting, taken en bevoegdheden van het KOM zijn vastgelegd in de statuten.

Het KOM en het bestuur vergaderen ten minste twee keer per jaar. Tijdens deze vergaderingen worden de aangelegenheden op fondsniveau aan de orde gesteld waarover het bestuur of het KOM overleg wenselijk acht. Gedurende het verslagjaar zijn het KOM en het bestuur tweemaal bijeen gekomen om te vergaderen. Daarnaast vergaderen het KOM en de RvT ten minste tweemaal per kalenderjaar, waarbij in elk geval in één van deze vergaderingen de RvT verantwoording aflegt over de uitoefening van zijn taken en bevoegdheden op fondsniveau. Gedurende het verslagjaar zijn het KOM en de RvT twee maal bijeen gekomen om te vergaderen.

Het KOM bestaat op 31 december 2020 uit de volgende leden:

Naam	M/V	Geboren	Functie	Betreffende (S)BO	(Her)benoemd	Aftreed datum
L.E.M. Duynstee CPC PPE CPE	V	1962	Voorzitter	Pensioenfondsenkring 1	01-01-2019	31-12-2023
M.J.C.M. van der Poel	V	1981	Lid	Gewezen deelnemers/ gepensioneerden	01-01-2020	15-08-2022
Drs. I.L. van Eeghen MiF	M	1960	Lid	BO RBS	01-03-2018	01-03-2022
Drs. B. Wellens	M	1975	Lid	BO Bavaria	01-07-2017	01-07-2021*
F.F. Steenwinkel	M	1947	Lid	BO equensWorldline	01-01-2021	01-01-2025
F.W. van Dorsten	M	1959	Lid	BO Chemours	01-01-2021	01-01-2025
R. Oosterhout	M	1954	Lid	BO Sligro Food Group	01-10-2020	01-10-2024
R.J.P. Siebesma	M	1962	Lid	BO DB Evenwicht	01-11-2020	01-11-2021

* De heer B. Wellens is per 01-07-2021 voor drie jaar herbenoemd.

3.3.12 Raad van toezicht

Het intern toezicht wordt uitgeoefend door de RvT. De RvT bestaat uit ten minste 3 leden. De leden van de RvT zijn onafhankelijk. Dit betekent dat zij geen andere banden hebben met Centraal Beheer APF dan hun lidmaatschap van deze raad.

De raad van toezicht heeft tot taak toezicht te houden op het beleid van het bestuur en op de algemene gang van zaken binnen Centraal Beheer APF. De raad van toezicht is ten minste belast met het toezien op adequate risicobeheersing en evenwichtige belangenafweging door het bestuur. De RvT neemt bij de uitoefening van zijn taak de Code Pensioenfondsen en het door de RvT opgestelde reglement in acht.

De RvT vergadert ten minste vier maal per jaar of zoveel vaker als de voorzitter van de RvT of de meerderheid van het aantal leden van de RvT dit wenselijk acht. Gedurende het verslagjaar heeft de RvT ééntwintigmaal vergaderd waarvan vijftienmaal met het bestuur. Daarnaast heeft de RvT gesproken met de belanghebbendenorganen, alle sleutelfunctiehouders, de certificerend actuaire en de controlerend accountant.

De RvT legt verantwoording af over de uitvoering van de taken en de bevoegdheden aan de belanghebbendenorganen en aan het KOM waar het handelen van de RvT op fondsniveau betreft, alsmede in het bestuursverslag.

De RvT bestaat op 31 december 2020 uit de volgende leden:

Naam	M/V	Geboren	Functie	(Her)benoemd	Aftreeddatum	Aantal malen herbenoembaar
Drs. M.A.M. Barth	V	1964	Voorzitter	15-07-2020	15-07-2024	0
J.N. Berkemeijer AAG	M	1954	Lid	15-07-2018	15-07-2022	0
Drs. L.M.T. van Velden	V	1964	Lid	01-06-2017	01-06-2021*	1

* Mevrouw van Velden is in 2021 herbenoemd voor een nieuwe periode.

3.3.13 Beleggingscommissie

De beleggingscommissie adviseert het bestuur hoe ieder kringvermogen het beste kan worden belegd en hoe met de risico's moet worden omgegaan. Een belangrijke bron van informatie voor de commissie is de inbreng van de fiduciaire beheerder. Het bestuur neemt de beleggingsbesluiten en draagt de volledige verantwoordelijkheid. Op basis van de adviezen van de beleggingscommissie stelt het bestuur jaarlijks het beleggingsbeleid vast in een jaarplan. Het bestuur heeft zelf ook direct contact met de fiduciaire beheerder.

De beleggingscommissie bestaat uit ten minste twee bestuursleden van Centraal Beheer APF en een onafhankelijke externe deskundige die lid is van de beleggingscommissie. De beleggingscommissie kan daarnaast, na instemming van het bestuur, externe deskundigen en/of een externe voorzitter aanstellen die geen lid zijn van de beleggingscommissie. De commissie vergaderde in het verslagjaar acht maal (inclusief themasessie).

De beleggingscommissie* bestaat op 31 december 2020 uit de volgende leden:

Naam	Functie
Drs. P.J. Roelandt	Extern Lid
Drs. L.J. van der Put RBA	Lid namens het bestuur en voorzitter
Drs. H.A. Kempen	Lid namens het bestuur

* De beleggingscommissie laat zich adviseren door specialisten van het bestuursbureau en/of uitbestedingspartners.

3.3.14 Risicocommissie

Het bestuur neemt de besluiten op het gebied van financieel en operationeel risicomanagement ten aanzien van Centraal Beheer APF en draagt de volledige verantwoordelijkheid. De risicocommissie geeft uitvoering aan het risicomanagementbeleid. De risicocommissie adviseert het bestuur gevraagd en ongevraagd over operationeel en financieel risicomanagement. De commissie vergaderde in het verslagjaar 12 maal.

De risicocommissie* bestaat op 31 december 2020 uit de volgende leden:

Naam	Functie
Drs. H.A. Kempen	Voorzitter
Drs. F.J. Sier AAG	Directeur bestuursbureau

* De risicocommissie laat zich adviseren door specialisten van het bestuursbureau en/of uitbestedingspartners.

3.3.15 Pensioencommissie

De taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden van de pensioencommissie zijn vastgelegd in het huishoudelijk reglement. Het bestuurslid is eerste verantwoordelijke van de commissie en geeft per bestuursvergadering terugkoppeling aan het bestuur. De pensioencommissie adviseert het bestuur gevraagd en ongevraagd over pensioenregelingen, herverzekeringen, actuariële vraagstukken (o.a. Abtn) en productbeheer.

De pensioencommissie heeft verder de volgende taken:

- Het jaarlijks ontwikkelen van een jaarplan voor het eigen werkveld;
- Het invullen, uitvoeren en terugkoppelen aan het bestuur van het jaarplan.

De pensioencommissie maakt onder andere gebruik van de diensten van Achmea Pensioenservices (APS) voor actueel advies en van Kienhuis Hoving voor juridisch advies en schakelt waar nodig andere experts in.

De pensioencommissie* bestaat op 31 december 2020 uit de volgende leden:

Naam	Functie
Drs. A.B. Peters-Derksen AAG	Voorzitter
Drs. F.J. Sier AAG	Directeur bestuursbureau

* De pensioencommissie laat zich adviseren door specialisten van het bestuursbureau en/of uitbestedingspartners.

3.3.16 Financiële commissie

De taken van de commissie zijn:

- Financieel beheer van het fonds. Onderdelen hiervan zijn het bewaken van de solvabiliteit en liquiditeit van Centraal Beheer APF als geheel en de liquiditeit van de individuele kringen en de monitoring van het weerstandsvermogen,.
- Businessplanning. Het monitoren van de realisatie van het businessplan en het uitvoeren van scenario-analyse op het businessplan.
- Begroting. Het beheren van het begrotingsmodel als afgeleide van het businessplan en het monitoren van kostenuitputting ten opzichte van de begroting.
- Financiële maand- en kwartaalrapportages vanuit pensioenuitvoerder en vermogensbeheerder. Onderdeel hiervan is de signalering van aandachtspunten aan het bestuur en het voorbereiden van toelichtingen op de rapportages voor bestuur, RvT en (S)BO's.
- Jaarwerk. Hieronder valt het bespreken van *management letters* van accountant en actuaris en het voorbereiden van de *management response*. Het bewaken van de afhandeling van de actiepunten van accountant en actuaris.

De financiële commissie* bestaat op 31 december 2020 uit de volgende leden:

Naam	Functie
Drs. H.A. Kempen	Voorzitter
Drs. F.J. Sier AAG	Directeur bestuursbureau

* De financiële commissie laat zich adviseren door specialisten van het bestuursbureau en/of uitbestedingspartners.

3.3.17 Communicatiecommissie

De taken van de commissie zijn:

- Het gevraagd en ongevraagd voorbereiden en opstellen van adviezen met betrekking tot pensioencommunicatiebeleidsvraagstukken voor het bestuur van Centraal Beheer APF
- Het monitoren van de opvolging van bestuursbesluiten met betrekking tot pensioencommunicatievraagstukken door de uitvoeringsorganisatie
- Het volgen van relevante ontwikkelingen op het gebied van pensioencommunicatie en de daarop betrekking hebbende wet- en regelgeving.
- Compliance met pensioenwetgeving ten aanzien van deelnemerscommunicatiewerkgeversportalen
- Website algemeen.

De communicatiecommissie* bestaat op 31 december 2020 uit de volgende leden:

Naam	Functie
Drs. A.B. Peters-Derksen AAG	Voorzitter
Drs. L.J. van der Put RBA	Lid
Drs. F.J. Sier AAG	Directeur bestuursbureau

* De communicatiecommissie laat zich adviseren door specialisten van het bestuursbureau en/of uitbestedingspartners.

3.3.18 ALM commissie

De taken van de commissie zijn:

- Adviseren over uitgangspunten ALM studies
- Adviseren over resultaten van ALM studies
- Maken en bewaken van een jaarplan en meerjarenplan voor het uitvoeren van ALM studies van de diverse kringen.

De ALM commissie vergaderde in het verslagjaar acht maal.

De ALM commissie* bestaat op 31 december 2020 uit de volgende leden:

Naam	Functie
Drs. L.J. van der Put RBA	Voorzitter
Drs. A.B. Peters-Derksen AAG	Lid
Drs. J. Bouma	Lid
Drs. H.A. Kempen	Lid
Drs. F.J. Sier AAG	Directeur bestuursbureau

* De ALM commissie laat zich adviseren door specialisten van het bestuursbureau en/of uitbestedingspartners.

3.3.19 Bestuursbureau

Centraal Beheer APF heeft een eigen bestuursbureau dat zorgt voor de dagelijkse bedrijfsvoering onder eindverantwoordelijkheid van het bestuur en toeziet op de gemaakte afspraken met de adviseurs, de compliance officer, de certificerend actuaire, de externe accountant en met partijen waaraan werkzaamheden worden/zijn uitbesteed zoals de administrateur, vermogensbeheerder en herverzekeraar. Daarnaast bereidt het bestuursbureau alle vergaderingen van bestuur, BO's en RvT voor en onderhoudt het de contacten met de toezichthouders.

Directeur van het bestuursbureau is de heer drs. F.J. Sier AAG. Hij is ook mede-beleidsbepaler van Centraal Beheer APF. Naast de directeur bestaat de bezetting van het bestuursbureau per ultimo boekjaar uit een manager bestuurszaken, twee risicomanager, twee beleidsmedewerkers pensioenen, een jurist, een beleidsmedewerker financiën, een manager vermogensbeheer/relatiemanager BO's en een secretaresse.

3.3.20 Sleutelfuncties

Op grond van de IORP II-richtlijn heeft Centraal Beheer APF in 2019 sleutelfuncties ingericht. Dit zijn de risicobeheerfunctie, interne auditfunctie en actuariële functie. Binnen het "three lines model" zijn deze functies belegd in de tweede en derde lijn.

De certificerend actuaire is aangesteld als sleutelhouder van de actuariële functie. De risicomanager 2e lijn is in januari 2020 aangesteld als sleutelhouder van de risicobeheerfunctie. De sleutelfunctiehouder risicobeheer heeft een standing invitation om de vergaderingen van de commissies bij te wonen.

Vanaf eind 2019 is de invulling van het "three lines model" vervolmaakt door het inrichten van de interne audit functie. De interne Audit toetst het functioneren van de eerste en tweede lijn.

3.3.21 Compliance officer

Compliance is een onmisbare schakel om een goede reputatie en integriteit van ons fonds te waarborgen. Het bestuur is eindverantwoordelijk voor het compliant zijn en blijven en het waarborgen van de integriteit en betrouwbaarheid van het fonds. De taken en bevoegdheden van de compliance officer liggen vast in het compliance programma van het fonds.

Er is een gedragscode opgesteld en jaarlijks vullen alle verbonden personen een verklaring van naleving in en ondertekenen deze. De gedragscode bevat regels en richtlijnen die belangenconflicten tussen zakelijk belang en privébelangen en het misbruik van vertrouwelijke gegevens moet voorkomen. De compliance officer controleert elk jaar of alle betrokkenen de gedragscode naleven.

De compliance officer ziet toe op de naleving van externe wet- en regelgeving, waarvan de interne compliance regels en –procedures zijn afgeleid en beschreven. De compliance officer is onafhankelijk van het bestuur en rapporteert periodiek zijn bevindingen aan het bestuur. Het bestuur rapporteert vervolgens, op basis van de input van de compliance officer over compliance aangelegenheden aan de RvT. De compliance officer heeft een rechtstreekse escalatielijns naar de RvT. De compliance officer heeft gerapporteerd dat enkele verbonden personen de nalevingsverklaring niet volledig hebben ondertekend. Dit is vervolgens afgehandeld. Verder heeft de compliance officer in het verslagjaar geen afwijkingen geconstateerd bij de controle op de naleving van externe wet- en regelgeving en de naleving van de gedragscode.

Het bestuur heeft de heer Mr. R. Van der Mast van het Nederlands Compliance Instituut (NCI) aangesteld als compliance officer van het fonds en mevrouw J.M.E. Pierik-Van Diest van het NCI als vertrouwenspersoon.

3.3.22 Externe ondersteuning en controle

Het fonds wordt bijgestaan door externe deskundigen voor actuariaat en risicobeheersing. Dit betreft onder andere adviseurs op het gebied van actuariel advies, juridisch advies en risicomangement.

Towers Watson Netherlands B.V. (Willis Towers Watson) is benoemd als onafhankelijk, certificerend actuaire voor Centraal Beheer APF. De certificerend actuaire waarmerkt de actuariële staten en maakt een actuariel verslag waarin een verklaring wordt opgenomen van zijn bevindingen bij de jaarlijkse verslagstaten. Hij toetst de middelen en beoordeelt de vermogenspositie. Hierbij baseert hij zich mede op de gegevens van de accountant.

Het bestuur heeft Deloitte Accountants B.V. benoemd als externe accountant voor het fonds. De accountant waarmerkt de DNB jaarstaten en verstrekt een controleverklaring omtrent de getrouwheid bij de jaarlijkse verslagstaten en de jaarrekening. Hij geeft een oordeel over de betrouwbaarheid van de weergave van de gegevens over de grootte en samenstelling van het vermogen en het resultaat ultimo het verslagjaar.

Voor niet-controlewerkzaamheden die worden verstrekt aan deze partijen weegt het bestuur voorafgaand aan het toekennen van de opdrachten af in hoeverre de onafhankelijke positie van de certificerend actuaire of accountant in gevaar kan komen.

Governance, Risicobeheersing en Compliance

4. Governance, Risicobeheersing en Compliance

Het fonds geeft uitvoering aan de pensioenreglementen zoals overeengekomen in de afgesloten uitvoeringsovereenkomsten. In een uitvoeringsovereenkomst zijn afspraken gemaakt tussen het fonds en de werkgevers over de uitvoering van de pensioenreglementen. Het bestuur is eindverantwoordelijk voor de uitvoering en voert “als goed huisvader” de regie over de werkzaamheden van het fonds. De uitvoeringsovereenkomsten en pensioenreglementen zijn beschikbaar via het eigen digitale domein van de kring(en).

4.1. Governance

4.1.1 Besluitvorming

Het bestuur heeft vijftientwintig maal vergaderd in het verslagjaar. Waar nodig zijn daarnaast besluiten buiten de vergaderingen om genomen en zijn er een aantal oordeelsvormende vergaderingen geweest. Ook zijn er een aantal extra informerende vergaderingen geweest inzake de ontwikkelingen m.b.t. de Corona crisis. De beleggingscommissie, de risicocommissie, de financiële commissie, de ALM-commissie, de pensioencommissie en de communicatiecommissie hebben, waar van toepassing, in de bestuursvergadering het bestuur geadviseerd.

Uitgangspunt bij het handelen van ieder individueel bestuurslid en het bestuur als geheel is, dat wordt gehandeld in het belang van alle belanghebbenden van het fonds, rekening houdend met de korte- en langetermijneffecten van de genomen maatregelen. De overwegingen bij besluitvorming van het bestuur zijn in de notulen van de bestuursvergaderingen vastgelegd. De belangenafweging uit zich in een streven naar een kostenefficiënt en transparant pensioen. Hierbij zijn gedegen analyses uitgevoerd op onder andere actuariel gebied om de deelnemers een zo goed mogelijk pensioen te bieden waarbij het belang van elke groep (huidige en toetredende) deelnemers is afgewogen.

De belangrijkste vergaderonderwerpen naast de reguliere beleidscyclus waren:

- CWO's en transitie nieuwe toetreders
- Aanpassingen i.v.m. financiering MVEV en kostenvoorziening
- Kennissessie, opleidingsdag en nieuwsbrief voor gremia
- Voorgenomen migratie naar een nieuw administratieplatform.
- Verdere implementatie MVB beleid
- Herijking van de strategie
- Eigen Risico Beoordeling
- Herijking en markttoetsing inzake propositie en verdienmodel
- Herijkingen en update uitbestedingsovereenkomsten
- Actualisatie en upgrade risicoraamwerk en bijbehorende documenten
- Pensioenakkoord
- Self-assessment bestuur
- Ontwikkeling dekkingsgraden
- Beleggingsbeleid 2020-2022, beleggingsplan en beleggingsrichtlijnen 2021
- Ontwikkelingen ten aanzien van de Corona crisis
- Berekeningswijze MVEV voor kring DC
- DNB en AFM onderzoeken

4.1.2 Deskundigheidsbevordering en bestuurlijke effectiviteit

Het bestuur heeft in 2020 de verdeling van de deskundigheidsgebieden binnen het bestuur beoordeeld en de geschiktheidsmatrix geactualiseerd. Het bestuur is van oordeel dat de verdeling van de kennisgebieden en kennisniveaus voldoende de continuïteit van de dagelijkse beleidsvoering waarborgt. Het bestuur beschikt over voldoende deskundigheid om zijn taken uit te voeren. Naast het gewenste basisniveau werkt het bestuur continu aan permanente educatie, met name om bij te blijven bij actuele ontwikkelingen. In dat kader hebben bestuursleden diverse (digitale) seminars en informatiebijeenkomsten bezocht.

4.1.3 Wijzigingen in fondsdocumentatie

Het beheer van de fondsdocumenten is opgenomen in de voortrollende beleidsagenda (Planning & Control cyclus) waardoor voor alle fondsdocumenten periodiek (veelal jaarlijks) wordt bepaald of er aanpassingen of actualisaties benodigd zijn. Aangepaste fondsdocumenten worden in de bestuursvergadering vastgesteld.

De belangrijkste in 2020 aangepaste beleidsstukken zijn:

- Uitbestedingsbeleid
- Kapitaalbeleid
- Risicoraamwerk
- Beleid beheerste en integere bedrijfsvoering
- Informatiebeveiligingsbeleid
- Datakwaliteitsbeleid
- Beleid renterisico
- Tegenpartijbeleid
- Incidentenregeling

4.1.4 Follow-up bevindingen intern toezicht

Het intern toezicht van het fonds wordt uitgeoefend door de RvT. De RvT heeft als taak toezicht te houden op het beleid van het bestuur en op de algemene gang van zaken van het fonds. De RvT stelt in het verslag over 2020 vast dat de aanbevelingen die vorig jaar aan het bestuur zijn gedaan zijn opgevolgd. De bevindingen van de RvT over dit verslagjaar zijn opgenomen in hoofdstuk 41. Hier vindt u ook de reactie van het bestuur op dit verslag.

4.1.5 Relatie met Achmea

Centraal Beheer APF is een zelfstandige stichting en is onafhankelijk van Achmea en van Centraal Beheer. Het bestuur bepaalt het beleid van het fonds, met de RvT in zijn rol als toezichthouder.

Centraal Beheer APF heeft een aantal activiteiten uitbesteed aan onderdelen van Achmea. Achmea Investment Management (Achmea IM) voor het vermogensbeheer en het Fiduciair beheer, Achmea Pensioenservices (APS) voor de administratie en Centraal Beheer voor de distributie en communicatie. De kantoorautomatisering, huisvesting en een deel van de HRM uitvoering is uitbesteed aan Achmea Interne Diensten

Verder is er een relatie met Achmea voor financiering van zowel het weerstandsvermogen, de aanloopverliezen als ook kortstondige tijdelijke liquiditeitstekorten

Pensioenbeheer

Er zijn met APS afspraken gemaakt over de te leveren diensten en het kwaliteitsniveau hiervan. Deze afspraken zijn vastgelegd in een uitbestedingsovereenkomst met bijbehorende service level agreement (SLA). APS levert per kwartaal SLA-rapportages over de manier waarop invulling wordt gegeven aan de afgesproken niveaus van dienstverlening. Deze rapportage wordt besproken en beoordeeld; de risicocommissie adviseert vervolgens het bestuur over eventueel te nemen stappen.

De kwaliteit van de dienstverlening wordt aan de hand van de rapportage Niet Financiële Risico's (NFR) beoordeeld. De NFR geeft informatie over de werking van de controls die de betrouwbaarheid van de uitvoering moeten waarborgen. Tevens bevat de NFR een overzicht van incidenten die de uitvoering van taken voor het APF raken. Ook deze rapportage wordt in de risicocommissie besproken, beoordeeld en er wordt een advies aan het bestuur geformuleerd. In het verslagjaar heeft het bestuur de afspraken met APS herzien. Het bestuur evalueert met de directie van APS periodiek de aard, kwaliteit en snelheid van de dienstverlening.

Vermogensbeheer

In de overeenkomst tussen Achmea IM en Centraal Beheer APF zijn de activiteiten van de vermogensbeheerder vastgelegd. Er zijn afspraken gemaakt met de vermogensbeheerder over de te leveren diensten en het kwaliteitsniveau,

die zijn vastgelegd in de uitbestedingsovereenkomst. Achmea IM voert het beleggingsbeleid van ons fonds uit binnen de daarvoor geldende richtlijnen, door het belegde vermogen te doen beheren door diverse externe partijen. Het fonds ontvangt periodiek rapportages over de manier waarop Achmea IM invulling geeft aan de dienstverlening. Per kring worden maandelijks rendements- en risicorapportages geleverd. Deze worden besproken in de beleggingscommissie en worden tevens aan de desbetreffende BO's verstrekt. Op kwartaalbasis wordt een uitgebreidere versie met meer toelichting en detail geleverd; ook deze wordt in de beleggingscommissie besproken. De beleggingscommissie beoordeelt of de rapportages aanleiding geven tot actie en adviseert het bestuur hierover. Ook Achmea IM verstrekt per kwartaal SLA- en NFR-rapportages. Deze zijn in het verslagjaar door de beleggingscommissie besproken en gemonitord.

Distributie

Achmea Services verzorgt de distributie, gericht op aansluiting van nieuwe werkgevers en pensioenfondsen bij Centraal Beheer APF. Er zijn met Achmea Services afspraken gemaakt over de te leveren diensten en het kwaliteitsniveau. Deze zijn vastgelegd in een uitbestedingsovereenkomst met bijbehorend dienstenoverzicht en SLA.

Centraal Beheer APF maakt in het kader van de dienstverlening als Centraal Beheer APF gebruik van de merk- en domeinnamen van Centraal Beheer Achmea. Centraal Beheer behoort tot de grootste verzekeraars in Nederland en heeft als onderdeel van Achmea een groot netwerk in de advies- en pensioenmarkt. De voorwaarden met betrekking tot dat gebruik zijn vastgelegd in een licentieovereenkomst.

Financiering

Het weerstandsvermogen van de standaardkringen en Kring Bavaria is door Centraal Beheer APF gefinancierd. Achmea heeft zich bij de oprichting van het fonds bereid verklaard om dit deel van het weerstandsvermogen te financieren door middel van het beschikbaar stellen van het stichtingskapitaal en een achtergestelde lening. Voor de achtergestelde lening is een overeenkomst opgesteld, waarbinnen het fonds trekkingen kan doen wanneer aanvulling van het beschikbaar weerstandsvermogen vereist is.

Over de financiering van aanloopverliezen hebben wij met Achmea afspraken gemaakt in de combinatie van schenking en garantstelling. Jaarlijks wordt een nieuw schenkingsverzoek gedaan, gecombineerd met het één jaar opschuiven van de garantstelling, totdat het break-even punt voor Centraal Beheer APF is bereikt en zich geen aanloopverliezen meer voordoen. Achmea heeft zich in februari 2021 garant gesteld voor voorziene aanloopverliezen tot medio 2023. Hiermee is de continuïteit van het fonds als ook de aanwezigheid van voldoende weerstandsvermogen voor langere tijd gewaarborgd. De details en voorwaarden zijn opgenomen in de jaarrekening van de bedrijfsomgeving, als toelichting op de passiva en de niet uit de balans blijvende verplichtingen.

Daarnaast is met Achmea een rekeningcourant faciliteit overeengekomen voor kortstondige liquiditeitstekorten die zich kunnen voordoen in kring DC. In de uitvoeringsovereenkomsten in deze kring tussen Centraal Beheer APF en de aangesloten werkgevers is opgenomen dat premies per de eerste handelsdag van de maand worden belegd. Nog niet alle premies zijn op dat moment ontvangen, waardoor dit kortstondig liquiditeitstekort kan ontstaan. Daarom kan Centraal Beheer APF op dit moment beschikken over de rekeningcourant faciliteit. Zodra de premies ontvangen zijn, wordt weer afgelost. Deze financiering wordt alleen voor zover noodzakelijk ingezet.

4.2. Risicobeheersing

4.2.1 Inrichting

Door middel van risicomanagement is het mogelijk de onzekerheid rond mogelijk optredende gebeurtenissen die het realiseren van de strategie in de weg kunnen staan te managen. Uitgangspunt hierbij is niet zozeer het uitsluitend voorkomen van risico's, maar juist het nemen van afgewogen besluiten over te nemen risico's en de te nemen maatregelen.

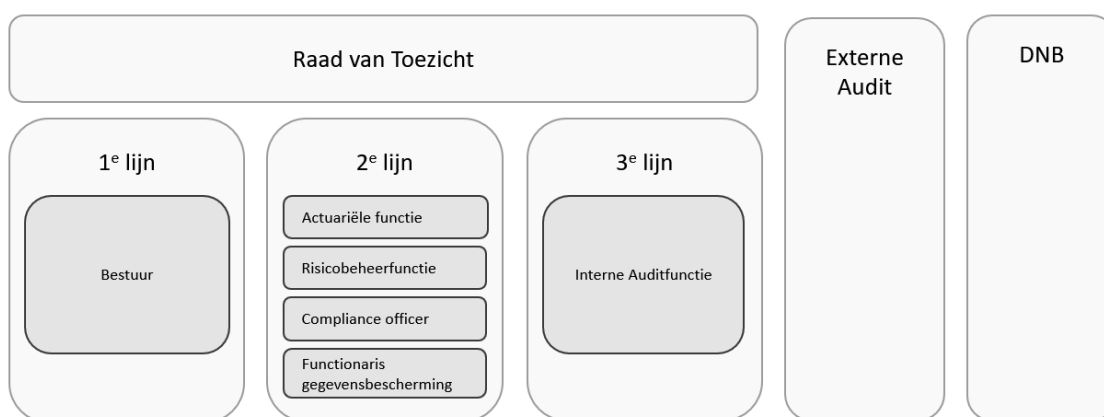
Om de organisatie maximaal te laten profiteren is het belangrijk dat activiteiten die risico, compliance, controle en governance omvatten efficiënt worden gecoördineerd. Centraal Beheer hanteert daarbij een aanpak die aansluit op het COSO ERM 2017 model. Daarbij staan de concepten risicobereidheid (risk appetite) en risicoprofiel (risk profile) centraal in het besluitvormingsproces.

Hoofduitgangspunten zijn dat risicomanagement:

- Een integraal onderdeel van de processen is;
- Onderdeel van besluitvorming is;
- Systematisch, gestructureerd en tijdig is;
- Gebaseerd is op de best verkrijgbare informatie;
- Menselijke en culturele factoren in ogenschouw neemt;
- Dynamisch en iteratief is en reageert op verandering;
- Continue verbetering faciliteert en verrijking van de organisatie.

Risicomanagement en bestuur werken samen in het strategische planningsproces. De risicobereidheid is vastgesteld en sluit aan bij de strategie. Door het formuleren van bedrijfsdoelstellingen wordt de strategie uitgevoerd. De doelstellingen dienen als basis voor het identificeren en beoordelen van en reageren op risico's. De basis voor beheerste bedrijfsvoering door het fonds ligt in de administratieve organisatie en de wijze waarop het 'three lines model' is vormgegeven.

Three lines model

1. Het bestuur, de eerste lijn, is primair verantwoordelijk voor risicomanagement. Dit omvat het bestuur, ondersteund door het bestuursbureau (exclusief de risicomanager) en de commissies.
2. De tweede lijn wordt gevormd door de risicomanagementfunctie en de compliance-functie. De tweede lijn opereert onafhankelijk van de eerste lijn en is niet verantwoordelijk voor de dagelijkse uitvoering van risicomanagement activiteiten. De risicomanagementfunctie en de compliance-functie hebben escalatie- en rapportagelijnen naar zowel het bestuur als de raad van toezicht van Centraal Beheer APF.
3. De derde lijn wordt onder IORP II gevormd door de audit functie.

4.2.2 Risicoraamwerk

Met integraal risicomanagement beoogt Centraal Beheer APF een aantal doelstellingen te realiseren:

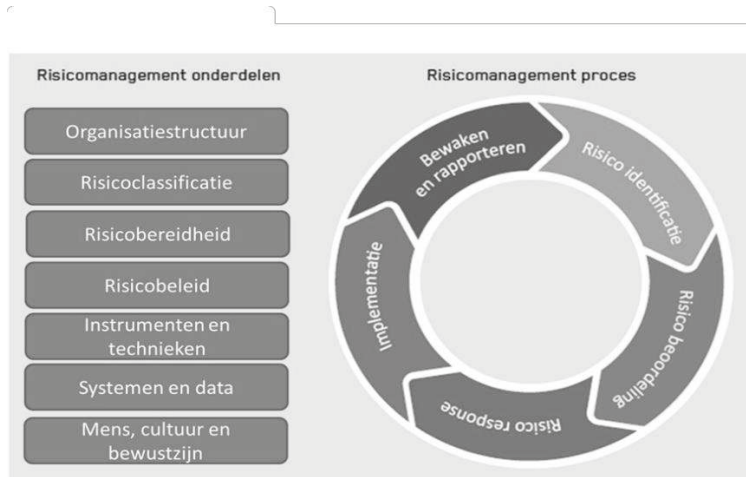
- Kwaliteit besluitvorming. Het bestuur, de raad van toezicht (RvT) en het bestuursbureau ontvangen risicogewogen informatie gebaseerd op de samenhang van alle risico's.
- Bewuste risicosturing. Bewuster sturen op risico's en risicospreiding. Welke risico's wil Centraal Beheer APF nemen en welke vermijden?

- Voorkomen over- en onderbeheersing. Door interne beheersing explicieter te koppelen aan de risicohouding kan voorkomen worden dat Centraal Beheer APF een beheersingsraamwerk (control framework) optuigt dat te zwaar of te licht is.
- Reduceren kosten en vergroten efficiëntie en effectiviteit risicomanagement activiteiten. Risicoprocessen, rapportages, methoden en technieken op elkaar laten aansluiten en waar mogelijk integreren. Door samenwerking en leereffecten tussen risicogebieden te bevorderen wordt de kwaliteit en toepassing van elkaars methoden en technieken verder verbeterd.

Het Risicoraamwerk bestaat uit zeven risicomanagement onderdelen. Hierbij is voor een eenduidige benadering van de beheersing van risico's binnen Centraal Beheer APF een risicomanagement proces gedefinieerd zoals in de figuur op de volgende pagina is beschreven. Voor het borgen van kwaliteit wordt gewerkt met een cyclus voor het beheer van de verschillende onderdelen van het Risicoraamwerk. De risico's en beheersmaatregelen worden gekoppeld met behulp van de risicomanagement software Naris.

Risico management is niet een op zichzelf staand doel, maar moet worden gedragen door de gehele organisatie. Doel is een cultuur waarin transparantie over risico's mag bestaan, wordt aangemoedigd om hierover transparant te zijn en waarbij risicoanalyse een terugkerend onderdeel van elk besluitvormingsproces vormt.

Figuur: Risicoraamwerk Centraal Beheer APF

4.2.3 Risicobereidheid

De risicobereidheid betreft de bereidheid risico's en onzekerheden al dan niet af te dekken en vormt de basis voor het uitvoeren van een goed risicomanagementproces. Het bestuur hanteert bij het maken van de risicoanalyses de risicocategorieën die in de FIRM-aanpak door DNB worden gehanteerd. De risicocategorieën bestaan uit financiële risico's en niet-financiële risico's. Daarnaast worden de strategische risico's beoordeeld. Per risicocategorie wordt aangegeven of deze risico's van invloed zijn op de kringen van het fonds of van invloed zijn op het fonds zelf. Sturing op beheersmaatregelen en prestatie-indicatoren geeft het bestuur handvatten in de sturing op de strategische doelstellingen en de sturing naar de uitbestedingspartners.

4.2.4 Eigenrisicobeoordeling

De implementatiewet van de herziene IORP-richtlijn verplicht pensioenfondsen in het kader van risicobeheer ten minste driejaarlijks een zogenoemde eigenrisicobeoordeling uit te voeren. De eigenrisicobeoordeling is een instrument voor een pensioenfonds om inzicht te krijgen in de samenhang tussen de strategie van het pensioenfonds, de materiële risico's die het pensioenfonds kunnen bedreigen, de mogelijke consequenties hiervan voor de financiële positie van het pensioenfonds en de pensioenrechten van pensioengerechtigden en pensioenaanspraken van (gewezen) deelnemers.

De eigenrisicobeoordeling heeft als doel inzicht te krijgen in de samenhang tussen de strategie van het pensioenfonds, de materiële risico's die het pensioenfonds kunnen bedreigen, de mogelijke consequenties hiervan voor de pensioenen

van de deelnemers en voor het pensioenfonds zelf. De Eigen Risico Beoordeling is geformuleerd op basis van de strategie, missie en visie van Centraal Beheer APF. De ERB is geen statisch geheel maar kan door het stapsgewijs doorlopen van de bouwstenen, zorgen voor risicobewustzijn en een versterking van het zelflerend vermogen van het fonds met als doel het vergroten van de doelmatigheid van het risicomanagement van het fonds. De ERB helpt om periodiek (of op basis van een trigger) te beoordelen, te monitoren en aantoonbaar te maken of en zo ja, op welke wijze, de strategie en/of het risicoprofiel aanpassing behoeft.

In 2020 is voor het eerst een eigen risicobeoordeling uitgevoerd. Uit de risicoanalyse van het pensioenfonds blijkt dat de veranderingen in de omgeving van het pensioenfonds, waaronder het Pensioenakkoord en de overgang op de het nieuwe pensioenadministratiesysteem bij de uitvoerder grote impact hebben. Beheersing van het proces en zorgvuldige communicatie met alle betrokkenen is meer dan ooit noodzakelijk.

4.2.5 Belangrijkste risico's van de bedrijfsomgeving

Voor Centraal Beheer APF is de realisatie van de strategische doelstellingen met betrekking tot het aantrekken van nieuwe klanten belangrijk, omdat het ondernemingsrisico, als onderdeel van het omgevingsrisico, het belangrijkste niet-financiële risico voor Centraal Beheer APF vormt. Omdat de meeste werkzaamheden zijn uitbesteed, heeft beheersing van het uitbestedingsrisico een hoge prioriteit. Centraal Beheer APF streeft daarnaast naar het actief meewegen van ESG-risico's.

Centraal Beheer APF heeft een structuur vormgegeven waarbinnen de kringen optimaal kunnen functioneren. Uit oogpunt van schaalgrootte en efficiency worden de niet-financiële risico's centraal beheerst. De pensioenvermogens van Centraal Beheer APF vormen afgescheiden vermogens en zijn ondergebracht in de kringen. Er is sprake van een vermogensscheiding tussen deze pensioenvermogens en de bedrijfsomgeving van Centraal Beheer APF. Daarnaast is er sprake van een vermogensscheiding tussen de kringen onderling. De financiële risico's worden op het niveau van de kringen beheerst.

Omgevingsrisico

Op het niveau van Centraal Beheer APF wordt een aantal zaken centraal geregeld. Een belangrijk aspect daarbij is de realisatie van de business case als onderdeel van het omgevingsrisico. Het omgevingsrisico is één van de belangrijkste risico's voor het fonds. Het fonds wil groeien om nog efficiënter te kunnen werken en meer schaalvoordelen te creëren. Daarbinnen vallen de deelrisico's concurrentie, afhankelijkheid, reputatie en ondernemingsklimaat. Om de bedrijfsrisico's in verband met de pensioenuitvoering door Centraal Beheer APF te dekken, beschikt Centraal APF over het wettelijke vereiste weerstandsvermogen. Ten behoeve van het opvangen van resterende operationele risico's kan Centraal Beheer APF, mocht dit noodzakelijk zijn, een beroep doen op een door Achmea verstrekte garantie.

Uitbestedingsrisico

De uitvoerder of vermogensbeheerder dient te handelen in lijn met de belangen van het pensioenfonds en binnen de gestelde richtlijnen.

Centraal Beheer APF heeft een uitbestedingsbeleid dat eisen stelt aan zowel de leveranciers als het selectieproces daarvan. De uit te besteden werkzaamheden zijn gedefinieerd in uitbestedingsovereenkomsten en SLA's (service level agreements). In deze SLA's zijn de uitbestede diensten nader gedetailleerd en waar mogelijk voorzien van KPI's (kritische performance-indicatoren). De leveranciers rapporteren per kwartaal de performance ten opzichte van de SLA. Het bestuur beoordeelt deze rapportages en bespreekt deze met de leveranciers als daar aanleiding toe is. Op deze wijze houdt het bestuur gedurende het jaar toezicht op de uitbestede werkzaamheden. In 2020 zijn de SLA overeenkomsten met de belangrijkste uitbestedingspartijen geactualiseerd.

In aanvulling op de SLA rapportage ontvangt het bestuur elk kwartaal een NFR-rapportage (niet-financiële risico's). Deze rapportage geeft inzicht in de procesuitvoering en eventueel opgetreden incidenten bij de leverancier. Ook deze rapportage wordt, indien noodzakelijk, met de leverancier besproken.

Jaarlijks verstrekken de leveranciers Achmea Pensioenservices en Achmea Investment Management een ISAE3402 type II verklaring. Deze verklaring geeft voor de geselecteerde processen weer of de beheersmaatregelen adequaat zijn en of deze gedurende het jaar hebben gewerkt. De door de leveranciers opgestelde rapportage wordt gecontroleerd door een onafhankelijke accountant. Voor het bestuur is deze verklaring een belangrijk signaal over de betrouwbaarheid van de uitgevoerde uitbestede processen. De rapportage wordt met de leveranciers besproken.

De IT-risico's van de uitbestedingspartners worden gemonitord. Achmea Pensioenservices en Achmea Investment Management verstrekken jaarlijks een ISAE 3000 type II rapport. Dit betreft een IT Service Organisatie Control rapport met betrekking tot de opzet, bestaan en werking van de beheersmaatregelen gericht op de Trust Services Principles en Criteria: Beveiliging, Beschikbaarheid, Integriteit van gegevensverwerking, Vertrouwelijkheid en Privacy.

ESG risico

ESG staat voor Environmental, Social & Governance, ofwel milieu, maatschappij en goed bestuur. Om het ESG-risico te beperken wordt op systematische wijze een analyse gemaakt van de risico's. Op basis daarvan wordt het beleid vastgesteld. Uitgangspunt is het bestaande risicoraamwerk. Omdat de ESG-risico's meerdere risico-categorieën raken, worden ESG-risico's ook in onderling verband beoordeeld.

Klimaatverandering stelt de wereld voor een grote uitdaging. De fysieke gevolgen van klimaatverandering worden steeds merkbaarder. Klimaatrisico's drukken hun stempel op de economie. Vanuit wet- en regelgeving wordt aandacht gevraagd voor klimaatrisico's. Dit betekent dat beleggers in hun beleggingsproces voldoende aandacht voor klimaatrisico's én -kansen moeten hebben.

ESG-informatie wordt daar waar mogelijk op een systematische en consistente manier geïntegreerd binnen de beleggingsstrategie van de beleggingsfondsen waarin Centraal Beheer APF participeert. Risico's en kansen zijn hierdoor beter te beoordelen. Bij de selectie van vermogensbeheerders en beleggingsfondsen worden MVB-criteria meegenomen. Aspecten zijn ondertekening door de vermogensbeheerder van de Principles for Responsible Investment (PRI). In lijn met het IMVB covenant wordt gekeken of vermogensbeheerders conform de UN Guiding Principles en OESO-richtlijnen handelen om ESG-risico's te identificeren, te prioriteren en te adresseren en om lange termijn waarde creatie te bevorderen. Ook het beloningsbeleid van de vermogensbeheerder speelt een rol bij de selectie van vermogensbeheerders

4.2.6 Overige risico's van de bedrijfsomgeving

Kredietrisico

Centraal Beheer APF heeft als gevolg van de ontvangen garantie een tegenpartijrisico ten opzichte van Achmea. Periodiek vindt overleg plaats tussen de betrokken partijen. Centraal Beheer APF toetst jaarlijks de kredietwaardigheid van Achmea. In de relatie van Centraal Beheer APF met de kringen is sprake van een niet materieel tegenpartijrisico.

Renterisico

Centraal Beheer APF heeft geen beleggingen voor eigen risico. Het renterisico is daarmee beperkt.

Operationeel risico

Het operationeel risico is het risico samenhangend met ondoelmatige of onvoldoende doeltreffende procesinrichting dan wel procesuitvoering. De meeste werkzaamheden zijn uitbesteed, de risico's die hier mee samenhangen vallen onder het uitbestedingsrisico en worden daar gemanaged.

Juridisch risico

Dit is het risico samenhangend met (veranderingen in en naleving van) wet- en regelgeving.

Het bestuursbureau volgt ontwikkelingen op het gebied van pensioenbeleidsvraagstukken en de daarop betrekking hebbende wet- en regelgeving en brengt daarover advies uit aan de commissies en het bestuur. Centraal Beheer APF bewaakt dat relevante wet- en regelgeving op de juiste wijze wordt vertaald naar en geïmplementeerd in interne processen en procedures, zowel bij het bestuur als bij de uitbestedingspartners. Bepalingen aangaande de

verplichtingen voortvloeiende uit wijzigende wet- en regelgeving zijn vastgelegd in de contracten met de uitbestedingspartners.

Voor de bestuursleden, de leden van de RvT en de leden van de belanghebbendenorganen is een bestuurdersaansprakelijkheidsverzekering afgesloten.

Informatiebeveiligingsrisico

Dit is het risico dat bedrijfsprocessen en informatievoorziening onvoldoende integer, niet continu of onvoldoende beveiligd worden ondersteund door IT.

Omdat de werkzaamheden van Centraal Beheer APF in belangrijke mate zijn uitbesteed, beperken de operationele IT risico's van het APF zelf zich tot de kantoorautomatisering van het bestuur en bestuursbureau.

Integriteitrisico

Integriteitrisico is het risico dat de integriteit van het pensioenfonds dan wel het financiële stelsel wordt beïnvloed als gevolg van niet integere, onethische gedragingen van het pensioenfonds, medewerkers dan wel van de leiding in het kader van wet- en regelgeving en maatschappelijke en door het pensioenfonds opgestelde normen.

Integer handelen is binnen het fonds verankerd in de totale compliancestructuur. Bij bestuursbesluiten wordt in ogenschouw genomen of er voldoende rekening is gehouden met evenwichtige belangenbehartiging en of er sprake is van mogelijke integriteitissues. Het fonds beschikt onder andere over een integriteitbeleid, een gedragscode, een incidentenregeling, en een klachten- en geschillenprocedure.

De externe compliance officer ziet toe op naleving van de gedragscode en brengt hierover verslag uit aan het bestuur. De bij de gedragscode behorende nalevingsverklaring wordt jaarlijks door alle verbonden personen ondertekend. Dit beleid maakt integraal deel uit van het uitbestedingsbeleid en de afspraken met de leveranciers. Zij verklaren zich bekend met dit beleid en daaraan compliant te werken. De toetsing hiervan is onderdeel van de eerder besproken rapportages.

Het bestuur heeft een systematische integriteitsrisicoanalyse (SIRA) uitgevoerd. Daarnaast zijn in het verslagjaar de SIRA's van de belangrijkste uitbestedingspartners opgevraagd. Daaruit zijn geen signalen naar voren gekomen die aanpassing van het risicoprofiel zouden vergen.

Risico's kringen

De risico's met betrekking tot de kringen worden toegelicht in de risicoparagraaf van de betreffende kring.

4.3. Compliance

4.3.1 Compliance

Compliance is een onmisbare schakel om een goede reputatie en betrouwbaarheid van Centraal Beheer APF te waarborgen. De compliance functie wordt voor Centraal Beheer APF ingevuld door de risicomanager en de externe compliance officer. Centraal Beheer APF heeft het NCI aangesteld als externe compliance officer.

De compliance functie ziet toe op de naleving van wet- en regelgeving voor zover deze betrekking heeft op compliance & integriteit. Interne compliance regels en -procedures zijn hiervan afgeleid. De gedragscode, het incidentenbeleid en de SIRA zijn hierbij belangrijke hulpmiddelen.

De compliance officer vervult een zelfstandige en onafhankelijke rol ten opzichte van Centraal Beheer APF en monitort de eerste lijn, in casu het bestuur als verantwoordelijke voor het beleid, de werknemers en de uitbestede werkzaamheden voor zover het compliance en integriteit betreft. De compliance officer overlegt met de risicobeheerfunctie en rapporteert aan het bestuur over de voortgang en resultaten van de taken en verantwoordelijkheden en heeft een directe escalatiemogelijkheid naar de raad van toezicht in voorkomende gevallen.

4.3.2 Beloningsbeleid

Centraal Beheer APF heeft een beloningsbeleid dat voldoet aan de wettelijke eisen. Het beloningsbeleid past bij de bedrijfsstrategie, doelstellingen, waarden en langetermijnbelangen van het fonds en zijn belanghebbenden. Het draagt daarnaast bij aan het voorkomen van (de schijn van) belangenverstrengeling of het nemen van onaanvaardbare of ongewenste risico's en aan het voorkomen van kosten die belanghebbenden niet dienen. In het beloningsbeleid past geen variabele of prestatie-gerelateerde beloning. Ontslag- of opzeggings- of exit- of schadevergoedingen worden alleen uitgekeerd als de rechter Centraal Beheer APF hiertoe verplicht. Het beloningsbeleid is goedgekeurd door de raad van toezicht. Op de website is een samenvatting vermeld.

Het bestuur is verantwoordelijk voor de implementatie en uitvoering van het beloningsbeleid. Het bestuur kan wijzigingen in het beloningsbeleid vaststellen na goedkeuring van de RvT. De RvT heeft goedkeuringsrecht op het beloningsbeleid, niet op beloningsbeleid aangaande RvT zelf, en monitort een zorgvuldige opzet, uitvoering en evaluatie van het beloningsbeleid.

Aan de bestuursleden, leden van de RvT en leden van de belanghebbendenorganen zijn in het verslagjaar vergoedingen betaald door het fonds voor hun werkzaamheden. Er zijn aan hen geen leningen verstrekt, noch is sprake van vorderingen op (voormalige) bestuurders, leden van de RvT of de leden van de belanghebbendenorganen. De bestuurders en de leden van de RvT nemen niet deel aan de pensioenregelingen van het fonds.

Toets aan besluit financieel toetsingskader pensioenfondsen

Het Besluit Ftk stelt eisen aan het beheerste beloningsbeleid van een pensioenfonds. Het beleid moet niet aanmoedigen tot het nemen van meer risico's dan voor het fonds aanvaardbaar is. Ons beloningsbeleid bevat geen risicoprikkels. Het Besluit Ftk vraagt daarnaast dat het beloningsbeleid wordt vastgelegd, vastgesteld en openbaar gemaakt. Het vastgestelde beloningsbeleid is beschikbaar op de website van Centraal Beheer APF.

Hiermee wordt ten aanzien van de beloning voldaan aan de eisen in het besluit.

Toets aan Code Pensioenfondsen

De Code Pensioenfondsen gaat in Thema 6, norm 41 tot en met 45 in op het beheerste beloningsbeleid. Onze beloningen zijn afgestemd op de grootte van het fonds, het tijdsbeslag (gebaseerd op het voltijdequivalent van DNB) en bevatten geen prestatiegerichte componenten. Er zijn in het verslagjaar geen ontslagvergoedingen overeengekomen. Hiermee voldoet het fonds voor wat betreft het beloningsbeleid aan de Code Pensioenfondsen.

4.3.3 Naleving Code Pensioenfondsen

De Pensioenfederatie en de Stichting van de Arbeid hebben in 2013 de Code Pensioenfondsen (de Code) opgesteld. Deze Code is per 1 juli 2014 wettelijk verankerd. In 2018 is de Code geactualiseerd. Pensioenfondsen mogen de Code naleven volgens het 'pas-toe-of-leg-uit'-beginsel. Het bestuur onderschrijft het belang van de naleving van de Code en streeft ernaar alle normen na te leven. In bepaalde gevallen wijkt het bestuur af van de normen uit de Code. In 2020 is aan vrijwel alle normen voldaan. Alleen aan de normen 33 en 39 is slechts deels voldaan.

Norm 33 stelt dat er zowel in het bestuur als in de belanghebbendenorganen ten minste één vrouw en één man plaatsneemt en zowel mensen van boven als van onder de 40 jaar. Bij de werving van de bestuurders en leden van belanghebbendenorganen maken eisen ten aanzien van geschiktheid, tijdsbeslag en betrouwbaarheid alsmede diversiteit, onderdeel uit van de selectie. Hierbij wordt uitdrukkelijk getracht kandidaten onder de 40 jaar en vrouwelijke kandidaten te vinden. Het aanbod aan geschikte kandidaten en de samenstelling van de achterban van de kringen zijn van invloed op de invulling. Helaas is het niet in alle organen gelukt invulling te geven aan de gewenste diversiteit (zie hierna).

Toelichting

	Leden onder de 40 jaar	Vrouwelijke leden
Bestuur	Nee	Ja
BO Bavaria	Ja	Nee
BO Pensioenfondsenkring 1	Nee	Ja
BO RBS	Nee	Ja
BO Sligro Food Group	Nee	Ja
SBO	Ja	Ja
BO Chemours	Nee	Nee
BO equensWorldline	Nee	Nee
BO DB Evenwicht	Nee	Ja

Norm 39 bepaalt volgens de bijlage van de Code Pensioenfondsen behorende bij de betreffende norm onder meer dat in geval van een onafhankelijk bestuursmodel het bestuur wordt benoemd en ontslagen door het belanghebbendenorgaan, na het horen van de Raad van Toezicht. Bij Centraal Beheer Algemeen Pensioenfonds benoemt en ontslaat het Kringoverstijgend medezeggenschapsorgaan (KOM) de leden van de Raad van Toezicht. De Raad van Toezicht benoemt en ontslaat de bestuursleden, na horen van het KOM. Hiermee ligt het primaat, zij het op indirecte wijze, bij de belanghebbenden. Het bestuur benoemt de leden van belanghebbendenorganen. Ontslag vindt plaats door het bestuur op verzoek van twee derde van de leden van het belanghebbendenorgaan of op aanwijzing van de toezichthouder.

Ondanks het 'pas toe of leg uit' karakter van de Code Pensioenfondsen zijn er bepalingen die altijd een toelichting verlangen. Deze normen worden, voor zover hierboven niet al aan de orde zijn geweest, hieronder nader toegelicht.

Rapportagenorm	Voldoet het fonds aan de norm?	Vindplaats toelichting jaarverslag of website
Norm 5 Het bestuur legt verantwoording af over het beleid dat het voert, de gerealiseerde uitkomsten van dit beleid en de beleidskeuzes die het eventueel voor de toekomst maakt. Het bestuur weegt daarbij de verschillende belangen af van de groepen die bij het pensioenfonds betrokken zijn. Ook geeft het bestuur inzicht in de risico's van de belanghebbenden op korte en lange termijn, gerelateerd aan het overeengekomen ambitieniveau.	Ja	Het bestuur rapporteert in het jaarverslag over het beleid dat het in 2020 voerde, de gerealiseerde uitkomsten van dat beleid en de beleidskeuzes die het bestuur maakte.
Norm 31 De samenstelling van fondsorganen is wat betreft geschiktheid, complementariteit, diversiteit, afspiegeling van belanghebbenden en continuïteit, vastgelegd in beleid. Zowel bij de aanvang van een termijn, als ook tussentijds bij de zelfevaluatie vindt een check plaats.	Ja	Het bestuur rapporteert in hoofdstuk 3 'Karakteristieken van het pensioenfonds' over de samenstelling van fondsorganen en de geschiktheid van de leden.

Rapportagenorm	Voldoet het fonds aan de norm?	Vindplaats toelichting jaarverslag of website
Norm 47 Het intern toezicht betreft deze Code bij de uitoefening van zijn taak.	Ja	De raad van toezicht betreft de Code bij de uitoefening van zijn taak en rapporteert hierover in zijn rapportage intern toezicht.
Norm 58 Het bestuur geeft publiekelijk inzicht in missie, visie en strategie.	Ja	In hoofdstuk 3 'Karakteristieken van het pensioenfonds' beschrijft het bestuur de missie, visie, ambitie en strategie van het fonds.
Norm 62 Het bestuur legt zijn overwegingen omtrent verantwoord beleggen vast en zorgt ervoor dat deze beschikbaar zijn voor belanghebbenden.	Ja	Het bestuur licht in hoofdstuk 6 'Vermogensbeheer' de overwegingen toe om maatschappelijk verantwoord te beleggen.
Norm 64 Het bestuur rapporteert in het jaarverslag over de naleving van de interne gedragscode (zoals bedoeld in de normen 15 en 16) en deze Code, net als over de evaluatie van het functioneren van het bestuur.	Ja	In hoofdstuk 3 'Karakteristieken van het pensioenfonds' en hoofdstuk 4 'Governance, risicobeheersing en compliance' rapporteert het bestuur over de naleving van de gedragscode en over de evaluatie van het functioneren van het bestuur.
Norm 65 Het bestuur zorgt voor een adequate klachten- en geschillenprocedure die voor belanghebbenden eenvoudig toegankelijk is. In het jaarverslag rapporteert het bestuur over de afhandeling van klachten en de veranderingen in regelingen of processen die daaruit voortvloeien.	Ja	In hoofdstuk 4 'Governance, risicobeheersing en compliance' wordt gerapporteerd over de behandeling van klachten en geschillen.

4.3.4 Naleving AVG

Centraal Beheer APF is gebonden aan de meldplicht datalekken. In 2020 zijn er twee datalekken gemeld bij de Autoriteit Persoonsgegevens. Er zijn naar aanleiding van onderzoek naar de oorzaak maatregelen genomen om dit in de toekomst te voorkomen. Centraal Beheer kent een IT-risicoanalyse die jaarlijks wordt geëvalueerd en bijgewerkt. Bij de opzet van het beleid voor informatiebeveiliging sluit Centraal Beheer APF aan bij algemeen geaccepteerde raamwerken.

Centraal Beheer APF houdt zich aan de Gedragslijn Verwerking Persoonsgegevens Pensioenfondsen van de Pensioenfederatie. Deze trad per 1 januari 2020 in werking en biedt pensioenfondsen een kader om de Algemene Verordening Gegevensbescherming na te leven. De Functionaris Gegevensbescherming monitort de naleving van de Gedragslijn. Met de uitbestedingspartijen zijn afspraken gemaakt over naleving van de Gedragslijn.

In 2020 is in het kader van het informatiebeveiligingsbeleid het beleid rond datakwaliteit nader uitgewerkt. Daarbij wordt ook aandacht besteedt aan de afspraken over de aanlevering van benodigde data door werkgevers en controles van data van externe partijen zoals UWV en gemeentelijke basisregistratie.

4.3.5 Klachten- en geschillenafhandeling

Het fonds kent een klachten- en geschillenprocedure voor klachten en geschillen die ontstaan naar aanleiding van de uitvoeringsovereenkomst, het pensioenreglement of de uitvoering daarvan.

Het klantteam voor Centraal Beheer Algemeen Pensioenfonds van APS behandelt in eerste instantie de klachten en geschillen en informeert Centraal Beheer APF over de voortgang. In tweede instantie kan een bezwaarschrift worden gericht tot het bestuur van het fonds. Hierbij luistert het bestuur naar belanghebbende om zodoende het beleid te analyseren en waar nodig aan te passen. Indien de belanghebbende zich niet kan vinden in de uitkomst hiervan kan hij zich wenden tot de Ombudsman Pensioenen. De klachten- en geschillenprocedure is beschikbaar op de website: www.centraalbeheerapf.nl.

In het verslagjaar heeft Centraal Beheer APF 34 klachten ontvangen. Deze klachten zijn in behandeling genomen en afgehandeld conform de klachten- en geschillenprocedure. De achtergrond van de klachten worden aan de hand van de SLA rapportages beoordeeld om te onderzoeken of er aanvullende maatregelen benodigd zijn. De klachten gaven in 2020 geen aanleiding tot wijzigingen in de pensioenregeling of werkprocessen. Wij gebruiken deze als input voor eventuele verbeteringen in processen of communicatie.

Onregelmatigheden die binnen Centraal Beheer APF, zijn organen of bij de partijen aan wie taken zijn uitbesteed, zijn gesignaleerd, kunnen worden gerapporteerd conform de klokkenluidersregeling van het fonds die is opgenomen als onderdeel van het Incidentenbeleid. Ook bij de pensioenuitvoerder en de vermogensbeheerder zijn klokkenluidersregelingen geïmplementeerd.

4.4. Toezichthouders DNB en AFM

De Nederlandsche Bank (DNB) en de Autoriteit Financiële Markten (AFM) houden toezicht op pensioenfondsen. De AFM controleert of pensioenfondsen zich aan de wetten en regels houden die betrekking hebben op informatie die aan deelnemers verstrekt moet worden en op de zorgplicht die pensioenfondsen hebben voor deelnemers met een premieovereenkomst. DNB is als toezichthouder belast met prudentieel toezicht. Dit toezicht richt zich op de financiële stabiliteit van pensioenfondsen. Centraal Beheer APF informeert DNB over alle wijzigingen in de statuten en per collectiviteitskring over de wijzigingen in reglementen en in de actuariële en bedrijfstechnische nota (abtn). Elke maand en elk kwartaal rapporteert het pensioenfonds over de financiële positie van de collectiviteitskringen.

Centraal Beheer APF voert periodiek persoonlijk en schriftelijk overleg met DNB. Er is in het verslagjaar regelmatig contact geweest met DNB.

4.4.1 Verzoeken DNB 2020

De thema's waarover Centraal Beheer APF in 2020 op verzoek van DNB heeft gerapporteerd zijn:

- Niet financiële risico's (sectorbrede vragenlijst);
- Beleggingsbeleid, de uitvoering hiervan en het risicobeheer (on-site onderzoek);
- Uitvraag transitie rentebenchmarks;
- Uitvraag werking sleutelfunctiehouder risicobeheer;
- Bestuurlijke effectiviteit bij strategische besluitvorming; en
- Uitvraag ESG/duurzaamheid.

Opmerkingen en aanbevelingen van DNB naar aanleiding van bovenstaande onderwerpen zijn, dan wel worden, door Centraal Beheer APF opgevolgd.

4.4.2 Verzoeken AFM 2020

De thema's waarover Centraal Beheer APF in 2020 op verzoek van de AFM heeft gerapporteerd zijn:

- Vormgeving variabele uitkering en informatieverstrekking bij definitieve keuzemoment;
- Informatieverstrekking bij aanpassing variabel pensioen;
- Toezichtrapportage inzicht tweede pijler pensioenmarkt; en
- Informatieverstrekking bij verlaging opbouwpercentage.

De ontvangen opmerkingen en aanbevelingen van de AFM zijn beoordeeld door Centraal Beheer APF en leiden waar nodig tot verbetering van de communicatie-uitingen.

4.4.3 Toezichtmaatregelen

Overeenkomstig artikel 96 van de Pensioenwet vermelden wij dat:

1. aan Centraal Beheer APF in het boekjaar 2020 geen dwangsommen en boetes zijn opgelegd;
2. Centraal Beheer APF in het boekjaar 2020 een aanwijzing als bedoeld in artikel 171 van de Pensioenwet heeft gekregen;
3. in het boekjaar 2020 geen bewindvoerder als bedoeld in artikel 173 van de Pensioenwet is aangesteld;
4. er geen sprake is van de situatie, bedoeld in artikel 172 Pensioenwet, waarin de bevoegdheidsuitoefening van alle of bepaalde organen van Centraal Beheer APF is gebonden aan toestemming van de toezichthouder.

Aanwijzing

De buffer voor de premiereregeling in Kring DC moet voldoen aan het minimaal vereist eigen vermogen (MVEV). Dit is de ondergrens die de wet stelt aan het eigen vermogen van pensioenfondsen en/of -kringen. Dit MVEV heeft als doel de deelnemer te beschermen tegen 1) algemene risico's en 2) biometrische risico's van arbeidsongeschiktheid en overlijden. Centraal Beheer APF heeft biometrische risico's van arbeidsongeschiktheid en overlijden herverzekerd. Voor dit deel wilden wij graag geen buffer hoeven aan te houden.

Naar het oordeel van DNB dient voor deze risico's ondanks volledige herverzekering, wel een buffer te worden aangehouden. Dit betekende dat er voor de pensioenopbouw in Kring DC geen kostendekkende premie in rekening werd gebracht en het eigen vermogen in Kring DC te laag was. Hoewel wij werkten aan een oplossing, was DNB van mening dat het daadwerkelijk doorvoeren hiervan te lang duurde. De aanwijzing hield in dat er per 1 januari 2021 een kostendekkende premie in rekening moest worden gebracht en dat het eigen vermogen per 31 december 2021 aangevuld moet zijn.

De aanwijzing is door ons opgevolgd en betreffende werkgevers zijn geïnformeerd over de aanpassingen. Sinds 1 januari 2021 brengt Centraal Beheer APF een kostendekkende premie in rekening bij Kring DC. Aanvullend wordt vanuit de beschikbare premie het eigen vermogen aangevuld zodat naar verwachting het eigen vermogen in Kring DC eind dit jaar op peil is.

4.5. Ontwikkelingen en naleving wet- en regelgeving

4.5.1 Concept wetsvoorstel Wet toekomst pensioenen

In juni 2019 sloten kabinet en sociale partners een akkoord over de vernieuwing van het pensioenstelsel, een minder snelle stijging van de AOW-leeftijd en maatregelen die het voor iedereen haalbaar maken om de AOW-leeftijd in goede gezondheid te bereiken.

De vernieuwing van het pensioenstelsel moet leiden tot een meer toekomstbestendig pensioenstelsel dat:

- beter aansluit bij de ontwikkelingen in de maatschappij en op de arbeidsmarkt;
- pensioen meer inzichtelijk en persoonlijker maakt; en
- eerder perspectief biedt op een koopkrachtig pensioen voor alle generaties.

In juni 2020 hebben werkgevers- en werknemersvertegenwoordigers en het kabinet een akkoord bereikt over de hoofdlijnen van een nieuw Nederlands pensioenstelsel. Dit akkoord is inmiddels door het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid uitgewerkt in het concept wetsvoorstel Wet toekomst pensioenen. De beoogde inwerkingtredingsdatum van deze wet is 1 januari 2023. Uiterlijk op 1 januari 2027 moeten alle pensioenregelingen voldoen aan de nieuwe wet.

De belangrijkste uitgangspunten van het nieuwe pensioenstelsel zijn de volgende:

- Vanaf 1 januari 2027 moeten alle pensioenregelingen beschikbare premiereregelingen zijn. Daarbij geldt dat voor alle werknemers het zelfde premiepercentage van toepassing moet zijn. Een zogenaamde vlakke staffel.
- De premie mag maximaal 30% van de pensioengrondslag bedragen. Kosten en risicopremies voor overlijdensverzekeringen en arbeidsongeschiktheidsverzekeringen mogen daar nog bovenop komen.

- Tot 2037 mag de premie maximaal 33% van de pensioengrondslag bedragen. Die 3% extra kan gebruikt worden om eventuele compensatie in verband met de overgang naar de nieuwe regeling te financieren.
- Voor het nabestaandenpensioen gelden uiterlijk vanaf 1 januari 2027 uniforme voorschriften. Het nabestaandenpensioen bij overlijden voor de pensioendatum kan alleen nog maar op risicobasis worden verzekerd en is onafhankelijk van de diensttijd. Het nabestaandenpensioen mag maximaal 50% van het pensioengevend salaris bedragen. De wet schrijft voor welke partners in aanmerking komen voor een nabestaandenpensioen.
- In het Pensioenakkoord is afgesproken dat de nieuwe pensioenopbouw en de reeds opgebouwde pensioenaanspraken zoveel mogelijk bij elkaar worden gehouden in één pensioenregeling. De hoofdregel is daarom dat de bestaande aanspraken worden ingevaren in de nieuwe pensioenregeling, tenzij dit onevenredig ongunstig uitpakt voor bepaalde groepen belanghebbenden.

Centraal Beheer APF bereidt zich voor op het nieuwe pensioenstelsel en volgt het wetgevingstraject nauwlettend.

4.5.2 Beperken pensioenverlaging door Minister Koolmees

Op 16 december 2020 heeft Minister Koolmees laten weten dat hij gegeven de bijzondere economische situatie veroorzaakt door de coronapandemie grootscheepse pensioenverlagingen niet gewenst vindt. Daarom heeft de Minister besloten dat pensioenfondsen op dezelfde manier en onder dezelfde voorwaarden als vorig jaar de vrijstellingsregeling kunnen gebruiken om het aantal van 6 meetmomenten waarna aan het MVEV moet worden voldaan te verlengen. Zij mogen pas van deze vrijstelling gebruik maken als de dekkingsgraad op 31 december 2020 minimaal 90% is. Bij een lagere dekkingsgraad moet tenminste worden gekort tot 90%. De hersteltermijn voor het vereist eigen vermogen wordt ook in 2021 verlengd van 10 naar 12 jaar. Bij Centraal Beheer APF heeft Kring Bavaria bij het doorvoeren van een korting per 31 december 2020 gebruik gemaakt van deze regeling.

4.5.3 Commissie Parameters

De adviezen van de Commissie Parameters 2019 inzake parameters zijn overgenomen door de Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid en inzake UFR door De Nederlandsche Bank (DNB). De nieuwe rendementsparameters zijn van toepassing in de herstelplannen die Centraal Beheer APF vanaf begin 2020 heeft opgesteld. De Nederlandsche Bank heeft toegelicht dat de rentetermijnstructuur de komende jaren in vier stappen wordt gewijzigd. Een wijziging die volgt uit het advies van de Commissie Parameters. Per 1 januari 2021 wordt de nieuwe UFR-methode toegepast bij de bepaling van de technische voorzieningen.

4.5.4 Uniforme rekenmethodiek (URM)

Op grond van de Pensioenwet en de IORP-II richtlijn moet het te bereiken pensioen aan deelnemers ook getoond worden aan de hand van een verwacht, een optimistisch en een pessimistisch scenario. Deze verplichting geldt vanaf eind september 2019 voor de getoonde bedragen op mijnpensioenoverzicht.nl en vanaf 2020 ook voor de UPO's. Aan beide verplichtingen wordt door Centraal Beheer APF voldaan.

4.5.5 Aanvullend geboorteverlof

Per 1 juli 2020 kunnen partners maximaal 5 weken aanvullend geboorteverlof opnemen. Tijdens het verlof krijgt de partner geen salaris, maar een uitkering van het UWV. Partners hebben recht op aanvullend geboorteverlof als het kind op of ná 1 juli 2020 geboren wordt. Zij moeten het aanvullend geboorteverlof opnemen binnen 6 maanden na de geboorte van het kind. De regering gaf in de Memorie van Toelichting bij het wetsvoorstel aan dat de periode van (aanvullend) geboorteverlof ook pensioengevend kan zijn. Of in deze periode daadwerkelijk pensioenopbouw plaatsvindt, is afhankelijk van wat hierover is overeengekomen tussen verschillende partijen zoals de sociale partners of werkgever en werknemersvertegenwoordiging.

Centraal Beheer Algemeen Pensioenfonds geeft voor iedere werkgever uitvoering aan de afspraken die hiervoor gelden.

4.5.6 Wetsvoorstel Wet digitale overheid

Het wetsvoorstel Wet digitale overheid (WDO) verplicht pensioenfondsen tot acceptatie van door de overheid toegelaten inlogmiddelen. Doel van de WDO is om met betrouwbare en veilige elektronische identificatie, toegang tot digitale diensten van de overheid mogelijk te maken. De digitale dienstverlening van overheidsinstanties moet veiliger, beter en sneller worden. De WDO introduceert een acceptatieplicht voor bepaalde eID-middelen. De WDO geldt voor bestuursorganen en voor 'aangewezen organisaties'. Aangewezen zijn de pensioenuitvoerders in de zin van de Pensioenwet. De beoogde inwerkingtredingsdatum van het wetsvoorstel was oorspronkelijk 1 januari 2019. Inmiddels is de verwachting dat het 1 juli 2021 of 1 januari 2022 wordt.

Centraal Beheer APF bereidt zich voor op het wetsvoorstel door werkgeversportalen en deelnemersportalen toegankelijk te maken voor de nieuw verplichte inlogmiddelen.

4.5.7 SFDR

Op 8 maart 2018 heeft de Europese Commissie het actieplan 'duurzame groei financieren' gepubliceerd. Hieruit is de verordening betreffende informatieverstrekking over duurzaamheid in de financiële dienstensector voortgekomen, de SFDR (Sustainable Finance Disclosure Regulation). Op 10 maart 2021 treedt deze Europese Verordening SFDR in werking. De SFDR bevat nieuwe regels over informatieverstrekking over duurzaamheid van beleggingen. De SFDR heeft rechtstreekse werking voor de EU-lidstaten. Dit betekent dat er geen implementatiewetgeving op nationaal niveau meer nodig is voor de inwerkingtreding.

Centraal Beheer Algemeen Pensioenfonds heeft de vereiste informatie over duurzaamheid van beleggingen op de website en in Pensioen 123 tijdig aangepast.

4.5.8 Conversie in plaats van verevening bij scheiding

Het wetsvoorstel Wet pensioenverdeling bij scheiding 2022 is op 16 september 2019 bij de Tweede Kamer ingediend. De verdeling van het pensioen bij scheiding wordt anders. Conversie wordt de standaard in plaats van verevening. Dat past volgens het kabinet beter bij de huidige tijd. Het bijzonder partnerpensioen wordt voortaan berekend over de huwelijkse periode. De beoogde datum van inwerkingtreding is 1 januari 2022. Centraal Beheer APF onderzoekt de te verwachten consequenties voor de uitvoering van de pensioenadministratie en waarborgt tijdige implementatie.

4.5.9 Verplichting om UBO aan te wijzen

Instellingen die vallen onder de werking van de Wet ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme (Wwft) moeten de identiteit van de Ultimate Beneficial Owner (UBO) aanwijzen. Een aandachtspunt is dat pensioenfondsen vanwege hun rechtspersoonlijkheid (stichting) verplicht zijn om bestuurders uiterlijk per 27 maart 2022 op te nemen in het UBO-register bij de Kamer van Koophandel. Centraal Beheer Algemeen Pensioenfonds heeft op 14 april 2021 aan deze verplichting voldaan.

4.5.10 Wet Bestuur en toezicht rechtspersonen

Het Wetsvoorstel bestuur en toezicht rechtspersonen is op 10 november 2020 door de Eerste Kamer aangenomen. De wet treedt in werking op 1 juli 2021. Hierdoor wijzigt de wettelijke regeling in het Burgerlijk Wetboek voor bestuur en toezicht bij stichtingen. Belangrijkste wijziging is dat in de statuten een regeling voor ontstentenis of belet van bestuurders en van leden van de raad van toezicht moet worden opgenomen. Dit kan worden meegenomen bij de eerstvolgende statutenwijziging na 1 juli 2021. De statuten van Centraal Beheer APF kennen reeds een regeling voor ontstentenis of belet van bestuurders. De regeling voor de leden van de raad van toezicht zal bij de eerst volgende statutenwijziging worden doorgevoerd.

Communicatie

5. Communicatie

Bij Centraal Beheer APF staat de deelnemer centraal. Communicatie met onze deelnemers is dan ook een speerpunt. De overheid legt steeds meer verantwoordelijkheid bij de burgers. Voor deelnemers is begrijpelijke en aansprekende informatie over pensioen dan ook cruciaal om die eigen verantwoordelijkheid voor de eigen oudedagsvoorziening te kunnen nemen.

5.1. Ons communicatiebeleid

Onze communicatie wordt vormgegeven langs drie pijlers. Elke 3 jaar stellen we een communicatiebeleidsplan op. Hierin worden de uitgangspunten en ambitie voor de communicatie beschreven. Het beleid wordt vervolgens jaarlijks vertaald naar concrete activiteiten die erop gericht zijn om de effectiviteit van de communicatie naar deelnemers te vergroten. Tot slot vinden wij het van belang inzicht te krijgen in wat deelnemers verwachten, door gegevens te analyseren, vast te stellen of de communicatie hier succesvol op inspeelt en bij te sturen waar nodig.

In 2020 is een communicatiebeleidsplan opgesteld voor de periode 2020-2022. Het uitgangspunt voor het communicatiebeleidsplan vormt de visie en missie van Centraal Beheer APF. Hierbij zijn de kernwaarden van Centraal Beheer APF; samen, professioneel, digitaal, innovatief en transparant meegenomen. Onze doelstelling is de pensioenpartner te zijn voor deelnemers door middel van begrijpelijke, activerende en aansprekende informatie.

Belangrijke mijlpijl is dat wij in 2020 onze website vergaand hebben verbeterd, waardoor deelnemers en werkgevers betere toegang hebben tot informatie over hun pensioenregeling.

Randvoorwaarde voor alle communicatie-uitingen is dat deze voldoen aan de open normen die de Pensioenwet voorschrijft. Vanuit de Communicatiecommissie wordt tevens bewaakt dat het pensioenfonds alle wettelijke verplichte communicatie-uitingen verstrekt aan deelnemers.

Aan de hand van het beleidsplan is voor 2020 een jaarplan opgesteld. In dit jaarplan waren specifieke acties opgenomen, die gedurende het jaar zijn uitgevoerd. Door middel van de campagne Pensioen APK activeren wij deelnemers om hun gegevens aan ons door te geven zodat wij communicatie persoonlijker kunnen maken. Wij ontzorgen de deelnemers door gerichte persoonlijke boodschappen waarbij wij gebruik maken van diverse communicatiekanalen om het de deelnemer gemakkelijk te maken. Daarbij zetten wij beeldbellen in als nieuw medium. En wij creëren vertrouwen door transparant te zijn over beleggingen en te inspireren met de impact hiervan. Dat doen wij door informatie op de website en door in onze nieuwsbrief aandacht te besteden aan maatschappelijk verantwoord beleggen. Op aangeven van grote werkgevers en adviseurs zijn verbeteringen doorgevoerd in het werkgevers- en deelnemersportaal.

5.2. Stakeholders actief informeren over belangrijke ontwikkelingen

Het bestuur vindt het van belang stakeholders op de hoogte te houden van belangrijke ontwikkelingen. In Kring DC is per 1 januari 2021 een nieuwe financiële opzet geïmplementeerd. Voor een nadere toelichting hierop, zie paragraaf 8.5.3. Dit heeft geleid tot aanpassingen in alle basiscommunicatie en juridische documenten van Kring DC. Deelnemers, werkgevers en adviseurs zijn hierover zorgvuldig geïnformeerd, aan de hand van een communicatieplan.

Voor de werkgevers in de standaardkringen heeft het bestuur in het najaar een online werkgeversbijeenkomst georganiseerd. In deze bijeenkomst zijn werkgevers bijgepraat over de ontwikkelingen rondom het nieuwe Pensioenakkoord en de financiële situatie van de kringen. Daarnaast zijn er diverse online sessies georganiseerd voor werkgevers en adviseurs. Hierin stond o.a. het nieuwe Pensioenakkoord en vermogensbeheer centraal.

Via onze website worden alle belanghebbenden op de hoogte gehouden van de ontwikkelingen over het nieuwe Pensioenakkoord en andere actualiteiten. Ook ontwikkelingen rondom het pensioenfonds worden daar met alle stakeholders gedeeld.

Ondanks dat de rente dit jaar een minder grote invloed heeft gehad op het premieniveau heeft het bestuur in het najaar wel actief het verwachte premieniveau gecommuniceerd met werkgevers en werknemers om ze daarmee op de hoogte te brengen van de effecten van de verwachte premiewijzigingen. Hierbij zijn de verwachte effecten per kring inzichtelijk gemaakt. In een schrijven aan de deelnemers en de werkgevers is ruimte verleend om de pensioenregeling te kunnen aanpassen. Aanvullend is in het najaar besloten om voor de standaardkringen de novembertoets binnen het premiebeleid te laten vervallen. Daarmee kan eerder het definitieve premieniveau worden vastgesteld. Werkgevers en werknemers zijn ook hierover op de hoogte gebracht.

De deelnemers van Kring Bavaria en Kring Premie zijn via de website extra op de hoogte gehouden over de ontwikkeling van de dekkingsgraad en het herstelplan en daarmee de verwachting rondom korting. Voor Kring Bavaria is het BO in het najaar in besprekingen op de hoogte gehouden van de dekkingsgraadontwikkeling. Daarmee heeft het bestuur inzicht gegeven in de verwachte korting en het niveau van de korting bij Kring Bavaria per 31 december 2020. Het bestuur zal ook in 2021 zijn stakeholders op de hoogte houden van ontwikkelingen die hen raken. Dit in lijn met de doelstellingen van het Centraal Beheer APF die met het communicatiebeleid worden bewerkstelligd.

5.3. Communicatie met belanghebbendenorganen

Ook in 2020 heeft het bestuur meerdere malen met de belanghebbendenorganen gecommuniceerd. Tweemaal per jaar zijn het bestuur en de RvT in gesprek gegaan met ieder Belanghebbendenorgaan. Aanvullend is tijdens de jaarlijkse kennis- en beleidsdag voor belanghebbendenorganen in verschillende werksessies gesproken over relevante onderwerpen, zoals het renteafdekkingsbeleid in relatie tot de nieuwe UFR, de governance van het fonds en de ontwikkelingen rondom het nieuwe Pensioenakkoord. Ook is er een extra bijeenkomst georganiseerd voor bespreking van de strategie van Centraal Beheer APF en zijn BO leden betrokken in de totstandkoming van het communicatiebeleid.

Ieder kwartaal informeert het bestuur de belanghebbendenorganen via een nieuwsbrief met de actuele stand van zaken van het pensioenfonds.

Samen staan we sterker is een belangrijk uitgangspunt voor Centraal Beheer APF. Een belangrijke bouwsteen hiervoor is de inspraak en zeggenschap van de belanghebbendenorganen op het beleid en de uitvoering door het algemeen pensioenfonds.

Vermogensbeheer

6. Vermogensbeheer

Het hoofdstuk 'Vermogensbeheer' beschrijft de basis waarop het beleid op het gebied van vermogensbeheer voor het fonds als geheel is ingericht. Het beleid is niet op alle onderdelen exact gelijk voor de verschillende kringen in het fonds. Daarom zijn de kring specifieke onderdelen nader uitgewerkt per kring vanaf hoofdstuk 8.

6.1. Beleggingsbeleid

Wij beleggen vanuit het 'prudent person' beginsel. De beleggingen voldoen aan kwalitatieve beginselen van veiligheid, kwaliteit en spreiding van risico's. Dit houdt onder andere in dat het beleggingsbeleid per kring is afgestemd op de verplichtingenstructuur van de betreffende kring. Hierbij is rekening gehouden met de wettelijke eisen die onder het Financieel Toetsingskader aan het beleggingsbeleid en risicomanagement worden gesteld.

Het beleggingsbeleid is gebaseerd op de investment beliefs van het fonds en aanvullend op een ALM-studie die per kring is uitgevoerd. Per kring wordt aan de hand van de ALM-studie in de portefeuilleconstructie uitgewerkt hoe het generieke beleggingsbeleid vertaald wordt voor de specifieke kring. Dit alles wordt vastgelegd in het beleggingsplan dat vervolgens vertaald wordt in beleggingsrichtlijnen voor de fiduciaire manager. De fiduciair manager legt de afspraken vast in mandaatrichtlijnen richting onderliggende beheerders. De beleggingsrichtlijnen dienen ter borging van het beleid van het bestuur. Het managersselectiebeleid bestaat uit het selecteren, combineren, monitoren, evalueren en mogelijk vervangen van externe managers voor het pensioenfonds. Het pensioenfonds bepaalt de doelstelling en randvoorwaarden waarbinnen de selectie plaatsvindt en neemt de beslissingen.

6.2. Investment beliefs

Wij streven ernaar de deelnemers van het fonds een zo hoog en betrouwbaar mogelijk inkomen voor later te bieden, gegeven het risicoprofiel. De investment beliefs van Centraal Beheer APF en het risicoprofiel van een kring zijn de basis voor de jaarlijkse beleggingscyclus die op kringniveau plaatsvindt. De investment beliefs zijn in 2020 geactualiseerd. Belangrijkste veranderingen hebben betrekking op het beter mogelijk maken van kring specifieke afwegingen en het uitgangspunt van een passieve beleggingsvorm.

Onze investment beliefs zijn:

1. **Doelstellingen, beleidsuitgangspunten, waaronder de kring specifieke risicohouding, risico appetite en pensioenverplichtingen zijn leidend voor de samenstelling van de beleggingsportefeuilles.** Wij richten de beleggingsportefeuilles van de kringen zodanig in dat de rendements-/risico profielen op lange termijn zo goed mogelijk aansluiten bij deze doelstellingen en beleidsuitgangspunten. Korte termijn afwijkingen hiertussen zijn binnen van tevoren aangegeven grenzen toelaatbaar.
2. **Het beheer van de beleggingen richt zich op lange(re) termijn ontwikkelingen en niet op market-timing.** Op lange termijn volgen de marktprijzen van beleggingen de ontwikkeling van de bijbehorende onderliggende reële markten. Bij het inrichten van de beleggingsportefeuille(s) is het derhalve van groot belang een visie te hebben op de lange termijn ontwikkelingen. Voor de middellange termijn (MLT 3-5 jaar) biedt het strategisch beleid ruimte voor (bij)sturing vanuit risico-en/of rendementsoverwegingen en gemotiveerd vanuit onze lange termijn visie.
3. **Het nemen van beleggingsrisico's wordt op lange termijn beloond door een hoger (verwacht) rendement in vergelijking met risicovrije beleggingen.** Wij streven daarbij naar een goede diversificatie of spreiding over de verschillende beleggingscategorieën/producten en stijlen, dit is de meest eenvoudige manier om te komen tot een meer evenwichtige portefeuille in termen van rendement en risico. Wij vinden het belangrijk de portefeuille zodanig te construeren dat deze robuust is in verschillende (risico) scenario's.
4. **Wij maken per beleggingscategorie de afweging voor de meest geschikte beheervorm.** Hierbij hanteren wij het uitgangspunt om eerst te kijken naar passieve beleggingsmogelijkheden. Wij komen tot een passende beheervorm na een goede motivatie en onderbouwing. Belangrijke criteria daarbij zijn specifieke benchmark mogelijkheden, een onzeker rendement versus zekere kosten en een positief saldo van hoger verwacht

rendement versus kosten. De risk appetite van een specifieke kring biedt ruimte om te komen tot aanvullende kring specifieke afwegingen.

5. **Maatschappelijk verantwoord beleggen loont.** Wij integreren maatschappelijk verantwoord beleggen in onze portefeuilles omdat wij geloven dat beleggingen in duurzame beleggingen hand in hand kunnen gaan met het behalen van gestelde rendementsdoelstellingen.
6. **Wij streven naar operationele efficiëntie in ons beleggingsproces.** Wij beleggen zo kostenefficiënt mogelijk omdat we ons bewust zijn dat kosten zwaar drukken op het pensioenresultaat. Wanneer hier naar verwachting een voldoende hoger rendement tegenover staat kunnen hogere kosten verantwoord zijn.
7. **Wij dekken de risico's waar in onze ogen geen adequate beloning tegenover staan af.** Voor elke beleggingscategorie beoordelen wij periodiek of (gedeeltelijke) valuta-afdekking risico-verlagend werkt op de onderliggende beleggingen. Het renterisico en inflatierisico worden per kring in die mate afgedekt die aansluit bij het ambitieniveau en de pensioenverplichtingen.
8. **Wij beleggen alleen in instrumenten die wij volledig begrijpen.**
9. **Gegeven ons governance budget hebben wij voorkeur voor beheersbare niet complexe beleggingen.** Wij kiezen alleen voor opname van complexe beleggingen indien deze het risico rendementsprofiel van de portefeuille naar verwachting sterk verbeteren.
10. **We beleggen in derivaten voor zover dit helpt de portefeuille efficiënt te kunnen sturen en risico's te kunnen beheersen.**

6.3. Maatschappelijk verantwoord beleggen (MVB)

MVB beleid

Wij hechten groot belang aan maatschappelijk verantwoord beleggen (MVB) en hebben ervoor gekozen om een verantwoord beleggingsbeleid toe te passen. Dit beleid wordt regelmatig geactualiseerd, zodat wordt voldaan aan alle wet- en regelgeving en andere relevante ontwikkelingen op het gebied van MVB. Het MVB beleid ziet toe op hoe we in het beleggingsbeleid rekening houden met milieu en klimaat, mensenrechten en sociale verhoudingen. Hiervoor gebruiken we verschillende instrumenten. In ons beleid wordt o.a. uiteen gezet hoe verschillende MVB-instrumenten worden ingezet, zoals: engagement, corporate governance en stemmen op aandeelhoudersvergaderingen en het uitsluiten van ondernemingen en landen. Het MVB beleid wordt vormgegeven binnen de modules en bouwstenen waarmee de portefeuilles van de kringen worden samengesteld. De modules en bouwstenen worden later in dit hoofdstuk verder toegelicht.

Het MVB beleid is mede gebaseerd op de uitkomsten van onderzoek onder de belanghebbendenorganen van de diverse kringen van Centraal Beheer APF. Conform de uitgangspunten van het UN Global Compact zijn 4 hoofdthema's van belang: mensenrechten, arbeidsnormen, milieu en anti corruptie. Klimaatverandering is een vijfde thema waar Centraal Beheer APF en haar achterban specifiek en expliciet aandacht aan schenken. Centraal Beheer APF hecht er belang aan om haar MVB-doelstellingen daar waar mogelijk en relevant te koppelen aan de Sustainable Development Goals (SDG's) van de Verenigde Naties (VN). Deze duurzame ontwikkelingsdoelen zijn in 2015 door de VN vastgesteld en hebben als doel in 2030 belangrijke mondiale kwesties op 17 uiteenlopende aandachtsgebieden te hebben opgelost. De kwesties variëren van armoedebestrijding tot klimaatverandering en van duurzame consumptie tot productie. Centraal Beheer APF vindt de SDG's belangrijk omdat beleggingen hierdoor geraakt kunnen worden, gegeven de wereldwijde ambitie en het grote politieke kapitaal dat hierin geïnvesteerd gaat worden.

IMVB convenant

In 2020 heeft de implementatie van het Internationaal Maatschappelijk Verantwoord Beleggen (IMVB) convenant verder vorm gekregen. Dit convenant heeft Centraal Beheer APF in 2019 ondertekend. De IMVB monitoringcommissie heeft in 2020 op enkele onderwerpen aanbevelingen gedaan die zijn meegenomen in de vastlegging van de afspraken met onze vermogensbeheerders en de update van het MVB beleid die in 2021 zal plaatsvinden.

Internationaal normenkader

Wij volgen in ons beleid de uitgangspunten van het UN Global Compact, de OESO-richtlijnen voor multinationale ondernemingen en de UN Guiding Principles on Business and Human Rights.

Het Global Compact is in 2000 opgericht door de Verenigde Naties en kent op dit moment al meer dan 13.000 bedrijven en stakeholders uit meer dan 160 landen die zich aan de principes hebben gecommitteerd. Het normatieve raamwerk verlangt van bedrijven dat zij binnen hun eigen invloedssfeer kernwaarden op het gebied van mensenrechten, arbeidsnormen, milieu en anticorruptie omarmen, ondersteunen en uitoefenen.

De OESO-richtlijnen maken duidelijk wat van bedrijven wordt verwacht op het gebied van maatschappelijk verantwoord ondernemen (MVO) bij het internationaal zakendoen. Ze bieden bedrijven handvatten over hoe om te gaan met kwesties zoals ketenverantwoordelijkheid, mensenrechten, kinderarbeid, milieu en corruptie. Daarnaast onderscheiden de OESO-richtlijnen consumentenbelangen, wetenschap en technologie, mededinging en belastingen. De OESO-richtlijnen worden momenteel onderschreven door 44 landen.

MVB-instrumenten

Bij het in de praktijk brengen van maatschappelijk verantwoord beleggen hanteren wij 5 instrumenten:

1. Engagement: het aangaan van de dialoog met ondernemingen;
2. Corporate governance en stemmen op aandeelhoudersvergaderingen;
3. ESG-integratie in de beleggingsprocessen: het inzichtelijk maken van Environmental, Social en Governance als onderdeel van het beleggingsproces;
4. Monitoring van het MVB-beleid van externe managers;
5. Screening & uitsluiting: het uitsluiten van beleggingen in controversiële wapens, tabak en structurele schenders van het Global Compact en controversiële landen.

1. Engagement

Engagement is het aangaan van een dialoog met ondernemingen. Wij voeren een engagementbeleid dat zowel gericht is op een normatieve dialoog met schenders van Global Compact principes als ook een thematische dialoog met ondernemingen over sociale- of milieu standaarden in de sector. Hierbij verschillen de doelen:

Het doel van normatieve dialoog is om schendingen van mensenrechten, arbeidsnormen, milieunormen of corruptie op te heffen en ondernemingsbeleid te wijzigen.

Het doel van thematisch engagement is om ondernemingen aan te sporen tot beter gedrag en om aandeelhouderswaarde te creëren. Voor Centraal Beheer APF is klimaat een belangrijk thema.

In 2020 sprak onze fiduciair namens Centraal Beheer APF met 78 ondernemingen die internationaal breed gedragen principes hebben geschonden. In totaal werden er 118 normatieve dialogen gevoerd. Daarnaast is in 2020 op 10 relevante duurzaamheidsthema's de dialoog gevoerd met 65 ondernemingen. Zo heeft het fonds in 2020 een dialoog gevoerd met energiebedrijven en bedrijven in de logistieke sector en transport over klimaatverandering. Ook is gesproken met water- en energiebedrijven over waterrisico's en met kledingbedrijven en met supermarkten over leefbaar loon.

2. Corporate governance en stemmen op aandeelhoudersvergaderingen

Wij stemmen de aandeelhoudersrechten voor de aandelenfondsen waarin wij beleggen actief af met het stembeleid van onze fiduciair. Binnen dit stembeleid is extra oog voor ecologische, sociale en governance kwesties. Op die manier maken wij altijd zelf een eigen afweging voor het inleggen van de stem. Mede namens Centraal Beheer APF stemde onze fiduciair Achmea IM voor de Wereldwijde Aandelenpool in 2020 op 1013 vergaderingen. In totaal had dit betrekking op 13.833 agendapunten. In 2020 is in circa 18% van alle agendapunten tegen het management gestemd. Veruit het grootste percentage tegenstemmen betrof remuneratievoorstellen (52%). Andere zaken waarbij stemmen tegen het management zijn uitgebracht, betreffen onder meer benoeming van bestuurders, agendapunten rond klimaatverandering, gezondheid en veiligheid van medewerkers en transparantie van lobbyactiviteiten.

3. Integratie van duurzaamheidsinformatie in het beleggingsproces (ESG-integratie)

Onze fiduciair is sinds 2007 een ondertekenaar van de Principles for Responsible Investing (PRI), waarmee zij aangeeft ESG-integratie in de beleggingsprocessen toe te passen en zich in te zetten voor promotie ervan. Dit beleid sluit aan bij de visie van het bestuur ten aanzien van ESG. Bij de door de fiduciair beheerde beleggingsfondsen zijn ESG-factoren in het beleggingsproces geïntegreerd. Dit wordt gedaan voor de aandelen-, bedrijfsobligaties- en staatsobligatiebeleggingen. Hierbij wordt onder andere gebruik gemaakt van ESG gegevens van MSCI ESG en ISS ESG.

4. Monitoring MVB-beleid externe managers

Periodiek worden de externe managers van de mandaten en beleggingsfondsen bevraagd over de ontwikkelingen en implementatie van hun MVB-activiteiten. Op verzoek van het bestuur zal in de monitoring van externe managers voortaan ook een expliciete ESG score worden bepaald, zodat dit een van de criteria is waarop managers naast bijvoorbeeld hun proces en performance worden beoordeeld.

5. Uitsluitingen

In het MVB-beleid worden bedrijven en landen op diverse gronden uitgesloten. Dit uitsluitingsbeleid is toepasbaar op de aandelen- en vastrentende waarden fondsen. Op de overige beleggingsfondsen is het eigen uitsluitingsbeleid niet toepasbaar vanwege de aard van de beleggingscategorie of omdat het een fund-of-fund structuur betreft waarbij de uitvoerder een eigen beleid toepast.

Uitsluiten van controversiële wapens

Onder controversiële wapens verstaan wij wapens die bij gebruik:

- onevenredig veel leed en slachtoffers veroorzaken;
- geen onderscheid maken tussen burgers en militaire doelen; en
- ook na afloop van het conflict slachtoffers maken en de maatschappij ontwrichten.

In de praktijk gaat het om bedrijven die nucleaire-, biologische- of chemische wapens, antipersoonsmijnen of clusterbommen produceren. Per ultimo 2020 zijn 56 ondernemingsentiteiten geïdentificeerd als producenten van controversiële wapens, waardoor zij uit de verschillende beleggingsuniversa van de beleggingspools zijn verwijderd.

Uitsluiten van ondernemingen die internationale normen schenden

Wij sluiten ondernemingen uit die op structurele wijze internationale normen op het vlak van mensenrechten, arbeidsnormen, milieu of corruptie schenden. Deze normen zijn breed geaccepteerd en verankerd in het UN Global Compact. Indien een schending van structurele aard is en dialoog met de onderneming niet tot de gewenste verbeteringen leidt, kan overgegaan worden tot het uitsluiten van de onderneming. In dat geval worden eventueel aanwezige belangen in de onderneming verkocht. Dit uitsluitingsbeleid is van toepassing op dezelfde lijst van beleggingsfondsen als hierboven. Per ultimo 2020 zijn 26 ondernemingen uitgesloten van de verschillende beleggingsuniversa op basis van structurele schendingen van internationale normen.

Uitsluiten van tabak

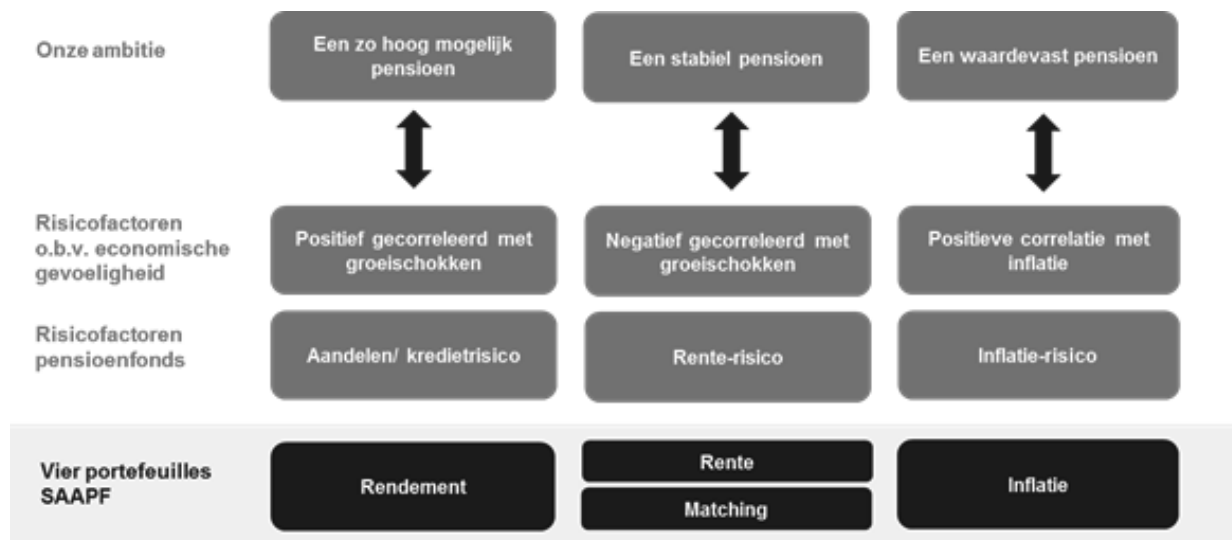
Sinds 2018 wordt tabak uitgesloten van beleggingen vanwege de gezondheidsrisico's die dit veroorzaakt. Wederverkopers van rookwaren, zoals supermarkten, tankstations en luchtvaartmaatschappijen worden niet uitgesloten van het beleggingsuniversum. Per ultimo 2020 zijn 50 tabaksproducenten uitgesloten van de verschillende beleggingsuniversa.

Uitsluiten van landen

In het EMU Staatsobligaties Fonds wordt belegd in staatsobligaties. Een aantal landen is op voorhand uitgesloten van beleggingen. Het betreft landen waartegen de Europese Unie en/of de Verenigde Naties sancties heeft afgekondigd. Deze sanctiemaatregelen zijn opgelegd naar aanleiding van schendingen van het internationale recht of mensenrechten. De lijst bevat per ultimo 2020 twaalf landen.

6.4. Strategische Mix en Rendement

Binnen het beleggingsbeleid van de kringen wordt de ambitie naar vier portefeuilles vertaald. De vier portefeuilles bieden deelnemende pensioenfondsen de mogelijkheid om een eigen beleggingsportefeuille samen te stellen met elk een eigen risico- en rendementsprofiel. Onderstaande figuur gaat in op de ambitie van elk van de portefeuilles:

6.4.1 Feitelijke Verdeling en Rendement

Feitelijke verdeling

In de kringverslagen is de feitelijke verdeling van de portefeuilles per kring weergegeven. Te zien is dat alle kringen goed in lijn liggen met de strategische weging. Eenmaal per jaar wordt geherbalanceerd naar de doelgewichten. In 2020 heeft dit een maand later plaatsgevonden dan gebruikelijk vanwege de coronacrisis per eind maart 2020 en het ontbreken van liquiditeit in de markt op dat moment. De feitelijke verdeling van de portefeuilles is gedurende het jaar in lijn geweest met de strategische verdeling. Voor een enkele kring is tussentijdse bijsturing nodig geweest.

Rendement Kringen

In 2020 zijn de jaarrendementen van alle kringen positief. Zie de kringverslagen voor de rendementen per kring.

De liquide middelen zijn in het rendementsoverzicht niet opgenomen. De reden hiervoor is dat door de geringe bedragen in combinatie met de manier van het berekenen van het rendement, het gemaakte rendement op liquide middelen geen goed beeld geeft van het echte rendement. Het echte rendement op liquide middelen is in 2020 licht negatief geweest, door de negatieve rentes die in Europa nog steeds gelden.

Daarnaast is te zien dat de rendementen van de verschillende kringen in dezelfde modules enigszins verschillen. Dit komt door verschillen in geïnvesteerde bedragen op bepaalde momenten gedurende het jaar. Wanneer een kring inflow belegt in een bepaalde periode weegt die periode zwaarder in het totaalrendement. De rendementen kunnen daardoor verschillen maar blijven wel in lijn met elkaar.

Tenslotte laten de tabellen zien dat alle kringen dit jaar in lijn met hun benchmarks hebben gepresteerd. Hoewel op rente en matching de benchmark werd verslagen, is de module rendement achtergebleven bij de benchmark. Doordat de meeste kringen een hoge allocatie naar deze module hebben, leidde dit ook tot een lager rendement dan de benchmark op het totaalniveau. De kringen Sligro Food Group en equensWorldline hebben wel een outperformance behaald in 2020.

6.5. Beleggingsomgeving

6.5.1 Terugblik 2020 – Corona werpt schaduw over 2020

Pandemie houdt wereld in zijn greep

Sinds de Tweede Wereldoorlog heeft niet één onderwerp de wereldwijde media zo gedomineerd als de coronacrisis. De uitbraak van het coronavirus begon eind 2019 in China en verspreidde zich in korte tijd over de hele wereld. Medio februari werd Italië getroffen door het coronavirus. Het land ging daardoor als eerste Europese land in lockdown: reizen werd beperkt en winkels en kantoren gingen dicht. Al snel volgden andere Europese landen met een enorme daling van de economische activiteit tot gevolg. Het resultaat was een ongekennde economische krimp in het tweede kwartaal van 2020. In de Verenigde Staten werden minder strenge beheersingsmaatregelen genomen en kon het virus zich snel verspreiden, maar was de economische impact van de maatregelen beperkter. Medio 2020 leek het virus in het Noordelijk halfrond aan kracht te verliezen en lieten veel landen de maatregelen vieren. In het najaar werd de rekening van de lossere maatregelen gepresenteerd: het aantal besmettingen steeg snel en ziekenhuizen dreigden weer overspoeld te raken. Eind 2020 waren verschillende landen daardoor gedwongen opnieuw een lockdown in te stellen. Het IMF verwacht dat de wereldeconomie in 2020 met ruim 4% zal zijn gekrompen. De hoop is dat de in allerijl ontwikkelde vaccins in 2021 verlichting zullen brengen. Verschillende landen zijn eind 2020 gestart met het op grote schaal toedienen van deze vaccins.

Amerikaanse presidentsverkiezingen en brexit op de achtergrond

De coronacrisis verdrong andere gebeurtenissen naar de achtergrond. Joe Biden won de Amerikaanse presidentsverkiezingen in november. Ondanks de overwinning van Biden blijft de verdeeldheid in de Amerikaanse samenleving groot. In Europa sleepten de onderhandelingen over een handelsakkoord tussen de Europese Unie en het Verenigd Koninkrijk voort. Het Verenigd Koninkrijk heeft op 31 januari 2020 de Europese Unie verlaten. Tot en met 31 december 2020 gold een overgangperiode. Pas de dag voor Kerst werd een handelsakkoord overeengekomen. In 2020 speelden ook de nodige geopolitieke strubbelingen. De relatie tussen de Verenigde Staten en China stond onder druk, mede door de invoering van de Chinese veiligheidswet in Hongkong.

6.5.2 Terugblik 2020 – Financiële markten - Positief beleggingsjaar voor vrijwel alle beleggingscategorieën

Een turbulent jaar met sterk herstel

In het eerste kwartaal daalden de koersen van risicovolle beleggingen fors en liep de volatiliteit sterk op. De wereldwijde aandelenmarkt verloor binnen een maand een derde van haar waarde. Risico-opslagen van kredietobligaties en perifere eurolanden namen fors toe. De olieprijs duikelde omlaag na de enorme vraaguitlet. De prijs van de futures op de Amerikaanse olievariant WTI werd in april zelfs kortstondig negatief. De kapitaalmarktrentes van de kredietwaardige landen daalden, vooral in de Verenigde Staten. De Duitse en Nederlandse kapitaalmarktrentes waren al historisch laag, waardoor de ruimte voor een verdere daling daar beperkt bleek. Nadat monetaire autoriteiten hard ingrepen, herstelden de financiële markten. Aandelenmarkten veerden op en risico-opslagen daalden. De rest van het jaar was sprake van een overwegend positief sentiment. De vloedgolf aan liquiditeit en de waarschijnlijkheid van een langdurig lage rente waren belangrijke oorzaken hiervan. Maar ook het zicht op economisch herstel droeg bij aan de rally van risicovolle beleggingen. Vooral na de goede testresultaten van de coronavaccins en de snelle start van het vaccinatieprogramma. Rentenniveaus bleven laag, ondanks het 'risk on' sentiment. Centrale banken gaven expliciet aan de beleidsrentes voor langere tijd laag te houden en via de opkoopprogramma's worden de lange rentes gedrukt.

Tech en Aziatische aandelen domineren in 2020

Het positieve totaalrendement van wereldwijde aandelen (6,7% in lokale valuta) maskeert grote onderliggende verschillen. De sectoren die hard geraakt zijn door de coronacrisis staan op fors verlies, zoals de energiesector. De sectoren die profiteerden van de coronacrisis, vooral technologie-aandelen, sloten het jaar met forse winsten af. Vooral de grote tech-aandelen, zoals Apple, Microsoft en Amazon trokken de kar. Deze aandelen hebben een groot gewicht in de brede aandelenindices waardoor deze indices in de plus eindigden. De onderliggende sectorrendementen zorgden ook voor grote verschillen in factorrendementen. De factor Waarde (value) bleef fors achter. Aandelenmarkten in de

Verenigde Staten (20,7% in lokale valuta) en Aziatische aandelen (China, Zuid-Korea en Taiwan) presteerden het beste. Ook hier speelde de onderliggende sectorverdeling een belangrijke rol. De Europese aandelenmarkten bleven achter bij de rest. Aandelen in de eurozone daalden met per saldo 1,0%.

Aandelen opkomende markten beleven volatiel maar positief jaar

Opkomende markten sloten het jaar af met een rendement van 8,5% in euro's. Dit rendement komt voor het grootste deel op conto van Chinese aandelen die met 28,1% in lokale valuta stegen. Het effectieve optreden van de Chinese overheid bij het indammen van de virusuitbraak wierp in de tweede helft van 2020 zijn vruchten af. Terwijl een groot deel van de wereld nog kampt met stijgende besmettingscijfers, is het aantal besmettingen in China nauwelijks gestegen sinds mei vorig jaar. De economie van het land opereert hierdoor vrijwel als normaal. Ook Zuid-Korea en Taiwan hebben het virus effectief weten te bestrijden en zagen hun aandelenmarkten met meer dan 40% stijgen. Buiten Azië hadden opkomende markten het beduidend lastiger. Latijns-Amerikaanse en Europese opkomende markten zagen hun aandelenmarkten met respectievelijk -13,8% en -2,0% dalen.

Beursgenoteerd vastgoed: winkels en kantoren lijden door pandemie

Beursgenoteerd vastgoed ging afgelopen jaar gebukt onder de effecten van de pandemie. Door de beheersingsmaatregelen werkten veel mensen noodgedwongen vanuit huis en nam online winkelen eveneens een grote vlucht. Beleggingen in kantoren en winkels werden hierdoor hard geraakt. Op het dieptepunt in maart stond de wereldwijde index in euro's bijna 38% lager. In de tweede helft van het jaar herstelde de index iets, maar eindigde het jaar nog steeds ruim 16% onder het niveau waar deze het jaar begon. Deze performance komt vooral op het conto van winkels (-28%) en kantoren (-25%), woningen hielden de schade met een rendement van -6% beperkt.

Staatsobligaties profiteren van verdere daling van de rente

De totaalrendementen op alle eurostaatsobligaties waren positief. De Duitse kapitaalmarktrente daalde van -0,19% naar -0,57%. De korte rentes waren al laag en bleven laag. Door de maatregelen van beleidsmakers daalden de risico-opslagen van de perifere landen. Het Pandemic Emergency Purchase Program van de ECB drukt de kapitaalmarktrentes en door het nieuwe Europese Herstelfonds zijn de zorgen over een euro break-up afgenomen. De kapitaalmarktrentes daalden zelfs tot nieuwe laagterecords. De Portugese en Spaanse 10-jaarsrente daalden naar 0%. De Amerikaanse rentes daalden over de hele linie. De korte rentes daalden naar 0% en de 10-jaarsrente dook onder de 1%. In lijn met de nominale rentes daalden ook de reële rentes. De break-even inflatie daalde tijdens het hoogtepunt van de coronacrisis, maar liep vervolgens weer op. Per saldo veranderde de break-even inflatie in de eurozone nauwelijks. In de Verenigde Staten liep deze licht op. Het totaalrendement op wereldwijde inflatie gerelateerde obligaties was positief.

Daling van de risico-opslag op bedrijfsobligaties

Het totaalrendement op investment grade niet-staatsobligaties in de eurozone bedroeg bijna 3%. De risico-opslag daalde na de forse stijging in het eerste kwartaal en de kredietverliezen bleven beperkt. Hetzelfde gold voor high yield. In lokale valuta gemeten steeg de Amerikaanse high yield index met 6% en de Europese index met ruim 2%.

Obligaties opkomende landen laten verdeeld resultaat zien

Het totaalrendement op staatsobligaties van opkomende landen in harde valuta (EMD HC) bedroeg 3,5% (€ hedged). Voor staatsobligaties opkomende landen in lokale valuta (EMD LC) resulteerde een negatief rendement in euro's gemeten. Het lokale obligatierendement was positief, maar door de waardedaling van de opkomende landenv valuta ten opzichte van de euro volgde een negatief totaalrendement van -5,8%.

Een jaar van extremen voor grondstoffen

Het was een extreem jaar voor de grondstoffenmarkt. Er was sprake van enorme uitslagen en grote divergentie tussen de grondstoffen. De olieprijs ging fors onderuit als gevolg van de weggevalen vraag en het toegenomen aanbod. Door het extreme overaanbod en de daaruit volgende tekorten aan opslagcapaciteit werd de prijs voor een vat Amerikaanse olie (WTI) tijdelijk negatief. Later in het jaar herstelde de olieprijs weer. De prijzen van industriële metalen stonden in eerste instantie onder druk, maar later volgde een sterk herstel. Edelmetalen profiteerden van de onrust. De goudprijs liep op en doorbrak in augustus de grens van \$2.000 per troy ounce. De gedaalde reële rente en de daling van de Amerikaanse dollar ondersteunden de goudprijs.

De euro beleefde een sterk jaar

De euro steeg per saldo in waarde ten opzichte van andere belangrijke valuta. Tijdens het hoogtepunt van de coronacrisis in het eerste kwartaal, stond de euro onder druk en profiteerde de Amerikaanse dollar van de vlucht naar veiligheid. De Amerikaanse dollar verzwakte vervolgens echter, nadat de Amerikaanse centrale bank relatief hard ingreep. Het rentevoordeel dat de greenback ondersteunde, verviel hierdoor. Ook de sterk oplopende Amerikaanse staatsschuld zorgt voor druk op de Amerikaanse dollar. De euro steeg hierdoor met bijna 9% ten opzichte van zijn Amerikaanse tegenhanger. De euro profiteerde ook van het Europese Herstelfonds waardoor de kans op een euro break-up afnam. Het Britse pond bleef speelbal van de brexit-onderhandelingen. Per saldo daalde de Britse munt ten opzichte van de euro.

6.5.3 SRAM beleggingen Opkomende Markten

Centraal Beheer APF geeft uitvoering aan strategisch risico & allocatie management (SRAM). Hiermee hanteert Centraal Beheer APF een waardering gedreven aanpak gericht op de middellange termijn. Centraal Beheer APF heeft gedurende 2020 staatsobligaties uit opkomende landen in lokale en harde valuta (Emerging Market Debt (EMD) Local Currency en Hard Currency) overwogen ten koste van High Yield obligaties. Deze positie droeg negatief bij, vooral door het goed presteren van High Yield. High Yield profiteerde sterk van het Amerikaanse opkoopprogramma van de Amerikaanse centrale bank en het herstel op de financiële markten. Daarbij stond EMD LC onder druk door de depreciatie van de opkomende landencurrency ten opzichte van de euro.

6.5.4 Module Rendement

In deze paragraaf wordt een toelichting gegeven op de rendementen en ontwikkelingen in de Module Rendement.

Module Rendement	Strat. Gewicht	Rendement PF	Rendement BM	Excess Return
Aandelen ontwikkelde landen	55%*	3,92%	6,33%	-2,41%
Aandelen ontwikkelde landen Hedged		9,25%	11,86%	-2,61%
Hoogrenderende obligaties	15%	3,71%	3,75%	-0,04%
Aandelen opkomende landen	15%	7,90%	8,54%	-0,63%
Opkomende Landen obligaties	15%	-2,79%	-1,90%	-0,88%
Liquide Middelen	0%	-0,34%	0,00%	-0,34%
Totaal	100%	5,52%	7,09%	-1,56%

*De aandelenpools zijn gelijk, het enige verschil is de afdekking. De beleggingen worden daarom op basis van het afdekkingsbeleid verdeeld over beide pools (75% hedged, 25% unhedged).

Beleggingspool Achmea IM Global Multi-Factor Equity Fund (GEFF)

Positief jaar voor aandelen wereldwijd

Ondanks de wereldwijde pandemie wist de MSCI Wereld index in 2020 een positief rendement van 6,3% te behalen, in euro's gemeten. De beleggingspool haalde een rendement van 3,92%.

Na de uitbraak van het Corona-virus in Europa en de Verenigde Staten verloor deze index in korte tijd ruim 30% van zijn waarde, gevolgd door een snel herstel. Factorbeleggers ondervonden het afgelopen jaar veel tegenwind. Quality wist als enige factor een positief rendement te behalen. Value en defensieve factoren presteerden juist heel slecht in 2020 wat leidde tot de hoge underperformance ten opzichte van de benchmark.

Grote internet gerelateerde bedrijven wederom dominant

Het positieve indexrendement over het afgelopen jaar werd gedragen door een relatief kleine groep dure internet gerelateerde aandelen met een relatief hoog indexgewicht. De 13 best presterende aandelen, van de 1585 aandelen in de index, waren in 2020 verantwoordelijk voor circa 50% van het indexrendement. De Information Technology sector

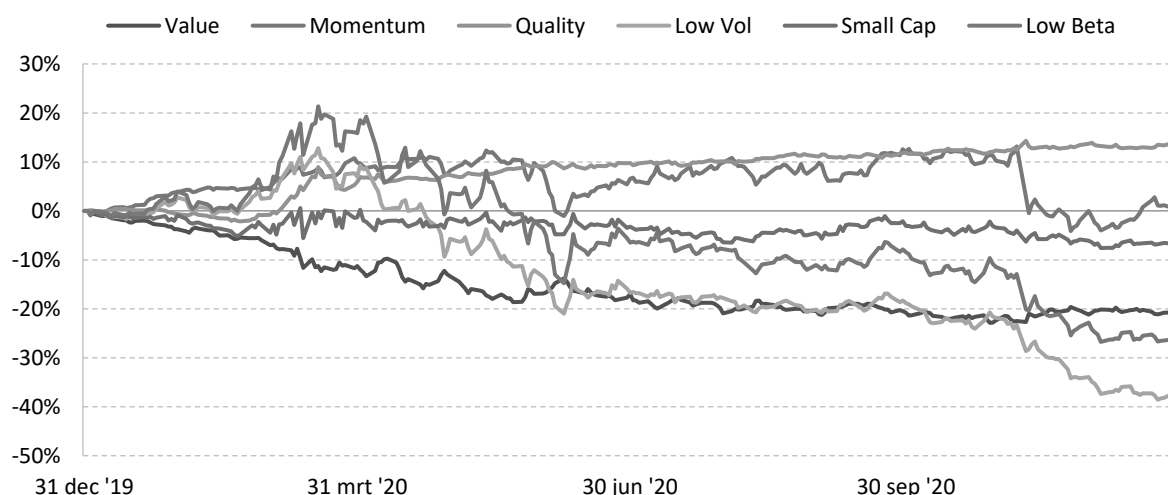
steeg met ruim 30% terwijl de Consumer Discretionary sector, die inmiddels voor 30% bestaat uit Amazon en Tesla, een rendement behaalde van ruim 24%. De Energy sector, daarentegen, was het meest getroffen door de pandemie en verloor in 2020 bijna 40% aan waarde.

Een slecht jaar voor factorbeleggen

De quality factor was, net als de momentum factor, overwogen naar de goed presterende Information Technology sector. Voor quality was dat een belangrijke reden voor de goede performance in 2020. Momentum had een goede performance tot november. Begin november zorgde positief nieuws rondom de eerste Corona-vaccins voor een enorme ommekeer in de markt en leidde een sterk herstel in van de zwaarst getroffen aandelen en sectoren. De momentum factor verloor in korte tijd zijn jaarwinst en sloot 2020 uiteindelijk neutraal af.

Ondanks de sector-neutrale invulling van de value factor eindigde deze factor het jaar negatief. De economische krimp, als gevolg van de pandemie, troffen juist de meest aantrekkelijk gewaardeerde aandelen het zwaarst, terwijl dure internet gerelateerde aandelen nauwelijks last ondervonden of zelfs profijt hadden van deze situatie. De ommekeer in de markt begin november was nog wel een positieve impuls voor de value factor, maar niet voldoende om het jaar positief af te sluiten.

Defensieve aandelen, met name in de sectoren Utilities en Real Estate, beleefden een teleurstellend 2020, terwijl de best presterende aandelen voornamelijk in de meer volatiele categorie vielen. Dit resulteerde in ruim negatieve rendementen voor de low volatility en low beta factoren.

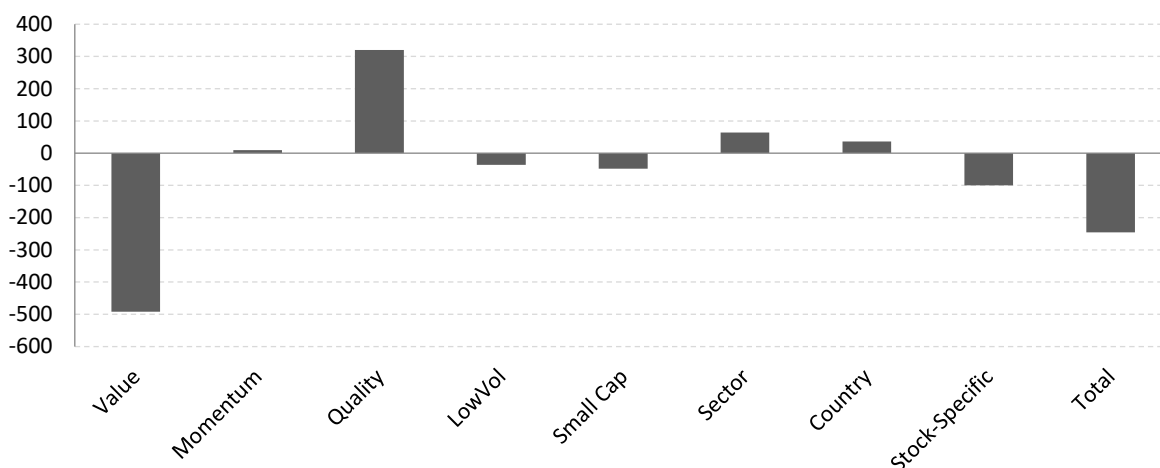

Figuur X. Factor rendementen 2020 Achmea IM Global Multi Factor Equity Fund

De exposure naar de stijlfactoren heeft geleid tot een lager relatief rendement

Over heel 2020 behaalde het Achmea IM Global Multi-Factor Fund een negatief relatief rendement van circa 2,4%. Deze teleurstellende prestatie is vrijwel volledig te verklaren door de exposure naar de vijf stijlfactoren, waar de nadruk ligt op het verkrijgen van exposure naar value, momentum en quality. Vooral de value factor leverde een sterk negatieve bijdrage van bijna 5%, waar enkel de quality factor een positieve bijdrage leverde van circa 3,2%. De beperkte exposure naar low volatility en small cap droeg ook negatief bij aan het rendement. De bijdrage van momentum was per saldo nagenoeg nul na een slecht vierde kwartaal.

De factor gedreven exposure naar landen en sectoren heeft per saldo positief bijgedragen aan het rendement en het aandeel-specifieke effect was negatief. Het resultaat van deze drie gecombineerde effecten was nihil.

Figuur X. Performance attributie 2020 Achmea IM Global Multi Factor Equity Fund (in basispunten)

Wereldwijd Hoogrenderende obligaties

In 2020 behaalden wereldwijde high yield obligaties een positief rendement. Dat is opmerkelijk, aangezien de benchmark vanwege het uitbreken van de Coronacrisis aan het einde van het eerste kwartaal op -15% stond. Keerpunt was de bekendmaking van het opkoopprogramma van de Amerikaanse centrale bank. Naast investment grade bedrijfsobligaties, vielen ook de meest veilige leningen binnen het high yield spectrum onder dit programma. Over het jaar gemeten presteerden de minst risicovolle obligaties dan ook beter dan de meest risicovolle obligaties. Qua rendement bleven Europese high yield obligaties in 2020 achter bij Amerikaanse high yield obligaties

Doordat vier van de vijf externe managers binnen het fonds de eigen regionale benchmarks wisten te verslaan, behaalde het fonds als geheel een outperformance. De netto outperformance was -0,04%. Het absolute rendement van het fonds over 2020 kwam uit op 3,71%.

Opkomende Markten Aandelen

Opkomende markten aandelen sloten het jaar af met een positief rendement. Dit rendement komt voor het grootste deel op conto van Chinese aandelen. Het effectieve optreden van de Chinese overheid bij het indammen van de virusuitbraak wierp in de tweede helft van 2020 zijn vruchten af. De economie van het land opereert hierdoor vrijwel als normaal. Ook Zuid-Korea en Taiwan hebben het virus effectief weten te bestrijden en zagen hun aandelenmarkten flink stijgen. Buiten Azië hadden opkomende markten het beduidend lastiger.

Per saldo heeft de aandelenportefeuille in 2020 een rendement behaald van 7,90%. De benchmark haalde een rendement van 8,54%.

Opkomende Markten Obligaties

Obligaties in opkomende markten kenden in 2020 een turbulent jaar. De schuld van opkomende markten had enorm te lijden onder de ongunstige economische corona-effecten in combinatie met de scherpe olieprijsdalingen in maart. De spread in opkomende landen genoteerd in Amerikaanse dollar (Emerging Market Debt HC) liep fors uit. Deze toename in spread zorgde voor een fors negatief rendement op de categorie wat slechts deels teniet werd gedaan door het positieve rendement door de dalende Amerikaanse rente. Vanaf mei begon de markt te herstellen, waar landen met een lage kredietkwaliteit, olie-exporterende landen en quasi-sovereign ondernemingen van profiteerden. Afdedekt naar euro's kwam het totaalrendement voor deze categorie uit op 3,5%. Het hedged rendement in euro ligt hoger dan het rendement in Amerikaanse dollars doordat de euro in de tweede helft van het jaar sterk steeg. De manager behaalde over het jaar een rendement van -2,79%, dit is lager dan de benchmark.

Obligaties opkomende landen genoteerd in lokale valuta (Emerging Market Debt LC) daalde in euro's met -5,79%. Een leeuwendeel hiervan is toe te schrijven aan het achterblijven van de Turkse Lira, Russische Roebel en Braziliaanse real. De manager presteerde, gecorrigeerd voor lokale belastingen, ongeveer in lijn met de benchmark.

6.5.5 Module Rente & Matchingportefeuille

In deze paragraaf wordt een toelichting gegeven op de rendementen en ontwikkelingen in de Module Rente en de Matchingportefeuille.

Module Rente	Strat. Gewicht	Rendement PF	Rendement BM	Excess Return
EMU Staatsobligaties	45%	4,45%	4,23%	0,23%
Bedrijfsobligaties	35%	3,27%	2,75%	0,52%
Hypotheke	20%	2,12%	3,22%	-1,10%
Liquide Middelen	0%	-0,58%	0,00%	-0,58%
Totaal	100%	3,52%	3,39%	0,13%
Matching	Strat. Gewicht	Rendement PF	Rendement BM	Excess Return
EMU Staatsobligaties	100%	24,73%	25,45%	-0,72%

Naar aanleiding van de uitkomsten van de portefeuilleconstructie studie van november 2019 is besloten om de strategische allocatie van hypotheke met 10% op te hogen in 2020 ten laste van staatsobligaties. Op deze manier wordt het risico-rendementsprofiel van de module rente verbeterd. Centraal Beheer APF is zich bewust van de extra risico's die een hogere allocatie naar hypotheke met zich meebrengen.

EMU Staatsobligaties

De portefeuille heeft over 2020 een rendement behaald van 4,45%. Dit is een outperformance van 0,23%. Het jaar 2020 stond voornamelijk in het teken van Covid-19. Grote stimuleringspakketten van de centrale banken en overheden hebben de economische effecten van de initiële paniek kunnen beperken. Na een forse daling van de rentes in de eerste helft van het jaar hebben de rentes in de tweede helft zich iets hersteld. Uiteindelijk sloot de Duitse rente het jaar af op -0,57% ongeveer 0,40% lager dan het jaar ervoor.

Investment grade bedrijfsobligaties

Door de coronacrisis was 2020 voor de creditmarkten een ware achtbaanrit. Vanaf eind februari liepen risico-opslagen van bedrijfsobligaties in enkele weken meer dan 150 basispunten op toen het coronavirus Europa en de Verenigde Staten bereikte. Eind maart grepen zowel de Fed als de ECB in met omvangrijke steunmaatregelen. Overheden deden ook een flinke duit in het zakje met een enorme vergroting van overheidsuitgaven. Dit gaf financiële markten vertrouwen, waardoor markten tot rust kwamen en risico-opslagen daalden. Er keerde weer enige nervositeit terug in het najaar toen de Amerikaanse presidentsverkiezingen naderden. De ruime overwinning van Biden deed het sentiment echter weer omslaan. De beschuldigingen van President Trump over grootschalige verkiezingsfraude werden op geen enkel moment serieus genomen door de financiële markten. Halverwege november kwam daar positief vaccinnieuws bij, risico-opslagen daalden dan ook flink. Aan het eind van het jaar leek in termen van risico-opslagen of 2020 een gewoon jaar was, zonder corona. Want, bedrijfsobligaties eindigden 2020 nét één basispunt krappert dan zij het jaar begonnen. Bij de segmenten met hoge rating semistaat en gedekte obligaties was de daling zelfs nog wat sterker: zes en negen basispunten. In de bedrijfsobligatieportefeuille is in 2020 een rendement behaald van 3,27%, dit was 0,52% hoger dan de benchmark.

Hypotheke

Vanuit het perspectief van een institutionele belegger is er in tijden van lage (risicovrije)rente op obligaties een zoektocht naar alternatieve 'veilige havens'. Het beleggen in Nederlandse hypotheke is hierop een goed antwoord vanwege:

- Het geringe kredietrisico bij het beleggen in hypotheke
- Ondanks de onzekerheid met betrekking tot het macro-economische klimaat blijven de risico's zeer beperkt
- Nauwelijks een stijging van achterstanden als gevolg van corona in 2020
- De impact van corona op de hypotheekmarkt is tot nu toe heel beperkt
- Historische data laten zien hoe robuust de categorie is (lage achterstanden en defaults op woning hypotheke)

- De aantrekkelijke marge
- Huizenprijzen stijgen vooralsnog door ondanks de corona crisis
- Aanhoudende tekort aan woningen, structurele disbalans tussen vraag en aanbod, zorgt voor beperkte risico's op de woningmarkt

2020 was een recordjaar wat betreft omzet op de hypotheekmarkt. Waar in 2018 en 2019 de hypotheekomzet ongeveer € 100 miljard bedroeg, was het in 2020 ongeveer €130 miljard. Dit is vooral te verklaren door de impact van corona en de oversluitingen op de hypotheekmarkt. Door corona is de consument massaal gaan oversluiten, een stijging van 48,5% ten opzichte van 2019 in anticipatie op een stijgende hypotheekrente. Daarnaast zijn verkopen naar voren gehaald als gevolg van een verwachte omslag op de woningmarkt die uitbleef. Daarbij is de gemiddelde woningprijs gestegen met 11,6% naar € 365.000. De hoogte van de gemiddelde hypotheeksom steeg met 7,9% naar € 312.000.

De spreads (verschil tussen hypotheekrente en swaprente) zijn over geheel 2020 gestegen met gemiddeld 40 basispunten. Hypotheekrentes zijn aan het eind van 2020 gemiddeld met 7 basispunten gedaald. De gemiddelde hypotheekrentedaling hield de daling van de swaprentes niet bij waardoor de spreads fors zijn gestegen. Het absolute rendement van de hypotheekportefeuille in 2020 was 2,12%.

Matchingportefeuille

De rente is in 2020 gedaald, zoals eerder in dit hoofdstuk reeds besproken. Het feit dat alle kringen geen 100% afdekking hadden, heeft daarom een negatief gevolg gehad. De technische voorziening (de verplichtingen van de kringen) is daardoor namelijk meer gestegen dan de afdekkingsportefeuille. Dit heeft een negatief effect op de dekkingsgraad. De verplichtingen zijn harder gestegen dan de rentegevoelige stukken in de portefeuille, waardoor de renteontwikkeling een negatieve invloed had op de dekkingsgraden van de kringen.

De portefeuilles zijn het gehele jaar conform de opdracht afgedekt.

6.5.6 Module Inflatie

In deze paragraaf wordt een toelichting gegeven op de rendementen en ontwikkelingen in de Module Inflatie. De Module Inflatie bestaat uit grondstoffen, vastgoed en inflatie gerelateerde obligaties.

Module Inflatie	Strat. Gewicht	Rendement PF	Rendement BM	Excess Return
Inflatie gerelateerde Obligaties	30%	8,79%	7,83%	0,96%
Beursgenoteerd Vastgoed	10%	-16,55%	-16,55%	0,00%
Niet-beursgenoteerd Vastgoed Hedged	35%	-11,62%	-12,33%	0,71%
Grondstoffen	25%	-15,98%	-26,51%	10,53%
Liquide middelen	0%	-0,43%	0,00%	-0,43%
Totaal	100%	-5,86%	-7,99%	2,13%

Voor 2020 zijn de strategische gewichten van de module inflatie gewijzigd. Uit de strategische portefeuille constructie en de investment case is gebleken dat het toevoegen van niet-beursgenoteerd vastgoed naar verwachting waarde toevoegt aan de portefeuille. Dit wordt met name veroorzaakt doordat niet-beursgenoteerd vastgoed zorgt voor een hogere blootstelling aan inflatie, een lager risicoprofiel en een hoger verwacht rendement. De strategische allocatie naar niet-beursgenoteerd vastgoed is vastgesteld op 35%. Deze allocatie gaat ten laste van beursgenoteerd vastgoed. Voor 2020 wordt het normgewicht van de Module Inflatie niet aangepast omdat er nog geen invulling plaats kan vinden vanwege wachtrijen. Het normgewicht naar beursgenoteerd vastgoed blijft in 2020 daarom 45%.

Verder is besloten om de invulling van inflatie gerelateerde obligaties te wijzigen. In plaats van een globale invulling is gekozen voor een Europese invulling met Duitse en Franse obligaties vanwege de link met de Europese inflatie en de

hoge kredietwaardigheid van beide landen. Dit heeft geleid tot de volgende verdeling van de allocatie: 60% Duitsland en 40% Frankrijk. Deze wijziging is doorgevoerd in de normportefeuille 2020 voor de module inflatie. Met deze wijziging wordt ook de benchmark voor deze categorie aangepast.

Tenslotte als gevolg van de vervanging van EONIA voor €ster (Euro Short-Term Rate) is de benchmark voor grondstoffen en liquiditeiten aangepast. Per 1 januari 2020 zijn daarom alle benchmarks met een referentie naar EONIA vervangen.

Inflatie gerelateerde Obligaties

Het jaar 2020 stond voornamelijk in het teken van Covid-19. Grote steunpakketten van de centrale banken en overheden hebben de economische effecten van de initiële paniek kunnen beperken. Ook de ingeprijsde inflatie lag onder druk in 2020. Duitse inflatie verwachtingen daalden in maart naar een dieptepunt van 0,23% maar herstelden vervolgens en sloten het jaar af op 0,91%.

Na een forse daling van de rentes in de eerste helft van het jaar door de Covid-19 crisis, hebben de rentes zich in de tweede helft iets hersteld. Uiteindelijk sloot de Duitse 10-jaars rente het jaar af op een niveau van -0,57%, ongeveer 0,40% lager dan het jaar ervoor. De Amerikaanse 10-jaars rente daalde van 1,92% naar een niveau van 0.91%.

De portefeuille heeft over 2020 een outperformance behaald van circa 0,96% %. Het absolute rendement van de portefeuille was 8,79%. De outperformance kwam onder andere door een juiste visie op lagere rentes en lagere risico premies. De overwogen rente posities in de VS, Canada en Duitsland droegen positief bij. Ook de overwogen posities in reële rente van de VS en Frankrijk is met winst gesloten. Daarnaast kon de portefeuille profiteren van de stijging van de ingeprijsde inflatie in Italië en de stijging van het reële rente verschil tussen 10- en 30-jaars Duitsland.

Wereldwijd Beursgenoteerd vastgoed (Hedged & Unhedged)

De beursgenoteerde vastgoedmarkt liet in 2020 een sterk volatiel beeld zien als gevolg van corona. Na een sterke koersdaling bij het uitbreken van de corona pandemie volgde gedurende het jaar een herstel. De impact van corona verschilde sterk per sector. Zo werden de sectoren Retail en Hotels sterk negatief geraakt door corona. De sector Logistiek profiteerde juist van de toename in online bestedingen. In de laatste maanden van het jaar herstelde de markt zich enigszins door positief nieuws over de uitrol van vaccins. De sectoren die bij het uitbreken van de corona pandemie hard werden geraakt herstelden zich het sterkst. Per saldo liet de wereldwijde vastgoedmarkt over 2020 een negatief rendement zien van 16,55%. De portefeuille presteerde in lijn met de benchmark.

Nederland Niet-beursgenoteerd vastgoed

In 2020 is het managerselectieproces van de niet-beursgenoteerde vastgoedportefeuille gestart. Commitments zijn afgegeven aan de woningenfondsen van Alterra en CBRE. Naar verwachting worden de commitments in 2021 en 2022 afgeroepen. De geplande allocatie naar Kantoren is gepauzeerd vanwege corona.

Grondstoffen

Het was een extreem jaar voor de grondstoffenmarkt. Er was sprake van enorme uitslagen en grote divergentie tussen de grondstoffen. De olieprijs ging fors onderuit als gevolg van de weggevalle vraag en het toegenomen aanbod. Door het extreme overaanbod en de daaruit volgende tekorten aan opslagcapaciteit werd de prijs voor een vat Amerikaanse olie (WTI) tijdelijk negatief. Later in het jaar herstelde de olieprijs weer. De prijzen van industriële metalen stonden in eerste instantie onder druk, maar later volgde een sterk herstel. Edelmetalen profiteerden van de onrust. De goudprijs liep op en doorbrak in augustus de grens van \$2.000 per troy ounce. De gedaalde reële rente en de daling van de Amerikaanse dollar ondersteunen de goudprijs. De portefeuille heeft een rendement behaald van -15,98% en dat was beter dan het rendement van de benchmark, dat uitkwam op -26,51%.

6.6. Vooruitblik 2021

Economische groei in 2021

De economische verwachtingen voor 2021 zijn gunstig, ondanks dat de coronacrisis nog volop woedt in het begin van het jaar. Het monetaire beleid blijft ruim, overheden stimuleren de economie en in diverse landen zijn de vaccinatieprogramma's gestart. De inflatie blijft naar verwachting laag in 2021, vanwege de aanwezige overcapaciteit. We verwachten dat de renteniveaus laag blijven omdat centrale banken de beleidsrentes de komende jaren laag houden en de opkoopprogramma's in 2021 voortgezet worden. De monetaire impulsen werken ook positief uit op de risicovollere beleggingen, zeker in combinatie met het verwachte economische herstel. De rendementsverwachtingen voor de middellange termijn zijn echter voor de meeste beleggingscategorieën gematigd door de opgelopen waarderingen en de lage renteniveaus. De grootste bedreiging op de korte termijn is dat de coronapandemie niet onder controle komt waardoor economieën voor langere tijd ten dele op slot blijven. Ondanks de vaccinaties zal het waarschijnlijk nog geruime tijd duren voordat de pandemie is overwonnen. Tot die tijd blijft corona een bron van onzekerheid voor het economisch herstel.

Langetermijneffect steunmaatregelen ongewis

De gevolgen van de coronapandemie zullen nog lang voelbaar blijven. De effecten op de overheidsfinanciën, het monetair beleid en het (economisch) beleid zijn omvangrijk. Door de pandemie en de beleidsreactie daarop zijn de overheidsschulden sterk gestegen. We verwachten niet dat hier snel verbetering in komt. De prioriteit van de autoriteiten ligt bij het bevorderen van het economisch herstel en het bestrijden van de negatieve economische effecten van de pandemie, niet bij het op orde brengen van de overheidsfinanciën. Zowel de Amerikaanse als Europese centrale bank hebben aangegeven dat ze het stimulerende overheidsbeleid voorlopig blijven faciliteren. Een normalisatie van het monetaire beleid is daardoor voorlopig niet aan de orde. Dit betekent dat voor de voorzienbare toekomst de beleidsrentes laag blijven en dat centrale banken doorgaan met het opkopen van obligaties. De coronacrisis is daarmee een breuk met het recente verleden. Het heeft de terugkeer ingeluid van een overheid die zich activistisch opstelt en bereid is in te grijpen in de economie om haar doelstellingen te bereiken. Een voorbeeld daarvan zijn de plannen in onder meer de EU om de steungelden in te zetten om de energietransitie te faciliteren en de economie duurzamer te maken.

Met klimaatverandering wacht de wereldeconomie een nog grotere uitdaging

Terwijl de meeste aandacht momenteel uitgaat naar de coronapandemie, speelt op de achtergrond een thema dat de komende jaren naar verwachting een nog grotere impact op de economie zal hebben: klimaatverandering. De Europese Commissie heeft wetgeving voorgesteld waarin de EU er naar streeft om in 2050 klimaatneutraal te zijn. De Europese Green Deal dwingt landen, bedrijven en beleggers om te verduurzamen. Ook de nieuwe Amerikaanse president, Joe Biden, heeft meermaals aangegeven weer toe te treden tot het akkoord van Parijs en heeft eveneens de ambitie uitgesproken om de Verenigde Staten in 2050 klimaatneutraal te laten zijn. De schattingen van de impact van de veranderingen op de economie lopen uiteen. De consensus is echter dat de benodigde investeringen vele malen groter zijn dan de economische impact die de coronacrisis tot nu toe heeft gehad.

6.7. Beheerkosten van het fonds

In dit jaarverslag zijn de aanbevelingen van de Pensioenfederatie gevolgd met betrekking tot het inzicht in vermogensbeheerkosten. De gemaakte kosten, zoals hieronder opgenomen, zijn ook aan de toezichthouder (DNB) gerapporteerd.

Kring	Kosten VMB	Pensioenfonds en bestuurs- bureau	Beheer- kosten	Transactie- kosten	Totaal
DC		86	260	173	519
DB Premie	11	28	128	144	311
DB Stabiliteit	3	7	32	38	80
DB Koopkracht	3	9	40	44	96
DB Evenwicht	12	38	156	225	431
Pensioenfondsen-kring 1	66	78	397	375	916
RBS	279	283	2.096	2.057	4.715
Bavaria	148	131	578	503	1.360
Sligro Food Group	240	216	710	413	1.579
Chemours	154	83	921	1.121	2.279
equensWorldline	397	864	910	196	2.367

- De kosten VMB (vermogensbeheer) omvatten de kosten die door de custodian en vermogensbeheerder direct bij het fonds in rekening zijn gebracht.
- Onder Pensioenfonds en bestuursbureau zijn de interne kosten die aan vermogensbeheer zijn toegerekend verantwoord.
- De beheerkosten die door de vermogensbeheerders ten laste van beleggingsfondsen zijn gebracht zijn onderdeel van de indirecte beleggingsopbrengsten.
- Transactiekosten zijn onderdeel van de aan- en verkooptransacties van beleggingen. Deze zijn eveneens onderdeel van de indirecte beleggingsopbrengsten.
- De genoemde bedragen zijn duizendtallen. Gegeven de geringe omvang van het belegd vermogen en het transactievolume zijn deze kosten niet direct te relateren aan benchmarks, die gebaseerd zijn op grote vermogens en transactievolumes.

De beleggingscommissie bewaakt de ontwikkelingen van beheerd vermogen, vermogensrendementen en de kosten van het beheer nauwlettend en adviseert eventueel het bestuur ter zake.

Verslag over boekjaar en vooruitzichten

7. Verslag over boekjaar en vooruitzichten

In dit hoofdstuk doen wij verslag van de ontwikkelingen binnen Centraal Beheer APF als geheel en kijken wij naar de vooruitzichten voor de toekomst.

7.1. Ontwikkelingen in 2020

De groei van ons APF heeft zich ook in 2020 doorgezet. We mochten zo'n 225 nieuwe werkgevers verwelkomen in onze standaardkringen. Daarnaast zijn Chemours en equensWordline toegetreden tot eigen kringen. Ook hebben we een nieuwe standaard kring opgezet, Kring DB Evenwicht, waar pensioenfondsen Scildon en VOLO-kring primo zijn toegetreden.

Uit eind 2020 waren in totaal 1.121 werkgevers aangesloten bij het Centraal Beheer APF, verdeeld over elf kringen. Dit betrof ruim 61.000 deelnemers en een totaal belegd vermogen van ongeveer € 4 miljard.

Intussentide hebben een groot pensioenfonds en aangesloten werkgevers laten weten aan te willen sluiten bij ons APF. Dit zal dan in 2021 leiden tot 3 nieuwe kringen. Hiermee stijgt het toevertrouwde vermogen naar € 6 miljard.

Net als in voorgaande jaren zijn vanuit financieel perspectief nieuwe afspraken gemaakt met Achmea inzake de financiering van het weerstandsvermogen en de aanloopverliezen gedurende de komende jaren, waarbij tevens is aangesloten op de verwachte groei. Centraal Beheer APF is, mede vanwege de al bestaande opzet en mogelijkheden, goed voorbereid op de ontwikkelingen in de markt, zie onder.

7.2. Markontwikkeling

Ook in 2020 is weer ingezet op groei van ons APF. Dit is geen doel op zich, maar dit helpt ons bij het vervullen van onze missie, namelijk het realiseren van zoveel mogelijk pensioen per ingelegde euro voor onze deelnemers. Wij hebben ervaren dat de Corona-crisis tot volatiliteit op de financiële markten heeft geleid. Desondanks heeft er ook in 2020 een grote instroom van nieuwe pensioenfondsen en werkgevers plaatsgevonden in ons APF. Hier zijn wij trots op en dankbaar voor. Voor ons tevens een bevestiging dat onze opzet aansluit bij de behoeften in de markt.

Ook hebben wij op diverse manieren de dialoog opgezocht met onze betrokkenen: pensioenfondsbestuurders, adviseurs en corporate werkgevers.

Door Corona hebben we het afgelopen jaar en ook in 2021 vooral webinars en andere virtuele bijeenkomsten georganiseerd. Hierbij hebben wij zowel onze kennis, inzichten en plannen gedeeld als input opgehaald bij onze klanten ten aanzien van hun wensen en verwachtingen.

Uiteraard heeft Centraal Beheer APF zich ook nadrukkelijk verdiept in het consultatiedocument ten behoeve van de Wet toekomst pensioenen. Niet alleen onze uitbestedingspartners hebben op deze internetconsultatie gereageerd, ook hebben wij dat als APF zelf gedaan. Hierbij hebben wij vooral vanuit het perspectief van onze missie, visie en strategie en het belang van onze deelnemers gekeken naar het wetsvoorstel en ons commentaar daarop geleverd.

Ook in 2021 blijven wij in persoonlijk gesprek met adviseurs, pensioenfondsen, corporate werkgevers en deelnemers om de dienstverlening te verbeteren. Zeker nu het Pensioenakkoord van kracht is zoeken we de dialoog op met elkaar om kennis en inzichten te delen en om input op te halen. We organiseren hiervoor diverse (virtuele) sessies voor verschillende doelgroepen. Daarnaast houden wij onze betrokkenen op de hoogte door middel van nieuwsbrieven en onze bijdragen op social media. Wij zijn van mening dat wij als APF als geen ander in staat zijn om de nieuwe contracten die volgen uit de Wet toekomst pensioenen uit te voeren. De opzet van een APF, gewend aan het uitvoering geven aan meerdere kringen en meerdere (combinaties van) regelingen, leent zich uitstekend om de nieuwe contractvormen te faciliteren. Centraal Beheer APF is daar met name goed op voorgesorteerd omdat wij al uitvoering geven aan DC regelingen, incl. doorbeleggen, variabele uitkeringen en automatisch sturen. Daarmee zien wij de toekomst met vertrouwen tegemoet.

7.3. Toekomstverwachtingen

Het vertrouwen in het APF neemt verder toe en het Pensioenakkoord zien wij als een kans om onze toegevoegde waarde nog verder te bewijzen. Onze ervaring met de Wet Verbeterde Premieregeling in onze DC kring en de overgang op het nieuwe administratieplatform door onze uitbestedingspartner Achmea, stelt ons daartoe uitstekend in staat. Met de aangekondigde komst van nieuwe pensioenfondsen maken wij een flinke stap in de richting van onze ambitie.

Ook dit jaar verwachten wij nog grotendeels thuis te werken vanwege Corona. De kwaliteit van onze dienstverlening zal hier niet onder lijden.

2021 zal vooral in het kader staan van de eerste stappen die we moeten nemen voor de implementatie van het Pensioenakkoord. Nog niet alles is bekend, maar op een aantal zaken kunnen en zullen wij ons wel voorbereiden. Wij hebben reeds gedefinieerd welke zaken we op korte termijn moeten oppakken. Hieronder valt onder andere het inzicht krijgen in hoe om te gaan met het Transitie-FTK. Belangrijk is het delen van kennis en informatie en ook input ophalen bij onze klanten over hun wensen en behoeftes. Zo kunnen we onze klanten goed ondersteunen. Ook denken wij na over welke impact het Pensioenakkoord en de keuzes daarbinnen hebben op de opzet van ons APF; welke kringen hebben we nodig en hoe zien die eruit. Uiteraard is de evenwichtige belangenafweging voor onze deelnemers leidend bij het maken van onze keuzes. Wij blijven hierover in nauw contact met onze betrokkenen. Zowel voor wat betreft het delen van onze kennis, inzichten en plannen als voor het inventariseren van de wensen van onze klanten. Samen optrekken met klanten en adviseurs is daarbij onze insteek zodat we samen zorgen voor een goede voorbereiding voor de komende periode tot 2027 waarna het Pensioenakkoord geïmplementeerd moet zijn. Uiteraard betrekken wij daar ook onze uitbestedingspartners bij. Zo zorgen wij voor een beheerste en zorgvuldige overgang naar het nieuwe pensioenstelsel.

Hierbij speelt ook mee dat Achmea overgaat naar een nieuw administratieplatform. De overgang voor Centraal Beheer APF zal naar verwachting begin 2023 plaatsvinden, maar ook hierop zullen wij ons in 2021 voorbereiden. De overgang naar het nieuwe systeem biedt ons daarnaast de mogelijkheid om gelijk rekening te houden met de implementatie van het Pensioenakkoord. Zoals aangegeven denken wij dat wij goed zijn voorgesorteerd om voor alle huidige, en ook toekomstige, klanten de optimale oplossing te bieden, passend bij de specifieke kenmerken en voorkeuren van onze klanten. Onze huidige ervaring, systemen en kennis helpt ons daarbij.

Wij zien onze toekomst dan ook vol vertrouwen en positieve verwachting tegemoet. Wij zien verdere groeimogelijkheden voor ons APF. Groeimogelijkheden die ons in staat zullen stellen om invulling te geven aan onze ambitie en eigen missie: "een totale oudedagsvoorziening bereikbaar maken voor iedereen en het realiseren van zoveel mogelijk pensioen voor elke ingelegde euro".

7.4. Weerstandsvermogen

Centraal Beheer APF moet wettelijk een weerstandsvermogen aanhouden. Dit weerstandsvermogen moet te allen tijde aanwezig zijn en dient ter dekking van de bedrijfsrisico's in verband met de pensioenuitvoering door het fonds. Het weerstandsvermogen moet minimaal 0,3% bedragen van het opgetelde balanstotaal van de kringen, of 0,2% gecombineerd met een beroepsaansprakelijkheids-verzekering die tenminste 25 miljoen euro verzekert. Centraal Beheer APF heeft voor deze laatste optie gekozen. De Pensioenwet schrijft verder voor dat het fonds een hoger weerstandsvermogen moet aanhouden wanneer de gekwantificeerde risicoanalyse hiertoe aanleiding geeft. In 2020 is dit ook getoetst en is de uitkomst van de risicoanalyse lager dan 0,2% en daarom wordt het minimum aangehouden. Centraal Beheer APF houdt daarmee rond de 8 miljoen euro als weerstandsvermogen aan.

Het weerstandsvermogen van de standaardkringen en Kring Bavaria is door Centraal Beheer APF gefinancierd. Het weerstandsvermogen van de overige kringen wordt door die kringen gefinancierd naar rato van het beheerd vermogen van een collectiviteitkring ten opzichte van het door Centraal Beheer APF geheel beheerd vermogen.

Centraal Beheer APF beschikte in de verslagperiode over voldoende weerstandsvermogen.

7.5. Gebeurtenissen na balansdatum

In 2021 hebben wij inmiddels weer ruim 150 nieuwe werkgevers met hun werknemers mogen verwelkomen. Het jaarlijkse premiebedrag is gestegen tot bijna 240 miljoen (juni 2021).

In maart 2021 heeft Achmea een schenking van EUR 5,4 miljoen gedaan. Tevens heeft Achmea zich garant gesteld voor een bedrag van EUR 6,7 miljoen ter onvoorwaardelijke dekking van de voorziene aanloopverliezen tot medio 2023.

Verslag Kring DC

8. Verslag Kring DC

Binnen Kring DC bieden wij een DC-oplossing voor premieovereenkomsten. Wij voeren zowel bruto- als netto-pensioenregelingen uit.

De Kring DC is operationeel vanaf 1 augustus 2016. Binnen Kring DC wordt via premiestaffels een premie in rekening gebracht waarvan het grootste deel wordt gebruikt voor individuele vermogensopbouw en een beperkt deel voor de verzekering van nabestaandenpensioen en premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid. Bij het bereiken van de pensioengerechtigde leeftijd wordt een ouderdomspensioen eventueel in combinatie met een nabestaandenpensioen ingekocht vanuit het individueel opgebouwde pensioenkapitaal. Daarnaast zorgen wij ervoor met behulp van Automatisch Sturen, dat het pensioen meebeweegt met de persoonlijke situatie van de deelnemer.

De netto regelingen zijn binnen de kring strikt gescheiden uitgevoerd en geadmistreerd van de bruto regelingen. Zo gelden er voor netto regelingen andere premie-staffels en opslagen dan voor bruto regelingen. Er is een gescheiden financiële administratie voor werkgevers voor de bruto regeling en de netto regeling. Indien een deelnemer zowel een bruto als een netto pensioenregeling heeft, wordt op deelnemer niveau separaat geadmistreerd en getoond wat de hoogte is van het opgebouwde pensioenkapitaal, de ingelegde premie en het behaalde rendement daarop.

Gedurende de opbouwfase volgt de premie de in de pensioenregeling vastgelegde premiestaffel en ligt het risico bij de individuele deelnemer. De deelnemer wordt onder meer detailinzicht geboden in zijn eigen individuele eigendomsrechten, specifieke kosten, maar ook in individuele beleggingsresultaten.

In de uitkeringsfase krijgt een deelnemer een variabele uitkering aangeboden. Een deelnemer heeft ook de keuze de uitkering elders onder te brengen. In de variabele uitkeringsfase dragen de deelnemers de risico's gezamenlijk binnen een collectiviteitskring: financiële mee- en tegenvallers leiden tot een jaarlijkse aanpassing van de uitkering.

Samengevat zijn de kenmerken van Kring DC:

- Keuze uit zowel netto als bruto premieovereenkomsten inclusief risicodekkingen (overlijden en arbeidsongeschiktheid);
- De premieovereenkomst is ook aan te bieden als aanvullende pensioenregeling;
- Pensioenopbouw met 'automatisch sturen'. Of de deelnemer kan zelf beleggen;
- Een zo hoog mogelijk pensioen passend bij het risicoprofiel van de deelnemer.
- De deelnemer heeft op de pensioendatum de keuze om te kiezen voor onze default in de uitkeringsfase: een variabele uitkering dan wel te kiezen voor een externe uitvoerder.

Nadere financiële informatie over Kring DC is opgenomen in de financiële verantwoording (hoofdstuk 21).

8.1. Kerncijfers Kring DC

Hierna genoemde bedragen zijn in euro x1.000, tenzij anders toegelicht.

Bedragen in € x 1.000	31-12-2020	31-12-2019	31-12-2018	31-12-2017	31-12-2016
Werkgevers	949	739	217	96	7
Deelnemers	28.592	21.728	5.948	3.329	1.080
Actieven en arbeidsongeschikten	19.383	16.038	4.319	2.779	1.018
Gewezen deelnemers	9.104	5.653	1.622	550	62
Pensioengerechtigden	105	37	7	-	-
Toeslagverlening	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

Beleggingsperformance

	2020	2019	2018	2017	2016
Beleggingsrendement	7,22%	20,76%	-6,14%	7,08%	3,40%
Benchmarkrendement	8,20%	21,04%	-6,26%	7,76%	3,44%
Kosten vermogensbeheerder in % van gem. belegd vermogen	0,222%	0,292%	0,333%	0,373%	0,153%
Transactiekosten in % van gem. belegd vermogen	0,111%	0,477%	0,239%	0,149%	0,217%

Premie, saldo overdracht van rechten, uitkeringen en kosten

Bedragen in € x 1.000	2020	2019	2018	2017	2016
Premiebijdragen	93.702	80.752	16.499	11.089	2.380
Saldo overdracht van rechten	6.247	1.554	-	183	-
Pensioenuitkeringen	-436	-127	27	-	-

Technische Voorzieningen

Bedragen in € x 1.000	2020	2019	2018	2017	2016
Actieven en arbeidsongeschikten	173.611	94.097	22.200	11.845	2.219
Gewezen Deelnemers	41.849	17.168	4.234	1.113	46
Pensioentrekkenden	2.643	321	91	-	-
Additionele Reservering	2.375	1.139	172	0	-9
Totaal TV Risico Deelnemers	220.478	112.725	26.697	12.958	2.257
TV Risico Fonds	16.708	8.495	1.197	423	55
Totaal	237.186	121.220	27.894	13.381	2.312

Dekkingsgraad

	31-12-2020	31-12-2019	31-12-2018	31-12-2017	31-12-2016
Actuele dekkingsgraad ultimo	100,8	100,9	101,0	100,9	100,8
Beleidsdekkingsgraad (december)	101,0	100,9	101,0	100,9	100,8

Belegd vermogen

Bedragen in € x 1.000	31-12-2020	31-12-2019	31-12-2018	31-12-2017	31-12-2016
Vastgoedbeleggingen	13.861	7.841	1.926	864	211
Aandelen	154.714	81.250	14.233	6.911	1.211
Vastrentende waarden	27.912	11.137	8.606	3.931	676
Derivaten*	7.763	1.919	711	599	18
Overige beleggingen	16.290	10.840	933	653	141
Totaal belegd vermogen	220.540	112.987	26.411	12.958	2.257

Beleggingsresultaat

	2020	2019	2018	2017	2016
Directe beleggingsopbrengsten	58	12	-	-	-
Indirecte beleggingsopbrengsten, waarvan	19.715	12.716	-1.599	521	55
- Beheerkosten	260	167	67	25	2
- Transactiekosten	173	330	48	11	33
Kosten van vermogensbeheer	86	37	10	9	-

* Sinds 2018 zijn de Overlay fondsen onder Derivaten opgenomen. Voor de vergelijkbaarheid is de presentatie van 2017 aangepast. Over 2016 is deze informatie niet beschikbaar

8.2. Pensioenparagraaf

8.2.1 Bruto pensioenregeling:

Karakter pensioenovereenkomst	Premieovereenkomst (beschikbare premieovereenkomst) Looptijd overeenkomst 1 jaar, met stilzwijgende verlenging.
Standaard pensioendatum	De dag waarop de 68-jarige leeftijd wordt bereikt.
Pensioengevend salaris	1. De salarisbestanddelen die op grond van de pensioenregeling in aanmerking worden genomen. 2. Het pensioengevend salaris (op voltijdbasis) bedraagt maximaal € 110.111 (2020).
Franchise	De minimale franchise bedraagt € 14.167 (2020). De mogelijkheden binnen de standaard Kring DC bestaan uit de wettelijke franchises, BPF/cao volgende franchises en door werkgever/werknemer vastgestelde franchises, zolang deze binnen de wettelijke kaders blijven.
Pensioengrondslag	Pensioengevend salaris minus de franchise.

Beschikbare Premie	Een in de pensioenregeling opgenomen percentage van de pensioengrondslag (naar leeftijd oplopende staffel).
DB inkoop	Vanaf 1 januari 2019 is het mogelijk om de beschikbare premie direct om te zetten in een DB-aanspraak. Dit kan door de premie in te brengen in Kring Stabiliteit. Daar wordt tegen het premietarief van Kring Stabiliteit alsdan een middelloon aanspraak voor Ouderdomspensioen en Nabestaandenpensioen ingekocht.
Ouderdoms- en partnerpensioen (na pensioendatum)	Van het beschikbare pensioenkapitaal wordt op de pensioendatum een levenslang variabele ouderdoms- en partnerpensioen aangekocht.
Partnerpensioen op risicobasis (voor pensioendatum)	Het partnerpensioen is verzekerd op risicobasis en is afhankelijk van de gekozen dekking in het pensioenreglement. Dit is standaard op basis van een middelloonsysteem, maar verzekeren op basis van een eindloonsysteem is ook mogelijk.
Wezenpensioen op risicobasis (voor pensioendatum)	Het wezenpensioen is verzekerd op risicobasis en is afhankelijk van de gekozen dekking in het pensioenreglement. Dit is standaard op basis van een middelloonsysteem, maar verzekeren op basis van een eindloonsysteem is ook mogelijk.
ANW-hiaatpensioen	Het ANW-hiaatpensioen is optioneel
Voortzetting deelname bij arbeidsongeschiktheid	De deelname wordt premievrij voortgezet op basis van een 6-klassen systeem als voldaan wordt aan de in de pensioenregeling opgenomen voorwaarden.

Flexibilisering	- Vervroegen is mogelijk vanaf 5 jaar vóór de voor de betreffende deelnemer geldende AOW-leeftijd - Uitstel kan tot 5 jaar na de voor betreffende deelnemer geldende AOW-leeftijd - Hoog-laag - Uitrui partnerpensioen - Deeltijdpensioen

8.2.2 Netto pensioenregeling

De netto pensioenregeling is in grote delen gelijk aan de bruto pensioenregeling.

In onderstaande tabel zijn de verschillen weergegeven:

Pensioengevend salaris	Vanaf € 110.111 (2020).
Franchise	€ 110.111 (2020).
ANW-hiaatpensioen	n.v.t.
Flexibilisering	- Vervroegen is mogelijk vanaf 5 jaar vóór de voor de betreffende deelnemer geldende AOW-leeftijd - Uitstel kan tot 5 jaar na de voor betreffende deelnemer geldende AOW-leeftijd - Hoog-laag - Uitrui partnerpensioen (standaard indien partnerpensioen is verzekerd en partner bekend is) - Deeltijdpensioen

8.2.3 Toeslagbeleid

De pensioenregelingen zijn gekarakteriseerd als beschikbare premieovereenkomsten. Op de pensioenkapitalen worden geen toeslagen gegeven. Ook op de ingegane uitkeringen worden geen toeslagen verleend, dit geldt ook voor de ingegane herverzekerde nabestaandenpensioenen. Er is op dit moment dan ook geen toeslagbeleid binnen de kring vormgegeven. Wel geldt er voor de variabele pensioenen een resultaatdeling.

8.2.4 Variabele uitkering: jaarlijkse aanpassing in uitkeringsfase ('dakpan')

De ingegane variabele uitkeringen worden jaarlijks aangepast. Dit betreft echter geen toeslagverlening. Deze aanpassing noemen wij resultaatstoedeling ook wel 'dakpan' genoemd. Deze is afhankelijk van financiële mee- en tegenvallers, de ingerekende vaste daling en de uitsmeerperiode. De uitsmeerperiode waarmee de resultaten worden gedempt, is op dit moment 10 jaar. Het uitsmeren van de resultaten over 10 jaar leidt tot een stabielere uitkering. De financiële mee- en tegenvallers die jaarlijks worden vastgesteld worden veroorzaakt door afwijkingen ten opzichte van de gehanteerde grondslagen (verwachtingen). Dit heeft betrekking op:

- De ontwikkeling van de rente
- Het behaalde netto rendement onder aftrek van kosten
- Effect van de inkooparieven, zoals
- De werkelijke man/vrouw verhouding
- Het verschil in het aantal deelnemers dat daadwerkelijk inkoopt ten opzichte van de verwachte aantallen
- Effect van wijziging in (sterfte-)grondslagen
- Het sterfteresultaat (meer/minder overlijdens dan verwacht, het daadwerkelijke leeftijdsverschil bij overlijden)
- Het sterfteresultaat (meer/minder overlijdens dan verwacht)
- Het daadwerkelijke leeftijdsverschil bij overlijden

In het vervolg wordt zowel een toelichting op het resultaat over 2019 als over 2020 gegeven.

Resultaatstoedeling over 2019

Per 1 juli 2020 is voor de tweede keer een resultaatstoedeling toegekend aan de deelnemers in de collectieve uitkeringsfase. Deze toedeling is vastgesteld op basis van het resultaat in de uitkeringsfase over 2019. De bovenstaande elementen hebben over 2019 geleid tot een hele lichte van de fictieve dekkingsgraad in de uitkeringsfase. Deze is daarmee gestegen van 100% tot 100,01%. Dit heeft geleid tot een marginale verhoging van 0,002% per 1 juli 2020.

Resultaatstoedeling over 2020

Per 1 juli 2021 zal voor de derde keer een resultaatstoedeling toegekend worden aan de deelnemers in de collectieve uitkeringsfase. Deze toedeling is vastgesteld op basis van het resultaat in de uitkeringsfase over 2020. In 2020 is de fictieve dekkingsgraad in de uitkeringsfase gedaald. Deze is daarmee afgenomen van 100% tot 96,34%. Dit leidt tot een verlaging van de uitkeringen 1 juli 2021 van 0,467%.

In onderstaande tabel is een toelichting op deze ontwikkeling gegeven.

Elementen resultaat uitkeringsfase Kring DC	2020	2019	2018
Netto beleggingsresultaat:	-0,70%	3,50%	-4,10%
- Wijziging marktrente	-7,20%	-6,50%	-3,20%
- Beleggingen	6,60%	10,10%	-0,80%
- Kosten	-0,10%	-0,10%	-0,10%
Effect inkooparieven	-2,60%	-3,20%	-3,10%
Effect wijziging grondslagen	0,10%	0,30%	-0,30%
Sterfteresultaat	-0,50%	-0,60%	-0,60%
Totaal	-3,70%	0,00%	-8,10%
Jaarlijkse Dakpan	-0,467%	0,002%	-1,049%

Toelichting totaal resultaat 2020:

Bovenstaande percentages betreffen inschattingen op basis van aannames. Hieronder is een nadere toelichting opgenomen voor het resultaat over 2020 en de daarmee gepaard gaande toekenning van de dakpan per 1 juli 2021 van -0,467% voor de bruto regeling. Voor de netto regeling geldt dat de dakpan -0,485% bedraagt.

Netto Beleggingsresultaat:

De marktrente is in 2020 (rentetermijnstructuur DNB) sterk gedaald. De wijziging in marktrente leidt tot een daling van 7,2% op het netto beleggingsresultaat, het beleggingsresultaat had een sterk positief effect (+6,6%) op het netto beleggingsresultaat. Er worden kosten onttrokken uit de kapitalen, welke een dalend effect op de dekkingsgraad hebben van ongeveer -0,1% op het netto beleggingsresultaat. Samen leidt dit tot een netto beleggingsresultaat van **-0,7%**.

Effect inkooparieven:

Gedurende 2020 zijn pensioenen aangekocht door deelnemers. Dit betroffen mannen en vrouwen met uiteenlopende kapitalen, uit diverse inkomensklassen en met verschillende wensen (wel/ geen partnerpensioen, wel/ geen tijdsafhankelijke daling). Deze populatie ultimo 2020 wijkt af van de veronderstelde populatie waarmee de inkooparieven zijn bepaald. Deze verschillen leiden ultimo 2020 tot een negatief resultaat. Dit heeft een effect op de dekkingsgraad van ongeveer **-2,6%**.

De verklaring voor dit effect zit opgesloten in het feit dat voor de inkooparieven wordt uitgegaan van de gemiddelde populatie die aanwezig is 5 jaar voor de pensioendatum. Uiteindelijk is nog niet de gehele populatie gepensioneerd waardoor met name het effect op inkomensklassen heeft geleid tot dit resultaat. Aanvullend vindt er ook inkoop plaats op basis van inkomende kapitalen. Deze deelnemers kunnen een afwijkend profiel hebben ten opzichte van de verwachte inkooparieven.

Effect wijziging Grondslagen

Daarnaast zijn de grondslagen gewijzigd van de DC kring. Per saldo hebben de actualisatie van de overlevingstafel, ervaringssterfte een dalend effect op de dekkingsgraad van **+0,1%**.

Sterfteresultaat

Gedurende het jaar zijn geen deelnemers die een uitkering ontvangen overleden. Derhalve is het sterfteresultaat negatief en heeft dit een dalend effect op de dekkingsgraad van **-0,5%**.

Verlaging jaarlijkse uitkering per 1 juli 2021

Om zorg te dragen dat de dekkingsgraad fictief weer van 96,34% naar exact 100% beweegt is een jaarlijkse verlaging op alle uitkeringen benodigd van 0,467%. Dit hangt samen met het feit dat het resultaat over 10 jaar wordt uitgesmeerd. Om zorg te dragen dat het effect ook 3,7% over deze hele periode bedraagt is de verlaging groter dan 1/10^e deel van 3,7%. Dit kan worden uitgelegd doordat door het negatieve resultaat in feite onvoldoende beschikbaar is om 100% uit te keren. In feite kan slechts 96,3% worden uitgekeerd. Door de uitsmeermethodiek wordt deze verlaging niet in een keer doorgevoerd. Hierdoor wordt in de eerste jaren meer uitgekeerd dan 96,3% van de uitkeringen. Dit leidt tot een aanvullend tekort. Door hier bij de vaststelling van het jaarlijkse percentage rekening mee te houden, wordt zorggedragen dat het resultaat van -3,7% ook daadwerkelijk door de groep deelnemers die in 2020 deelgenoot waren van het resultaat ook de lusten en de lasten dragen.

Meerjarenoverzicht Dakpannen

In onderstaande tabel is een meerjarenoverzicht opgenomen van de vastgestelde dakpannen voor de bruto- en netto regeling.

	Bruto regeling	Netto regeling
Per 1 juli 2019 (over 2018)	-1,049%	Nvt
Per 1 juli 2019 (over 2018)	0,002%	Nvt
Per 1 juli 2019 (over 2018)	-0,467%	-0,485%

8.2.5 Risicohouding

Voor Kring DC is zowel een risicohouding voor risico deelnemers als een risicohouding voor risico kring vastgesteld. De risicohouding voor risico deelnemers heeft betrekking op de kapitalen tijdens de opbouwfase en de ingegane ouderdomspensioenen of ingegane partnerpensioenen die ontstaan na pensioneren van de hoofdverzekerde. Voor de ingegane nabestaandenpensioenen die zijn ontstaan bij overlijden van deelnemers vóór de pensioendatum is ter vaststelling van de risicohouding een haalbaarheidstoets uitgevoerd. Dit wordt de risicohouding Risico Kring genoemd.

Risicohouding risico deelnemers

De Collectiviteitkring voert zuivere beschikbare premieregelingen uit. Door het bestuur is in overleg met het SBO voor zowel de opbouwfase als de uitkeringsfase binnen de Collectiviteitkring de risicohouding vastgelegd. Deze paragraaf gaat nader in op de vastlegging van deze risicohouding.

Ondergrenzen Risicohouding

De ondergrenzen komen tot uitdrukking in de maximaal aanvaardbare afwijking van het pensioen in een pessimistisch scenario ten opzichte van het verwachte pensioen in een verwacht scenario.

De ondergrenzen zijn, door het bestuur en in overleg met het belanghebbendenorgaan, als volgt vastgesteld:

- Opbouwfase: de maximaal aanvaardbare afwijking van het slecht weer pensioen op pensioendatum ten opzichte van het verwachte pensioen op pensioendatum is 87,5%.
- Uitkeringsfase: de maximaal aanvaardbare afwijking van pensioen van jaar op jaar is 9,5%.

De door ons gehanteerde definitie van de maximaal aanvaardbare afwijking van pensioen van jaar op jaar voor de uitkeringsfase is de jaarlijkse maximaal aanvaardbare daling in procentpunten in enig jaar in het 5de percentiel ten opzichte van het 50ste percentiel bekeken over een periode van 20 jaar.

De risicohouding voor de opbouwfase is vastgelegd op basis van uitkomsten voor een individuele deelnemer van 20 jaar met een startkapitaal maar zonder toekomstige pensioenopbouw. De risicohouding is daarmee zodanig gekozen dat deze voor alle deelnemers, ongeacht leeftijd, pensioenvermogen en inkomen, van toepassing is. Het bestuur beoordeelt bij het uitvoeren van de ALM studie en het vaststellen van het beleggingsbeleid een groot aantal maatmensen, onder andere met verschillende leeftijden, of dit voor deze maatmensen leidt tot acceptabele risico's.

Toetsing Risicohouding opbouwfase

De huidige life-cycles die in 2019 van kracht zijn leiden tot een maximale afwijking voor een 20 jarige deelnemer van 83,6%. Dit valt binnen de grenzen zoals vastgesteld door het bestuur. In 2020 is op basis van een ALM studie besloten een nieuwe offensievere life-cycle toe te voegen. De meest defensieve life-cycle komt hiermee te vervallen. Implementatie hiervan vindt plaats in 2021.

Het bestuur heeft samen met het SBO bekeken op welke wijze de risicohouding kan worden verbeterd en meer kan worden aangesloten op de verschillende leeftijdsgroepen binnen de opbouwfase. Bij toekomstige vaststelling van de risicohouding zal de mogelijkheid voor differentiatie naar leeftijdscohorten worden meegenomen.

Toetsing Risicohouding uitkeringsfase

De maximale daling van de beleggingsmix in de uitkeringsfase is in 2019 in het 5de percentiel vastgesteld op 5,0% ten opzichte van de mediaan (-4,3% ten opzichte van 0,7%). Daarmee blijft het huidige beleggingsbeleid ruim binnen de ondergrens zoals deze is vastgesteld door het bestuur en SBO. Het bestuur heeft besloten om over te gaan naar een offensievere beleggingsmix 40-40-20% in plaats van 65-25-10%. Dit is passend binnen de huidige risicohouding. Implementatie van de nieuwe beleggingsmix vindt in 2021 plaats.

Risicohouding risico kring (ingegaan nabestaandenpensioen voor de pensioendatum)

Binnen kring DC bestaan ook verplichtingen voor ingegaan nabestaandenpensioen die zijn verzekerd. Hiervoor wordt jaarlijks een haalbaarheidstoets uitgevoerd om de risicohouding te toetsen. De aanvangshaalbaarheidstoets is in 2020 uitgevoerd voor de aanspraken voor risico kring.

De aanvangshaalbaarheidstoets geeft de volgende uitkomsten:

- a) De mediaan van het verwacht pensioenresultaat op kringniveau bedraagt 71%. Dit ligt hoger dan de vastgestelde ondergrens van minimaal 55%.
- b) De afwijking van de mediaan in slecht weer (5% percentiel) bedraagt 13% en is kleiner dan de maximaal toegestane afwijking van 40%.

8.2.6 Herverzekering

De herverzekering van overlijdensrisico, arbeidsongeschiktheidsrisico en nabestaandenpensioen binnen Kring DC is met ingang van 1 januari 2018 ondergebracht bij elipsLife AG op basis van rentedekking. Hiermee zijn deze risico's volledig overgedragen aan de herverzekeraar en worden deze risico's niet gedragen door de Kring.

In 2020 is extra aandacht geweest voor het herverzekeringsproces. Daarmee zijn ook een aantal correcties doorgevoerd. Voor dertien deelnemers die arbeidsongeschikt zijn, is geconstateerd dat de 1^e ziekte dag voor 1 januari 2018 lag. Daarmee vielen deze deelnemers onder de herverzekering van AP&L. Voor deze deelnemers is een

aanvullende verplichting opgenomen en is de hoogte van de vordering op de herverzekeraar vastgesteld. Bekeken wordt nog of het risico van de toekomstige premievrije opbouw verder kan worden gemitigeerd door deze toekomstige opbouw onder te brengen bij de huidige herverzekeraar elipsLife. Daarmee wordt voorkomen dat de toekomstige opbouw hoger wordt dan verwacht door met name een eventueel dalende rente waardoor dit ten laste komt van het eigen vermogen. Dit risico wil het fonds op deze wijze beperken.

8.3. Financiële paragraaf

Dekkingsgraad

Bij DC-regelingen staat de uitkering niet vast. De werkgevers en werknemers spreken af hoeveel premie er wordt ingelegd en de deelnemer bepaalt hoe de premie wordt belegd. Op de pensioendatum wordt vervolgens gekeken hoe groot het gespaarde kapitaal is waarop de periodieke uitkering gebaseerd wordt. Bij koersdalingen wordt er geen extra premie in het pensioenfonds gestort, het eindkapitaal wordt dan lager en daarmee ook de pensioenuitkering. Bij de DC-regeling loopt de werknemer risico en staat voor de werkgever alleen de pensioenlast vast.

Het vereist eigen vermogen is daarom nihil. Wel dient een buffer ter dekking van het minimaal vereist eigen vermogen te worden aangehouden. Hiertoe wordt ook een dekkingsgraad vastgesteld. Eind 2020 bedraagt deze 100,8%.

De ontwikkeling van de verschillende dekkingsgraden* in de afgelopen verslagjaren is als volgt:

	31-12-2020	31-12-2019	31-12-2018	31-12-2017	31-12-2016
Actuele dekkingsgraad	100,8%	100,9%	101,0	100,9%	100,8%
Beleidsdekkingsgraad	101,0%	100,9%	101,0%	100,9%	100,8%
Reële dekkingsgraad	99,9%	99,6%	nb	nb	nb
Minimaal Vereiste dekkingsgraad	101,3%	102,2%	102,2%	102,2%	123,4%

* De verschillende dekkingsgraden worden toegelicht in de begrippenlijst (bijlage 1).

Tekort : Onderdekking

Het aanwezige eigen vermogen is op dit moment onvoldoende om aan de wettelijke vereisten te voldoen.

Uitvoerings- en Vermogensbeheerkosten

De *administratieve uitvoeringskosten* omvatten:

- vaststellen en innen van de premie;
- registratie van pensioenaanspraken en –rechten;
- het betalen van de pensioenen;
- informatieverstrekking en communicatie met betrokkenen;
- bestuur; en
- toezicht door toezichthouders.

De kosten per deelnemer zijn berekend o.b.v. actieven + uitkeringsgerechtigden, exclusief inactieve deelnemers.

In de per 1 januari 2019 vernieuwde afspraken in de uitvoeringsovereenkomst betreffende kosten is een duidelijker en transparanter onderscheid gemaakt in uitvoeringskosten (afname) en beleggingskosten (toename). Dit heeft ook invloed op de verantwoording van deze kosten. Deze nieuwe afspraken leiden op totaal niveau niet tot een hoger kostenniveau dan reeds met de kringen was afgesproken.

Uitvoeringskosten

Bedragen in € x 1.000	2020	2019	2018	2017	2016
Administratieve uitvoeringskosten	1.655	1.186	345	165	19
In euro's per deelnemer	85	74	80	59	18
Vermogensbeheerkosten	346	202	67	28	2
In percentage over het gemiddeld belegd vermogen	0,222	0,292	0,333	0,373	0,153
Transactiekosten	173	330	48	11	3
In percentage over het gemiddeld belegd vermogen	0,111	0,477	0,239	0,149	0,217
Gemiddeld belegd vermogen	155.800	69.220	20.260	7.432	1.511

Transactiekosten

Tot de transactiekosten zijn gerekend de kosten voor aan- en verkoop van beleggingen, de kosten voor de acquisitie van illiquide beleggingen en de deelname in beleggingsfondsen. Kosten die niet zijn toebedeeld aan een van de drie categorieën zijn naar rato over deze drie categorieën verdeeld.

Vermogensbeheerkosten

Kosten vermogensbeheer omvatten:

1. kosten van fiduciair vermogensbeheer,
2. bewaarloon;
3. advieskosten;
4. performance gerelateerde kosten; en
5. interne kosten (bijvoorbeeld kosten voor governance).

In dit bestuursverslag zijn de 'aanbevelingen over het afleggen van verantwoording over de kosten' van de Pensioenfederatie gevolgd. De gemaakte kosten, zoals hieronder opgenomen, zijn ook aan de toezichthouder (DNB) gerapporteerd.

De kosten van vermogensbeheer omvatten de kosten die door de custodian en vermogensbeheerder direct bij het fonds in rekening zijn gebracht.

Vermogensbeheerkosten	2020	2019	2018	2017	2016
Kosten van fiduciair vermogensbeheer	-	-	-	1	-
Vermogensbeheer pensioenfonds en bestuursbureau	86	35			
Bewaarloon	-	-	4	1	-
Totaal kosten toe te wijzen aan categorieën incl. overlay	260	167	63	26	2
Totaal	346	202	67	28	2

Herstelplan

Daar de kring geen vereist eigen vermogen hoeft aan te houden is er geen herstelplan van toepassing. Echter, doordat de dekkingsgraad lager is dan het minimaal vereist eigen vermogen dient het eigen vermogen in de komende periode wel 'te herstellen'. Medio 2023 dient het eigen vermogen voldoende te zijn om een eventuele korting op de variabele uitkeringen en kapitalen te voorkomen.

8.4. Vermogensbeheer

Deze paragraaf beschrijft de onderdelen van het beleggingsbeleid die specifiek voor de Kring DC zijn ingericht. Het beleid en de ontwikkelingen die voor alle kringen gelijk zijn hebben wij beschreven in hoofdstuk 6.

Kring DC belegt voor haar deelnemers in verschillende modules. Dit zijn de modules 'Inflatie, Matching DC, Rendement DC en Rente'. Deze modules beleggen in verschillende beleggingscategorieën.

Centraal Beheer APF streeft naar een zo hoog mogelijke opbrengst per ingelegde euro. Daarmee streven wij naar zoveel mogelijk inkomen voor later. De beleggingsmix van de deelnemer sluit aan zijn op zijn doelstellingen, waaronder zijn risicohouding.

8.4.1 Portefeuillewaarde en rendementen

In onderstaande tabellen worden de feitelijke verdeling van de portefeuilles en het rendement in kring DC weergegeven.

Kring DC	Bedragen 2020	Verdeling	Bedragen 2019	Verdeling
Rendement	161.846.687	73,4%	81.217.829	71,7%
Rente & Matching	30.666.771	13,9%	8.495.524	7,5%
Inflatie	32.278.360	14,6%	17.019.287	15,0%
Pool Aandelen	70.097	0,1%	33.667	0,1%
Pool Vastrentend	4.408	0,0%	1.423	0,0%
Pool Alternatief	647	0,0%	251	0,0%
Pool Vastgoed	9.884	0,0%	5.549	0,0%
Liquide Middelen	4.336.854	-2,0%	6.473.347	5,7%
Totaal Assets	220.540.000	100,00%	113.246.878	100,0%

Kring DC	Rendement 2020	Benchmark 2020	Rendement 2019	Benchmark 2019
Rendement	11,72%	10,08%	22,89%	0,00%
Rente	3,35%	3,39%	4,88%	0,00%
Matching	24,53%	25,45%	33,46%	0,00%
Inflatie	-5,85%	-7,99%	13,22%	21,04%
Pool Aandelen	5,71%	6,81%	24,38%	27,84%
Pool Vastrentende Waarden	-1,25%	-5,79%	9,47%	14,01%
Pool Alternatieve Beleggingen	-15,98%	-26,51%	9,49%	11,12%
Pool Onroerend Goed	-16,53%	-16,55%	23,81%	24,15%
Totaal Assets	7,22%	8,20%	20,76%	21,04%

De portefeuilleverdeling is een resultante van de gekozen risicoprofielen door de deelnemers in de kring DC. Het rendement verschilt per deelnemer en is afhankelijk van de gemaakte keuze. Het rendement in de uitkeringsfase is gelijk aan het totale rendement van kring DC en bedraagt 7,22%.

8.4.2 Beheerkosten van het fonds

De kosten van vermogensbeheer omvatten de kosten die door de custodian en vermogensbeheerder direct bij het fonds in rekening zijn gebracht. Deze kosten bestaan over het verslagjaar uit de kosten voor fiduciair beheer en bewaarloon € - (2019: -).

De beheerkosten die door de vermogensbeheerders ten laste van beleggingsfondsen zijn gebracht zijn onderdeel van de indirecte beleggingsopbrengsten. Deze bedragen over het verslagjaar € 260. Transactiekosten zijn onderdeel van de aan- en verkooptransacties van beleggingen. Deze zijn eveneens onderdeel van de indirecte beleggingsopbrengsten en bedragen over het verslagjaar € 173.

De beleggingscommissie bewaakt de ontwikkelingen van beheerd vermogen, vermogensrendementen en de kosten van het beheer nauwlettend en adviseert eventueel het bestuur ter zake.

De beleggingsopbrengsten bedroegen € 19.687 voor een vermogen dat steeg van € 113.247 tot € 220.540 per ultimo 2020 in de Kring DC.

8.5. Actuariële paragraaf

De actuariële paragraaf geeft inzicht in de actuariële opbouw van resultaten, premies en de voorzieningen.

8.5.1 Analyse van het resultaat

Het resultaat van de Kring DC bestaat uit de volgende componenten:

Bedragen in € x 1.000	2020	2019	2018	2017	2016
Beleggingsopbrengsten (voor risico Kring)	-1	-37	-15	-10	0
Premie	857	-9	1	5	0
Waardeoverdrachten	41	7	15	0	0
Kosten	0	35	-7	-2	1
Uitkeringen	2	-2	-4	0	0
Overige kanssystemen	170	22	9	3	-2
Toeslagverlening	0	0	0	0	0
Incidentele mutaties	14	-7	-1	423	0
Andere oorzaken	-251	783	163	-312	20
Totaal	832	792	161	107	19

Het resultaat in het boekjaar bedraagt € 832 positief. De belangrijkste oorzaken daarvoor zijn:

- De opslag van 1% op de premie die ten gunste komt van het eigen vermogen, leidt tot een positief premieresultaat van 857. Deze bate is in 2020 verantwoord onder het resultaat op premie. In voorgaande jaren was deze onder "andere oorzaken"/"incidentele mutaties" verwerkt.
- Het positieve resultaat op waardeoverdrachten wordt veroorzaakt door een correctie op een drietal waardeoverdrachten uit 2019.
- Het resultaat op overige kanssystemen bevat het resultaat op overlijden. De vrijval bij overlijden is, conform bestuursbesluit, toegevoegd aan het eigen vermogen.
- Onder andere oorzaken is het effect van de opname van de verplichtingen en de claim voor de 13 arbeidsongeschikte deelnemers met een 1^e ziekte dag voor 1 januari 2018 verantwoord. Tot 1 januari 2018 waren de deelnemers verzekerd bij AP&L op kapitaalbasis.

8.5.2 Premies

De Pensioenwet schrijft voor dat de feitelijke premie, de gedempte kostendekkende premie en de (ongedempte) kostendekkende premie worden gekwantificeerd. De samenstelling van de feitelijke en zuiver kostendekkende premie is opgenomen in onderstaande tabel.

Feitelijke premie

De feitelijke premie bedraagt 93.702 en is in onderstaand overzicht weergegeven, gesplitst naar de verschillende bestanddelen.

Bedragen in € x 1.000	2020	2019	2018	2017
Premiebijdragen bruto-pensioenregeling	86.580	73.547	14.253	8.970
Premiebijdragen netto-pensioenregeling	349	351	264	241
Premiebijdragen excedentregeling	6.773	6.854	1.982	1.878
Totaal	93.702	80.752	16.499	11.089

De ontvangen premie bestaat uit netto premie plus opslagen voor kosten en risicodekkingen. De netto premie wordt aangewend voor opbouw van pensioenkapitaal.

De feitelijke premie is niet kostendekkend. Vanaf 1 januari 2021 is de premie kostendekkend.

Bedragen in € x 1.000	2020	2019	2018	2017
Premiebijdrage voor risico deelnemer	82.271	71.936	14.672	10.007
Risicokoopsom overlijden	6.159	4.539	845	455
Risicokoopsom premievrijstelling	2.868	2.376	500	356
Solvabiliteitsopslag	2.009	1.735	352	220
Opslag uitvoeringskosten	1.547	1.100	324	165
Beschikbaar voor vorming algemene middelen	- 1.152	-933	-194	-114
Totaal Feitelijke premie	93.702	80.752	16.499	11.089

Zuiver kostendekkende premie

De zuivere kostendekkende premie bedraagt in het verslagjaar 81.686 en is in onderstaand overzicht weergegeven, gesplitst naar de verschillende bestanddelen.

Bedragen in € x 1.000	2020	2019	2018	2017	2016
Premiebijdrage voor risico deelnemer	82.271	71.936	14.672	10.007	2.204
Risicokoopsom overlijden	6.159	4.539	845	455	70
Risicokoopsom premievrijstelling	2.868	2.376	500	356	66
Risicokoopsom arbeidsongeschiktheid	-	-	-	-	-
Solvabiliteitsopslag	2.009	1.735	352	220	542
Opslag uitvoeringskosten	1.547	1.100	324	165	19
Zuivere kostendekkende premie	94.854	81.686	16.693	11.203	2.901

De gedempte kostendekkende premie is niet van toepassing in de Kring DC.

De feitelijke premie ligt lager dan de kostendekkende premie. Het pensioenfonds heeft in 2020 een nieuwe financiële opzet geïmplementeerd. Met deze nieuwe methode is de feitelijk ontvangen premie vanaf 1 januari 2021 weer volledig kostendekkend. Aanvullend is vanaf 1 januari 2021 ruimte gecreëerd om het eigen vermogen aan te vullen zodat naar verwachting eind 2021 het eigen vermogen hoger is dan het MVEV.

8.5.3 Solvabiliteitstoets

Voor Kring DC geldt dat het vereist eigen vermogen nihil is. De verplichtingen zijn altijd door waarden gedekt, ofwel het vermogen zal niet minder dan de verplichtingen bedragen. Dit is het geval doordat enerzijds de verplichtingen voor risico deelnemer zijn en anderzijds doordat de verplichtingen voor het fonds volledig zijn herverzekerd. Daarmee resulteert dat het VEV nul is. Het Minimaal Vereist Eigen Vermogen (MVEV) is eind 2020 vastgesteld op ca 1,3%. Vanaf 2020 wordt gebruik gemaakt van het feit dat de contractsduur minder bedraagt dan 5 jaar, waarmee het MVEV voor de totale Kring DC verlaagd is tot ca 1,3%.

Op basis hiervan bedraagt het (M)VEV op 31 december 2020:

	31-12-2020	31-12-2019	31-12-2018	31-12-2017	31-12-2016
Aanwezig Eigen vermogen	1.911	1.079	287	126	19
Minimaal vereist eigen vermogen	3.117	2.553	617	288	542
Vereist eigen vermogen	0	0	0	0	542

Minimaal Vereist Eigen Vermogen

Het Minimaal Vereist Eigen Vermogen (MVEV) is bepaald op basis van de in artikel 11 van het “Besluit Financieel Toetsingskader pensioenfonds” omschreven methode. Volgens deze methodiek zijn de voornaamste componenten van het MVEV:

- 1% van de technische voorziening voor risico deelnemers voor operationeel risico's; bij een contractsduur van minder of gelijk aan 5 jaar met de uitbestedingspartner kan dit deel gelijk worden gesteld aan 25% van de beheerslasten.
- een bedrag voor het risico van overlijden
- een bedrag voor het risico van arbeidsongeschiktheid

Waarbij in de wettelijke vaststelling rekening mag worden gehouden met herverzekering door de risico's voor overlijden en arbeidsongeschiktheid maximaal 50% te reduceren.

Doordat Kring DC nog een 'jong' fonds is met relatief lage opgebouwde kapitalen valt het MVEV procentueel hoog (op dit moment meer dan 5%) uit doordat de technische voorzieningen relatief laag zijn ten opzichte van het risicokapitaal. Naar verwachting zal het percentage snel teruglopen omdat de technische voorzieningen aanzienlijk sneller stijgen dan het risicokapitaal. Voor Kring DC is een ontheffing aangevraagd bij DNB.

DNB heeft deze ontheffing gedeeltelijk verleend.

Aanwijzing

De buffer voor de premieregeling in Kring DC moet voldoen aan het minimaal vereist eigen vermogen (MVEV). Dit is de ondergrens die de wet stelt aan het eigen vermogen van pensioenfonds en/of -kringen. Dit MVEV heeft als doel de deelnemer te beschermen tegen 1) algemene risico's en 2) biometrische risico's van arbeidsongeschiktheid en overlijden. Centraal Beheer APF heeft biometrische risico's van arbeidsongeschiktheid en overlijden herverzekerd. Voor dit deel wilden wij graag geen buffer hoeven aan te houden.

Naar het oordeel van DNB dient voor deze risico's ondanks volledige herverzekering, wel een buffer te worden aangehouden. Dit betekende dat er voor de pensioenopbouw in Kring DC geen kostendekkende premie in rekening werd gebracht en het eigen vermogen in Kring DC te laag was. Hoewel wij werkten aan een oplossing, was DNB van mening dat het daadwerkelijk doorvoeren hiervan te lang duurde. De aanwijzing hield in dat er per 1 januari 2021 een kostendekkende premie in rekening moest worden gebracht en dat het eigen vermogen per 31 december 2021 aangevuld moet zijn.

De aanwijzing is door ons opgevolgd en betreffende werkgevers zijn geïnformeerd over de aanpassingen. Sinds 1 januari 2021 brengt Centraal Beheer APF een kostendekkende premie in rekening bij Kring DC. Aanvullend wordt vanuit de beschikbare premie het eigen vermogen aangevuld zodat naar verwachting het eigen vermogen in Kring DC eind dit jaar op peil is.

De vermogenspositie van Kring DC kan als gevolg van het feit dat het eigen vermogen lager is dan het Minimaal Vereist Eigen Vermogen worden gekarakteriseerd als dekkingstekort.

8.5.4 Bevindingen en oordeel van de certificerend actuaris

Opdracht

Door Stichting Achmea Algemeen Pensioenfonds te Zeist is voor Kring DC aan Towers Watson Netherlands B.V. de opdracht verleend tot het afgeven van een actuariële verklaring als bedoeld in de Pensioenwet over het boekjaar 2020.

Onafhankelijkheid

Als waarmerkend actuaris ben ik onafhankelijk van Stichting Achmea Algemeen Pensioenfonds, zoals vereist conform artikel 148 van de Pensioenwet. Ik verricht geen andere werkzaamheden voor het pensioenfonds, anders dan de werkzaamheden uit hoofde van de actuariële functie.

Gegevens

De gegevens waarop mijn onderzoek is gebaseerd, zijn verstrekt door en tot stand gekomen onder de verantwoordelijkheid van het bestuur van het pensioenfonds. Voor de toetsing van de technische voorzieningen en voor de beoordeling van de vermogenspositie heb ik mij gebaseerd op de financiële gegevens die ten grondslag liggen aan de jaarrekening.

Afstemming accountant

Op basis van de door mij en de accountant gehanteerde Handreiking heeft afstemming plaatsgevonden over de werkzaamheden en de verwachtingen bij de controle van het boekjaar. Voor de toetsing van de technische voorzieningen en voor de beoordeling van de vermogenspositie als geheel heb ik de materialiteit bepaald op € 2.440.000. Met de accountant ben ik overeengekomen om geconstateerde afwijkingen boven € 122.000 te rapporteren. Deze afspraken zijn vastgelegd en de uitkomsten van mijn bevindingen zijn met de accountant besproken.

Ik heb voorts gebruik gemaakt van de door de accountant in het kader van de jaarrekeningcontrole onderzochte basisgegevens. De accountant van het pensioenfonds heeft mij geïnformeerd over zijn bevindingen ten aanzien van de betrouwbaarheid (materiële juistheid en volledigheid) van de basisgegevens en de overige uitgangspunten die voor mijn beoordeling van belang zijn.

Werkzaamheden

Ter uitvoering van de opdracht heb ik, conform mijn wettelijke verantwoordelijkheid zoals beschreven in artikel 147 van de Pensioenwet, onderzocht of is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet. De door het pensioenfonds verstrekte basisgegevens zijn zodanig dat ik die gegevens als uitgangspunt van de door mij beoordeelde berekeningen heb aanvaard.

Als onderdeel van de werkzaamheden voor de opdracht heb ik onder meer onderzocht of:

- de technische voorzieningen, het minimaal vereist eigen vermogen en het vereist eigen vermogen toereikend zijn vastgesteld;
- de kostendekkende premie voldoet aan de gestelde wettelijke vereisten;
- het beleggingsbeleid in overeenstemming is met de prudent-person regel.

Voorts heb ik mij een oordeel gevormd over de vermogenspositie van Kring DC. Daarbij heb ik mij gebaseerd op de tot en met balansdatum aangegeven verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen en is mede het financieel beleid van de Kring DC in aanmerking genomen.

Mijn onderzoek heb ik zodanig uitgevoerd, dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de resultaten geen onjuistheden van materieel belang bevatten.

De beschreven werkzaamheden en de uitvoering daarvan zijn in overeenstemming met de binnen het Koninklijk Actuarieel Genootschap geldende normen en gebruiken en vormen naar mijn mening een deugdelijke grondslag voor mijn oordeel.

Oordeel

De technische voorzieningen zijn, overeenkomstig de beschreven berekeningsregels en uitgangspunten, als geheel gezien, toereikend vastgesteld.

Het eigen vermogen van Kring DC is op de balansdatum hoger dan het wettelijk vereist eigen vermogen maar lager dan het wettelijk minimaal vereist eigen vermogen.

Met inachtneming van het voorafgaande heb ik mij ervan overtuigd dat is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet, met uitzondering van de artikelen 129 (premiëkorting) en 131 (minimaal vereist eigen vermogen). Hierbij is in aanmerking genomen dat het een beschikbare premieregeling betreft, waarvoor niet alle artikelen van toepassing zijn.

De ontvangen premie is lager dan de kostendekkende premie, daarmee is impliciet premiëkorting verleend zonder dat aan de voorwaarden uit artikel 129 is voldaan. Het aanwezig eigen vermogen is lager dan het minimaal vereist eigen vermogen. Daarmee is niet voldaan aan artikel 131.

Wat betreft artikel 127 van de Pensioenwet (financiering ouderdomspensioen) merk ik op dat dit artikel op de balansdatum niet van toepassing is voor Kring DC.

De beleidsdekkingsgraad van Kring DC op balansdatum is lager dan de dekkingsgraad bij het minimaal vereist eigen vermogen. Deze situatie bestaat voor drie achtereenvolgende meetmomenten.

Mijn oordeel over de vermogenspositie van Kring DC is gebaseerd op de tot en met balansdatum aangegeven verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen. De vermogenspositie is naar mijn mening slecht, omdat het aanwezig eigen vermogen lager is dan het minimaal vereist eigen vermogen. Voor de volledigheid merk ik op dat, als op balansdatum rekening zou worden gehouden met de door DNB doorgevoerde wijziging van de rentetermijnstructuur per 1 januari 2021, mijn oordeel over de vermogenspositie niet zou wijzigen.

Rotterdam, 21 juni 2021

René van de Meerakker AAG

Verbonden aan Towers Watson Netherlands B.V.

8.6. Risicoparagraaf

De risico's op het gebied van verzekeren en beleggen liggen geheel op het niveau van de kringen. Op het niveau van het APF (de bedrijfsomgeving) worden, buiten het ondernemingsrisico, de risico's verder zoveel mogelijk beperkt. Binnen Kring DC komen de risico's vrijwel geheel voor rekening van de deelnemers.

Risicobeheersing

De beschrijving van de risicobeheersing is opgenomen in het hoofdstuk 4.2 en verder. De beschrijving is wat betreft de niet-financiële risico's van toepassing op het niveau van bedrijfsomgeving en alle pensioenkringen.

In de paragraaf risicobeheer in de jaarrekening van kring DC zijn tabellen opgenomen die inzicht geven in de samenstelling van de hieronder beschreven financiële risico's.

Doelstellingen en risicohouding

In Kring DC zijn regelingen die gebaseerd zijn op een premieovereenkomst ondergebracht. Opbouw vindt plaats op basis van een premieovereenkomst. Centraal Beheer Algemeen Pensioenfonds belegt de beschikbaar gestelde premies op een, ten behoeve van de deelnemer aangehouden, beleggingsrekening. Indeling in een lifecycle geschiedt op basis van uitvraag van de risicohouding en voorkeuren van de deelnemer. Voor deelnemers die de verantwoordelijkheid voor de beleggingen niet willen overnemen wordt een default beleggingsprofiel vastgesteld.

De strategische asset allocatie hangt af van de leeftijd van de individuele deelnemer in de pensioenregeling. Dat is een levenscyclus benadering die in de praktijk wordt vertaald in een hoog aandelengedeelte tot een leeftijd van 35-40 jaar, waarna geleidelijk het risicoprofiel ten opzichte van de verplichtingen wordt afgebouwd tot vlak vóór pensionering. Dit concept wordt gehanteerd in het beleggingsbeleid. Uitgangspunt van het beleggingsbeleid van de kring is de ambitie en risicohouding van de deelnemers.

Het beleid is vastgelegd in de ABTN van de kring.

Financieel Crisisplan

Voor Kring DC is een crisisplan opgesteld. In dit crisisplan zijn de te nemen stappen en maatregelen weergegeven in specifieke (negatieve) scenario's. Het crisisplan geeft het bestuur een handvat ten aanzien van de wijze waarop het zal handelen in geval van een crisis. Het crisisplan is in 2020 niet gewijzigd.

8.6.1 Renterisico

In de opbouwfase is initieel inflatiebescherming belangrijker dan de afdekking van het renterisico. Bij het naderen van de pensioendatum wordt zoveel als mogelijk voorkomen dat er een schok optreedt. Eén van de oorzaken daarvan kan een verandering in de rente zijn. Door middel van ons systeem van automatisch sturen wordt maandelijks beoordeeld wat, gegeven de persoonlijke situatie en risicohouding, een optimale keuze is voor de deelnemer.

Standaard kent Kring DC een collectieve uitkeringsfase. Het renterisico betreft hier het risico dat een rentebeweging de financiële situatie van de collectieve uitkeringsfase negatief beïnvloedt. Dit risico bestaat doordat beleggingen en verplichtingen niet in dezelfde mate gevoelig zijn voor rentebewegingen.

In de uitkeringsfase is de rente-afdekking via de collectieve beleggingsmix vormgegeven. Het doel in 2020 is om 90% van de mutatie van het kapitaal in de collectieve uitkeringsfase als gevolg van een verandering van UFR rentecurve af te dekken. Vanaf 1 januari 2021 wordt de rente-afdekking gebaseerd op 90% van de mutatie als gevolg van een verandering in de marktrentecurve.

8.6.2 Marktrisico

Marktrisico is het risico dat (een categorie van) beleggingen minder waard worden door ontwikkelingen in de algemene economische of politieke situatie. Het pensioenfonds neemt bewust marktrisico op grond van het verwachte extra

rendement dat een belegging in bijvoorbeeld aandelen zou kunnen opleveren boven risicoloos beleggen. Het beleggingsplan wordt opgesteld op basis van de beleggingsopdracht die is afgeleid uit de ALM-studie en de beleggingsbeginselen die als uitgangspunt voor het beleggingsbeleid gelden. Jaarlijks beoordeelt het bestuur op basis van de actuele ontwikkelingen of bijstelling gewenst is

Bij de invulling en uitvoering van het beleggingsbeleid op grond van het prudent person beginsel wordt rekening gehouden met het concentratierisico en voldoende diversificatie toegepast.

8.6.3 Valutarisico

Valutarisico is het risico dat door verandering in valutakoersen de waarde van beleggingen in vreemde valuta daalt. Dit risico is voor de kring DC beperkt: het grootste gedeelte van de beleggingsportefeuille heeft de euro als onderliggende waarde. Daarnaast wordt voor het deel van de beleggingen dat niet in euro's genoteerd is het valutarisico afgedekt binnen de fondsen waarin wordt geïnvesteerd. De wereldwijde aandelenportefeuille (ontwikkelde markten) en indirect vastgoed wordt voor 75% afgedekt. Het valutarisico op vastrentende waarden wordt voor 100% afgedekt. Exposure naar valuta's in opkomende landen dekt Centraal Beheer APF niet af.

8.6.4 Liquiditeitsrisico

Liquiditeitsrisico is het risico dat beleggingen niet of nauwelijks verhandeld kunnen worden op de beurs. Met name het gebruik van derivaten voor het afdekken van renterisico en valutarisico veroorzaakt een liquiditeitsrisico doordat marktbevingen tot grote hoeveelheden benodigd onderpand kunnen leiden. De kring belegt dusdanig dat de portefeuille zo goed mogelijk aan de liquiditeitsbehoefte kan voldoen. Een zeer groot deel van de portefeuille is belegd in effecten die worden verhandeld op openbare gereguleerde markten zoals een effectenbeurs. Hierdoor is het liquiditeitsrisico beperkt.

8.6.5 Kredietrisico

Kredietrisico is het risico dat de onderneming of staat waarin wordt belegd niet aan zijn betalingsverplichtingen kan voldoen. Daarnaast kan kredietrisico ontstaan bij gestructureerde producten, vorderingen op een tegenpartij of onderhandse derivatencontracten. Om dit risico te beheersen wordt het grootste deel van de beleggingsportefeuille belegd in effecten met een hoge kredietwaardigheid. Daarnaast worden transacties gespreid over meer aanbieders en wordt in sommige gevallen onderpand vereist.

8.6.6 Inflatieisico

Het inflatieisico betreft het risico dat inflatie de waarde van de beleggingen aantast (in termen van koopkracht). Dit risico wordt beheerst door beleggingen te kiezen die in waarde stijgen als er meer inflatie is. De Module Inflatie is hiervoor zeer geschikt.

8.6.7 Verzekeringstechnische risico's

Het verzekeringstechnische risico is het risico dat verliezen optreden als gevolg van afwijkende sterfte en arbeidsongeschiktheidsresultaten. Dit risico wordt in de opbouwfase beheerst door het afsluiten van herverzekeringen (zie 8.2.6). In de uitkeringsfase wordt het micro- en macro langlevensrisico gedeeld.

8.7. Terugblik 2020

In het verslagjaar groeide de Kring DC tot ca 950 werkgevers en ca 28.500 deelnemers. Het belegd vermogen steeg van ruim 120 miljoen euro naar ca 240 miljoen euro.

Algemeen

In 2020 is de pensioenoplossing voor Kring DC volledig geïmplementeerd. Met deze oplossing wordt zorggedragen dat vanaf 1 januari 2021 de ontvangen premies kostendekkende zijn. Dit wordt vormgegeven door een deel van de beschikbare spaarpremie als eigen vermogen te alloceren. De deelnemers houden recht op een deel van het eigen

vermogen. Bij overdracht naar een andere uitvoerder ontvangen zij de aanwezige dekkingsgraad. Ook bij pensioneren is het aanwezige eigen vermogen aanwezig zodat dit op de pensioendatum niet aanvullend gefinancierd hoeft te worden. Door de benodigde wijzigingen in de financiële opzet wordt volledig voldaan aan wet- en regelgeving. In 2020 is de implementatie vormgegeven in zowel de (financiële) administratie als in communicatie uitingen. Hierbij zijn de werkgevers voor 1 juli 2020 geïnformeerd over de wijziging per 1 januari 2021. Ook de deelnemers zijn in de afgelopen periode geïnformeerd.

Aanwijzing

De buffer voor de premiereregeling in Kring DC moet voldoen aan het minimaal vereist eigen vermogen (MVEV). Dit is de ondergrens die de wet stelt aan het eigen vermogen van pensioenfondsen en/of -kringen. Dit MVEV heeft als doel de deelnemer te beschermen tegen 1) algemene risico's en 2) biometrische risico's van arbeidsongeschiktheid en overlijden. Centraal Beheer APF heeft biometrische risico's van arbeidsongeschiktheid en overlijden herverzekerd. Voor dit deel wilden wij graag geen buffer hoeven aan te houden.

Naar het oordeel van DNB dient voor deze risico's ondanks volledige herverzekering, wel een buffer te worden aangehouden. Dit betekende dat er voor de pensioenopbouw in Kring DC geen kostendekkende premie in rekening werd gebracht en het eigen vermogen in Kring DC te laag was. Hoewel wij werkten aan een oplossing, was DNB van mening dat het daadwerkelijk doorvoeren hiervan te lang duurde. De aanwijzing hield in dat er per 1 januari 2021 een kostendekkende premie in rekening moest worden gebracht en dat het eigen vermogen per 31 december 2021 aangevuld moet zijn.

De aanwijzing is door ons opgevolgd en betreffende werkgevers zijn geïnformeerd over de aanpassingen. Sinds 1 januari 2021 brengt Centraal Beheer APF een kostendekkende premie in rekening bij Kring DC. Aanvullend wordt vanuit de beschikbare premie het eigen vermogen aangevuld zodat naar verwachting het eigen vermogen in Kring DC eind dit jaar op peil is.

Implementatie nieuwe Lifecycles en aanpassing beleggingsmix uitkeringsfase

In 2020 is een ALM studie afgerond waarin een onderzoek is gedaan naar de te hanteren life-cycles en het te hanteren beleggingsbeleid in de uitkeringsfase. Voor beide is geconstateerd dat binnen de bestaande risicohouding een verbetering mogelijk was van de verwachte uitkomsten. De nieuwe vormgeving van deze beleggingen zal in 2021 worden geïmplementeerd.

Resultaatdeling uitkeringsfase

In 2020 is voor de tweede keer het resultaat vastgesteld in de uitkeringsfase. Dit betrof het resultaat over 2019.

Aanvullend is in dit jaarverslag het resultaat over 2020 vastgesteld. Dit resultaat wordt ook verantwoord in dit jaarverslag en wordt per 1 juli 2021 toegekend aan de deelnemers in de uitkeringsfase.

De ontwikkeling van de financiële markten in combinatie met andere resultaten op sterfte en de gehanteerde grondslagen heeft over 2019 geleid tot een resultaat van 0,01%. Dit resultaat wordt uitgesmeerd in 10 jaar. De uitkeringen met een variabele uitkering zijn daarom verhoogd met 0,002% per 1 juli 2020.

Het resultaat over 2020 bedraagt -3,7% wat leidt tot een jaarlijkse aanpassing van -0,467% per 1 juli 2021.

8.8. Gebeurtenissen na balansdatum

Wij kunnen melden dat wij per 1 januari 2021 in Kring DC ruim 150 nieuwe werkgevers mochten verwelkomen en aansluiten. Vanaf 1 januari 2021 is ook de nieuwe financiële opzet van toepassing waarmee zonder premie toename de te ontvangen premie volledig kostendekkend is en naar verwachting eind 2021 het eigen vermogen meer bedraagt dan het minimaal vereist eigen vermogen.

Nieuwe UFR per 1 januari 2021

In Kring DC is de voorziening risico fonds vastgesteld op basis van de rentetermijnstructuur van De Nederlandsche Bank per 31 december 2020 en de factoren zoals genoemd in de grondslagen bij de jaarrekening. Vanaf 2021 wordt de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur gebaseerd op een nieuwe UFR (ultimate forward rate). De nieuwe UFR parameters worden vanaf 1 januari 2021 in vier gelijke stappen ingevoerd. Met de stapsgewijze invoering zullen de nieuwe UFR parameters begin 2024 volledig zijn ingevoerd. DNB zal de rentetermijnstructuur in de periode tot 1 januari 2024 baseren op een gewogen gemiddelde van de rentetermijnstructuur op basis van de huidige en de nieuwe UFR-parameters, waarbij de gewichten jaarlijks op 1 januari met gelijke stappen aangepast worden. Deze stapsgewijze invoering zorgt ervoor dat het effect van de nieuwe UFR-methode op de dekkingsgraden van pensioenfondsen zich geleidelijk in de tijd materialiseert.

De Technische Voorziening risico fonds ultimo 2020 is gebaseerd op de per 31 december 2020 door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur voor pensioenfondsen, gebaseerd op de huidige UFR parameters. Als de Technische Voorziening ultimo 2020 reeds gebaseerd zou zijn op de nieuwe UFR parameters die van toepassing zijn in 2021 dan zou deze Technische Voorziening 16.800 bedragen i.p.v. 16.708. Bij toepassing van de UFR parameters die gelden in 2024, zou de Technische Voorziening 17.181 bedragen. Dit heeft geen significante invloed op de aanwezige dekkingsgraad van ca 100,8%.

Pensioenakkoord

Wij hebben het consultatiedocument met betrekking tot de Wet toekomst pensioenen zien verschijnen. Wij hebben ons daarin verdiept en ons oordeel daarover gevormd. Wij hebben werkgroepen samengesteld om ons voor te bereiden op de stappen die we als APF moeten nemen op de korte en wat langere termijn. Ook hebben wij onze denkbeelden over het Pensioenakkoord en hoe wij daarmee om willen gaan richting onze klanten gecommuniceerd via diverse kanalen. In 2021 hebben we onze reactie ingediend op het consultatiedocument en onze plannen om met het nieuwe Pensioenakkoord aan de slag te gaan verder uitgewerkt. Verder is in kaart gebracht welke stappen dit jaar moeten worden ondernomen in het kader van de implementatie van het Pensioenakkoord en welke stappen na 2021 moeten volgen.

Verslag Kring DB Premie

9. Verslag Kring DB Premie

De kring wordt gekenschetst door een lagere premie met een hogere risicohouding. De premie wordt jaarlijks opnieuw vastgesteld.

Samengevat zijn de kenmerken van Kring DB Premie:

- Een lagere premie voor het pensioen van werknemers;
- Binnen het budget zorgt de werkgever met ons voor de best mogelijke uitkomst voor de werknemers;
- Door premierestricties wordt zorggedragen dat er een passende solidariteit is tussen actieve en inactieve deelnemers;
- Bereid wat meer risico te nemen;
- Zijn de resultaten goed? Dan is er een reële kans op indexatie.

De ontwikkelingen op de financiële markten de afgelopen jaren en de financiële impact van Corona hebben er toe geleid dat de dekkinggraad de afgelopen periode sterk is gedaald. Eind 2021 dient voldaan te worden aan de vereisten van het MVEV. De huidige financiële positie is zodanig dat er een kans bestaat dat eind 2021 niet aan deze vereisten zal worden voldaan. Dit kan leiden tot een korting. Een en ander is mede afhankelijk van de keuzes die worden gemaakt door de overheid met betrekking tot de vrijstellingsregeling en/of het transitie FTK. Het bestuur volgt deze ontwikkelingen op de voet.

Nadere financiële informatie over Kring DB Premie is opgenomen in de financiële verantwoording (hoofdstuk 22).

9.1. Kerncijfers Kring DB Premie

Hierna genoemde bedragen zijn in euro x1.000, tenzij anders toegelicht.

Bedragen in € x 1.000	31-12-2020	31-12-2019	31-12-2018	31-12-2017
Werkgevers	62	71	19	10
Deelnemers	6.231	5.570	2.083	374
Actieven en arbeidsongeschikten	3.956	4.351	553	333
Gewezen deelnemers	2.229	1.197	1.524	40
Pensioengerechtigden	46	22	6	1
Toeslagverlening	-	-	-	-

Beleggingsperformance

	2020	2019	2018	2017
Beleggingsrendement	11,90%	21,68%	-1,79%	1,19%
Benchmarkrendement	11,91%	22,44%	-2,29%	1,11%
Kosten vermogensbeheerder in % van gem. belegd vermogen	0,303%	0,279%	0,294%	0,207%
Transactiekosten in % van gem. belegd vermogen	0,261%	0,339%	0,167%	0,091%

Premie, saldo overdracht van rechten, uitkeringen en kosten

Bedragen in € x 1.000	2020	2019	2018	2017
Premiebijdragen	25.980	25.353	2.838	1.295
Saldo overdracht van rechten	430	194	8.006	-
Pensioenuitkeringen	-147	-43	5	-

Technische Voorzieningen

Bedragen in € x 1.000	2020	2019	2018	2017
Gemiddelde gehanteerde rekenrente	0,40%	0,94%	1,57%	1,75%
Actieven en arbeidsongeschikten	58.596	36.372	3.797	1.104
Gewezen Deelnemers	21.560	7.235	8.481	50
Pensioentrekkenden	2.871	2.008	482	125
Overige (oa schadereserve en IBNR)	3.175	2.425	199	48
Totaal	86.202	48.040	12.959	1.327

Dekkingsgraad

	31-12-2020	31-12-2019	31-12-2018	31-12-2017
Actuele dekkingsgraad ultimo	85,6	86,5	93,3	108,1
Beleidsdekkingsgraad (december)	81,0	89,3	101,4	104,8

Belegd vermogen

Bedragen in € x 1.000	31-12-2020	31-12-2019	31-12-2018	31-12-2017
Vastgoedbeleggingen	6.134	3.333	357	102
Aandelen	21.628	11.159	1.026	337
Vastrentende waarden	22.692	16.715	1.569	463
Derivaten	14.503	5.285	728	193
Overige beleggingen	4.861	1.894	172	64
Totaal belegd vermogen	69.818	38.386	3.852	1.159

Beleggingsresultaat

	2020	2019	2018	2017
Beleggingsresultaat	47	23	-67	34
Indirecte beleggingsopbrengsten, waarvan	6.715	3.516	-67	34
- Beheerkosten	128	56	8	2
- Transactiekosten	144	89	5	1
Kosten van vermogensbeheer	39	18	2	-

* In 2018 zijn de Overlay fondsen onder Derivaten opgenomen. Voor de vergelijkbaarheid is de presentatie van 2017 aangepast.

9.2. Pensioenparagraaf

Karakter pensioenovereenkomst	Middelloodregeling (uitkeringsovereenkomst).
Standaard pensioendatum	De dag waarop de 68-jarige leeftijd wordt bereikt.
Pensioengevend salaris	Het bruto jaarsalaris (basissalaris). Het Pensioengevend salaris (op voltijdbasis) bedraagt maximaal € 110.111 (2020).
Franchise	De minimale franchise bedraagt € 14.167 (2020). De mogelijkheden binnen de standaard DB-kringen bestaat uit de wettelijke franchises, BPF/cao volgende franchises en door werkgever/werknemer vastgesteld franchises zolang deze binnen de wettelijke kaders blijven.
Pensioengrondslag	Pensioengevend salaris minus de franchise.
Premie deelnemer	Per deelnemer berekend en gelijk aan actuariële premie (incl. opslagen).
Ouderdomspensioen	Maximaal 1,8750% van de pensioengrondslag (2020).
Partnerpensioen (risicobasis of opbouwbasis)	Maximaal 1,3130% van de pensioengrondslag (2020).
Wezenpensioen (risicobasis of opbouwbasis)	Maximaal 0,2630% van de pensioengrondslag (2020).
Voortzetting deelname bij arbeidsongeschiktheid	De deelname wordt premievrij voortgezet op basis van een 6-klassen systeem als voldaan wordt aan de in de pensioenregeling opgenomen voorwaarden.
Flexibilisering	- Vervroegen is mogelijk vanaf 5 jaar vóór de voor de betreffende deelnemer geldende AOW-leeftijd - Uitstel kan tot 5 jaar na de voor betreffende deelnemer geldende AOW-leeftijd - Hoog-laag - Uitrui partnerpensioen - Deeltijdpensioen

9.2.1 Toeslagbeleid

Jaarlijks beslist het bestuur of en in hoeverre binnen de kring een toeslag op pensioenaanspraken en pensioenrechten van de (gewezen) deelnemers, gewezen partners en pensioengerechtigden kan worden toegekend. Dit is afhankelijk van de financiële situatie. Voor het bepalen van de financiële situatie wordt uitgegaan van de beleidsdekkingsgraad ultimo oktober voorafgaand aan het eerstvolgende toeslagmoment. De toeslagambitie is een toeslag gemaximeerd op de stijging van het CBS-consumentenprijsindexcijfer afgeleid (CPI-afgeleid), over de periode van september tot september in het voorafgaande jaar.

Op 31 oktober 2020 was de beleidsdekkingsgraad lager dan 110%. Het bestuur heeft daarop besloten per 1 januari 2021 geen toeslag te verlenen voor de Kring DB Premie.

9.2.2 Herstelplan

Op basis van het FTK moet een pensioenfonds een herstelplan opstellen indien de beleidsdekkingsgraad lager is dan de vereiste dekkingsgraad. De Kring Premie heeft in 2017 een herstelplan ingediend. In 2020 is het herstelplan geactualiseerd. Het geactualiseerde herstelplan gaat uit van een beleidsdekkingsgraad van 91,4% per 31 december 2020. De werkelijke beleidsdekkingsgraad per 31 december 2020 bedraagt 81,0%. Op basis van de actualisatie van het herstelplan in 2020 blijkt dat de kring geen aanvullende maatregelen nodig heeft om binnen de gestelde termijn uit herstel te komen. Naar verwachting zal de beleidsdekkingsgraad eind 2029 hoger zijn dan de vereiste dekkingsgraad.

9.2.3 Haalbaarheidstoets

Het afgelopen jaar hebben geen significante wijzigingen in het beleid en de pensioenregeling plaatsgevonden. In 2020 is de jaarlijkse haalbaarheidstoets uitgevoerd. De uitkomsten van de haalbaarheidstoets 2020 (HBT 2020) zijn hieronder weergegeven met als vergelijking de afgesproken risicohouding:

Tabel Haalbaarheidstoets 2020: Pensioenresultaten

Uitgangspositie	Grens	Pensioenresultaat	
		Risicohouding	Jaarlijkse HBT
Vereiste financiële Positie	Verwacht pensioenresultaat	90%	-
Feitelijke financiële Positie	Verwacht pensioenresultaat	90%	95%
	Maximale afwijking pensioenresultaat in slecht weer scenario	40%	33%

De uitkomsten op fondsniveau zijn het gemiddelde van de leeftijdscohorten, gewogen naar aantallen per cohort. Dit leidt tot een verwacht pensioenresultaat op fondsniveau van 95% en de afwijking van het verwacht pensioenresultaat in een slechtweerscenario van 33%. Dit sluit nog steeds aan bij de in 2016 vastgestelde ondergrenzen in de aanvangshaalbaarheidstoets.

Er zijn geen additionele maatregelen nodig, immers de vastgestelde ambities zijn nog steeds binnen de vastgestelde risicogrenzen haalbaar.

9.2.4 Herverzekering

Wij hebben een overeenkomst op basis van kapitaaldekking met AP&L voor de herverzekering van overlijdensrisico en arbeidsongeschiktheidsrisico binnen de Kring DB Premie. De omvang van de kring is in de eerste jaren naar verwachting niet voldoende groot om het overlijdensrisico en het arbeidsongeschiktheidsrisico (premiëvrijstelling bij arbeidsongeschiktheid) vanuit de kring financieel voldoende op te vangen. Met deze herverzekering wordt voorkomen dat door een overlijden of bij arbeidsongeschiktheid van deelnemers de toevoeging aan de technische voorziening tot een te hoge last leidt.

9.3. Financiële paragraaf

Dekkingsgraad

De ontwikkeling van de verschillende dekkingsgraden* gedurende het verslagjaar is als volgt:

	31-12-2020	31-12-2019	31-12-2018	31-12-2017
Actuele dekkingsgraad	85,9%	86,5%	93,3%	108,8%
Beleidsdekkingsgraad	81,0%	89,3%	101,4%	104,8%
Reële dekkingsgraad*	65,5%	70,4%	81,0%	83,0%
Vereiste dekkingsgraad	117,4%	120,3%	122,0%	124,3%

* De verschillende dekkingsgraden worden toegelicht in de begrippenlijst (bijlage 1).

Uitvoerings- en Vermogensbeheerkosten

De *administratieve uitvoeringskosten* omvatten:

- vaststellen en innen van de premie;
- registratie van pensioenaanspraken en –rechten;
- het betalen van de pensioenen;
- informatieverstrekking en communicatie met betrokkenen;
- bestuur; en
- toezicht door toezichthouders.

De kosten per deelnemer zijn berekend o.b.v. actieven + uitkeringsgerechtigden, exclusief inactieve deelnemers.

Vanaf 1 januari 2019 is in de uitvoeringsovereenkomst betreffende kosten een duidelijker en transparanter onderscheid gemaakt in uitvoeringskosten (afname) en beleggingskosten (toename). Dit heeft ook invloed op de verantwoording van deze kosten. Deze nieuwe afspraken leiden op totaal niveau niet tot een hoger kostenniveau dan reeds met de kringen was afgesproken.

Uitvoeringskosten

Bedragen in € x 1.000	2020	2019	2018	2017
Administratieve uitvoeringskosten	532	512	112	29
In euro's per deelnemer	133	117	202	87
Vermogensbeheerkosten	167	73	8,0	1,6
In percentage over het gemiddeld belegd vermogen	0,303	0,279	0,294	0,207
Transactiekosten	144	89	4,5	0,7
In percentage over het gemiddeld belegd vermogen	0,261	0,339	0,167	0,091
Gemiddeld belegd vermogen	55.202	26.227	2.711	770

Transactiekosten

Tot de transactiekosten zijn gerekend de kosten voor aan- en verkoop van beleggingen, de kosten voor de acquisitie van illiquide beleggingen en de deelname in beleggingsfondsen. Kosten die niet zijn toebedeeld aan een van de drie categorieën zijn naar rato over deze drie categorieën verdeeld.

Vermogensbeheerkosten

Kosten vermogensbeheer omvatten:

- kosten van fiduciair vermogensbeheer,
- bewaarloon;
- advieskosten;
- performance gerelateerde kosten; en
- interne kosten (bijvoorbeeld kosten voor governance).

In dit bestuursverslag zijn de 'aanbevelingen over het afleggen van verantwoording over de kosten' van de Pensioenfederatie gevolgd. De gemaakte kosten, zoals hieronder opgenomen, zijn ook aan de toezichthouder (DNB) gerapporteerd.

De kosten van vermogensbeheer omvatten de kosten die door de custodian en vermogensbeheerder direct bij het fonds in rekening zijn gebracht.

Vermogensbeheerkosten	2020	2019	2018	2017
Kosten van fiduciair vermogensbeheer	11	6	0,6	0,1
Vermogensbeheerkosten pensioenfonds en bestuursbureau	28	12		
Bewaarloon			0,3	-
Overige kosten			0,9	-
Totaal kosten toe te wijzen aan categorieën incl. overlay	128	56	7,2	1,5
Totaal	167	74	8,0	1,6

9.4. Vermogensbeheer

Deze paragraaf beschrijft de onderdelen van het beleggingsbeleid die specifiek voor de Kring DB Premie zijn ingericht. Het beleid en de ontwikkelingen die voor alle kringen gelijk zijn hebben wij beschreven in hoofdstuk 6.

Kring DB Premie belegt in verschillende modules. Dit zijn de modules 'Inflatie, Matching DB, Rendement en Rente'. Deze modules beleggen in verschillende beleggingscategorieën.

Als beleggingsdoel heeft het Centraal Beheer APF: een zo hoog mogelijke opbrengst per ingelegde euro. Daarmee streven wij naar zoveel mogelijk inkomen voor later. Voorwaarde is dat de premie op verantwoorde en solide wijze wordt belegd. De beleggingen worden zodanig vormgegeven dat deze passen binnen de aan te houden risicohouding.

9.4.1 Portefeuillewaarde en rendementen

In onderstaande tabellen worden de feitelijke verdeling van de portefeuilles en het rendement in kring Premie weergegeven.

Kring Premie	Bedragen 2020	Verdeling	Bedragen 2019	Verdeling
Rendement	29.956.156	42,9%	15.644.995	40,8%
Rente & Matching	25.028.970	35,8%	15.428.705	40,2%
Inflatie	14.294.334	20,5%	7.240.155	18,9%
Liquide Middelen	538.994	0,8%	72.771	0,2%
Totaal Assets	69.818.454	100,0%	38.386.626	100,0%

Kring Premie	Rendement 2020	Benchmark 2020	Rendement 2019	Benchmark 2019
Rendement	5,52%	6,45%	18,80%	20,40%
Rente	3,41%	3,10%	4,90%	4,62%
Matching	63,17%	63,18%	43,87%	43,88%
Inflatie	-5,86%	-8,61%	13,14%	13,40%
Totaal Assets	11,90%	11,91%	21,68%	22,44%

In hoofdstuk 6 zijn de rendementen van de modules toegelicht.

9.4.2 Beheerkosten van het fonds

De kosten van vermogensbeheer omvatten de kosten die door de custodian en vermogensbeheerder direct bij het fonds in rekening zijn gebracht. Deze kosten bestaan over het verslagjaar uit de kosten voor fiduciair beheer en bewaarloon € 11 (€ 6).

De beheerkosten die door de vermogensbeheerders ten laste van beleggingsfondsen zijn gebracht zijn onderdeel van de indirecte beleggingsopbrengsten. Deze bedragen over het verslagjaar € 128. Transactiekosten zijn onderdeel van de aan- en verkooptransacties van beleggingen. Deze zijn eveneens onderdeel van de indirecte beleggingsopbrengsten en bedragen over het verslagjaar € 144.

De beleggingscommissie bewaakt de ontwikkelingen van beheerd vermogen, vermogensrendementen en de kosten van het beheer nauwlettend en adviseert eventueel het bestuur ter zake.

De beleggingsopbrengsten bedroegen € 6.723 voor een vermogen dat steeg van € 38.386 tot € 69.818 per ultimo 2020 in de Kring DB Premie.

9.5. Actuariële paragraaf

9.5.1 Analyse van het resultaat

Het resultaat van de Kring DB Premie bestaat uit de volgende componenten:

Bedragen in € x 1.000	2020	2019	2018	2017
Beleggingsopbrengsten	-7.495	-5.306	-322	51
Premie	1.219	-721	-84	11
Waardeoverdrachten	35	10	-575	0
Kosten	-	-	-5	-2
Uitkeringen	-4	-1	-	0
Overige kanssystemen	108	340	1	31
Toeslagverlening	-	-	-	0
Incidentele mutaties	192	-33	6	14
Andere oorzaken	-14	107	1	3
Totaal	-5.959	-5.604	-978	108

Uitsplitsing beleggingsresultaat:

Bedragen in € x 1.000	2020	2019	2018	2017
Beleggingsresultaat exclusief wijziging RTS TV	6.950	3.602	-57	36
Wijziging RTS TV	-14.445	-8.908	-265	15
Totaal resultaat beleggingsopbrengsten	-7.495	-5.306	-322	51

Het resultaat in het boekjaar bedraagt € -7.495 voor Kring DB Premie. Hieronder wordt een korte toelichting op de belangrijkste resultaten gegeven.

- Ondanks positieve rendementen resulteert door de gedaalde rente een negatief resultaat op beleggingen.
- Het premieresultaat is positief. De premiedekkingsgraad bedraagt ca 107% op basis van de RTS per 1 januari 2020.
- Het resultaat op waardeoverdrachten is positief doordat de wettelijke grondslagen voor waarde-overdrachten afwijken van de grondslagen van het fonds.
- Op kanssystemen is met name een positief resultaat ontstaan doordat de uitkering van de herverzekeraar tevens een opslag voor solvabiliteit uitkeert bij overlijden.

- Eind van het jaar zijn de sterftegrondslagen aangepast wat tot een afname van de Technische Voorziening heeft geleid. Dit is verantwoord onder incidentele mutaties

9.5.2 Premies

De Pensioenwet schrijft voor dat de feitelijke premie, de gedempte kostendekkende premie en de (ongedempte) kostendekkende premie worden gekwantificeerd. De samenstelling van de premie is opgenomen in onderstaande tabel.

Bedragen in € x 1.000	2020	2019	2018	2017
Feitelijke premie	25.980	25.393	2.838	1.295
Kostendekkende premie	29.270	31.319	3.566	1.548
Gedempte kostendekkende premie	15.417	18.997	2.254	896

De samenstelling van de feitelijke premie is als volgt:

Bedragen in € x 1.000	2020	2019
Nominaal pensioeninkoop	11.240	14.391
Risicokoopsom overlijdensrisico	842	703
Risicokoopsom Premievrijstelling	912	883
Solvabiliteitsopslag	1.894	2.502
Opslag pensioenuitvoeringskosten	529	518
Beschikbaar voor vorming algemene middelen	10.563	6.396
Totaal	25.980	25.393

De samenstelling van de kostendekkende premies is als volgt:

Bedragen in € x 1.000	Kostendekkende premie 2020	Gedempte kostendekkende premie 2020	Kostendekkende premie 2019	Gedempte kostendekkende premie 2019
Nominaal pensioeninkoop op marktwaarde	23.891	9.330	25.247	11.373
Solvabiliteitsopslag	4.850	1.894	5.554	2.502
Opslag pensioenuitvoeringskosten	529	529	518	518
Voorwaardelijke onderdelen	-	3.664	-	4.604
Totaal	29.270	15.417	31.319	18.997

9.5.3 Solvabiliteitstoets

Voor het bepalen van het VEV (de solvabiliteitstoets) maken wij gebruik van het standaardmodel. Het bestuur acht het gebruik van het standaardmodel passend voor de risico's van de kring.

Het MVEV valt procentueel hoog uit doordat de technische voorzieningen relatief laag zijn ten opzichte van het risicokapitaal. Naar verwachting zal het percentage snel teruglopen omdat de technische voorzieningen aanzienlijk sneller stijgen dan het risicokapitaal.

Het bestuur heeft een verzoek tot ontheffing ingediend. DNB is akkoord gegaan met het door het bestuur gedane verzoek tot ontheffing, waarbij wel een aanpassing in de wijze van berekening van het MVEV wordt doorgevoerd. Bij de berekening van het MVEV conform artikel 11, vijfde en zesde lid Besluit financieel toetsingskader pensioenfondsen ('Besluit FTK') mag het fonds voor de standaard DB-kringen geen verhoudingsgetal meer van 10% hanteren. Voor de berekening van deze risico's dient uitgegaan te worden van een verhoudingsgetal van 50% waarbij voor het overlijdensrisico het vastgestelde bedrag mag worden gemaximeerd op 1% van de verplichtingen. Het Centraal Beheer APF is in eerste instantie niet akkoord gegaan met deze verzwaring van de berekening van het MVEV en heeft hier tegen bezwaar aangetekend bij DNB. DNB heeft dit bezwaar in 2020 afgewezen. Het bestuur heeft de situatie beoordeeld en constateert dat een verder beroep tegen de vaststelling van het MVEV onvoldoende toegevoegde waarde heeft voor de betrokken deelnemers. Daarmee zal op basis van de verleende ontheffing door DNB het MVEV worden vastgesteld.

Op basis hiervan bedraagt het (M)VEV op 31 december 2020:

Bedragen in € x 1.000	31-12-2020	31-12-2019	31-12-2018	31-12-2017
Aanwezig Eigen Vermogen	-12.433	-6.474	-870	108
Minimaal vereist eigen vermogen	4.540	2.499	555	69
Vereist eigen vermogen	14.977	9.769	2.848	321

De vermogenspositie van Kring DB Premie kan als gevolg hiervan worden gekarakteriseerd als dekkingstekort.

Uit het herstelplan dat in Q1 2021 is ingediend bij DNB, blijkt dat de kring tijdig uit herstel komt.

9.5.4 Bevindingen en oordeel certificerend actuaris

Opdracht

Door Stichting Achmea Algemeen Pensioenfonds te Zeist is voor Kring DB Premie aan Towers Watson Netherlands B.V. de opdracht verleend tot het afgeven van een actuariële verklaring als bedoeld in de Pensioenwet over het boekjaar 2020.

Onafhankelijkheid

Als waarmerkend actuaris ben ik onafhankelijk van Stichting Achmea Algemeen Pensioenfonds, zoals vereist conform artikel 148 van de Pensioenwet. Ik verricht geen andere werkzaamheden voor het pensioenfonds, anders dan de werkzaamheden uit hoofde van de actuariële functie.

Gegevens

De gegevens waarop mijn onderzoek is gebaseerd, zijn verstrekt door en tot stand gekomen onder de verantwoordelijkheid van het bestuur van het pensioenfonds. Voor de toetsing van de technische voorzieningen en voor de beoordeling van de vermogenspositie heb ik mij gebaseerd op de financiële gegevens die ten grondslag liggen aan de jaarrekening.

Afstemming accountant

Op basis van de door mij en de accountant gehanteerde Handreiking heeft afstemming plaatsgevonden over de werkzaamheden en de verwachtingen bij de controle van het boekjaar. Voor de toetsing van de technische voorzieningen en voor de beoordeling van de vermogenspositie als geheel heb ik de materialiteit bepaald op € 550.000. Met de accountant ben ik overeengekomen om geconstateerde afwijkingen boven € 27.500 te rapporteren. Deze afspraken zijn vastgelegd en de uitkomsten van mijn bevindingen zijn met de accountant besproken.

Ik heb voorts gebruik gemaakt van de door de accountant in het kader van de jaarrekeningcontrole onderzochte basisgegevens. De accountant van het pensioenfonds heeft mij geïnformeerd over zijn bevindingen ten aanzien van de betrouwbaarheid (materiële juistheid en volledigheid) van de basisgegevens en de overige uitgangspunten die voor mijn beoordeling van belang zijn.

Werkzaamheden

Ter uitvoering van de opdracht heb ik, conform mijn wettelijke verantwoordelijkheid zoals beschreven in artikel 147 van de Pensioenwet, onderzocht of is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet. De door het pensioenfonds verstrekte basisgegevens zijn zodanig dat ik die gegevens als uitgangspunt van de door mij beoordeelde berekeningen heb aanvaard.

Als onderdeel van de werkzaamheden voor de opdracht heb ik onder meer onderzocht of:

- de technische voorzieningen, het minimaal vereist eigen vermogen en het vereist eigen vermogen toereikend zijn vastgesteld;
- de kostendekkende premie voldoet aan de gestelde wettelijke vereisten;
- het beleggingsbeleid in overeenstemming is met de prudent-person regel.

Voorts heb ik mij een oordeel gevormd over de vermogenspositie van Kring DB Premie. Daarbij heb ik mij gebaseerd op de tot en met balansdatum aangegane verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen en is mede het financieel beleid van de Kring DB Premie in aanmerking genomen.

Mijn onderzoek heb ik zodanig uitgevoerd, dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de resultaten geen onjuistheden van materieel belang bevatten.

De beschreven werkzaamheden en de uitvoering daarvan zijn in overeenstemming met de binnen het Koninklijk Actuarieel Genootschap geldende normen en gebruiken en vormen naar mijn mening een deugdelijke grondslag voor mijn oordeel.

Oordeel

De technische voorzieningen zijn, overeenkomstig de beschreven berekeningsregels en uitgangspunten, als geheel gezien, toereikend vastgesteld.

Het eigen vermogen van Kring DB Premie is op de balansdatum lager dan het wettelijk minimaal vereist eigen vermogen.

Met inachtneming van het voorafgaande heb ik mij ervan overtuigd dat is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet, met uitzondering van de artikelen 131 (minimaal vereist eigen vermogen), 132 (vereist eigen vermogen) en 133 (dekking door waarden).

De beleidsdekkingsgraad van Kring DB Premie op balansdatum is lager dan de dekkingsgraad bij het minimaal vereist eigen vermogen.

Mijn oordeel over de vermogenspositie van Stichting Achmea Algemeen Pensioenfonds voor Kring DB Premie is gebaseerd op de tot en met balansdatum aangegane verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen. De vermogenspositie is naar mijn mening slecht, omdat het aanwezig eigen vermogen lager is dan het minimaal vereist eigen vermogen. Voor de volledigheid merk ik op dat, als op balansdatum rekening zou worden gehouden met de door DNB doorgevoerde wijziging van de rentetermijnstructuur per 1 januari 2021, mijn oordeel over de vermogenspositie niet zou wijzigen.

Rotterdam, 21 juni 2021

René van de Meerakker AAG
Verbonden aan Towers Watson Netherlands B.V.

9.6. Risicoparagraaf

De doelstellingen van de kring vinden hun basis in het pensioenreglement, de ambitie van de kring en de risicohouding. De risico's op het gebied van verzekeren en beleggen liggen geheel op het niveau van de kringen. Op het niveau van het APF (de bedrijfsomgeving) worden, buiten het ondernemingsrisico, de risico's verder zoveel mogelijk beperkt.

Risicobeheersing

De beschrijving van de risicobeheersing is opgenomen in het hoofdstuk 4.2 en verder. De beschrijving is wat betreft de niet-financiële risico's van toepassing op het niveau van bedrijfsomgeving en alle pensioenkringen.

In de paragraaf risicobeheer in de jaarrekening van kring DB Premie zijn tabellen opgenomen die inzicht geven in de samenstelling van de hieronder beschreven financiële risico's.

Doelstellingen en risicohouding

Uitgangspunt van het beleggingsbeleid van de kring is de ambitie en risicohouding van de deelnemers. Deze uitgangspunten zijn vastgesteld in overleg met het Belanghebbendenorgaan. Door middel van een ALM-studie is inzicht verkregen welke mate van beleggingsrisico nodig is om de doelstellingen van de kring te kunnen bereiken. Daarbij wordt rekening gehouden met een balans tussen de belangen van Deelnemers, Gewezen deelnemers en Pensioengerechtigden. In deze afweging spelen naast de dekkingsgraadontwikkeling onder andere het premie-, pensioen- en toeslagresultaat een rol.

De risicohouding van de kring komt voor de lange termijn tot uitdrukking in de door een kring gekozen ondergrenzen in het kader van de haalbaarheidstoets en voor de korte termijn in de hoogte van het dekkingsgraadrisico en de bandbreedte hiervoor. Het beleid is vastgelegd in de ABTN van de kring. In 2020 is de risicohouding van de kring niet veranderd.

Financieel Crisisplan

Voor Kring DB Premie is een crisisplan opgesteld. In dit crisisplan zijn de te nemen stappen en maatregelen weergegeven in specifieke (negatieve) scenario's. Het crisisplan geeft het bestuur een handvat ten aanzien van de wijze waarop het zal handelen in geval van een crisis. Het crisisplan is in 2020 tekstueel geüpdatet.

9.6.1 Renterisico

Renterisico ontstaat doordat de looptijd van pensioenverplichtingen van nature langer is dan de looptijd van pensioenbeleggingen. Een verandering van de rente levert daardoor een resultaat op en heeft effect op de dekkingsgraad. Als er geen beheersmaatregelen worden genomen is dit risico zeer groot.

Een hogere renteafdekking helpt het fonds de kans en impact te beperken dat de verplichtingen niet op dezelfde wijze in waarde veranderen als de beleggingen.

Als de kring een reële indexatieambitie heeft, kan het volledig of grotendeels afdekken van het renterisico problemen opleveren. In het geval dat de inflatie onverwachts fors toeneemt, is het bijvoorbeeld aannemelijk dat ook de rente stijgt.

Het renterisico wordt beheerst door te beleggen in Vastrentende Waarden en in Rente Overlay fondsen. Wij gebruiken in de Kring DB Premie een strategie waarbij 50% van de rentegevoeligheid van de pensioenverplichtingen op basis van de rekenrente wordt afgedekt.

De daling van de swaprente droeg in 2020 negatief bij aan de dekkingsgraad, doordat het renterisico niet volledig is afgedekt.

Doordat bij Kring Premie de premie groot is ten opzichte van de liggende verplichtingen loopt de kring door het jaar heen ook een renterisico op de door het jaar heen te betalen premies. Om dit risico te mitigeren wordt vanaf 1 juli 2020 ook de toekomstige jaarpremie meegenomen bij het afdekken van de rente. Op deze wijze worden rente-schommelingen die tot een resultaat op de premie leiden beperkt.

Het doel in 2020 is om 50% van de mutatie van de pensioenvoorziening als gevolg van een verandering van UFR rentecurve af te dekken. Dit komt overeen met een rente-afdekking op marktwaarde van 31%. Vanaf 1 januari 2021 wordt de rente-afdekking gebaseerd op marktrente-afdekking. Daarmee is de rente-afdekking gelijk aan 31% van de mutatie als gevolg van een verandering in de marktrentecurve.

Door op marktrente af te dekken is er in het uitvoeren van het rente-afdekkingsbeleid geen gevoeligheid meer voor beleidswijzigingen ten aanzien van de UFR rentecurve. Het wijzigen van deze doelstelling leidt op het moment van overgang niet tot transacties.

9.6.2 Marktrisico

Marktrisico is het risico dat (een categorie van) beleggingen minder waard worden door ontwikkelingen in de algemene economische of politieke situatie. Het pensioenfonds neemt bewust marktrisico op grond van het verwachte extra rendement dat een belegging in bijvoorbeeld aandelen zou kunnen opleveren boven risicoloos beleggen. Het beleggingsplan wordt opgesteld op basis van de beleggingsopdracht die is afgeleid uit de ALM-studie en de beleggingsbeginselen die als uitgangspunt voor het beleggingsbeleid gelden. Jaarlijks beoordeelt het bestuur op basis van de actuele ontwikkelingen of bijstelling gewenst is.

Bij de invulling en uitvoering van het beleggingsbeleid op grond van het prudent person beginsel wordt rekening gehouden met het concentratierisico en voldoende diversificatie toegepast.

9.6.3 Valutarisico

Valutarisico is het risico dat door verandering in valutakoersen de waarde van beleggingen in vreemde valuta daalt. Dit risico is voor de kring DB Premie beperkt: het grootste gedeelte van de beleggingsportefeuille heeft de euro als onderliggende waarde. Voor het deel van de beleggingen dat niet in euro's wordt genoteerd is het valutarisico afgedekt binnen de fondsen waarin wordt belegd. De wereldwijde aandelenportefeuille (ontwikkelde markten) en indirect vastgoed wordt voor 75% afgedekt. Het valutarisico op vastrentende waarden wordt voor 100% afgedekt. Exposure naar valuta's in opkomende landen dekt Centraal Beheer APF niet af.

9.6.4 Liquiditeitsrisico

Liquiditeitsrisico is het risico dat beleggingen niet of nauwelijks verhandeld kunnen worden op de beurs. Met name het gebruik van derivaten voor het afdekken van renterisico en valutarisico veroorzaakt een liquiditeitsrisico doordat marktbewegingen tot grote hoeveelheden benodigd onderpand kunnen leiden. De kring belegt dusdanig dat de portefeuille zo goed mogelijk aan de liquiditeitsbehoefte kan voldoen. Een zeer groot deel van de portefeuille is belegd in effecten die worden verhandeld op openbare gereguleerde markten zoals een effectenbeurs. Hierdoor is het liquiditeitsrisico beperkt.

9.6.5 Kredietrisico

Kredietrisico is het risico dat de onderneming of staat waarin wordt belegd niet aan zijn betalingsverplichtingen kan voldoen. Daarnaast kan kredietrisico ontstaan bij gestructureerde producten, vorderingen op een tegenpartij of onderhandse derivatencontracten. Om dit risico te beheersen wordt het grootste deel van de beleggingsportefeuille belegd in effecten met een hoge kredietwaardigheid. Daarnaast worden transacties gespreid over meer aanbieders en wordt in sommige gevallen onderpand vereist.

9.6.6 Inflatie­risico

Het inflatierisico betreft het risico dat inflatie de waarde van de beleggingen aantast (in termen van koopkracht). Dit risico wordt beheerst door beleggingen te kiezen die in waarde stijgen als er meer inflatie is. De Module Inflatie is hiervoor zeer geschikt.

9.6.7 Verzekeringstechnische risico's

Het verzekeringstechnische risico is het risico dat verliezen optreden als gevolg van afwijkende sterfte en arbeidsongeschiktheidsresultaten. De grondslagen voor het bepalen van het sterfterisico worden jaarlijks automatisch aangepast op basis van actuele CBS-cijfers. Het overlijdens- en arbeidsongeschiktheidsrisico wordt beheerst door herverzekering (zie 9.2.4).

9.7. Terugblik 2020

In het verslagjaar daalde het aantal werkgevers in Kring DB Premie met 9 werkgevers, terwijl het aantal deelnemers groeide met 636 deelnemers tot ruim 6.200 deelnemers.

In 2020 zijn de dekkingsgraden door de Corona-crisis sterk gedaald maar ook weer gedeeltelijk hersteld door de ontwikkelingen op de financiële markten. Op het dieptepunt was de dekkingsgraad van Kring Premie gezakt tot onder de 75%. Vanaf april en met name in de herfst is herstel opgetreden. De dekkingsgraad is in 2020 uiteindelijk met ca 1% punt gedaald.

Doordat bij Kring Premie (en de andere standaardkringen) de premie groot is ten opzichte van de liggende verplichtingen loopt de kring door het jaar heen ook een renterisico op de door het jaar heen te betalen premies. Om dit risico te mitigeren wordt vanaf 1 juli 2020 de (toekomstige) jaarpremie meegenomen bij het afdekken van de rente. Op deze wijze worden rente-schommelingen die tot een resultaat leiden op de premie beperkt.

Geconstateerd wordt dat de gedaalde rentes nog steeds leiden tot een hoge prijs voor pensioen. In 2020 heeft dat geleid tot een beperking van de opbouw bij de aangesloten werkgevers. Aanvullend is in 2020 besloten om de toetsing van de premie op basis van de rentestand van november te laten vervallen. Daarmee wordt de premie jaarlijks vastgesteld op basis van de rente per 30 september van enig jaar.

9.8. Gebeurtenissen na balansdatum

Het aantal aangesloten werkgevers in Kring DB Premie is in januari licht gedaald ten opzichte van december.

Collectieve Waardeoverdracht ATM

De werkgever ATM heeft een verzoek gedaan om de opgebouwde aanspraken die zijn ondergebracht bij Kring Premie onder te brengen bij Kring Koopkracht. Dit omdat de opbouw van de actieve deelnemers ook is ondergebracht in Kring Koopkracht. De opbouw is per 1 januari 2019 ondergebracht in Kring Koopkracht.

Het overschot is per die datum vastgesteld op 6,94% van de gecorrigeerde Technische Voorzieningen. Deze waarde beweegt mee met de dekkingsgraad. Deze waarde is beschikbaar voor de deelnemers van ATM en zal mede worden gebruikt voor het verschil in dekkingsgraad te financieren. DNB heeft aangegeven in principe geen bezwaar te hebben om dit overschot te gebruiken om de aanvullende koopsom voor deze deelnemers die nodig is bij deze waardeoverdracht te financieren. De collectieve waardeoverdracht wordt verder in lijn met de vereisten aan een

collectieve waardeoverdracht vormgegeven. De overdracht zal, onder voorbehoud van geen bezwaar door DNB en na volledige instemming van de betrokken partijen per 1 juni 2021 worden vormgegeven.

In juni heeft DNB het herstelplan van Kring DB Premie goedgekeurd, waardoor er formeel Kring DB premie vanuit de financiële positie per 31 december 2020 tijdig kan herstellen zonder aanvullende (kortings-) maatregelen.

Nieuwe UFR per 1 januari 2021

De technische voorzieningen zijn vastgesteld op basis van de rentetermijnstructuur van De Nederlandsche Bank per 31 december 2020 en de factoren zoals genoemd in de grondslagen bij de jaarrekening.

Vanaf 2021 wordt de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur gebaseerd op een nieuwe UFR (ultimate forward rate). De nieuwe UFR parameters worden vanaf 1 januari 2021 in vier gelijke stappen ingevoerd. Met de stapsgewijze invoering zullen de nieuwe UFR parameters begin 2024 volledig zijn ingevoerd. DNB zal de rentetermijnstructuur in de periode tot 1 januari 2024 baseren op een gewogen gemiddelde van de rentetermijnstructuur op basis van de huidige en de nieuwe UFR-parameters, waarbij de gewichten jaarlijks op 1 januari met gelijke stappen aangepast worden. Deze stapsgewijze invoering zorgt ervoor dat het effect van de nieuwe UFR-methode op de dekkingsgraden van pensioenfondsen zich geleidelijk in de tijd materialiseert.

De Technische Voorziening ultimo 2020 is gebaseerd op de per 31 december 2020 door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur voor pensioenfondsen, gebaseerd op de huidige UFR parameters. Als de Technische Voorziening ultimo 2020 reeds gebaseerd zou zijn op de nieuwe UFR parameters die van toepassing zijn in 2021 dan zou de Technische Voorziening 89.001 bedragen. De actuele dekkingsgraad zou dan 82,9% bedragen. Bij toepassing van de UFR parameters die gelden in 2024, zou de Technische Voorziening 98.957 bedragen en de actuele dekkingsgraad 74,5%.

Tezamen met het effect van de verwachte daling van het tienjaars voortschrijdende gemiddelde van de rente zal een verhogend effect op de technische voorzieningen ontstaan wat een drukkend effect op de dekkingsgraad heeft.

Herstelplan – geen korting

Door de gedaalde dekkingsgraden dreigde per 31 december 2020 dat een korting diende te worden doorgevoerd. Uit het herstelplan dat in Q1 2021 is ingediend, blijkt dat een korting nu niet noodzakelijk is. Opgemerkt wordt dat eind 2021 de dekkingsgraad dient te voldoen aan de MVEV vereisten. Indien daar niet aan kan worden voldaan, kan dit leiden tot een korting. Hierbij zijn de keuzes van de overheid met betrekking tot het nieuwe Pensioenakkoord, de te hanteren vrijstellingsregeling en/of transitie FTK van belang. Het bestuur volgt deze ontwikkelingen op de voet.

Pensioenakkoord

Wij hebben het consultatiedocument met betrekking tot de Wet toekomst pensioenen zien verschijnen. Wij hebben ons daarin verdiept en werkgroepen samengesteld om ons voor te bereiden op de stappen die we als APF moeten nemen op de korte en wat langere termijn. In 2021 hebben we onze reactie ingediend op het consultatiedocument en onze plannen om met het nieuwe Pensioenakkoord aan de slag te gaan verder uitgewerkt. We bereiden ons met werkgevers en belanghebbendenorganen voor op de implementatie van het Pensioenakkoord. We organiseren kennissessies, verstrekken documentatie en hebben afstemming over wensen en mogelijkheden. We zijn gezamenlijk op Expeditie richting het nieuwe pensioenstelsel.

Verslag Kring DB Stabiliteit

10. Verslag Kring DB Stabiliteit

In de Kring DB Stabiliteit ligt de focus op stabiliteit. Daarmee komen wij tegemoet aan werkgevers die een hogere mate van stabiliteit willen in de premiestelling en de ontwikkeling van de dekkingsgraad. De premie is gebaseerd op de 'Verwacht Rendement'-methodiek. Bij de start van de kring op 1 januari 2017 werd de premie voor vijf jaar vastgelegd en verwachten wij met een lagere risicohouding toch een belangrijke mate van koopkrachtbehoud te realiseren. Een hoge mate van stabiliteit in de dekkingsgraad bereiken wij door een 'medium risk'-beleggingsbeleid in combinatie met een hogere renteafdekking. Wij willen daarmee de kans op korten zo veel mogelijk beperken. De kring ambieert een gedeeltelijk geïndexeerd pensioen.

De toeslagambitie is een toeslag gemaximeerd op de stijging van het CBS-consumentenprijsindexcijfer afgeleid (CPI-afgeleid), over de periode van september tot september in het voorafgaande jaar. Voor deze voorwaardelijke toeslagverlening is geen reserve gevormd en wordt geen premie betaald.

Samengevat zijn de kenmerken van de Kring DB Stabiliteit als volgt:

- Een goede basisdekkingsgraad bij de start. Met op termijn de mogelijkheid tot indexatie;
- De focus ligt op stabiliteit van premie ontwikkeling en dekkingsgraad. De premie is bij de start van de kring (1-1-2017) voor 5 jaar vastgelegd. De premie wordt herzien na 5 jaar;
- Door premierestricties wordt zorggedragen dat er een passende solidariteit is tussen actieve en inactieve deelnemers;
- Deelnemers die instappen zijn bereid met mate risico te nemen.

De huidige financiële ontwikkelingen, inclusief de effecten van de Corona-crisis, hebben geleid tot een lage dekkingsgraad. Daardoor is ook afgelopen jaar geen toeslag verleend. Uit het herstelplan blijkt dat wel tijdig herstel zal plaatsvinden om te voldoen aan de vereisten. Toeslagverlening wordt op korte termijn echter niet verwacht op basis van dit herstelplan.

Nadere financiële informatie over Kring DB Stabiliteit is opgenomen in de financiële verantwoording (hoofdstuk 23).

10.1. Kerncijfers Kring DB Stabiliteit

Hierna genoemde bedragen zijn in euro x1.000, tenzij anders toegelicht.

Bedragen in € x 1.000	31-12-2020	31-12-2019	31-12-2018	31-12-2017
Werkgevers	71	48	39	34
Deelnemers	1.848	708	294	236
Actieven en arbeidsongeschikten	1.566	620	251	217
Gewezen deelnemers	275	84	41	18
Pensioengerechtigden	7	4	2	1
Toeslagverlening	-	-	-	-

Beleggingsperformance

	2020	2019	2018	2017
Beleggingsrendement	17,76%	24,64%	0,77%	-1,08%
Benchmarkrendement	18,02%	24,98%	0,38%	-1,13%
Kosten vermogensbeheerder in % van gem. belegd vermogen	0,294%	0,275%	0,263%	0,184%
Transactiekosten in % van gem. belegd vermogen	0,270%	0,315%	0,143%	0,088%

Premie, saldo overdracht van rechten, uitkeringen en kosten

Bedragen in € x 1.000	2020	2019	2018	2017
Premiebijdragen	11.976	4.266	1.622	1.399
Saldo overdracht van rechten	809	-	-3	-
Pensioenuitkeringen	-37	-2	1	1

Technische Voorzieningen

Bedragen in € x 1.000	2020	2019	2018	2017
Gemiddelde gehanteerde rekenrente	0,37%	0,88%	1,51%	1,65%
Actieven en arbeidsongeschikten	21.740	7.245	2.563	1.197
Gewezen Deelnemers	1.654	491	159	28
Pensioentrekkenden	268	71	52	37
Overige (oa schadereserve en IBNR)	694	269	97	35
Totaal	24.356	8.076	2.871	1.297

Dekkingsgraad

	31-12-2020	31-12-2019	31-12-2018	31-12-2017
Actuele dekkingsgraad ultimo	89,8	96,6	103,2	109,0
Beleidsdekkingsgraad (december)	89,4	101,3	107,7	108,5

Belegd vermogen

Bedragen in € x 1.000	31-12-2020	31-12-2019	31-12-2018	31-12-2017
Vastgoedbeleggingen	1.436	508	192	84
Aandelen	4.145	1.415	460	233
Vastrentende waarden	6.436	4.067	1.262	526
Derivaten	7.586	1.514	810	360
Overige beleggingen	1.074	294	91	53
Totaal belegd vermogen	20.677	7.798	2.815	1.256

Beleggingsresultaat

	2020	2019	2018	2017
Directe beleggingsopbrengsten	11	8	-	-
Indirecte beleggingsopbrengsten, waarvan	2.096	848	21	26
- Beheerkosten	32	11	5,7	1,5
- Transactiekosten	38	18	3,1	0,7
Kosten van vermogensbeheer	10	5	1	-

* In 2018 zijn de Overlay fondsen onder Derivaten opgenomen. Voor de vergelijkbaarheid is de presentatie van 2017 aangepast.

10.2. Pensioenparagraaf

Karakter pensioenovereenkomst	Middelloonregeling (uitvoeringsovereenkomst).
Standaard pensioendatum	De dag waarop de 68-jarige leeftijd wordt bereikt.
Pensioengevend salaris	Het bruto jaarsalaris (basissalaris).
	Het Pensioengevend salaris (op voltijdbasis) bedraagt maximaal € 110.111 (2020).

Franchise	De minimale franchise bedraagt € 14.167 (2020). De mogelijkheden binnen de standaard DB-kringen bestaat uit de wettelijke franchises, BPF/cao volgende franchises en door werkgever/werknemer vastgesteld franchises zolang deze binnen de wettelijke kaders blijven.
Pensioengrondslag	Pensioengevend salaris minus de franchise.
Premie deelnemer	Per deelnemer berekend en gelijk aan actuariële premie (incl. opslagen).
Ouderdomspensioen	Maximaal 1,8750% van de pensioengrondslag (2020).
Partnerpensioen (risicobasis of opbouwbasis)	Maximaal 1,3130% van de pensioengrondslag (2020).
Wezenpensioen (risicobasis of opbouwbasis)	Maximaal 0,2630% van de pensioengrondslag (2020).
Voortzetting deelname bij arbeidsongeschiktheid	De deelname wordt premievrij voortgezet op basis van een 6-klassen systeem als voldaan wordt aan de in de pensioenregeling opgenomen voorwaarden.
Flexibilisering	- Vervroegen is mogelijk vanaf 5 jaar vóór de voor de betreffende deelnemer geldende AOW-leeftijd - Uitstel kan tot 5 jaar na de voor betreffende deelnemer geldende AOW-leeftijd - Hoog-laag - Uitrui partnerpensioen - Deeltijdpensioen

10.2.1 Toeslagbeleid

Het bestuur beslist jaarlijks of en in hoeverre binnen de kring een toeslag op pensioenaanspraken en pensioenrechten van de (gewezen) deelnemers, gewezen partners en pensioengerechtigden kan worden toegekend. Dit is afhankelijk van de financiële situatie. Voor het bepalen van de financiële situatie wordt uitgegaan van de beleidsdekkingsgraad ultimo oktober voorafgaand aan het eerstvolgende toeslagmoment. De toeslagambitie is een toeslag gemaximeerd op de stijging van het CBS-consumentenprijsindexcijfer afgeleid (CPI-afgeleid), over de periode van september tot september in het voorafgaande jaar.

Op 31 oktober 2020 was de beleidsdekkingsgraad lager dan 110%. Het bestuur heeft daarop het besluit genomen om per 1 januari 2021 geen toeslag te verlenen voor de Kring DB Stabiliteit.

10.2.2 Herstelplan

Op basis van het FTK moet een pensioenfonds een herstelplan opstellen indien de beleidsdekkingsgraad lager is dan de vereiste dekkingsgraad. De Kring Stabiliteit heeft in 2017 een herstelplan ingediend. In 2020 is het herstelplan geactualiseerd. Het geactualiseerde herstelplan gaat uit van een beleidsdekkingsgraad van 97,8% per 31 december 2020. De beleidsdekkingsgraad per 31 december 2020 bedraagt 89,4%.

Uit de actualisatie van het herstelplan in 2020 blijkt dat de kring zonder aanvullende maatregelen binnen de gestelde termijn uit herstel zal zijn. Naar verwachting zal de beleidsdekkingsgraad eind 2029 hoger zijn dan de vereiste dekkingsgraad.

10.2.3 Haalbaarheidstoets

Het afgelopen jaar hebben geen significante wijzigingen in het beleid en de pensioenregeling plaatsgevonden. In 2019 is de jaarlijkse haalbaarheidstoets uitgevoerd. De uitkomsten van de haalbaarheidstoets 2019 (HBT 2019) zijn hieronder weergegeven met als vergelijking de afgesproken risicohouding:

Tabel Haalbaarheidstoets 2020: Pensioenresultaten

Uitgangspositie	Grens	Pensioenresultaat	
		Risicohouding	Jaarlijkse HBT
Vereiste financiële Positie	Verwacht pensioenresultaat	85%	-
Feitelijke financiële Positie	Verwacht pensioenresultaat	85%	95%
	Maximale afwijking pensioenresultaat in slecht weer scenario	35%	21%

De uitkomsten op fondsniveau zijn het gemiddelde van de leeftijdscohorten, gewogen naar aantallen per cohort. Dit leidt tot een verwacht pensioenresultaat op fondsniveau van 95% en de afwijking van het verwacht pensioenresultaat in een slechtweerscenario van 21%. Dit sluit nog steeds aan bij de in 2016 vastgestelde ondergrenzen in de aanvangshaalbaarheidstoets.

Er zijn geen additionele maatregelen nodig, immers de vastgestelde ambities zijn nog steeds binnen de vastgestelde risicogrenzen haalbaar.

10.2.4 Herverzekering

Wij hebben een overeenkomst op basis van kapitaaldekking met AP&L voor de herverzekering van overlijdensrisico en arbeidsongeschiktheidsrisico binnen Kring DB Stabiliteit. De omvang van de kring is in de eerste jaren naar verwachting niet voldoende groot om het overlijdensrisico en het arbeidsongeschiktheidsrisico (premiëvrijstelling bij arbeidsongeschiktheid) financieel voldoende op te vangen. Met deze herverzekering wordt voorkomen dat door een overlijden of bij arbeidsongeschiktheid van deelnemers de toevoeging aan de technische voorziening tot een te hoge last leidt.

10.3. Financiële paragraaf

Dekkingsgraad

De ontwikkeling van de verschillende dekkingsgraden* gedurende het verslagjaar is als volgt:

	31-12-2020	31-12-2019	31-12-2018	31-12-2017
Actuele dekkingsgraad	89,8%	96,6%	103,2%	109,0%
Beleidsdekkingsgraad	89,4%	101,3%	107,7%	108,5%
Reële dekkingsgraad*	72,3%	80,0%	86,7%	86,3%
Vereiste dekkingsgraad	111,6%	113,5%	113,5%	114,0%

* De verschillende dekkingsgraden worden toegelicht in de begrippenlijst (bijlage 1).

Uitvoerings- en Vermogensbeheerkosten

De administratieve uitvoeringskosten omvatten:

- vaststellen en innen van de premie;
- registratie van pensioenaanspraken en –rechten;
- het betalen van de pensioenen;
- informatieverstrekking en communicatie met betrokkenen;
- bestuur; en
- toezicht door toezichthouders.

De kosten per deelnemer zijn berekend o.b.v. actieven + uitkeringsgerechtigden, exclusief inactieve deelnemers

Vanaf 1 januari 2019 is in de uitvoeringsovereenkomst betreffende kosten een duidelijker en transparanter onderscheid gemaakt in uitvoeringskosten (afname) en beleggingskosten (toename). Dit heeft ook invloed op de verantwoording van deze kosten. Deze nieuwe afspraken leiden op totaal niveau niet tot een hoger kostenniveau dan reeds met de kringen was afgesproken.

Uitvoeringskosten

Bedragen in € x 1.000	2020	2019	2018	2017
Administratieve uitvoeringskosten	218	110	46	21
In euro's per deelnemer	139	176	182	96
Vermogensbeheerkosten	42	16	5,7	1,3
In percentage over het gemiddeld belegd vermogen	0,304	0,275	0,263	0,207
Transactiekosten	38	18	3,1	0,5
In percentage over het gemiddeld belegd vermogen	0,270	0,315	0,143	0,085
Gemiddeld belegd vermogen	14.201	5.632	2.148	827

Transactiekosten

Tot de transactiekosten zijn gerekend de kosten voor aan- en verkoop van beleggingen, de kosten voor de acquisitie van illiquide beleggingen en de deelname in beleggingsfondsen. Kosten die niet zijn toebedeeld aan een van de drie categorieën zijn naar rato over deze drie categorieën verdeeld.

Vermogensbeheerkosten

Kosten vermogensbeheer omvatten:

- kosten van fiduciair vermogensbeheer,
- bewaarloon;
- advieskosten;
- performance gerelateerde kosten; en
- interne kosten (bijvoorbeeld kosten voor governance).

In dit bestuursverslag zijn de 'aanbevelingen over het afleggen van verantwoording over de kosten' van de Pensioenfederatie gevolgd. De gemaakte kosten, zoals hieronder opgenomen, zijn ook aan de toezichthouder (DNB) gerapporteerd.

De kosten van vermogensbeheer omvatten de kosten die door de custodian en vermogensbeheerder direct bij het fonds in rekening zijn gebracht.

Vermogensbeheerkosten	2020	2019	2018	2017	2016
Kosten van fiduciair vermogensbeheer	3	2	0,5	0,1	
Vermogensbeheerkosten pensioenfonds en bestuursbureau	7	3			
Bewaarloon	-	-	0,1	-	
Totaal kosten toe te wijzen aan categorieën incl. overlay	32	11	5,1	1,2	
Totaal	42	16	5,7	1,3	

10.4. Vermogensbeheer

Deze paragraaf beschrijft de onderdelen van het beleggingsbeleid die specifiek voor de Kring DB Stabiliteit zijn ingericht. Het beleid en de ontwikkelingen die voor alle kringen gelijk zijn hebben wij beschreven in hoofdstuk 6.

Kring DB Stabiliteit belegt in verschillende modules. Dit zijn de modules 'Inflatie, Matching DB, Rendement en Rente'. Deze modules beleggen in verschillende beleggingscategorieën.

Als beleggingsdoel heeft het Centraal Beheer APF: een zo hoog mogelijke opbrengst per ingelegde euro. Daarmee streven wij naar zoveel mogelijk inkomen voor later. Voorwaarde is dat de premie op verantwoorde en solide wijze wordt belegd. De beleggingen worden zodanig vormgegeven dat deze passen binnen de aan te houden risicohouding.

10.4.1 Portefeuillewaarde en rendementen

In onderstaande tabellen worden de feitelijke verdeling van de portefeuilles en het rendement in kring Stabiliteit weergegeven.

Kring Stabiliteit	Bedragen 2020	Verdeling	Bedragen 2019	Verdeling
Rendement	5.741.168	27,8%	1.984.266	25,4%
Rente & Matching	11.522.730	55,7%	4.693.185	60,2%
Inflatie	3.346.331	16,2%	1.102.675	14,1%
Liquide Middelen	66.666	0,3%	17.954	0,2%
Totaal Assets	20.676.895	100,0%	7.798.079	100,0%

Kring Stabiliteit	Rendement 2020	Benchmark 2020	Rendement 2019	Benchmark 2019
Rendement	5,36%	6,53%	19,19%	20,77%
Rente	3,22%	3,02%	4,99%	4,70%
Matching	62,22%	62,22%	43,49%	43,50%
Inflatie	-5,89%	-8,60%	13,25%	13,51%
Totaal Assets	17,76%	18,02%	24,64%	24,98%

In hoofdstuk 6 zijn de rendementen van de modules toegelicht.

10.4.2 Beheerkosten van het fonds

De kosten van vermogensbeheer omvatten de kosten die door de custodian en vermogensbeheerder direct bij het fonds in rekening zijn gebracht. Deze kosten bestaan over het verslagjaar uit de kosten voor fiduciair beheer en bewaarloon € 3 (2019: € 2).

De beheerkosten die door de vermogensbeheerders ten laste van beleggingsfondsen zijn gebracht zijn onderdeel van de indirecte beleggingsopbrengsten. Deze bedragen over het verslagjaar € 32 (2019: € 11). Transactiekosten zijn onderdeel van de aan- en verkooptransacties van beleggingen. Deze zijn eveneens onderdeel van de indirecte beleggingsopbrengsten en bedragen over het verslagjaar € 38 (2019: € 18). Gegeven de geringe omvang van het belegd vermogen en het transactievolume zijn deze kosten niet direct te relateren aan benchmarks, die gebaseerd zijn op grote vermogens en transactievolumes.

De beleggingscommissie bewaakt de ontwikkelingen van beheerd vermogen, vermogensrendementen en de kosten van het beheer nauwlettend en adviseert eventueel het bestuur ter zake.

De beleggingsopbrengsten bedroegen € 851 voor een vermogen dat steeg van € 7.798 tot € 20.677 per ultimo 2020 in Kring DB Stabiliteit.

10.5. Actuariële paragraaf

10.5.1 Analyse van het resultaat

Het resultaat van Kring DB Stabiliteit bestaat uit de volgende componenten:

Bedragen in € x 1.000	2020	2019	2018	2017
Beleggingsopbrengsten	-1.807	-571	-131	49
Premie	-508	144	108	52
Waardeoverdrachten	3	-	-	0
Kosten	-	-	-3	-2
Uitkeringen	-2	-	-	-1
Overige kanssystemen	35	9	-2	-6
Toeslagverlening	-	-	-	0
Incidentele mutaties	62	-1	4	19
Andere oorzaken	-2	50	-	6
Totaal	-2.219	-369	-24	117

Uitsplitsing beleggingsresultaat

Bedragen in € x 1.000	2020	2019	2018	2017
Beleggingsresultaat exclusief wijziging RTS TV	2.161	866	27	28
Wijziging RTS TV	-3.968	-1.437	-158	21
Totaal resultaat beleggingsopbrengsten	-1.807	-571	-131	49

Het resultaat van kring DB Stabiliteit bedraagt € -2.219 in het verslagjaar. Hieronder wordt een korte toelichting op de belangrijkste resultaten gegeven.

- Ondanks positieve rendementen resulteert door de gedaalde rente een negatief resultaat op beleggingen
- Het premieresultaat is negatief. De premiedekkingsgraad bedraagt ca 97%.
- Op kanssystemen is met name een positief resultaat ontstaan doordat de uitkering van de herverzekeraar tevens een opslag voor solvabiliteit uitkeert bij overlijden.
- Eind van het jaar zijn de sterftegrondslagen aangepast wat tot een afname van de Technische Voorziening heeft geleid. Dit is verantwoord onder incidentele mutaties

10.5.2 Premies

De Pensioenwet schrijft voor dat de feitelijke premie, de gedempte kostendeekkende premie en de (ongedempte) kostendeekkende premie worden gekwantificeerd. De samenstelling van de premie is opgenomen in onderstaande tabel.

Bedragen in € x 1.000	2020	2019	2018	2017
Feitelijke premie	11.976	4.266	1.622	1.399
Kostendeekkende premie	13.983	4.611	1.708	1.525
Gedempte kostendeekkende premie	9.638	3.755	1.441	1.199

De samenstelling van de feitelijke premie is als volgt:

Bedragen in € x 1.000	2020	2019
Nominaal pensioeninkoop	7.572	3.000
Risicokoopsom overlijdensrisico	606	182
Risicokoopsom Premievrijstelling	456	153
Solvabiliteitsopslag	787	310
Opslag pensioenuitvoeringskosten	217	110
Beschikbaar voor vorming algemene middelen	2.338	511
Totaal	11.976	4.266

De samenstelling van de kostendeekkende premies is als volgt:

Bedragen in € x 1.000	Kostendeekkende premie 2020	Gedempte kostendeekkende premie 2020	Kostendeekkende premie 2019	Gedempte kostendeekkende premie 2019
Nominaal pensioeninkoop op marktwaarde	12.129	5.829	3.966	2.295
Solvabiliteitsopslag	1.637	787	535	310
Opslag pensioenuitvoeringskosten	217	217	110	110
Voorwaardelijke onderdelen	-	2.805	-	1.040
Totaal	13.983	9.638	4.611	3.755

10.5.3 Solvabiliteitstoets

Voor het bepalen van het VEV (de solvabiliteitstoets) maken wij gebruik van het standaardmodel. Het bestuur acht het gebruik van het standaardmodel passend voor de risico's van de kring.

Het MVEV valt procentueel hoog uit doordat de technische voorzieningen relatief laag zijn ten opzichte van het risicokapitaal. Naar verwachting zal het percentage snel teruglopen omdat de technische voorzieningen aanzienlijk sneller stijgen dan het risicokapitaal.

Het bestuur heeft een verzoek tot ontheffing ingediend. DNB is akkoord gegaan met het door het bestuur gedane verzoek tot ontheffing, waarbij wel een aanpassing in de wijze van berekening van het MVEV wordt doorgevoerd. Bij de berekening van het MVEV conform artikel 11, vijfde en zesde lid Besluit financieel toetsingskader pensioenfondsen ('Besluit FTK') mag het fonds voor de standaard DB-kringen geen verhoudingsgetal meer van 10% hanteren. Voor de berekening van deze risico's dient uitgegaan te worden van een verhoudingsgetal van 50% waarbij voor het overlijdensrisico het vastgestelde bedrag mag worden gemaximeerd op 1% van de verplichtingen. Het Centraal Beheer APF is in eerste instantie niet akkoord gegaan met deze verzwaring van de berekening van het MVEV en heeft hier tegen bezwaar aangetekend bij DNB. DNB heeft dit bezwaar in 2020 afgewezen. Het bestuur heeft de situatie beoordeeld en constateert dat een verder beroep tegen de vaststelling van het MVEV onvoldoende toegevoegde waarde heeft voor de betrokken deelnemers. Daarmee zal op basis van de verleende ontheffing door DNB het MVEV worden vastgesteld.

Op basis hiervan bedraagt het (M)VEV op 31 december 2020:

Bedragen in € x 1.000	31-12-2020	31-12-2019	31-12-2018	31-12-2017
Aanwezig eigen vermogen	-2.495	-276	93	117
Minimaal vereist eigen vermogen	1.275	420	131	68
Vereist eigen vermogen	2.818	1.091	387	182

De vermogenspositie van Kring DB Stabiliteit kan als gevolg hiervan worden gekarakteriseerd als dekkingstekort.

Uit het herstelplan dat in Q1 2021 is ingediend bij DNB, blijkt dat de kring tijdig uit herstel komt.

10.5.4 Bevindingen en oordeel certificerend actuaris

Opdracht

Door Stichting Achmea Algemeen Pensioenfonds te Zeist is voor Kring DB Stabiliteit aan Towers Watson Netherlands B.V. de opdracht verleend tot het afgeven van een actuariële verklaring als bedoeld in de Pensioenwet over het boekjaar 2020.

Onafhankelijkheid

Als waarmerkend actuaris ben ik onafhankelijk van Stichting Achmea Algemeen Pensioenfonds, zoals vereist conform artikel 148 van de Pensioenwet. Ik verricht geen andere werkzaamheden voor het pensioenfonds, anders dan de werkzaamheden uit hoofde van de actuariële functie.

Gegevens

De gegevens waarop mijn onderzoek is gebaseerd, zijn verstrekt door en tot stand gekomen onder de verantwoordelijkheid van het bestuur van het pensioenfonds. Voor de toetsing van de technische voorzieningen en voor de beoordeling van de vermogenspositie heb ik mij gebaseerd op de financiële gegevens die ten grondslag liggen aan de jaarrekening.

Afstemming accountant

Op basis van de door mij en de accountant gehanteerde Handreiking heeft afstemming plaatsgevonden over de werkzaamheden en de verwachtingen bij de controle van het boekjaar. Voor de toetsing van de technische voorzieningen en voor de beoordeling van de vermogenspositie als geheel heb ik de materialiteit bepaald op € 210.000. Met de accountant ben ik overeengekomen om geconstateerde afwijkingen boven € 10.500 te rapporteren. Deze afspraken zijn vastgelegd en de uitkomsten van mijn bevindingen zijn met de accountant besproken.

Ik heb voorts gebruik gemaakt van de door de accountant in het kader van de jaarrekeningcontrole onderzochte basisgegevens. De accountant van het pensioenfonds heeft mij geïnformeerd over zijn bevindingen ten aanzien van de betrouwbaarheid (materiële juistheid en volledigheid) van de basisgegevens en de overige uitgangspunten die voor mijn beoordeling van belang zijn.

Werkzaamheden

Ter uitvoering van de opdracht heb ik, conform mijn wettelijke verantwoordelijkheid zoals beschreven in artikel 147 van de Pensioenwet, onderzocht of is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet. De door het pensioenfonds verstrekte basisgegevens zijn zodanig dat ik die gegevens als uitgangspunt van de door mij beoordeelde berekeningen heb aanvaard.

Als onderdeel van de werkzaamheden voor de opdracht heb ik onder meer onderzocht of:

- de technische voorzieningen, het minimaal vereist eigen vermogen en het vereist eigen vermogen toereikend zijn vastgesteld;
- de kostendekkende premie voldoet aan de gestelde wettelijke vereisten;
- het beleggingsbeleid in overeenstemming is met de prudent-person regel.

Voorts heb ik mij een oordeel gevormd over de vermogenspositie van Kring DB Stabiliteit. Daarbij heb ik mij gebaseerd op de tot en met balansdatum aangegane verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen en is mede het financieel beleid van de Kring DB Stabiliteit in aanmerking genomen.

Mijn onderzoek heb ik zodanig uitgevoerd, dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de resultaten geen onjuistheden van materieel belang bevatten.

De beschreven werkzaamheden en de uitvoering daarvan zijn in overeenstemming met de binnen het Koninklijk Actuarieel Genootschap geldende normen en gebruiken en vormen naar mijn mening een deugdelijke grondslag voor mijn oordeel.

Oordeel

De technische voorzieningen zijn, overeenkomstig de beschreven berekeningsregels en uitgangspunten, als geheel gezien, toereikend vastgesteld.

Het eigen vermogen van Kring DB Stabiliteit is op de balansdatum lager dan het wettelijk minimaal vereist eigen vermogen.

Met inachtneming van het voorafgaande heb ik mij ervan overtuigd dat is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet, met uitzondering van de artikelen 131 (minimaal vereist eigen vermogen), 132 (vereist eigen vermogen) en 133 (dekking door waarden).

De beleidsdekkingsgraad van Kring DB Stabiliteit op balansdatum is lager dan de dekkingsgraad bij het minimaal vereist eigen vermogen.

Mijn oordeel over de vermogenspositie van Stichting Achmea Algemeen Pensioenfonds voor Kring DB Stabiliteit is gebaseerd op de tot en met balansdatum aangegane verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen. De vermogenspositie is naar mijn mening slecht, omdat het aanwezig eigen vermogen lager is dan het minimaal vereist eigen vermogen.

Voor de volledigheid merk ik op dat, als op balansdatum rekening zou worden gehouden met de door DNB doorgevoerde wijziging van de rentetermijnstructuur per 1 januari 2021, mijn oordeel over de vermogenspositie niet zou wijzigen.

Rotterdam, 21 juni 2021

René van de Meerakker AAG
Verbonden aan Towers Watson Netherlands B.V.

10.6. Risicoparagraaf

De doelstellingen van de kring vinden hun basis in het pensioenreglement, de ambitie van de kring en de risicohouding. De risico's op het gebied van verzekeren en beleggen liggen geheel op het niveau van de kringen. Op het niveau van het APF (de bedrijfsomgeving) worden, buiten het ondernemingsrisico, de risico's verder zoveel mogelijk beperkt.

Risicobeheersing

De beschrijving van de risicobeheersing is opgenomen in het hoofdstuk 4.2 en verder. De beschrijving is wat betreft de niet-financiële risico's van toepassing op het niveau van bedrijfsomgeving en alle pensioenkringen.

In de paragraaf risicobeheer in de jaarrekening van kring DB Stabiliteit zijn tabellen opgenomen die inzicht geven in de samenstelling van de hieronder beschreven financiële risico's.

Doelstellingen en risicohouding

Uitgangspunt van het beleggingsbeleid van de kring is de ambitie en risicohouding van de deelnemers. Deze uitgangspunten zijn vastgesteld in overleg met het Belanghebbendenorgaan. Door middel van ALM-studie is inzicht verkregen welke mate van beleggingsrisico nodig is om de doelstellingen van de kring te kunnen bereiken. Daarbij wordt rekening gehouden met een balans tussen de belangen van Deelnemers, Gewezen deelnemers en Pensioengerechtigden. In deze afweging spelen naast de dekkingsgraadontwikkeling onder andere het premie-, pensioen- en toeslagresultaat een rol.

De risicohouding van de kring komt voor de lange termijn tot uitdrukking in de door een kring gekozen ondergrenzen in het kader van de haalbaarheidstoets en voor de korte termijn in de hoogte van het dekkingsgraadrisico en de bandbreedte hiervoor. Het beleid is vastgelegd in de ABTN van de kring. In 2020 is de risicohouding van de kring niet veranderd.

Financieel Crisisplan

Voor Kring DB Stabiliteit is een crisisplan opgesteld. In dit crisisplan zijn de te nemen stappen en maatregelen weergegeven in specifieke (negatieve) scenario's. Het crisisplan geeft het bestuur een handvat ten aanzien van de wijze waarop het zal handelen in geval van een crisis. Het crisisplan is in 2020 tekstueel geüpdatet.

10.6.1 Renterisico

Renterisico ontstaat doordat de looptijd van pensioenverplichtingen van nature langer is dan de looptijd van pensioenbeleggingen. Een verandering van de rente levert daardoor een resultaat op en heeft effect op de dekkingsgraad. Als er geen beheersmaatregelen worden genomen is dit risico zeer groot.

Een hogere renteafdekking helpt het fonds de kans en impact te beperken dat de verplichtingen niet op dezelfde wijze in waarde veranderen als de beleggingen.

Als de kring een reële indexatieambitie heeft, kan het volledig of grotendeels afdekken van het renterisico problemen opleveren. In het geval dat de inflatie onverwachts fors toeneemt, is het bijvoorbeeld aannemelijk dat ook de rente stijgt.

Het renterisico wordt beheerst door te beleggen in Vastrentende Waarden en in Rente Overlay fondsen. Wij gebruiken in de Kring DB Stabiliteit een strategie waarbij 90% van de rentegevoeligheid van de pensioenverplichtingen op basis van de rekenrente wordt afgedekt.

De daling van de swaprente droeg in 2020 negatief bij aan de dekkingsgraad, doordat het renterisico niet volledig is afgedekt.

Doordat bij Kring Stabieleit de premie groot is ten opzichte van de liggende verplichtingen loopt de kring door het jaar heen ook een renterisico op de door het jaar heen te betalen premies. Om dit risico te mitigeren wordt vanaf 1 juli 2020 de (toekomstige) jaarpremie meegenomen bij het afdekken van de rente. Op deze wijze worden rente-schommelingen die tot een resultaat op de premie leiden beperkt.

Het doel in 2020 is om 90% van de mutatie van de pensioenvoorziening als gevolg van een verandering van UFR rentecurve af te dekken. Dit komt overeen met een rente-afdekking op marktwaarde van 57%. Vanaf 1 januari 2021 wordt de rente-afdekking gebaseerd op marktrente afdekking. Daarmee is de rente-afdekking gelijk aan 57% van de mutatie als gevolg van een verandering in de marktrentecurve.

Door op marktrente af te dekken is er in het uitvoeren van het rente-afdekkingsbeleid geen gevoeligheid meer voor beleidswijzigingen ten aanzien van de UFR rentecurve. Het wijzigen van deze doelstelling leidt op het moment van overgang niet tot transacties.

10.6.2 Marktrisico

Marktrisico is het risico dat (een categorie van) beleggingen minder waard worden door ontwikkelingen in de algemene economische of politieke situatie. Het pensioenfonds neemt bewust marktrisico op grond van het verwachte extra rendement dat een belegging in bijvoorbeeld aandelen zou kunnen opleveren boven risicoloos beleggen. Het beleggingsplan wordt opgesteld op basis van de beleggingsopdracht die is afgeleid uit de ALM-studie en de beleggingsbeginselen die als uitgangspunt voor het beleggingsbeleid gelden. Jaarlijks beoordeelt het bestuur op basis van de actuele ontwikkelingen of bijstelling gewenst is.

Bij de invulling en uitvoering van het beleggingsbeleid op grond van het prudent person beginsel wordt rekening gehouden met het concentratierisico en voldoende diversificatie toegepast.

10.6.3 Valutarisico

Valutarisico is het risico dat door verandering in valutakoersen de waarde van beleggingen in vreemde valuta daalt.. Dit risico is voor de kring DB Stabieleit beperkt: het grootste gedeelte van de beleggingsportefeuille heeft de euro als onderliggende waarde. Voor het deel van de beleggingen dat niet in euro's wordt genoteerd is het valutarisico afgedekt binnen de fondsen waarin wordt belegd. De wereldwijde aandelenportefeuille (ontwikkelde markten) en indirect vastgoed wordt voor 75% afgedekt. Het valutarisico op vastrentende waarden wordt voor 100% afgedekt. Exposure naar valuta's in opkomende landen dekt Centraal Beheer APF niet af.

10.6.4 Liquiditeitsrisico

Liquiditeitsrisico is het risico dat beleggingen niet of nauwelijks verhandeld kunnen worden op de beurs. Met name het gebruik van derivaten voor het afdekken van renterisico en valutarisico veroorzaakt een liquiditeitsrisico doordat marktbevingen tot grote hoeveelheden benodigd onderpand kunnen leiden. De kring belegt dusdanig dat de portefeuille zo goed mogelijk aan de liquiditeitsbehoefte kan voldoen. Een zeer groot deel van de portefeuille is belegd in effecten die worden verhandeld op openbare gereguleerde markten zoals een effectenbeurs. Hierdoor is het liquiditeitsrisico beperkt.

10.6.5 Kredietrisico

Kredietrisico is het risico dat de onderneming of staat waarin wordt belegd niet aan zijn betalingsverplichtingen kan voldoen. Daarnaast kan kredietrisico ontstaan bij gestructureerde producten, vorderingen op een tegenpartij of onderhandse derivatencontracten. Om dit risico te beheersen wordt het grootste deel van de beleggingsportefeuille belegd in effecten met een hoge kredietwaardigheid. Daarnaast worden transacties gespreid over meer aanbieders en wordt in sommige gevallen onderpand vereist.

10.6.6 Inflatierisico

Het inflatierisico betreft het risico dat inflatie de waarde van de beleggingen aantast (in termen van koopkracht). Dit risico wordt beheerst door beleggingen te kiezen die in waarde stijgen als er meer inflatie is. De Module Inflatie is hiervoor zeer geschikt.

10.6.7 Verzekeringstechnische risico's

Het verzekeringstechnische risico is het risico dat verliezen optreden als gevolg van afwijkende sterfte en arbeidsongeschiktheidsresultaten. De grondslagen voor het bepalen van het sterfterisico worden jaarlijks automatisch aangepast op basis van actuele CBS-cijfers. Het overlijdens- en arbeidsongeschiktheidsrisico wordt beheerst door herverzekering (zie 10.2.4).

10.7. Terugblik 2020

In het verslagjaar groeide de kring naar 71 werkgevers met bijna 1.850 deelnemers per ultimo 2020.

In 2020 zijn de dekkingsgraden door de Corona-crisis sterk geraakt. De dekkingsgraad binnen Kring Stabiliteit is daardoor ook gedaald, maar de stabiliteit door de hogere rente-afdekking en beperktere allocatie naar zakelijke waarden zorgde voor een duidelijk minder volatiele ontwikkeling van de dekkingsgraad. Op het dieptepunt was de dekkingsgraad van Kring Stabiliteit gezakt tot rond 85%. De dekkingsgraad is eind 2020 weer licht opgelopen naar 89,4%.

Doordat bij Kring Stabiliteit (en de andere standaardkringen) de premie groot is ten opzichte van de liggende verplichtingen loopt de kring door het jaar heen ook een renterisico op de door het jaar heen te betalen premies. Om dit risico te mitigeren wordt vanaf 1 juli 2020 de (toekomstige) jaarpremie meegenomen bij het afdekken van de rente. Op deze wijze worden rente-schommelingen die tot een resultaat leiden op de premie beperkt.

10.8. Gebeurtenissen na balansdatum

Het aantal aangesloten werkgevers in Kring DB Stabiliteit is in januari licht gedaald ten opzichte van december.

Nieuwe UFR per 1 januari 2021

De technische voorzieningen zijn vastgesteld op basis van de rentetermijnstructuur van De Nederlandsche Bank per 31 december 2020 en de factoren zoals genoemd in de grondslagen bij de jaarrekening.

Vanaf 2021 wordt de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur gebaseerd op een nieuwe UFR (ultimate forward rate). De nieuwe UFR parameters worden vanaf 1 januari 2021 in vier gelijke stappen ingevoerd. Met de stapsgewijze invoering zullen de nieuwe UFR parameters begin 2024 volledig zijn ingevoerd. DNB zal de rentetermijnstructuur in de periode tot 1 januari 2024 baseren op een gewogen gemiddelde van de rentetermijnstructuur op basis van de huidige en de nieuwe UFR-parameters, waarbij de gewichten jaarlijks op 1 januari met gelijke stappen aangepast worden. Deze stapsgewijze invoering zorgt ervoor dat het effect van de nieuwe UFR-methode op de dekkingsgraden van pensioenfondsen zich geleidelijk in de tijd materialiseert.

De Technische Voorziening ultimo 2020 is gebaseerd op de per 31 december 2020 door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur voor pensioenfondsen, gebaseerd op de huidige UFR parameters. Als de Technische Voorziening ultimo 2020 reeds gebaseerd zou zijn op de nieuwe UFR parameters die van toepassing zijn in 2021 dan zou de Technische Voorziening 25.068 bedragen. De actuele dekkingsgraad zou dan 87,2% bedragen. Bij toepassing van de UFR parameters die gelden in 2024, zou de Technische Voorziening 27.553 bedragen en de actuele dekkingsgraad 79,3%.

Tezamen met het effect van de verwachte daling van het tienjaars voortschrijdende gemiddelde van de rente zal een verhogend effect op de technische voorzieningen ontstaan wat een drukkend effect op de dekkingsgraad heeft.

Pensioenakkoord

Wij hebben het consultatiedocument met betrekking tot de Wet toekomst pensioenen zien verschijnen. Wij hebben ons daarin verdiept en ons oordeel daarover gevormd. Wij hebben werkgroepen samengesteld om ons voor te bereiden op de stappen die we als APF moeten nemen op de korte en wat langere termijn. Ook hebben wij onze denkbeelden over het Pensioenakkoord en hoe wij daarmee om willen gaan richting onze klanten gecommuniceerd via diverse kanalen. In 2021 hebben we onze reactie ingediend op het consultatiedocument en onze plannen om met het nieuwe Pensioenakkoord aan de slag te gaan verder uitgewerkt. Verder is in kaart gebracht welke stappen dit jaar moeten worden ondernomen in het kader van de implementatie van het Pensioenakkoord en welke stappen na 2021 moeten volgen.

Verslag Kring DB Evenwicht

11. Verslag Kring DB Koopkracht

In de Kring DB Koopkracht ligt de focus op het behoud van koopkracht voor de werknemers. Daarmee sluit deze kring aan bij werkgevers die het pensioen van hun werknemers willen laten meegroeien met de inflatie, nu en in de toekomst. Dit betekent dat er nominaal risico's geaccepteerd zijn ten gunste van een hoger verwacht rendement. Het beleggingsbeleid is 'high risk'. Deze kring zoekt daarmee aansluiting bij een gemiddeld fonds dat waardevolle uitkeringen ambieert.

De Kring DB Koopkracht streeft een volledig geïndexeerde pensioenuitkomst na. Uit hoofde van evenwichtigheid is een voor alle deelnemers gelijke toeslagmaatstaf gekozen, namelijk prijsinflatie.

De toeslagambitie is een toeslag gemaximeerd op de stijging van het CBS-consumentenprijsindexcijfer afgeleid (CPI-afgeleid), over de periode van september tot september in het voorafgaande jaar. Voor deze voorwaardelijke toeslagverlening is geen reserve gevormd en wordt geen premie betaald.

Uitgangspunt van de Kring DB Koopkracht is de toeslagverlening zo goed als mogelijk na te komen. In deze kring is daar uiting aan gegeven door het heffen van een dekkingsgraadafhankelijke opslag op een DNB-UFR premie.

Samengevat zijn de kenmerken van Kring DB Koopkracht:

- Werknemers houden zo veel mogelijk koopkracht als zij met pensioen gaan;
- Het pensioen van de werknemers groeit waar mogelijk mee met de inflatie. Nu en in de toekomst;
- Ieder jaar stellen wij de premie opnieuw vast.
- Door premierestricties wordt zorggedragen dat er een passende solidariteit is tussen actieve en inactieve deelnemers. Hierbij is de premiedekkingsgraad wel altijd minimaal 100%.

De huidige financiële ontwikkelingen, inclusief de effecten van de Corona-crisis, hebben geleid tot een lage dekkingsgraad. Daardoor is afgelopen jaar ook geen toeslag verleend. Uit het herstelplan blijkt dat wel tijdig herstel zal plaatsvinden om te voldoen aan de vereisten. Toeslagverlening wordt op korte termijn echter niet verwacht op basis van dit herstelplan.

Nadere financiële informatie over Kring DB Koopkracht is opgenomen in de financiële verantwoording (hoofdstuk 24).

11.1. Kerncijfers Kring DB Koopkracht

Hierna genoemde bedragen zijn in euro x1.000, tenzij anders toegelicht.

Bedragen in € x 1.000	31-12-2020	31-12-2019	31-12-2018	31-12-2017
Werkgevers	32	33	24	12
Deelnemers	982	940	449	89
Actieven en arbeidsongeschikten	730	838	413	83
Gewezen deelnemers	238	95	32	6
Pensioengerechtigden	14	7	4	-
Toeslagverlening	0,0%	0,39%	0,5%	-

Beleggingsperformance

	2020	2019	2018	2017
Beleggingsrendement	10,76%	19,93%	-2,28%	2,21%
Benchmarkrendement	10,76%	20,58%	-2,75%	2,11%
Kosten vermogensbeheerder in % van gem. belegd vermogen	0,304%	0,284%	0,293%	0,207%
Transactiekosten in % van gem. belegd vermogen	0,259%	0,269%	0,172%	0,085%

Premie, saldo overdracht van rechten, uitkeringen en kosten

Bedragen in € x 1.000	2020	2019	2018	2017
Premiebijdragen	8.447	7.018	3.907	968
Saldo overdracht van rechten	148	17	-	-
Pensioenuitkeringen	-26	-11	-3	-2

Technische Voorzieningen

Bedragen in € x 1.000	2020	2019	2018	2017
Gemiddelde gehanteerde rekenrente	0,38%	0,92%	1,55%	1,64%
Actieven en arbeidsongeschikten	20.504	11.365	3.965	786
Gewezen Deelnemers	2.634	685	133	14
Pensioentrekkenden	510	270	180	-
Overige (oa schadereserve en IBNR)	1.207	653	184	29
Totaal	24.855	12.973	4.462	829

Dekkingsgraad

	31-12-2020	31-12-2019	31-12-2018	31-12-2017
Actuele dekkingsgraad ultimo	93,3	96,7	106,1	115,4
Beleidsdekkingsgraad (december)	89,2	100,9	112,9	115,6

Belegd vermogen

Bedragen in € x 1.000	31-12-2020	31-12-2019	31-12-2018	31-12-2017
Vastgoedbeleggingen	1.953	1.038	399	77
Aandelen	6.787	3.465	1.144	255
Vastrentende waarden	7.721	5.369	1.871	387
Derivaten	3.974	1.364	682	112
Overige beleggingen	1.495	593	189	48
Totaal belegd vermogen	21.930	11.829	4.285	879

Beleggingsresultaat

Beleggingsresultaat	2020	2019	2018	2017
Directe beleggingsopbrengst	15	8	-	-
Indirecte beleggingsopbrengsten, waarvan	1.879	1.200	-95	24
- Beheerkosten	40	19	8	1,3
- Transactiekosten	44	23	5	0,5
Kosten van vermogensbeheer	12	6	1	-

* In 2018 zijn de Overlay fondsen onder Derivaten opgenomen. Voor de vergelijkbaarheid is de presentatie van 2017 aangepast.

11.2. Pensioenparagraaf

Karakter pensioenovereenkomst	Middelloonregeling (uitkeringsovereenkomst).
Standaard pensioendatum	De dag waarop de 68-jarige leeftijd wordt bereikt.
Pensioengevend salaris	Het bruto jaarsalaris (basissalaris). Het Pensioengevend salaris (op voltijdbasis) bedraagt maximaal € 110.111 (2020).
Franchise	De minimale franchise bedraagt € 14.167 (2020). De mogelijkheden binnen de standaard DB-kringen bestaat uit de wettelijke franchises, BPF/cao volgende franchises en door werkgever/werknemer vastgesteld franchises zolang deze binnen de wettelijke kaders blijven.
Pensioengrondslag	Pensioengevend salaris minus de franchise.
Premie deelnemer	Per deelnemer berekend en gelijk aan actuariële premie (incl. opslagen).
Ouderdomspensioen	Maximaal 1,8750% van de pensioengrondslag (2020).
Partnerpensioen (risicobasis of opbouwbasis)	Maximaal 1,3130% van de pensioengrondslag (2020).
Wezenpensioen (risicobasis of opbouwbasis)	Maximaal 0,2630% van de pensioengrondslag (2020).
Voortzetting deelname bij arbeidsongeschiktheid	De deelname wordt premievrij voortgezet op basis van een 6-klassen systeem als voldaan wordt aan de in de pensioenregeling opgenomen voorwaarden.
Flexibilisering	1. Vervroegen is mogelijk vanaf 5 jaar vóór de voor de betreffende deelnemer geldende AOW-leeftijd 2. Uitstel kan tot 5 jaar na de voor betreffende deelnemer geldende AOW-leeftijd 3. Hoog-laag 4. Uitrui partnerpensioen 5. Deeltijdpensioen

11.2.1 Toeslagbeleid

Het bestuur beslist jaarlijks of en in hoeverre binnen de kring een toeslag op pensioenaanspraken en pensioenrechten van de (gewezen) deelnemers, gewezen partners en pensioengerechtigden kan worden toegekend. Dit is afhankelijk van de financiële situatie. Voor het bepalen van de financiële situatie wordt uitgegaan van de beleidsdekkingsgraad ultimo oktober voorafgaand aan het eerstvolgende toeslagmoment. De toeslagambitie is een toeslag gemaximeerd op de stijging van het CBS-consumumentenprijsindexcijfer afgeleid (CPI-afgeleid), over de periode van september tot september in het voorafgaande jaar.

Op 31 oktober 2020 was de beleidsdekkingsgraad lager dan 110%. Het bestuur heeft daarop het besluit genomen om per 1 januari 2021 geen toeslag te verlenen voor de Kring DB Koopkracht.

11.2.2 Herstelplan

Op basis van het FTK moet een pensioenfonds een herstelplan opstellen indien de beleidsdekkingsgraad lager is dan de vereiste dekkingsgraad. De Kring Koopkracht heeft in 2017 een herstelplan ingediend. In 2020 is het herstelplan geactualiseerd. Het geactualiseerde herstelplan gaat uit van een beleidsdekkingsgraad van 100,7% per 31 december 2020. De werkelijke beleidsdekkingsgraad per 31 december 2020 bedraagt 89,2%.

Op basis van de actualisatie van het herstelplan in 2020 blijkt dat de kring zonder aanvullende maatregelen binnen de gestelde termijn uit herstel zal zijn. Naar verwachting zal de beleidsdekkingsgraad eind 2028 hoger zijn dan de vereiste dekkingsgraad.

11.2.3 Haalbaarheidstoets

Het afgelopen jaar hebben geen significante wijzigingen in het beleid en de pensioenregeling plaatsgevonden. In 2020 is de jaarlijkse haalbaarheidstoets uitgevoerd. De uitkomsten van de haalbaarheidstoets 2020 (HBT 2020) zijn hieronder weergegeven met als vergelijking de afgesproken risicohouding:

Tabel Haalbaarheidstoets 2020: Pensioenresultaten

Uitgangspositie	Grens	Pensioenresultaat	
		Risicohouding	Jaarlijkse HBT
Vereiste financiële Positie	Verwacht pensioenresultaat	90%	-
Feitelijke financiële Positie	Verwacht pensioenresultaat	90%	97%
	Maximale afwijking pensioenresultaat in slecht weer scenario	40%	31%

De uitkomsten op fondsniveau zijn het gemiddelde van de leeftijdscohorten, gewogen naar aantallen per cohort. Dit leidt tot een verwacht pensioenresultaat op fondsniveau van 97% en de afwijking van het verwacht pensioenresultaat in een slechtweerscenario van 31%. Dit sluit nog steeds aan bij de in 2016 vastgestelde ondergrenzen in de aanvangshaalbaarheidstoets.

Er zijn geen additionele maatregelen nodig, immers de vastgestelde ambities zijn nog steeds binnen de vastgestelde risicogrenzen haalbaar.

11.2.4 Herverzekering

Wij hebben een overeenkomst op basis van kapitaaldekking met AP&L voor de herverzekering van overlijdensrisico en arbeidsongeschiktheidsrisico binnen Kring DB Koopkracht. De omvang van de kring is in de eerste jaren naar verwachting niet voldoende groot om het overlijdensrisico en het arbeidsongeschiktheidsrisico (premiëvrijstelling bij arbeidsongeschiktheid) financieel voldoende op te vangen. Met deze herverzekering wordt voorkomen dat door een overlijden of bij arbeidsongeschiktheid van deelnemers de toevoeging aan de technische voorziening tot een te hoge last leidt.

11.3. Financiële paragraaf

Dekkingsgraad

De ontwikkeling van de verschillende dekkingsgraden* gedurende het verslagjaar is als volgt:

	31-12-2020	31-12-2019	31-12-2018	31-12-2017
Actuele dekkingsgraad	93,3%	96,7%	106,1%	115,4%
Beleidsdekkingsgraad	89,2%	100,9%	112,9%	115,6%
Reële dekkingsgraad*	72,1%	79,5%	90,2%	92,0%
Vereiste dekkingsgraad	117,6%	120,3%	121,7%	122,4%

* De verschillende dekkingsgraden worden toegelicht in de begrippenlijst (bijlage 1).

Uitvoerings- en Vermogensbeheerkosten

De administratieve uitvoeringskosten omvatten:

- vaststellen en innen van de premie;
- registratie van pensioenaanspraken en –rechten;
- het betalen van de pensioenen;
- informatieverstrekking en communicatie met betrokkenen;
- bestuur; en
- toezicht door toezichthouders.

De kosten per deelnemer zijn berekend o.b.v. actieven + uitkeringsgerechtigden, exclusief inactieve deelnemers.

Vanaf 1 januari 2019 is in de uitvoeringsovereenkomst betreffende kosten een duidelijker en transparanter onderscheid gemaakt in uitvoeringskosten (afname) en beleggingskosten (toename). Dit heeft ook invloed op de verantwoording van deze kosten. Deze nieuwe afspraken leiden op totaal niveau niet tot een hoger kostenniveau dan reeds met de kringen was afgesproken.

Uitvoeringskosten

Bedragen in € x 1.000	2020	2019	2018	2017
Administratieve uitvoeringskosten	134	137	56	10
In euro's per deelnemer	184	150	134	120
Vermogensbeheerkosten	52	25	8	1,3
In percentage over het gemiddeld belegd vermogen	0,304	0,284	0,293	0,0207
Transactiekosten	44	23	5	0,5
In percentage over het gemiddeld belegd vermogen	0,259	0,269	0,172	0,085
Gemiddeld belegd vermogen	17.010	8.700	2.797	610

Transactiekosten

Tot de transactiekosten zijn gerekend de kosten voor aan- en verkoop van beleggingen, de kosten voor de acquisitie van illiquide beleggingen en de deelname in beleggingsfondsen. Kosten die niet zijn toebedeeld aan een van de drie categorieën zijn naar rato over deze drie categorieën verdeeld.

Vermogensbeheerkosten

Kosten vermogensbeheer omvatten:

- kosten van fiduciair vermogensbeheer,
- bewaarloon;
- advieskosten;
- performance gerelateerde kosten; en
- interne kosten (bijvoorbeeld kosten voor governance).

In dit bestuursverslag zijn de 'aanbevelingen over het afleggen van verantwoording over de kosten' van de Pensioenfederatie gevolgd. De gemaakte kosten, zoals hieronder opgenomen, zijn ook aan de toezichthouder (DNB) gerapporteerd.

De kosten van vermogensbeheer omvatten de kosten die door de custodian en vermogensbeheerder direct bij het fonds in rekening zijn gebracht.

Vermogensbeheerkosten	2020	2019	2018	2017
Kosten van fiduciair vermogensbeheer	3	2	1	0,1
Vermogensbeheerkosten pensioenfondsen en bestuursbureau	9	4		
Bewaarloon		-		-
Advieskosten		-		-
Performance gerelateerde kosten		-		-

Interne kosten		-		-
Overige kosten		-		0,1
Totaal kosten toe te wijzen aan categorieën incl. overlay	40	19	7	1,1
Totaal	52	25	8	1,3

11.4. Vermogensbeheer

Deze paragraaf beschrijft de onderdelen van het beleggingsbeleid die specifiek voor de Kring DB Koopkracht zijn ingericht. Het beleid en de ontwikkelingen die voor alle kringen gelijk zijn hebben wij beschreven in hoofdstuk 6.

Kring DB Koopkracht belegt in verschillende modules. Dit zijn de modules 'Inflatie, Matching DB, Rendement en Rente'. Deze modules beleggen in verschillende beleggingscategorieën.

Als beleggingsdoel heeft het Centraal Beheer APF een zo hoog mogelijke opbrengst per ingelegde euro. Daarmee streven wij naar zoveel mogelijk inkomen voor later. Voorwaarde is dat de premie op verantwoorde en solide wijze wordt belegd. De beleggingen worden zodanig vormgegeven dat deze passen binnen de aan te houden risicohouding.

11.4.1 Portefeuillewaarde en rendementen

In onderstaande tabellen worden de feitelijke verdeling van de portefeuilles en het rendement in kring Koopkracht weergegeven.

Kring Koopkracht	Bedragen 2020	Verdeling	Bedragen 2019	Verdeling
Rendement	€ 9.400.244	42,9%	4.858.212	41,1%
Rente & Matching	€ 7.858.866	35,8%	4.690.947	39,7%
Inflatie	€ 4.551.328	20,8%	2.253.438	19,1%
Liquide Middelen	€ 120.092	0,6%	23.018	0,2%
Totaal Assets	€ 21.930.531	100,0%	11.828.874	100,0%

Kring Koopkracht	Rendement 2020	Benchmark 2020	Rendement 2019	Benchmark 2019
Rendement	5,52%	6,46%	19,21%	20,81%
Rente	3,39%	3,08%	5,01%	4,73%
Matching	63,18%	63,18%	43,91%	43,91%
Inflatie	-5,86%	-8,61%	13,25%	13,51%
Totaal Assets	10,76%	10,76%	19,93%	20,58%

In hoofdstuk 6 zijn de rendementen van de modules toegelicht.

11.4.2 Beheerkosten van het fonds

De kosten van vermogensbeheer omvatten de kosten die door de custodian en vermogensbeheerder direct bij het fonds in rekening zijn gebracht. Deze kosten bestaan over het verslagjaar uit de kosten voor fiduciair beheer en bewaarloon € 3 (2019:€ 2).

De beheerkosten die door de vermogensbeheerders ten laste van beleggingsfondsen zijn gebracht zijn onderdeel van de indirecte beleggingsopbrengsten. Deze bedragen over het verslagjaar € 43 (2019: € 19). Transactiekosten zijn onderdeel van de aan- en verkooptransacties van beleggingen. Deze zijn eveneens onderdeel van de indirecte beleggingsopbrengsten en bedragen over het verslagjaar € 14 (2019: € 23). De genoemde bedragen zijn geen

duizendtallen. Gegeven de geringe omvang van het belegd vermogen en het transactievolume zijn deze kosten niet direct te relateren aan benchmarks, die gebaseerd zijn op grote vermogens en transactievolumes.

De beleggingscommissie bewaakt de ontwikkelingen van beheerd vermogen, vermogensrendementen en de kosten van het beheer nauwlettend en adviseert eventueel het bestuur ter zake.

De beleggingsopbrengsten bedroegen € 1.882 voor een vermogen dat steeg van € 11.829 tot € 21.930 per ultimo 2020 in Kring DB Koopkracht (bedragen in duizendtallen).

11.5. Actuariële paragraaf

11.5.1 Analyse van het resultaat

Het resultaat van de Kring DB Koopkracht bestaat uit de volgende componenten:

Bedragen in € x 1.000	2020	2019	2018	2017
Beleggingsopbrengsten	-2.154	-1.132	-346	40
Premie	740	450	458	87
Waardeoverdrachten	19	-2	-	-
Kosten	-	-	-4	-2
Uitkeringen	1	-	-	-
Overige kanssystemen	139	-3	32	-6
Toeslagverlening	-	-17	-	-4
Incidentele mutaties	29	9	6	9
Andere oorzaken	-5	-2	-	4
Totaal	-1.231	-697	146	128

Uitsplitsing Beleggingsresultaat

Bedragen in € x 1.000	2020	2019	2018	2017
Beleggingsresultaat exclusief wijziging RTS TV	1.947	1.225	-85	26
Wijziging RTS TV	-4.101	-2.357	-261	14
Totaal resultaat beleggingsopbrengsten	-2.154	-1.132	-346	40

In het verslagjaar bedraagt het resultaat van Kring DB Koopkracht € -1.231. Hieronder wordt een korte toelichting op de belangrijkste resultaten gegeven.

- Ondanks positieve rendementen resulteert door de gedaalde rente een negatief resultaat op beleggingen
- Het premieresultaat is positief. De premiedekkingsgraad bedraagt ca 111%.
- Op kanssystemen is met name een positief resultaat ontstaan doordat de uitkering van de herverzekeraar tevens een opslag voor solvabiliteit uitkeert bij overlijden en arbeidsongeschiktheid.
- Eind van het jaar zijn de sterftegrondslagen aangepast wat tot een afname van de Technische Voorziening heeft geleid. Dit is verantwoord onder incidentele mutaties.

11.5.2 Premies

De Pensioenwet schrijft voor dat de feitelijke premie, de gedempte kostendekkende premie en de (ongedempte) kostendekkende premie worden gekwantificeerd.

De samenstelling van de premie is opgenomen in onderstaande tabel.

Bedragen in € x 1.000	2020	2019	2018	2017
Feitelijke premie	8.447	7.018	3.907	968
Kostendeekkende premie	9.112	7.854	4.149	1.064
Gedempte kostendeekkende premie	4.789	4.792	2.633	633

De samenstelling van de feitelijke premie is als volgt:

Bedragen in € x 1.000	2020	2019
Nominaal pensioeninkoop	3.485	3.576
Risicokoopsom overlijdensrisico	254	209
Risicokoopsom Premievrijstelling	318	243
Solvabiliteitsopslag	599	637
Opslag pensioenuitvoeringskosten	131	127
Beschikbaar voor vorming algemene middelen	3.660	2.226
Totaal	8.447	7.018

De samenstelling van de kostendeekkende premies is als volgt:

Bedragen in € x 1.000	Kostendeekkende premie	Gedempte kostendeekkende premie	Kostendeekkende premie	Gedempte kostendeekkende premie
	2020	2020	2019	2019
Nominaal pensioeninkoop op marktwaarde	7.464	2.950	6.344	2.923
Solvabiliteitsopslag	1.515	599	1.383	637
Opslag pensioenuitvoeringskosten	133	133	127	127
Voorwaardelijke onderdelen	-	1.107	-	1.105
Totaal	9.112	4.789	7.854	4.792

11.5.3 Solvabiliteitstoets

Voor het bepalen van het VEV (de solvabiliteitstoets) maken wij gebruik van het standaardmodel. Het bestuur acht het gebruik van het standaardmodel passend voor de risico's van de kring.

Het MVEV valt procentueel hoog uit doordat de technische voorzieningen relatief laag zijn ten opzichte van het risicokapitaal. Naar verwachting zal het percentage snel teruglopen omdat de technische voorzieningen aanzienlijk sneller stijgen dan het risicokapitaal.

Het bestuur heeft een verzoek tot ontheffing ingediend. DNB is akkoord gegaan met het door het bestuur gedane verzoek tot ontheffing, waarbij wel een aanpassing in de wijze van berekening van het MVEV wordt doorgevoerd. Bij de berekening van het MVEV conform artikel 11, vijfde en zesde lid Besluit financieel toetsingskader pensioenfondsen ('Besluit FTK') mag het fonds voor de standaard DB-kringen geen verhoudingsgetal meer van 10% hanteren. Voor de berekening van deze risico's dient uitgegaan te worden van een verhoudingsgetal van 50% waarbij voor het overlijdensrisico het vastgestelde bedrag mag worden gemaximeerd op 1% van de verplichtingen. Het Centraal Beheer APF is in eerste instantie niet akkoord gegaan met deze verzwaaring van de berekening van het MVEV en heeft hier tegen bezwaar aangetekend bij DNB. DNB heeft dit bezwaar in 2020 afgewezen. Het bestuur heeft de situatie beoordeeld en constateert dat een verder beroep tegen de vaststelling van het MVEV onvoldoende toegevoegde waarde heeft voor de betrokken deelnemers. Daarmee zal op basis van de verleende ontheffing door DNB het MVEV worden vastgesteld.

Op basis hiervan bedraagt het (M)VEV op 31 december 2020:

Bedragen in € x 1.000	31-12-2020	31-12-2019	31-12-2018	31-12-2017
Aanwezig eigen vermogen	-1.654	-423	274	128
Minimaal vereist eigen vermogen	1.344	676	232	44
Vereist eigen vermogen	4.363	2.637	972	184

De vermogenspositie van Kring DB Koopkracht kan als gevolg hiervan worden gekarakteriseerd als dekkingstekort. Uit het herstelplan dat in Q1 2021 is ingediend bij DNB, blijkt dat de kring tijdig uit herstel komt.

11.5.4 Bevindingen en oordeel certificerend actuaris

Opdracht

Door Stichting Achmea Algemeen Pensioenfonds te Zeist is voor Kring DB Koopkracht aan Towers Watson Netherlands B.V. de opdracht verleend tot het afgeven van een actuariële verklaring als bedoeld in de Pensioenwet over het boekjaar 2020.

Onafhankelijkheid

Als waarmerkend actuaris ben ik onafhankelijk van Stichting Achmea Algemeen Pensioenfonds, zoals vereist conform artikel 148 van de Pensioenwet. Ik verricht geen andere werkzaamheden voor het pensioenfonds, anders dan de werkzaamheden uit hoofde van de actuariële functie.

Gegevens

De gegevens waarop mijn onderzoek is gebaseerd, zijn verstrekt door en tot stand gekomen onder de verantwoordelijkheid van het bestuur van het pensioenfonds. Voor de toetsing van de technische voorzieningen en voor de beoordeling van de vermogenspositie heb ik mij gebaseerd op de financiële gegevens die ten grondslag liggen aan de jaarrekening.

Afstemming accountant

Op basis van de door mij en de accountant gehanteerde Handreiking heeft afstemming plaatsgevonden over de werkzaamheden en de verwachtingen bij de controle van het boekjaar. Voor de toetsing van de technische voorzieningen en voor de beoordeling van de vermogenspositie als geheel heb ik de materialiteit bepaald op € 220.000. Met de accountant ben ik overeengekomen om geconstateerde afwijkingen boven € 11.000 te rapporteren. Deze afspraken zijn vastgelegd en de uitkomsten van mijn bevindingen zijn met de accountant besproken.

Ik heb voorts gebruik gemaakt van de door de accountant in het kader van de jaarrekeningcontrole onderzochte basisgegevens. De accountant van het pensioenfonds heeft mij geïnformeerd over zijn bevindingen ten aanzien van de

betrouwbaarheid (materiële juistheid en volledigheid) van de basisgegevens en de overige uitgangspunten die voor mijn beoordeling van belang zijn.

Werkzaamheden

Ter uitvoering van de opdracht heb ik, conform mijn wettelijke verantwoordelijkheid zoals beschreven in artikel 147 van de Pensioenwet, onderzocht of is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet. De door het pensioenfonds verstrekte basisgegevens zijn zodanig dat ik die gegevens als uitgangspunt van de door mij beoordeelde berekeningen heb aanvaard.

Als onderdeel van de werkzaamheden voor de opdracht heb ik onder meer onderzocht of:

- de technische voorzieningen, het minimaal vereist eigen vermogen en het vereist eigen vermogen toereikend zijn vastgesteld;
- de kostendekkende premie voldoet aan de gestelde wettelijke vereisten;
- het beleggingsbeleid in overeenstemming is met de prudent-person regel.

Voorts heb ik mij een oordeel gevormd over de vermogenspositie van Kring DB Koopkracht. Daarbij heb ik mij gebaseerd op de tot en met balansdatum aangegane verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen en is mede het financieel beleid van de Kring DB Koopkracht in aanmerking genomen.

Mijn onderzoek heb ik zodanig uitgevoerd, dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de resultaten geen onjuistheden van materieel belang bevatten.

De beschreven werkzaamheden en de uitvoering daarvan zijn in overeenstemming met de binnen het Koninklijk Actuariel Genootschap geldende normen en gebruiken en vormen naar mijn mening een deugdelijke grondslag voor mijn oordeel.

Oordeel

De technische voorzieningen zijn, overeenkomstig de beschreven berekeningsregels en uitgangspunten, als geheel gezien, toereikend vastgesteld.

Het eigen vermogen van Kring DB Koopkracht is op de balansdatum lager dan het wettelijk minimaal vereist eigen vermogen.

Met inachtneming van het voorafgaande heb ik mij ervan overtuigd dat is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet, met uitzondering van de artikelen 131 (minimaal vereist eigen vermogen), 132 (vereist eigen vermogen) en 133 (dekking door waarden).

De beleidsdekkingsgraad van Kring DB Koopkracht op balansdatum is lager dan de dekkingsgraad bij het minimaal vereist eigen vermogen.

Mijn oordeel over de vermogenspositie van Stichting Achmea Algemeen Pensioenfonds voor Kring DB Koopkracht is gebaseerd op de tot en met balansdatum aangegane verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen. De vermogenspositie is naar mijn mening slecht, omdat het aanwezig eigen vermogen lager is dan het minimaal vereist eigen vermogen. Voor de volledigheid merk ik op dat, als op balansdatum rekening zou worden gehouden met de door DNB doorgevoerde wijziging van de rentetermijnstructuur per 1 januari 2021, mijn oordeel over de vermogenspositie niet zou wijzigen.

Rotterdam, 21 juni 2021

René van de Meerakker AAG
Verbonden aan Towers Watson Netherlands B.V.

11.6. Risicoparagraaf

De doelstellingen van de kring vinden hun basis in het pensioenreglement, de ambitie van de kring en de risicohouding. De risico's op het gebied van verzekeren en beleggen liggen geheel op het niveau van de kringen. Op het niveau van het APF (de bedrijfsomgeving) worden, buiten het ondernemingsrisico, de risico's verder zoveel mogelijk beperkt.

Risicobeheersing

De beschrijving van de risicobeheersing is opgenomen in het hoofdstuk 4.2 en verder. De beschrijving is wat betreft de niet-financiële risico's van toepassing op het niveau van bedrijfsomgeving en alle pensioenkringen.

In de paragraaf risicobeheer in de jaarrekening van kring DB Koopkracht zijn tabellen opgenomen die inzicht geven in de samenstelling van de hieronder beschreven financiële risico's.

Doelstellingen en risicohouding

Uitgangspunt van het beleggingsbeleid van de kring is de ambitie en risicohouding van de deelnemers. Deze uitgangspunten zijn vastgesteld in overleg met het Belanghebbendenorgaan. Door middel van een ALM-studie is inzicht verkregen welke mate van beleggingsrisico nodig is om de doelstellingen van de kring te kunnen bereiken. Daarbij wordt rekening gehouden met de belangen van Deelnemers, Gewezen deelnemers en Pensioengerechtigden. In deze afweging spelen naast de dekkingsgraadontwikkeling onder andere het premie-, pensioen- en toeslagresultaat een rol.

De risicohouding van de kring komt voor de lange termijn tot uitdrukking in de door een kring gekozen ondergrenzen in het kader van de haalbaarheidstoets en voor de korte termijn in de hoogte van het dekkingsgraadrisico en de bandbreedte hiervoor. Het beleid is vastgelegd in de ABTN van de kring. In 2020 is de risicohouding van de kring niet veranderd.

Financieel Crisisplan

Voor Kring DB Koopkracht is een crisisplan opgesteld. In dit crisisplan zijn de te nemen stappen en maatregelen weergegeven in specifieke (negatieve) scenario's. Het crisisplan geeft het bestuur een handvat ten aanzien van de wijze waarop het zal handelen in geval van een crisis. Het crisisplan is in 2020 niet gewijzigd.

11.6.1 Renterisico

Renterisico ontstaat doordat de looptijd van pensioenverplichtingen van nature langer is dan de looptijd van pensioenbeleggingen. Een verandering van de rente levert daardoor een resultaat op en heeft effect op de dekkingsgraad. Als er geen beheersmaatregelen worden genomen is dit risico zeer groot.

Een hogere renteafdekking helpt het fonds de kans en impact te beperken dat de verplichtingen niet op dezelfde wijze in waarde veranderen als de beleggingen.

Als de kring een reële indexatieambitie heeft, kan het volledig of grotendeels afdekken van het renterisico problemen opleveren. In het geval dat de inflatie onverwachts fors toeneemt, is het bijvoorbeeld aannemelijk dat ook de rente stijgt.

Het renterisico wordt beheerst door te beleggen in Vastrentende Waarden en in Rente Overlay fondsen. Wij gebruiken in de Kring DB Premie een strategie waarbij 50% van de rentegevoeligheid van de pensioenverplichtingen op basis van de rekenrente wordt afgedekt.

De daling van de swaprente droeg in 2020 negatief bij aan de dekkingsgraad, doordat het renterisico niet volledig is afgedekt.

Doordat bij Kring Koopkracht de premie groot is ten opzichte van de liggende verplichtingen loopt de kring door het jaar heen ook een renterisico op de door het jaar heen te betalen premies. Om dit risico te mitigeren wordt vanaf 1 juli 2020 de (toekomstige) jaarpremie meegenomen bij het afdekken van de rente. Op deze wijze worden rente-schommelingen die tot een resultaat leiden op de premie beperkt.

Het doel in 2020 is om 50% van de mutatie van de pensioenvoorziening als gevolg van een verandering van UFR rentecurve af te dekken. Dit komt overeen met een rente-afdekking op marktwaarde van 31%. Vanaf 1 januari 2021 wordt de rente-afdekking gebaseerd op marktrente-afdekking. Daarmee is de rente-afdekking gelijk aan 31% van de mutatie als gevolg van een verandering in de marktrentecurve.

Door op marktrente af te dekken is er in het uitvoeren van het rente-afdekkingsbeleid geen gevoeligheid meer voor beleidswijzigingen ten aanzien van de UFR rentecurve. Het wijzigen van deze doelstelling leidt op het moment van overgang niet tot transacties.

11.6.2 Marktrisico

Marktrisico is het risico dat (een categorie van) beleggingen minder waard worden door ontwikkelingen in de algemene economische of politieke situatie. Het pensioenfonds neemt bewust marktrisico op grond van het verwachte extra rendement dat een belegging in bijvoorbeeld aandelen zou kunnen opleveren boven risicoloos beleggen. Het beleggingsplan wordt opgesteld op basis van de beleggingsopdracht die is afgeleid uit de ALM-studie en de beleggingsbeginselen die als uitgangspunt voor het beleggingsbeleid gelden. Jaarlijks beoordeelt het bestuur op basis van de actuele ontwikkelingen of bijstelling gewenst is.

Bij de invulling en uitvoering van het beleggingsbeleid op grond van het prudent person beginsel wordt rekening gehouden met het concentratierisico en voldoende diversificatie toegepast.

11.6.3 Valutarisico

Valutarisico is het risico dat door verandering in valutakoersen de waarde van beleggingen in vreemde valuta daalt. Dit risico is voor de kring DB Koopkracht beperkt: het grootste gedeelte van de beleggingsportefeuille heeft de euro als onderliggende waarde. Voor het deel van de beleggingen dat niet in euro's wordt genoteerd is het valutarisico afgedekt binnen de fondsen waarin wordt belegd. De wereldwijde aandelenportefeuille (ontwikkelde markten) en indirect vastgoed wordt voor 75% afgedekt. Het valutarisico op vastrentende waarden wordt voor 100% afgedekt. Exposure naar valuta's in opkomende landen dekt Centraal Beheer APF niet af.

11.6.4 Liquiditeitsrisico

Liquiditeitsrisico is het risico dat beleggingen niet of nauwelijks verhandeld kunnen worden op de beurs. Met name het gebruik van derivaten voor het afdekken van renterisico en valutarisico veroorzaakt een liquiditeitsrisico doordat marktbevingen tot grote hoeveelheden benodigd onderpand kunnen leiden. De kring belegt dusdanig dat de portefeuille zo goed mogelijk aan de liquiditeitsbehoefte kan voldoen. Een zeer groot deel van de portefeuille is belegd in effecten die worden verhandeld op openbare gereguleerde markten zoals een effectenbeurs. Hierdoor is het liquiditeitsrisico beperkt.

11.6.5 Kredietrisico

Kredietrisico is het risico dat de onderneming of staat waarin wordt belegd niet aan zijn betalingsverplichtingen kan voldoen. Daarnaast kan kredietrisico ontstaan bij gestructureerde producten, vorderingen op een tegenpartij of onderhandse derivatencontracten. Om dit risico te beheersen wordt het grootste deel van de beleggingsportefeuille belegd in effecten met een hoge kredietwaardigheid. Daarnaast worden transacties gespreid over meer aanbieders en wordt in sommige gevallen onderpand vereist.

11.6.6 Inflatierisico

Het inflatierisico betreft het risico dat inflatie de waarde van de beleggingen aantast (in termen van koopkracht). Dit risico wordt beheerst door beleggingen te kiezen die in waarde stijgen als er meer inflatie is. De Module Inflatie is hiervoor zeer geschikt.

11.6.7 Verzekeringstechnische risico's

Het verzekeringstechnische risico is het risico dat verliezen optreden als gevolg van afwijkende sterfte en arbeidsongeschiktheidsresultaten. De grondslagen voor het bepalen van het sterfterisico worden jaarlijks automatisch aangepast op basis van actuele CBS-cijfers. Het overlijdens- en arbeidsongeschiktheidsrisico wordt beheerst door herverzekering (zie 11.2.4)

11.7. Terugblik 2020

Eind van het verslagjaar waren 32 werkgevers aangesloten bij de kring, met in totaal bijna 1.000 deelnemers.

In 2020 zijn de dekkingsgraden door de Corona-crisis sterk geraakt. De dekkingsgraad binnen Kring Koopkracht is daardoor ook gedaald. Op het dieptepunt was de dekkingsgraad van Kring Koopkracht gezakt tot rond 77%. De dekkingsgraad is eind 2020 weer opgelopen naar 93,3%.

Doordat bij Kring Koopkracht (en de andere standaardkringen) de premie groot is ten opzichte van de liggende verplichtingen loopt de kring door het jaar heen ook een renterisico op de door het jaar heen te betalen premies. Om dit risico te mitigeren wordt vanaf 1 juli 2020 de (toekomstige) jaarpremie meegenomen bij het afdekken van de rente. Op deze wijze worden rente-schommelingen die tot een resultaat leiden op de premie beperkt.

Aanvullend is in 2020 besloten om de toetsing van de premie op basis van de rentestand van november te laten vervallen. Daarmee wordt de premie jaarlijks vastgesteld op basis van de rente per 30 september van enig jaar.

11.8. Gebeurtenissen na balansdatum

Het aantal aangesloten werkgevers in Kring DB Koopkracht is in januari licht gedaald ten opzichte van december.

Collectieve Waardeoverdracht ATM

De werkgever ATM heeft een verzoek gedaan om de opgebouwde aanspraken die zijn ondergebracht bij Kring Premie (€ 5 miljoen) onder te brengen bij Kring Koopkracht. Dit omdat de opbouw van de actieve deelnemers vanaf 1 januari 2019 is ondergebracht in Kring Koopkracht. Het overschot dat per die datum beschikbaar is gekomen voor de deelnemers van ATM zal mede worden gebruikt voor het verschil in dekkingsgraad te financieren. DNB heeft aangegeven in principe geen bezwaar te hebben om dit overschot te gebruiken om de aanvullende koopsom voor deze deelnemers die nodig is bij deze waardeoverdracht te financieren. De collectieve waardeoverdracht wordt verder in lijn met de vereisten aan een collectieve waardeoverdracht vormgegeven. De overdracht zal, onder voorbehoud van geen bezwaar door DNB en na volledige instemming van de betrokken partijen per 1 juni 2021 worden vormgegeven.

Nieuwe UFR per 1 januari 2021

De technische voorzieningen zijn vastgesteld op basis van de rentetermijnstructuur van De Nederlandsche Bank per 31 december 2020 en de factoren zoals genoemd in de grondslagen bij de jaarrekening.

Vanaf 2021 wordt de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur gebaseerd op een nieuwe UFR (ultimate forward rate). De nieuwe UFR parameters worden vanaf 1 januari 2021 in vier gelijke stappen ingevoerd. Met de stapsgewijze invoering zullen de nieuwe UFR parameters begin 2024 volledig zijn ingevoerd. DNB zal de rentetermijnstructuur in de

periode tot 1 januari 2024 baseren op een gewogen gemiddelde van de rentetermijnstructuur op basis van de huidige en de nieuwe UFR-parameters, waarbij de gewichten jaarlijks op 1 januari met gelijke stappen aangepast worden. Deze stapsgewijze invoering zorgt ervoor dat het effect van de nieuwe UFR-methode op de dekkingsgraden van pensioenfondsen zich geleidelijk in de tijd materialiseert.

De Technische Voorziening ultimo 2020 is gebaseerd op de per 31 december 2020 door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur voor pensioenfondsen, gebaseerd op de huidige UFR parameters. Als de Technische Voorziening ultimo 2020 reeds gebaseerd zou zijn op de nieuwe UFR parameters die van toepassing zijn in 2021 dan zou de Technische Voorziening 25.607 bedragen. De actuele dekkingsgraad zou dan 90,6% bedragen. Bij toepassing van de UFR parameters die gelden in 2024, zou de Technische Voorziening 28.235 bedragen en de actuele dekkingsgraad 82,2%.

Tezamen met het effect van de verwachte daling van het tienjaars voortschrijdende gemiddelde van de rente zal een verhogend effect op de technische voorzieningen ontstaan wat een drukkend effect op de dekkingsgraad heeft.

Pensioenakkoord

Wij hebben het consultatiedocument met betrekking tot de Wet toekomst pensioenen zien verschijnen. Wij hebben ons daarin verdiept en ons oordeel daarover gevormd. Wij hebben werkgroepen samengesteld om ons voor te bereiden op de stappen die we als APF moeten nemen op de korte en wat langere termijn. Ook hebben wij onze denkbeelden over het Pensioenakkoord en hoe wij daarmee om willen gaan richting onze klanten gecommuniceerd via diverse kanalen. In 2021 hebben we onze reactie ingediend op het consultatiedocument en onze plannen om met het nieuwe Pensioenakkoord aan de slag te gaan verder uitgewerkt. Verder is in kaart gebracht welke stappen dit jaar moeten worden ondernomen in het kader van de implementatie van het Pensioenakkoord en welke stappen na 2021 moeten volgen.

Verslag Kring DB Evenwicht

12. Verslag Kring DB Evenwicht

Sinds 1 november 2020 heeft Centraal Beheer APF de Kring DB Evenwicht gestart. Hierin zijn per die datum Pensioenfonds Scildon en Kring Primo Volo toegetreden. Beide toetreders hebben geen actieve deelnemers daarmee is Kring DB Evenwicht op dit moment nog een premievrije kring.

Vlak voor de overgang per 1 november 2020 zijn een deel van de aanspraken van de deelnemers van Pensioenfonds Scildon omgezet naar aanspraken zoals geadministreerd binnen de Kring DB Evenwicht bij het Centraal Beheer APF. Daarmee hebben alle aanspraken een pensioenrichtleeftijd van 68 jaar. Ook zijn tijdelijke ouderdomspensioenen omgezet in een levenslang Ouderdomspensioen ingaande op 68 jaar. De aanspraken binnen Kring Primo Volo waren reeds ingaande op 68 jaar.

Op de overdrachtsdatum kan er uit het overschot bij pensioenfonds Scildon i.l. een aanvullende toeslag worden toegekend van ca 3,53%. Deze toeslag is meegenomen in de verplichtingen van de Kring.

Nadere financiële informatie over Kring DB Evenwicht is opgenomen in de financiële verantwoording (hoofdstuk 25).

12.1. Kerncijfers Kring DB Evenwicht

Hierna genoemde bedragen zijn in euro x 1.000, tenzij anders toegelicht. Daarnaast geldt dat premiebedragen, kosten en uitkeringen betrekking hebben op 2 maanden vanaf 1 november 2020.

Bedragen in € x 1.000	31-12-2020	31-12-2019
Werkgevers	2	
Deelnemers	1.847	
Actieven en arbeidsongeschikten	20	
Gewezen deelnemers	1.118	
Pensioengerechtigden	709	
Toeslagverlening	-	

Beleggingsperformance

	2020	2019
Beleggingsperformance		
Beleggingsrendement	3,98%	
Benchmarkrendement	4,30%	
Kosten vermogensbeheerder in % van gem. belegd vermogen	0,060%	
Transactiekosten in % van gem. belegd vermogen	0,066%	

Premie, saldo overdracht van rechten, uitkeringen en kosten

Bedragen in € x 1.000	2020	2019
Premiebijdragen	-	
Saldo overdracht van rechten	337.498	
Pensioenuitkeringen	1.305	

Technische Voorzieningen

Bedragen in € x 1.000	2020	2019
Gemiddelde gehanteerde rekenrente	0,15%	
Actieven en arbeidsongeschikten	3.633	
Gewezen Deelnemers	180.103	
Pensioentrekkenden	120.163	
Overige (oa schadereserve en IBNR)	10.947	
Totaal	314.846	

Dekkingsgraad

	31-12-2020	31-12-2019
Actuele dekkingsgraad ultimo	110,7%	
Beleidsdekkingsgraad (december)	109,8%	

Belegd vermogen

Bedragen in € x 1.000	31-12-2020	31-12-2019
Vastgoedbeleggingen	23.703	
Aandelen	65.774	
Vastrentende waarden	179.021	
Derivaten	60.968	
Overige beleggingen	18.364	
Totaal belegd vermogen	347.830	

Beleggingsresultaat

	2020	2019
Directe beleggingsopbrengsten	158	
Indirecte beleggingsopbrengsten, waarvan	12.355	
- Beheerkosten	156	
- Transactiekosten	225	
Afslag op rendement voor weerstandsvermogen		
Kosten van vermogensbeheer	50	

12.2. Pensioenparagraaf

In Kring DB Evenwicht kan pensioenopbouw plaatsvinden op basis van een uitkeringsovereenkomst. Hieronder is een aantal kenmerken van de pensioenregeling 2020 opgenomen:

Pensioenrichtleeftijd	68
Pensioengrondslag (PG)	Pensioengevend salaris - franchise
Franchise	Minimaal 14.167 (2020)
Ouderdomspensioen	Maximaal 1,875% (2020)
Partnerpensioen (op opbouwbasis)	Maximaal 1,3125% (2020)
Wezenpensioen (op opbouwbasis)	Maximaal 0,2625%(2020)
Premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid	Op basis van een 6-klassen systeem
Vervroegen en uitstellen	Maximaal ingaand vanaf 5 jaar voor en tot 5 jaar na de voor de betreffende Deelnemer geldende AOW-leeftijd

Variatie in de uitkeringen (hoog-laag)	Gedurende maximaal 10 jaar eerst een hoge uitkering en daarna een lagere uitkering
Uitruilen	Uitruil van ouderdomspensioen in partnerpensioen en vice versa
Deeltijdpensioen	5 jaar voor en tot 5 jaar na de voor de betreffende Deelnemer geldende AOW-leeftijd

De tabel hierboven geeft de maximale opbouwpercentages weer die werkgevers kunnen aanbieden in Kring DB Evenwicht aan de werknemers. Op dit moment zijn er nog geen actieve deelnemers aangesloten. Er vindt dan ook geen opbouw en premiebetaling plaats.

12.2.1 Toeslagbeleid

Het bestuur beslist jaarlijks of en in hoeverre binnen de kring een toeslag op pensioenaanspraken en pensioenrechten van de (gewezen) deelnemers, gewezen partners en pensioengerechtigden kan worden toegekend. Dit is afhankelijk van de financiële situatie. Voor het bepalen van de financiële situatie wordt uitgegaan van de beleidsdekkingsgraad ultimo oktober voorafgaand aan het eerstvolgende toeslagmoment. De toeslagambitie is een toeslag gemaximeerd op de stijging van het CBS-consumentenprijsindexcijfer afgeleid (CPI-afgeleid), over de periode van september tot september in het voorafgaande jaar.

De kring is per 1 november 2020 gestart. De startdekkingsgraad was lager dan 110%. Het bestuur heeft daarop het besluit genomen om per 1 januari 2021 geen toeslag te verlenen voor de Kring DB Evenwicht.

12.2.2 Herstelplan

Op basis van het FTK moet een pensioenfonds een herstelplan opstellen indien de beleidsdekkingsgraad lager is dan de vereiste dekkingsgraad. Wegens de start van Kring Evenwicht per 1 november 2019 is binnen het Centraal Beheer APF geen herstelplan in 2020 uitgevoerd. Gelet op de financiële positie per 31 december 2020 is in 2021 een herstelplan bij DNB ingediend. Uit dit herstelplan blijkt dat de dekkingsgraad van de kring naar verwachting in 2021 hersteld tot boven het VEV.

12.2.3 Haalbaarheidstoets

Bij de start van Kring DB Evenwicht is de aanvangshaalbaarheidstoets uitgevoerd. De ondergrenzen gehanteerd in de aanvangshaalbaarheidstoets zijn afgesproken in overleg met het BO van Kring DB Evenwicht. De uitkomsten van deze aanvangshaalbaarheidstoets 2020 (HBT) zijn hieronder weergegeven met als vergelijking de vastgelegde risicohouding:

Tabel Aanvangshaalbaarheidstoets 2020: Pensioenresultaten

Uitgangspositie	Grens	Pensioenresultaat	
		Risicohouding	Jaarlijkse HBT
Vereiste financiële Positie	Verwacht pensioenresultaat	85%	99%
Feitelijke financiële Positie	Verwacht pensioenresultaat	85%	98%
	Maximale afwijking pensioenresultaat in slecht weer scenario	35%	20%

De uitkomsten op fondsniveau zijn het gemiddelde van de leeftijdscohorten, gewogen naar aantallen per cohort. Dit leidt tot een verwacht pensioenresultaat op fondsniveau van 98% en de afwijking van het verwacht pensioenresultaat in een slechtweerscenario van 20%. Dit sluit steeds aan bij de vastgestelde ondergrenzen in de aanvangshaalbaarheidstoets.

12.2.4 Herverzekering

Met een herverzekering wordt voorkomen dat door een overlijden of bij arbeidsongeschiktheid van deelnemers de toevoeging aan de technische voorziening tot een te hoge last leidt.

Voor Kring DB Evenwicht zal voor nieuwe actieve deelnemers de risico's in 2021 worden ondergebracht in het contract van de overige standaardkringen met AP&L. In 2020 was dit niet van toepassing. Voor een deel van deelnemers van Scildon lopen nog ingegane arbeidsongeschiktheidsuitkeringen bij elipsLife. Kring DB Evenwicht is de nieuwe contractspartij zodat deze uitkeringen vanuit elipsLife kunnen blijven worden gehonoreerd.

Voor een deel van deelnemers van Volo lopen nog ingegane arbeidsongeschiktheidsuitkeringen bij NN. Kring DB Evenwicht is de nieuwe contractspartij zodat deze uitkeringen vanuit NN kunnen blijven worden gehonoreerd.

12.3. Financiële paragraaf

Dekkingsgraad

De ontwikkeling van de verschillende dekkingsgraden* gedurende het verslagjaar is als volgt:

	31-12-2020	31-12-2019
Actuele dekkingsgraad	110,7%	
Beleidsdekkingsgraad	109,8%	
Reële dekkingsgraad*	90,5%	
Vereiste dekkingsgraad	111,6%	

* De verschillende dekkingsgraden worden toegelicht in de begrippenlijst (bijlage 1).

Kostenvoorziening

Voor de uitvoeringskosten is een kostenvoorziening gevormd. Deze is onderdeel van de totale voorziening. Aan deze kostenvoorziening worden jaarlijks de uitvoeringskosten onttrokken en het rendement van de kring wordt aan de kostenvoorziening toegevoegd. In 2020 leidt dit tot onderstaande verloop van de kostenvoorziening:

Bedragen in € x 1.000	2020	2019
Beginstand kostenvoorziening	7.158	
Onttrekking uitvoeringskosten	-44	
Rendement	263	
Eindstand kostenvoorziening	7.377	

Eind 2020 is de kostenvoorziening ca 2,4% van de totale Technische Voorziening.

Uitvoerings- en Vermogensbeheerkosten

De *administratieve uitvoeringskosten* omvatten:

- vaststellen en innen van de premie;
- registratie van pensioenaanspraken en –rechten;
- het betalen van de pensioenen;
- informatieverstrekking en communicatie met betrokkenen;
- bestuur; en
- toezicht door toezichthouders.

De kosten per deelnemer zijn berekend o.b.v. actieven + uitkeringsgerechtigden, exclusief inactieve deelnemers.

Uitvoeringskosten

Bedragen in € x 1.000	2020	2019
Administratieve uitvoeringskosten	44	
In euro's per deelnemer	60	
Vermogensbeheerkosten	206	
In percentage over het gemiddeld belegd vermogen	0,060	
Transactiekosten	225	
In percentage over het gemiddeld belegd vermogen	0,066	
Gemiddeld belegd vermogen	341.933	

* De getallen in de kolom 2020 betreffen de periode van 1-11-2020 tot en met 31-12-2020.

Transactiekosten

Tot de transactiekosten zijn gerekend de kosten voor aan- en verkoop van beleggingen, de kosten voor de acquisitie van illiquide beleggingen en de deelname in beleggingsfondsen. Kosten die niet zijn toebedeeld aan een van de drie categorieën zijn naar rato over deze drie categorieën verdeeld.

Vermogensbeheerkosten

Kosten vermogensbeheer omvatten:

1. kosten van fiduciair vermogensbeheer,
2. bewaarloon;
3. advieskosten;
4. performance gerelateerde kosten; en
5. interne kosten (bijvoorbeeld kosten voor governance).

In dit bestuursverslag zijn de 'aanbevelingen over het afleggen van verantwoording over de kosten' van de Pensioenfederatie gevolgd. De gemaakte kosten, zoals hieronder opgenomen, zijn ook aan de toezichthouder (DNB) gerapporteerd.

De kosten van vermogensbeheer omvatten de kosten die door de custodian en vermogensbeheerder direct bij het fonds in rekening zijn gebracht.

Vermogensbeheerkosten	2020*	2019
Kosten van fiduciair vermogensbeheer	12	
Vermogensbeheerkosten pensioenfondsen en bestuursbureau	38	
Bewaarloon		
Advieskosten		
Performance gerelateerde kosten		
Interne kosten		
Overige kosten		
Totaal kosten toe te wijzen aan categorieën incl. overlay	156	
Totaal	206	

* De getallen in de kolom 2020 betreffen de periode van 1-11-2020 tot en met 31-12-2020.

12.4. Vermogensbeheer

Deze paragraaf beschrijft de onderdelen van het beleggingsbeleid die specifiek voor de Kring DB Evenwicht zijn ingericht. Het beleid en de ontwikkelingen die voor alle kringen gelijk zijn hebben wij beschreven in hoofdstuk 6.

Kring DB Evenwicht belegt in verschillende modules. Dit zijn de modules 'Inflatie, Matching DB, Rendement en Rente'. Deze modules beleggen in verschillende beleggingscategorieën.

Als beleggingsdoel heeft het Centraal Beheer APF: een zo hoog mogelijke opbrengst per ingelegde euro. Daarmee streven wij naar zoveel mogelijk inkomen voor later. Voorwaarde is dat de premie op verantwoorde en solide wijze wordt belegd. De beleggingen worden zodanig vormgegeven dat deze passen binnen de aan te houden risicohouding.

12.4.1 Portefeuillewaarde en rendementen

In onderstaande tabellen worden de feitelijke verdeling van de portefeuilles en het rendement in kring Evenwicht weergegeven.

Kring Evenwicht (Vanaf 1-11-2020)	Bedragen 2020	Verdeling	Bedragen 2019	Verdeling
Rendement	91.100.879	26,2%	n.v.t.	n.v.t.
Rente & Matching	199.545.843	57,4%	n.v.t.	n.v.t.
Inflatie	55.237.734	15,9%	n.v.t.	n.v.t.
Liquide Middelen	1.945.266	0,6%	n.v.t.	n.v.t.
Totaal Assets	347.829.722	100,0%	n.v.t.	n.v.t.

Kring Evenwicht (Vanaf 1-11-2020)	Rendement 2020	Benchmark 2020	Rendement 2019	Benchmark 2019
Rendement	9,88%	11,32%	n.v.t.	n.v.t.
Rente	0,36%	0,14%	n.v.t.	n.v.t.
Matching	-1,67%	-1,66%	n.v.t.	n.v.t.
Inflatie	11,28%	11,47%	n.v.t.	n.v.t.
Totaal Assets	3,98%	4,30%	n.v.t.	n.v.t.

Aangezien kring DB Evenwicht zich per 1 november 2020 heeft aangesloten bij het APF, zijn er geen vergelijkende cijfers beschikbaar. In hoofdstuk 6 zijn de rendementen van de modules toegelicht.

12.4.2 Beheerkosten van het fonds

De kosten van vermogensbeheer omvatten de kosten die door de custodian en vermogensbeheerder direct bij het fonds in rekening zijn gebracht. Deze kosten bestaan over het verslagjaar uit de kosten voor fiduciair beheer en bewaarloon € 12 .

De beheerkosten die door de vermogensbeheerders ten laste van beleggingsfondsen zijn gebracht zijn onderdeel van de indirecte beleggingsopbrengsten. Deze bedragen over het verslagjaar € 156. Transactiekosten zijn onderdeel van de aan- en verkooptransacties van beleggingen. Deze zijn eveneens onderdeel van de indirecte beleggingsopbrengsten en bedragen over het verslagjaar € 225. Gegeven de geringe omvang van het belegd vermogen en het transactievolume zijn deze kosten niet direct te relateren aan benchmarks, die gebaseerd zijn op grote vermogens en transactievolumes.

De beleggingscommissie bewaakt de ontwikkelingen van beheerd vermogen, vermogensrendementen en de kosten van het beheer nauwlettend en adviseert eventueel het bestuur ter zake.

De beleggingsopbrengsten vanaf 1 november bedroegen € 12.463 voor een vermogen dat steeg van ... per 1 november 2020 tot € 347.830 per ultimo 2020 in Kring DB Evenwicht.

12.5. Actuariële paragraaf

In deze paragraaf wordt een korte toelichting gegeven op de intern uitgevoerde actuariële analyse. Deze analyse is door de certificerend actuaris beoordeeld en geaccordeerd.

Verwerking Collectieve Waardeoverdracht

Binnen het pensioenfonds Centraal Beheer APF wordt bij de verwerking van collectieve waardeoverdrachten de waarde van de verplichtingen gewaardeerd op 1 januari van het desbetreffende boekjaar. Dit houdt voor Kring DB Evenwicht in dat de verplichtingen op 1 november 2020 gewaardeerd worden op basis van de forward-RTS per 1 januari 2020. Daardoor wijkt deze waarde af van de voorziening pensioenverplichtingen die in het liquidatieverslag van Kring Primo Volo en Stichting Pensioenfonds Scildon i.l. worden genoemd op deze datum.

12.5.1 Analyse van het resultaat

Het resultaat van het verslagjaar bestaat uit de volgende componenten:

Bedragen in € x 1.000	2020	2019
Beleggingsopbrengsten	-21.557	
Premie	-	
Waardeoverdrachten	53.655	
Kosten	0	
Uitkeringen	0	
Overige kanssystemen	894	
Toeslagverlening	-	
Incidentele mutaties	769	
Andere oorzaken	59	
Totaal	33.820	

Uitsplitsing beleggingsresultaat

Bedragen in € x 1.000	2020	
Beleggingsresultaat exclusief wijziging RTS TV	12.342	
Wijziging RTS TV	-33.899	
Totaal resultaat beleggingsopbrengsten	-21.557	

In het verslagjaar bedraagt het resultaat van Kring DB Evenwicht € 33.820.

Hieronder wordt een korte toelichting op de belangrijkste resultaten gegeven.

- De collectieve waardeoverdracht wordt als positief resultaat geboekt. Daarbij is de waarde van de Technische Voorziening per 1 november 2020 vastgesteld op basis van de RTS per 1 januari 2020. Het overschot van het totale overgedragen vermogen ten opzichte van de herrekenende Technische Voorziening (o.b.v. RTS 1 januari 2020) bedraagt daarmee 53,7 miljoen per 1 november 2020. Dit resultaat bevat ook het effect van ca 34,5 miljoen door de wijziging van de rente tussen 1 januari 2020 en 1 november 2020.
- Door de vaststelling van de Technische Voorziening per 1 januari 2020 ontstaat er een aanvullend negatief resultaat op rente doordat de volledige daling van de rente tussen 1 januari 2020 en 1 november 2020 daarin wordt meegenomen. Dit betreft een bedrag van ca 34,5 miljoen.
- Mede hierdoor ontstaat een negatief beleggingsresultaat van -21,5 miljoen. Dit resultaat dient in samenhang te worden gezien met de wijziging van de rente ad 34,5 miljoen die onderdeel is van het verantwoorde positieve resultaat op waardeoverdrachten van circa 53,7 miljoen.
- Er is geen premieresultaat daar er in 2020 geen actieve deelnemers binnen de kring pensioen opbouwen. Er is geen premie betaald.
- Op kans-systemen is een positief resultaat ontstaan. Dit bestaat met name uit het resultaat op sterfte doordat de vrijval door overlijden groter is dan de benodigde toevoeging aan de voorziening; er is daarmee een positief resultaat op langlevens.
- Eind van het jaar zijn de sterftegrondslagen aangepast wat tot een afname van de Technische Voorziening heeft geleid. Dit is verantwoord onder incidentele mutaties en leidt tot een positief resultaat. Dit betreft een jaarlijkse aanpassing. Binnen het Centraal Beheer APF worden de sterftegrondslagen namelijk gebaseerd op een jaarlijkse update van de sterfte in Nederland zoals gepubliceerd door het CBS.

12.5.2 Premies

Daar er geen opbouw plaatsvindt binnen de kring wordt er ook geen premie meer gestort in de kring.

12.5.3 Solvabiliteitstoets

Voor het bepalen van het VEV (de solvabiliteitstoets) maken wij gebruik van het standaardmodel. Het bestuur acht het gebruik van het standaardmodel passend voor de risico's van de kring. Op basis hiervan bedraagt het (M)VEV op 31 december 2020:

Bedragen in € x 1.000	31-12-2020	31-12-2019
Aanwezig eigen vermogen	33.820	
Minimaal vereist eigen vermogen	12.623	
Vereist eigen vermogen	36.482	

De vermogenspositie van Kring DB Evenwicht kan als gevolg hiervan worden gekarakteriseerd als reservetekort.

12.5.4 Bevindingen en oordeel certificerend actuaris

Opdracht

Door Stichting Achmea Algemeen Pensioenfonds te Zeist is voor Kring DB Evenwicht aan Towers Watson Netherlands B.V. de opdracht verleend tot het afgeven van een actuariële verklaring als bedoeld in de Pensioenwet over het boekjaar 2020.

Onafhankelijkheid

Als waarmerkend actuaris ben ik onafhankelijk van Stichting Achmea Algemeen Pensioenfonds, zoals vereist conform artikel 148 van de Pensioenwet. Ik verricht geen andere werkzaamheden voor het pensioenfonds, anders dan de werkzaamheden uit hoofde van de actuariële functie.

Gegevens

De gegevens waarop mijn onderzoek is gebaseerd, zijn verstrekt door en tot stand gekomen onder de verantwoordelijkheid van het bestuur van het pensioenfonds. Voor de toetsing van de technische voorzieningen en voor de beoordeling van de vermogenspositie heb ik mij gebaseerd op de financiële gegevens die ten grondslag liggen aan de jaarrekening.

Afstemming accountant

Op basis van de door mij en de accountant gehanteerde Handreiking heeft afstemming plaatsgevonden over de werkzaamheden en de verwachtingen bij de controle van het boekjaar. Voor de toetsing van de technische voorzieningen en voor de beoordeling van de vermogenspositie als geheel heb ik de materialiteit bepaald op € 3.480.000. Met de accountant ben ik overeengekomen om geconstateerde afwijkingen boven € 174.000 te rapporteren. Deze afspraken zijn vastgelegd en de uitkomsten van mijn bevindingen zijn met de accountant besproken.

Ik heb voorts gebruik gemaakt van de door de accountant in het kader van de jaarrekeningcontrole onderzochte basisgegevens. De accountant van het pensioenfonds heeft mij geïnformeerd over zijn bevindingen ten aanzien van de betrouwbaarheid (materiële juistheid en volledigheid) van de basisgegevens en de overige uitgangspunten die voor mijn beoordeling van belang zijn.

Werkzaamheden

Ter uitvoering van de opdracht heb ik, conform mijn wettelijke verantwoordelijkheid zoals beschreven in artikel 147 van de Pensioenwet, onderzocht of is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet. De door het

pensioenfonds verstrekte basisgegevens zijn zodanig dat ik die gegevens als uitgangspunt van de door mij beoordeelde berekeningen heb aanvaard.

Als onderdeel van de werkzaamheden voor de opdracht heb ik onder meer onderzocht of:

- de technische voorzieningen, het minimaal vereist eigen vermogen en het vereist eigen vermogen toereikend zijn vastgesteld;
- de kostendekkende premie voldoet aan de gestelde wettelijke vereisten;
- het beleggingsbeleid in overeenstemming is met de prudent-person regel.

Voorts heb ik mij een oordeel gevormd over de vermogenspositie van Kring DB Evenwicht. Daarbij heb ik mij gebaseerd op de tot en met balansdatum aangegane verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen en is mede het financieel beleid van de Kring DB Evenwicht in aanmerking genomen.

Mijn onderzoek heb ik zodanig uitgevoerd, dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de resultaten geen onjuistheden van materieel belang bevatten.

De beschreven werkzaamheden en de uitvoering daarvan zijn in overeenstemming met de binnen het Koninklijk Actuarieel Genootschap geldende normen en gebruiken en vormen naar mijn mening een deugdelijke grondslag voor mijn oordeel.

Oordeel

De technische voorzieningen zijn, overeenkomstig de beschreven berekeningsregels en uitgangspunten, als geheel gezien, toereikend vastgesteld.

Het eigen vermogen van de collectiviteitkring is op de balansdatum lager dan het wettelijk vereist eigen vermogen, maar hoger dan het wettelijk minimaal vereist eigen vermogen.

Met inachtneming van het voorafgaande heb ik mij ervan overtuigd dat is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet, met uitzondering van artikel 132 (vereist eigen vermogen).

De beleidsdekkingsgraad van de collectiviteitkring op balansdatum is lager dan de dekkingsgraad bij het vereist eigen vermogen, doch hoger dan de dekkingsgraad bij het minimaal vereist eigen vermogen.

Mijn oordeel over de vermogenspositie van Stichting Achmea Algemeen Pensioenfonds voor Kring DB Evenwicht is gebaseerd op de tot en met balansdatum aangegane verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen. De vermogenspositie is naar mijn mening niet voldoende, omdat het aanwezig eigen vermogen lager is dan het vereist eigen vermogen. Voor de volledigheid merk ik op dat, als op balansdatum rekening zou worden gehouden met de door DNB doorgevoerde wijziging van de rentetermijnstructuur per 1 januari 2021, mijn oordeel over de vermogenspositie niet zou wijzigen.

Rotterdam, 21 juni 2021

René van de Meerakker AAG
Verbonden aan Towers Watson Netherlands B.V.

12.6. Risicoparagraaf

De doelstellingen van de kring vinden hun basis in het pensioenreglement, de ambitie van de kring en de risicohouding. De risico's op het gebied van verzekeren en beleggen liggen geheel op het niveau van de kringen. Op het niveau van het APF (de bedrijfsomgeving) worden, buiten het ondernemingsrisico, de risico's verder zoveel mogelijk beperkt.

Risicobeheersing

De beschrijving van de risicobeheersing is opgenomen in het hoofdstuk 4.2 en verder. De beschrijving is wat betreft de niet-financiële risico's van toepassing op het niveau van bedrijfsomgeving en alle pensioenkringen.

In de paragraaf risicobeheer in de jaarrekening van kring DB Evenwicht zijn tabellen opgenomen die inzicht geven in de samenstelling van de hieronder beschreven financiële risico's.

Doelstellingen en risicohouding

Uitgangspunt van het beleggingsbeleid van de kring is de ambitie en risicohouding van de deelnemers. Deze uitgangspunten zijn vastgesteld in overleg met het Belanghebbendenorgaan. Door middel van een ALM-studie is inzicht verkregen welke mate van beleggingsrisico nodig is om de doelstellingen van de kring te kunnen bereiken. Daarbij wordt rekening gehouden met een balans tussen de belangen van Deelnemers, Gewezen deelnemers en Pensioengerechtigden. In deze afweging spelen naast de dekkingsgraadontwikkeling onder andere het premie-, pensioen- en toeslagresultaat een rol.

De risicohouding van de kring komt voor de lange termijn tot uitdrukking in de door een kring gekozen ondergrenzen in het kader van de haalbaarheidstoets en voor de korte termijn in de hoogte van het dekkingsgraadrisico en de bandbreedte hiervoor. Het beleid is vastgelegd in de ABTN van de kring.

Financieel Crisisplan

Voor Kring DB Evenwicht is een crisisplan opgesteld. In dit crisisplan zijn de te nemen stappen en maatregelen weergegeven in specifieke (negatieve) scenario's. Het crisisplan geeft het bestuur een handvat ten aanzien van de wijze waarop het zal handelen in geval van een crisis. Het crisisplan is in 2020 opgesteld en vastgelegd in de abtn.

12.6.1 Renterisico

Renterisico ontstaat doordat de looptijd van pensioenverplichtingen van nature langer is dan de looptijd van pensioenbeleggingen. Een verandering van de rente levert daardoor een resultaat op en heeft effect op de dekkingsgraad. Als er geen beheersmaatregelen worden genomen is dit risico zeer groot.

Een hogere renteafdekking helpt het fonds de kans en impact te beperken dat de verplichtingen niet op dezelfde wijze in waarde veranderen als de beleggingen.

Als de kring een reële indexatieambitie heeft, kan het volledig of grotendeels afdekken van het renterisico problemen opleveren. In het geval dat de inflatie onverwachts fors toeneemt, is het bijvoorbeeld aannemelijk dat ook de rente stijgt.

Het renterisico wordt beheerst door te beleggen in Vastrentende Waarden en in Rente Overlay fondsen. Wij gebruiken in de Kring DB Evenwicht een strategie waarbij 90% van de rentegevoeligheid van de pensioenverplichtingen op basis van de rekenrente wordt afgedekt.

De daling van de swaprente droeg in 2020 negatief bij aan de dekkingsgraad. Het doel in 2020 is om 90% van de mutatie van de pensioenvoorziening als gevolg van een verandering van UFR rentecurve af te dekken. Dit komt overeen met een rente-afdekking op marktwaarde van 73%. Vanaf 1 januari 2021 wordt de rente-afdekking gebaseerd op marktrente-afdekking. Daarmee is de rente-afdekking gelijk aan 73% van de mutatie als gevolg van een verandering in de marktrentecurve.

Door op marktrente af te dekken is er in het uitvoeren van het rente-afdekkingsbeleid geen gevoeligheid meer voor beleidswijzigingen ten aanzien van de UFR rentecurve. Het wijzigen van deze doelstelling leidt op het moment van overgang niet tot transacties.

12.6.2 Marktrisico

Marktrisico is het risico dat (een categorie van) beleggingen minder waard worden door ontwikkelingen in de algemene economische of politieke situatie. Het pensioenfonds neemt bewust marktrisico op grond van het verwachte extra rendement dat een belegging in bijvoorbeeld aandelen zou kunnen opleveren boven risicoloos beleggen. Het beleggingsplan wordt opgesteld op basis van de beleggingsopdracht die is afgeleid uit de ALM-studie en de beleggingsbeginselen die als uitgangspunt voor het beleggingsbeleid gelden. Jaarlijks beoordeelt het bestuur op basis van de actuele ontwikkelingen of bijstelling gewenst is.

Bij de invulling en uitvoering van het beleggingsbeleid op grond van het prudent person beginsel wordt rekening gehouden met het concentratierisico en voldoende diversificatie toegepast. Valutarisico

Valutarisico is het risico dat door verandering in valutakoersen de waarde van beleggingen in vreemde valuta daalt. Dit risico is voor de kring DB Evenwicht beperkt: het grootste gedeelte van de beleggingsportefeuille heeft de euro als onderliggende waarde. Voor het deel van de beleggingen dat niet in euro's wordt genoteerd is het valutarisico afgedekt binnen de fondsen waarin wordt belegd. De wereldwijde aandelenportefeuille (ontwikkelde markten) en indirect vastgoed wordt voor 75% afgedekt. Het valutarisico op vastrentende waarden wordt voor 100% afgedekt. Exposure naar valuta's in opkomende landen dekt Centraal Beheer APF niet af.

12.6.3 Liquiditeitsrisico

Liquiditeitsrisico is het risico dat beleggingen niet of nauwelijks verhandeld kunnen worden op de beurs. Met name het gebruik van derivaten voor het afdekken van renterisico en valutarisico veroorzaakt een liquiditeitsrisico doordat marktbevingen tot grote hoeveelheden benodigd onderpand kunnen leiden. De kring belegt dusdanig dat de portefeuille zo goed mogelijk aan de liquiditeitsbehoefte kan voldoen. Een zeer groot deel van de portefeuille is belegd in effecten die worden verhandeld op openbare gereguleerde markten zoals een effectenbeurs. Hierdoor is het liquiditeitsrisico beperkt.

12.6.4 Kredietrisico

Kredietrisico is het risico dat de onderneming of staat waarin wordt belegd niet aan zijn betalingsverplichtingen kan voldoen. Daarnaast kan kredietrisico ontstaan bij gestructureerde producten, vorderingen op een tegenpartij of onderhandse derivatencontracten. Om dit risico te beheersen wordt het grootste deel van de beleggingsportefeuille belegd in effecten met een hoge kredietwaardigheid. Daarnaast worden transacties gespreid over meer aanbieders en wordt in sommige gevallen onderpand vereist.

12.6.5 Inflatieisico

Het inflatieisico betreft het risico dat inflatie de waarde van de beleggingen aantast (in termen van koopkracht). Dit risico wordt beheerst door beleggingen te kiezen die in waarde stijgen als er meer inflatie is. De Module Inflatie is hiervoor zeer geschikt.

12.6.6 Verzekeringstechnische risico's

Het verzekeringstechnische risico is het risico dat verliezen optreden als gevolg van afwijkende sterfte en arbeidsongeschiktheidsresultaten. De grondslagen voor het bepalen van het sterfterisico worden jaarlijks automatisch aangepast op basis van actuele CBS-cijfers. Het overlijdens- en arbeidsongeschiktheidsrisico wordt beheerst door herverzekering (zie 13.2.4)

12.7. Terugblik 2020

Kring DB Evenwicht is per 1 november 2020 binnen het Centraal Beheer APF gestart. De verplichtingen en het vermogen zijn per deze datum overgedragen door Kring Primo Volo en Stichting Pensioenfonds Scildon i.l.. Hieraan is een zorgvuldig proces vooraf gegaan en heeft in Q4 2020 geleid tot de verwezenlijking van de overdracht. De

deelnemers van Stichting Pensioenfonds Scildon i.l. hebben op een extra toeslag van circa 3,53% toegekend gekregen vanuit het overschot dat op de overdrachtsdatum aanwezig was.

Conversie aanspraken

Vlak voor de overgang per 1 november 2020 zijn een deel van de aanspraken van de deelnemers van Pensioenfonds Scildon omgezet naar aanspraken zoals geadministreerd binnen de Kring DB Evenwicht bij het Centraal Beheer APF. Daarmee hebben alle aanspraken een pensioenrichtleeftijd van 68 jaar. Ook zijn tijdelijke ouderdomspensioenen omgezet in een levenslang Ouderdomspensioen ingaande op 68 jaar. De aanspraken binnen Kring Primo Volo waren reeds ingaand op 68 jaar.

De deelnemers waar de conversie op van toepassing was hebben de mogelijkheid gekregen om bezwaar te maken. Door een aantal deelnemers is bezwaar aangetekend. Pensioenfonds Scildon heeft contact gezocht met deze deelnemers, om ze zo goed mogelijk te informeren. Na besprekingen hebben alle deelnemers op 2 na de aanspraken geconverteerd. Voor deze twee deelnemers worden de tijdelijk Ouderdomspensioenaanspraken separaat geadministreerd.

Beleggingen overgedragen naar modules Centraal Beheer APF

Voor de overgang naar Kring DB Evenwicht zijn de beleggingen via Cash ontvangen. Deze waarde is ingebracht in de modules van het Centraal Beheer APF. De vormgeving van deze modules is weergegeven in paragraaf 12.4.

12.8. Gebeurtenissen na balansdatum

Nieuwe UFR per 1 januari 2021

De technische voorzieningen zijn vastgesteld op basis van de rentetermijnstructuur van De Nederlandsche Bank per 31 december 2020 en de factoren zoals genoemd in de grondslagen bij de jaarrekening.

Vanaf 2021 wordt de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur gebaseerd op een nieuwe UFR (ultimate forward rate). De nieuwe UFR parameters worden vanaf 1 januari 2021 in vier gelijke stappen ingevoerd. Met de stapsgewijze invoering zullen de nieuwe UFR parameters begin 2024 volledig zijn ingevoerd. DNB zal de rentetermijnstructuur in de periode tot 1 januari 2024 baseren op een gewogen gemiddelde van de rentetermijnstructuur op basis van de huidige en de nieuwe UFR-parameters, waarbij de gewichten jaarlijks op 1 januari met gelijke stappen aangepast worden. Deze stapsgewijze invoering zorgt ervoor dat het effect van de nieuwe UFR-methode op de dekkingsgraden van pensioenfondszen zich geleidelijk in de tijd materialiseert.

De Technische Voorziening ultimo 2020 is gebaseerd op de per 31 december 2020 door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur voor pensioenfondszen, gebaseerd op de huidige UFR parameters. Als de Technische Voorziening ultimo 2020 reeds gebaseerd zou zijn op de nieuwe UFR parameters die van toepassing zijn in 2021 dan zou de Technische Voorziening 318.037 bedragen. De actuele dekkingsgraad zou dan 109,6% bedragen. Bij toepassing van de UFR parameters die gelden in 2024, zou de Technische Voorziening 328.734 bedragen en de actuele dekkingsgraad 106,1%.

Tezamen met het effect van de verwachte daling van het tienjaars voortschrijdende gemiddelde van de rente zal een verhogend effect op de technische voorzieningen ontstaan wat een drukkend effect op de dekkingsgraad heeft.

Pensioenakkoord

Wij hebben het consultatiedocument met betrekking tot de Wet toekomst pensioenen zien verschijnen. Wij hebben ons daarin verdiept en ons oordeel daarover gevormd. Wij hebben werkgroepen samengesteld om ons voor te bereiden op de stappen die we als APF moeten nemen op de korte en wat langere termijn. Ook hebben wij onze denkbeelden over het Pensioenakkoord en hoe wij daarmee om willen gaan richting onze klanten gecommuniceerd via diverse kanalen. In 2021 hebben we onze reactie ingediend op het consultatiedocument en onze plannen om met het nieuwe

Pensioenakkoord aan de slag te gaan verder uitgewerkt. Verder is in kaart gebracht welke stappen dit jaar moeten worden ondernomen in het kader van de implementatie van het Pensioenakkoord en welke stappen na 2021 moeten volgen.

Verslag Pensioen- fondsenkring 1

13. Verslag Pensioenfondsenkring 1

Sinds 1 januari 2019 voert Centraal Beheer APF de pensioenregeling uit voor Pensioenfondsenkring 1. Het doel van deze kring is om pensioenfondsen te faciliteren om hun verplichtingen en vermogen te bundelen. Voor deelnemers wordt daarmee zorggedragen dat kosten worden beperkt en governance lasten worden gedeeld.

Het beleid van de kring is bij de oprichting gericht om beperkte risico's te nemen waarmee toeslagverlening mogelijk blijft. Per 1 januari 2019 startte de kring met een dekkingsgraad van circa 120%. De toetredende werkgever wordt daarbij dan ook gevraagd een bijdrage te betalen die recht doet aan de hogere aanwezige dekkingsgraad. De premiedekkingsgraad is in 2020 daarbij gelijkgesteld aan 105%. Hiermee wordt de solidariteit tussen actieve en inactieve deelnemers op een passende wijze gedeeld.

Per 1 januari 2019 is de werkgever Rutgers Resins toegetreden. Per dezelfde datum heeft Stichting Pensioenfonds Cindu International als eerste pensioenfonds zijn verplichtingen en vermogen met een collectieve waardeoverdracht volgens artikel 84 van de Pensioenwet aan Centraal Beheer APF overgedragen in Pensioenfondsenkring 1. Wegens het staken van de activiteiten van de werkgever in Nederland is per 1 juli 2020 de uitvoeringsovereenkomst door de werkgever opgezegd. Daarmee is per 1 juli 2020 Pensioenfondsenkring 1 een inactieve kring waarin op dit moment geen actieve opbouw plaatsvindt.

In 2020 is onderzoek gedaan naar mogelijkheden om aan te sluiten bij een andere kring. Op dit moment zijn er onzekerheden zoals de ontwikkelingen rondom Corona, de effecten daardoor op de financiële markten en de komende wijzigingen vanuit het nieuwe pensioencontract. De komende periode zal de situatie tezamen met het BO opnieuw beoordeeld worden en zal worden bekeken op welke wijze de toekomstbestendigheid van de kring verder kan worden versterkt.

Nadere financiële informatie over Pensioenfondsenkring 1 is opgenomen in de financiële verantwoording (hoofdstuk 26).

13.1. Kerncijfers Pensioenfondsenkring 1

Hierna genoemde bedragen zijn in euro x1.000, tenzij anders toegelicht.

Beleggingsperformance

	2020	2019
Beleggingsrendement	7,29%	13,42%
Benchmarkrendement	7,56%	13,82%
Kosten vermogensbeheerder in % van gem. belegd vermogen	0,302%	0,300%
Transactiekosten in % van gem. belegd vermogen	0,209%	0,318%

Premie, saldo overdracht van rechten, uitkeringen en kosten

Bedragen in € x 1.000	2020	2019
Premiebijdragen	187	763
Saldo overdracht van rechten	6	164.529
Pensioenuitkeringen	-5.976	-6.033

Technische Voorzieningen

Bedragen in € x 1.000	2020	2019
Gemiddelde gehanteerde rekenrente	0,07%	0,62%
Actieven en arbeidsongeschikten	2.273	21.417
Gewezen Deelnemers	73.517	49.087
Pensioentrekkenden	78.527	78.263
Overige (oa schadereserve en IBNR)	4.159	168
Totaal	158.476	148.935

Dekkingsgraad

	31-12-2020	31-12-2019
Actuele dekkingsgraad ultimo	117,9	121,1
Beleidsdekkingsgraad (december)	113,9	119,3

Belegd vermogen

Bedragen in € x 1.000	31-12-2020	31-12-2019
Vastgoedbeleggingen	4.891	4.644
Aandelen	49.046	44.107
Vastrentende waarden	112.887	117.974
Derivaten	15.866	9.075
Overige beleggingen	4.543	3.352
Totaal belegd vermogen	186.933	179.152

Beleggingsresultaat

	2020	2019
Directe beleggingsopbrengsten	423	461
Indirecte beleggingsopbrengsten, waarvan	12.420	21.072
- Beheerkosten	397	382
- Transactiekosten	375	536
Afslag op rendement voor weerstandsvermogen	-15	-33
Kosten van vermogensbeheer	144	125

13.2. Pensioenparagraaf

Karakter pensioenovereenkomst	Middelloodneregeling (uitkeringsovereenkomst).
Standaard pensioendatum	De dag waarop de 68-jarige leeftijd wordt bereikt.
Pensioengevend salaris	Het bruto jaarsalaris (basissalaris). Het Pensioengevend salaris (op voltijdbasis) bedraagt maximaal € 110.111 (2020).
Franchise	De franchise bedraagt € 14.863 (2020).
Pensioengrondslag	Pensioengevend salaris minus de franchise.
Premie	Vast premiepercentage van de pensioengrondslag. In 2020 is dit percentage gelijk aan 29,5%
Ouderdomspensioen	Maximaal 1,125% van de pensioengrondslag (2020).
Partnerpensioen (risicobasis of opbouwbasis)	Maximaal 0,788% van de pensioengrondslag (2020).

Wezenpensioen (risicobasis of opbouwbasis)	Maximaal 0,158% van de pensioengrondslag (2020).
Voortzetting deelname bij arbeidsongeschiktheid	De deelname wordt premievrij voortgezet op basis van een 6- klassen systeem als voldaan wordt aan de in de pensioenregeling opgenomen voorwaarden.
Flexibilisering	3. Vervroegen is mogelijk vanaf 5 jaar vóór de voor de betreffende deelnemer geldende AOW-leeftijd 4. Uitstel kan tot 5 jaar na de voor betreffende deelnemer geldende AOW-leeftijd 5. Hoog-laag 6. Uitrui partnerpensioen 7. Deeltijdpensioen

Premiebeleid

Het premiebeleid volgt een premie op basis van de UFR rekenrente zoals gepubliceerd door DNB per 30 september van enig jaar. Aanvullend vind een toetsing plaats op basis van de rente per 30 november, indien op basis van de stand de premie wijzigt met meer dan 5% dan zal de premie gebaseerd worden op de rentestand van 30 november van enig jaar. Voor de premie geldt een maximale premie die is afgesproken met de werkgever(s). Deze maximale premie bedroeg in 2019: 28,0% en in 2020: 29,5% bedragen. In 2021 zou de premie 31% gaan bedragen.

Aanvullend geldt een eis dat de premiedekkingsgraad minimaal gelijk is aan de volgende niveau's:

In 2019: 100%

In 2020: 105%

In 2021: 110%

Vanaf 2022: wordt dit gelijk gesteld aan het VEV.

Deze premie-eisen kunnen er toe leiden dat het opbouwpercentage dient te worden aangepast. Voor 2020 is het opbouwpercentage voor het ouderdomspensioen vastgesteld op 1,125% van de pensioengrondslag.

Op dit moment vindt er geen opbouw plaats.

13.2.1 Toeslagbeleid

Het bestuur beslist jaarlijks of en in hoeverre binnen de kring een toeslag op pensioenaanspraken en pensioenrechten van de (gewezen) deelnemers, gewezen partners en pensioengerechtigden kan worden toegekend. Dit is afhankelijk van de financiële situatie. Voor het bepalen van de financiële situatie wordt uitgegaan van de beleidsdekkingsgraad ultimo oktober voorafgaand aan het eerstvolgende toeslagmoment. De toeslagambitie is een toeslag gemaximeerd op de stijging van het CBS-consumentenprijsindexcijfer afgeleid (CPI-afgeleid), over de periode van september tot september in het voorafgaande jaar.

Op 31 oktober 2020 was de beleidsdekkingsgraad 114,6%. Daarmee was er ruimte om gedeeltelijk te indexeren. Het bestuur heeft daarop het besluit genomen om per 1 januari 2021 een toeslag ter grootte van 0,38% (=38,7% van de volledige prijsinflatie ad 0,99%) te verlenen voor PensioenfondsenKring1.

De toeslagverlening is voor alle deelnemers gelijk en volgt, waar mogelijk, de prijsinflatie.

13.2.2 Herstelplan

Er is op dit moment geen sprake van een reservetekort. Daarom heeft PensioenfondsenKring1 geen herstelplan.

13.2.3 Haalbaarheidstoets

Bij de start van Pensioenfondsenkring 1 per 1 januari 2019 is de aanvangshaalbaarheidstoets uitgevoerd. De ondergrenzen gehanteerd in de aanvangshaalbaarheidstoets zijn afgesproken in overleg met het BO Pensioenfondsenkring 1. In 2020 is een nieuwe haalbaarheidstoets uitgevoerd.

De uitkomsten van deze haalbaarheidstoets 2020 (HBT) zijn hieronder weergegeven met als vergelijking de vastgelegde risicohouding:

Tabel Haalbaarheidstoets 2020: Pensioenresultaten

Uitgangspositie	Grens	Pensioenresultaat	
		Risicohouding	Jaarlijkse HBT
Vereiste financiële Positie	Verwacht pensioenresultaat	92%	-
Feitelijke financiële Positie	Verwacht pensioenresultaat	95%	100%
	Maximale afwijking pensioenresultaat in slecht weer scenario	25%	9%

De uitkomsten op fondsniveau zijn het gemiddelde van de leeftijdscohorten, gewogen naar aantallen per cohort. Dit leidt tot een verwacht pensioenresultaat op fondsniveau van 100% en de afwijking van het verwacht pensioenresultaat in een slechtweerscenario van 9%. Dit sluit aan bij de vastgestelde ondergrenzen in de aanvangshaalbaarheidstoets.

13.2.4 Herverzekering

Voor Pensioenfondsenkring 1 is geen herverzekering afgesloten. Het overlijdensrisico en het arbeidsongeschiktheidsrisico worden binnen de kring door de deelnemers gedragen.

13.3. Financiële paragraaf

Dekkingsgraad

De ontwikkeling van de verschillende dekkingsgraden* gedurende het verslagjaar is als volgt:

	31-12-2020	31-12-2019
Actuele dekkingsgraad	117,9%	121,1%
Beleidsdekkingsgraad	113,9%	119,3%
Reële dekkingsgraad*	94,5%	97,6%
Vereiste dekkingsgraad	113,4%	114,0%

* De verschillende dekkingsgraden worden toegelicht in de begrippenlijst (bijlage 1).

Kostenvoorziening

Voor de uitvoeringskosten is een kostenvoorziening gevormd. Deze is onderdeel van de totale voorziening. Aan deze kostenvoorziening worden jaarlijks de uitvoeringskosten onttrokken en het rendement van de kring wordt aan de kostenvoorziening toegevoegd. In 2020 leidt dit tot onderstaande verloop van de kostenvoorziening:

Bedragen in € x 1.000	2020
Beginstand kostenvoorziening	3.943
Onttrekking uitvoeringskosten	-244
Rendement	236
Eindstand kostenvoorziening	3.935

Eind 2020 is de kostenvoorziening ca 2,5% van de totale Technische Voorziening

Uitvoerings- en Vermogensbeheerkosten

De *administratieve uitvoeringskosten* omvatten:

- vaststellen en innen van de premie;
- registratie van pensioenaanspraken en –rechten;
- het betalen van de pensioenen;
- informatieverstrekking en communicatie met betrokkenen;
- bestuur; en
- toezicht door toezichthouders.

De kosten per deelnemer zijn berekend o.b.v. actieven + uitkeringsgerechtigden, exclusief inactieve deelnemers.

Vanaf 1 januari 2019 is in de uitvoeringsovereenkomst betreffende kosten een duidelijker en transparanter onderscheid gemaakt in uitvoeringskosten (afname) en beleggingskosten (toename). Dit heeft ook invloed op de verantwoording van deze kosten. Deze nieuwe afspraken leiden op totaal niveau niet tot een hoger kostenniveau dan reeds met de kringen was afgesproken.

Uitvoeringskosten

Bedragen in € x 1.000	2020	2019
Administratieve uitvoeringskosten	244	262
In euro's per deelnemer	271	263
Vermogensbeheerkosten	541	505
In percentage over het gemiddeld belegd vermogen	0,302	0,300
Transactiekosten	375	536
In percentage over het gemiddeld belegd vermogen	0,209	0,318
Gemiddeld belegd vermogen	179.514	168.571

Transactiekosten

Tot de transactiekosten zijn gerekend de kosten voor aan- en verkoop van beleggingen, de kosten voor de acquisitie van illiquide beleggingen en de deelname in beleggingsfondsen. Kosten die niet zijn toebedeeld aan een van de drie categorieën zijn naar rato over deze drie categorieën verdeeld.

Vermogensbeheerkosten

Kosten vermogensbeheer omvatten:

1. kosten van fiduciair vermogensbeheer,
2. bewaarloon;
3. advieskosten;
4. performance gerelateerde kosten; en
5. interne kosten (bijvoorbeeld kosten voor governance).

In dit bestuursverslag zijn de 'aanbevelingen over het afleggen van verantwoording over de kosten' van de

Pensioenfederatie gevolgd. De gemaakte kosten, zoals hieronder opgenomen, zijn ook aan de toezichthouder (DNB) gerapporteerd.

De kosten van vermogensbeheer omvatten de kosten die door de custodian en vermogensbeheerder direct bij het fonds in rekening zijn gebracht.

Vermogensbeheerkosten	2020	2019
Kosten van fiduciair vermogensbeheer	66	35
Vermogensbeheerkosten pensioenfonds en bestuursbureau	78	87
Bewaarloon	1	1
Advieskosten		-
Performance gerelateerde kosten		-
Interne kosten		-
Overige kosten		-
Totaal kosten toe te wijzen aan categorieën incl. overlay	396	382
Totaal	541	505

13.4. Vermogensbeheer

Deze paragraaf beschrijft de onderdelen van het beleggingsbeleid die specifiek voor de Pensioenfondsenkring 1 zijn ingericht. Het beleid en de ontwikkelingen die voor alle kringen gelijk zijn hebben wij beschreven in hoofdstuk 6.

Pensioenfondsenkring 1 belegt in verschillende modules. Dit zijn de modules 'Inflatie, Rendement en Rente en de Matchingportefeuille'. Het beleid zoals dat in de verschillende modules is gevoerd en de resultaten hiervan zijn nader beschreven in hoofdstuk 5. Daarnaast belegt Pensioenfondsenkring 1 in de illiquide categorie privaat vastgoed (deze beleggingen zijn met de CWO meegekomen naar Pensioenfondsenkring 1). Deze zijn opgenomen in een afbouwportefeuille en zijn in 2020 verder afgebouwd.

Als beleggingsdoel heeft het Centraal Beheer APF een zo hoog mogelijke opbrengst per ingelegde euro. Daarmee streven wij naar zoveel mogelijk inkomen voor later. Voorwaarde is dat de premie op verantwoorde en solide wijze wordt belegd. De beleggingen worden zodanig vormgegeven dat deze passen binnen de aan te houden risicohouding.

13.4.1 Portefeuillewaarde en rendementen

In onderstaande tabellen worden de feitelijke verdeling van de portefeuilles en het rendement in Pensioenfondsenkring 1 weergegeven.

Kring PK1	Bedragen 2020	Verdeling	Bedragen 2019	Verdeling
Rendement	67.932.203	36,3%	61.839.558	34,5%
Rente & Matching	106.314.122	56,9%	106.609.433	59,5%
Inflatie	11.219.501	6,0%	9.536.229	5,3%
Liquide Middelen	1.467.456	0,8%	1.167.042	0,7%
Totaal Assets	186.933.282	100,0%	179.152.261	100,0%

Kring PK1	Rendement 2020	Benchmark 2020	Rendement 2019	Benchmark 2019
Rendement	5,69%	7,09%	19,42%	21,19%
Rente	3,49%	3,39%	5,11%	4,90%
Matching	64,98%	65,01%	49,00%	49,04%
Inflatie	-5,12%	-7,31%	7,95%	8,09%
Totaal Assets	7,29%	7,56%	13,41%	14,00%

In hoofdstuk 6 zijn de rendementen van de modules toegelicht.

13.4.2 Beheerkosten van het fonds

De kosten van vermogensbeheer omvatten de kosten die door de custodian en vermogensbeheerder direct bij het fonds in rekening zijn gebracht. Deze kosten bestaan over het verslagjaar uit de kosten voor fiduciair beheer en bewaarloon 66 (2019: € 36).

De beheerkosten die door de vermogensbeheerders ten laste van beleggingsfondsen zijn gebracht zijn onderdeel van de indirecte beleggingsopbrengsten. Deze bedragen over het verslagjaar € 397 (2019: € 382). Transactiekosten zijn onderdeel van de aan- en verkooptransacties van beleggingen. Deze zijn eveneens onderdeel van de indirecte beleggingsopbrengsten en bedragen over het verslagjaar € 375 (2019: € 536). Gegeven de geringe omvang van het belegd vermogen en het transactievolume zijn deze kosten niet direct te relateren aan benchmarks, die gebaseerd zijn op grote vermogens en transactievolumes.

De beleggingscommissie bewaakt de ontwikkelingen van beheerd vermogen, vermogensrendementen en de kosten van het beheer nauwlettend en adviseert eventueel het bestuur ter zake.

De beleggingsopbrengsten bedroegen 12.684 (2019: € 21.375) voor een vermogen dat steeg van € 179.153 tot € 186.933 per ultimo 2020.

13.5. Actuariële paragraaf

13.5.1 Analyse van het resultaat

Het resultaat van het verslagjaar bestaat uit de volgende componenten:

Bedragen in € x 1.000	2020	2019
Beleggingsopbrengsten	-2.034	4.878
Premie	16	-66
Waardeoverdrachten	-	30.172
Kosten	-	-
Uitkeringen	13	-9
Overige kanssystemen	-139	634
Toeslagverlening	-584	-4.420
Incidentele mutaties	-155	247
Andere oorzaken	-200	-2
Totaal	-3.083	31.434

Het totaalresultaat van -3.083 wordt voornamelijk veroorzaakt door het resultaat op beleggingsopbrengsten in combinatie met de wijziging van de rentetermijnstructuur.

Bedragen in € x 1.000	2020	2019
Beleggingsopbrengsten exclusief wijziging RTS TV	12.919	21.686
Wijziging RTS TV	-14.953	-16.808
Totaal resultaat beleggingsopbrengsten	-2.034	4.878

In het verslagjaar bedraagt het resultaat van PensioenfondsenKring1 - € 3.083. Hieronder wordt een korte toelichting op de belangrijkste resultaten gegeven.

- De positieve rendementen hebben niet het negatieve effect van de gedaalde rente kunnen compenseren waardoor een negatief resultaat op beleggingen is ontstaan.
- Het premieresultaat is licht positief. De premiedekkingsgraad bedraagt ca 109%.
- Op kans-systemen is een negatief resultaat ontstaan door een negatief resultaat op sterfte. Er is zowel een negatief resultaat op langleven (-134) als op kort leven (-266). Door het vrijvallen van de IBNS voorziening is een positief resultaat ontstaan (266). Op overige kanssystemen is een negatief resultaat van 5 ontstaan. In totaliteit is het resultaat op kanssystemen -139.
- De toeslagverlening per 1 januari 2021 is in het resultaat verwerkt.
- Eind van het jaar zijn de sterftegrondslagen aangepast wat tot een afname van de Technische Voorziening (274) heeft geleid. Daarnaast is de kostenvoorziening verhoogd (met 429) wegens het inactief worden van de kring per 1 juli 2020. Dit heeft tot een toename van de totale Technische Voorziening gezorgd. Dit is verantwoord onder incidentele mutaties.

13.5.2 Premies

De Pensioenwet schrijft voor dat de feitelijke premie, de gedempte kostendekkende premie en de (ongedempte) kostendekkende premie worden gekwantificeerd. De samenstelling van de premie is opgenomen in onderstaande tabel.

Bedragen in € x 1.000	2020	2019
Feitelijke premie	187	763
Kostendekkende premie	195	924
Gedempte kostendekkende premie	127	739

De samenstelling van de feitelijke premie is als volgt:

Bedragen in € x 1.000	2020	2019
Nominaal pensioeninkoop	100	511
Risicokoopsom overlijdensrisico	13	33
Risicokoopsom Premievrijstelling	3	14
Solvabiliteitsopslag	11	50
Opslag pensioenuitvoeringskosten	0	131
Beschikbaar voor vorming algemene middelen	60	24
Totaal	187	763

De opslag uitvoeringskosten is in 2020 gelijk aan nul doordat in 2020 is overgestapt op de methode waarbij alle kosten vanuit de kostenvoorziening worden gefinancierd. Deze overgang heeft per 1 juli 2020 plaatsgevonden. De vrijval over de uitkeringen in de 1^e helft van 2020 is ook aan de totale kostenvoorziening toegevoegd. Daarna zijn alle kosten aan de kostenvoorziening onttrokken en het rendement van de kring wordt aan de kostenvoorziening toegevoegd.

De samenstelling van de kostendekkende premies is als volgt:

Bedragen in € x 1.000	Kostendekkende premie 2020	Gedempte kostendekkende premie 2020	Kostendekkende premie 2019	Gedempte kostendekkende premie 2019
Nominaal pensioeninkoop op marktwaarde	171	81	698	365
Solvabiliteitsopslag	24	11	95	50
Opslag pensioenuitvoeringskosten	0	0	131	131
Voorwaardelijke onderdelen	-	35	-	193
Totaal	195	127	924	739

13.5.3 Solvabiliteitstoets

Voor het bepalen van het VEV (de solvabiliteitstoets) maken wij gebruik van het standaardmodel. Het bestuur acht het gebruik van het standaardmodel passend voor de risico's van de kring. Op basis hiervan bedraagt het (M)VEV op 31 december 2020:

Bedragen in € x 1.000	31-12-2020	31-12-2019
Aanwezig eigen vermogen	28.351	31.434
Minimaal vereist eigen vermogen	6.404	6.190
Vereist eigen vermogen	21.222	20.849

De vermogenspositie van PensioenfondsenKring1 kan als gevolg hiervan worden gekarakteriseerd als voldoende.

13.5.4 Bevindingen en oordeel certificerend actuaire

Opdracht

Door Stichting Achmea Algemeen Pensioenfonds te Zeist is voor collectiviteitkring Pensioenfondsenkring 1 aan Towers Watson Netherlands B.V. de opdracht verleend tot het afgeven van een actuariële verklaring als bedoeld in de Pensioenwet over het boekjaar 2020.

Onafhankelijkheid

Als waarmerkend actuaire ben ik onafhankelijk van Stichting Achmea Algemeen Pensioenfonds, zoals vereist conform artikel 148 van de Pensioenwet. Ik verricht geen andere werkzaamheden voor het pensioenfonds, anders dan de werkzaamheden uit hoofde van de actuariële functie.

Gegevens

De gegevens waarop mijn onderzoek is gebaseerd, zijn verstrekt door en tot stand gekomen onder de verantwoordelijkheid van het bestuur van het pensioenfonds. Voor de toetsing van de technische voorzieningen en voor de beoordeling van de vermogenspositie heb ik mij gebaseerd op de financiële gegevens die ten grondslag liggen aan de jaarrekening.

Afstemming accountant

Op basis van de door mij en de accountant gehanteerde Handreiking heeft afstemming plaatsgevonden over de werkzaamheden en de verwachtingen bij de controle van het boekjaar. Voor de toetsing van de technische voorzieningen en voor de beoordeling van de vermogenspositie als geheel heb ik de materialiteit bepaald op € 1.790.000. Met de accountant ben ik overeengekomen om geconstateerde afwijkingen boven € 89.500 te rapporteren. Deze afspraken zijn vastgelegd en de uitkomsten van mijn bevindingen zijn met de accountant besproken.

Ik heb voorts gebruik gemaakt van de door de accountant in het kader van de jaarrekeningcontrole onderzochte basisgegevens. De accountant van het pensioenfonds heeft mij geïnformeerd over zijn bevindingen ten aanzien van de betrouwbaarheid (materiële juistheid en volledigheid) van de basisgegevens en de overige uitgangspunten die voor mijn beoordeling van belang zijn.

Werkzaamheden

Ter uitvoering van de opdracht heb ik, conform mijn wettelijke verantwoordelijkheid zoals beschreven in artikel 147 van de Pensioenwet, onderzocht of is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet. De door het pensioenfonds voor collectiviteitkring Pensioenfondsenkring 1 verstrekte basisgegevens zijn zodanig dat ik die gegevens als uitgangspunt van de door mij beoordeelde berekeningen heb aanvaard.

Als onderdeel van de werkzaamheden voor de opdracht heb ik onder meer onderzocht of:

- de technische voorzieningen, het minimaal vereist eigen vermogen en het vereist eigen vermogen toereikend zijn vastgesteld;
- de kostendekkende premie voldoet aan de gestelde wettelijke vereisten;
- het beleggingsbeleid in overeenstemming is met de prudent-person regel.

Voorts heb ik mij een oordeel gevormd over de vermogenspositie van de collectiviteitkring. Daarbij heb ik mij gebaseerd op de tot en met balansdatum aangegane verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen en is mede het financieel beleid van de collectiviteitkring in aanmerking genomen.

Mijn onderzoek heb ik zodanig uitgevoerd, dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de resultaten geen onjuistheden van materieel belang bevatten.

De beschreven werkzaamheden en de uitvoering daarvan zijn in overeenstemming met de binnen het Koninklijk Actuariel Genootschap geldende normen en gebruiken en vormen naar mijn mening een deugdelijke grondslag voor mijn oordeel.

Oordeel

De technische voorzieningen zijn, overeenkomstig de beschreven berekeningsregels en uitgangspunten, als geheel gezien, toereikend vastgesteld.

Het eigen vermogen van de collectiviteitkring is op de balansdatum hoger dan het wettelijk vereist eigen vermogen. Met inachtneming van het voorafgaande heb ik mij ervan overtuigd dat is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet.

De beleidsdekkingsgraad van de collectiviteitkring op balansdatum is hoger dan de dekkingsgraad bij het vereist eigen vermogen.

Mijn oordeel over de vermogenspositie van Stichting Achmea Algemeen Pensioenfonds voor collectiviteitkring Pensioenfondsenkring 1 is gebaseerd op de tot en met balansdatum aangegane verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen. De vermogenspositie is naar mijn mening voldoende. Daarbij is in aanmerking genomen dat de mogelijkheden tot het realiseren van de beoogde toeslagen beperkt zijn.

Voor de volledigheid merk ik op dat, als op balansdatum rekening zou worden gehouden met de door DNB doorgevoerde wijziging van de rentetermijnstructuur per 1 januari 2021, mijn oordeel over de vermogenspositie niet zou wijzigen.

Rotterdam, 21 juni 2021

René van de Meerakker AAG
Verbonden aan Towers Watson Netherlands B.V.

13.6. Risicoparagraaf

De doelstellingen van de kring vinden hun basis in het pensioenreglement, de ambitie van de kring en de risicohouding. De risico's op het gebied van verzekeren en beleggen liggen geheel op het niveau van de kringen. Op het niveau van het APF (de bedrijfsomgeving) worden, buiten het ondernemingsrisico, de risico's verder zoveel mogelijk beperkt.

Risicobeheersing

De beschrijving van de risicobeheersing is opgenomen in het hoofdstuk 4.2 en verder. De beschrijving is wat betreft de niet-financiële risico's van toepassing op het niveau van bedrijfsomgeving en alle pensioenkringen.

In de paragraaf risicobeheer in de jaarrekening van Pensioenfondsenkring 1 zijn tabellen opgenomen die inzicht geven in de samenstelling van de hieronder beschreven financiële risico's.

Doelstellingen en risicohouding

Uitgangspunt van het beleggingsbeleid van de kring is de ambitie en risicohouding van de deelnemers. Deze uitgangspunten zijn vastgesteld in overleg met het Belanghebbendenorgaan. Door middel van een ALM-studie is inzicht verkregen welke mate van beleggingsrisico nodig is om de doelstellingen van de kring te kunnen bereiken. Daarbij wordt rekening gehouden met een balans tussen de belangen van Deelnemers, Gewezen deelnemers en Pensioengerechtigden. In deze afweging spelen naast de dekkingsgraadontwikkeling onder andere het premie-, pensioen- en toeslagresultaat een rol.

De risicohouding van de kring komt voor de lange termijn tot uitdrukking in de door een kring gekozen ondergrenzen in het kader van de haalbaarheidstoets en voor de korte termijn in de hoogte van het dekkingsgraadrisico en de bandbreedte hiervoor. Het beleid is vastgelegd in de ABTN van de kring. In 2020 is de risicohouding van de kring niet veranderd.

Financieel Crisisplan

Voor Pensioenfondsenkring 1 is een crisisplan opgesteld. In dit crisisplan zijn de te nemen stappen en maatregelen weergegeven in specifieke (negatieve) scenario's. Het crisisplan geeft het bestuur een handvat ten aanzien van de wijze waarop het zal handelen in geval van een crisis. Het crisisplan is in 2020 tekstueel geüpdatet..

13.6.1 Renterisico

Renterisico ontstaat doordat de looptijd van pensioenverplichtingen van nature langer is dan de looptijd van pensioenbeleggingen. Een verandering van de rente levert daardoor een resultaat op en heeft effect op de dekkingsgraad. Als er geen beheersmaatregelen worden genomen is dit risico zeer groot.

Een hogere renteafdekking helpt het fonds de kans en impact te beperken dat de verplichtingen niet op dezelfde wijze in waarde veranderen als de beleggingen.

Als de kring een reële indexatieambitie heeft, kan het volledig of grotendeels afdekken van het renterisico problemen opleveren. In het geval dat de inflatie onverwachts fors toeneemt, is het bijvoorbeeld aannemelijk dat ook de rente stijgt.

Het renterisico wordt beheerst door te beleggen in Vastrentende Waarden en in Rente Overlay fondsen. Wij maken voor de Pensioenfondsenkring 1 gebruik van een strategie waarbij 60% van de rentegevoeligheid van de pensioenverplichtingen op basis van de marktrente wordt afgedekt.

De daling van de swaprente droeg in 2020 negatief bij aan de dekkingsgraad, doordat het renterisico niet volledig is afgedekt.

13.6.2 Marktrisico

Marktrisico is het risico dat (een categorie van) beleggingen minder waard worden door ontwikkelingen in de algemene economische of politieke situatie. Het pensioenfonds neemt bewust marktrisico op grond van het verwachte extra rendement dat een belegging in bijvoorbeeld aandelen zou kunnen opleveren boven risicoloos beleggen. Het beleggingsplan wordt opgesteld op basis van de beleggingsopdracht die is afgeleid uit de ALM-studie en de beleggingsbeginselen die als uitgangspunt voor het beleggingsbeleid gelden. Jaarlijks beoordeelt het bestuur op basis van de actuele ontwikkelingen of bijstelling gewenst is.

Bij de invulling en uitvoering van het beleggingsbeleid op grond van het prudent person beginsel wordt rekening gehouden met het concentratierisico en voldoende diversificatie toegepast.

13.6.3 Valutarisico

Valutarisico is het risico dat door verandering in valutakoersen de waarde van beleggingen in vreemde valuta daalt. Dit risico is voor de Pensioenfondsenkring 1 beperkt: het grootste gedeelte van de beleggingsportefeuille heeft de euro als onderliggende waarde. Voor het deel van de beleggingen dat niet in euro's genoteerd is het valutarisico afgedekt binnen de fondsen waarin wordt belegd. De wereldwijde aandelenportefeuille (ontwikkelde markten) en indirect vastgoed wordt voor 75% afgedekt. Het valutarisico op vastrentende waarden wordt voor 100% afgedekt. Exposure naar valuta's in opkomende landen dekt Centraal Beheer APF niet af.

13.6.4 Liquiditeitsrisico

Liquiditeitsrisico is het risico dat beleggingen niet of nauwelijks verhandeld kunnen worden op de beurs. Met name het gebruik van derivaten voor het afdekken van renterisico en valutarisico veroorzaakt een liquiditeitsrisico doordat marktbevingen tot grote hoeveelheden benodigd onderpand kunnen leiden. De kring belegt dusdanig dat de portefeuille zo goed mogelijk aan de liquiditeitsbehoefte kan voldoen. Een zeer groot deel van de portefeuille is belegd in effecten die worden verhandeld op openbare gereguleerde markten zoals een effectenbeurs. Hierdoor is het liquiditeitsrisico beperkt.

13.6.5 Kredietrisico

Kredietrisico is het risico dat de onderneming of staat waarin wordt belegd niet aan zijn betalingsverplichtingen kan voldoen. Daarnaast kan kredietrisico ontstaan bij gestructureerde producten, vorderingen op een tegenpartij of onderhandse derivatencontracten. Om dit risico te beheersen wordt het grootste deel van de beleggingsportefeuille

belegd in effecten met een hoge kredietwaardigheid. Daarnaast worden transacties gespreid over meer aanbieders en wordt in sommige gevallen onderpand vereist.

13.6.6 Inflatierisico

Het inflatierisico betreft het risico dat inflatie de waarde van de beleggingen aantast (in termen van koopkracht). Dit risico wordt beheerst door beleggingen te kiezen die in waarde stijgen als er meer inflatie is. De Module Inflatie is hiervoor zeer geschikt.

13.6.7 Verzekeringstechnische risico's

Het verzekeringstechnische risico is het risico dat verliezen optreden als gevolg van afwijkende sterfte en arbeidsongeschiktheidsresultaten. De grondslagen voor het bepalen van het sterfterisico worden jaarlijks automatisch aangepast op basis van actuele CBS-cijfers. Het overlijdens- en arbeidsongeschiktheidsrisico is in Pensioenfondsenkring 1 niet afgedekt door herverzekering (zie 12.2.4)

13.7. Terugblik 2020

Pensioenfondsenkring1 is per 1 januari 2019 toegetreden tot het Centraal Beheer APF.

In 2019 is bekend geworden dat de huidige werkgever binnen Pensioenfondsenkring1 zijn werkzaamheden zal gaan afbouwen en staken. Per 1 juli 2020 is de volledige actieve opbouw beëindigd en is de kring een inactieve kring geworden. Het bestuur heeft in overleg met het belanghebbendenorgaan een onderzoek gedaan naar de mogelijkheden de kring samen te voegen met een andere kring. Op dit moment is besloten voorlopig zelfstandig verder te gaan. Dit mede gelet op de verschillende externe onzekerheden zoals Corona, de financiële marktontwikkelingen en het nieuwe Pensioenakkoord. De komende periode zal nader bekeken worden op welke wijze de kring verder een toekomstbestendige keuze kan maken.

In 2020 zijn de dekkingsgraden door de Corona-crisis sterk geraakt. De dekkingsgraad binnen Pensioenfondsenkring 1 is daardoor ook gedaald. Op het dieptepunt was de dekkingsgraad van Pensioenfondsenkring 1 gezakt tot onder 105% (MVEV). De dekkingsgraad is eind 2020 weer opgelopen naar 117,9%. Circa 3% punt lager dan eind 2019.

Op basis van de beleidsdekkingsgraad per 31 oktober 2020 is besloten tot een toeslagverlening van 0,38%. Ondanks de gedaalde rente hebben de rente-afdekking, de hoge rendementen en de vrijval van de uitkeringen de dekkingsgraad over heel 2020 stabiel gehouden.

13.8. Gebeurtenissen na balansdatum

Nieuwe UFR per 1 januari 2021

De technische voorzieningen zijn vastgesteld op basis van de rentetermijnstructuur van De Nederlandsche Bank per 31 december 2020 en de factoren zoals genoemd in de grondslagen bij de jaarrekening.

Vanaf 2021 wordt de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur gebaseerd op een nieuwe UFR (ultimate forward rate). De nieuwe UFR parameters worden vanaf 1 januari 2021 in vier gelijke stappen ingevoerd. Met de stapsgewijze invoering zullen de nieuwe UFR parameters begin 2024 volledig zijn ingevoerd. DNB zal de rentetermijnstructuur in de periode tot 1 januari 2024 baseren op een gewogen gemiddelde van de rentetermijnstructuur op basis van de huidige en de nieuwe UFR-parameters, waarbij de gewichten jaarlijks op 1 januari met gelijke stappen aangepast worden. Deze stapsgewijze invoering zorgt ervoor dat het effect van de nieuwe UFR-methode op de dekkingsgraden van pensioenfondsen zich geleidelijk in de tijd materialiseert.

De Technische Voorziening ultimo 2020 is gebaseerd op de per 31 december 2020 door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur voor pensioenfondsen, gebaseerd op de huidige UFR parameters. Als de Technische Voorziening

ultimo 2020 reeds gebaseerd zou zijn op de nieuwe UFR parameters die van toepassing zijn in 2021 dan zou de Technische Voorziening 159.475 bedragen. De actuele dekkinggraad zou dan 117,2% bedragen. Bij toepassing van de UFR parameters die gelden in 2024, zou de Technische Voorziening 162.766 bedragen en de actuele dekkinggraad 114,8%.

Tezamen met het effect van de verwachte daling van het tienjaars voortschrijdende gemiddelde van de rente zal een verhogend effect op de technische voorzieningen ontstaan wat een drukkend effect op de dekkinggraad heeft.

Pensioenakkoord

Wij hebben het consultatiedocument met betrekking tot de Wet toekomst pensioenen zien verschijnen. Wij hebben ons daarin verdiept en ons oordeel daarover gevormd. Wij hebben werkgroepen samengesteld om ons voor te bereiden op de stappen die we als APF moeten nemen op de korte en wat langere termijn. Ook hebben wij onze denkbeelden over het Pensioenakkoord en hoe wij daarmee om willen gaan richting onze klanten gecommuniceerd via diverse kanalen. In 2021 hebben we onze reactie ingediend op het consultatiedocument en onze plannen om met het nieuwe Pensioenakkoord aan de slag te gaan verder uitgewerkt. Verder is in kaart gebracht welke stappen dit jaar moeten worden ondernomen in het kader van de implementatie van het Pensioenakkoord en welke stappen na 2021 moeten volgen.

Verslag Kring RBS

14. Verslag Kring RBS

Binnen de Kring RBS wordt vanaf 1 maart 2017 de pensioenregeling van RBS uitgevoerd. Met ingang van 1 januari 2018 vindt geen nieuwe pensioenopbouw meer plaats. De kring heeft een goede financiële positie en streeft daarmee na om de pensioenaanspraken van de niet-actieve en gepensioneerde deelnemers jaarlijks met de prijsinflatie te verhogen.

In overleg met het BO wordt hierbij goed naar het beleggingsbeleid gekeken om gezamenlijk vast te stellen op welke wijze deze toeslagverlening ook op de langere termijn het beste waargemaakt kan worden. In 2020 is een ALM studie afgerond die heeft geleid tot een beperkte aanpassing van de beleggingsmix, daarbij is tevens besloten te sturen op een reële dekkingsgraad door bij een reële dekkingsgraad van 90% verder het risico af te bouwen zodat de toeslagverlening volledig kan worden toegekend. Dit beleid zal worden geïmplementeerd zodra de reële dekkingsgraad 90% heeft bereikt.

Nadere financiële informatie over Kring RBS is opgenomen in de financiële verantwoording (hoofdstuk 27).

14.1. Kerncijfers Kring RBS

Hierna genoemde bedragen zijn in euro x1.000, tenzij anders toegelicht.

Bedragen in € x 1.000	31-12-2020	31-12-2019	31-12-2018	31-12-2017
Werkgevers	-	-	-	1
Deelnemers	1.839	1.846	1.849	1.867
Actieven en arbeidsongeschikten	18	20	20	
Gewezen deelnemers	1.635	1.656	1.687	1.740
Pensioengerechtigden	186	170	142	127
Toeslagverlening	0,99%	1,47%* en 1,64%		

*In 2019 is zowel de toeslag over 2018 (1,47%) als over 2019 (1,64%) verleend.

Beleggingsperformance

	2020	2019	2018	2017
Beleggingsrendement	12,12%	17,58%	-0,84%	4,27%
Benchmarkrendement	12,63%	18,04%	1,17%	4,08%
Kosten vermogensbeheerder in % van gem. belegd vermogen	0,281%	0,247%	0,266%	0,254%
Transactiekosten in % van gem. belegd vermogen	0,218%	0,140%	0,108%	0,077%

Premie, saldo overdracht van rechten, uitkeringen en kosten

Bedragen in € x 1.000	2020	2019	2018	2017
Premiebijdragen	-	-	-	7.656
Saldo overdracht van rechten	-540	-819	1.967	-767.812
Pensioenuitkeringen	-5.033	-4.434	-3.884	-2.814

Technische Voorzieningen

Bedragen in € x 1.000	2019	2019	2018	2017
Gemiddelde gehanteerde rekenrente	0,23%	0,80%	1,48%	1,61%
Actieven en arbeidsongeschikten	1.828	1.676	1.205	965
Gewezen Deelnemers	608.537	541.779	450.614	434.578
Pensioentrekkenden	116.783	100.432	82.761	70.647
Overige (oa schadereserve en reservering toeslagverlening)	30.820	12.834	1.570	9.813
Totaal	757.968	656.721	536.150	516.003

Dekkingsgraad

	31-12-2020	31-12-2019	31-12-2018	31-12-2017
Actuele dekkingsgraad ultimo	133,2	138,1	145,0	153,3
Beleidsdekkingsgraad (december)	129,1	139,5	151,9	149,9

Belegd vermogen

Bedragen in € x 1.000	31-12-2020	31-12-2019	31-12-2018	31-12-2017
Vastgoedbeleggingen	68.382	39.554	35.641	35.688
Aandelen	276.512	197.744	155.371	173.895
Vastrentende waarden	436.035	548.834	466.273	461.976
Derivaten	175.500	95.332	102.089	96.489
Overige beleggingen	52.414	24.454	17.066	27.676
Totaal belegd vermogen	1.008.643	905.918	776.440	795.724

Beleggingsresultaat

	2020	2019	2018	2017
Directe beleggingsopbrengsten	1.377	1.451	70	6.281
Indirecte beleggingsopbrengsten, waarvan	108.157	134.015	-6.558	5.699
- Beheerkosten	2.096	1.805	2.111	1.979
- Transactiekosten	2.057	1.226	858	600
Afslag op rendement voor weerstandsvermogen	-203	-263	-38	26
Kosten van vermogensbeheer	562	351	198	460

* In 2018 zijn de Overlay fondsen onder Derivaten opgenomen. Voor de vergelijkbaarheid is de presentatie van 2017 aangepast.

14.2. Pensioenparagraaf

Karakter pensioenovereenkomst	Middelloodregeling (Uitkeringsovereenkomst) – er vindt echter geen opbouw meer plaats.
Standaard pensioendatum	De dag waarop de 68-jarige leeftijd wordt bereikt
Ouderdomspensioen	1,8750% van de pensioengrondslag (2020) – alleen van toepassing voor reeds arbeidsongeschikte deelnemers
Partnerpensioen (opbouwbasis)	1,3130% van de pensioengrondslag (2020) – alleen van toepassing voor reeds arbeidsongeschikte deelnemers
Wezenpensioen (opbouwbasis)	0,2630% van de pensioengrondslag (2020) – alleen van toepassing voor reeds arbeidsongeschikte deelnemers
Voortzetting deelname bij arbeidsongeschiktheid	De deelname wordt premievrij voortgezet op basis van een 6-klassen systeem als voldaan wordt aan de in de pensioenregeling opgenomen voorwaarden.

Flexibilisering	- Vanaf 1 januari 2018 is de pensioenregeling van Kring RBS gewijzigd waardoor het mogelijk is om de ingangsdatum van het ouderdomspensioen te vervroegen vanaf 10 jaar vóór de betreffende deelnemer de voor hem/haar geldende AOW-leeftijd bereikt. Vervroegen van het ouderdomspensioen tot 5 jaar voor de AOW-leeftijd is zonder meer mogelijk; indien de deelnemer wenst om het pensioen eerder in te laten gaan dan is dit onder voorwaarde dat er wordt gestopt met werken. - Uitstel kan tot 5 jaar na de voor betreffende deelnemer geldende AOW-leeftijd - Hoog-laag - Uitrui partnerpensioen - Deeltijdpensioen

14.2.1 Toeslagbeleid

Het bestuur beslist jaarlijks of en in hoeverre binnen de kring een toeslag op pensioenaanspraken en pensioenrechten van de (gewezen) deelnemers, gewezen partners en pensioengerechtigden kan worden toegekend. Dit is afhankelijk van de financiële situatie. Voor het bepalen van de financiële situatie wordt uitgegaan van de beleidsdekkingsgraad ultimo oktober voorafgaand aan het eerstvolgende toeslagmoment. De toeslagambitie is een toeslag gemaximeerd op de stijging van het CBS-consumentenprijsindexcijfer afgeleid (CPI-afgeleid), over de periode van september tot september in het voorafgaande jaar.

Op 31 oktober 2020 was de beleidsdekkingsgraad op een zodanig niveau, dat de toeslagambitie, de stijging van de Consumentenprijsindex (CPI) voor alle huishoudens afgeleid, kon worden behaald. De CPI over de periode 1 oktober van 2019 tot 1 oktober 2020 was 0,99%.

Het bestuur heeft daarop in december 2020 het besluit genomen om per 1 januari 2021 een toeslag te verlenen van 0,99% op de pensioenaanspraken van de deelnemers, de gewezen deelnemers en de pensioengerechtigden voor de Kring RBS. Dit betreft de maximaal te verlenen toeslag. Deze toeslag is meegenomen in de technische voorzieningen per 31 december 2020.

14.2.2 Herstelplan

Er is op dit moment geen sprake van een reservetekort. Daarom heeft Kring RBS geen herstelplan.

14.2.3 Haalbaarheidstoets

De aanvangshaalbaarheidstoets is in 2017 voor het eerst uitgevoerd bij de start van Kring RBS. De ondergrenzen, gehanteerd in de aanvangshaalbaarheidstoets, zijn afgesproken in overleg met het BO RBS. De uitkomsten van de haalbaarheidstoets 2020 (HBT) zijn hieronder weergegeven met als vergelijking de vastgelegde risicohouding:

Tabel Haalbaarheidstoets 2020: Pensioenresultaten

Uitgangspositie	Grens	Pensioenresultaat	
		Risicohouding	Jaarlijkse HBT
Vereiste financiële Positie	Verwacht pensioenresultaat	90%	-
Feitelijke financiële Positie	Verwacht pensioenresultaat	95%	102%
	Maximale afwijking pensioenresultaat in slecht weer scenario	40%	11%

De uitkomsten op fondsniveau zijn het gemiddelde van de leeftijdscohorten, gewogen naar aantallen per cohort. Dit leidt tot een verwacht pensioenresultaat op fondsniveau van 102% en de afwijking van het verwacht pensioenresultaat in een slechtweerscenario van 11%. Dit sluit nog steeds aan bij de in 2017 vastgestelde ondergrenzen in de aanvangshaalbaarheidstoets.

14.2.4 Gesloten kring: beëindiging herverzekering per 31 december 2017

Door werkgever RBS is per 1 januari 2018 de pensioenopbouw bij Centraal Beheer APF beëindigd. Er is wel opbouw voor arbeidsongeschikte deelnemers met premievrijstelling. Hiermee is Kring RBS een gesloten kring. Wel is er sprake van (toekomstige) pensioenuitkeringen. Het vermogen van de kring wordt belegd conform het beleggingsbeleid dat is vastgelegd in de Abtn. Centraal Beheer APF voert de pensioenregeling uit zoals overeengekomen in de uitvoeringsovereenkomst tot en met 10 april 2018 en het uitvoeringsreglement RBS dat aansluitend inging. Door de inwerkingtreding van de Wijziging van de Pensioenwet en enige andere wetten (Verzamelwet pensioenen 2017) op 11 april 2018 trad het uitvoeringsreglement RBS in werking. De beide herverzekeringen (leven en arbeidsongeschiktheid) bij elipsLife zijn geëindigd per 31 december 2017.

14.3. Financiële paragraaf

Dekkingsgraad

De ontwikkeling van de verschillende dekkingsgraden* gedurende het verslagjaar is als volgt:

	31-12-2020	31-12-2019	31-12-2018	31-12-2017
Actuele dekkingsgraad	133,2%	138,1%	145,0%	153,3%
Beleidsdekkingsgraad	129,1%	139,5%	151,9%	149,9%
Reële dekkingsgraad*	104,9%	110,9%	121,3%	120,3%
Vereiste dekkingsgraad	114,4%	113,6%	114,1%	114,4%

* De verschillende dekkingsgraden worden toegelicht in de begrippenlijst (bijlage 1).

Kostenvoorziening

Voor de uitvoeringskosten is een kostenvoorziening gevormd. Deze is onderdeel van de totale voorziening. Aan deze kostenvoorziening worden jaarlijks de uitvoeringskosten onttrokken en het rendement van de kring wordt aan de kostenvoorziening toegevoegd. In 2020 leidt dit tot onderstaande verloop van de kostenvoorziening:

Bedragen in € x 1.000	2020
Beginstand kostenvoorziening	19.129
Onttrekking uitvoeringskosten	-570
Rendement	2.129
Eindstand kostenvoorziening	20.688

Eind 2020 is de kostenvoorziening ca 2,8% van de totale Technische Voorziening

Uitvoerings- en Vermogensbeheerkosten

De *administratieve uitvoeringskosten* omvatten:

- vaststellen en innen van de premie;
- registratie van pensioenaanspraken en –rechten;
- het betalen van de pensioenen;
- informatieverstrekking en communicatie met betrokkenen;
- bestuur; en
- toezicht door toezichthouders.

De kosten per deelnemer zijn berekend o.b.v. actieven + uitkeringsgerechtigden, exclusief inactieve deelnemers.

Vanaf 1 januari 2019 is in de uitvoeringsovereenkomst betreffende kosten een duidelijker en transparanter onderscheid gemaakt in uitvoeringskosten (afname) en beleggingskosten (toename). Dit heeft ook invloed op de verantwoording van deze kosten. Deze nieuwe afspraken leiden op totaal niveau niet tot een hoger kostenniveau dan reeds met de kringen was afgesproken.

Uitvoeringskosten

Bedragen in € x 1.000	2020	2019	2018	2017*
Administratieve uitvoeringskosten	570	771	854	1.055
In euro's per deelnemer	2.794	4.056	5.272	7.378
Vermogensbeheerkosten	2.658	2.154	2.111	1.979
In percentage over het gemiddeld belegd vermogen	0,281	0,247	0,266	0,254
Transactiekosten	2.057	1.226	856	600
In percentage over het gemiddeld belegd vermogen	0,218	0,140	0,108	0,077
Gemiddeld belegd vermogen	945.256	873.300	794.152	778.828

* De getallen in de kolom 2017 betreffen de periode van 1-3-2017 tot en met 31-12-2017.

Administratieve uitvoeringskosten

De kosten per deelnemer zijn berekend o.b.v. actieven + uitkeringsgerechtigden, exclusief inactieve deelnemers. Omdat de werkgever zijn activiteiten in Nederland heeft beëindigd, daalt het aantal actieven naar nihil waar het aantal inactieven even hard stijgt. Voor de berekening tellen alleen de actieven mee. Hierdoor ontstaan kosten per deelnemer die geen reëel beeld geven en niet kunnen worden vergeleken met een actief fonds.

Transactiekosten

Tot de transactiekosten zijn gerekend de kosten voor aan- en verkoop van beleggingen, de kosten voor de acquisitie van illiquide beleggingen en de deelname in beleggingsfondsen. Kosten die niet zijn toebedeeld aan een van de drie categorieën zijn naar rato over deze drie categorieën verdeeld.

Vermogensbeheerkosten

Kosten vermogensbeheer omvatten:

1. kosten van fiduciair vermogensbeheer,
2. bewaarloon;
3. advieskosten;
4. performance gerelateerde kosten; en
5. interne kosten (bijvoorbeeld kosten voor governance).

In dit bestuursverslag zijn de 'aanbevelingen over het afleggen van verantwoording over de kosten' van de Pensioenfederatie gevolgd. De gemaakte kosten, zoals hieronder opgenomen, zijn ook aan de toezichthouder (DNB) gerapporteerd.

De kosten van vermogensbeheer omvatten de kosten die door de custodian en vermogensbeheerder direct bij het fonds in rekening zijn gebracht.

Vermogensbeheerkosten	2020	2019	2018	2017*
Kosten van fiduciair vermogensbeheer	279	177	158	127
Vermogensbeheerkosten pensioenfondsen en bestuursbureau	283	174		
Bewaarloon		-	62	24
Advieskosten		-		-
Performance gerelateerde kosten		-		-
Interne kosten		-		-
Overige kosten		-		59
Totaal kosten toe te wijzen aan categorieën incl. overlay	2.096	1.803	1.891	1.770
Totaal	2.658	2.154	2.111	1.979

* De getallen in de kolom 2017 betreffen de periode van 1-3-2017 tot en met 31-12-2017.

14.4. Vermogensbeheer

Deze paragraaf beschrijft de onderdelen van het beleggingsbeleid die specifiek voor de Kring RBS zijn ingericht. Het beleid en de ontwikkelingen die voor alle kringen gelijk zijn hebben wij beschreven in hoofdstuk 6.

De Kring RBS belegt in verschillende modules. Dit zijn de modules 'Inflatie, Rendement en Rente en de Matchingportefeuille'. Het beleid zoals dat in de verschillende modules is gevoerd en de resultaten hiervan zijn nader beschreven in hoofdstuk 6.5.

Als beleggingsdoel heeft het Centraal Beheer APF: een zo hoog mogelijke opbrengst per ingelegde euro. Daarmee streven wij naar zoveel mogelijk inkomen voor later. Voorwaarde is dat de premie op verantwoorde en solide wijze wordt belegd. De beleggingen worden zodanig vormgegeven dat deze passen binnen de aan te houden risicohouding.

14.4.1 Portefeuillewaarde en rendementen

In onderstaande tabellen worden de feitelijke verdeling van de portefeuilles en het rendement in kring RBS weergegeven.

Kring RBS	Bedragen 2020	Verdeling	Bedragen 2019	Verdeling
Rendement	382.987.515	38,0%	277.245.464	30,6%
Rente & Matching	461.781.975	45,8%	539.598.486	59,6%
Inflatie	159.359.364	15,8%	85.910.737	9,5%
Liquide Middelen	4.514.448	0,4%	3.162.897	0,3%
Totaal Assets	1.008.643.303	100,0%	905.917.583	100,0%

Kring RBS	Rendement 2020	Benchmark 2020	Rendement 2019	Benchmark 2019
Rendement	5,60%	7,09%	19,44%	21,19%
Rente	3,48%	3,39%	5,10%	4,90%
Matching	65,49%	65,48%	52,08%	52,09%
Inflatie	-5,88%	-7,99%	13,29%	13,74%
Totaal Assets	12,12%	12,63%	17,58%	18,04%

In hoofdstuk 6 zijn de rendementen van de modules toegelicht.

14.4.2 Beheerkosten van het fonds

De kosten van vermogensbeheer omvatten de kosten die door de custodian en vermogensbeheerder direct bij het fonds in rekening zijn gebracht. Deze kosten bestaan over het verslagjaar uit de kosten voor fiduciair beheer en bewaarloon € 279 (2019: € 177).

De beheerkosten die door de vermogensbeheerders ten laste van beleggingsfondsen zijn gebracht zijn onderdeel van de indirecte beleggingsopbrengsten. Deze bedragen over het verslagjaar 2.096 (2019: € 1.805). Transactiekosten zijn onderdeel van de aan- en verkooptransacties van beleggingen. Deze zijn eveneens onderdeel van de indirecte beleggingsopbrengsten en bedragen over het verslagjaar 2.057 (2019: € 1.226). De toename in transactiekosten is grotendeels te verklaren door de tussentijdse aanpassing van het beleggingsbeleid, een toename van de kosten in het aandelenfonds ten opzichte van 2019 en de hogere kosten als gevolg van illiquiditeit in de markt vanwege de coronacrisis.

De beleggingscommissie bewaakt de ontwikkelingen van beheerd vermogen, vermogensrendementen en de kosten van het beheer nauwlettend en adviseert eventueel het bestuur ter zake.

De beleggingsopbrengsten bedroegen 108.769 (2019: € 134.852) voor een vermogen dat steeg van € 905.918 tot 1.008.643 per ultimo 2020 in de Kring RBS.

14.5. Actuariële paragraaf

14.5.1 Analyse van het resultaat

Het resultaat van Kring RBS bestaat uit de volgende componenten:

Bedragen in € x 1.000	2020	2019	2018	2017
Beleggingsopbrengsten	4.850	27.702	-33.392	17.987
Premie		-	-	4.449
Waardeoverdrachten	213	141	-39	241.352
Kosten	-	-	-737	84
Uitkeringen	18	-	-	7
Overige kanssystemen	2.007	-140	-64	-257
Toeslagverlening	-7.195	-18.395	-	-7.441
Incidentele mutaties	1.571	-882	732	11.057
Andere oorzaken	-8	-5	-286	8.052
Totaal	1.456	8.421	-33.786	275.290

Uitsplitsing Beleggingsresultaat

Bedragen in € x 1.000	2020	2019	2018	2017
Beleggingsresultaat exclusief wijziging RTS TV	108.691	136.123	-5.315	12.486
Wijziging RTS TV	-103.841	-108.421	-28.077	5.501
Totaal resultaat beleggingsopbrengsten	4.850	27.702	-33.392	17.987

In 2020 heeft het bestuur besloten om de pensioenen per 1 januari 2021 te verhogen met 0,99%. Deze toeslag is meegenomen in de technische voorzieningen per 31 december 2020.

Het resultaat bedraagt 1.456 in het verslagjaar. Hieronder wordt een korte toelichting op de belangrijkste resultaten gegeven.

- De positieve rendementen hebben, ondanks de gedaalde rente, geresulteerd in een positief resultaat op beleggingen.
- Daar er geen actieve deelnemers meer zijn is het premieresultaat nihil.
- Door een wijziging in de verwerking van de vrijval van de dekking voor kosten uit de kostenvoorziening is dit resultaat nihil. De kostenvoorziening wordt separaat als extra-comptabele post opgenomen en niet als opslag op de reguliere Technische Voorziening. Aan deze Technische Voorziening worden jaarlijks de kosten onttrokken en het rendement toegevoegd.
- Op kans-systemen is een positief resultaat ontstaan dit bestaat uit het resultaat op sterfte, arbeidsongeschiktheid en flexibilisering. Het resultaat op sterfte is positief door met name een hogere sterfte dan verwacht. Dit leidt tot een positief resultaat op langlevens. Op kort leven wordt door de toegekende extra nabestaandenpensioenen een negatief resultaat geleden.
- De toeslagverlening per 1 januari 2021 is in het resultaat verwerkt.
- Eind van het jaar zijn de sterftegrondslagen aangepast wat tot een afname van de Technische Voorziening heeft geleid.

14.5.2 Premies

Daar sinds 1 januari 2018 geen nieuwe opbouw meer plaatsvindt wordt er ook geen premie meer gestort in de kring.

14.5.3 Solvabiliteitstoets

Voor het bepalen van het VEV (de solvabiliteitstoets) maken wij gebruik van het standaardmodel. Het bestuur acht het gebruik van het standaardmodel passend voor de risico's van de kring. Op basis hiervan bedraagt het (M)VEV op 31 december 2020:

Bedragen in € x 1.000	31-12-2020	31-12-2019	31-12-2018	31-12-2017
Aanwezig eigen vermogen	251.346	249.890	241.469	275.255
Minimaal vereist eigen vermogen	30.601	26.437	21.799	21.402
Vereist eigen vermogen	109.319	89.199	75.536	74.387

De vermogenspositie van Kring RBS kan als gevolg hiervan worden gekarakteriseerd als toereikende solvabiliteit.

14.5.4 Bevindingen en oordeel certificerend actuaris

Opdracht

Door Stichting Achmea Algemeen Pensioenfonds te Zeist is voor Kring RBS aan Towers Watson Netherlands B.V. de opdracht verleend tot het afgeven van een actuariële verklaring als bedoeld in de Pensioenwet over het boekjaar 2020.

Onafhankelijkheid

Als waarmerkend actuaris ben ik onafhankelijk van Stichting Achmea Algemeen Pensioenfonds, zoals vereist conform artikel 148 van de Pensioenwet. Ik verricht geen andere werkzaamheden voor het pensioenfonds, anders dan de werkzaamheden uit hoofde van de actuariële functie.

Gegevens

De gegevens waarop mijn onderzoek is gebaseerd, zijn verstrekt door en tot stand gekomen onder de verantwoordelijkheid van het bestuur van het pensioenfonds. Voor de toetsing van de technische voorzieningen en voor de beoordeling van de vermogenspositie heb ik mij gebaseerd op de financiële gegevens die ten grondslag liggen aan de jaarrekening.

Afstemming accountant

Op basis van de door mij en de accountant gehanteerde Handreiking heeft afstemming plaatsgevonden over de werkzaamheden en de verwachtingen bij de controle van het boekjaar. Voor de toetsing van de technische voorzieningen en voor de beoordeling van de vermogenspositie als geheel heb ik de materialiteit bepaald op € 9.430.000. Met de accountant ben ik overeengekomen om geconstateerde afwijkingen boven € 471.500 te rapporteren. Deze afspraken zijn vastgelegd en de uitkomsten van mijn bevindingen zijn met de accountant besproken.

Ik heb voorts gebruik gemaakt van de door de accountant in het kader van de jaarrekeningcontrole onderzochte basisgegevens. De accountant van het pensioenfonds heeft mij geïnformeerd over zijn bevindingen ten aanzien van de betrouwbaarheid (materiële juistheid en volledigheid) van de basisgegevens en de overige uitgangspunten die voor mijn beoordeling van belang zijn.

Werkzaamheden

Ter uitvoering van de opdracht heb ik, conform mijn wettelijke verantwoordelijkheid zoals beschreven in artikel 147 van de Pensioenwet, onderzocht of is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet. De door het pensioenfonds voor Kring RBS verstrekte basisgegevens zijn zodanig dat ik die gegevens als uitgangspunt van de door mij beoordeelde berekeningen heb aanvaard.

Als onderdeel van de werkzaamheden voor de opdracht heb ik onder meer onderzocht of:

- de technische voorzieningen, het minimaal vereist eigen vermogen en het vereist eigen vermogen toereikend zijn vastgesteld;
- de kostendekkende premie voldoet aan de gestelde wettelijke vereisten;
- het beleggingsbeleid in overeenstemming is met de prudent-person regel.

Voorts heb ik mij een oordeel gevormd over de vermogenspositie van Kring RBS. Daarbij heb ik mij gebaseerd op de tot en met balansdatum aangegane verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen en is mede het financieel beleid van Kring RBS in aanmerking genomen.

Mijn onderzoek heb ik zodanig uitgevoerd, dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de resultaten geen onjuistheden van materieel belang bevatten.

De beschreven werkzaamheden en de uitvoering daarvan zijn in overeenstemming met de binnen het Koninklijk Actuarieel Genootschap geldende normen en gebruiken en vormen naar mijn mening een deugdelijke grondslag voor mijn oordeel.

Oordeel

De technische voorzieningen zijn, overeenkomstig de beschreven berekeningsregels en uitgangspunten, als geheel gezien, toereikend vastgesteld.

Het eigen vermogen van de Kring RBS is op de balansdatum hoger dan het wettelijk vereist eigen vermogen.

Met inachtneming van het voorafgaande heb ik mij ervan overtuigd dat is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet.

De beleidsdekkingsgraad van de Kring op balansdatum is hoger dan de dekkingsgraad bij het vereist eigen vermogen. Mijn oordeel over de vermogenspositie van Kring RBS is gebaseerd op de tot en met balansdatum aangegane verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen. De vermogenspositie is naar mijn mening voldoende. Daarbij is in aanmerking genomen dat de mogelijkheden tot het realiseren van de beoogde toeslagen beperkt zijn.

Voor de volledigheid merk ik op dat, als op balansdatum rekening zou worden gehouden met de door DNB doorgevoerde wijziging van de rentetermijnstructuur per 1 januari 2021, mijn oordeel over de vermogenspositie niet zou wijzigen.

Rotterdam, 21 juni 2021

René van de Meerakker AAG
Verbonden aan Towers Watson Netherlands B.V.

14.6. Risicoparagraaf

De doelstellingen van de kring vinden hun basis in het pensioenreglement, de ambitie van de kring en de risicohouding. De risico's op het gebied van verzekeren en beleggen liggen geheel op het niveau van de kringen. Op het niveau van het APF (de bedrijfsomgeving) worden, buiten het ondernemingsrisico, de risico's verder zoveel mogelijk beperkt

.Risicobeheersing

De beschrijving van de risicobeheersing is opgenomen in het hoofdstuk 4.2 en verder. De beschrijving is wat betreft de niet-financiële risico's van toepassing op het niveau van bedrijfsomgeving en alle pensioenkringen.

In de paragraaf risicobeheer in de jaarrekening van kring RBS zijn tabellen opgenomen die inzicht geven in de samenstelling van de hieronder beschreven financiële risico's.

Doelstellingen en risicohouding

Uitgangspunt van het beleggingsbeleid van de kring is de ambitie en risicohouding van de deelnemers. Deze uitgangspunten zijn vastgesteld in overleg met het Belanghebbendenorgaan. Door middel van een ALM-studie is inzicht verkregen welke mate van beleggingsrisico nodig is om de doelstellingen van de kring te kunnen bereiken. Daarbij wordt rekening gehouden met een balans tussen de belangen van Deelnemers, Gewezen deelnemers en Pensioengerechtigden. In deze afweging spelen naast de dekkingsgraadontwikkeling onder andere het premie-, pensioen- en toeslagresultaat een rol.

De risicohouding van de kring komt voor de lange termijn tot uitdrukking in de door een kring gekozen ondergrenzen in het kader van de haalbaarheidstoets en voor de korte termijn in de hoogte van het dekkingsgraadrisico en de bandbreedte hiervoor. Het beleid is vastgelegd in de ABTN van de kring. In 2020 is de risicohouding van de kring niet veranderd.

Financieel Crisisplan

Voor Kring RBS is een crisisplan opgesteld. In dit crisisplan zijn de te nemen stappen en maatregelen weergegeven in specifieke (negatieve) scenario's. Het crisisplan geeft het bestuur een handvat ten aanzien van de wijze waarop het zal handelen in geval van een crisis. Het crisisplan is in 2020 tekstueel geupdate.

14.6.1 Renterisico

Renterisico ontstaat doordat de looptijd van pensioenverplichtingen van nature langer is dan de looptijd van pensioenbeleggingen. Een verandering van de rente levert daardoor een resultaat op en heeft effect op de dekkingsgraad. Als er geen beheersmaatregelen worden genomen is dit risico zeer groot.

Een hogere renteafdekking helpt het fonds de kans te beperken dat de verplichtingen niet op dezelfde wijze in waarde veranderen als de beleggingen. Daarentegen kan de kans op indexatie worden vergroot door de renteafdekking te verlagen. Als de kring een reële indexatieambitie heeft, kan het volledig of grotendeels afdekken van het renterisico problemen opleveren. In het geval dat de inflatie onverwachts fors toeneemt, is het bijvoorbeeld aannemelijk dat ook de rente stijgt.

Het renterisico wordt beheerst door te beleggen in Vastrentende Waarden en in Rente Overlay fondsen. De rentegevoeligheid van de Technische Voorziening wordt afgedekt. Maandelijks wordt bepaald of een rentetrigger is gepasseerd. De hoogte van de rentetrigger bepaalt de mate van renteafdekking; hiermee is sprake van een dynamische renteafdekking. In 2020 werd 65% van de rentegevoeligheid van de pensioenverplichtingen op basis van de marktrente afgedekt.

De daling van de swaprente droeg in 2020 negatief bij aan de dekkingsgraad

14.6.2 Marktrisico

Marktrisico is het risico dat (een categorie van) beleggingen minder waard worden door ontwikkelingen in de algemene economische of politieke situatie. Het pensioenfonds neemt bewust marktrisico op grond van het verwachte extra rendement dat een belegging in bijvoorbeeld aandelen zou kunnen opleveren boven risicoloos beleggen. Het beleggingsplan wordt opgesteld op basis van de beleggingsopdracht die is afgeleid uit de ALM-studie en de beleggingsbeginselen die als uitgangspunt voor het beleggingsbeleid gelden. Jaarlijks beoordeelt het bestuur op basis van de actuele ontwikkelingen of bijstelling gewenst is.

Bij de invulling en uitvoering van het beleggingsbeleid op grond van het prudent person beginsel wordt rekening gehouden met het concentratierisico en voldoende diversificatie toegepast.

14.6.3 Valutarisico

Valutarisico is het risico dat door verandering in valutakoersen de waarde van beleggingen in vreemde valuta daalt d. Dit risico is voor de Kring RBS beperkt: het grootste gedeelte van de beleggingsportefeuille heeft de euro als onderliggende waarde. Voor het deel van de beleggingen dat niet in euro's wordt genoteerd is het valutarisico afgedekt binnen de fondsen waarin wordt belegd. De wereldwijde aandelenportefeuille (ontwikkelde markten) en indirect vastgoed wordt voor 75% afgedekt. Het valutarisico op vastrentende waarden wordt voor 100% afgedekt. Exposure naar valuta's in opkomende landen dekt Centraal Beheer APF niet af.

14.6.4 Liquiditeitsrisico

Liquiditeitsrisico is het risico dat beleggingen niet of nauwelijks verhandeld kunnen worden op de beurs. Met name het gebruik van derivaten voor het afdekken van renterisico en valutarisico veroorzaakt een liquiditeitsrisico doordat marktbevingen tot grote hoeveelheden benodigd onderpand kunnen leiden. De kring belegt dusdanig dat de portefeuille zo goed mogelijk aan de liquiditeitsbehoefte kan voldoen. Een zeer groot deel van de portefeuille is belegd in effecten die worden verhandeld op openbare gereguleerde markten zoals een effectenbeurs. Hierdoor is het liquiditeitsrisico beperkt.

14.6.5 Kredietrisico

Kredietrisico is het risico dat de onderneming of staat waarin wordt belegd niet aan zijn betalingsverplichtingen kan voldoen. Daarnaast kan kredietrisico ontstaan bij gestructureerde producten, vorderingen op een tegenpartij of onderhandse derivatencontracten. Om dit risico te beheersen wordt het grootste deel van de beleggingsportefeuille belegd in effecten met een hoge kredietwaardigheid. Daarnaast worden transacties gespreid over meer aanbieders en wordt in sommige gevallen onderpand vereist.

14.6.6 Inflatierisico

Het inflatierisico betreft het risico dat inflatie de waarde van de beleggingen aantast (in termen van koopkracht). Dit risico wordt beheerst door beleggingen te kiezen die in waarde stijgen als er meer inflatie is. De Module Inflatie is hiervoor zeer geschikt.

14.6.7 Verzekeringstechnische risico's

Het verzekeringstechnische risico is het risico dat verliezen optreden als gevolg van afwijkende sterfte en arbeidsongeschiktheidsresultaten. Kring RBS is een gesloten kring. De grondslagen voor het bepalen van het sterfterisico worden jaarlijks automatisch aangepast op basis van actuele CBS-cijfers. De herverzekeringen zijn stopgezet (zie 14.2.4).

14.7. Terugblik 2020

Door werkgever RBS wordt vanaf 1 januari 2018 geen nieuw pensioen meer opgebouwd bij Centraal Beheer APF. Hiermee is de Kring RBS een gesloten kring. Het vermogen van de kring wordt belegd conform het beleggingsbeleid dat is vastgelegd in de Abtn. In 2020 is een ALM studie afgerond.

In overleg met het BO wordt hierbij goed naar het beleggingsbeleid gekeken om gezamenlijk vast te stellen op welke wijze deze toeslagverlening ook op de langere termijn het beste waargemaakt kan worden. Dit heeft geleid tot een beperkte aanpassing van de beleggingsmix, daarbij is tevens besloten te sturen op een reële dekkingsgraad door bij een reële dekkingsgraad van 90% verder het risico af te bouwen zodat de toeslagverlening volledig kan worden toegekend. In 2020 is naar aanleiding van deze studie de asset allocatie gewijzigd, waarbij de rendementsportefeuille en de inflatieportefeuille zijn verhoogd van 30% naar 35% respectievelijk 10% naar 15%, waarmee de rente & matchingsportefeuille wordt verlaagd van 60% naar 50%. Ofwel van 30/60/10 naar 35/50/15. Dit beleid is in 2020 geïmplementeerd.

In 2019 heeft het bestuur besloten om de pensioenen per 1 januari 2020 te verhogen met 1,64%.

14.8. Gebeurtenissen na balansdatum

Per 1 januari 2021 is gezien de goede financiële positie de toeslag (0,99%) gelijk aan de prijsinflatie conform het reglement volledig toegekend. Dit besluit is in 2020 genomen, daarom is deze toeslag meegenomen in de technische voorzieningen per 31 december 2020.

Nieuwe UFR per 1 januari 2021

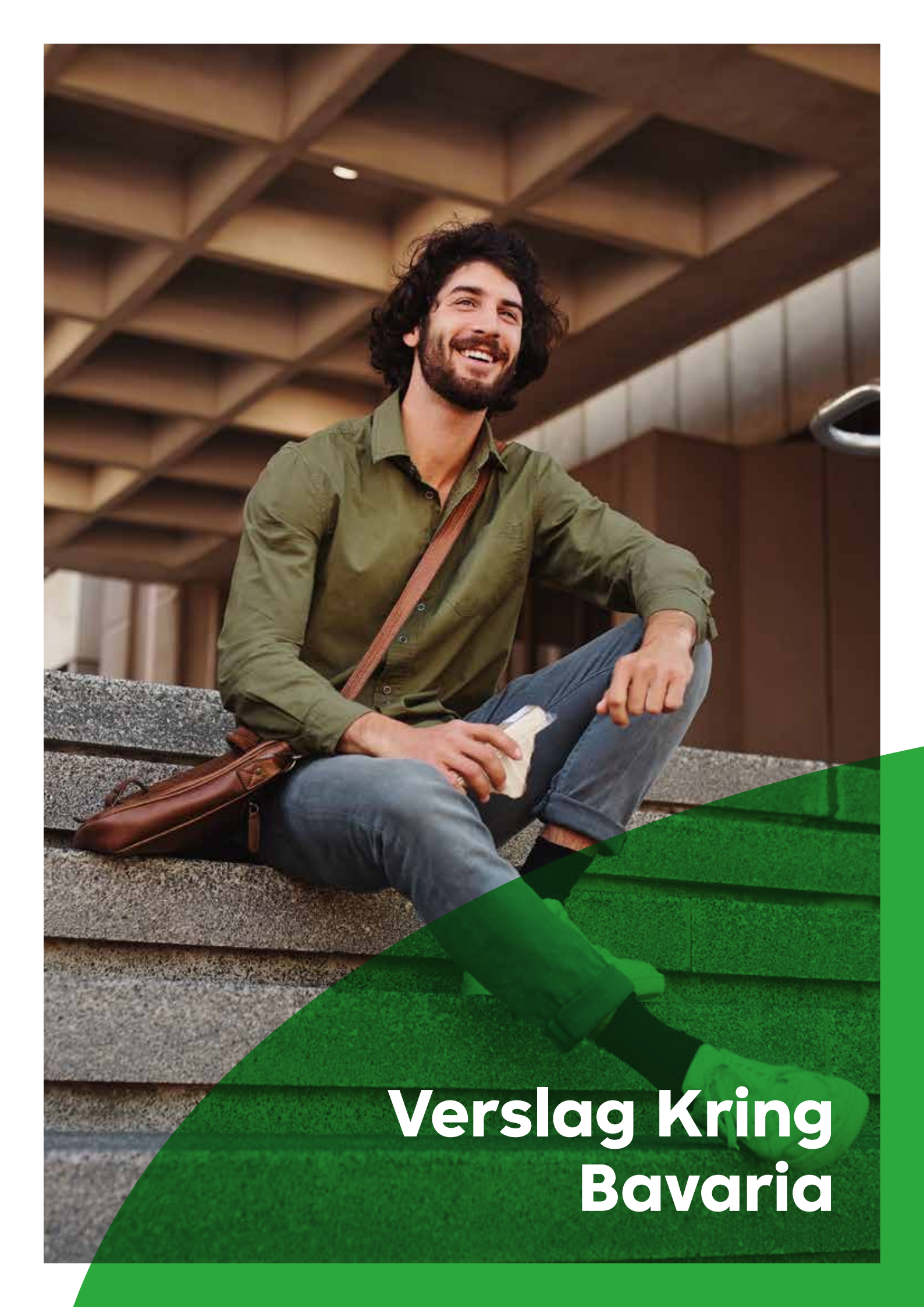
De technische voorzieningen zijn vastgesteld op basis van de rentetermijnstructuur van De Nederlandsche Bank per 31 december 2020 en de factoren zoals genoemd in de grondslagen bij de jaarrekening. Vanaf 2021 wordt de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur gebaseerd op een nieuwe UFR (ultimate forward rate). De nieuwe UFR parameters worden vanaf 1 januari 2021 in vier gelijke stappen ingevoerd. Met de stapsgewijze invoering zullen de nieuwe UFR parameters begin 2024 volledig zijn ingevoerd. DNB zal de rentetermijnstructuur in de periode tot 1 januari 2024 baseren op een gewogen gemiddelde van de rentetermijnstructuur op basis van de huidige en de nieuwe UFR-parameters, waarbij de gewichten jaarlijks op 1 januari met gelijke stappen aangepast worden. Deze stapsgewijze invoering zorgt ervoor dat het effect van de nieuwe UFR-methode op de dekkingsgraden van pensioenfondsen zich geleidelijk in de tijd materialiseert.

De Technische Voorziening ultimo 2020 is gebaseerd op de per 31 december 2020 door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur voor pensioenfondsen, gebaseerd op de huidige UFR parameters. Als de Technische Voorziening ultimo 2020 reeds gebaseerd zou zijn op de nieuwe UFR parameters die van toepassing zijn in 2021 dan zou de Technische Voorziening 770.335 bedragen. De actuele dekkingsgraad zou dan 131,0% bedragen. Bij toepassing van de UFR parameters die gelden in 2024, zou de Technische Voorziening 811.854 bedragen en de actuele dekkingsgraad 124,3%.

Tezamen met het effect van de verwachte daling van het tienjaars voortschrijdende gemiddelde van de rente zal een verhogend effect op de technische voorzieningen ontstaan wat een drukkend effect op de dekkingsgraad heeft.

Pensioenakkoord

Wij hebben het consultatiedocument met betrekking tot de Wet toekomst pensioenen zien verschijnen. Wij hebben ons daarin verdiept en ons oordeel daarover gevormd. Wij hebben werkgroepen samengesteld om ons voor te bereiden op de stappen die we als APF moeten nemen op de korte en wat langere termijn. Ook hebben wij onze denkbeelden over het Pensioenakkoord en hoe wij daarmee om willen gaan richting onze klanten gecommuniceerd via diverse kanalen. In 2021 hebben we onze reactie ingediend op het consultatiedocument en onze plannen om met het nieuwe Pensioenakkoord aan de slag te gaan verder uitgewerkt. Verder is in kaart gebracht welke stappen dit jaar moeten worden ondernomen in het kader van de implementatie van het Pensioenakkoord en welke stappen na 2021 moeten volgen.

Verslag Kring Bavaria

15. Verslag Kring Bavaria

Sinds 1 april 2017 voert Centraal Beheer APF de pensioenregeling uit voor Swinkels Family Brewers N.V., Holland Malt B.V. en Bierbrouwerij de Koningshoeven B.V. in de eigen Kring Bavaria.

De werkgever stort een vaste premie via een zogenaamde CDC-regeling in de kring. Daarmee wordt de opbouw gefinancierd tegen een vastgesteld verwacht rendement. Deze financiering gold voor 5 jaar tot eind 2020.

Per 31 december heeft de werkgever de uitvoeringsovereenkomst beëindigd. De werkgever heeft in overleg met sociale partners besloten om nieuwe opbouw vanaf 2021 niet langer in kring Bavaria te laten plaatsvinden. Hiermee is de kring vanaf 1 januari 2021 een gesloten kring. De opbouw van de actieve deelnemers is vanaf 1 januari 2021 ondergebracht in Kring DC.

De financiële situatie van Kring Bavaria is zeer zorgelijk. Daar eind 2020 de dekkingsgraad lager ligt dan 90% zal een korting worden doorgevoerd. Bij het vaststellen van de korting wordt de dekkingsgraad verhoogd door het vermogen uit het premiedepot toe te voegen aan het totale vermogen. Hieruit resulteert een dekkingsgraad van 88,8%. Daarmee is per 31 december 2020 een korting van toepassing die een effect heeft van 1,2% verhoging van de dekkingsgraad tot 90%. Het bestuur heeft bij het besluit tot korting alle belangen gewogen en heeft dit besluit met goedkeuring van het belanghebbendenorgaan genomen. In paragraaf 15.2.1 is een nadere toelichting bij dit besluit opgenomen.

De huidige financiële positie van Kring Bavaria in combinatie met de beëindiging van de uitvoeringsovereenkomst door de werkgever leidt ertoe dat artikel 150 in de pensioenwet van toepassing is. Dit houdt in dat de Kring Bavaria DNB op de hoogte heeft gebracht van de huidige situatie en dat er een plan opgesteld dient te worden op welke wijze de verplichtingen in de komende periode elders zullen worden ondergebracht. Hierover is het bestuur in samenspraak met het belanghebbendenorgaan de verschillende mogelijkheden voor aan het onderzoeken. Daarbij wordt ook gekeken naar de ontwikkelingen en mogelijkheden rondom het Pensioenakkoord. Onderzocht wordt welke mogelijkheden de nieuwe pensioenwetgeving biedt voor de premievrije Kring Bavaria. Ook wordt de financiële positie op de voet gevolgd. Op basis van de huidige ontwikkelingen dient eind 2021 de dekkingsgraad op basis van de vrijstellingsregeling te voldoen aan een minimale dekkingsgraad van 90% om een aanvullende korting te voorkomen.

Nadere financiële informatie over Kring Bavaria is opgenomen in de financiële verantwoording (hoofdstuk 28).

15.1. Kerncijfers Kring Bavaria

Hierna genoemde bedragen zijn in euro x1.000, tenzij anders toegelicht.

Bedragen in € x 1.000	31-12-2020	31-12-2019	31-12-2018	31-12-2017
Werkgevers	1	1	1	1
Deelnemers	2.175	2.043	1.930	1.839
Actieven en arbeidsongeschikten	37	954	908	891
Gewezen deelnemers*	1.812	780	709	637
Pensioengerechtigden	326	309	313	311
* Op 31-12-2020 zijn vanwege het opzeggen van de uitvoeringsovereenkomst 976 deelnemers aangemerkt als gewezen deelnemer in Kring Bavaria.				
Toeslagverlening	-	-	-	-

Beleggingsperformance

	2020	2019	2018	2017
Beleggingsrendement	9,53%	16,55%	-0,11%	1,36%
Benchmarkrendement	9,89%	16,92%	-0,41%	1,18%
Kosten vermogensbeheerder in % van gem. belegd vermogen	0,326%	0,281%	0,275%	0,208%
Transactiekosten in % van gem. belegd vermogen	0,191%	0,143%	0,096%	0,060%

Premie, saldo overdracht van rechten, uitkeringen en kosten

Bedragen in € x 1.000	2020	2019	2018	2017
Premiebijdragen	9.259	8.913	8.391	5.942
Saldo overdracht van rechten	175	2	-	-201.227
Pensioenuitkeringen	-3.645	-3.354	-3.220	-2.217

Technische Voorzieningen

Bedragen in € x 1.000	2020	2019	2018	2017
Gemiddelde gehanteerde rekenrente	0,23%	0,78%	1,45%	1,57%
Actieven en arbeidsongeschikten	2.116	142.734	116.209	112.364
Gewezen Deelnemers	240.501	64.898	47.978	40.932
Pensioentrekkenden	67.632	58.727	55.301	52.581
Overige (oa schadereserve en IBNR)	3.956	3.070	2.379	1.736
Totaal	314.205	269.429	221.867	207.613

Dekkingsgraad

	31-12-2020	31-12-2019	31-12-2018	31-12-2017
Actuele dekkingsgraad ultimo	90,0	93,1	95,2	99,8
Beleidsdekkingsgraad (december)	86,3	93,3	98,8	97,2

Belegd vermogen

Bedragen in € x 1.000	31-12-2020	31-12-2019	31-12-2018	31-12-2017
Vastgoedbeleggingen	12.923	10.833	10.572	9.930
Aandelen	60.309	50.367	37.840	41.052
Vastrentende waarden	152.179	158.973	128.698	123.435
Derivaten	43.683	23.947	29.056	26.266
Overige beleggingen	10.778	6.966	5.050	6.494
Totaal belegd vermogen	279.872	251.086	211.436	207.177

Beleggingsresultaat

	2020	2019	2018	2017
Directe beleggingsopbrengsten	539	407	-52	65
Indirecte beleggingsopbrengsten, waarvan	23.710	34.533	-254	3.679
- Beheerkosten	583	506	570	421
- Performance gerelateerde kosten	-5	2	-	-
- Transactiekosten	502	344	201	122
Kosten van vermogensbeheer	279	168	12	30

* In 2018 zijn de Overlay fondsen onder Derivaten opgenomen. Voor de vergelijkbaarheid is de presentatie van 2017 aangepast.

15.2. Pensioenparagraaf

Karakter pensioenovereenkomst	Collectieve beschikbare premieovereenkomst
Standaard pensioendatum	De dag waarop de 68-jarige leeftijd wordt bereikt
Pensioengevend salaris	- 13 maal het met de werkgever overeengekomen vaste bruto periode-inkomen. Het vaste bruto periode-inkomen bestaat uit het periodesalaris vermeerderd met de vaste ploegentoeslag en met een eventuele vaste persoonlijke toeslag; - de eindejaarsuitkering; - de vakantietoeslag; - de over het voorafgaande jaar uitbetaalde incidentele ploegentoeslag bij wisselende diensten verminderd met het bedrag dat in het voorafgaande jaar in mindering is gebracht op het bruto salaris in de vorm van: - opgenomen onbetaald verlof; - storting in levensloop van pensioendragende looncomponenten; en - vakbondscontributie en eventuele andere wettelijke componenten die op de hoogte van het bruto salaris van invloed zijn. Het Pensioengevend salaris (op voltijdbasis) bedraagt maximaal € 110.111 (2020).
Franchise	Bavaria-cao: € 15.079 (2020) Buiten-cao: € 16.387 (2020)
Pensioengrondslag	Pensioengevend salaris minus de franchise
Premie deelnemer	Per deelnemer berekend en gelijk aan actuariële premie (incl. opslagen)
Ouderdomspensioen	Bavaria-cao: 1,875% van de pensioengrondslag (2020) Buiten-cao: 1,75% van de pensioengrondslag (2020)
Partnerpensioen (op risicobasis)¹	Bavaria-cao: 1,125% (2020) van de pensioengrondslag Buiten-cao: 1,050% (2020) van de pensioengrondslag Het is ook mogelijk om aanvullend partnerpensioen over de periode tot 2006 op risicobasis te verzekeren als voldaan wordt aan de in de pensioenregeling opgenomen voorwaarden. Het bij Pensioenfonds Bavaria opgebouwde partnerpensioen vanaf 2006 tot en met 31-03-2017 is overgedragen aan Centraal Beheer APF.
Wezenpensioen (op risicobasis)²	Bavaria-cao: 0,2625% (2020) van de pensioengrondslag Buiten-cao: 0,2450% (2020) van de pensioengrondslag Het is ook mogelijk om aanvullend wezenpensioen over de periode tot 2006 op risicobasis te verzekeren als voldaan wordt aan de in de pensioenregeling opgenomen voorwaarden.

¹ Berekend over het aantal deelnemersjaren vanaf 1 april 2017 tot aan het overlijden en het resterend aantal jaren vanaf het overlijden tot aan de standaard pensioendatum.

² Berekend over het aantal deelnemersjaren vanaf 1 april 2017 tot aan het overlijden en het resterend aantal jaren vanaf het overlijden tot aan de standaard pensioendatum.

	Het bij Pensioenfonds Bavaria opgebouwde wezenpensioen vanaf 2006 tot en met 31-03-2017 is overgedragen aan Centraal Beheer APF.
ANW-hiaat	Het ANW-hiaatpensioen is optioneel en bedraagt maximaal het bedrag als genoemd in artikel 17 eerste lid van de Algemene nabestaandenwet
Voortzetting deelname bij arbeidsongeschiktheid	De deelname wordt premievrij voortgezet op basis van een 6- klassen systeem als voldaan wordt aan de in de pensioenregeling opgenomen voorwaarden.
Flexibilisering	- Vervroegen is mogelijk vanaf 5 jaar vóór de voor de betreffende deelnemer geldende AOW-leeftijd - Uitstel kan tot 5 jaar na de voor betreffende deelnemer geldende AOW-leeftijd - Hoog-laag - Uitrui partnerpensioen - Deeltijdpensioen

Wij vergelijken jaarlijks in het laatste kwartaal de premie voor het volgende kalenderjaar met de kostendeckende premie voor het volgende kalenderjaar.

In Kring Bavaria is sprake van een premiedepot. Het premiedepot wordt berekend op basis van de voorgeschreven berekeningswijze in de uitvoeringsovereenkomst. In juni 2018 heeft het premiedepot het maximum bereikt van 4,5% van de pensioengrondslagen van alle actieve deelnemers. De omvang van het premiedepot per ultimo 2020 is € 1.538. Deze waarde wordt per 31 december 2020 toegevoegd aan het totale vermogen van de kring. Dit vanwege het feit dat de kring per 1 januari 2021 premievrij is geworden en mede omdat het vermogen gebruikt wordt om het totale vermogen te verbeteren en de korting (zie paragraaf 15.2.1) te beperken.

15.2.1 Korting per 31 december 2020

Per 31 december 2020 heeft Kring Bavaria 6 meetmomenten op rij een beleidsdekkingsgraad die lager is dan het minimaal vereist eigen vermogen en de dekkingsgraad bij de laatste vaststelling ook onder dat niveau ligt.

Conform artikel 140 Pensioenwet dienen daarom maatregelen genomen te worden om weer te voldoen aan de vereisten zoals geformuleerd in artikel 131 Pensioenwet. De vrijstellingsregeling van de minister geeft ruimte om de verbetering van de dekkingsgraad te beperken tot 90% en gebruik te maken van een verlengingstermijn voor het herstelplan van 12 jaar.

Het bestuur heeft in overleg met het BO vastgesteld dat volstaan kan worden met een korting die leidt tot herstel van de dekkingsgraad tot 90%. Daarbij wordt gebruik gemaakt van de verlengingstermijn ten behoeve van het herstelplan tot 12 jaar. Daarmee heeft de korting in totaal een effect op de dekkingsgraad per 31 december 2020 van 1,2%. De generieke korting voor alle deelnemers die per 1 november 2021 wordt doorgevoerd bedraagt 1,3%.

Effecten zijn evenwichtig

Aangetoond is dat een korting tot 90% (ipv tot 104%) geen ongewenste financiële ontwikkeling tot gevolg heeft voor de betrokken deelnemers binnen de kring. De dekkingsgraad wordt als gevolg van de lagere korting jaarlijks met ca 0,1% verlaagd. Dit is daarmee evenwichtig voor alle betrokken deelnemers inclusief de niet-gepensioneerde deelnemers.

Geconstateerd wordt dat Kring Bavaria binnen de gestelde termijn van 12 jaar voldoende herstelkracht heeft om te herstellen tot het VEV. Een grote korting op de uitkering van de gepensioneerde deelnemers wordt voorkomen.

De voorgenomen korting wordt voor iedereen gelijk (uniform) toegepast en niet gespreid

Het bestuur heeft bekeken of er uit het verleden situaties bekend zijn die aanleiding geven om specifieke groepen op een andere wijze te behandelen. Deze situaties zijn er niet geweest. Het bestuur heeft vastgesteld dat differentiëren in de korting tussen groepen niet nodig en niet evenwichtig is. De korting is daarmee voor iedereen gelijk. Per 31 december is het premiedepot toegevoegd aan het vermogen. Dit verhoogt de dekkingsgraad met ca 0,5%.

Doordat een korting ineens lager uitvalt dan bij spreiding wordt dit als evenwichtig beschouwd. Daarbij zijn de budgettaire effecten voor gepensioneerde deelnemers acceptabel. Bij de huidige korting zal de koopkracht voor een gemiddelde deelnemer maximaal 0,5% dalen. Aanvullend wordt geconstateerd dat de korting ineens minder administratieve lasten met zich mee brengt en beter uitlegbaar is aan deelnemers.

Voor 1 augustus persoonlijke brief over hoogte korting

De korting is exact berekend op basis van de stand van het jaarwerk. De korting bedraagt 1,3% en deelnemers worden in juli 2021 via een persoonlijke brief hierover geïnformeerd.

15.2.2 Toeslagbeleid

Het bestuur beslist jaarlijks of en in hoeverre binnen de kring een toeslag op pensioenaanspraken en pensioenrechten van de (gewezen) deelnemers, gewezen partners en pensioengerechtigden kan worden toegekend. Dit is afhankelijk van de financiële situatie. Voor het bepalen van de financiële situatie wordt uitgegaan van de beleidsdekkingsgraad ultimo oktober voorafgaand aan het eerstvolgende toeslagmoment. De toeslagambitie is een toeslag gemaximeerd op de stijging van het CBS-consumentenprijsindexcijfer afgeleid (CPI-afgeleid), over de periode van september tot september in het voorafgaande jaar.

Op 31 oktober 2020 was de beleidsdekkingsgraad lager dan 110%. Het bestuur heeft daarop het besluit genomen om per 1 januari 2021 geen toeslag te verlenen voor Kring Bavaria.

15.2.3 Herstelplan

Op basis van het FTK moet een pensioenfonds een herstelplan opstellen indien de beleidsdekkingsgraad lager is dan de vereiste dekkingsgraad. De Kring Bavaria heeft in 2017 een herstelplan ingediend. In 2020 is het herstelplan geactualiseerd. Het geactualiseerde herstelplan gaat uit van een beleidsdekkingsgraad van 94,1% per 31 december 2020. De werkelijke beleidsdekkingsgraad per 31 december 2020 bedraagt 86,3%.

Op basis van de actualisatie van het herstelplan in 2021 blijkt dat de kring zonder aanvullende maatregelen binnen de verlengde termijn van 12 jaar uit herstel zal zijn. Naar verwachting zal de beleidsdekkingsgraad eind 2031 hoger zijn dan de vereiste dekkingsgraad.

15.2.4 Haalbaarheidstoets

Bij de start van Kring Bavaria in 2017 is de aanvangshaalbaarheidstoets uitgevoerd. De ondergrenzen gehanteerd in de aanvangshaalbaarheidstoets zijn afgesproken in overleg met het BO Bavaria. De uitkomsten van de haalbaarheidstoets 2020 (HBT) zijn hieronder weergegeven met als vergelijking de vastgelegde risicohouding:

Tabel Haalbaarheidstoets 2020: Pensioenresultaten

Uitgangspositie	Grens	Pensioenresultaat	
		Risicohouding	Jaarlijkse HBT
Vereiste financiële Positie	Verwacht pensioenresultaat	90%	
Feitelijke financiële Positie	Verwacht pensioenresultaat	80%	86%
	Maximale afwijking pensioenresultaat in slecht weer scenario	30%	26%

De uitkomsten op fondsniveau zijn het gemiddelde van de leeftijdscohorten, gewogen naar aantallen per cohort. Dit leidt tot een verwacht pensioenresultaat op fondsniveau van 86% en de afwijking van het verwacht pensioenresultaat in een slechtweerscenario van 26%. Dit sluit nog steeds aan bij de in 2017 vastgestelde ondergrenzen in de aanvangshaalbaarheidstoets. De toets in 2020 is uitgevoerd op de actieve kring.

15.2.5 Herverzekering

Wij hebben voor Kring Bavaria overeenkomsten met elipsLife AG gesloten voor het herverzekeren van het overlijdensrisico en het arbeidsongeschiktheidsrisico. Met een herverzekering wordt voorkomen dat door een overlijden of bij arbeidsongeschiktheid van deelnemers de toevoeging aan de technische voorziening tot een te hoge last leidt. Bij overlijden keert de verzekeraar een risicokapitaal uit. Bij arbeidsongeschiktheid keert de verzekeraar een arbeidsongeschiktheidskapitaal uit. In 2020 is het contract met de herverzekeraar voor 3 jaar verlengd.

15.3. Financiële paragraaf

Dekkingsgraad

De ontwikkeling van de verschillende dekkingsgraden* gedurende het verslagjaar is als volgt:

	31-12-2020	31-12-2019	31-12-2018	31-12-2017
	(na korting)			
Actuele dekkingsgraad	90,0%	93,1%	95,1%	99,8%
Beleidsdekkingsgraad	86,3%	93,3%	98,8%	97,2%
Reële dekkingsgraad*	70,4%	74,6%	80,1%	78,2%
Vereiste dekkingsgraad	112,2%	113,7%	114,3%	114,9%

* De verschillende dekkingsgraden worden toegelicht in de begrippenlijst (bijlage 1).

Uitvoerings- en Vermogensbeheerkosten

De *administratieve uitvoeringskosten* omvatten:

- vaststellen en innen van de premie;
- registratie van pensioenaanspraken en –rechten;
- het betalen van de pensioenen;
- informatieverstrekking en communicatie met betrokkenen;
- bestuur; en
- toezicht door toezichthouders.

De kosten per deelnemer zijn berekend o.b.v. actieven + uitkeringsgerechtigden, exclusief inactieve deelnemers.

Vanaf 1 januari 2019 is in de uitvoeringsovereenkomst betreffende kosten een duidelijker en transparanter onderscheid gemaakt in uitvoeringskosten (afname) en beleggingskosten (toename). Dit heeft ook invloed op de verantwoording van deze kosten. Deze nieuwe afspraken leiden op totaal niveau niet tot een hoger kostenniveau dan reeds met de kringen was afgesproken.

Uitvoeringskosten

Bedragen in € x 1.000	2020	2019	2018	2017*
Administratieve uitvoeringskosten	402	472	552	371
In euro's per deelnemer*	300	374	452	309
Vermogensbeheerkosten	857	676	570	421
In percentage van het gemiddeld belegd vermogen	0,326	0,281	0,275	0,208
Transactiekosten	503	344	201	122
In percentage van het gemiddeld belegd vermogen	0,191	0,143	0,096	0,060
Gemiddeld belegd vermogen	262.631	240.183	210.041	202.272

* De getallen in de kolom 2017 betreffen de periode van 1-4-2017 tot en met 31-12-2017.

** Op 31-12 zijn vanwege het opzeggen van de uitvoeringsovereenkomst 976 deelnemers aangemerkt als gewezen deelnemer in Kring Bavaria. Voor de berekening van de uitvoeringskosten per deelnemer zijn deze meegeteld als actieve deelnemer.

Transactiekosten

Tot de transactiekosten zijn gerekend de kosten voor aan- en verkoop van beleggingen, de kosten voor de acquisitie van illiquide beleggingen en de deelname in beleggingsfondsen. Kosten die niet zijn toebedeeld aan een van de drie categorieën zijn naar rato over deze drie categorieën verdeeld.

Vermogensbeheerkosten

Kosten vermogensbeheer omvatten:

1. kosten van fiduciair vermogensbeheer,
2. bewaarloon;
3. advieskosten;
4. performance gerelateerde kosten; en
5. interne kosten (bijvoorbeeld kosten voor governance).

In dit bestuursverslag zijn de 'aanbevelingen over het afleggen van verantwoording over de kosten' van de Pensioenfederatie gevolgd. De gemaakte kosten, zoals hieronder opgenomen, zijn ook aan de toezichthouder (DNB) gerapporteerd.

De kosten van vermogensbeheer omvatten de kosten die door de custodian en vermogensbeheerder direct bij het fonds in rekening zijn gebracht.

Vermogensbeheerkosten	2020	2019	2018	2017*
Kosten van fiduciair vermogensbeheer	148	49	42	33
Vermogensbeheer pensioenfonds en bestuursbureau	131	119	-	-
Bewaarloon		-	15	6
Performance gerelateerde kosten	-5	2	-	-
Overige kosten		-	-	1
Totaal kosten toe te wijzen aan categorieën incl. overlay	583	506	513	381
Totaal	857	676	570	421

* De getallen in de kolom 2017 betreffen de periode van 1-4-2017 tot en met 31-12-2017.

** De kosten van vermogensbeheer zijn gestegen door een andere rubricering van

15.4. Vermogensbeheer

Deze paragraaf beschrijft de onderdelen van het beleggingsbeleid die specifiek voor de Kring Bavaria zijn ingericht. Het beleid en de ontwikkelingen die voor alle kringen gelijk zijn hebben wij beschreven in hoofdstuk 6.

Kring Bavaria belegt in verschillende modules. Dit zijn de modules 'Inflatie, Rendement en Rente en de Matchingportefeuille'. Het beleid zoals dat in de verschillende modules is gevoerd en de resultaten hiervan zijn nader beschreven in hoofdstuk 6.

Daarnaast belegt Kring Bavaria nog in de illiquide categorieën infrastructuur en private equity (deze zijn met de CWO meegekomen vanuit Pf Bavaria).

Als beleggingsdoel heeft het Centraal Beheer APF een zo hoog mogelijke opbrengst per ingelegde euro. Daarmee streven wij naar zoveel mogelijk inkomen voor later. Voorwaarde is dat de premie op verantwoorde en solide wijze wordt belegd. De beleggingen worden zodanig vormgegeven dat deze passen binnen de aan te houden risicohouding.

15.4.1 Portefeuillewaarde en rendementen

In onderstaande tabellen worden de feitelijke verdeling van de portefeuilles en het rendement in kring Bavaria weergegeven.

Kring Bavaria	Bedragen 2020	Verdeling	Bedragen 2019	Verdeling
Rendement	83.435.549	29,8%	70.478.797	28,1%
Rente & Matching	164.716.819	58,9%	156.309.886	62,3%
Inflatie	29.866.547	10,7%	23.647.583	9,4%
Liquide Middelen	1.852.606	0,7%	649.346	0,3%
Totaal Assets	279.871.521	100,0%	251.085.611	100,0%

Kring Bavaria	Rendement 2020	Benchmark 2020	Rendement 2019	Benchmark 2019
Rendement	5,62%	7,10%	19,32%	21,15%
Rente	3,49%	3,39%	5,10%	4,90%
Matching	63,04%	63,10%	43,84%	43,85%
Inflatie	-5,64%	-6,99%	11,80%	12,18%
Totaal Assets	9,53%	9,89%	16,55%	16,92%

In hoofdstuk 6 zijn de rendementen van de modules toegelicht.

15.4.2 Beheerkosten van het fonds

De kosten van vermogensbeheer omvatten de kosten die door de custodian en vermogensbeheerder direct bij het fonds in rekening zijn gebracht. Deze kosten bestaan over het verslagjaar uit de kosten voor fiduciair beheer en bewaarloon € 148 (2019: € 49).

De beheerkosten die door de vermogensbeheerders ten laste van beleggingsfondsen zijn gebracht zijn onderdeel van de indirecte beleggingsopbrengsten. Deze bedragen over het verslagjaar 583 (2019: € 506). Transactiekosten zijn onderdeel van de aan- en verkooptransacties van beleggingen. Deze zijn eveneens onderdeel van de indirecte beleggingsopbrengsten en bedragen over het verslagjaar 503 (2019: € 344). De toename in transactiekosten is grotendeels te verklaren door een toename van de kosten in het aandelenfonds ten opzichte van 2019 en de hogere kosten als gevolg van illiquiditeit in de markt vanwege de coronacrisis.

De beleggingscommissie bewaakt de ontwikkelingen van beheerd vermogen, vermogensrendementen en de kosten van het beheer nauwlettend en adviseert eventueel het bestuur ter zake.

De beleggingsopbrengsten bedroegen 23.970 (2019: € 34.772) voor een vermogen dat steeg van € 251.086 tot 279.872 per ultimo 2020.

15.5. Actuariële paragraaf

15.5.1 Analyse van het resultaat

Het resultaat van het verslagjaar bestaat uit de volgende componenten:

Bedragen in € x 1.000	2020	2019	2018	1-4-2017 t/m 31-12-2017
Beleggingsopbrengsten	-18.063	-6.813	-10.434	3.713
Premie	-1.923	252	699	214
Waardeoverdrachten	-1	-	-	-5.978
Kosten	-	-	-188	-98
Uitkeringen	39	-34	-	-8
Overige kanssystemen	836	-94	-627	45
Korting	4.062	-	-	0
Incidentele mutaties	858	-1.109	576	2.715
Andere oorzaken	-84	3	55	0
Totaal	-14.276	-7.795	-9.964	603

Uitsplitsing Beleggingsresultaat

Bedragen in € x 1.000	2020	2019	2018	1-4-2017 t/m 31-12-2017
Beleggingsresultaat exclusief wijziging RTS TV	24.867	35.306	235	4.062
Wijziging RTS TV	-42.930	-42.119	-10.669	-349
Totaal resultaat beleggingsopbrengsten	-18.063	-6.813	-10.434	3.714

Het resultaat bedraagt -18.063 in het verslagjaar. Hieronder wordt een korte toelichting op de belangrijkste resultaten gegeven.

- De positieve rendementen hebben het effect van de gedaalde rente niet kunnen compenseren, waardoor een negatief resultaat op beleggingen is ontstaan
- Het premieresultaat is negatief bij een premiedekkingsgraad van ca 83%.
- Op kans-systemen is een positief resultaat ontstaan dit bestaat uit het resultaat op sterfte, arbeidsongeschiktheid en flexibilisering en opvoer. Daarbij is met name een positief resultaat op langlevens ontstaan doordat meer deelnemers zijn overleden dan verwacht.
- Door de korting is een positief resultaat ontstaan van 4.062. Daarmee is de dekkingsgraad gelijk aan 90% per einde 2020.
- Eind van het jaar zijn de sterftegrondslagen aangepast wat leidt tot een verlaging van de Technische Voorziening. Dit is zichtbaar onder de post incidentele mutaties.
- Aanvullend is het premiedepot toegevoegd per 31-12-20 aan het totale vermogen van de kring. Dit is een bedrag van 1.538 waarmee het eigen vermogen is verbeterd.

15.5.2 Premies

De Pensioenwet schrijft voor dat de feitelijke premie, de gedempte kostendekkende premie en de (ongedempte) kostendekkende premie worden gekwantificeerd. De samenstelling van de premie is opgenomen in onderstaande tabel.

Bedragen in € x 1.000	2020	2019	2018	1-4-2017 t/m 31-12-2017
Feitelijke premie	9.259	8.913	8.391	5.942
Kostendekkende premie	12.577	9.752	8.905	6.351
Gedempte kostendekkende premie	8.166	7.578	7.109	4.798

De samenstelling van de feitelijke premie is als volgt:

Bedragen in € x 1.000	2020	2019
Nominaal pensioeninkoop	6.565	6.010
Risicokoopsom overlijdensrisico	249	232
Risicokoopsom Premievrijstelling	393	321
Solvabiliteitsopslag	645	617
Opslag pensioenuitvoeringskosten	314	398

Beschikbaar voor vorming algemene middelen	1.093	1.335
Totaal	9.259	8.913

De samenstelling van de kostendeekkende premies is als volgt:

Bedragen in € x 1.000	Kosten-dekkende premie	Gedempte kosten-dekkende premie	Kosten-dekkende premie	Gedempte kosten-dekkende premie
	2020	2020	2019	2019
Nominaal pensioeninkoop op marktwaarde	10.785	4.711	8.184	4.315
Solvabiliteitsopslag	1.478	645	1.170	617
Opslag pensioenuitvoeringskosten	314	314	398	398
Voorwaardelijke onderdelen	-	2.496	-	2.248
Totaal	12.577	8.166	9.752	7.578

15.5.3 Solvabiliteitstoets

Voor het bepalen van het VEV (de solvabiliteitstoets) maken wij gebruik van het standaardmodel. Het bestuur acht het gebruik van het standaardmodel passend voor de risico's van de kring. Op basis hiervan bedraagt het (M)VEV op 31 december 2020:

Bedragen in € x 1.000	31-12-2020	31-12-2019	31-12-2018	31-12-2017
Aanwezig eigen vermogen	-31.432	-18.694	-10.854	-416
Minimaal vereist eigen vermogen	12.778	11.469	9.421	8.951
Vereist eigen vermogen	38.365	36.789	31.696	30.851

De vermogenspositie van Kring Bavaria kan als gevolg hiervan worden gekarakteriseerd als reservetekort.

Uit het herstelplan dat in Q1 2021 is ingediend bij DNB, blijkt dat de kring in 11 jaar tijd kan herstellen tot het vereist eigen vermogen. Daarmee geldt dat eind 2020 de dekkingsgraad via de MVEV korting herstelt tot 90%. Een verdere korting die voortvloeit uit het herstelplan is niet nodig daar de kring binnen de beschikbare jaren uit de vrijstellingsregeling tijdig herstelt tot aan het Vereist Eigen Vermogen. Indien aan het eind van 2021 de dekkingsgraad onder de grens van 90% beweegt dan wel dat dan mocht blijken dat niet binnen 12 jaar aan het vereist eigen vermogen kan worden voldaan zal eind 2021 mogelijk een aanvullende korting volgen.

15.5.4 Bevindingen en oordeel certificerend actuaris

Opdracht

Door Stichting Achmea Algemeen Pensioenfonds te Zeist is voor Kring Bavaria aan Towers Watson Netherlands B.V. de opdracht verleend tot het afgeven van een actuariële verklaring als bedoeld in de Pensioenwet over het boekjaar 2020.

Onafhankelijkheid

Als waarmerkend actuaris ben ik onafhankelijk van Stichting Achmea Algemeen Pensioenfonds, zoals vereist conform artikel 148 van de Pensioenwet. Ik verricht geen andere werkzaamheden voor het pensioenfonds, anders dan de werkzaamheden uit hoofde van de actuariële functie.

Gegevens

De gegevens waarop mijn onderzoek is gebaseerd, zijn verstrekt door en tot stand gekomen onder de verantwoordelijkheid van het bestuur van het pensioenfonds. Voor de toetsing van de technische voorzieningen en voor de beoordeling van de vermogenspositie heb ik mij gebaseerd op de financiële gegevens die ten grondslag liggen aan de jaarrekening.

Afstemming accountant

Op basis van de door mij en de accountant gehanteerde Handreiking heeft afstemming plaatsgevonden over de werkzaamheden en de verwachtingen bij de controle van het boekjaar. Voor de toetsing van de technische voorzieningen en voor de beoordeling van de vermogenspositie als geheel heb ik de materialiteit bepaald op € 1.400.000. Met de accountant ben ik overeengekomen om geconstateerde afwijkingen boven € 70.000 te rapporteren. Deze afspraken zijn vastgelegd en de uitkomsten van mijn bevindingen zijn met de accountant besproken.

Ik heb voorts gebruik gemaakt van de door de accountant in het kader van de jaarrekeningcontrole onderzochte basisgegevens. De accountant van het pensioenfonds heeft mij geïnformeerd over zijn bevindingen ten aanzien van de betrouwbaarheid (materiële juistheid en volledigheid) van de basisgegevens en de overige uitgangspunten die voor mijn beoordeling van belang zijn.

Werkzaamheden

Ter uitvoering van de opdracht heb ik, conform mijn wettelijke verantwoordelijkheid zoals beschreven in artikel 147 van de Pensioenwet, onderzocht of is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet. De door het pensioenfonds voor Kring Bavaria verstrekte basisgegevens zijn zodanig dat ik die gegevens als uitgangspunt van de door mij beoordeelde berekeningen heb aanvaard.

Als onderdeel van de werkzaamheden voor de opdracht heb ik onder meer onderzocht of:

- de technische voorzieningen, het minimaal vereist eigen vermogen en het vereist eigen vermogen toereikend zijn vastgesteld;
- de kostendekkende premie voldoet aan de gestelde wettelijke vereisten;
- het beleggingsbeleid in overeenstemming is met de prudent-person regel.

Voorts heb ik mij een oordeel gevormd over de vermogenspositie van Kring Bavaria. Daarbij heb ik mij gebaseerd op de tot en met balansdatum aangegane verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen en is mede het financieel beleid van Kring Bavaria in aanmerking genomen.

Mijn onderzoek heb ik zodanig uitgevoerd, dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de resultaten geen onjuistheden van materieel belang bevatten.

De beschreven werkzaamheden en de uitvoering daarvan zijn in overeenstemming met de binnen het Koninklijk Actuariel Genootschap geldende normen en gebruiken en vormen naar mijn mening een deugdelijke grondslag voor mijn oordeel.

Oordeel

De technische voorzieningen zijn, overeenkomstig de beschreven berekeningsregels en uitgangspunten, als geheel gezien, toereikend vastgesteld.

Het eigen vermogen van Kring Bavaria is op de balansdatum lager dan het wettelijk minimaal vereist eigen vermogen.

Met inachtneming van het voorafgaande heb ik mij ervan overtuigd dat is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet, met uitzondering van de artikelen 131 (minimaal vereist eigen vermogen), 132 (vereist eigen vermogen) en 133 (dekking door waarden). Met betrekking tot artikel 134 (korting pensioenaanspraken en pensioenrechten door pensioenfondsen) en artikel 140 (maatregel minimaal vereist eigen vermogen) merk ik op dat het bestuur van Kring Bavaria het besluit heeft genomen om de pensioenaanspraken en -rechten per 31 december 2020 met 1,3% onvoorwaardelijk te korten in verband met het aanhoudend dekkingstekort. Deze korting is bij de vaststelling van de technische voorzieningen in aanmerking genomen.

De beleidsdekkingsgraad van Kring Bavaria op balansdatum is lager dan de dekkingsgraad bij het minimaal vereist eigen vermogen.

Mijn oordeel over de vermogenspositie van Kring Bavaria is gebaseerd op de tot en met balansdatum aangegane verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen. De vermogenspositie is naar mijn mening slecht, omdat het aanwezig eigen vermogen lager is dan het minimaal vereist eigen vermogen.

Voor de volledigheid merk ik op dat, als op balansdatum rekening zou worden gehouden met de door DNB doorgevoerde wijziging van de rentetermijnstructuur per 1 januari 2021, mijn oordeel over de vermogenspositie niet zou wijzigen.

Rotterdam, 21 juni 2021

René van de Meerakker AAG
Verbonden aan Towers Watson Netherlands B.V.

15.6. Risicoparagraaf

De doelstellingen van de kring vinden hun basis in het pensioenreglement, de ambitie van de kring en de risicohouding. De risico's op het gebied van verzekeren en beleggen liggen geheel op het niveau van de kringen. Op het niveau van het APF (de bedrijfsomgeving) worden, buiten het ondernemingsrisico, de risico's verder zoveel mogelijk beperkt.

Risicobeheersing

De beschrijving van de risicobeheersing is opgenomen in het hoofdstuk 4.2 en verder. De beschrijving is wat betreft de niet-financiële risico's van toepassing op het niveau van bedrijfsomgeving en alle pensioenkringen.

In de paragraaf risicobeheer in de jaarrekening van kring Bavaria zijn tabellen opgenomen die inzicht geven in de samenstelling van de hieronder beschreven financiële risico's.

Doelstellingen en risicohouding

Uitgangspunt van het beleggingsbeleid van de kring is de ambitie en risicohouding van de deelnemers. Deze uitgangspunten zijn vastgesteld in overleg met het Belanghebbendenorgaan. Door middel van een ALM-studie is inzicht verkregen welke mate van beleggingsrisico nodig is om de doelstellingen van de kring te kunnen bereiken. Daarbij wordt rekening gehouden met een balans tussen de belangen van Deelnemers, Gewezen deelnemers en Pensioengerechtigden. In deze afweging spelen naast de dekkingsgraadontwikkeling onder andere het premie-, pensioen- en toeslagresultaat een rol.

De risicohouding van de kring komt voor de lange termijn tot uitdrukking in de door een kring gekozen ondergrenzen in het kader van de haalbaarheidstoets en voor de korte termijn in de hoogte van het dekkingsgraadrisico en de bandbreedte hiervoor. Het beleid is vastgelegd in de ABTN van de kring. In 2020 is de risicohouding van de kring niet veranderd.

Voor Kring Bavaria is een crisisplan opgesteld. In dit crisisplan zijn de te nemen stappen en maatregelen weergegeven in specifieke (negatieve) scenario's. Het crisisplan geeft het bestuur een handvat ten aanzien van de wijze waarop het zal handelen in geval van een crisis. Het crisisplan is in 2020 niet gewijzigd.

15.6.1 Renterisico

Renterisico ontstaat doordat de looptijd van pensioenverplichtingen van nature langer is dan de looptijd van pensioenbeleggingen. Een verandering van de rente levert daardoor een resultaat op en heeft effect op de dekkingsgraad. Als er geen beheersmaatregelen worden genomen is dit risico zeer groot.

Een hogere renteafdekking helpt het fonds de kans en impact te beperken dat de verplichtingen niet op dezelfde wijze in waarde veranderen als de beleggingen.

Als de kring een reële indexatieambitie heeft, kan het volledig of grotendeels afdekken van het renterisico problemen opleveren. In het geval dat de inflatie onverwachts fors toeneemt, is het bijvoorbeeld aannemelijk dat ook de rente stijgt.

Het renterisico wordt beheerst door te beleggen in Vastrentende Waarden en in Rente Overlay fondsen. Het doel in 2020 is om 60% van de mutatie van de pensioenvoorziening als gevolg van een verandering van UFR rentecurve af te dekken. Dit komt overeen met een rente-afdekking op marktwaarde van 45%. Vanaf 1 januari 2021 wordt de rente-afdekking gebaseerd op marktrente-afdekking. Daarmee is de rente-afdekking gelijk aan de 45% van de mutatie als gevolg van een verandering in de marktrentecurve.

Door op marktrente af te dekken is er in het uitvoeren van het rente-afdeckingsbeleid geen gevoeligheid meer voor beleidswijzigingen ten aanzien van de UFR rentecurve. Het wijzigen van deze doelstelling leidt op het moment van overgang niet tot transacties.

De daling van de swaprente droeg in 2020 negatief bij aan de dekkingsgraad.

15.6.2 Marktrisico

Marktrisico is het risico dat (een categorie van) beleggingen minder waard worden door ontwikkelingen in de algemene economische of politieke situatie. Het pensioenfonds neemt bewust marktrisico op grond van het verwachte extra rendement dat een belegging in bijvoorbeeld aandelen zou kunnen opleveren boven risicoloos beleggen. Het beleggingsplan wordt opgesteld op basis van de beleggingsopdracht die is afgeleid uit de ALM-studie en de beleggingsbeginselen die als uitgangspunt voor het beleggingsbeleid gelden. Jaarlijks beoordeelt het bestuur op basis van de actuele ontwikkelingen of bijstelling gewenst is.

Bij de invulling en uitvoering van het beleggingsbeleid op grond van het prudent person beginsel wordt rekening gehouden met het concentratierisico en voldoende diversificatie toegepast.

15.6.3 Valutarisico

Valutarisico is het risico dat door verandering in valutakoersen de waarde van beleggingen in vreemde valuta daalt. Dit risico is voor de kring Bavaria beperkt: het grootste gedeelte van de beleggingsportefeuille heeft de euro als onderliggende waarde. Voor het deel van de beleggingen dat niet in euro's wordt genoteerd is het valutarisico afgedekt binnen de fondsen waarin wordt geïnvesteerd. De wereldwijde aandelenportefeuille (ontwikkelde markten) en indirect vastgoed wordt voor 75% afgedekt. Het valutarisico op vastrentende waarden wordt voor 100% afgedekt. Exposure naar valuta's in opkomende landen dekt Centraal Beheer APF niet af.

15.6.4 Liquiditeitsrisico

Liquiditeitsrisico is het risico dat beleggingen niet of nauwelijks verhandeld kunnen worden op de beurs. Met name het gebruik van derivaten voor het afdekken van renterisico en valutarisico veroorzaakt een liquiditeitsrisico doordat marktbevingen tot grote hoeveelheden benodigd onderpand kunnen leiden. De kring belegt dusdanig dat de portefeuille zo goed mogelijk aan de liquiditeitsbehoefte kan voldoen. Een zeer groot deel van de portefeuille is belegd in effecten die worden verhandeld op openbare gereguleerde markten zoals een effectenbeurs. Hierdoor is het liquiditeitsrisico beperkt.

15.6.5 Kredietrisico

Kredietrisico is het risico dat de onderneming of staat waarin wordt belegd niet aan zijn betalingsverplichtingen kan voldoen. Daarnaast kan kredietrisico ontstaan bij gestructureerde producten, vorderingen op een tegenpartij of onderhandse derivatencontracten. Om dit risico te beheersen wordt het grootste deel van de beleggingsportefeuille belegd in effecten met een hoge kredietwaardigheid. Daarnaast worden transacties gespreid over meer aanbieders en wordt in sommige gevallen onderpand vereist.

15.6.6 Inflatie­risico

Het inflatie­risico betreft het risico dat inflatie de waarde van de beleggingen aantast (in termen van koopkracht). Dit risico wordt beheerst door beleggingen te kiezen die in waarde stijgen als er meer inflatie is. De Module Inflatie is hiervoor zeer geschikt.

15.6.7 Verzekeringstechnische risico's

Het verzekeringstechnische risico is het risico dat verliezen optreden als gevolg van afwijkende sterfte en arbeidsongeschiktheidsresultaten. De grondslagen voor het bepalen van het sterfterisico worden jaarlijks automatisch aangepast op basis van actuele CBS-cijfers. Het overlijdens- en arbeidsongeschiktheidsrisico wordt beheerst door herverzekering (zie 15.2.5).

15.7. Terugblik 2020

In 2020 is door het bestuur de financiële positie van Kring Bavaria extra gemonitord. De corona crisis kwam zeker voor Kring Bavaria op een zeer ongewenst moment. De dekkingsgraad ligt sinds eind 2015 onder het minimaal vereist eigen vermogen beweegt en diende eind 2020 toegenomen te zijn tot 104,3%. Met een uiteindelijke dekkingsgraad van iets onder de 89% wordt daar niet aan voldaan. Doordat in 2020 de vrijstellingsregeling door de minister is verlengd is het mogelijk de korting tot 90% te beperken. Zoals reeds geconstateerd is in 2020 mede door de corona crisis ook de 90% niet gehaald.

De dekkingsgraad eind 2020 is wel zodanig dat kan worden aangetoond dat in 12 jaar tijd, conform het herstelplan, de dekkingsgraad voldoende herstelt tot het vereist eigen vermogen. Waarmee geen aanvullende korting vanuit het herstelplan benodigd is.

De totale verbetering vanuit de korting bedraagt 1,2% en zal na de definitieve vaststelling van dit kringverslag, definitief worden vastgesteld. Uiterlijk per 1 augustus zullen alle deelnemers hierover via een persoonlijke brief worden geïnformeerd.

Per 1 juli 2020 heeft de werkgever reeds proforma de uitvoeringsovereenkomst opgezegd en de opbouw vanaf 1 januari 2021 ondergebracht in Kring DC. Zie ook gebeurtenissen na balansdatum. Daarop is het bestuur in overleg met het belanghebbendenorgaan het overleg begonnen om de toekomstige mogelijkheden te onderzoeken. Daarbij wordt ook gekeken naar de ontwikkelingen en mogelijkheden rondom het Pensioenakkoord. Onderzocht wordt welke mogelijkheden de nieuwe pensioenwetgeving biedt voor de premievrije Kring Bavaria.

Ook wordt de financiële positie op de voet gevolgd. Op basis van de huidige ontwikkelingen dient eind 2021 de dekkingsgraad op basis van de vrijstellingsregeling te voldoen aan een minimale dekkingsgraad van 90% om een aanvullende korting te voorkomen..

15.8. Gebeurtenissen na balansdatum

Per 1 januari 2021 is door de werkgever de uitvoeringsovereenkomst opgezegd. Daarmee is de kring premievrij geworden. De deelnemers van Bavaria nemen vanaf 1 januari 2021 deel aan een beschikbare premieregeling binnen Kring DC.

De huidige financiële positie van Kring Bavaria in combinatie met de beëindiging van de uitvoeringsovereenkomst door de werkgever leidt ertoe dat artikel 150 in de pensioenwet van toepassing is. Dit houdt in dat het bestuur DNB op de hoogte heeft gebracht van de huidige situatie en dat er een plan opgesteld dient te worden op welke wijze de verplichtingen in de komende periode elders zullen worden ondergebracht. Hierover is het bestuur in samenspraak met het belanghebbendenorgaan de verschillende mogelijkheden voor aan het onderzoeken. Dit zal in 2021 nader vorm worden gegeven.

Begin juni is het akkoord van DNB ontvangen op het ingediende herstelplan per 31 december 2020. Daarmee heeft Kring Bavaria aangetoond dat de Kring binnen 12 jaar voldoende kan herstellen tot het Vereist Eigen Vermogen zonder aanvullende maatregelen.

Nieuwe UFR per 1 januari 2021

De technische voorzieningen zijn vastgesteld op basis van de rentetermijnstructuur van De Nederlandsche Bank per 31 december 2020 en de factoren zoals genoemd in de grondslagen bij de jaarrekening.

Vanaf 2021 wordt de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur gebaseerd op een nieuwe UFR (ultimate forward rate). De nieuwe UFR parameters worden vanaf 1 januari 2021 in vier gelijke stappen ingevoerd. Met de stapsgewijze invoering zullen de nieuwe UFR parameters begin 2024 volledig zijn ingevoerd. DNB zal de rentetermijnstructuur in de periode tot 1 januari 2024 baseren op een gewogen gemiddelde van de rentetermijnstructuur op basis van de huidige en de nieuwe UFR-parameters, waarbij de gewichten jaarlijks op 1 januari met gelijke stappen aangepast worden. Deze stapsgewijze invoering zorgt ervoor dat het effect van de nieuwe UFR-methode op de dekkingsgraden van pensioenfondsen zich geleidelijk in de tijd materialiseert.

De Technische Voorziening ultimo 2020 is gebaseerd op de per 31 december 2020 door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur voor pensioenfondsen, gebaseerd op de huidige UFR parameters. Als de Technische Voorziening ultimo 2020 reeds gebaseerd zou zijn op de nieuwe UFR parameters die van toepassing zijn in 2021 dan zou de Technische Voorziening 319.410 bedragen. De actuele dekkingsgraad zou dan 88,6% bedragen. Bij toepassing van de UFR parameters die gelden in 2024, zou de Technische Voorziening 336.877 bedragen en de actuele dekkingsgraad 84,0%.

Tezamen met het effect van de verwachte daling van het tienjaars voortschrijdende gemiddelde van de rente zal een verhogend effect op de technische voorzieningen ontstaan wat een drukkend effect op de dekkingsgraad heeft.

Pensioenakkoord

Wij hebben het consultatiedocument met betrekking tot de Wet toekomst pensioenen zien verschijnen. Wij hebben ons daarin verdiept en ons oordeel daarover gevormd. Wij hebben werkgroepen samengesteld om ons voor te bereiden op de stappen die we als APF moeten nemen op de korte en wat langere termijn. Ook hebben wij onze denkbeelden over het Pensioenakkoord en hoe wij daarmee om willen gaan richting onze klanten gecommuniceerd via diverse kanalen. In

2021 hebben we onze reactie ingediend op het consultatiedocument en onze plannen om met het nieuwe Pensioenakkoord aan de slag te gaan verder uitgewerkt. Verder is in kaart gebracht welke stappen dit jaar moeten worden ondernomen in het kader van de implementatie van het Pensioenakkoord en welke stappen na 2021 moeten volgen.

**Verslag Kring
Sligro Food Group**

16. Verslag Kring Sligro Food Group

Sinds 1 oktober 2019 voert Centraal Beheer APF de pensioenregeling uit voor Sligro Food Group Nederland B.V. in de eigen Kring Sligro Food Group. Dit houdt in dat de aanspraken van de deelnemers van Stichting Pensioenfonds Sligro Food Group, na een periode van zorgvuldige voorbereiding, zijn overgedragen aan het Centraal Beheer APF en opgenomen in de eigen kring.

Vlak voor de overgang per 1 oktober 2019 zijn de aanspraken van de deelnemers van Stichting Pensioenfonds Sligro Food Group, omgezet naar aanspraken zoals geadministreerd binnen de Kring Sligro Food Group bij het Centraal Beheer APF. Daarmee is het jaar 2020 het eerste gehele jaar waarin Kring Sligro Food Group een onderdeel is van het Centraal Beheer Algemeen Pensioenfonds.

Korte schets pensioenregeling

De pensioenregeling is een CDC-regeling op basis van verwacht rendement. Per 1 januari 2020 hebben de sociale partners de premie verhoogd naar 25,5% van de grondslag (in 2019 was dit 24,5%). Door de gedaalde rente is de prijs van pensioen toegenomen. Met de verhoogde CDC-premie van 25,5% wordt vanaf 1 januari 2020 een opbouwpercentage voor ouderdomspensioen per jaar wordt nagestreefd van 1,6%. Ter financiering hiervan is aanvullend een premiedepot beschikbaar.

Nadere financiële informatie over Kring Sligro Food Group is opgenomen in de financiële verantwoording (hoofdstuk 2928).

16.1. Kerncijfers Kring Sligro Food Group

Hierna genoemde bedragen zijn in euro x 1.000, tenzij anders toegelicht. Daarnaast geldt dat in 2019 premiebedragen, kosten en uitkeringen betrekking hebben op 3 maanden (vanaf 1 oktober 2019). Voor 2020 geldt dat ze betrekking hebben op een heel jaar.

Bedragen in € x 1.000	31-12-2020	31-12-2019
Werkgevers	1	1
Deelnemers	13.128	12.083
Actieven en arbeidsongeschikten	4.338	4.143
Gewezen deelnemers	7.888	7.086
Pensioengerechtigden	902	854
Toeslagverlening	-	-

Beleggingsperformance

	2020	2019
Beleggingsrendement	19,56%	-1,37%
Benchmarkrendement	18,68%	-1,51%
Kosten vermogensbeheerder in % van gem. belegd vermogen	0,225%	0,369%
Transactiekosten in % van gem. belegd vermogen	0,080%	0,885%

Premie, saldo overdracht van rechten, uitkeringen en kosten

Bedragen in € x 1.000	2020	2019
Premiebijdragen	19.147	4.455
Saldo overdracht van rechten	628	483.104
Pensioenuitkeringen	3.163	750

Technische Voorzieningen

Bedragen in € x 1.000	2020	2019
Gemiddelde gehanteerde rekenrente	0,3%	0,9%
Actieven en arbeidsongeschikten	277.636	230.796
Gewezen Deelnemers	174.538	135.664
Pensioentrekkenden	64.951	55.921
Overige (oa schadereserve en IBNR)	8.835	6.817
Totaal	525.960	429.198

Dekkingsgraad

	31-12-2020	31-12-2019
Actuele dekkingsgraad ultimo	108,6	108,1
Beleidsdekkingsgraad (december)	103,3	107,2

Belegd vermogen

Bedragen in € x 1.000	31-12-2020	31-12-2019
Vastgoedbeleggingen		-
Aandelen	263.107	197.614
Vastrentende waarden	167.467	183.711
Derivaten	140.462	83.888
Overige beleggingen	2.949	1.095
Totaal belegd vermogen	573.985	466.308

Beleggingsresultaat

	2020	2019
Directe beleggingsopbrengsten	853	1.839
Indirecte beleggingsopbrengsten, waarvan	91.398	-19.107
- Beheerkosten	583	280
- Transactiekosten	413	869
Afslag op rendement voor weerstandsvermogen	181	55
Kosten van vermogensbeheer	457	82

16.2. Pensioenparagraaf

In Kring Sligro Food Group vindt pensioenopbouw plaats op basis van een uitkeringsovereenkomst in de vorm van een collectieve beschikbare premieregeling. De basis voor de pensioenopbouw is de premie. Als de premie niet toereikend is om de pensioenopbouw en de daaraan verbonden (administratie)kosten te kunnen financieren, dan kan het tekort eventueel uit het premiedepot onttrokken worden. Hieronder is een aantal kenmerken van de pensioenregeling 2020 opgenomen:

Aspect	Kenmerk
Pensioenrichtleeftijd	68
Pensioengrondslag (PG)	Pensioengevend salaris - franchise
Franchise	13.230 (2020)
Ouderdomspensioen	Het opbouwpercentage vanaf 1 januari 2020 bedraagt 1,6% van de PG (van 1 oktober tm 31 december 2019 bedroeg de opbouw in de kring 1,7%). Als de premie en de middelen uit het premiedepot tezamen naar verwachting niet gelijk zijn aan de kostendeckende premie voor het volgende kalenderjaar, dan wordt het opbouwpercentage van het ouderdomspensioen voor het volgende kalenderjaar verlaagd.
Partnerpensioen (op opbouwbasis)	- Het opbouwpercentage vanaf 1 januari 2020 bedraagt 1,120% van de PG. - Dit percentage wijzigt niet in geval van een verlaging van het opbouwpercentage van het Ouderdomspensioen.
Wezenpensioen (op opbouwbasis)	- Het opbouwpercentage vanaf 1 januari 2020 bedraagt 0,224% van de PG. - Dit percentage wijzigt niet in geval van een verlaging van het opbouwpercentage van het Ouderdomspensioen.
Premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid	Op basis van een 6-klassen systeem
Vervroegen en uitstellen	Maximaal ingaand vanaf 5 jaar voor en tot 5 jaar na de voor de betreffende Deelnemer geldende AOW-leeftijd
Variatie in de uitkeringen (hoog-laag)	Gedurende maximaal 10 jaar eerst een hoge uitkering en daarna een lagere uitkering
Uitruilen	Uitruil van ouderdomspensioen in partnerpensioen en vice versa
Deeltijdpensioen	5 jaar voor en tot 5 jaar na de voor de betreffende Deelnemer geldende AOW-leeftijd

De toezegging is per 1 januari 2020 gewijzigd. De premie stijgt vanaf 1 januari 2020 van 24,5% naar 25,5% en het opbouwpercentage voor het ouderdomspensioen wijzigt per 1 januari 2020 van 1,7% naar 1,6% van de pensioengrondslag.

16.2.1 Toeslagbeleid

Het Pensioenfonds beslist jaarlijks op basis van de beleidsdekkingsgraad ultimo oktober of en in hoeverre per 1 januari een toeslag op pensioenaanspraken en/of pensioenrechten van (gewezen) deelnemers, (gewezen) partners en pensioengerechtigden kan worden toegekend in Kring Sligro Food Group. Alleen indien en voor zover de middelen van Kring Sligro Food Group, naar het oordeel van het bestuur tenminste toereikend zijn voor een toeslag, wordt deze verleend. De toeslagverlening op pensioenaanspraken en/of pensioenrechten is voorwaardelijk.

De ambitie voor de voorwaardelijke toeslagen voor de deelnemers is maximaal de algemene loonontwikkeling in het voorgaande kalenderjaar op grond van de cao voor Foodservice en Groothandel in Levensmiddelen.

De ambitie voor de voorwaardelijke toeslagen voor de gewezen deelnemers, ex-partners en pensioengerechtigden is maximaal de consumentenprijsindexcijfer voor alle bestedingen.

De toeslagverlening aan gewezen deelnemers, ex-partners en pensioengerechtigden kan nooit meer bedragen dan de toeslagverlening aan de deelnemers.

Voor de voorwaardelijke toeslagverlening is geen reserve gevormd en wordt geen premie betaald. De eventuele voorwaardelijke toeslagverlening wordt uit het beleggingsrendement van Kring Sligro Food Group gefinancierd.

Op 31 oktober 2020 was de beleidsdekkingsgraad lager dan 110%. Het bestuur heeft daarop het besluit genomen om per 1 januari 2021 geen toeslag te verlenen voor Kring Sligro Food Group.

16.2.2 Herstelplan

Op basis van het FTK moet een pensioenfonds een herstelplan opstellen indien de beleidsdekkingsgraad lager is dan de vereiste dekkingsgraad. Het pensioenfonds Sligro Food Group heeft in 2018 een herstelplan ingediend. In 2020 is het herstelplan geactualiseerd. Het geactualiseerde herstelplan gaat uit van een beleidsdekkingsgraad van 109,0% per 31 december 2020. De werkelijke beleidsdekkingsgraad per 31 december 2020 bedraagt 103,3%.

Op basis van de actualisatie van het herstelplan in 2021, uitgaande van de beleidsdekkingsgraad per 31 december 2020, blijkt dat de kring zonder aanvullende maatregelen binnen de gestelde termijn van 10 jaar (in 2026) uit herstel zal zijn.

16.2.3 Haalbaarheidstoets

Bij de start van Kring Sligro Food Group in 2019 is de aanvangshaalbaarheidstoets uitgevoerd. De ondergrenzen gehanteerd in de aanvangshaalbaarheidstoets zijn afgesproken in overleg met het BO Sligro Food Group. In 2020 is een HBT uitgevoerd. De uitkomsten hiervan zijn hieronder weergegeven met als vergelijking de vastgelegde risicohouding:

Tabel Haalbaarheidstoets 2020: Pensioenresultaten

Uitgangspositie	Grens	Pensioenresultaat	
		Risicohouding	Jaarlijkse HBT
Vereiste financiële Positie	Verwacht pensioenresultaat	75%	
Feitelijke financiële Positie	Verwacht pensioenresultaat	75%	87%
	Maximale afwijking pensioenresultaat in slecht weer scenario	40%	28%

De uitkomsten op fondsniveau zijn het gemiddelde van de leeftijdscohorten, gewogen naar aantallen per cohort. Dit leidt tot een verwacht pensioenresultaat op fondsniveau van 87% en de afwijking van het verwacht pensioenresultaat in een slechtweerscenario van 28%. Deze uitkomsten vallen ruim binnen de ondergrenzen zoals deze ten behoeve van de risicohouding zijn vastgesteld.

16.2.4 Herverzekering

Voor Kring Sligro Food Group lopen overeenkomsten met elipsLife AG voor het herverzekeren van het overlijdensrisico en het arbeidsongeschiktheidsrisico. Hierbij zijn de overeenkomsten zoals deze bij Stichting Pensioenfonds Sligro Food Group liepen met elipsLife voortgezet tot 31 december 2019. Vanaf 1 januari 2020 zijn nieuwe overeenkomsten met elipsLife gesloten.

Met een herverzekering wordt voorkomen dat door een overlijden of bij arbeidsongeschiktheid van deelnemers de toevoeging aan de technische voorziening tot een te hoge last leidt.

Bij overlijden keert de verzekeraar een risicokapitaal uit. Bij arbeidsongeschiktheid keert de verzekeraar een arbeidsongeschiktheidskapitaal uit.

16.3. Financiële paragraaf

Dekkingsgraad

De ontwikkeling van de verschillende dekkingsgraden* gedurende het verslagjaar is als volgt:

	31-12-2020	31-12-2019
Actuele dekkingsgraad	108,6%	108,1%
Beleidsdekkingsgraad	103,3%	107,2%
Reële dekkingsgraad*	83,9%	85,4%
Vereiste dekkingsgraad	117,7%	117,8%

* De verschillende dekkingsgraden worden toegelicht in de begrippenlijst (bijlage 1).

Uitvoerings- en Vermogensbeheerkosten

De *administratieve uitvoeringskosten* omvatten:

- vaststellen en innen van de premie;
- registratie van pensioenaanspraken en –rechten;
- het betalen van de pensioenen;
- informatieverstrekking en communicatie met betrokkenen;
- bestuur; en
- toezicht door toezichthouders.

De kosten per deelnemer zijn berekend o.b.v. actieven + uitkeringsgerechtigden, exclusief inactieve deelnemers.

Vanaf 1 januari 2019 is in de uitvoeringsovereenkomst betreffende kosten een duidelijker en transparanter onderscheid gemaakt in uitvoeringskosten (afname) en beleggingskosten (toename). Dit heeft ook invloed op de verantwoording van deze kosten. Deze nieuwe afspraken leiden op totaal niveau niet tot een hoger kostenniveau dan reeds met de kringen was afgesproken.

Uitvoeringskosten

Bedragen in € x 1.000	2020	2019*
Administratieve uitvoeringskosten	814	156
In euro's per deelnemer	155	125
Vermogensbeheerkosten	1.166	362
In percentage van het gemiddeld belegd vermogen	0,225	0,369
Transactiekosten**	413	869
In percentage van het gemiddeld belegd vermogen	0,080	0,885
Gemiddeld belegd vermogen	518.499	471.471

* De getallen in de kolom 2019 betreffen de periode van 1-10-2019 tot en met 31-12-2019.

**Van de transactiekosten 2019 had 394 betrekking op de kosten van de transitie.

Transactiekosten

Tot de transactiekosten zijn gerekend de kosten voor aan- en verkoop van beleggingen, de kosten voor de acquisitie van illiquide beleggingen en de deelname in beleggingsfondsen. Kosten die niet zijn toebedeeld aan een van de drie categorieën zijn naar rato over deze drie categorieën verdeeld.

Vermogensbeheerkosten

Kosten vermogensbeheer omvatten:

1. kosten van fiduciair vermogensbeheer,
2. bewaarloon;
3. advieskosten;
4. performance gerelateerde kosten; en
5. interne kosten (bijvoorbeeld kosten voor governance).

In dit bestuursverslag zijn de 'aanbevelingen over het afleggen van verantwoording over de kosten' van de Pensioenfederatie gevolgd. De gemaakte kosten, zoals hieronder opgenomen, zijn ook aan de toezichthouder (DNB) gerapporteerd.

De kosten van vermogensbeheer omvatten de kosten die door de custodian en vermogensbeheerder direct bij het fonds in rekening zijn gebracht.

Vermogensbeheerkosten	2020	2019*
Kosten van fiduciair vermogensbeheer	240	24
Vermogensbeheerkosten pensioenfondsen en bestuursbureau	216	59
Bewaarloon		-
Advieskosten		-
Performance gerelateerde kosten		-
Interne kosten		-
Overige kosten		-
Totaal kosten toe te wijzen aan categorieën incl. overlay	710	279
Totaal	1.166	362

* De getallen in de kolom 2019 betreffen de periode van 1-10-2019 tot en met 31-12-2019.

16.4. Vermogensbeheer

Deze paragraaf beschrijft de onderdelen van het beleggingsbeleid die specifiek voor de Kring Sligro Food Group zijn ingericht. Het beleid en de ontwikkelingen die voor alle kringen gelijk zijn hebben wij beschreven in hoofdstuk 6.

Kring Sligro Food Group belegt in verschillende modules en pools. Dit zijn de modules Rente, de matchingportefeuille, de pool Aandelen en de pool Liquiditeit. Het beleid zoals dat in de verschillende modules en pools is gevoerd is nader beschreven in hoofdstuk 6.

Als beleggingsdoel heeft het Centraal Beheer APF een zo hoog mogelijke opbrengst per ingelegde euro. Daarmee streven wij naar zoveel mogelijk inkomen voor later. Voorwaarde is dat de premie op verantwoorde en solide wijze wordt belegd. De beleggingen worden zodanig vormgegeven dat deze passen binnen de aan te houden risicohouding.

16.4.1 Portefeuillewaarde en rendementen

In onderstaande tabellen worden de feitelijke verdeling van de portefeuilles en het rendement in kring Sligro Food Group weergegeven.

Kring Sligro Food Group	Bedragen 2020	Verdeling 2020	Bedragen 2019	Verdeling 2019
Pool Aandelen	262.907.525	45,8%	197.414.683	42,3%
Rente & Matching	307.440.893	53,6%	267.418.876	57,4%
Liquide Middelen	3.636.284	0,6%	1.473.805	0,3%
Totaal Assets	573.984.702	100,0%	466.307.364	100,0%

Kring Sligro Food Group	Rendement 2020	Benchmark 2020	Rendement 2019	Benchmark 2019
Pool Aandelen	13,62%	11,52%	5,49%	5,31%
Rente	3,48%	3,39%	-1,09%	-1,31%
Matching	64,24%	64,23%	-14,97%	-14,97%
Totaal Assets	19,56%	18,68%	-1,37%	-1,51%

Het rendement in 2020 van Kring Sligro Food Group behoorde tot de hoogste van de pensioenfondsen in Nederland. Belangrijkste oorzaken hiervan zijn dat de rendementsportefeuille geheel uit aandelen bestaat en geen exposure had naar de slechtst renderende categorieën in 2020 zoals vastgoed en grondstoffen. Tevens droeg de hoge renteafdekking significant bij aan het beleggingsresultaat.

16.4.2 Beheerkosten van het fonds

De vergelijkende cijfers in deze paragraaf hebben slechts betrekking op drie maanden. De kosten van vermogensbeheer omvatten de kosten die door de custodian en vermogensbeheerder direct bij het fonds in rekening zijn gebracht. Deze kosten bestaan over het verslagjaar uit de kosten voor fiduciair beheer en bewaarloon 240 (2019: € 24).

De beheerkosten die door de vermogensbeheerders ten laste van beleggingsfondsen zijn gebracht zijn onderdeel van de indirecte beleggingsopbrengsten. Deze bedragen over het verslagjaar 710 (2019: € 279). Transactiekosten zijn onderdeel van de aan- en verkooptransacties van beleggingen. Deze zijn eveneens onderdeel van de indirecte beleggingsopbrengsten en bedragen over het verslagjaar 413 (2019: € 869).

De beleggingscommissie bewaakt de ontwikkelingen van beheerd vermogen, vermogensrendementen en de kosten van het beheer nauwlettend en adviseert eventueel het bestuur ter zake.

De beleggingsopbrengsten bedroegen 91.613 (2019: € -17.295) en het vermogen steeg van € 466.308 tot 573.985 per eind 2020.

16.5. Actuariële paragraaf

In deze paragraaf wordt een korte toelichting gegeven op de intern uitgevoerde actuariële analyse. Deze analyse is door de certificerend actuaaris beoordeeld en geaccordeerd.

16.5.1 Analyse van het resultaat

Het resultaat van het verslagjaar bestaat uit de volgende componenten:

Bedragen in € x 1.000	2020	2019
Beleggingsopbrengsten	13.591	-92.027
Premie	-4.667	-396
Waardeoverdrachten	376	133.655
Kosten	0	0
Uitkeringen	27	8
Overige kanssystemen	1.482	-644
Toeslagverlening	0	
Incidentele mutaties	1.664	-319
Andere oorzaken	-46	-9
Totaal	12.427	40.268

Uitsplitsing beleggingsresultaat

Bedragen in € x 1.000	2020	2019
Beleggingsresultaat exclusief wijziging RTS TV	93.067	-17.494
Wijziging RTS TV	79.476	74.533
Totaal resultaat beleggingsopbrengsten	13.591	-92.027

In het verslagjaar bedraagt het resultaat van Kring Sligro Food Group € 12.427. Van dit resultaat is 1.575 bestemd voor het premiedepot.

Hieronder wordt een korte toelichting op de belangrijkste resultaten gegeven.

- Het beleggingsresultaat is positief ondanks de wijziging van de rente die leidt tot een toename van de verplichtingen met 79,5 miljoen.
- Het premieresultaat is negatief bij een premiedekkingsgraad van ca 77%. De premie bedraagt wel meer dan de benodigde gedempte kostendekkende premie. Daardoor is er 665K aan het premiedepot toegevoegd.
- Op kans-systemen is een positief resultaat ontstaan. Dit bestaat uit een resultaat op sterfte, arbeidsongeschiktheid en flexibilisering en pensionering. Dit wordt met name veroorzaakt door ontvangen uitkeringen vanuit de herverzekeraar.
- Eind van het jaar zijn de sterftegrondslagen aangepast wat tot een afname van de Technische Voorziening heeft geleid. Dit is verantwoord onder incidentele mutaties en leidt tot een positief resultaat. Dit betreft een jaarlijkse aanpassing. Binnen het Centraal Beheer APF worden de sterftegrondslagen namelijk gebaseerd op een jaarlijkse update van de sterfte in Nederland zoals gepubliceerd door het CBS.

16.5.2 Premies

De Pensioenwet schrijft voor dat de feitelijke premie, de gedempte kostendekkende premie en de (ongedempte) kostendekkende premie worden gekwantificeerd. De samenstelling van de premie is opgenomen in onderstaande tabel.

Bedragen in € x 1.000	2020	2019
Feitelijk betaalde premie	19.147	4.455
Dotatie aan het weerstandsvermogen	-36	90
Ontvangen uit / toegevoegd aan premiedepot	-665	90
Totale beschikbare premie	18.446	4.545
Gedempte kostendeekkende premie	18.446	4.545
Zuiver kostendeekkende premie	27.921	5.624

De samenstelling van de feitelijke premie is als volgt:

Bedragen in € x 1.000	2020	2019
Nominaal pensioeninkoop	14.519	3.687
Risicokoopsom overlijdensrisico	628	216
Risicokoopsom Premievrijstelling	815	101
Solvabiliteitsopslag	1.741	401
Opslag pensioenuitvoeringskosten	743	140
Dotatie aan het weerstandsvermogen	36	0
Beschikbaar voor vorming algemene middelen *	665	-90
Totaal	19.147	4.455

*: Het getoonde tekort/overschot in de feitelijke premie ten opzichte van de gedempte kostendeekkende premie wordt aangevuld vanuit/gestort in het premiedepot.

De samenstelling van de kostendeekkende premies is als volgt:

Bedragen in € x 1.000	Kostendeekkende premie 2020	Gedempte kostendeekkende premie 2020	Kostendeekkende premie 2019	Gedempte kostendeekkende premie 2019
Nominaal pensioeninkoop op marktwaarde	23.071	9.780	4.711	2.430
Solvabiliteitsopslag	4.107	1.741	777	401
Opslag pensioenuitvoeringskosten	743	743	140	140
Voorwaardelijke onderdelen	-	6.182	-	1.574
Totaal	27.921	18.446	5.628	4.545

Via de storting in het premiedepot (ad 665 wordt zorggedragen dat de totale beschikbare premie binnen de kring gelijk is aan de gedempte kostendeekkende premie.

Dit leidt ertoe dat de ontwikkeling van het premiedepot als volgt is.

Bedragen in € x 1.000	2020	2019
Beginstand *	5.398	5.700
Correctie beginstand	72	nvt
Onttrekking/storting tbv feitelijke premie	665	-90
Rendement	1.128	-212
Eindstand	7.263	5.398

* De beginstand per 1-10-19 van 5.700 van het premiedepot is gebaseerd op een schatting van de beginstand. Bij de definitieve inrichting van het premiedepot zal worden aangesloten op het premiedepot zoals overgedragen door Stichting Pensioenfonds Sligro Food Group, zijnde 5.760. Dit is in de beginstand per 1-1-20 gecorrigeerd. Aanvullend is een correctie ad 12 doorgevoerd, waardoor een correctie van 72K resulteert in 2020.

16.5.3 Solvabiliteitstoets

Voor het bepalen van het VEV (de solvabiliteitstoets) maken wij gebruik van het standaardmodel. Het bestuur acht het gebruik van het standaardmodel passend voor de risico's van de kring. Op basis hiervan bedraagt het (M)VEV op 31 december 2020:

Bedragen in € x 1.000	31-12-2020	31-12-2019
Aanwezig eigen vermogen	45.432	34.870
Minimaal vereist eigen vermogen	22.454	18.456
Vereist eigen vermogen	93.130	76.336

De vermogenspositie van Kring Sligro Food Group kan als gevolg hiervan worden gekarakteriseerd als reservetekort.

16.5.4 Bevindingen en oordeel certificerend actuaris

Opdracht

Door Stichting Achmea Algemeen Pensioenfonds te Zeist is voor Kring Sligro Food Group aan Towers Watson Netherlands B.V. de opdracht verleend tot het afgeven van een actuariële verklaring als bedoeld in de Pensioenwet over het boekjaar 2020.

Onafhankelijkheid

Als waarmerkend actuaris ben ik onafhankelijk van Stichting Achmea Algemeen Pensioenfonds, zoals vereist conform artikel 148 van de Pensioenwet. Ik verricht geen andere werkzaamheden voor het pensioenfonds, anders dan de werkzaamheden uit hoofde van de actuariële functie.

Gegevens

De gegevens waarop mijn onderzoek is gebaseerd, zijn verstrekt door en tot stand gekomen onder de verantwoordelijkheid van het bestuur van het pensioenfonds. Voor de toetsing van de technische voorzieningen en voor de beoordeling van de vermogenspositie heb ik mij gebaseerd op de financiële gegevens die ten grondslag liggen aan de jaarrekening.

Afstemming accountant

Op basis van de door mij en de accountant gehanteerde Handreiking heeft afstemming plaatsgevonden over de werkzaamheden en de verwachtingen bij de controle van het boekjaar.

Voor de toetsing van de technische voorzieningen en voor de beoordeling van de vermogenspositie als geheel heb ik de materialiteit bepaald op € 5.710.000. Met de accountant ben ik overeengekomen om geconstateerde afwijkingen boven € 285.500 te rapporteren. Deze afspraken zijn vastgelegd en de uitkomsten van mijn bevindingen zijn met de accountant besproken.

Ik heb voorts gebruik gemaakt van de door de accountant in het kader van de jaarrekeningcontrole onderzochte basisgegevens. De accountant van het pensioenfonds heeft mij geïnformeerd over zijn bevindingen ten aanzien van de betrouwbaarheid (materiële juistheid en volledigheid) van de basisgegevens en de overige uitgangspunten die voor mijn beoordeling van belang zijn.

Werkzaamheden

Ter uitvoering van de opdracht heb ik, conform mijn wettelijke verantwoordelijkheid zoals beschreven in artikel 147 van de Pensioenwet, onderzocht of is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet.

De door het pensioenfonds voor Kring Sligro Food Group verstrekte basisgegevens zijn zodanig dat ik die gegevens als uitgangspunt van de door mij beoordeelde berekeningen heb aanvaard.

Als onderdeel van de werkzaamheden voor de opdracht heb ik onder meer onderzocht of:

- De technische voorzieningen, het minimaal vereist eigen vermogen en het vereist eigen vermogen toereikend zijn vastgesteld;
- De kostendekkende premie voldoet aan de gestelde wettelijke vereisten;
- Het beleggingsbeleid in overeenstemming is met de prudent-person regel.

Voorts heb ik mij een oordeel gevormd over de vermogenspositie van Kring Sligro Food Group. Daarbij heb ik mij gebaseerd op de tot en met balansdatum aangeane verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen en is mede het financieel beleid van Kring Sligro Food Group in aanmerking genomen.

Mijn onderzoek heb ik zodanig uitgevoerd, dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de resultaten geen onjuistheden van materieel belang bevatten.

De beschreven werkzaamheden en de uitvoering daarvan zijn in overeenstemming met de binnen het Koninklijk Actuarieel Genootschap geldende normen en gebruiken en vormen naar mijn mening een deugdelijke grondslag voor mijn oordeel.

Oordeel

De technische voorzieningen zijn, overeenkomstig de beschreven berekeningsregels en uitgangspunten, als geheel gezien, toereikend vastgesteld.

Het eigen vermogen van Kring Sligro Food Group is op de balansdatum lager dan het wettelijk vereist eigen vermogen, maar hoger dan het wettelijk minimaal vereist eigen vermogen.

Met inachtneming van het voorafgaande heb ik mij ervan overtuigd dat is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet, met uitzondering van artikel 132 (vereist eigen vermogen).

De beleidsdekkingsgraad van Kring Sligro Food Group op balansdatum op balansdatum is lager dan de dekkingsgraad bij het minimaal vereist eigen vermogen.

Mijn oordeel over de vermogenspositie van Kring Sligro Food Group is gebaseerd op de tot en met balansdatum aangeane verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen. De vermogenspositie is naar mijn mening niet voldoende, omdat het aanwezig eigen vermogen lager is dan het vereist eigen vermogen.

Voor de volledigheid merk ik op dat, als op balansdatum rekening zou worden gehouden met de door DNB doorgevoerde wijziging van de rentetermijnstructuur per 1 januari 2021, mijn oordeel over de vermogenspositie niet zou wijzigen.

Rotterdam, 21 juni 2021

René van de Meerakker AAG
Verbonden aan Towers Watson Netherlands B.V.

16.6. Risicoparagraaf

De doelstellingen van de kring vinden hun basis in het pensioenreglement, de ambitie van de kring en de risicohouding. De risico's op het gebied van verzekeren en beleggen liggen geheel op het niveau van de kringen. Op het niveau van het APF (de bedrijfsomgeving) worden, buiten het ondernemingsrisico, de risico's verder zoveel mogelijk beperkt.

Risicobeheersing

De beschrijving van de risicobeheersing is opgenomen in het hoofdstuk 4.2 en verder. De beschrijving is wat betreft de niet-financiële risico's van toepassing op het niveau van bedrijfsomgeving en alle pensioenkringen.

In de paragraaf risicobeheer in de jaarrekening van kring Sligro Food Group zijn tabellen opgenomen die inzicht geven in de samenstelling van de hieronder beschreven financiële risico's.

Doelstellingen en risicohouding

Uitgangspunt van het beleggingsbeleid van de kring is de ambitie en risicohouding van de deelnemers. Deze uitgangspunten zijn vastgesteld in overleg met het Belanghebbendenorgaan. Door middel van een ALM-studie is inzicht verkregen welke mate van beleggingsrisico nodig is om de doelstellingen van de kring te kunnen bereiken. Daarbij wordt rekening gehouden met een balans tussen de belangen van Deelnemers, Gewezen deelnemers en Pensioengerechtigden. In deze afweging spelen naast de dekkingsgraadontwikkeling onder andere het premie-, pensioen- en toeslagresultaat een rol.

De risicohouding van de kring komt voor de lange termijn tot uitdrukking in de door een kring gekozen ondergrenzen in het kader van de haalbaarheidstoets en voor de korte termijn in de hoogte van het dekkingsgraadrisico en de bandbreedte hiervoor. Het beleid is vastgelegd in de ABTN van de kring. In 2020 is de risicohouding van de kring niet veranderd.

Financieel Crisisplan

Voor Kring Sligro Food Group is een crisisplan opgesteld. In dit crisisplan zijn de te nemen stappen en maatregelen weergegeven in specifieke (negatieve) scenario's. Het crisisplan geeft het bestuur een handvat ten aanzien van de wijze waarop het zal handelen in geval van een crisis. Het crisisplan is in 2020 tekstueel geactualiseerd.

16.6.1 Renterisico

Renterisico ontstaat doordat de looptijd van pensioenverplichtingen van nature langer is dan de looptijd van pensioenbeleggingen. Een verandering van de rente levert daardoor een resultaat op en heeft effect op de dekkingsgraad. Als er geen beheersmaatregelen worden genomen is dit risico zeer groot.

Een hogere renteafdekking helpt het fonds de kans en impact te beperken dat de verplichtingen niet op dezelfde wijze in waarde veranderen als de beleggingen.

Als de kring een reële indexatieambitie heeft, kan het volledig of grotendeels afdekken van het renterisico problemen opleveren. In het geval dat de inflatie onverwachts fors toeneemt, is het bijvoorbeeld aannemelijk dat ook de rente stijgt.

Het renterisico wordt beheerst door te beleggen in Vastrentende Waarden en in Rente Overlay fondsen. Wij maken voor de Kring Sligro Food Group gebruik van een strategie waarbij 65% van de rentegevoeligheid van de pensioenverplichtingen op basis van de marktrente wordt afgedekt..

De daling van de swaprente droeg in 2020 negatief bij aan de dekkingsgraad, doordat het renterisico niet volledig is afgedekt.

16.6.2 Marktrisiko

Marktrisiko is het risico dat (een categorie van) beleggingen minder waard worden door ontwikkelingen in de algemene economische of politieke situatie. Het pensioenfonds neemt bewust marktrisiko op grond van het verwachte extra rendement dat een belegging in bijvoorbeeld aandelen zou kunnen opleveren boven risicoloos beleggen. Het beleggingsplan wordt opgesteld op basis van de beleggingsopdracht die is afgeleid uit de ALM-studie en de beleggingsbeginselen die als uitgangspunt voor het beleggingsbeleid gelden. Jaarlijks beoordeelt het bestuur op basis van de actuele ontwikkelingen of bijstelling gewenst is.

Bij de invulling en uitvoering van het beleggingsbeleid op grond van het prudent person beginsel wordt rekening gehouden met het concentratierisico en voldoende diversificatie toegepast.

16.6.3 Valutarisiko

Valutarisiko is het risico dat door verandering in valutakoersen de waarde van beleggingen in vreemde valuta daalt. Dit risico is voor de kring Sligro Food Group beperkt: het grootste gedeelte van de beleggingsportefeuille heeft de euro als onderliggende waarde. Voor het deel van de beleggingen dat niet in euro's wordt genoteerd is het valutarisiko afgedekt binnen de fondsen waarin wordt geïnvesteerd. De wereldwijde aandelenportefeuille (ontwikkelde markten) en indirect vastgoed wordt voor 75% afgedekt. Het valutarisiko op vastrentende waarden wordt voor 100% afgedekt. Exposure naar valuta's in opkomende landen dekt Centraal Beheer APF niet af.

16.6.4 Liquiditeitsrisico

Liquiditeitsrisico is het risico dat beleggingen niet of nauwelijks verhandeld kunnen worden op de beurs. Met name het gebruik van derivaten voor het afdekken van renterisiko en valutarisiko veroorzaakt een liquiditeitsrisico doordat marktbewegingen tot grote hoeveelheden benodigd onderpand kunnen leiden. De kring belegt dusdanig dat de portefeuille zo goed mogelijk aan de liquiditeitsbehoefte kan voldoen. Een zeer groot deel van de portefeuille is belegd in effecten die worden verhandeld op openbare gereguleerde markten zoals een effectenbeurs. Hierdoor is het liquiditeitsrisico beperkt.

16.6.5 Kredietrisico

Kredietrisico is het risico dat de onderneming of staat waarin wordt belegd niet aan zijn betalingsverplichtingen kan voldoen. Daarnaast kan kredietrisico ontstaan bij gestructureerde producten, vorderingen op een tegenpartij of onderhandse derivatencontracten. Om dit risico te beheersen wordt het grootste deel van de beleggingsportefeuille belegd in effecten met een hoge kredietwaardigheid. Daarnaast worden transacties gespreid over meer aanbieders en wordt in sommige gevallen onderpand vereist.

16.6.6 Inflatierisiko

Het inflatierisiko betreft het risico dat inflatie de waarde van de beleggingen aantast (in termen van koopkracht). Dit risico wordt beheerst door beleggingen te kiezen die in waarde stijgen als er meer inflatie is. De Module Inflatie is hiervoor zeer geschikt.

16.6.7 Verzekeringstechnische risico's

Het verzekeringstechnische risico is het risico dat verliezen optreden als gevolg van afwijkende sterfte en arbeidsongeschiktheidsresultaten. De grondslagen voor het bepalen van het sterfterisico worden jaarlijks automatisch aangepast op basis van actuele CBS-cijfers. Het overlijdens- en arbeidsongeschiktheidsrisico wordt beheerst door herverzekering (zie 16.2.4)

16.7. Terugblik 2020

Vorig boekjaar is Kring Sligro Food Group binnen het Centraal Beheer APF gestart, per 1 oktober 2019.

Pensioenregeling gewijzigd per 1 januari 2020

De pensioenregeling en het premiebeleid zijn per 1 oktober 2019 overgenomen en geïmplementeerd binnen het Centraal Beheer APF. Dat hield in dat de opbouw tot aan 31 december 2019 is voortgezet op basis van een opbouwpercentage van 1,7% voor het ouderdomspensioen. Waarbij de premiebetaling gelijk was aan 24,5% van de pensioengrondslag.

Door de sociale partners is de premie-afspraken per 1 januari 2020 gewijzigd waarbij een vaste premie beschikbaar is van 25,5% en een opbouwpercentage van 1,6% wordt nagestreefd.]

In 2020 zijn de dekkingsgraden door de Corona-crisis sterk geraakt. De dekkingsgraad binnen Kring Sligro Food Group is daardoor ook gedaald. Op het dieptepunt was de dekkingsgraad van Kring Sligro Food Group gezakt tot onder 95%. De dekkingsgraad is eind 2020 weer opgelopen naar 108,7%. Circa 1% punt lager dan eind 2019.

Op basis van de beleidsdekkingsgraad per 31 oktober 2020 was er geen ruimte voor toeslagverlening daar de beleidsdekkingsgraad lager dan 110% bedroeg. Daarmee is er per 1 januari 2021 geen toeslag verleend.

16.8. Gebeurtenissen na balansdatum

Nieuwe UFR per 1 januari 2021

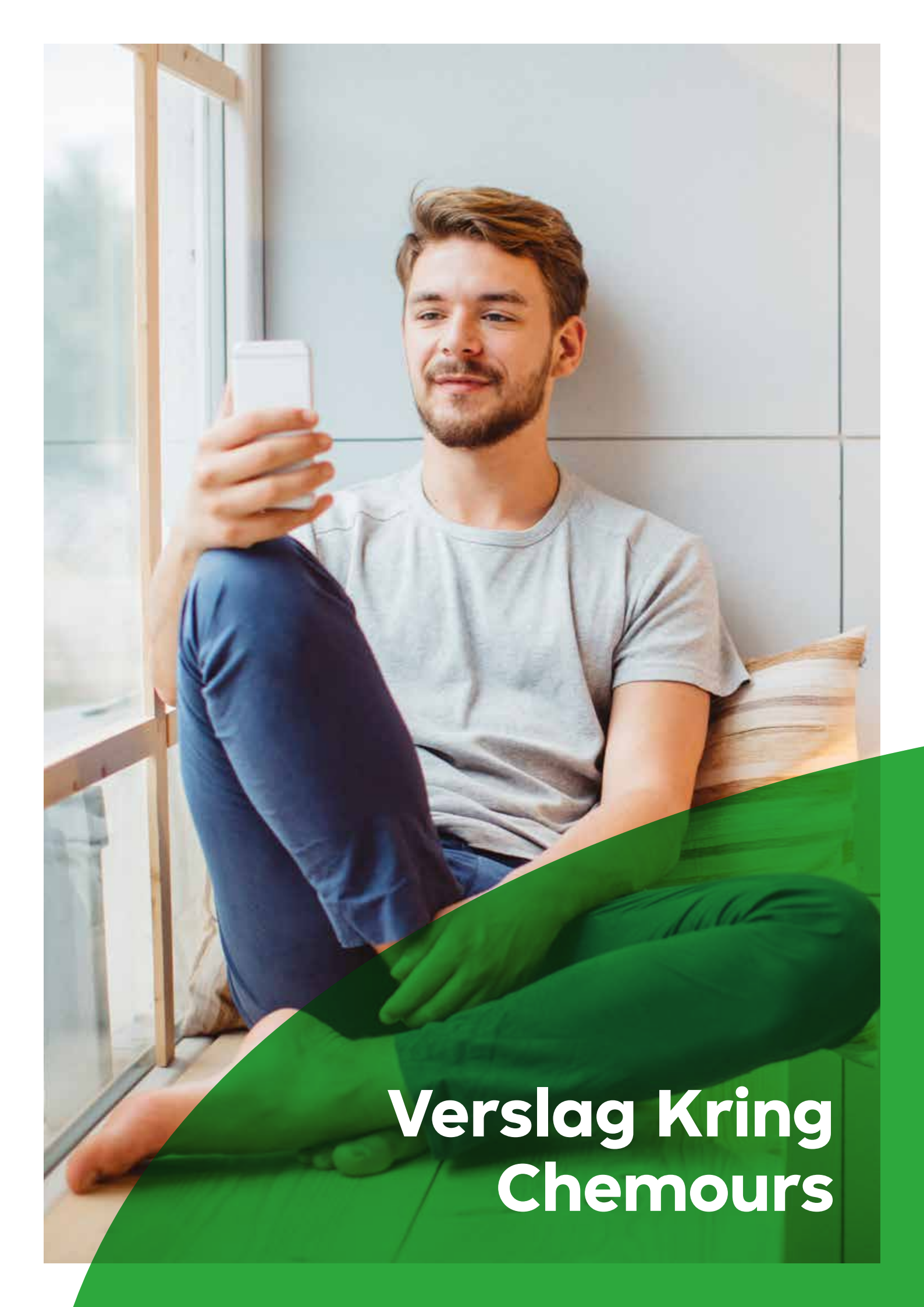
De technische voorzieningen zijn vastgesteld op basis van de rentetermijnstructuur van De Nederlandsche Bank per 31 december 2020 en de factoren zoals genoemd in de grondslagen bij de jaarrekening. Vanaf 2021 wordt de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur gebaseerd op een nieuwe UFR (ultimate forward rate). De nieuwe UFR parameters worden vanaf 1 januari 2021 in vier gelijke stappen ingevoerd. Met de stapsgewijze invoering zullen de nieuwe UFR parameters begin 2024 volledig zijn ingevoerd. DNB zal de rentetermijnstructuur in de periode tot 1 januari 2024 baseren op een gewogen gemiddelde van de rentetermijnstructuur op basis van de huidige en de nieuwe UFR-parameters, waarbij de gewichten jaarlijks op 1 januari met gelijke stappen aangepast worden. Deze stapsgewijze invoering zorgt ervoor dat het effect van de nieuwe UFR-methode op de dekkingsgraden van pensioenfondsen zich geleidelijk in de tijd materialiseert.

De Technische Voorziening ultimo 2020 is gebaseerd op de per 31 december 2020 door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur voor pensioenfondsen, gebaseerd op de huidige UFR parameters. Als de Technische Voorziening ultimo 2020 reeds gebaseerd zou zijn op de nieuwe UFR parameters die van toepassing zijn in 2021 dan zou de Technische Voorziening 537.904 bedragen. De actuele dekkingsgraad zou dan 106,3% bedragen. Bij toepassing van de UFR parameters die gelden in 2024, zou de Technische Voorziening 578.994 bedragen en de actuele dekkingsgraad 98,7%.

Tezamen met het effect van de verwachte daling van het tienjaars voortschrijdende gemiddelde van de rente zal een verhogend effect op de technische voorzieningen ontstaan wat een drukkend effect op de dekkingsgraad heeft.

Pensioenakkoord

Wij hebben het consultatiedocument met betrekking tot de Wet toekomst pensioenen zien verschijnen. Wij hebben ons daarin verdiept en ons oordeel daarover gevormd. Wij hebben werkgroepen samengesteld om ons voor te bereiden op de stappen die we als APF moeten nemen op de korte en wat langere termijn. Ook hebben wij onze denkbeelden over het Pensioenakkoord en hoe wij daarmee om willen gaan richting onze klanten gecommuniceerd via diverse kanalen. In 2021 hebben we onze reactie ingediend op het consultatiedocument en onze plannen om met het nieuwe Pensioenakkoord aan de slag te gaan verder uitgewerkt. Verder is in kaart gebracht welke stappen dit jaar moeten worden ondernomen in het kader van de implementatie van het Pensioenakkoord en welke stappen na 2021 moeten volgen.

A photograph of a young man with a beard and brown hair, wearing a light grey t-shirt and dark blue pants, sitting on a bed. He is holding a white smartphone in his right hand and looking at it. The background shows a window with a wooden frame and a light-colored wall. A large green diagonal overlay covers the bottom right portion of the image, containing the text 'Verslag Kring Chemours' in white.

Verslag Kring Chemours

17. Verslag Kring Chemours

Sinds 1 januari 2020 voert Centraal Beheer APF de pensioenregeling uit voor Chemours in de eigen Kring Chemours. Dit houdt in dat de aanspraken van de deelnemers van Stichting Pensioenfonds Chemours, na een periode van zorgvuldige voorbereiding, zijn overgedragen aan het Centraal Beheer APF en opgenomen in de eigen kring. Daarbij zijn de aanspraken grotendeels 1 op 1 overgenomen. Er heeft een beperkte wijziging in de ingangsdatum van de aanspraken plaatsgevonden. De ingangsdatum van de pensioenaanspraken is gelijk geworden aan de exacte verjaardag in plaats van de 1^e dag van de maand waarin men jarig is. Dit geldt ook voor de ingangsdatum van het nabestaandenpensioen bij overlijden. De ingangsdatum is daarbij gelijk aan de datum van overlijden in plaats van de 1^e dag van de maand waarin de deelnemer is overleden. Per 31 december 2019 heeft het bestuur van het pensioenfonds Chemours geconstateerd dat de reguliere toeslag per 1 januari 2020 kon worden toegekend en dat de financiële positie zodanig was dat de openstaande inhaaltoeslagen volledig konden worden ingehaald. De inhaaltoeslag is meegenomen in de overgenomen verplichtingen per 1 januari 2020 en de verwerking van de toeslag per 1 januari 2020 is door de administrateur van Centraal Beheer APF verwerkt.

Korte schets pensioenregeling en financiering

Deelnemers bouwen in de pensioenregeling van Chemours 1,875% op. Dit betreft een fiscaal maximale pensioenregeling. Hiervoor wordt een premie betaald die gebaseerd is op een verwacht rendement. Waarbij een correctie op de rente wordt gedaan door de UFR buiten beschouwing te laten. Aanvullend worden er stortingen gedaan in een toeslagdepot. Uit dit toeslagdepot kunnen aanvullende toeslagen aan de actieve deelnemers worden verstrekt tot een maximaal niveau van 2% per jaar. Dit in aanvulling op de voorwaardelijke toeslagverlening aan alle deelnemers (actief, slapers en gepensioneerden) waarbij 75% van de prijsindex wordt nagestreefd. Indien aan alle voorwaarden wordt voldaan kan eventueel een premiekorting worden verleend. Per 1 januari 2020 werd aan deze voorwaarden voldaan en is een premiekorting verleend.

Nadere financiële informatie over Kring Chemours is opgenomen in de financiële verantwoording (hoofdstuk 30).

17.1. Kerncijfers Kring Chemours

Hierna genoemde bedragen zijn in euro x 1.000, tenzij anders toegelicht.

Bedragen in € x 1.000	31-12-2020	31-12-2019
Werkgevers	1	
Deelnemers	406	
Actieven en arbeidsongeschikten	378	
Gewezen deelnemers	20	
Pensioengerechtigden	8	
Toeslagverlening	Actieven : 2,00% Niet-actieven: 0,92% (toegekend per 1 januari 2021)	

Beleggingsperformance

	2020	2019
Beleggingsrendement	9,1%	
Benchmarkrendement	9,8%	
Kosten vermogensbeheerder in % van gem. belegd vermogen	0,350%	
Transactiekosten in % van gem. belegd vermogen	0,342%	

Premie, saldo overdracht van rechten, uitkeringen en kosten

Bedragen in € x 1.000	2020	2019
Premiebijdragen	11.771	
Saldo overdracht van rechten	329.608	
Pensioenuitkeringen	1.146	

Technische Voorzieningen

Bedragen in € x 1.000	2020	2019
Gemiddelde gehanteerde rekenrente	0,17%	
Actieven en arbeidsongeschikten	261.414	
Gewezen Deelnemers	14.468	
Pensioentrekkenden	14.984	
Overige (oa schadereserve en IBNR)	7.047	
Totaal	297.913	

Dekkingsgraad

	31-12-2020	31-12-2019
Actuele dekkingsgraad ultimo	127,7%	
Beleidsdekkingsgraad (december)	124,1%	

Belegd vermogen

Bedragen in € x 1.000	31-12-2020	31-12-2019
Vastgoedbeleggingen	-	
Aandelen	147.606	
Vastrentende waarden	155.905	
Derivaten	75.643	
Overige beleggingen	2.130	
Totaal belegd vermogen	381.284	

Beleggingsresultaat

	2020	2019
Directe beleggingsopbrengsten	419	
Indirecte beleggingsopbrengsten, waarvan	43.273	
- Beheerkosten	844	
- Transactiekosten	1.208	
Afslag op rendement voor weerstandsvermogen	71	
Kosten van vermogensbeheer	242	

17.2. Pensioenparagraaf

In Kring Chemours vindt pensioenopbouw plaats op basis van een uitkeringsovereenkomst. Het betreft een fiscaal maximale pensioenregeling. Hieronder is een aantal kenmerken van de pensioenregeling 2019 opgenomen:

Aspect	Kenmerk
Pensioenrichtleeftijd	68
Pensioengrondslag (PG)	Pensioengevend salaris - franchise
Franchise	14.167 (2020)
Ouderdomspensioen	Het opbouwpercentage bedraagt 1,875% van de pensioengrondslag (2020).
Partnerpensioen (op opbouwbasis)	Het opbouwpercentage bedraagt 1,3125% van de PG.
Wezenpensioen (op opbouwbasis)	Het opbouwpercentage bedraagt 0,2625% van de PG;
Premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid	Op basis van een 6-klassen systeem
Vervroegen en uitstellen	Ingang vanaf leeftijd 55 jaar en tot 5 jaar na de voor de betreffende Deelnemer geldende AOW-leeftijd
Variatie in de uitkeringen (hoog-laag)	Gedurende maximaal 10 jaar eerst een hoge uitkering en daarna een lagere uitkering
Uitruilen	Uitruil van ouderdomspensioen in partnerpensioen en vice versa
Deeltijdpensioen	Ingang vanaf leeftijd 55 jaar en tot 5 jaar na de voor de betreffende Deelnemer geldende AOW-leeftijd

Voor opgebouwde aanspraken op ouderdomspensioen opgebouwd vóór 1 januari 2016 geldt een pensioenrichtleeftijd van 65 jaar. Voor opgebouwde aanspraken op ouderdomspensioen opgebouwd van 1 januari 2016 tot 1 januari 2018 geldt een pensioenrichtleeftijd van 67 jaar. Voor aanspraken op vroegpensioen geldt een pensioenrichtleeftijd van 62 jaar en een eindleeftijd van 65 jaar.

17.2.1 Toeslagbeleid

Het Pensioenfonds beslist jaarlijks op basis van de beleidsdekkingsgraad ultimo oktober of en in hoeverre per 1 januari een toeslag op pensioenaanspraken en/of pensioenrechten van (gewezen) deelnemers, (gewezen) partners en pensioengerechtigden kan worden toegekend in Kring Chemours. Alleen indien en voor zover de middelen van Kring Chemours, naar het oordeel van het bestuur tenminste toereikend zijn voor een toeslag, wordt deze verleend. De toeslagverlening op pensioenaanspraken en/of pensioenrechten is voorwaardelijk.

De toeslagverlening wordt als volgt vastgesteld:

- Eerst wordt de omvang van het voor toeslagverlening beschikbare vermogen boven de toeslagengrens van 110% bepaald op basis van de beleidsdekkingsgraad van het fonds;
- Vervolgens wordt de hoogte van de toeslag zodanig bepaald dat wanneer deze jaarlijks wordt toegekend de contante waarde van alle toeslagen (een evenredig deel van 75% van de groeivoet van het prijsindexcijfer) maximaal gelijk is aan de hoogte van dit vermogen: de hierbij gehanteerde groeivoet van het prijsindexcijfer en de discontovoet voor de vaststelling van de contante waarde zijn gelijk aan het bepaalde in artikel 23a van het Besluit FTK Pensioenfondsen;
- Deze hoogte van de toeslag wordt dus uitgedrukt in een percentage van de groeivoet van het prijsindexcijfer conform artikel 23a van het Besluit FTK Pensioenfondsen en bedraagt maximaal 100%;
- De hoogte van de toeslagverlening is gelijk aan dit percentage maal de voor het betreffende jaar relevante gerealiseerde waarde van de maatstaf voor toeslagverlening (75% van het consumentenprijsindexcijfer);
- Bij een beleidsdekkingsgraad lager dan 114% wordt geen toeslag verleend.

Bij de toeslagverlening geldt de volgende definitie:

Prijsindex: Het peil van de prijzen op 1 november van enig jaar ten opzichte van 1 november van het jaar daarvoor. Deze index wordt jaarlijks door het Centraal Bureau voor de Statistiek vastgesteld als “Consumentenprijsindexcijfer voor alle bestedingen (niet afgeleid)”. Dit geeft aan hoe de prijzen in Nederland in een jaar stijgen.

Voor het vaststellen van het indexcijfer Prijsindex wordt uitgegaan van de indexcijfers over de maanden oktober voorafgaand aan het jaar waarvoor de toeslag wordt vastgesteld. Gehanteerd wordt vervolgens de procentuele verandering van de indexcijfers van de maand oktober voorafgaand aan het jaar waarvoor de toeslagverlening wordt vastgesteld en de maand oktober van het daaraan voorafgaande jaar. Wij ronden het percentage af op 2 decimalen.

Aanvullende toeslag actieve deelnemers

De pensioenaanspraken van actieve deelnemers kunnen verhoogd worden met een aanvullende toeslagverlening. Hiervan uitgezonderd zijn de deelnemers met (gedeeltelijke) premievrije voortzetting van de deelname in verband met arbeidsongeschiktheid.

De aanvullende toeslag is gelijk aan het verschil tussen de loonindex (met een maximum van 2,0%) en de verleende toeslag in dat jaar. De loonindex is de generieke loongroei volgens de cao van Chemours Netherlands B.V. gelegen tussen 1 januari van enig jaar en 1 januari van het daaropvolgende jaar.

Kring Chemours houdt een toeslagendepot aan voor de financiering van deze aanvullende toeslag. Het toeslagendepot is op 1 januari 2016 door Stichting Pensioenfonds Chemours Nederland ingesteld in verband met de overgang van een eindloonregeling naar een middelloonregeling per 1 januari 2016. De kosten voor financiering van de aanvullende toeslag worden jaarlijks onttrokken uit het toeslagendepot. Deze kosten zijn steeds gelijk aan de wijziging in de technische voorziening als gevolg van deze aanvullende toeslag. De aanvullende toeslag wordt toegekend voor zolang er nog voldoende vermogen in het toeslagendepot aanwezig is. Geen aanvullende toeslag wordt verleend indien Kring Chemours, gezien de beleidsdekkingsgraad, niet beschikt over het minimaal vereist eigen vermogen (zoals opgenomen artikel 131 PW).

Chemours Netherlands B.V. heeft in 2020 een bedrag van € 1.200.000 in het toeslagendepot gestort. Tevens is in 2020 eenmalig een aanvullend bedrag van € 2.500.000 in het toeslagendepot gestort.

Er vinden uiterlijk op 31 januari 2020 respectievelijk 31 januari 2021 extra stortingen plaats in het toeslagendepot ter grootte van in totaal 50% van de som van (eventuele) premiekortingen in de jaren 2020 en 2021. Indien de som van de premiekortingen lager is dan € 1.500.000, dan vult Chemours Netherlands B.V. uiterlijk op 1 januari 2022 de extra stortingen aan tot dit bedrag.

Premiekorting : 50% naar toeslagdepot

Per 1 januari 2020 is vastgesteld dat een premiekorting kan worden verleend op basis van de gemaakte afspraken in de uitvoeringsovereenkomst. De premiekorting bedraagt 559K. 50% hiervan wordt toegevoegd aan het toeslagdepot, ofwel 280K. Aanvullend is geconstateerd dat over 2021 geen premiekorting zal worden verleend daar de beleidsdekkingsgraad minder bedraagt dan 130%. Daarmee bestaat eind 2020 de verplichting voor de werkgever om een aanvulling te doen (uiterlijk te storten per 1 januari 2022). Deze vordering op de werkgever tezamen met de 280K die vanuit de premiekorting wordt toegevoegd aan het toeslagdepot, zorgen voor een toename van het toeslagdepot van 1,5 miljoen.

Het toeslagendepot wordt jaarlijks aangepast met het beleggingsrendement, gelijk aan het rendement dat op het totale vermogen van Kring Chemours is behaald.

Verleende toeslagen in verplichtingen per 31 december 2020

Per 31 december 2019 heeft het bestuur van het pensioenfonds Chemours geconstateerd dat de reguliere toeslag per 1 januari 2020 kon worden toegekend en dat de financiële positie zodanig was dat de openstaande inhaaltoeslagen volledig konden worden ingehaald. De inhaaltoeslag is meegenomen in de overgenomen verplichtingen per 1 januari 2020 en de verwerking van de toeslag per 1 januari 2020 is door de administrateur van Centraal Beheer APF verwerkt.

Het bestuur van Centraal Beheer APF heeft in december 2020 het besluit genomen om de volledige toeslagverlening per 1 januari 2021 toe te kennen.

Onderstaand zijn de verleende reguliere toeslagen per 1 januari 2020 en 1 januari 2021 opgenomen. Beide toeslagen zijn verwerkt in de verplichtingen per 31

Toeslagverlening

Toeslag per 1 januari	2021	2020
Actieve deelnemers	2,00%	2,04%
Niet-actieve deelnemers	0,92%	2,04%
Verhoging Vroegpensioen aanspraken (TOP)	1,22%	2,72%

17.2.2 Herstelplan

Op basis van het FTK moet een pensioenfonds een herstelplan opstellen indien de beleidsdekkingsgraad lager is dan de vereiste dekkingsgraad. Kring Chemours heeft geen reserve tekort en er is dan ook geen herstelplan opgesteld.

17.2.3 Haalbaarheidstoets

Bij de start van Kring Chemours is in 2020 de aanvangshaalbaarheidstoets uitgevoerd. De ondergrenzen gehanteerd in de aanvangshaalbaarheidstoets zijn afgesproken in overleg met het BO van Kring Chemours. De uitkomsten van deze aanvangshaalbaarheidstoets 2020 (HBT) zijn hieronder weergegeven met als vergelijking de vastgelegde risicohouding:

Tabel Aanvangshaalbaarheidstoets 2020: Pensioenresultaten

Uitgangspositie	Grens	Pensioenresultaat	
		Risicohouding	Jaarlijkse HBT
Vereiste financiële Positie	Verwacht pensioenresultaat	90%	91%
Feitelijke financiële Positie	Verwacht pensioenresultaat	90%	91%
	Maximale afwijking pensioenresultaat in slecht weer scenario	15%	9%

De uitkomsten op fondsniveau zijn het gemiddelde van de leeftijdscohorten, gewogen naar aantallen per cohort. Dit leidt tot een verwacht pensioenresultaat op fondsniveau van 91% en de afwijking van het verwacht pensioenresultaat in een slechtweerscenario van 9%. Dit sluit steeds aan bij de vastgestelde ondergrenzen in de aanvangshaalbaarheidstoets.

17.2.4 Herverzekering

Voor Kring Chemours zijn in overleg met het BO en de werkgever afspraken gemaakt over de te herverzekeren kapitalen. De overeenkomsten hiervoor zijn afgesloten met elipsLife AG voor het herverzekeren van het overlijdensrisico en het arbeidsongeschiktheidsrisico. Vanaf 1 januari 2020 zijn nieuwe overeenkomsten met elipsLife gesloten.

Met een herverzekering wordt voorkomen dat door een overlijden of bij arbeidsongeschiktheid van deelnemers de toevoeging aan de technische voorziening tot een te hoge last leidt.

Bij overlijden keert de verzekeraar een risicokapitaal uit. Bij arbeidsongeschiktheid keert de verzekeraar een arbeidsongeschiktheidskapitaal uit.

17.3. Financiële paragraaf

Dekkingsgraad

De ontwikkeling van de verschillende dekkingsgraden* gedurende het verslagjaar is als volgt:

	31-12-2020	31-12-2019
Actuele dekkingsgraad	127,73%	
Beleidsdekkingsgraad	124,1%	
Reële dekkingsgraad*	101,1%	
Vereiste dekkingsgraad	117,4%	

* De verschillende dekkingsgraden worden toegelicht in de begrippenlijst (bijlage 1).

Uitvoerings- en Vermogensbeheerkosten

De *administratieve uitvoeringskosten* omvatten:

- vaststellen en innen van de premie;
- registratie van pensioenaanspraken en –rechten;
- het betalen van de pensioenen;
- informatieverstrekking en communicatie met betrokkenen;
- bestuur; en
- toezicht door toezichthouders.

De kosten per deelnemer zijn berekend o.b.v. actieven + uitkeringsgerechtigden, exclusief inactieve deelnemers.

Vanaf 1 januari 2019 is in de uitvoeringsovereenkomst betreffende kosten een duidelijker en transparanter onderscheid gemaakt in uitvoeringskosten (afname) en beleggingskosten (toename). Dit heeft ook invloed op de verantwoording van deze kosten. Deze nieuwe afspraken leiden op totaal niveau niet tot een hoger kostenniveau dan reeds met de kringen was afgesproken.

Uitvoeringskosten

Bedragen in € x 1.000	2020	2019
Administratieve uitvoeringskosten	1.146	
In euro's per deelnemer	2.969	
Vermogensbeheerkosten	1.158	
In percentage van het gemiddeld belegd vermogen	0,328	
Transactiekosten	1.121	
In percentage van het gemiddeld belegd vermogen	0,318	
Gemiddeld belegd vermogen	352.887	

Transactiekosten

Tot de transactiekosten zijn gerekend de kosten voor aan- en verkoop van beleggingen, de kosten voor de acquisitie van illiquide beleggingen en de deelname in beleggingsfondsen. Kosten die niet zijn toebedeeld aan een van de drie categorieën zijn naar rato over deze drie categorieën verdeeld.

Vermogensbeheerkosten

Kosten vermogensbeheer omvatten:

1. kosten van fiduciair vermogensbeheer,
2. bewaarloon;
3. advieskosten;
4. performance gerelateerde kosten; en
5. interne kosten (bijvoorbeeld kosten voor governance).

In dit bestuursverslag zijn de 'aanbevelingen over het afleggen van verantwoording over de kosten' van de Pensioenfederatie gevolgd. De gemaakte kosten, zoals hieronder opgenomen, zijn ook aan de toezichthouder (DNB) gerapporteerd.

De kosten van vermogensbeheer omvatten de kosten die door de custodian en vermogensbeheerder direct bij het fonds in rekening zijn gebracht.

Vermogensbeheerkosten	2020	2019
Kosten van fiduciair vermogensbeheer	154	
Vermogensbeheerkosten pensioenfondsen en bestuursbureau	83	
Bewaarloon	5	
Advieskosten		
Performance gerelateerde kosten		
Interne kosten		
Overige kosten		
Totaal kosten toe te wijzen aan categorieën incl. overlay	916	
Totaal	1.158	

Aanvullende vergoeding ten behoeve van vermogensbeheerkosten

In de uitvoeringsovereenkomst is overeengekomen dat de werkgever een aanvullende vergoeding betaald ten behoeve van vermogensbeheerkosten indien de vermogensbeheerkosten meer bedragen dan 0,287% van het gemiddelde belegde vermogen. Op basis van de vermogensbeheer rapportage zijn de vermogensbeheerkosten gelijk aan 0,328%. Dit is hoger dan de genoemde 0,287%. Met het gemiddeld belegd vermogen van 352.887K in 2020 is een bijbetaling voor de werkgever nodig van ongeveer €145k. Op dit moment is dit bedrag als aanvullende premievordering op de werkgever opgenomen.

17.4. Vermogensbeheer

Deze paragraaf beschrijft de onderdelen van het beleggingsbeleid die specifiek voor de Kring Chemours zijn ingericht. Het beleid en de ontwikkelingen die voor alle kringen gelijk zijn hebben wij beschreven in hoofdstuk 6.

Kring Chemours belegt in verschillende modules. Dit zijn de modules Rente, Rendement en de matchingportefeuille. Het beleid zoals dat in de verschillende modules en pools is gevoerd is nader beschreven in hoofdstuk 6.

Als beleggingsdoel heeft het Centraal Beheer APF een zo hoog mogelijke opbrengst per ingelegde euro. Daarmee streven wij naar zoveel mogelijk inkomen voor later. Voorwaarde is dat de premie op verantwoorde en solide wijze wordt belegd. De beleggingen worden zodanig vormgegeven dat deze passen binnen de aan te houden risicohouding.

17.4.1 Portefeuillewaarde en rendementen

In onderstaande tabellen worden de feitelijke verdeling van de portefeuilles en het rendement in kring Chemours weergegeven.

Kring Chemours (Vanaf 31-1-2020)	Bedragen 2020	Verdeling	Bedragen 2019	Verdeling
Rendement	204.444.159	53,6%	n.v.t.	n.v.t.
Rente & Matching	174.420.719	45,7%	n.v.t.	n.v.t.
Inflatie	-	-	n.v.t.	n.v.t.
Liquide Middelen	2.419.009	0,6%	n.v.t.	n.v.t.
Totaal Assets	381.283.887	100,0%	n.v.t.	n.v.t.

Kring Chemours (Vanaf 31-1-2020)	Rendement 2020	Benchmark 2020	Rendement 2019	Benchmark 2019
Rendement	6,14%	7,65%	n.v.t.	n.v.t.
Rente	1,69%	1,47%	n.v.t.	n.v.t.
Matching	29,01%	29,03%	n.v.t.	n.v.t.
Inflatie	-	-	n.v.t.	n.v.t.
Totaal Assets	9,10%	9,80%	n.v.t.	n.v.t.

Aangezien kring Chemours zich per 1 januari 2020 heeft aangesloten bij het APF, zijn geen vergelijkende cijfers beschikbaar.

17.4.2 Beheerkosten van het fonds

De kosten van vermogensbeheer omvatten de kosten die door de custodian en vermogensbeheerder direct bij het fonds in rekening zijn gebracht. Deze kosten bestaan over het verslagjaar uit de kosten voor fiduciair beheer en bewaarloon € 159.

De beheerkosten die door de vermogensbeheerders ten laste van beleggingsfondsen zijn gebracht zijn onderdeel van de indirecte beleggingsopbrengsten. Deze bedragen over het verslagjaar 994. Transactiekosten zijn onderdeel van de aan- en verkooptransacties van beleggingen. Deze zijn eveneens onderdeel van de indirecte beleggingsopbrengsten en bedragen over het verslagjaar 1.208. Gegeven de geringe omvang van het belegd vermogen en het transactievolume zijn deze kosten niet direct te relateren aan benchmarks, die gebaseerd zijn op grote vermogens en transactievolumes.

De beleggingscommissie bewaakt de ontwikkelingen van beheerd vermogen, vermogensrendementen en de kosten van het beheer nauwlettend en adviseert eventueel het bestuur ter zake.

De beleggingsopbrengsten bedroegen € 43.379 en het vermogen steeg naar € 381.284 per eind 2020.

17.5. Actuariële paragraaf

In deze paragraaf wordt een korte toelichting gegeven op de intern uitgevoerde actuariële analyse. Deze analyse is door de certificerend actuaaris beoordeeld en geaccordeerd.

Verwerking Collectieve Waardeoverdracht

Voor Kring Chemours zijn per 1 januari de verplichtingen over gedragen naar Centraal Beheer APF. De overdrachtswaarde is vastgesteld op basis van de RTS per 1 januari 2020.

17.5.1 Analyse van het resultaat

Het resultaat van het verslagjaar bestaat uit de volgende componenten:

Bedragen in € x 1.000	2020	2019
Beleggingsopbrengsten	5.991	
Premie	-2.839	
Waardeoverdrachten	85.694	
Kosten	0	
Uitkeringen	-42	
Overige kanssystemen	-109	
Toeslagverlening	-5.320	
Incidentele mutaties	1.446	
Andere oorzaken	578	
Totaal	85.399	

Uitsplitsing beleggingsresultaat

Bedragen in € x 1.000	2020	2019
Beleggingsresultaat exclusief wijziging RTS TV	44.207	
Wijziging RTS TV	38.216	
Totaal resultaat beleggingsopbrengsten	5.991	

In het verslagjaar bedraagt het resultaat van Kring Chemours € 85.399.

Hieronder wordt een korte toelichting op de belangrijkste resultaten gegeven.

- De collectieve waardeoverdracht wordt als positief resultaat geboekt. Het overschot op de overdrachtsdatum van 1 januari 2020 bedraagt circa 85,7 miljoen.
- Het beleggingsresultaat is positief ondanks de wijziging van de rente die leidt tot een toename van de verplichtingen met ruim 38 miljoen.
- Het premieresultaat is negatief bij een premiedekkingsgraad van ca .66%.
- Op kans-systemen is een negatief resultaat ontstaan. Dit bestaat met name uit een negatief resultaat op sterfte daar er geen deelnemers zijn overleden. Verder is onder kanssystemen het resultaat op arbeidsongeschiktheid, flexibilisering en pensionering opgenomen.
- Per 1 januari 2020 is een toeslag verleend die in het boekjaar 2020 is verwerkt. Dit besluit is in januari 2020 genomen, aanvullend is eind 2020 besloten tot een toeslag per 1 januari 2021. Beide verhogingen zijn in dit boekjaar als last genomen. In het resultaat is als positieve post de toevoeging ad 52 miljoen opgenomen.
- Eind van het jaar zijn de sterftegrondslagen aangepast wat tot een afname van de Technische Voorziening heeft geleid. Dit is verantwoord onder incidentele mutaties en leidt tot een negatief resultaat. Dit betreft een jaarlijkse aanpassing. Binnen het Centraal Beheer APF worden de sterftegrondslagen namelijk gebaseerd op een jaarlijkse update van de sterfte in Nederland zoals gepubliceerd door het CBS.

17.5.2 Premies

De Pensioenwet schrijft voor dat de feitelijke premie, de gedempte kostendekkende premie en de (ongedempte) kostendekkende premie worden gekwantificeerd. De samenstelling van de premie is opgenomen in onderstaande tabel.

Bedragen in € x 1.000	2020
Feitelijk betaalde premie (na premiekorting ad 559)	11.771
Betaald tbv dekking vermogensbeheerkosten	141
Betaald aan Toeslagdepot	5.200
Totale beschikbare premie	6.430
Gedempte kostendekkende premie	6.373
Zuiver kostendekkende premie	11.400

De samenstelling van de feitelijke premie is als volgt:

Bedragen in € x 1.000	2020
Nominaal pensioeninkoop	4.957
Risicokoopsom overlijdensrisico	317
Risicokoopsom Premievrijstelling	96
Solvabiliteitsopslag	679
Opslag pensioenuitvoeringskosten	324
Beschikbaar voor vorming algemene middelen	57
Totaal	6.430

De samenstelling van de kostendeekkende premies is als volgt:

Bedragen in € x 1.000	Kostendeekkende premie	Gedempte kostendeekkende premie		
	2020	2020		
Nominaal pensioeninkoop op marktwaarde	9.434	3.902		
Solvabiliteitsopslag	1.642	679		
Opslag pensioenuitvoeringskosten	324	324		
Voorwaardelijke onderdelen		1.468		
Totaal	11.400	6.373		

De bijdrage ad 5,2 miljoen wordt toegevoegd aan het toeslagdepot. Hieraan wordt de extra toeslag die aan de actieve deelnemers is toegekend onttrokken.

Dit leidt ertoe dat de ontwikkeling van het toeslagdepot als volgt is.

Bedragen in € x 1.000	2020	2019
Beginstand 1-1-2020	0	
Stortingen	5.200	
Onttrekking ten behoeve van toeslagverlening	- 2.795	
Rendement	360	
Eindstand 31-12-2020	2.765	

17.5.3 Solvabiliteitstoets

Voor het bepalen van het VEV (de solvabiliteitstoets) maken wij gebruik van het standaardmodel. Het bestuur acht het gebruik van het standaardmodel passend voor de risico's van de kring. Op basis hiervan bedraagt het (M)VEV op 31 december 2020:

Bedragen in € x 1.000	31-12-2020	31-12-2019
Aanwezig eigen vermogen	82.634	
Minimaal vereist eigen vermogen	12.194	
Vereist eigen vermogen	51.708	

De vermogenspositie van Kring Chemours kan als gevolg hiervan worden gekarakteriseerd als goed.

17.5.4 Bevindingen en oordeel certificerend actuaris

Opdracht

Door Stichting Achmea Algemeen Pensioenfonds te Zeist is voor collectiviteitkring Chemours aan Towers Watson Netherlands B.V. de opdracht verleend tot het afgeven van een actuariële verklaring als bedoeld in de Pensioenwet over het boekjaar 2020.

Onafhankelijkheid

Als waarmerkend actuaris ben ik onafhankelijk van Stichting Achmea Algemeen Pensioenfonds, zoals vereist conform artikel 148 van de Pensioenwet. Ik verricht geen andere werkzaamheden voor het pensioenfonds, anders dan de werkzaamheden uit hoofde van de actuariële functie.

Gegevens

De gegevens waarop mijn onderzoek is gebaseerd, zijn verstrekt door en tot stand gekomen onder de verantwoordelijkheid van het bestuur van het pensioenfonds. Voor de toetsing van de technische voorzieningen en voor de beoordeling van de vermogenspositie heb ik mij gebaseerd op de financiële gegevens die ten grondslag liggen aan de jaarrekening.

Afstemming accountant

Op basis van de door mij en de accountant gehanteerde Handreiking heeft afstemming plaatsgevonden over de werkzaamheden en de verwachtingen bij de controle van het boekjaar. Voor de toetsing van de technische voorzieningen en voor de beoordeling van de vermogenspositie als geheel heb ik de materialiteit bepaald op € 3.510.000. Met de accountant ben ik overeengekomen om geconstateerde afwijkingen boven € 175.500 te rapporteren. Deze afspraken zijn vastgelegd en de uitkomsten van mijn bevindingen zijn met de accountant besproken.

Ik heb voorts gebruik gemaakt van de door de accountant in het kader van de jaarrekeningcontrole onderzochte basisgegevens. De accountant van het pensioenfonds heeft mij geïnformeerd over zijn bevindingen ten aanzien van de betrouwbaarheid (materiële juistheid en volledigheid) van de basisgegevens en de overige uitgangspunten die voor mijn beoordeling van belang zijn.

Werkzaamheden

Ter uitvoering van de opdracht heb ik, conform mijn wettelijke verantwoordelijkheid zoals beschreven in artikel 147 van de Pensioenwet, onderzocht of is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet. De door het pensioenfonds voor collectiviteitkring Chemours verstrekte basisgegevens zijn zodanig dat ik die gegevens als uitgangspunt van de door mij beoordeelde berekeningen heb aanvaard.

Als onderdeel van de werkzaamheden voor de opdracht heb ik onder meer onderzocht of:

- De technische voorzieningen, het minimaal vereist eigen vermogen en het vereist eigen vermogen toereikend zijn vastgesteld;
- De kostendekkende premie voldoet aan de gestelde wettelijke vereisten;
- Het beleggingsbeleid in overeenstemming is met de prudent-person regel.

Voorts heb ik mij een oordeel gevormd over de vermogenspositie van de collectiviteitkring. Daarbij heb ik mij gebaseerd op de tot en met balansdatum aangegane verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen en is mede het financieel beleid van de collectiviteitkring in aanmerking genomen.

Mijn onderzoek heb ik zodanig uitgevoerd, dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de resultaten geen onjuistheden van materieel belang bevatten.

De beschreven werkzaamheden en de uitvoering daarvan zijn in overeenstemming met de binnen het Koninklijk Actuariel Genootschap geldende normen en gebruiken en vormen naar mijn mening een deugdelijke grondslag voor mijn oordeel.

Oordeel

De technische voorzieningen zijn, overeenkomstig de beschreven berekeningsregels en uitgangspunten, als geheel gezien, toereikend vastgesteld.

Het eigen vermogen van de collectiviteitkring is op de balansdatum hoger dan het wettelijk vereist eigen vermogen.

Met inachtneming van het voorafgaande heb ik mij ervan overtuigd dat is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet.

De beleidsdekkingsgraad van de collectiviteitkring op balansdatum is hoger dan de dekkingsgraad bij het vereist eigen vermogen.

Mijn oordeel over de vermogenspositie van Stichting Achmea Algemeen Pensioenfonds voor collectiviteitkring Chemours is gebaseerd op de tot en met balansdatum aangegane verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen. De vermogenspositie is naar mijn mening voldoende. Daarbij is in aanmerking genomen dat de mogelijkheden tot het realiseren van de beoogde toeslagen beperkt zijn.

Voor de volledigheid merk ik op dat, als op balansdatum rekening zou worden gehouden met de door DNB doorgevoerde wijziging van de rentetermijnstructuur per 1 januari 2021, mijn oordeel over de vermogenspositie niet zou wijzigen.

Rotterdam, 21 juni 2021

René van de Meerakker AAG
Verbonden aan Towers Watson Netherlands B.V.

17.6. Risicoparagraaf

De doelstellingen van de kring vinden hun basis in het pensioenreglement, de ambitie van de kring en de risicohouding. De risico's op het gebied van verzekeren en beleggen liggen geheel op het niveau van de kringen. Op het niveau van het APF (de bedrijfsomgeving) worden, buiten het ondernemingsrisico, de risico's verder zoveel mogelijk beperkt.

Risicobeheersing

De beschrijving van de risicobeheersing is opgenomen in het hoofdstuk 4.2 en verder. De beschrijving is wat betreft de niet-financiële risico's van toepassing op het niveau van bedrijfsomgeving en alle pensioenkringen.

In de paragraaf risicobeheer in de jaarrekening van kring Chemours zijn tabellen opgenomen die inzicht geven in de samenstelling van de hieronder beschreven financiële risico's.

Doelstellingen en risicohouding

Uitgangspunt van het beleggingsbeleid van de kring is de ambitie en risicohouding van de deelnemers. Deze uitgangspunten zijn vastgesteld in overleg met het Belanghebbendenorgaan. Door middel van een ALM-studie is inzicht verkregen welke mate van beleggingsrisico nodig is om de doelstellingen van de kring te kunnen bereiken. Daarbij wordt rekening gehouden met een balans tussen de belangen van Deelnemers, Gewezen deelnemers en Pensioengerechtigden. In deze afweging spelen naast de dekkingsgraadontwikkeling onder andere het premie-, pensioen- en toeslagresultaat een rol.

De risicohouding van de kring komt voor de lange termijn tot uitdrukking in de door een kring gekozen ondergrenzen in het kader van de haalbaarheidstoets en voor de korte termijn in de hoogte van het dekkingsgraadrisico en de bandbreedte hiervoor. Het beleid is vastgelegd in de ABTN van de kring.

Voor Kring DB Chemours is een crisisplan opgesteld. In dit crisisplan zijn de te nemen stappen en maatregelen weergegeven in specifieke (negatieve) scenario's. Het crisisplan geeft het bestuur een handvat ten aanzien van de wijze waarop het zal handelen in geval van een crisis.

17.6.1 Renterisico

Renterisico ontstaat doordat de looptijd van pensioenverplichtingen van nature langer is dan de looptijd van pensioenbeleggingen. Een verandering van de rente levert daardoor een resultaat op en heeft effect op de dekkingsgraad. Als er geen beheersmaatregelen worden genomen is dit risico zeer groot.

Een hogere renteafdekking helpt het fonds de kans en impact te beperken dat de verplichtingen niet op dezelfde wijze in waarde veranderen als de beleggingen.

Als de kring een reële indexatieambitie heeft, kan het volledig of grotendeels afdekken van het renterisico problemen opleveren. In het geval dat de inflatie onverwachts fors toeneemt, is het bijvoorbeeld aannemelijk dat ook de rente stijgt.

Het renterisico wordt beheerst door te beleggen in Vastrentende Waarden en in Rente Overlay fondsen. Wij maken voor de Kring Chemours gebruik van een strategie waarbij 80% van de rentegevoeligheid van de pensioenverplichtingen op basis van de marktrente wordt afgedekt..

De daling van de swaprente droeg in 2020 negatief bij aan de dekkingsgraad, doordat het renterisico niet volledig afgedekt

17.6.2 Marktrisico

Marktrisico is het risico dat (een categorie van) beleggingen minder waard worden door ontwikkelingen in de algemene economische of politieke situatie. Het pensioenfonds neemt bewust marktrisico op grond van het verwachte extra rendement dat een belegging in bijvoorbeeld aandelen zou kunnen opleveren boven risicoloos beleggen. Het beleggingsplan wordt opgesteld op basis van de beleggingsopdracht die is afgeleid uit de ALM-studie en de beleggingsbeginselen die als uitgangspunt voor het beleggingsbeleid gelden. Jaarlijks beoordeelt het bestuur op basis van de actuele ontwikkelingen of bijstelling gewenst is.

Bij de invulling en uitvoering van het beleggingsbeleid op grond van het prudent person beginsel wordt rekening gehouden met het concentratierisico en voldoende diversificatie toegepast.

17.6.3 Valutarisico

Valutarisico is het risico dat door verandering in valutakoersen de waarde van beleggingen in vreemde valuta daalt. Dit risico is voor de kring Chemours beperkt: het grootste gedeelte van de beleggingsportefeuille heeft de euro als onderliggende waarde. Voor het deel van de beleggingen dat niet in euro's genoteerd is het valutarisico afgedekt binnen de fondsen waarin wordt belegd. De wereldwijde aandelenportefeuille (ontwikkelde markten) en indirect vastgoed wordt voor 75% afgedekt. Het valutarisico op vastrentende waarden wordt voor 100% afgedekt. Exposure naar valuta's in opkomende landen dekt Centraal Beheer APF niet af.

17.6.4 Liquiditeitsrisico

Liquiditeitsrisico is het risico dat beleggingen niet of nauwelijks verhandeld kunnen worden op de beurs. Met name het gebruik van derivaten voor het afdekken van renterisico en valutarisico veroorzaakt een liquiditeitsrisico doordat marktbevingen tot grote hoeveelheden benodigd onderpand kunnen leiden. De kring belegt dusdanig dat de portefeuille zo goed mogelijk aan de liquiditeitsbehoefte kan voldoen. Een zeer groot deel van de portefeuille is belegd in effecten die worden verhandeld op openbare gereguleerde markten zoals een effectenbeurs. Hierdoor is het liquiditeitsrisico beperkt.

17.6.5 Tegenpartij-/kredietrisico

Kredietrisico is het risico dat de onderneming of staat waarin wordt belegd niet aan zijn betalingsverplichtingen kan voldoen. Daarnaast kan kredietrisico ontstaan bij gestructureerde producten, vorderingen op een tegenpartij of onderhandse derivatencontracten. Om dit risico te beheersen wordt het grootste deel van de beleggingsportefeuille belegd in effecten met een hoge kredietwaardigheid. Daarnaast worden transacties gespreid over meer aanbieders en wordt in sommige gevallen onderpand vereist.

17.6.6 Inflatierisico

Het inflatierisico betreft het risico dat inflatie de waarde van de beleggingen aantast (in termen van koopkracht). Dit risico wordt beheerst door beleggingen te kiezen die in waarde stijgen als er meer inflatie is. De Module Inflatie is hiervoor zeer geschikt.

17.6.7 Verzekeringstechnische risico's

Het verzekeringstechnische risico is het risico dat verliezen optreden als gevolg van afwijkende sterfte en arbeidsongeschiktheidsresultaten. De grondslagen voor het bepalen van het sterfterisico worden jaarlijks automatisch aangepast op basis van actuele CBS-cijfers. Het overlijdens- en arbeidsongeschiktheidsrisico wordt beheerst door herverzekering (zie 17.2.4).

17.7. Terugblik 2020

Kring Chemours is per 1 januari 2020 binnen het Centraal Beheer APF gestart. De verplichtingen en het vermogen zijn per deze datum overgedragen door Stichting Pensioenfonds Chemours. Hieraan is een zorgvuldig proces vooraf gegaan en heeft in 2020 geleid tot de verwezenlijking van de overdracht.

Conversie van aanspraken

Bij de overdracht zijn alle aanspraken van alle deelnemers 1 op 1 overgenomen door het Centraal Beheer APF. Daarmee heeft er geen conversie plaatsgevonden van de aanspraken die tot en met 31 december 2019 binnen Pensioenfonds Chemours waren opgebouwd. Wel heeft er een beperkte wijziging in de ingangsdatum van de aanspraken plaatsgevonden. Hierdoor is de ingangsdatum van de pensioenaanspraken gelijk geworden aan de exacte verjaardag in plaats van de 1^e dag van de maand waarin men jarig is. Dit geldt ook voor de ingangsdatum van het nabestaandenpensioen bij overlijden. De ingangsdatum is daarbij gelijk aan de datum van overlijden in plaats van de 1^e dag van de maand waarin de deelnemer is overleden.

Beleggingen overgedragen naar modules Centraal Beheer APF

Voor de overgang naar Kring Chemours zijn de beleggingen via Cash ontvangen. Deze waarde is ingebracht in de modules van het Centraal Beheer APF. De vormgeving van deze modules is weergegeven in paragraaf 17.4. Deze transitie heeft plaatsgevonden per 31 januari 2020. Tot die datum zijn de beleggingen in het beheer gebleven bij de vermogensbeheerders van het pensioenfonds Chemours.

Toeslagverlening per 1 januari 2020 en per 1 januari 2021

De toeslagverlening per 1 januari 2020 is nog besloten door het pensioenfonds van Chemours op basis van de financiële positie per 31 december 2019. Deze toeslagverlening is vormgegeven conform het toeslagbeleid van Pensioenfonds Chemours maar ook conform het toeslagbeleid van Kring Chemours. Ook zijn per 1 januari 2020 de openstaande inhaalindexaties toegekend. Daarmee is er per 1 januari 2020 geen enkele achterstand meer in de verlening van toeslagen. De verwerking van deze toeslagen is na de transitie door de administratie van Centraal Beheer APF uitgevoerd. Dit alles in lijn met de afspraken tussen de partijen.

Eind 2020 is tevens een besluit genomen tot toeslagverlening per 1 januari 2021. Deze toeslag is reeds in de verplichtingen per 31 december 2020 verwerkt.

Premiekorting

Per 1 januari 2020 is vastgesteld dat een premiekorting kan worden verleend op basis van de gemaakte afspraken in de uitvoeringsovereenkomst. De premiekorting bedraagt 559K. 50% hiervan wordt toegevoegd aan het toeslagdepot, ofwel 280K. Aanvullend is geconstateerd dat over 2021 geen premiekorting zal worden verleend daar de beleidsdekkingsgraad minder bedraagt dan 130%. Daarmee bestaat eind 2020 de verplichting voor de werkgever om een aanvulling te doen (uiterlijk te storten per 1 januari 2022). Deze vordering op de werkgever tezamen met de 280K die vanuit de premiekorting wordt toegevoegd aan het toeslagdepot, zorgen voor een toename van het toeslagdepot van 1,5 miljoen.

17.8. Gebeurtenissen na balansdatum

Nieuwe UFR per 1 januari 2021

De technische voorzieningen zijn vastgesteld op basis van de rentetermijnstructuur van De Nederlandsche Bank per 31 december 2020 en de factoren zoals genoemd in de grondslagen bij de jaarrekening. Vanaf 2021 wordt de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur gebaseerd op een nieuwe UFR (ultimate forward rate). De nieuwe UFR parameters worden vanaf 1 januari 2021 in vier gelijke stappen ingevoerd. Met de stapsgewijze invoering zullen de nieuwe UFR parameters begin 2024 volledig zijn ingevoerd. DNB zal de rentetermijnstructuur in de periode tot 1 januari 2024 baseren op een gewogen gemiddelde van de rentetermijnstructuur op basis van de huidige en de nieuwe UFR-parameters, waarbij de gewichten jaarlijks op 1 januari met gelijke stappen aangepast worden. Deze stapsgewijze invoering zorgt ervoor dat het effect van de nieuwe UFR-methode op de dekkingsgraden van pensioenfondsen zich geleidelijk in de tijd materialiseert.

De Technische Voorziening ultimo 2020 is gebaseerd op de per 31 december 2020 door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur voor pensioenfondsen, gebaseerd op de huidige UFR parameters. Als de Technische Voorziening ultimo 2020 reeds gebaseerd zou zijn op de nieuwe UFR parameters die van toepassing zijn in 2021 dan zou de Technische Voorziening 301.630 bedragen. De actuele dekkingsgraad zou dan 126,7% bedragen. Bij toepassing van de UFR parameters die gelden in 2024, zou de Technische Voorziening 313.993 bedragen en de actuele dekkingsgraad 121,7%.

Tezamen met het effect van de verwachte daling van het tienjaars voortschrijdende gemiddelde van de rente zal een verhogend effect op de technische voorzieningen ontstaan wat een drukkend effect op de dekkingsgraad heeft.

Pensioenakkoord

Wij hebben het consultatiedocument met betrekking tot de Wet toekomst pensioenen zien verschijnen. Wij hebben ons daarin verdiept en ons oordeel daarover gevormd. Wij hebben werkgroepen samengesteld om ons voor te bereiden op de stappen die we als APF moeten nemen op de korte en wat langere termijn. Ook hebben wij onze denkbeelden over het Pensioenakkoord en hoe wij daarmee om willen gaan richting onze klanten gecommuniceerd via diverse kanalen. In 2021 hebben we onze reactie ingediend op het consultatiedocument en onze plannen om met het nieuwe Pensioenakkoord aan de slag te gaan verder uitgewerkt. Verder is in kaart gebracht welke stappen dit jaar moeten worden ondernomen in het kader van de implementatie van het Pensioenakkoord en welke stappen na 2021 moeten volgen.

Verslag Kring equensWorldline

18. Verslag Kring equensWorldline

Sinds 1 januari 2020 voert Centraal Beheer APF de pensioenregeling voor equensWorldline en Paysquare uit in de eigen Kring equensWorldline. Dit houdt in dat de aanspraken van de deelnemers van Stichting Pensioenfonds equens, na een periode van zorgvuldige voorbereiding, zijn overgedragen aan het Centraal Beheer APF en opgenomen in de eigen kring. De aanspraken van de deelnemers van Pensioenfonds equensWorldline zijn 1 op 1 overgenomen. Ook het premie- en toeslagbeleid en de overige financiële afspraken zijn in de Kring equensWorldline gelijk aan de afspraken bij het pensioenfonds.

Korte schets pensioenregeling en financiering

De pensioenregeling is een regeling waarbij de premie is gemaximeerd op 25,95%. De premie wordt berekend op basis van verwacht rendement. Voor 2020 is de premie bepaald op 25,95% en bedraagt de opbouw 1,57% van de pensioengrondslag. Vanaf 2021 wordt bij het vaststellen van de hoogte van het opbouwpercentage rekening gehouden met een vereiste premiedekkingsgraad. In 2021 bedraagt de minimale premiedekkingsgraad 95%. Daarmee zal het opbouwpercentage voor 2021 worden verlaagd tot 1,03%.

Nadere financiële informatie over Kring equensWorldline is opgenomen in de financiële verantwoording (hoofdstuk 31).

18.1. Kerncijfers Kring equensWorldline

Hierna genoemde bedragen zijn in euro x 1.000, tenzij anders toegelicht..

Bedragen in € x 1.000	31-12-2020	31-12-2019
Werkgevers	2	
Deelnemers	2.915	
Actieven en arbeidsongeschikten	622	
Gewezen deelnemers	1.521	
Pensioengerechtigden	772	
Toeslagverlening	-	

Beleggingsperformance

	2020	2019
Beleggingsrendement	13,34%	
Benchmarkrendement	12,68%	
Kosten vermogensbeheerder in % van gem. belegd vermogen	0,264%	
Transactiekosten in % van gem. belegd vermogen	0,024%	

Premie, saldo overdracht van rechten, uitkeringen en kosten

Bedragen in € x 1.000	2020	2019
Premiebijdragen	8.818	
Saldo overdracht van rechten	770.965	
Pensioenuitkeringen	11.544	

Technische Voorzieningen

Bedragen in € x 1.000	2020	2019
Gemiddelde gehanteerde rekenrente	0,17%	
Actieven en arbeidsongeschikten	261.436	
Gewezen Deelnemers	301.439	
Pensioentrekkenden	220.432	
Overige (oa schadereserve en IBNR)	1.622	
Totaal	784.929	

Dekkingsgraad

	31-12-2020	31-12-2019
Actuele dekkingsgraad ultimo	110,4%	
Beleidsdekkingsgraad (december)	108,0%	

Belegd vermogen

Bedragen in € x 1.000	31-12-2020	31-12-2019
Vastgoedbeleggingen	31.212	
Aandelen	219.753	
Vastrentende waarden	129.327	
Derivaten*	230.023	
Overige beleggingen	477.755	
Totaal belegd vermogen	1.088.070	

* Onder overige schulden is voor 223.347 aan schulden uit hoofde van cash collateral opgenomen.

Beleggingsresultaten

Beleggingsresultaat	2020	2019
Directe beleggingsopbrengsten	17.206	
Indirecte beleggingsopbrengsten, waarvan	82.228	
- Beheerkosten	905	
- Transactiekosten	196	
Afslag op rendement voor weerstandsvermogen	187	
Kosten van vermogensbeheer	1.266	

18.2. Pensioenparagraaf

In Kring equensWorldline vindt pensioenopbouw plaats op basis van een uitkeringsovereenkomst waarbij een premieplafond van toepassing is. Als de premie niet toereikend is om de pensioenopbouw en de daaraan verbonden (administratie)kosten te kunnen financieren, dan leidt dat tot een beperking van het opbouwpercentage. Hieronder is een aantal kenmerken van de pensioenregeling 2019 opgenomen:

Aspect	Kenmerk
Pensioenrichtleeftijd	68
Pensioengrondslag (PG)	Pensioengevend salaris - franchise
Franchise	15.178 (2020)
Ouderdomspensioen	Het opbouwpercentage bedraagt 1,57% (2020) van de PG. Als de premie naar verwachting niet gelijk zijn aan de kostendekkende premie voor het volgende kalenderjaar, dan wordt het opbouwpercentage van het ouderdomspensioen voor het volgende kalenderjaar verlaagd.
Partnerpensioen (op opbouwbasis)	• Het opbouwpercentage bedraagt 1,099% van de PG (2020). • Dit percentage bedraagt op dit moment 70% van het opbouwpercentage van het Ouderdomspensioen.
Wezenpensioen (op opbouwbasis)	• Het opbouwpercentage bedraagt 0,2198% van de PG (2020); • Dit percentage bedraagt op dit moment 14% van het opbouwpercentage van het Ouderdomspensioen.
Premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid	Op basis van een 6-klassen systeem
Vervroegen en uitstellen	Maximaal ingaand vanaf 5 jaar voor en tot 5 jaar na de voor de betreffende Deelnemer geldende AOW-leeftijd
Variatie in de uitkeringen (hoog-laag)	Gedurende maximaal 10 jaar eerst een hoge uitkering en daarna een lagere uitkering
Uitruilen	Uitruil van ouderdomspensioen in partnerpensioen en vice versa
Deeltijdpensioen	5 jaar voor en tot 5 jaar na de voor de betreffende Deelnemer geldende AOW-leeftijd

Feitelijke premie en Vaststellen jaarlijks opbouwpercentage

Het Bestuur geeft jaarlijks in het laatste kwartaal van het kalenderjaar aan welk percentage voor de opbouw van het Ouderdomspensioen, het Partnerpensioen en het Wezenpensioen (afgerond op drie decimalen) voor het volgende kalenderjaar maximaal kan worden toegekend. Dit percentage wordt ter goedkeuring voorgelegd aan het BO in overleg met de werkgever

Een wijziging van het opbouwpercentage van het Ouderdomspensioen, het Partnerpensioen en/of het Wezenpensioen wordt niet als een wijziging van de Pensioenregeling beschouwd. Het in enig jaar geldende opbouwpercentage van het Ouderdomspensioen, het Partnerpensioen en het Wezenpensioen is opgenomen in het Pensioenreglement. Het opbouwpercentage van het Ouderdomspensioen, Partnerpensioen en Wezenpensioen wordt prudent vastgesteld in lijn met wet- en regelgeving, waarbij gestreefd wordt naar een zo hoog mogelijk opbouwpercentage met inachtneming van het Premieplafond en de uitgangspunten met betrekking tot de premiedekkingsgraad.

Het Bestuur toetst jaarlijks bij het vaststellen van het opbouwpercentage voor het daaropvolgende kalenderjaar of de premiedekkingsgraad in het volgende kalenderjaar voldoet aan de volgende overeengekomen uitgangspunten:

2020: Het verschil tussen de zuivere kostendeekkende premie op basis van de door DNB gepubliceerde nominale rentetermijnstructuur pensioenfondsen per 30 september 2019 en het Premieplafond is gemaximeerd op € 6 miljoen;

2021: De premiedekkingsgraad is minimaal 95% op basis van de door DNB gepubliceerde nominale rentetermijnstructuur pensioenfondsen per 30 september 2020;

2022: De premiedekkingsgraad is minimaal 100% op basis van de door DNB gepubliceerde nominale rentetermijnstructuur pensioenfondsen per 30 september 2021;

2023: De premiedekkingsgraad is minimaal 105% op basis van de door DNB gepubliceerde nominale rentetermijnstructuur pensioenfondsen per 30 september 2022.

Het opbouwpercentage wordt vastgesteld als het minimum van het opbouwpercentage op basis van de feitelijk benodigde premie volgens dit lid en het opbouwpercentage op basis van de toetsing aan de premiedekkingsgraadrestrictie volgens dit lid. Voor de vaststelling van de premiedekkingsgraad wordt aangesloten bij de methodiek van DNB.

18.2.1 Toeslagbeleid

Reglementair is vastgelegd dat de toeslag op 1 januari van het jaar wordt verleend. De toeslagverlening op pensioenaanspraken en pensioenrechten is voorwaardelijk. Voor deze voorwaardelijke toeslagverlening is geen reserve gevormd en wordt geen premie betaald. De eventuele voorwaardelijke toeslagverlening wordt uit het beleggingsrendement gefinancierd.

De ambitie voor de voorwaardelijke toeslagen voor de Deelnemers is maximaal de loonindex. De ambitie voor de voorwaardelijke toeslagen voor de Gewezen Deelnemers, gewezen partners en Pensioengerechtigden is maximaal de prijsindex. Voor deze voorwaardelijke toeslagverlening is geen reserve gevormd. De toeslagverlening wordt uit beleggingsrendement van Kring equensWorldline gefinancierd.

Het Bestuur beoordeelt jaarlijks of en in hoeverre het verlenen van een toeslag mogelijk is. Het Bestuur betreft in zijn beoordeling onder meer:

- a) de financiële positie van Kring equensWorldline en de eisen die de Pensioenwet daaraan stelt in het algemeen; en
- b) de marktwaardedekkingsgraad van 30 november van Kring equensWorldline.

Voor de toe te kennen toeslag hanteert het Bestuur de onderstaande leidraad. Het Bestuur kan besluiten om van deze leidraad af te wijken.

- i. als de marktwaardedekkingsgraad van Kring equensWorldline gelijk of lager is dan 110% worden geen toeslagen verleend;
- ii. als de marktwaardedekkingsgraad van Kring equensWorldline tussen 110% en 125% ligt, dan wordt een (gedeeltelijke) toeslag verleend voor zover de marktwaardedekkingsgraad daardoor niet onder 110% zakt en voor zover deze toeslagverlening in de toekomst te realiseren is volgens de wettelijke eisen omtrent toekomstbestendige toeslagverlening;
- iii. als de marktwaardedekkingsgraad van Kring equensWorldline hoger is dan 125% en verder voldaan wordt aan de wettelijke eisen omtrent toekomstbestendige toeslagverlening, kan een volledige toeslag worden verleend.

Als het Bestuur in enig jaar geen of slechts gedeeltelijk toeslag verleent, dan kan dit op een later tijdstip worden ingehaald. Dit heet inhaaltoeslag. Hierbij geldt het volgende:

- inhaaltoeslag wordt alleen toegekend als de marktwaardedekkingsgraad hoger is dan 125% en hoger is dan de wettelijke grens waarboven inhaaltoeslag mag worden verleend. Toekenning van een inhaaltoeslag mag er niet toe leiden dat de marktwaardedekkingsgraad onder deze wettelijke grens komt;
- jaarlijks mag maximaal een vijfde deel van de marktwaardedekkingsgraad boven de wettelijke grens waarboven inhaalindexatie mag worden verleend worden ingezet voor inhaaltoeslag;
- toekenning van een inhaaltoeslag kan niet leiden tot een uitbetaling met terugwerkende kracht;
- inhaaltoeslag wordt toegekend binnen de grenzen van de fiscale wetgeving en de Pensioenwet.

Bij de toeslagverlening gelden de volgende definities:

Loonindex: De procentuele stijging van de CAO salarisschalen van de werkgever op 1 oktober van een jaar ten opzichte van 1 oktober van het jaar daarvoor. Afronding vindt plaats op twee decimalen nauwkeurig.

Prijsindex: Het peil van de prijzen op 1 november van enig jaar ten opzichte van 1 november van het jaar daarvoor. Deze index wordt jaarlijks door het Centraal Bureau van de Statistiek vastgesteld als "Consumentenprijsindexcijfer voor alle bestedingen (afgeleid)" over de maand oktober. Dit geeft aan hoe de prijzen in Nederland in een jaar stijgen. Afronding vindt plaats op twee decimalen nauwkeurig.

18.2.2 Herstelplan

Op basis van het FTK moet een pensioenfonds een herstelplan opstellen indien de beleidsdekkingsgraad lager is dan de vereiste dekkingsgraad. Per 31 december 2019 lag de beleidsdekkingsgraad van (Kring/Pensioenfonds) equensWorldline nipt onder de vereiste dekkingsgraad. De kring equensWorldline heeft daarom in 2020 een herstelplan ingediend. Het herstelplan gaat uit van een beleidsdekkingsgraad van 112,0% per 31 december 2020. De werkelijke beleidsdekkingsgraad per 31 december 2020 bedraagt 108,0%.

Op basis van dit herstelplan blijkt dat de kring zonder aanvullende maatregelen binnen de gestelde termijn (in 2020) uit herstel zal zijn. Door de ontwikkelingen in 2020 is dit eind 2020 nog niet het geval er is echter meer dan voldoende ruimte om de ontwikkelingen in 2020, mede veroorzaakt door de Corona-crisis op te kunnen vangen, waarmee volgens het herstelplan tijdig de dekkingsgraad aan het vereist eigen vermogen zal voldoen.

18.2.3 Haalbaarheidstoets

Bij de start van Kring equensWorldline in 2020 is de aanvangshaalbaarheidstoets uitgevoerd. De ondergrenzen gehanteerd in de aanvangshaalbaarheidstoets zijn afgesproken in overleg met het BO van Kring equensWorldline. De uitkomsten van deze aanvangshaalbaarheidstoets 2020 (HBT) zijn hieronder weergegeven met als vergelijking de vastgelegde risicohouding:

Tabel Aanvangshaalbaarheidstoets 2020: Pensioenresultaten

Uitgangspositie	Grens	Pensioenresultaat	
		Risicohouding	Jaarlijkse HBT
Vereiste financiële Positie	Verwacht pensioenresultaat	80%	93%
Feitelijke financiële Positie	Verwacht pensioenresultaat	85%	94%
	Maximale afwijking pensioenresultaat in slecht weer scenario	35%	15%

De uitkomsten op fondsniveau zijn het gemiddelde van de leeftijdscohorten, gewogen naar aantallen per cohort. Dit leidt tot een verwacht pensioenresultaat op fondsniveau van 94% en de afwijking van het verwacht pensioenresultaat in een slechtweerscenario van 15%. Dit sluit steeds aan bij de vastgestelde ondergrenzen in de aanvangshaalbaarheidstoets.

18.2.4 Herverzekering

Voor Kring equensWorldline lopen overeenkomsten met elipsLife AG voor het herverzekeren van het overlijdensrisico en het arbeidsongeschiktheidsrisico. Daarnaast zijn lopende overeenkomsten met een drietal (her) verzekeraars overgenomen. Dit betreft SCOR, Nationale-Nederlanden en elipsLife. Deze contracten betreffen het uitlooprisico vanuit het oude pensioenfonds, aanspraken op Arbeidsongeschiktheidspensioen en lopende elders verzekerde aanspraken. Vanaf 1 januari 2020 zijn nieuwe overeenkomsten met elipsLife gesloten.

Met een herverzekering wordt voorkomen dat door een overlijden of bij arbeidsongeschiktheid van deelnemers de toevoeging aan de technische voorziening tot een te hoge last leidt.

Bij overlijden keert de verzekeraar een risicokapitaal uit. Bij arbeidsongeschiktheid keert de verzekeraar een arbeidsongeschiktheidskapitaal uit.

18.3. Financiële paragraaf

Dekkingsgraad

De ontwikkeling van de verschillende dekkingsgraden* gedurende het verslagjaar is als volgt:

	31-12-2020	31-12-2019
Actuele dekkingsgraad	110,4%	
Beleidsdekkingsgraad	108,0%	
Reële dekkingsgraad*	88,4%	
Vereiste dekkingsgraad	109,7%	

* De verschillende dekkingsgraden worden toegelicht in de begrippenlijst (bijlage 1).

Uitvoerings- en Vermogensbeheerkosten

De *administratieve uitvoeringskosten* omvatten:

- vaststellen en innen van de premie;
- registratie van pensioenaanspraken en –rechten;
- het betalen van de pensioenen;
- informatieverstrekking en communicatie met betrokkenen;
- bestuur; en
- toezicht door toezichthouders.

De kosten per deelnemer zijn berekend o.b.v. actieven + uitkeringsgerechtigden, exclusief inactieve deelnemers.

Vanaf 1 januari 2019 is in de uitvoeringsovereenkomst betreffende kosten een duidelijker en transparanter onderscheid gemaakt in uitvoeringskosten (afname) en beleggingskosten (toename). Dit heeft ook invloed op de verantwoording van deze kosten. Deze nieuwe afspraken leiden op totaal niveau niet tot een hoger kostenniveau dan reeds met de kringen was afgesproken.

Uitvoeringskosten

Bedragen in € x 1.000	2020	2019
Administratieve uitvoeringskosten	580	
In euro's per deelnemer	416	
Vermogensbeheerkosten	2.171	
In percentage over het gemiddeld belegd vermogen	0,264	
Transactiekosten	196	
In percentage over het gemiddeld belegd vermogen	0,024	
Gemiddeld belegd vermogen	822.305	

Transactiekosten

Tot de transactiekosten zijn gerekend de kosten voor aan- en verkoop van beleggingen, de kosten voor de acquisitie van illiquide beleggingen en de deelname in beleggingsfondsen. Kosten die niet zijn toebedeeld aan een van de drie categorieën zijn naar rato over deze drie categorieën verdeeld.

Vermogensbeheerkosten

Kosten vermogensbeheer omvatten:

1. kosten van fiduciair vermogensbeheer,
2. bewaarloon;
3. advieskosten;
4. performance gerelateerde kosten; en
5. interne kosten (bijvoorbeeld kosten voor governance).

In dit bestuursverslag zijn de 'aanbevelingen over het afleggen van verantwoording over de kosten' van de Pensioenfederatie gevolgd. De gemaakte kosten, zoals hieronder opgenomen, zijn ook aan de toezichthouder (DNB) gerapporteerd.

De kosten van vermogensbeheer omvatten de kosten die door de custodian en vermogensbeheerder direct bij het fonds in rekening zijn gebracht.

Vermogensbeheerkosten	2020	2019*
Kosten van fiduciair vermogensbeheer	397	
Vermogensbeheerkosten pensioenfondsen en bestuursbureau	864	
Bewaarloon	5	
Advieskosten		
Performance gerelateerde kosten		
Interne kosten		
Overige kosten		
Totaal kosten toe te wijzen aan categorieën incl. overlay	905	
Totaal	2.171	

18.4. Vermogensbeheer

Deze paragraaf beschrijft de onderdelen van het beleggingsbeleid die specifiek voor de Kring equensWorldline zijn ingericht. Het beleid en de ontwikkelingen die voor alle kringen gelijk zijn hebben wij beschreven in hoofdstuk 6.

Kring equensWorldline is in januari 2020 bij het APF gekomen met de eigen beleggingsportefeuille en heeft dus niet in de verschillende modules van het APF belegd. De kring EquensWorldline belegt in aandelen via participaties in de fondsen van BlackRock. Het betreft beleggingen in een valutahedged wereldwijd aandelenfonds en een fonds voor aandelen in opkomende markten. Daarnaast belegt deze kring in een door BlackRock beheerd fonds voor investment-grade bedrijfsobligaties. Voor invulling van de allocatie naar vastgoed houdt deze kring participaties aan in een vastgoedfonds van BlackRock. De BlackRock beleggingen betreffen passief beheerde fondsen waarbij het streven is het marktrendement te evenaren. Tenslotte belegt het fonds liquiditeiten in het Centraal Beheer Euro Local Government Loans Fund.

Als beleggingsdoel heeft het Centraal Beheer APF een zo hoog mogelijke opbrengst per ingelegde euro. Daarmee streven wij naar zoveel mogelijk inkomen voor later. Voorwaarde is dat de premie op verantwoorde en solide wijze wordt belegd. De beleggingen worden zodanig vormgegeven dat deze passen binnen de aan te houden risicohouding.

18.4.1 Portefeuillewaarde en rendementen

In onderstaande tabellen worden de feitelijke verdeling van de portefeuilles en het rendement in kring equensWorldline weergegeven.

Kring equensWorldline	Bedragen 2020	Verdeling	Bedragen 2019	Verdeling
Aandelen	219.752.377	25,4%	n.v.t.	n.v.t.
Vastrentende waarden	27.872.086	3,2%		
Matching	585.436.872	67,8%	n.v.t.	n.v.t.
Onroerend goed	31.212.294	3,6%	n.v.t.	n.v.t.
Liquide middelen	76.153	0,0%		
Totaal Assets	864.349.782	100,0%	n.v.t.	n.v.t.

Kring equensWorldline	Rendement 2020	Benchmark 2020	Rendement 2019	Benchmark 2019
Aandelen	13,16%	11,40%	n.v.t.	n.v.t.
Vastrentende waarden	2,90%	2,77%	n.v.t.	n.v.t.
Matching	14,71%	14,71%		
Onroerend goed	-16,76%	-16,55%	n.v.t.	n.v.t.
Totaal Assets	13,34%	12,68%	n.v.t.	n.v.t.

Aangezien kring equensWorldline zich per 1 januari 2020 heeft aangesloten bij het APF, zijn geen vergelijkende cijfers beschikbaar.

Afwijkingen in de performance van de portefeuille ten opzichte van de benchmark kunnen optreden doordat benchmarks niet geheel representatief zijn voor het betreffende fondsbeleid. Dit kan bijvoorbeeld het geval zijn indien de beleggingen een ESG-doelstelling hebben. De aandelenfondsen van BlackRock betreffen ESG-screened fondsen en behaalden een hoge outperformance.

18.4.2 Beheerkosten van het fonds

De kosten van vermogensbeheer omvatten de kosten die door de custodian en vermogensbeheerder direct bij het fonds in rekening zijn gebracht. Deze kosten bestaan over het verslagjaar uit de kosten voor fiduciair beheer en bewaarloon € 402.

De beheerkosten die door de vermogensbeheerders ten laste van beleggingsfondsen zijn gebracht zijn onderdeel van de indirecte beleggingsopbrengsten. Deze bedragen over het verslagjaar € 905. Transactiekosten zijn onderdeel van de aan- en verkooptransacties van beleggingen. Deze zijn eveneens onderdeel van de indirecte beleggingsopbrengsten en bedragen over het verslagjaar € 196. Gegeven de geringe omvang van het belegd vermogen en het transactievolume zijn deze kosten niet direct te relateren aan benchmarks, die gebaseerd zijn op grote vermogens en transactievolumes.

De beleggingscommissie bewaakt de ontwikkelingen van beheerd vermogen, vermogensrendementen en de kosten van het beheer nauwlettend en adviseert eventueel het bestuur ter zake.

De beleggingsopbrengsten bedroegen € 97.981 en het vermogen steeg naar € 864.723 per eind 2020.

18.5. Actuariële paragraaf

In deze paragraaf wordt een korte toelichting gegeven op de intern uitgevoerde actuariële analyse. Deze analyse is door de certificerend actuaaris beoordeeld en geaccordeerd.

Verwerking Collectieve Waardeoverdracht

Voor Kring equensWorldline zijn per 1 januari de verplichtingen over gedragen naar Centraal Beheer APF. De overdrachtswaarde is vastgesteld op basis van de RTS per 1 januari 2020.

18.5.1 Analyse van het resultaat

Het resultaat van het verslagjaar bestaat uit de volgende componenten:

Bedragen in € x 1.000	2020	2019
Beleggingsopbrengsten	4.318	
Premie	-3.106	
Waardeoverdrachten	81.296	
Kosten	0	
Uitkeringen	6	
Overige kanssystemen	349	
Toeslagverlening	0	
Incidentele mutaties	-1.124	
Andere oorzaken	253	
Totaal	81.992	

Uitsplitsing beleggingsresultaat

Bedragen in € x 1.000	2020	2019
Beleggingsresultaat exclusief wijziging RTS TV	100.228	
Wijziging RTS TV	95.910	
Totaal resultaat beleggingsopbrengsten	4.318	

In het verslagjaar bedraagt het resultaat van Kring equensWorldline € 81.992.

Hieronder wordt een korte toelichting op de belangrijkste resultaten gegeven.

- De collectieve waardeoverdracht wordt als positief resultaat geboekt. Het overschot op de overdrachtsdatum van 1 januari 2020 bedraagt circa 81,3 miljoen.
- Het beleggingsresultaat is positief ondanks de wijziging van de rente die leidt tot een toename van de verplichtingen met bijna 96 miljoen.
- Het premieresultaat is negatief bij een premiedekkingsgraad van ca 74%.
- Op kans-systemen is een positief resultaat ontstaan. Dit bestaat met name uit een negatief resultaat op sterfte doordat er minder deelnemers zijn overleden dan verwacht. Verder is onder kanssystemen het resultaat op

arbeidsongeschiktheid positief door ontvangst van een uitkering van de herverzekeraar. Verder zijn in dit resultaat, de resultaten op flexibilisering en pensionering opgenomen.

- Eind van het jaar zijn de sterftegrondslagen aangepast naar de grondslagen van het Centraal Beheer APF. Hiermee worden de sterftegrondslagen gebaseerd op de informatie van het CBS. Dit heeft tot een toename van de Technische Voorziening geleid. Dit is verantwoord onder incidentele mutaties en leidt tot een negatief resultaat. De sterftegrondslagen van het Centraal Beheer APF zullen jaarlijks worden aangepast. Binnen het Centraal Beheer APF worden de sterftegrondslagen namelijk gebaseerd op een jaarlijkse update van de sterfte in Nederland zoals gepubliceerd door het CBS.

18.5.2 Premies

De Pensioenwet schrijft voor dat de feitelijke premie, de gedempte kostendekkende premie en de (ongedempte) kostendekkende premie worden gekwantificeerd. De samenstelling van de premie is opgenomen in onderstaande tabel.

Bedragen in € x 1.000	2020
Feitelijk betaalde premie	8.818
Minimaal Gedempte kostendekkende premie	8.589
Gedempte kostendekkende premie cf abtn	9.049
Zuiver kostendekkende premie	13.055

Bij het vaststellen van het opbouwpercentage voor 2020 is uitgegaan van een te laag risicokapitaal voor de te verzekeren nabestaandenpensioenen. Daardoor is de verwachte premie op een lager niveau geschat en is een hoger opbouwpercentage afgeleid. Dit leidt ertoe dat bij de vaststelling van de daadwerkelijke gedempte kostendekkende premie volgens de beschreven methodiek in de juridische documenten een gedempte kostendekkende premie resulteert van 9.049. Op basis van de volledige demping van de benodigde actuariële premies op basis van het 120 maands-gemiddelde voor de rente bedraagt de (minimaal) gedempte kostendekkende premie 8.589. De feitelijke premie is 8.818 en is daarmee hoger dan de minimaal gedempte kostendekkende premie.

Het te hoge opbouwpercentage in 2020 heeft een beperkte impact op de actuele dekkingsgraad. Wij schatten in dat het huidige opbouwpercentage van 1,57% (ten opzichte van het gecorrigeerde maximale opbouwpercentage van 1,525%) gedurende 2020 een negatief effect heeft op de actuele dekkingsgraad van ca 0,04%-punt.

De licht hogere opbouw voor de actieve deelnemers heeft geleid tot een lichte daling van de dekkingsgraad. Daarmee is er een (beperkt) nadeel voor de gepensioneerde deelnemers (en de huidige slapers).

Voor de vaststelling van het opbouwpercentage voor 2021 is uitgegaan van de juiste vaststelling van de herverzekeringspremies. Derhalve heeft de geconstateerde omissie geen impact op de vaststelling van het opbouwpercentage 2021.

De samenstelling van de feitelijke premie is als volgt:

Bedragen in € x 1.000	2020
Nominaal pensioeninkoop op marktwaaarde	7.200
Risicokoopsom overlijdensrisico	161
Risicokoopsom Premievrijstelling	143
Solvabiliteitsopslag	780

Opslag pensioenuitvoeringskosten	305
Beschikbaar voor vorming algemene middelen	229
Totaal	8.818

De samenstelling van de kostendeekkende premies is als volgt:

Bedragen in € x 1.000	Kostendeekkende premie 2020	Gedempte kostendeekkende premie 2020	Kostendeekkende premie 2019	Gedempte kostendeekkende premie 2019
Nominaal pensioeninkoop op marktwaarde	11.549	7.504		
Solvabiliteitsopslag	1.201	780		
Opslag pensioenuitvoeringskosten	305	305		
Totaal	13.055	8.589		

18.5.3 Solvabiliteitstoets

Voor het bepalen van het VEV (de solvabiliteitstoets) maken wij gebruik van het standaardmodel. Het bestuur acht het gebruik van het standaardmodel passend voor de risico's van de kring. Op basis hiervan bedraagt het (M)VEV op 31 december 2020:

Bedragen in € x 1.000	31-12-2020	31-12-2019
Aanwezig eigen vermogen	81.992	
Minimaal vereist eigen vermogen	32.088	
Vereist eigen vermogen	76.245	

De vermogenspositie van Kring equensWorldline kan als gevolg hiervan worden gekarakteriseerd als voldoende.

18.5.4 Bevindingen en oordeel certificerend actuaris

Opdracht

Door Stichting Achmea Algemeen Pensioenfonds te Zeist is voor Kring equensWorldline aan Towers Watson Netherlands B.V. de opdracht verleend tot het afgeven van een actuariële verklaring als bedoeld in de Pensioenwet over het boekjaar 2020.

Onafhankelijkheid

Als waarmerkend actuaris ben ik onafhankelijk van Stichting Achmea Algemeen Pensioenfonds, zoals vereist conform artikel 148 van de Pensioenwet. Ik verricht geen andere werkzaamheden voor het pensioenfonds, anders dan de werkzaamheden uit hoofde van de actuariële functie.

Gegevens

De gegevens waarop mijn onderzoek is gebaseerd, zijn verstrekt door en tot stand gekomen onder de verantwoordelijkheid van het bestuur van het pensioenfonds. Voor de toetsing van de technische voorzieningen en voor de beoordeling van de vermogenspositie heb ik mij gebaseerd op de financiële gegevens die ten grondslag liggen aan de jaarrekening.

Afstemming accountant

Op basis van de door mij en de accountant gehanteerde Handreiking heeft afstemming plaatsgevonden over de werkzaamheden en de verwachtingen bij de controle van het boekjaar.

Voor de toetsing van de technische voorzieningen en voor de beoordeling van de vermogenspositie als geheel heb ik de materialiteit bepaald op € 8.220.000. Met de accountant ben ik overeengekomen om geconstateerde afwijkingen boven € 411.000 te rapporteren. Deze afspraken zijn vastgelegd en de uitkomsten van mijn bevindingen zijn met de accountant besproken.

Ik heb voorts gebruikgemaakt van de door de accountant in het kader van de jaarrekeningcontrole onderzochte basisgegevens. De accountant van het pensioenfonds heeft mij geïnformeerd over zijn bevindingen ten aanzien van de betrouwbaarheid (materiële juistheid en volledigheid) van de basisgegevens en de overige uitgangspunten die voor mijn beoordeling van belang zijn.

Werkzaamheden

Ter uitvoering van de opdracht heb ik, conform mijn wettelijke verantwoordelijkheid zoals beschreven in artikel 147 van de Pensioenwet, onderzocht of is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet.

De door het pensioenfonds voor Kring equensWorldline verstrekte basisgegevens zijn zodanig dat ik die gegevens als uitgangspunt van de door mij beoordeelde berekeningen heb aanvaard.

Als onderdeel van de werkzaamheden voor de opdracht heb ik onder meer onderzocht of:

- De technische voorzieningen, het minimaal vereist eigen vermogen en het vereist eigen vermogen toereikend zijn vastgesteld.
- De kostendeekkende premie voldoet aan de gestelde wettelijke vereisten.
- Het beleggingsbeleid in overeenstemming is met de prudent-person regel.

Voorts heb ik mij een oordeel gevormd over de vermogenspositie van Kring equensWorldline. Daarbij heb ik mij gebaseerd op de tot en met balansdatum aangegane verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen en is mede het financieel beleid van Kring equensWorldline in aanmerking genomen. Mijn onderzoek heb ik zodanig uitgevoerd, dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de resultaten geen onjuistheden van materieel belang bevatten.

De beschreven werkzaamheden en de uitvoering daarvan zijn in overeenstemming met de binnen het Koninklijk Actuarieel Genootschap geldende normen en gebruiken en vormen naar mijn mening een deugdelijke grondslag voor mijn oordeel.

Oordeel

De technische voorzieningen zijn, overeenkomstig de beschreven berekeningsregels en uitgangspunten, als geheel gezien, toereikend vastgesteld.

Het eigen vermogen van Kring equensWorldline is op de balansdatum hoger dan het wettelijk vereist eigen vermogen. Met inachtneming van het voorafgaande heb ik mij ervan overtuigd dat is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet.

De beleidsdekkingsgraad van de collectiviteitkring op balansdatum is lager dan de dekkingsgraad bij het vereist eigen vermogen, doch hoger dan de dekkingsgraad bij het minimaal vereist eigen vermogen.

Mijn oordeel over de vermogenspositie van Kring equensWorldline is gebaseerd op de tot en met balansdatum aangegane verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen. De vermogenspositie is naar mijn mening voldoende. Daarbij is in aanmerking genomen dat de mogelijkheden tot het realiseren van de beoogde toeslagen beperkt zijn.

Voor de volledigheid merk ik op dat, als op balansdatum rekening zou worden gehouden met de door DNB doorgevoerde wijziging van de rentetermijnstructuur per 1 januari 2021, mijn oordeel over de vermogenspositie zou wijzigen in niet voldoende. Het eigen vermogen zou in dat geval lager zijn dan het vereist eigen vermogen.

Rotterdam, 21 juni 2021

René van de Meerakker AAG
Verbonden aan Towers Watson Netherlands B.V.

18.6. Risicoparagraaf

De doelstellingen van de kring vinden hun basis in het pensioenreglement, de ambitie van de kring en de risicohouding. De risico's op het gebied van verzekeren en beleggen liggen geheel op het niveau van de kringen. Op het niveau van het APF (de bedrijfsomgeving) worden, buiten het ondernemingsrisico, de risico's verder zoveel mogelijk beperkt.

Risicobeheersing

De beschrijving van de risicobeheersing is opgenomen in het hoofdstuk 4.2 en verder. De beschrijving is wat betreft de niet-financiële risico's van toepassing op het niveau van bedrijfsomgeving en alle pensioenkringen.

In de paragraaf risicobeheer in de jaarrekening van kring equensWorldline zijn tabellen opgenomen die inzicht geven in de samenstelling van de hieronder beschreven financiële risico's.

Doelstellingen en risicohouding

Uitgangspunt van het beleggingsbeleid van de kring is de ambitie en risicohouding van de deelnemers. Deze uitgangspunten zijn vastgesteld in overleg met het Belanghebbendenorgaan. Door middel van een ALM-studie is inzicht verkregen welke mate van beleggingsrisico nodig is om de doelstellingen van de kring te kunnen bereiken. Daarbij is rekening gehouden met een balans tussen de belangen van Deelnemers, Gewezen deelnemers en Pensioengerechtigden. In deze afweging spelen naast de dekkingsgraadontwikkeling onder andere het premie-, pensioen- en toeslagresultaat een rol.

De risicohouding van de kring komt voor de lange termijn tot uitdrukking in de door een kring gekozen ondergrenzen in het kader van de haalbaarheidstoets en voor de korte termijn in de hoogte van het dekkingsgraadrisico en de bandbreedte hiervoor. Het beleid is vastgelegd in de ABTN van de kring.

Financieel Crisisplan

Voor Kring equensWorldline is een crisisplan opgesteld. In dit crisisplan zijn de te nemen stappen en maatregelen weergegeven in specifieke (negatieve) scenario's. Het crisisplan geeft het bestuur een handvat ten aanzien van de wijze waarop het zal handelen in geval van een crisis. Het crisisplan is in 2020 vastgesteld.

18.6.1 Renterisico

Renterisico ontstaat doordat de looptijd van pensioenverplichtingen van nature langer is dan de looptijd van pensioenbeleggingen. Een verandering van de rente levert daardoor een resultaat op en heeft effect op de dekkingsgraad. Als er geen beheersmaatregelen worden genomen is dit risico zeer groot.

Een hogere renteafdekking helpt het fonds de kans en impact te beperken dat de verplichtingen niet op dezelfde wijze in waarde veranderen als de beleggingen.

Als de kring een reële indexatieambitie heeft, kan het volledig of grotendeels afdekken van het renterisico problemen opleveren. In het geval dat de inflatie onverwachts fors toeneemt, is het bijvoorbeeld aannemelijk dat ook de rente stijgt.

Het renterisico wordt beheerst door te beleggen in een discretionair rentehedge mandaat dat belegt in staatsobligaties en renteswaps. Wij maken voor de Kring equensWorldline gebruik van een strategie waarbij 75% van de rentegevoeligheid van de pensioenverplichtingen op basis van de marktrente wordt afgedekt. De matching van het renterisico (75% van het volume van de verplichtingen) wordt gerealiseerd door beleggingen in een passief staatsobligatie mandaat alsmede door een passief overlay mandaat onder beheer van Achmea IM.

De daling van de swaprente droeg in 2020 negatief bij aan de dekkingsgraad, doordat het renterisico niet volledig is afgedekt.

Per 1 april 2021 zullen belangrijke wijzigingen in de vormgeving van de beleggingsportefeuille plaatsvinden, waarbij de rentehedge vorm zal worden gegeven via de Centraal Beheer Module Rente en de Overlay funds van Achmea IM.

18.6.2 Marktrisico

Marktrisico is het risico dat (een categorie van) beleggingen minder waard worden door ontwikkelingen in de algemene economische of politieke situatie. Het pensioenfonds neemt bewust marktrisico op grond van het verwachte extra rendement dat een belegging in bijvoorbeeld aandelen zou kunnen opleveren boven risicoloos beleggen. Het beleggingsplan wordt opgesteld op basis van de beleggingsopdracht die is afgeleid uit de ALM-studie en de beleggingsbeginselen die als uitgangspunt voor het beleggingsbeleid gelden. Jaarlijks beoordeelt het bestuur op basis van de actuele ontwikkelingen of bijstelling gewenst is.

Bij de invulling en uitvoering van het beleggingsbeleid op grond van het prudent person beginsel wordt rekening gehouden met het concentratierisico en voldoende diversificatie toegepast.

18.6.3 Valutarisico

Valutarisico is het risico dat door verandering in valutakoersen de waarde van beleggingen in vreemde valuta daalt. Dit risico is voor de kring equensWorldline beperkt: het grootste gedeelte van de beleggingsportefeuille heeft de euro als onderliggende waarde. Voor het deel van de beleggingen dat niet in euro's genoteerd is het valutarisico afgedekt binnen de fondsen waarin wordt belegd. De wereldwijde aandelenportefeuille (ontwikkelde markten) en indirect vastgoed wordt voor 75% afgedekt. Het valutarisico op vastrentende waarden wordt voor 100% afgedekt. Exposure naar valuta's in opkomende landen dekt Centraal Beheer APF niet af.

18.6.4 Liquiditeitsrisico

Liquiditeitsrisico is het risico dat beleggingen niet of nauwelijks verhandeld kunnen worden op de beurs. Met name het gebruik van derivaten voor het afdekken van renterisico en valutarisico veroorzaakt een liquiditeitsrisico doordat marktbewegingen tot grote hoeveelheden benodigd onderpand kunnen leiden. De kring belegt dusdanig dat de portefeuille zo goed mogelijk aan de liquiditeitsbehoefte kan voldoen. Een zeer groot deel van de portefeuille is belegd in effecten die worden verhandeld op openbare gereguleerde markten zoals een effectenbeurs. Hierdoor is het liquiditeitsrisico beperkt.

18.6.5 Kredietrisico

Kredietrisico is het risico dat de onderneming of staat waarin wordt belegd niet aan zijn betalingsverplichtingen kan voldoen. Daarnaast kan kredietrisico ontstaan bij gestructureerde producten, vorderingen op een tegenpartij of onderhandse derivatencontracten. Om dit risico te beheersen wordt het grootste deel van de beleggingsportefeuille belegd in effecten met een hoge kredietwaardigheid. Daarnaast worden transacties gespreid over meer aanbieders en wordt in sommige gevallen onderpand vereist.

18.6.6 Inflatierisico

Het inflatierisico betreft het risico dat inflatie de waarde van de beleggingen aantast (in termen van koopkracht). Dit risico wordt beheerst door beleggingen te kiezen die in waarde stijgen als er meer inflatie is. De Module Inflatie is hiervoor zeer geschikt.

18.6.7 Verzekeringstechnische risico's

Het verzekeringstechnische risico is het risico dat verliezen optreden als gevolg van afwijkende sterfte en arbeidsongeschiktheidsresultaten. De grondslagen voor het bepalen van het sterfterisico worden jaarlijks automatisch aangepast op basis van actuele CBS-cijfers. Het overlijdens- en arbeidsongeschiktheidsrisico wordt beheerst door herverzekering (zie 18.2.4).

18.7. Terugblik 2020

Kring equensWorldline is per 1 januari 2020 binnen het Centraal Beheer APF gestart. De verplichtingen en het vermogen zijn per deze datum overgedragen door Stichting Pensioenfonds equensWorldline. Hieraan is een zorgvuldig proces vooraf gegaan en heeft in 2020 geleid tot de verwezenlijking van de overdracht.

Conversie aanspraken : 1 op 1 overgenomen

Bij de overdracht zijn alle aanspraken van alle deelnemers 1 op 1 overgenomen door het Centraal Beheer APF. Daarmee heeft er geen conversie plaatsgevonden van de aanspraken die tot en met 31 december 2019 binnen Pensioenfonds equensWorldline waren opgebouwd. Ook het premie- en toeslagbeleid en de overige financiële afspraken zijn in de Kring equensWorldline gelijk aan de afspraken bij het pensioenfonds.

Wijziging grondslagen

Bij de overdracht zijn de sterftegrondslagen in eerste instantie niet aangepast. In 2020 is bekeken wat het effect is van de overgang naar de sterftegrondslagen van het Centraal Beheer APF. Geconstateerd is dat de overgang naar de sterftegrondslagen van het Centraal Beheer APF een licht verzwarend effect heeft op de totale Technische Voorziening (+1%). Deze overgang is per 31 december 2020 doorgevoerd. Door deze overgang is daarmee de technische voorziening gelijkwaardig aan de voorziening op basis van de oude sterfte grondslagen maar is het voordeel dat de sterftegrondslagen op dezelfde wijze worden vastgesteld als de grondslagen van de overige kringen.

18.8. Gebeurtenissen na balansdatum

Nieuwe UFR per 1 januari 2021

De technische voorzieningen zijn vastgesteld op basis van de rentetermijnstructuur van De Nederlandsche Bank per 31 december 2020 en de factoren zoals genoemd in de grondslagen bij de jaarrekening. Vanaf 2021 wordt de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur gebaseerd op een nieuwe UFR (ultimate forward rate). De nieuwe UFR parameters worden vanaf 1 januari 2021 in vier gelijke stappen ingevoerd. Met de stapsgewijze invoering zullen de nieuwe UFR parameters begin 2024 volledig zijn ingevoerd. DNB zal de rentetermijnstructuur in de periode tot 1 januari 2024 baseren op een gewogen gemiddelde van de rentetermijnstructuur op basis van de huidige en de nieuwe UFR-parameters,

waarbij de gewichten jaarlijks op 1 januari met gelijke stappen aangepast worden. Deze stapsgewijze invoering zorgt ervoor dat het effect van de nieuwe UFR-methode op de dekkingsgraden van pensioenfondsen zich geleidelijk in de tijd materialiseert.

De Technische Voorziening ultimo 2020 is gebaseerd op de per 31 december 2020 door DNB gepubliceerde rentermijnstructuur voor pensioenfondsen, gebaseerd op de huidige UFR parameters. Als de Technische Voorziening ultimo 2020 reeds gebaseerd zou zijn op de nieuwe UFR parameters die van toepassing zijn in 2021 dan zou de Technische Voorziening 794.218 bedragen. De actuele dekkingsgraad zou dan 109,2% bedragen. Bij toepassing van de UFR parameters die gelden in 2024, zou de Technische Voorziening 825.204 bedragen en de actuele dekkingsgraad 105,1%.

Tezamen met het effect van de verwachte daling van het tienjaars voortschrijdende gemiddelde van de rente zal een verhogend effect op de technische voorzieningen ontstaan wat een drukkend effect op de dekkingsgraad heeft.

Pensioenakkoord

Wij hebben het consultatiedocument met betrekking tot de Wet toekomst pensioenen zien verschijnen. Wij hebben ons daarin verdiept en ons oordeel daarover gevormd. Wij hebben werkgroepen samengesteld om ons voor te bereiden op de stappen die we als APF moeten nemen op de korte en wat langere termijn. Ook hebben wij onze denkbeelden over het Pensioenakkoord en hoe wij daarmee om willen gaan richting onze klanten gecommuniceerd via diverse kanalen. In 2021 hebben we onze reactie ingediend op het consultatiedocument en onze plannen om met het nieuwe Pensioenakkoord aan de slag te gaan verder uitgewerkt. Verder is in kaart gebracht welke stappen dit jaar moeten worden ondernomen in het kader van de implementatie van het Pensioenakkoord en welke stappen na 2021 moeten volgen.

A photograph of a man and a woman in an office environment. The man, on the right, has dark hair, a beard, and glasses, wearing a dark green jacket over a t-shirt. The woman, on the left, has blonde hair and is wearing a dark blue long-sleeved shirt. They are both smiling and fist-bumping. The background shows large windows with a view of a city skyline. A green diagonal overlay covers the bottom right portion of the image, containing the title text.

Ondertekening bestuursverslag

door bestuursleden

19. Ondertekening bestuursverslag door bestuursleden

Zeist, 21 juni 2021

Het bestuur van Stichting Achmea Algemeen Pensioenfonds handelend onder de naam Centraal Beheer APF:

Drs. J.Bouma, voorzitter

Drs. H.A. Kempen, plaatsvervangend voorzitter

Drs. A.B. Peters-Derksen AAG, bestuurslid

Drs. L.J. van der Put RBA, bestuurslid

Jaarrekening 2020

1 BALANS PER 31 DECEMBER

(na voorgestelde bestemming van het saldo van baten en lasten)

(x € 1.000)

		2020	2019
ACTIVA			
Vorderingen en overlopende activa	(1)	1.124	591
Overige activa	(2)	12.555	6.061
		<u>13.679</u>	<u>6.652</u>
PASSIVA			
Stichtingskapitaal en reserves	(3)	7.316	2.655
Achtergestelde leningen	(4)	1.533	1.533
Overige schulden en overlopende passiva	(5)	4.830	2.464
		<u>13.679</u>	<u>6.652</u>

(*) De nummering verwijst naar de toelichting

2 STAAT VAN BATEN EN LASTEN

(x € 1.000)

		2020	2019
BATEN			
Opbrengst uit vergoeding voor beheerskosten	(6)	1.081	523
Overige baten	(7)	11.069	4.554
		<u>12.150</u>	<u>5.077</u>
LASTEN			
Pensioenuitvoeringskosten	(8)	6.563	4.086
Overige lasten	(9)	926	386
		<u>7.489</u>	<u>4.472</u>
Saldo van baten en lasten		<u>4.661</u>	<u>605</u>

	2020	2019
Bestemming van het saldo van baten en lasten		
Mutatie algemene reserve	<u>4.661</u>	<u>605</u>

3 KASSTROOMOVERZICHT

(x € 1.000)

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de directe methode.

	2020	2019
Kasstroom uit activiteiten van de bedrijfsomgeving		
Ontvangen schenking Achmea	6.700	2.730
Initiële storting weerstandsvermogen	2.913	1.302
Opbrengst vergoeding beheerkosten	1.081	523
Mutatie rekening courant kringen	2.188	-72
Betaalde pensioenuitvoeringskosten	-4.958	-2.913
Overige baten en lasten	-1.430	-116
	<u>6.494</u>	<u>1.454</u>
Samenstelling geldmiddelen		
	2020	2019
Liquide middelen per 1 januari	6.061	4.607
Mutatie liquide middelen	6.494	1.454
Liquide middelen per 31 december	<u>12.555</u>	<u>6.061</u>

4 TOELICHTING

Inleiding

Stichting Achmea Algemeen Pensioenfonds, handelend onder de naam Centraal Beheer APF, statutair gevestigd te Zeist, en feitelijk gevestigd te Handelsweg 2, 3707 NH Zeist is ingeschreven bij de Kamer van Koophandel onder nummer 64346544.

Het doel van Centraal Beheer APF is het nu en in de toekomst verstrekken van uitkeringen aan gepensioneerden en nabestaanden ter zake van ouderdom en overlijden.

Voor elke collectiviteitkring wordt een afgescheiden vermogen aangehouden dat is afgescheiden van de overige collectiviteitkringen en van het overige vermogen van Centraal Beheer APF. Centraal Beheer APF houdt de volgende collectiviteitkringen aan:

- Kring DC: deze wordt gevormd door alle pensioenregelingen die het karakter hebben van een premieovereenkomst en waarvoor Centraal Beheer APF een Uitvoeringsovereenkomst is aangegaan met een Werkgever en voor regelingen door middel van een akte van collectieve waardeoverdracht door een pensioenuitvoerder zijn overgedragen aan Centraal Beheer APF waarna een uitvoeringsreglement van Centraal Beheer APF van toepassing is.
- DB kringen: deze worden gevormd door pensioenregelingen waarvoor Centraal Beheer APF een Uitvoeringsovereenkomst is aangegaan met een Werkgever en voor regelingen die door middel van een akte van collectieve waardeoverdracht door een pensioenuitvoerder of vanuit een andere collectiviteitkring zijn overgedragen aan deze Collectiviteitkring van Centraal Beheer APF waarna een uitvoeringsreglement van Centraal Beheer APF van toepassing is. Alle pensioenregelingen in deze kringen hebben het karakter van een uitkeringsovereenkomst. Onderscheid tussen de vier DB kringen zijn de focus en de uitgangspunten. Deze zijn gebaseerd op de risicobereidheid van de werkgever en deelnemers, de indexatiemogelijkheden en de te betalen premie.
- Eigen kringen: in deze collectiviteitkringen kan maatwerk plaatsvinden.
- Pensioenfondskenkring 1 : kring voor meerdere pensioenfondsken om efficiency- en schaalvoordelen te behalen.

Centraal Beheer APF geeft in de verslagperiode uitvoering aan één Defined Contribution (premieovereenkomst) collectiviteitskring, DB Kring Premie, DB Kring Stabiliteit, DB Kring Koopkracht, Kring Bavaria, Kring RBS, Pensioenfondskenkring 1, Kring Sligro Food Group, Kring Chemours, Kring equensWorldline en Kring DB Evenwicht.

Kring Chemours en Kring equensWorldline zijn gestart op 1 januari 2020. Kring DB Evenwicht is gestart op 1 november 2020.

Tussen de bedrijfsomgeving en de kringen en tussen de kringen onderling is sprake van vermogensscheiding.

Overeenstemmingsverklaring

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de wettelijke bepalingen zoals deze zijn opgenomen in Titel 9, Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek en met inachtneming van de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving, in het bijzonder Richtlijn 610.

De bedragen opgenomen in de jaarrekening zijn vermeld in duizenden euro's, tenzij anders is aangegeven.

Het bestuur heeft op 21 juni 2021 de jaarrekening opgemaakt.

Weerstandsvermogen

Centraal Beheer APF moet wettelijk een weerstandsvermogen aanhouden. Dit weerstandsvermogen moet te allen tijde aanwezig zijn en dient ter dekking van de bedrijfsrisico's in verband met de pensioenuitvoering door het fonds. Het weerstandsvermogen moet minimaal 0,3% bedragen van het opgetelde balanstotaal van de kringen, of 0,2% gecombineerd met een beroepsaansprakelijkheids-verzekering die tenminste 25 miljoen euro verzekert. Centraal Beheer APF heeft voor deze laatste optie gekozen. De Pensioenwet schrijft verder voor dat het fonds een hoger weerstandsvermogen moet aanhouden wanneer de gekwantificeerde risicoanalyse hiertoe aanleiding geeft. In 2020 is dit ook getoetst en is de uitkomst van de risicoanalyse lager dan 0,2% en daarom wordt het minimum aangehouden. Centraal Beheer APF houdt daarmee rond de 8 miljoen euro als weerstandsvermogen aan.

Het weerstandsvermogen dient op elk moment aanwezig te zijn in Centraal Beheer APF. Dit betekent ook dat Centraal Beheer APF beheersmaatregelen treft om te allen tijde hieraan te kunnen voldoen. Tussen Centraal Beheer APF en Achmea is een financieringsovereenkomst gesloten voor de niet-aflosbare achtergestelde lening. Op de verschuldigde rentelasten op de achtergestelde lening wordt dekking verkregen middels tarieven ten aanzien van beheerd vermogen van Centraal Beheer APF.

Op basis van bovenstaande committeert Achmea B.V. zich om maximaal € 20 miljoen beschikbaar te stellen ten behoeve van het weerstandsvermogen van Centraal Beheer APF. In geval méér dan € 20 miljoen weerstandsvermogen aanwezig dient te zijn (bijvoorbeeld doordat het risico assessment daartoe aanleiding geeft, of doordat er bijvoorbeeld claims ontstaan, of als de wetgeving daar aanleiding toe geeft) dan wordt hierbij de volgende aanpak gehanteerd, in volgorde van prioriteit:

1. Eerst zal worden bekeken in hoeverre dekking beschikbaar is middels de afgesloten aansprakelijkheidsverzekeringen;
2. Indien méér dan kostendekking wordt verkregen dan nodig via het tarief voor de governance kosten, kan het Bestuur van Centraal Beheer APF ervoor kiezen de tarieven onveranderd te laten en hiermee geleidelijk een additionele reserve op te bouwen teneinde additionele bedrijfsrisico's te kunnen dekken bovenop het beschikbare gestelde weerstandsvermogen van € 20 miljoen zoals door Achmea beschikbaar is gesteld;
3. Indien niet meer dan kostendekking van governance kosten wordt verkregen en er geen additionele reserve is opgebouwd, terwijl tegelijkertijd méér dan € 20 miljoen weerstandsvermogen nodig is, kan het Bestuur van Centraal Beheer APF ervoor kiezen om het tarief voor governance kosten te verhogen teneinde additionele bedrijfsrisico's te kunnen dekken bovenop het beschikbare gestelde weerstandsvermogen van € 20 miljoen zoals door Achmea beschikbaar is gesteld;
4. Indien het beheerd vermogen geen overdekking van governance kosten mogelijk maakt en er dus geen additionele reserve is opgebouwd, terwijl tegelijkertijd méér dan € 20 miljoen weerstandsvermogen nodig en waarbij verhoging van governance kosten onvoldoende soelaas biedt, kan het Bestuur van Centraal Beheer APF een verzoek indienen tot opschorting of kwijtschelding van verschuldigde rente aan de financier(s) van het weerstandsvermogen;
5. Indien bovenstaande onvoldoende dekking voor weerstandsvermogen biedt, kan een verzoek tot additionele financiering aan Achmea en/of een andere externe financier worden gevraagd.

Kring RBS, Pensioenfondsenkring 1, Kring Sligro Food Group, Kring Chemours en Kring equensWorldline financieren het weerstandsvermogen uit hoofde van de de omvang van het belegd vermogen van de kring zelf (0,2% van het belegd vermogen). Bij een eventuele uittreding van deze kringen wordt onder voorwaarden het door deze kringen gefinancierde deel van het weerstandsvermogen teruggegeven.

Voor de DB-kringen, Kring DC, Kring Bavaria en Kring DB Evenwicht financiert Achmea het weerstandsvermogen ter hoogte van 0,2% van het belegd vermogen van de kringen.

Vergoeding beheerskosten

De vergoeding voor beheerskosten van Centraal Beheer APF is bedoeld voor bekostiging van de pensioenuitvoeringskosten en diverse baten en lasten van de bedrijfsvoering van Centraal Beheer APF. Voor deze bekostiging wordt in alle kringen maandelijks een bedrag onttrokken uit de beleggingen. Deze vergoeding wordt binnen de bedrijfsvoering van Centraal Beheer APF verantwoord als opbrengst.

ALGEMENE GRONDSLAGEN

Opname in de balans en staat van baten en lasten

Een actief is in de balans opgenomen, als het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen naar het fonds zullen toevloeien en de waarde daarvan betrouwbaar is vastgesteld.

Een verplichting is in de balans opgenomen, als het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard zal gaan met een uitstroom van middelen en de waarde daarvan betrouwbaar is vastgesteld.

Een actief of verplichting is niet (meer) in de balans opgenomen:

- Als door een transactie (nagenoeg) alle toekomstige economische voordelen en (nagenoeg) alle risico's van een actief of een verplichting aan een derde zijn overgedragen.
- Vanaf het tijdstip waarop niet meer wordt voldaan aan de voorwaarden van waarschijnlijkheid van de toekomstige economische voordelen en betrouwbaarheid van de bepaling van de waarde.

Dit betekent dat transacties worden verwerkt op handelsdatum en niet op afwikkelingsdatum. Hierdoor kan sprake zijn van een post "nog af te wikkelen transacties", die zowel een actief als een passief kan zijn.

Baten zijn in de staat van baten en lasten opgenomen, als een vermeerdering van het economisch potentieel -samenhangend met een vermeerdering van een actief of een vermindering van een verplichting- heeft plaatsgevonden en de waarde daarvan betrouwbaar is vastgesteld.

Lasten zijn in de staat van baten en lasten opgenomen, als een vermindering van het economisch potentieel -samenhangend met een vermindering van een actief of een vermeerdering van een verplichting- heeft plaatsgevonden en de waarde daarvan betrouwbaar is vastgesteld.

Saldering van een actief en een verplichting

Een actief en een verplichting zijn gesaldeerd (netto) opgenomen, als er sprake is van een wettelijke of contractuele bevoegdheid om het actief en de verplichting gesaldeerd en gelijktijdig af te wikkelen én de intentie bestaat om de posten op deze wijze af te wikkelen. De hiermee samenhangende rentebaten en rentelasten zijn eveneens gesaldeerd opgenomen.

Reële waarde

Activa en verplichtingen zijn gewaardeerd tegen reële waarde, tenzij anders is aangegeven.

Schattingen en veronderstellingen

De opstelling van de jaarrekening volgens Titel 9, Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek vereist dat het bestuur oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt, die van invloed zijn op de grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa, verplichtingen, baten en lasten.

De schattingen en onderliggende veronderstellingen zijn gebaseerd op ervaringen uit het verleden en verschillende andere factoren, die -gegeven de omstandigheden- als redelijk zijn beschouwd. De uitkomsten hiervan vormen de basis voor het oordeel over de boekwaarde van activa en verplichtingen, die niet op eenvoudige wijze uit andere bronnen blijkt. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen.

De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Herzieningen van schattingen zijn opgenomen:

- in het verslagjaar waarin de schatting is herzien, als de herziening alleen voor dat verslagjaar gevolgen heeft, of
- in het verslagjaar van herziening en toekomstige verslagjaren, als de herziening gevolgen heeft voor zowel het verslagjaar als toekomstige verslagjaren.

Vreemde valuta

Activa en verplichtingen in vreemde valuta zijn omgerekend naar euro's tegen de koers per balansdatum. Deze waardering is onderdeel van de waardering tegen reële waarde.

Baten en lasten uit transacties in vreemde valuta's zijn omgerekend naar euro's tegen de koers per transactiedatum. Alle valutakoersverschillen zijn verwerkt in de staat van baten en lasten.

SPECIFIEKE GRONDSLAGEN

GRONDSLAGEN VOOR DE WAARDERING VAN ACTIVA EN PASSIVA

Vorderingen en overlopende activa

Vorderingen en overlopende activa worden bij de eerste verwerking gewaardeerd op reële waarde. Na de eerste verwerking worden vorderingen gewaardeerd op geamortiseerde kostprijs (gelijk aan de nominale waarde indien geen sprake is van transactiekosten) onder aftrek van eventuele bijzondere waardeverminderingen, indien sprake is van oninbaarheid.

Bij de waardering van vorderingen wordt rekening gehouden met het risico van oninbaarheid door hiervoor een voorziening in aftrek te brengen op het saldo van de uitstaande vorderingen. Voor gelijksoortige posten met gelijksoortige risico's wordt gezamenlijk een schatting gemaakt van verliezen en risico's op balansdatum. Deze systematiek om de voorziening vast te stellen wordt gerekend tot de statische methode.

Overige activa

Onder overige activa zijn liquide middelen opgenomen, voor zover dit onmiddellijk opeisbare banktegoeden zijn. Liquide middelen zijn gewaardeerd tegen nominale waarde.

Liquide middelen uit hoofde van beleggingstransacties zijn opgenomen onder beleggingen.

Stichtingskapitaal en reserves

Stichtingskapitaal en reserves worden bepaald door het bedrag dat resteert nadat alle actiefposten en posten van het vreemd vermogen volgens de van toepassing zijnde waarderingsgrondslagen in de balans zijn opgenomen.

Achtergestelde leningen

Achtergestelde leningen worden bij de eerste verwerking gewaardeerd op reële waarde. Na de eerste verwerking worden schulden gewaardeerd op geamortiseerde kostprijs (gelijk aan de nominale waarde indien geen sprake is van transactiekosten).

Overige schulden en overlopende passiva

Overige schulden en overlopende passiva zijn bij de eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde. Daarna tegen de geamortiseerde kostprijs (gelijk aan de nominale waarde als er geen sprake is van transactiekosten).

GRONDSLAGEN VOOR DE RESULTAATBEPALING

Algemeen

Baten en lasten zijn toegerekend aan het verslagjaar waarop deze betrekking hebben. De in de staat van baten en lasten opgenomen posten zijn sterk gerelateerd aan de in de balans gehanteerde waarderingsgrondslagen. Zowel gerealiseerde als ongerealiseerde resultaten zijn opgenomen in het resultaat.

Opbrengst uit vergoeding voor beheerskosten

Onder deze opbrengst wordt verstaan de vergoeding voor bekostiging van de pensioenuitvoeringskosten en diverse baten en lasten in het boekjaar zoals deze wordt onttrokken aan de kringen van Centraal Beheer APF. Deze opbrengst is toegerekend aan de periode waarop deze betrekking heeft.

Pensioenuitvoeringskosten

Pensioenuitvoeringskosten zijn toegerekend aan het verslagjaar waarop deze betrekking hebben.

Overige lasten

Overige lasten zijn toegerekend aan het verslagjaar waarop deze betrekking hebben.

GRONDSLAGEN KASSTROOMOVERZICHT

Het kasstroomoverzicht is opgesteld overeenkomstig de directe methode. Alle ontvangsten en uitgaven worden hierbij als zodanig gepresenteerd.

5 TOELICHTING OP DE BALANS

(x € 1.000)

ACTIVA

1. Vorderingen en overlopende activa

	31-12-2020	31-12-2019
Rekening courant Kring DC	35	101
Rekening courant Pensioenfondsenkring 1	132	43
Rekening courant Kring Stabiliteit	17	36
Vordering Achmea BV	18	170
Rekening courant Kring Bavaria	27	46
Rekening courant Kring RBS	63	51
Vordering Achmea Pensioen Services	-	55
Rekening courant Kring Koopkracht	28	25
Rekening courant Kring Premie	28	54
Rekening courant Kring Chemours	47	-
Rekening courant Kring equensWorldline	71	-
Rekening courant Kring Sligro Food Groep	45	-
Overige vorderingen	17	-
Overlopende activa	142	10
Vergoeding inrichting Kring Chemours en Kring DB Evenwicht	454	-
	<u>1.124</u>	<u>591</u>

Alle vorderingen hebben een resterende looptijd van korter dan één jaar.

Over de rekening courant met de kringen wordt geen rente vergoed en er zijn geen zekerheden gesteld.

2. Overige activa

	31-12-2020	31-12-2019
Liquide middelen	<u>12.555</u>	<u>6.061</u>

Onder de liquide middelen worden tegoeden op bankrekeningen opgenomen die onmiddellijk dan wel op korte termijn opeisbaar zijn. Er zijn geen kredietfaciliteiten van toepassing.

Centraal Beheer APF houdt liquide middelen aan voor het weerstandsvermogen ter hoogte van het vereist weerstandsvermogen (8.076) en een veiligheidsbuffer van 5% (404). In totaal wordt 8.480 aangehouden voor het weerstandsvermogen.

PASSIVA

3. Stichtingskapitaal en reserves

	31-12-2020	31-12-2019
Stichtingskapitaal	1.485	1.485
Algemene reserve	5.831	1.170
	<u>7.316</u>	<u>2.655</u>

Mutatieoverzicht reserves

	Kapitaal	Algemene reserve	Totaal
Stand per 1 januari 2020	1.485	1.170	2.655
Uit bestemming saldo van baten en lasten	-	4.661	4.661
Stand per 31 december 2020	<u>1.485</u>	<u>5.831</u>	<u>7.316</u>

	Kapitaal	Algemene reserve	Totaal
Stand per 1 januari 2019	1.485	565	2.050
Uit bestemming saldo van baten en lasten	-	605	605
Stand per 31 december 2019	<u>1.485</u>	<u>1.170</u>	<u>2.655</u>

Het beschikbaar weerstandsvermogen

Opstelling weerstandsvermogen jaarrekening

(x € 1.000)	31-12-2020	31-12-2019
Stichtingskapitaal	1.485	1.485
Reserves	<u>5.831</u>	<u>1.170</u>
Totaal eigen vermogen	7.316	2.655
Achtergestelde leningen, voor zover bijdragend aan het weerstandsvermogen *	<u>1.533</u>	<u>1.533</u>
Beschikbaar weerstandsvermogen **	8.849	4.188
Vereist weerstandsvermogen ***	<u>8.076</u>	<u>4.010</u>
Weerstandsvermogen: surplus ****	773	.178

Het beschikbare weerstandsvermogen per 31 december is door de volgende partijen ingebracht.

Verloopoverzicht beschikbaar weerstandsvermogen

	Achmea	Kring RBS	PFK 1	Kring Sligro	Kring Chemours	Kring equensWorldline	Aanloopverliezen	Totaal
Stand per 1 januari 2020	10.148	1.812	358	933	-	-	-9.063	4.188
Schenking	6.700							6.700
Initiële storting	700	-	-		681	1.533	-	2.914
Wijziging weerstandsvermogen	-	203	15	218	86	203	-	725
Resultaat	-	-	-	-	-	-	-5.678	-5.678
Stand per 31 december 2020	17.548	2.015	373	1.151	767	1.736	-14.741	8.849

	Achmea	Kring RBS	PFK 1	Kring Sligro	Kring Chemours	Kring equensWorldline	Aanloopverliezen	Totaal
Stand per 1 januari 2019	7.418	1.553	-	-	-	-	-5.388	3.583
Schenking	2.730							2.730
Initiële storting		-	327	973	-	-	-	1.300
Wijziging weerstandsvermogen	-	259	31	-40	-	-	-	250
Resultaat	-	-	-	-	-	-	-3.675	-3.675
Stand per 31 december 2019	10.148	1.812	358	933	-	-	-9.063	4.188

Kring RBS, Pensioenfondskring 1, kring Sligro Foodgroup, kring Chemours en Kring equensWorldline financieren hun aandeel in het weerstandsvermogen zelf. Dit aandeel bedraagt 0,2% van het belegd vermogen in de kring.

Achmea financiert het weerstandsvermogen van de standaardkringen, Kring Bavaria en Kring DB Evenwicht. Dit aandeel bedraagt 0,2% van het van het belegd vermogen in deze kringen. Daarnaast heeft Achmea zich bij oprichting van Centraal Beheer APF bereid verklaard de aanloopverliezen te financieren.

Bij eventuele uittreding van kring RBS, Pensioenfondskring 1, kring Sligro Foodgroup, kring Chemours en Kring equensWorldline uit Centraal Beheer APF wordt onder voorwaarden het gefinancierde deel van het weerstandsvermogen teruggegeven.

Het vereiste weerstandsvermogen wordt door het fonds liquide en risicovrij aangehouden. Het fonds houdt hierbij additioneel een veiligheidsbuffer van 5% aan (404), om te allen tijde te beschikken over het vereiste weerstandsvermogen.

* De achtergestelde lening mag op grond van artikel 8 Besluit financieel toetsingskader pensioenfondsen worden meegeteld tot maximaal de hoogte van de som van het stichtingskapitaal en de reserves of tot maximaal 50% van het vereist weerstandsvermogen als dat lager is dan de som van het stichtingskapitaal en de reserves.

** Het beschikbaar weerstandsvermogen is de som van het stichtingskapitaal, de reserves en de achtergestelde leningen voorzover deze bijdragen aan het weerstandsvermogen.

*** Het vereist weerstandsvermogen is gelijk aan 0,2% van de waarde van het beheerde pensioenvermogen.

**** Er is op rapportage datum een surplus op het weerstandsvermogen.

4. Achtergestelde leningen

	31-12-2020	31-12-2019
Lening t.b.v. financiering weerstandsvermogen (Achmea BV)	1.533	1.533

Lening t.b.v. financiering weerstandsvermogen (Achmea BV)

	2020	2019
Stand per 1 januari	1.533	1.533
Mutatie	-	-
Stand per 31 december	1.533	1.533

Leningsvoorwaarden

De achtergestelde lening met een maximale hoofdsom van € 10 mln. is verstrekt door Achmea B.V. en dient te worden aangewend voor de financiering van het weerstandsvermogen als bedoeld in de Pensioenregelgeving, waaronder artikel 112a, lid 8, Pensioenwet en artikel 40e Besluit uitvoering Pensioenwet en Wet verplichte beroepspensioenregeling.

De rente is vastgesteld op 7,6% per jaar. De hoogte van de rente wordt eens in de 5 jaar herzien, voor het eerst in 2021. De rente dient jaarlijks binnen 10 werkdagen na het jaareinde te worden betaald.

Aflossing

Centraal Beheer APF zal de lening volledig terugbetalen op de eerste werkdag volgende op de opzeggingsdatum. De opzeggingsdatum is de laatste dag van de opzeggingstermijn. De opzeggingstermijn is een minimale termijn van vijf jaar of iedere andere termijn goedgekeurd door DNB welke goedkeuring minstens zes maanden voorafgaand aan de opzeggingsdatum moet worden aangevraagd. Na schriftelijk goedkeuring van DNB, kan Centraal Beheer APF de lening geheel of gedeeltelijk vervroegd aflossen.

Zekerheden

Er zijn geen zekerheden gesteld voor deze lening door Centraal Beheer APF.

5. Overige schulden en overlopende passiva

	31-12-2020	31-12-2019
Nog te betalen kosten	3.643	1.800
Crediteuren	145	125
Nog te betalen rente achtergestelde lening	116	116
Belastingen en premies sociale verzekeringen	866	392
Overige schulden	-	1
Rekening courant Kring Sligro Food Group	-	30
Rekening courant Kring DB Evenwicht	60	-
	4.830	2.464

Alle schulden hebben een resterende looptijd van korter dan één jaar. De nog te betalen kosten bestaan onder andere uit nog te betalen advieskosten aan Achmea Pensioen Services € 1,8 mln, nog te betalen inrichtingskosten Kring Chemours en Kring DB Evenwicht aan Achmea Pensioen Services € 0,7 mln en nog te betalen actuaris kosten € 0,2 mln.

Verbonden partijen

Identiteit van verbonden partijen

Er is sprake van een relatie, in de vorm van een uitvoeringsovereenkomst, tussen het fonds, haar bestuurders, de aangesloten ondernemingen en hun bestuurders, voor zover zij bestuurder zijn in het fonds.

Transacties met bestuurders

Inzake de beloning van bestuurders wordt verwezen naar de toelichting op de pensioenuitvoeringskosten. Er zijn geen leningen verstrekt aan, noch is er sprake van vorderingen op, (voormalige) bestuurders. De bestuurders en medewerkers van het bestuursbureau nemen geen deel aan een of meerdere pensioenregelingen van het fonds.

Overige transacties met verbonden partijen

Betreffende de uitvoeringsovereenkomst tussen het fonds en werkgever bestaan de transacties uit de ontvangen premies voor de financiering van de aanspraken en de uitvoering van de regeling.

Niet in de balans opgenomen activa en verplichtingen

Ontvangen zekerheden en garanties

Er zijn geen andere ontvangen zekerheden en garanties dan elders in de jaarrekening vermeld.

Langlopende contractuele verplichtingen

Het fonds heeft de volgende langlopende niet uit de balans blijvende verplichtingen:

Samenwerkingsovereenkomst met Achmea Services N.V. voor de commerciële activiteiten: tot 6 basispunten van het belegd vermogen.

Pensioenbeheerovereenkomst met Achmea Pensioenservices N.V. voor de pensioenuitvoeringsactiviteiten op basis van tarief per verrichting en tot 1 basispunt van het belegd vermogen.

Overeenkomst van vermogensbeheer met Achmea Investment Management B.V. voor het fiduciair vermogensbeheer: tot 2 of 3 basispunten van het belegd vermogen. Daarnaast is er vergoeding voor Verantwoording & Verslaglegging en specifieke vergoedingen per kring voor externe managers en LDI-portefeuille.

Overeenkomst van vermogensbeheer met Achmea Investment Management B.V. voor vermogensbeheeractiviteiten: tussen de 10 en 70 basispunten van het belegd vermogen.

Alle bovengenoemde overeenkomsten hebben een resterende looptijd van 3 jaar.

Investerings- en stortingsverplichtingen

Conform besluit CB APF in september 2020 is een commitment van € 39 mln afgegeven aan CBRE Residentail en € 19,5 mln aan Altera Residential op naam van SAAPF (CB-APF). Op 31 december was hiervan nog niets afgeroepen.

Belangrijke gebeurtenissen na balansdatum

Schenking

Vanwege verwachte aanloopverliezen heeft bestuur Centraal Beheer Algemeen Pensioenfonds bij de Raad van Bestuur van Achmea een verzoek ingediend tot schenking van € 5,4 mln voor de periode tot en met 2021 en een garantie van € 6,7 mln voor de periode van 1 januari 2022 tot 30 juni 2023. Het bedrag van € 5,4 mln is op 15 februari 2021 ontvangen op de bankrekening van Centraal Beheer APF.

Nieuwe werkgevers KDC

Per 1 januari 2021 zijn in Kring DC ruim 150 nieuwe werkgevers aangesloten met een premievolume op jaarbasis van ruim 19 miljoen.

Nieuwe kringen

Inmiddels hebben een groot pensioenfonds en aangesloten werkgevers laten weten aan te willen sluiten bij ons APF. Dit zal dan in 2021 leiden tot 3 nieuwe kringen. Hiermee stijgt het toevertrouwde vermogen naar € 6 miljard.

6 TOELICHTING OP DE STAAT VAN BATEN EN LASTEN

(x € 1.000)

6. Opbrengst uit vergoeding voor beheerskosten

	2020	2019
Aan kringen in rekening gebrachte vergoedingen	3.633	1.956
Af: vergoedingen uitbestedingspartners	-2.552	-1.433
Opbrengst uit vergoeding voor beheerskosten	1.081	523

Ter dekking van de beheerskosten van Centraal Beheer APF wordt maandelijks een bedrag onttrokken uit de beleggingen.

7. Overige baten

	2020	2019
Schenking Achmea	6.700	2.730
Bijdrage harmonisatie	19	170
Vergoeding inrichting Kring Chemours en Kring DB Evenwicht	711	-
Wijziging weerstandsvermogen o.b.v. delta belegd vermogen	725	297
Initiële storting weerstandsvermogen	2.914	1.302
Vergoeding APS inzake gemist rendement	-	55
	11.069	4.554

Schenking Achmea

Op 27 maart 2020 heeft Centraal Beheer APF een schenking van Achmea BV ontvangen van € 6,7 mln. Dit bedrag is ter compensatie van de verwachte aanloopverliezen voor de periode 1 april 2020 t/m 31 maart 2021.

Bijdrage harmonisatie

In verband met de harmonisatie van de beleggingen van toetredende pensioenfondsen in CB APF zijn de daarmee samenhangende kosten door Achmea Services vergoed aan Centraal Beheer APF.

8. Pensioenuitvoeringskosten

	2020	2019
Bestuurskosten	1.175	979
Kosten bestuursbureau	2.387	1.576
Adviseurs- en controlekosten	2.737	1.436
Contributies en bijdragen	180	68
Rentelasten	60	24
Overige kosten	24	3
	6.563	4.086

Van de bezoldiging van bestuurders kwam in 2020 een bedrag van € 874.250 (2019 € 652.649) ten laste van het saldo van baten en lasten van Centraal Beheer APF. Voor de bezoldiging van de leden van het toezichthoudend orgaan kwam in 2020 een bedrag van € 85.900 (2019 € 88.413) ten laste van het saldo van baten en lasten.

Honoraria onafhankelijke accountant

	Onafhankelijke accountant	Overig netwerk	Totaal
2020			
Controle van de jaarrekening	359	-	359
Andere controlewerkzaamheden	-	-	-
Fiscale advisering	-	-	-
Andere niet-controle diensten	-	-	-
	<u>359</u>	<u>-</u>	<u>359</u>
	Onafhankelijke accountant	Overig netwerk	Totaal
2019			
Controle van de jaarrekening	319	-	319
Andere controlewerkzaamheden	-	-	-
Fiscale advisering	-	-	-
Andere niet-controle diensten	-	-	-
	<u>319</u>	<u>-</u>	<u>319</u>

Deze werkzaamheden zijn in zowel 2020 als 2019 uitgevoerd door Deloitte Accountants B.V. De kosten zijn opgenomen onder de adviseurs- en controlekosten. De stijging van de accountantskosten ten opzichte van 2019 wordt veroorzaakt door in 2020 verantwoorde meerwerkkosten met betrekking tot de controle 2019 in combinatie met een toename van het aantal kringen.

In bovenstaande opstelling is de methode gehanteerd waarbij wordt opgegeven de in het boekjaar ten laste gebrachte totale honoraria voor onderzoek van de jaarrekening en verslagstaten en de totale honoraria voor andere controleopdrachten, uitgevoerd door de externe accountant.

Personeelsleden

Bij het fonds zijn zowel in 2020 als in 2019 geen werknemers in dienst geweest.

9. Overige lasten

	2020	2019
Rente achtergestelde lening t.b.v. financiering weerstandsvermogen	116	116
Kosten harmonisatie	729	170
Aanvulling dekkingsgraad Kring Stabiliteit	81	55
Wijziging weerstandsvermogen o.b.v. delta belegd vermogen Kring Sligro	-	45
	<u>926</u>	<u>386</u>

Belastingen

De activiteiten van het fonds zijn vrijgesteld van belastingheffing in het kader van de vennootschapsbelasting.

Bestemming saldo van baten en lasten

Het bestuur heeft besloten om het resultaat toe te voegen aan de algemene reserve.

Vaststelling van de jaarrekening door het bestuur

Het bestuur van Centraal Beheer APF heeft de jaarrekening over het verslagjaar 2020 vastgesteld in de vergadering van 21 juni 2021.

Kring DC

Financiële verantwoording 2020

1 BALANS PER 31 DECEMBER

(na voorgestelde bestemming van het saldo van baten en lasten)

(x € 1.000)

		2020	2019
ACTIVA			
Beleggingen voor risico fonds	(1)	62	-
Beleggingen voor risico deelnemers	(2)	220.478	112.987
Herverzekeringsdeel technische voorzieningen	(3)	16.458	8.495
Vorderingen en overlopende activa	(4)	2.166	1.125
Overige activa	(5)	8.986	2.064
		<u>248.150</u>	<u>124.671</u>

PASSIVA

Reserves	(6)	1.911	1.079
Technische voorzieningen voor risico fonds	(7)	16.708	8.495
Voorziening pensioenverplichtingen voor risico deelnemers	(8)	220.478	112.725
Overige schulden en overlopende passiva	(9)	9.053	2.372
		<u>248.150</u>	<u>124.671</u>

(*) De nummering verwijst naar de toelichting

	2020	2019
Dekkingsgraad op basis van FTK (in %)		
Actuele dekkingsgraad	100,8	100,9
Beleidsdekkingsgraad	101,0	100,9

2 STAAT VAN BATEN EN LASTEN

(x € 1.000)

		2020	2019
BATEN			
Premiebijdragen voor risico deelnemers	(10)	93.702	80.752
Beleggingsresultaten voor risico deelnemers	(11)	19.687	12.716
Overige baten	(12)	34	24
		<u>113.423</u>	<u>93.492</u>
LASTEN			
Pensioenuitkeringen	(13)	436	127
Pensioenuitvoeringskosten	(14)	1.655	1.184
Mutatie technische voorzieningen voor risico fonds	(15)	8.213	7.298
Mutatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico deelnemers	(16)	107.753	86.028
Mutatie herverzekeringsdeel technische voorzieningen		-7.963	-7.298
Saldo overdrachten van rechten voor risico deelnemers	(17)	-6.247	-1.543
Herverzekeringen	(18)	8.713	6.870
Overige lasten	(19)	31	34
		<u>112.591</u>	<u>92.700</u>
Saldo van baten en lasten		<u>832</u>	<u>792</u>
		<u>2020</u>	<u>2019</u>
Bestemming van het saldo van baten en lasten			
Mutatie algemene reserve		<u>832</u>	<u>792</u>

3 KASSTROOMOVERZICHT

(x € 1.000)

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de directe methode.

	2020	2019
Kasstroom uit pensioenactiviteiten		
Ontvangen premiebijdragen voor risico deelnemers	100.538	80.767
Betaalde waardeoverdrachten voor risico deelnemers	-1.400	-55
Ontvangen waardeoverdrachten voor risico deelnemers	6.700	2.920
Betaalde pensioenuitkeringen	-428	-126
Betaalde premies herverzekeringen	-8.757	-6.884
Betaalde pensioenuitvoeringskosten	-1.868	-1.042
Overige baten en lasten	3	-10
	<u>94.788</u>	<u>75.570</u>
Kasstroom uit beleggingsactiviteiten		
Ontvangen inzake verkopen beleggingen	16.674	26.369
Betaald inzake aankopen beleggingen	-115.322	-100.041
Ontvangen directe beleggingsopbrengsten	58	12
Overige ontvangsten en uitgaven inzake beleggingen	10.810	-163
Betaalde kosten van vermogensbeheer	-86	-37
	<u>-87.866</u>	<u>-73.860</u>
Mutatie liquide middelen	<u>6.922</u>	<u>1.710</u>
Samenstelling geldmiddelen		
	2020	2019
Liquide middelen per 1 januari	2.064	354
Mutatie liquide middelen	6.922	1.710
Liquide middelen per 31 december	<u>8.986</u>	<u>2.064</u>

4 TOELICHTING

Inleiding

Conform de richtlijnen voor de jaarverslaggeving worden de balans, staat van baten en lasten en het kasstroomoverzicht opgenomen in een separate financiële verantwoording per kring. In deze financiële verantwoording wordt de terminologie gehanteerd zoals voorgeschreven door RJ610. Waar in de financiële verantwoording van de kring de term "fonds" is gebruikt, wordt de desbetreffende kring bedoeld.

Wijziging grondslagen

Prognosetafel

Conform het beleid van de kring worden de meest recente CBS Bevolkingsprognose en CBS Maatwerktabellen (inkomensklasse-afhankelijke ervaringssterfte) gehanteerd.

De kring is in het boekjaar overgegaan van de CBS Bevolkingsprognose 2019-2060 gecorrigeerd met ervaringssterfte MWT0715 naar de CBS Bevolkingsprognose 2020-2060 gecorrigeerd met ervaringssterfte MWT0617. De overgang van ervaringssterfte MWT0715 naar ervaringssterfte MWT0617 heeft per 31 oktober 2020 plaatsgevonden. Dit heeft geleid tot een afname van de technische voorziening voor risico fonds van 14.

De hiervoor benoemde vrijval als gevolg van de nieuwe grondslagen is opgenomen in het verloop van de technische voorzieningen voor risico fonds en is via de staat van baten en lasten als "Wijziging actuariële uitgangspunten" in het verslagjaar verantwoord.

ALGEMENE GRONDSLAGEN

De algemene grondslagen zijn opgenomen in paragraaf 4 van de jaarrekening van Stichting Achmea Algemeen Pensioenfonds.

SPECIFIEKE GRONDSLAGEN

GRONDSLAGEN VOOR DE WAARDERING VAN ACTIVA EN PASSIVA

Beleggingen voor risico fonds en risico deelnemers

Beleggingen voor risico fonds zijn middelen die aangehouden worden ten behoeve van het vermogen van de kring, waarbij de kring het beleggingsrisico draagt.

Beleggingen voor rekening en risico deelnemers zijn middelen die aangehouden worden op rekeningen ten behoeve van deelnemers die zelf het beleggingsrisico dragen in het kader van de beschikbare premieregeling.

De grondslagen voor de waardering van de beleggingen voor risico fonds en risico deelnemers komen overeen en zijn hieronder nader toegelicht.

Algemeen

De beleggingen worden gewaardeerd tegen reële waarde. Slechts indien de reële waarde van de beleggingen niet betrouwbaar kan worden vastgesteld, vindt waardering plaats op basis van geamortiseerde kostprijs. Overlopende activa en passiva worden tevens gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs. De liquiditeiten vermogensbeheer worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Het verschil met reële waarde is bij deze activa en passiva in het algemeen gering. Participaties in beleggingspools en -instellingen die gespecialiseerd zijn in een bepaald soort beleggingen, worden gerubriceerd en gewaardeerd volgens de grondslagen voor die onderliggende beleggingen ("look-through"-benadering). Bij gemengde beleggingsfondsen wordt aangesloten bij de hoofdcategorie, bepaald op basis van reële waarde.

(Reële) waardebepaling

De beleggingen van het pensioenfonds worden gewaardeerd tegen de reële waarde per balansdatum. Voor de meerderheid van de financiële instrumenten van het pensioenfonds kan gebruik worden gemaakt van genoteerde marktprijzen. Derivaten worden gewaardeerd door gebruik te maken van netto contante waarde berekeningen. Bepaalde instrumenten, zoals participaties in beleggingstondsen worden gewaardeerd door gebruik te maken van de intrinsieke waarde. Het is gebruikelijk en mogelijk om de reële waarde binnen een aanvaardbare bandbreedte van schattingen vast te stellen. Slechts indien de reële waarde van een belegging niet betrouwbaar kan worden vastgesteld, vindt waardering plaats op basis van geamortiseerde kostprijs. Voor financiële instrumenten zoals beleggingsvorderingen en -schulden geldt dat de boekwaarde de reële waarde benadert als gevolg van het korte termijn karakter van de vorderingen en schulden. De boekwaarde van alle activa en de financiële verplichtingen op balansdatum benadert de reële waarde.

Vastgoedbeleggingen

Niet-beursgenoteerde beleggingen in vastgoedfondsen worden gewaardeerd op het aandeel in de reële waarde van de onderliggende beleggingen. Indien de waarderingsgrondslagen van vastgoedfondsen afwijken, wordt de waardering zo mogelijk aangepast aan de waarderingsgrondslagen van het pensioenfonds.

Aandelen

- ▮ Beursgenoteerde aandelen zijn gewaardeerd tegen de beurswaarde per balansdatum.
- ▮ Niet-beursgenoteerde (participaties in) aandelen(fondsen) zijn gewaardeerd op basis van de intrinsieke waarde.

Vastrentende waarden

Vastrentende waarden zijn gewaardeerd tegen de reële waarde per balansdatum, inclusief opgelopen rente:

- Voor beursgenoteerde vastrentende waarden is dit de beurswaarde per balansdatum.
- Voor niet-beursgenoteerde (participaties in) vastrentende waarden(fondsen) is dit de intrinsieke waarde.

Derivaten

Derivaten worden gewaardeerd tegen reële waarde, te weten de relevante marktnotering of, als die er niet is, de waarde die wordt bepaald met behulp van marktconforme en toetsbare waarderingsmodellen. Voor niet-beursgenoteerde participaties in vastrentende waardenfondsen is dit de intrinsieke waarde, die de reële waarde van de onderliggende beleggingen representeert.

Derivaatcontracten met een negatieve waarde worden in de balans onder de overige schulden en overlopende passiva verantwoord. De valutaderivaten zijn onderdeel van de beleggingscategorie waarin deze ter afdekking van het valutarisico zijn opgenomen.

Overige beleggingen

Overige beleggingen worden gewaardeerd tegen reële waarde. De waardering hiervan geschiedt tegen de intrinsieke waarde, die de reële waarde van de onderliggende beleggingen representeert.

Securities lending

Het fonds participeert niet direct in securities lending. Binnen de beleggingspools kan sprake zijn van securities lending.

Herverzekeringsdeel technische voorzieningen

De risico's met betrekking tot overlijden en arbeidsongeschiktheid (premiëvrijstelling bij arbeidsongeschiktheid na 1 januari 2018) zijn volledig verzekerd bij elipsLife AG. Het met elipsLife afgesloten contract betreft een garantiecontract waarbij de vorderingen zijn gelijkgesteld aan de hiertegenover staande voorziening pensioenverplichtingen. Het met AP &L afgesloten contract betreft een kapitaalcontract, waarbij de vorderingen zijn bepaald op basis van de in de overeenkomst opgenomen grondslagen. Per ultimo boekjaar is de vordering op AP&L € 250 lager dan de hiertegenover staande pensioenverplichting risico fonds uit hoofde van premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid voor 1 januari 2018.

De vorderingen op elipsLife en AP&L zijn verantwoord als Herverzekeringsdeel technische voorzieningen.

Bij de waardering is rekening gehouden met de kredietwaardigheid van de herverzekeraar (afslag voor kredietrisico).

Vorderingen en overlopende activa

Vorderingen en overlopende activa worden bij de eerste verwerking gewaardeerd op reële waarde. Na de eerste verwerking worden vorderingen gewaardeerd op geamortiseerde kostprijs (gelijk aan de nominale waarde indien geen sprake is van transactiekosten) onder aftrek van eventuele bijzondere waardeverminderingen, indien sprake is van oninbaarheid.

Bij de waardering van vorderingen wordt rekening gehouden met het risico van oninbaarheid door hiervoor een voorziening in aftrek te brengen op het saldo van de uitstaande vorderingen. Voor gelijksoortige posten met gelijksoortige risico's wordt gezamenlijk een schatting gemaakt van verliezen en risico's op balansdatum. Deze systematiek om de voorziening vast te stellen wordt gerekend tot de statische methode.

Overige activa

Onder overige activa zijn liquide middelen opgenomen, voor zover dit onmiddellijk opeisbare banktegoeden zijn. Liquide middelen zijn gewaardeerd tegen nominale waarde.

Liquide middelen uit hoofde van beleggingstransacties zijn opgenomen onder beleggingen.

Reserves

Algemeen

De algemene reserve wordt bepaald door het bedrag dat resteert nadat alle actiefposten en posten van het vreemd vermogen, volgens de van toepassing zijnde waarderingsgrondslagen, in de balans zijn opgenomen. Het saldo van baten en lasten zal toegevoegd of onttrokken worden aan de algemene reserve.

Technische voorzieningen voor risico fonds

Voorziening pensioenverplichtingen voor risico fonds

De voorziening pensioenverplichtingen voor risico fonds bestaat uit onderstaande reserves en is volledig herverzekerd.

- Ingegaan nabestaandenpensioen
- Schadereserve
- IBNR

Tegenover de voorziening pensioenverplichting risico fonds is de vordering Herverzekeringsdeel technische voorzieningen opgenomen.

De voorziening pensioenverplichtingen voor risico fonds wordt gewaardeerd tegen reële waarde conform de grondslagen van het fonds. De reële waarde wordt bepaald op basis van de contante waarde van de beste inschatting van toekomstige kasstromen die samenhangen met de op balansdatum onvoorwaardelijke pensioenverplichtingen. De contante waarde van de onvoorwaardelijke pensioenverplichtingen wordt bepaald met gebruikmaking van de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur.

Bij de berekening van de voorziening pensioenverplichtingen voor risico fonds is uitgegaan van de op balansdatum geldende actuariële en bedrijfstechnische nota (Abtn).

Bij de berekening van de voorziening wordt rekening gehouden met premievrije pensioenopbouw in verband met invaliditeit op basis van de contante waarde van de toekomstige opbouw waarvoor vrijstelling is verleend wegens arbeidsongeschiktheid.

Bij de bepaling van de actuariële uitgangspunten wordt uitgegaan van voor de toezichthouder acceptabele grondslagen, waarbij rekening wordt gehouden met de voorzienbare trend in overlevingskansen.

De berekeningen zijn uitgevoerd op basis van de volgende actuariële grondslagen en veronderstellingen per 31 december 2020:

Overlevingstafels

De voorziening wordt gebaseerd op de CBS Bevolkingsprognose 2020-2060. De sterftekansen zijn gecorrigeerd voor het verschil tussen de gehele Nederlandse bevolking en de deelnemerspopulatie van de kring door gebruik te maken van correctiefactoren. Deze correctiefactoren zijn gebaseerd op de CBS Maatwerktabellen 2006-2017. De ervaringssterfte is inkomensafhankelijk.

Partnerfrequentie

Voor alle niet-pensioentrekkenden wordt het onbepaalde partnersysteem gehanteerd, met leeftijdsafhankelijke gehuwdheidsfrequenties waarbij de gehuwdheidsfrequentie op 68 jaar op 100% wordt verondersteld. Voor de pensioentrekkenden wordt uitgegaan van het bepaalde partnersysteem (feitelijke burgerlijke staat).

Leeftijdsverschil man-vrouw

De partner van de mannelijke deelnemer wordt drie jaar jonger verondersteld. De partner van de vrouwelijke deelnemer wordt drie jaar ouder verondersteld.

Voorziening voor ingegaan nabestaandenpensioen

Voorziening voor ingegaan partner en wezenpensioen.

Voorziening voor toekomstige administratie- en excassokosten

Voor toekomstige administratiekosten is de technische voorziening verhoogd met 2,3%.

Voorziening voor toekomstige pensioenopbouw arbeidsongeschikten

De voorziening premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid, de zogenaamde schadereserve, is de voorziening voor bestaande arbeidsongeschikten. Deze voorziening is gelijk aan de contante waarde van de toekomstige premievrijgestelde opbouw voor alle deelnemers die gedeeltelijk dan wel volledig arbeidsongeschikt zijn, rekening houdend met de actuariële grondslagen en veronderstellingen.

IBNR-voorziening

De IBNR-voorziening wordt gelijkgesteld aan de verschuldigde herverzekeringspremies voor het arbeidsongeschiktheidsrisico in de twee voorafgaande jaren. De IBNR bestaat eind 2020 uit de verschuldigde herverzekeringspremies voor het arbeidsongeschiktheidsrisico van 2019 en 2020. Omdat het arbeidsongeschiktheidsrisico volledig is verzekerd, wordt tegenover de IBNR op de balans een even grote vordering op de verzekeraar opgenomen.

Voorziening pensioenverplichtingen voor risico deelnemers

Voor de voorzieningen pensioenverplichtingen risico deelnemers worden geen actuariële grondslagen vastgesteld aangezien die voorzieningen gelijk zijn aan de som van de pensioenkapitalen van deelnemers en gewezen deelnemers. Het pensioenkapitaal is gelijk aan de ingelegde premies (voor de netto pensioenregeling na aftrek van de premies voor de risicodekkingen) vermeerderd of verminderd met de betreffende rendementen en de verhogingen uit hoofde van overlijden van andere (gewezen) deelnemers. Na overlijden van een (gewezen) deelnemer komt het saldo van de pensioenbeleggingsrekening van de betreffende (gewezen) deelnemer te vervallen en wordt dat gebruikt voor de verhoging van de saldi pensioenbeleggingsrekeningen van de overige (gewezen) deelnemers in de desbetreffende pensioenregeling naar rato van de per (gewezen) deelnemer aanwezige saldi. Er vindt dus geen vermenging van bruto en netto pensioenkapitaal plaats.

Overige schulden en overlopende passiva

Overige schulden en overlopende passiva worden bij de eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde. Na de eerste verwerking worden schulden gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs (gelijk aan de nominale waarde indien geen sprake is van transactiekosten).

GRONDSLAGEN VOOR DE RESULTAATBEPALING

Algemeen

Baten en lasten zijn toegerekend aan het verslagjaar waarop deze betrekking hebben. De in de staat van baten en lasten opgenomen posten zijn sterk gerelateerd aan de in de balans gehanteerde waarderingsgrondslagen. Zowel gerealiseerde als ongerealiseerde resultaten zijn opgenomen in het resultaat.

Premiebijdragen

Onder premiebijdragen wordt verstaan de aan derden in rekening gebrachte c.q. te brengen bedragen voor de in het verslagjaar verzekerde pensioenen onder aftrek van kortingen. Premies zijn toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben.

De feitelijke samenstelling van de beschikbare premie in enig boekjaar bestaat uit:

- Beschikbare premies die op de pensioenbeleggingsrekening van de deelnemer gestort worden. De beschikbare premiestaffel is uitgedrukt in een percentage van de pensioengrondslag;
- De aan de verzekeraar verschuldigde risicopremies voor dekking van risico's van overlijden in actieve dienst en arbeidsongeschiktheid;
- Een opslag ter dekking van de (lopende) administratie- en uitvoeringskosten;
- Een opslag ter dekking van algemene kosten (o.a. oninbaarheid).

Beleggingsresultaten

(In)directe beleggingsresultaten zijn toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben.

Directe beleggingsopbrengsten

Onder de directe beleggingsopbrengsten worden verstaan rentebaten en -lasten, dividenden, huuropbrengsten en soortgelijke opbrengsten. Dividend wordt verantwoord op het moment van betaalbaarstelling.

Indirecte beleggingsopbrengsten

Onder de indirecte beleggingsopbrengsten worden verstaan de gerealiseerde en ongerealiseerde waardeveranderingen en valutaresultaten. In de jaarrekening wordt geen onderscheid gemaakt tussen gerealiseerde en ongerealiseerde waardeveranderingen van beleggingen. Alle waardeveranderingen van beleggingen, inclusief valutakoersverschillen, worden als indirecte beleggingsopbrengsten in de staat van baten en lasten opgenomen. Aankoopkosten zijn verwerkt in de reële waarde van de beleggingen. Verkoopkosten worden verantwoord als onderdeel van de herwaarderingskosten.

Kosten van vermogensbeheer

Onder kosten van vermogensbeheer worden de externe en de daaraan toegerekende interne kosten verstaan.

Verrekening van kosten

Met de directe en indirecte beleggingsopbrengsten zijn verrekend de aan de opbrengsten gerelateerde transactiekosten, provisies, valutaverschillen, e.d.

Overige baten

Overige baten zijn toegerekend aan het verslagjaar waarop deze betrekking hebben.

Pensioenuitvoeringskosten

Pensioenuitvoeringskosten zijn toegerekend aan het verslagjaar waarop deze betrekking hebben.

Mutatie technische voorzieningen voor risico fonds

Rentetoevoeging

De pensioenverplichtingen worden contant gemaakt tegen de nominale marktrente op basis van de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur. De voorziening pensioenverplichtingen is in het boekjaar opgerent met -0,324% (2019: -0,235%). Dit is de éénjaarsrente uit de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur per 31 december 2019.

Onttrekking voor pensioenuitkeringen

Verwachte toekomstige pensioenuitkeringen zijn vooraf actuarieel berekend en opgenomen in de technische voorzieningen. De afname van de voorzieningen is het bedrag dat vrijkomt voor de financiering van pensioenen in het verslagjaar.

Onttrekking voor pensioenuitvoeringskosten

Jaarlijks wordt 2,3% van de pensioenopbouw toegevoegd aan de technische voorziening ten behoeve van de pensioenuitvoeringskosten. Daarnaast valt 2,3% van de uitkeringen vrij uit de technische voorziening ten behoeve van pensioenuitvoeringskosten (excassokosten).

Wijziging marktrente

Jaarlijks wordt per 31 december de reële waarde van de technische voorzieningen herrekend door toepassing van de actuele rentetermijnstructuur.

Wijziging actuariële uitgangspunten

Mutatie technische voorzieningen uit hoofde van wijziging actuariële uitgangspunten heeft betrekking op onder andere de aanpassing van de CBS Bevolkingsprognose. Voor een verdere toelichting wordt verwezen naar de toelichting in de grondslagen inzake wijziging grondslagen.

Overige wijzigingen

Hieronder zijn opgenomen de mutaties van de technische voorziening met betrekking tot kanssystemen.

Saldo overdrachten van rechten voor risico deelnemers

Dit is het saldo van overgenomen en overgedragen pensioenaanspraken.

Herverzekeringen

Herverzekeringslasten worden toegerekend aan de periode waarop de herverzekering betrekking heeft.

Overige lasten

Overige lasten zijn toegerekend aan het verslagjaar waarop deze betrekking hebben.

GRONDSLAGEN KASSTROOMOVERZICHT

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de directe methode:

- Alle ontvangsten en uitgaven zijn hierbij als zodanig gepresenteerd.
- Er is onderscheid gemaakt tussen kasstromen uit pensioen- en beleggingsactiviteiten.

5 TOELICHTING OP DE BALANS

(x € 1.000)

1. Beleggingen voor risico fonds

	31-12-2020	31-12-2019
Overige beleggingen	62	-

In het boekjaar is geconstateerd dat de voorziening pensioenverplichtingen voor risico deelnemers met betrekking tot het collectief variabel pensioen € 62 te hoog was vastgesteld. Per ultimo boekjaar is als gevolg hiervan € 62 van de beleggingen voor risico deelnemers toegewezen aan beleggingen voor risico fonds.

2. Beleggingen voor risico deelnemers

De kring belegt in modules, overlayfondsen en beleggingsfondsen. Het verloopoverzicht is opgesteld op module- en fondseniveau, omdat de financiële stromen ook op module- en fondseniveau verlopen.

Verloopoverzicht op module en fondseniveau 2020

	Stand per 1 januari 2020	Aankopen	Verkopen	Overige mutaties	Waarde mutaties	Stand per 31 december 2020
Module Rendement						
DC	81.218	72.510	-9.487	-	17.606	161.847
Module Rente	6.249	15.741	-3.735	-	1.000	19.255
Module Inflatie	17.019	16.990	-1.766	-	35	32.278
Overlay fondsen	1.987	10.042	-1.686	-	1.069	11.412
Overige fondsen	41	39	-	-	5	85
Beleggingsdebiteuren	5.959	-	-	-5.903	-	56
Beleggingscrediteuren	-6.054	-	-	-1.264	-	-7.318
Liquide middelen	6.568	-	-	-3.705	-	2.863
Totaal	112.987	115.322	-16.674	-10.872	19.715	220.478

Verloopoverzicht op module en fondseniveau 2019

	Stand per 1 januari 2019	Aankopen	Verkopen	Overige mutaties	Waarde-mutaties	Stand per 31 december 2019
Module Rendement	20.523	-	-20.800	-	277	-
Module Rendement DC	-	78.447	-2.508	-	5.279	81.218
Module Rente	1.157	6.518	-1.508	-	82	6.249
Module Inflatie	4.028	12.804	-520	-	707	17.019
Overlay fondsen	689	2.242	-1.027	-	83	1.987
Overige fondsen	12	30	-6	-	5	41
Beleggingsdebiteuren	70	-	-	5.889	-	5.959
Beleggingscrediteuren	-1.272	-	-	-4.782	-	-6.054
Liquide middelen	1.204	-	-	-944	6.308	6.568
Totaal	26.411	100.041	-26.369	163	12.741	112.987

Belegde waarden per beleggingscategorie op basis van doorkijk per 31 december 2020

	Vastgoed-beleggingen	Aandelen	Vastrentende waarden	Derivaten	Overige beleggingen	Totaal
Module Rendement DC	-	161.847	-	-	-	161.847
Module Rente	-	-	19.255	-	-	19.255
Module Inflatie	13.851	-	8.597	-	9.831	32.279
Overlay fondsen	-	-	-	7.763	3.648	11.411
Overige fondsen	10	70	4	-	1	85
Beleggingsdebiteuren	-	-	56	-	-	56
Beleggingscrediteuren	-	-7.203	-	-	-115	-7.318
Liquide middelen	-	-	-	-	2.863	2.863
Stand per 31 december 2020	13.861	154.714	27.912	7.763	16.228	220.478

Belegde waarden per beleggingscategorie op basis van doorkijk per 31 december 2019

	Vastgoed-beleggingen	Aandelen	Vastrentende waarden	Derivaten	Overige beleggingen	Totaal
Module Rendement DC	-	81.218	-	-	-	81.218
Module Rente	-	-	6.249	-	-	6.249
Module Inflatie	7.835	-	4.880	-	4.304	17.019
Overlay fondsen	-	-	-	1.987	-	1.987
Overige fondsen	6	33	2	-	-	41
Beleggingsdebiteuren	-	3.994	579	201	1.185	5.959
Beleggingscrediteuren	-	-3.995	-573	-269	-1.217	-6.054
Liquide middelen	-	-	-	-	6.568	6.568
Stand per 31 december 2019	7.841	81.250	11.137	1.919	10.840	112.987

Onder derivaten zijn de Overlay Fondsen opgenomen. Aangezien de kring niet de onderliggende belegging in zijn bezit heeft, maar alleen een deelneming in de Overlay Fondsen, is feitelijk de exposure van de kring naar een derivatenbelegging, ongeacht de onderliggende asset categorieën daarin. Onder derivaten werden voorheen de posities in de fondsen op basis van doorkijk gerapporteerd als belegging van de kring. Een derivaat in een overlay fonds was een derivaat en een staatsobligatie in datzelfde fonds was een vastrentende waarde. De vergelijkende cijfers zijn hierop aangepast.

De valutaderivaten zijn niet opgenomen onder derivaten. Deze zijn onderdeel van de beleggingscategorie van de pools waarvan zij deel uitmaken.

Reële waarde

Afgezien van de beleggingsvorderingen en -schulden zijn de beleggingen van het pensioenfonds gewaardeerd tegen reële waarde per balansdatum. Het is over het algemeen mogelijk en gebruikelijk om de reële waarde binnen een aanvaardbare bandbreedte van schattingen vast te stellen. De boekwaarde van alle activa en de financiële verplichtingen op balansdatum benadert de reële waarde.

Via de modules (rendement, rente, matching en inflatie) wordt belegd in niet-beursgenoteerde beleggingsfondsen, waarbij deze beleggingsfondsen beleggen in aandelen, vastgoed, vastrentende waarden, overige beleggingen en (voor zover van toepassing) derivaten. Niet aan een beurs genoteerde beleggingsfondsen zijn gewaardeerd tegen de reële waarde die is bepaald op basis van de meest recente door het beleggingsfonds afgegeven intrinsieke waarde.

Opgemerkt wordt dat schattingen naar hun aard subjectief zijn en dat de geschatte actuele waarden van financiële instrumenten derhalve inherent onderhevig zijn aan onzekerheden en waardeoordelen ten aanzien van volatiliteit, rentestand en kasstromen. Deze schattingen zijn momentopnames, gebaseerd op de marktomstandigheden en de op dat moment beschikbare informatie.

Opgemerkt wordt, dat schattingen naar hun aard subjectief zijn en dat de geschatte reële waarden daarom inherent onderhevig zijn aan onzekerheden en waardeoordelen van volatiliteit, rentestand en kasstromen. Deze schattingen zijn momentopnames, gebaseerd op de marktomstandigheden en de op dat moment beschikbare informatie.

Belegde waarden in vastgoed

	31-12-2020	31-12-2019
Indirect vastgoed (participaties in beleggingsfondsen)	13.861	7.841

Belegde waarden in aandelen

	31-12-2020	31-12-2019
Aandelenbeleggingsfondsen	161.917	81.251
Beleggingsdebiteuren	-	3.994
Beleggingscrediteuren	-7.203	-3.995
	154.714	81.250

Belegde waarden in vastrentende waarden

	31-12-2020	31-12-2019
Vastrentende waarden beleggingsfondsen	23.362	10.163
Hypotheken	4.494	968
Beleggingsdebiteuren	56	579
Beleggingscrediteuren	-	-573
	<u>27.912</u>	<u>11.137</u>

Belegde waarden in derivaten

De derivaten betreffen de Overlay Fondsen.

Belegde waarden in overige beleggingen

	31-12-2020	31-12-2019
Grondstoffen	9.832	4.304
Geldmarktfondsen	3.648	-
Beleggingsdebiteuren	-	1.185
Liquide middelen	2.863	6.568
Beleggingscrediteuren	-115	-1.217
	<u>16.228</u>	<u>10.840</u>

3. Herverzekeringsdeel technische voorzieningen

De vordering uit hoofde van herverzekerd nabestaandenpensioen heeft betrekking op een contract dat is afgesloten met herverzekeraar ElipsLife en bedraagt € 8.867 (2019: € 4.984).

De vordering uit hoofde van premievrijstelling als gevolg van arbeidsongeschiktheid bedraagt € 7.591 (2019: € 3.511).

Premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid is vanaf 1 januari 2018 herverzekerd bij ElipsLife. Premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid voor 1 januari 2018 was op kapitaalbasis bij AP&L herverzekerd. Per ultimo boekjaar is de waarde van de vordering op AP&L € 250 lager dan de pensioenverplichtingen risico fonds uit hoofde van premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid.

	2020	2019
Verloopoverzicht herverzekeringsdeel technische voorzieningen:		
Stand per 1 januari	8.495	1.197
Mutatie	7.963	7.298
	<u>16.458</u>	<u>8.495</u>

4. Vorderingen en overlopende activa

	31-12-2020	31-12-2019
Vordering op Achmea	113	-
Premiedebiteuren	1.935	987
Voorziening dubieuze debiteuren	-8	-4
Nog te factureren premies	39	102
Vordering claims herverzekeraar	59	-
Rekening courant Pensioenfondsenkring 1	-	9
Overige vorderingen	28	31
	<u>2.166</u>	<u>1.125</u>

Alle vorderingen hebben een resterende looptijd van korter dan één jaar.

5. Overige activa

	31-12-2020	31-12-2019
Liquide middelen	<u>8.986</u>	<u>2.064</u>

Onder de liquide middelen worden opgenomen die kasmiddelen en tegoeden op bankrekeningen die onmiddellijk dan wel op korte termijn opeisbaar zijn. Bankrekeningen die beheerd worden door de vermogensbeheerder zijn onder de overige beleggingen opgenomen.

PASSIVA

6. Reserves

Mutatieoverzicht eigen vermogen

	Algemene reserve
Stand per 1 januari 2020	1.079
Uit bestemming saldo van baten en lasten	832
Stand per 31 december 2020	1.911
	Algemene reserve
Stand per 1 januari 2019	287
Uit bestemming saldo van baten en lasten	792
Stand per 31 december 2019	1.079

	31-12-2020		31-12-2019	
	In %		In %	
Solvabiliteit				
Pensioenvermogen	239.097	100,8	122.299	100,9
Af: technische voorzieningen	237.186	100,0	121.220	100,0
Vrij vermogen	1.911	0,8	1.079	0,9
Minimaal vereist eigen vermogen	3.117	1,3	2.553	2,1
Actuele dekkingsgraad		100,8		100,9
Beleidsdekkingsgraad		101,0		100,9

De actuele dekkingsgraad van de kring per 31 december 2020 is 100,8%, hetgeen een daling betekent van 0,1%-punt ten opzichte van de actuele dekkingsgraad per 31 december 2019 (100,9%).

De actuele dekkingsgraad is 0,2%-punt lager dan de beleidsdekkingsgraad. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door een verschil van € 250 tussen de waarde van de vordering op AP&L uit hoofde van premievrijstelling op arbeidsongeschiktheid en de hiertegenover staande voorziening risico fonds.

De door de Pensioenwet minimaal vereiste minimale dekkingsgraad, waarbij tevens rekening gehouden wordt met de ontheffing van DNB, is vastgesteld op 101,3%.

Aangezien de beleidsdekkingsgraad lager is dan de minimaal vereiste dekkingsgraad bevindt de kring zich in een situatie van een dekkingstekort.

Aangezien het nabestaandenpensioen, de premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid (schadereserve) en de IBNR toekomstige schades arbeidsongeschiktheid volledig zijn verzekerd is de vereiste dekkingsgraad van Kring DC gelijk gesteld aan 100%. De kring bevindt zich met een beleidsdekkingsgraad van 100,8% niet in een situatie van een reservetekort.

Het verloop van de actuele dekkingsgraad kan als volgt worden gespecificeerd:

	2020	2019
	%	%
Dekkingsgraad per 1 januari	100,9	101,0
Premie	-1,3	-0,7
Verandering van de rentetermijnstructuur	-1,0	-2,4
Rendement op beleggingen	-0,1	-0,4
Overige oorzaken	3,0	4,4
Kruiseffecten	-0,7	-1,0
Dekkingsgraad per 31 december	100,8	100,9

7. Technische voorzieningen voor risico fonds

	31-12-2020	31-12-2019
Specificatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico fonds:		
Voorziening pensioenverplichtingen risico fonds	16.708	8.495

Mutatieoverzicht technische voorzieningen

	2020	2019
Stand per 1 januari	8.495	1.197
Pensioenopbouw	2.715	2.376
Rentetoevoeging	-21	-5
Onttrekking voor pensioenuitkeringen	-284	-83
Onttrekking voor pensioenuitvoeringskosten	-6	-2
Wijziging marktrente	1.234	686
Wijziging actuariële uitgangspunten	-14	-2
Overige wijzigingen	4.589	4.328
Stand per 31 december	16.708	8.495

	31-12-2020	31-12-2019
Specificatie technische voorziening naar aard:		
Ingegaan nabestaandenpensioen	8.867	4.984
Schadereserve	2.603	635
IBNR	5.238	2.876
	16.708	8.495

8. Voorziening pensioenverplichtingen voor risico deelnemers

	31-12-2020	31-12-2019
Voorziening pensioenverplichtingen voor risico deelnemers Bruto Regeling	219.255	111.833
Voorziening pensioenverplichtingen voor risico deelnemers Netto Regeling	1.223	892
	<u>220.478</u>	<u>112.725</u>

Voorziening pensioenverplichtingen risico deelnemers Bruto Regeling

	2020	2019
Stand per 1 januari	111.833	26.249
Mutatie	107.422	85.584
Stand per 31 december	<u>219.255</u>	<u>111.833</u>

Voorziening pensioenverplichtingen risico deelnemers Netto Regeling

	2020	2019
Stand per 1 januari	892	448
Mutatie	331	444
Stand per 31 december	<u>1.223</u>	<u>892</u>

Beschrijving pensioenregeling

Opbouwfase:

Kring DC kent bruto regelingen (basis en excedent) en netto regelingen. De bruto regeling omvat de pensioenopbouw uit het bruto salaris tot de fiscale grens van € 110.111. De basis regeling kent een franchise en de excedent regeling kent een excedent ondergrens in plaats van een franchise.

De netto regeling omvat de pensioenopbouw uit het netto salaris boven de fiscale grens van € 110.111.

De pensioenrichtleeftijd is 68 jaar. Er is tijdens de opbouwfase geen sprake van een toeslagverlening. Flexibilisering is mogelijk binnen de wettelijke grenzen.

De netto regelingen worden binnen de kring strikt gescheiden uitgevoerd van de bruto regelingen. Zo gelden er voor netto regelingen andere premie-staffels en opslagen dan voor bruto regelingen.

Uitkeringsfase:

Met het beschikbare kapitaal uit de opbouwfase wordt op de pensioendatum of op datum van overlijden een pensioen aangekocht binnen de kring dan wel bij een verzekeraar ("shoprecht").

9. Overige schulden en overlopende passiva

	31-12-2020	31-12-2019
Vooruitgefactureerde premies	8.497	780
Te betalen herverzekeringspremies	409	394
Rekening courant Kring Centraal Beheer APF	35	101
Rekening courant Kring Premie	-	82
Uitkeringen	8	-
Waardeoverdracht	63	1.010
Te betalen kosten	38	5
Overige schulden	3	-
	<u>9.053</u>	<u>2.372</u>

Alle schulden hebben een resterende looptijd van korter dan één jaar.

Risicobeheer

Beleid en risicobeheer

Het bestuur beschikt over een aantal beleidsinstrumenten ten behoeve van het beheersen van deze risico's. Deze beleidsinstrumenten betreffen:

- beleggingsbeleid;
- premiebeleid;
- herverzekeringsbeleid;
- toeslagbeleid.

De keuze en toepassing van beleidsinstrumenten vindt plaats na uitvoerige analyses ten aanzien van te verwachten ontwikkelingen van de verplichtingen en de financiële markten. Daarbij wordt onder meer gebruik gemaakt van ALM-studies. Een ALM-studie is een analyse van de structuur van de pensioenverplichtingen en van verschillende beleggingsstrategieën en de ontwikkeling daarvan in diverse economische scenario's.

De uitkomsten van deze analyses vinden hun weerslag in jaarlijks door het bestuur vast te stellen beleggingsrichtlijnen als basis voor het uit te voeren beleggingsbeleid. De beleggingsrichtlijnen geven normen en limieten aan waarbinnen de uitvoering van het beleggingsbeleid moet plaatsvinden. Ze zijn gericht op het beheersen van de belangrijkste (beleggings)risico's. Bij de uitvoering van het beleggingsbeleid wordt gebruik gemaakt van derivaten. Onderstaande uitwerking van de risico's is gebaseerd op de feitelijke standen per ultimo verslagjaar.

Renterisico

Het renterisico betreft het risico dat een rentebeweging de financiële situatie van de DC-kring negatief beïnvloedt. Dit risico bestaat doordat beleggingen en verplichtingen niet in dezelfde mate gevoelig zijn voor rentebewegingen. Het renterisico neemt af naarmate de rentegevoeligheid van de beleggingen meer overeenkomt met de rentegevoeligheid van de verplichtingen. Het renterisico op verplichtingen (rentegevoeligheid van het in te kopen inkomen) in de DC-kring is niet van toepassing omdat de uitkeringen op rentebasis zijn herverzekerd.

De samenstelling van de vastrentende waarden naar looptijd is als volgt:

	31-12-2020		31-12-2019	
	In %		In %	
Resterende looptijd < 1 jaar	1.584	5,7	695	6,2
Resterende looptijd > 1 en < 5 jaar	6.567	23,5	2.998	26,9
Resterende looptijd > 5 jaar	19.761	70,8	7.444	66,9
	27.912	100,0	11.137	100,0

Aandelenrisico

Het aandelen en onroerend goed risico is voornamelijk het koersrisico bij de beleggingen in de verschillende onroerend goed- en aandelenmarkten. Door dit risico te lopen wordt een extra rendement gehaald dat de DC-kring gebruikt om aan zijn doelstellingen te voldoen. Dit risico wordt beheerst doordat in de uitvoering wordt gezorgd voor een goede selectie van aandelen en spreiding over regio's en sectoren. Met het risico dat uiteindelijk overblijft wordt rekening gehouden in de ALM-studie.

	31-12-2020		31-12-2019	
	In %		In %	
Specificatie vastgoedbeleggingen naar regio:				
Europa	2.901	20,9	5.955	76,0
Noord-Amerika	7.647	55,2	1.439	18,3
Azië-Pacific	2.750	19,8	-	-
Australazië	513	3,7	291	3,7
Emerging Markets	50	0,4	156	2,0
	<u>13.861</u>	<u>100,0</u>	<u>7.841</u>	<u>100,0</u>
	31-12-2020		31-12-2019	
	In %		In %	
Specificatie aandelen naar sector:				
Beleggingsinstellingen	41	-	24	-
Financiële instellingen (w.o. banken en verzekeraars)	22.831	14,8	13.892	17,1
Energie	4.764	3,1	4.211	5,2
Industrie	13.372	8,6	6.835	8,4
Technologie	36.761	23,8	14.596	18,0
Gezondheidszorg	18.804	12,2	9.092	11,2
Telecommunicatie	15.933	10,3	7.608	9,4
Basismaterialen	7.707	5,0	3.944	4,9
Handel	32.765	21,2	15.234	18,8
Nutsbedrijven	3.219	2,1	2.794	3,4
Diversen	5.720	3,6	3.021	3,6
Beleggingsdebiteuren en -crediteuren	-7.203	-4,7	-1	-
	<u>154.714</u>	<u>100,0</u>	<u>81.250</u>	<u>100,0</u>

	31-12-2020		31-12-2019	
	In %		In %	
Specificatie aandelen naar regio:				
Europa	29.102	18,8	11.792	14,5
Noord Amerika	87.554	56,6	46.226	56,8
Azië-Pacific	13.562	8,8	6.802	8,4
Australazië	2.741	1,8	1.439	1,8
Opkomende markten	28.958	18,7	14.992	18,5
Beleggingsdebiteuren- en crediteuren	-7.203	-4,7	-1	-
	<u>154.714</u>	<u>100,0</u>	<u>81.250</u>	<u>100,0</u>

Valutarisico

Het valutarisico is het risico dat de waarde van een financieel instrument zal fluctueren als gevolg van veranderingen in valutawisselkoersen. Voor kring DC geldt dat de beleggingsfondsen waarin belegd wordt in EUR genoteerd zijn. Binnen de beleggingsfondsen kan sprake zijn van beleggingen in vreemde valuta en geldt het afdeckingsbeleid van het beleggingsfonds.

Liquiditeitsrisico

Het liquiditeitsrisico betreft het risico dat een positie niet tijdig tegen een redelijke prijs kan worden verkocht. Het bestuur probeert zo te beleggen dat de portefeuille aan de liquiditeitsbehoefte kan voldoen. Daarom is bijvoorbeeld een groot deel van de portefeuille belegd in effecten die worden verhandeld op openbare gereguleerde markten zoals een effectenbeurs.

Kredietrisico

Het kredietrisico is het risico van financiële verliezen voor het fonds als gevolg van faillissement of betalingsonmacht van tegenpartijen waarop het fonds (potentiële) vorderingen heeft. Hierbij kan onder meer worden gedacht aan partijen die obligatieleningen uitgeven, banken waar deposito's worden geplaatst, marktpartijen waarmee "Over The Counter (OTC)"-derivatenposities worden aangegaan en aan bijvoorbeeld herverzekeraars.

Een voor beleggingsactiviteiten specifiek onderdeel van kredietrisico is het settlementrisico. Dit heeft betrekking op het risico dat partijen waarmee het fonds transacties is aangegaan niet meer in staat zijn hun tegenprestatie te verrichten, waardoor het fonds financiële verliezen lijdt.

Beheersing vindt plaats door het stellen van limieten aan tegenpartijen op totaalniveau, dat wil zeggen met inachtneming van alle posities die een tegenpartij heeft ten opzichte van het fonds; het vragen van extra zekerheden zoals onderpand en dergelijke bij hypothecaire geldleningen en het uitlenen van effecten; het hanteren van prudente verstrekkingnormen bij hypothecaire geldleningen. Ter afdekking van het settlementrisico wordt door het fonds alleen belegd in markten waar een voldoende betrouwbaar clearing- en settlementstelsel functioneert. Voordat in nieuwe markten wordt belegd, wordt eerst onderzoek gedaan naar de waarborgen op dit gebied. Met betrekking tot OTC-derivaten wordt door het fonds alleen gewerkt met tegenpartijen waarmee ISDA/CSA-overeenkomsten zijn afgesloten, zodat posities van het fonds adequaat worden afgedekt door onderpand. Er wordt gebruik gemaakt van dagelijkse waarderingen.

	31-12-2020		31-12-2019	
	In %		In %	
Specificatie vastrentende waarden naar sector:				
Nederlandse overheidsinstellingen	1.209	4,3	420	3,8
Buitenlandse overheidsinstellingen	17.012	61,0	7.928	71,2
Financiële instellingen	7.091	25,4	1.865	16,8
Handel	830	3,0	188	1,7
Basismaterialen	124	0,4	36	0,3
Industrie	275	1,0	55	0,5
Olie en gas	221	0,8	56	0,5
Nutsbedrijven	191	0,7	75	0,7
Technologie	111	0,4	24	0,2
Gezondheidszorg	273	1,0	114	1,0
Telecommunicatie	144	0,5	96	0,9
Andere instellingen	375	1,3	274	2,3
Beleggingsdebiteuren- en crediteuren	56	0,2	6	0,1
	27.912	100,0	11.137	100,0

	31-12-2020		31-12-2019	
	In %		In %	
Specificatie vastrentende waarden naar regio:				
Mature markets	27.564	98,7	11.043	99,1
Emerging markets	292	1,1	88	0,8
Beleggingsdebiteuren- en crediteuren	56	0,2	6	0,1
	27.912	100,0	11.137	100,0

Ten aanzien van de kredietwaardigheid van de debiteuren van de vastrentende portefeuille kan het volgende overzicht worden gegeven:

	31-12-2020		31-12-2019	
	In %		In %	
AAA	10.931	39,2	4.480	40,2
AA	11.313	40,5	4.012	36,0
A	1.551	5,6	707	6,4
BBB	3.353	11,9	1.420	12,7
BB	73	0,3	9	0,1
Geen rating	691	2,5	509	4,6
	27.912	100,0	11.137	100,0

Tegenpartij-/kredietrisico

Het tegenpartij- of kredietrisico betreft het risico dat de tegenpartij niet (meer) aan zijn verplichtingen kan voldoen. Om dit risico te beheersen wordt het grootste deel van de beleggingsportefeuille belegd in effecten met een hoge kredietwaardigheid. Daarnaast worden transacties gespreid over meer aanbieders en wordt in sommige gevallen onderpand vereist.

Inflatierisico

Het inflatierisico betreft het risico dat inflatie de waarde van de beleggingen aantast (in termen van koopkracht). Dit risico wordt beheerst door beleggen te kiezen die in waarde stijgen als er meer inflatie is.

Belangrijke gebeurtenissen na balansdatum

Nieuwe (gewijzigde) UFR-methodiek geldend vanaf 1 januari 2021

Vanaf 2021 wordt de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur gebaseerd op een nieuwe UFR (ultimate forward rate). De nieuwe UFR parameters worden vanaf 1 januari 2021 in vier gelijke stappen ingevoerd. Met de stapsgewijze invoering zullen de nieuwe UFR parameters begin 2024 volledig zijn ingevoerd. DNB zal de rentetermijnstructuur in de periode tot 1 januari 2024 baseren op een gewogen gemiddelde van de rentetermijnstructuur op basis van de huidige en de nieuwe UFR-parameters, waarbij de gewichten jaarlijks op 1 januari met gelijke stappen aangepast worden. Deze stapsgewijze invoering zorgt ervoor dat het effect van de nieuwe UFR-methode op de dekkinggraden van pensioenfondsen zich geleidelijk in de tijd materialiseert.

De technische voorziening voor risico fonds ultimo 2020 is gebaseerd op de per 31 december 2020 door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur voor pensioenfondsen, gebaseerd op de huidige UFR parameters.

Als de technische voorziening voor risico fonds ultimo 2020 reeds gebaseerd zou zijn op de nieuwe UFR parameters die van toepassing zijn in 2021 dan zou de technische voorziening voor risico fonds € 16.800 bedragen. Bij toepassing van de UFR parameters die gelden in 2024, zou de technische voorziening voor risico fonds € 17.181 bedragen. Omdat de vordering op de herverzekeraar toeneemt met dezelfde bedragen als de verplichting heeft de nieuwe UFR geen invloed op de actuele dekkinggraad.

Nieuwe werkgevers

Per 1 januari 2021 zijn in Kring DC ruim 150 nieuwe werkgevers aangesloten met een premievolume op jaarbasis van ruim 19 miljoen.

6 TOELICHTING OP DE STAAT VAN BATEN EN LASTEN

(x € 1.000)

10. Premiebijdragen voor risico deelnemers

	2020	2019
Premiebijdragen bruto-pensioenregeling	87.131	73.547
Premiebijdragen netto-pensioenregeling	322	351
Premiebijdragen excedentregeling	6.249	6.854
	<u>93.702</u>	<u>80.752</u>

Als gevolg van wettelijke bepalingen inzake het MVEV is de feitelijke premie lager dan de kostendekkende premie. Het bestuur heeft ontheffing gevraagd zoals bedoeld in artikel 141, eerste lid Pensioenwet, van het bepaalde in artikel 131 Pensioenwet. DNB heeft toegestaan om de MVEV-component overlijdensrisico ex artikel 11 lid 5 besluit FTK te maximeren op een niveau van 1,0 % van de technische voorzieningen. Zonder maximering van het overlijdensrisico zou de opslag in de kostendekkende premie nog hoger uitvallen.

De kostendekkende en feitelijke premie volgens artikel 130 van de Pensioenwet zijn als volgt:

	2020	2019
Kostendekkende premie	94.854	81.686
Feitelijke premie	93.702	80.752

De samenstelling van de kostendekkende premie is als volgt:

	2020	2019
Premiebijdrage voor risico deelnemer	82.271	71.936
Risicokoopsom overlijden	6.159	4.539
Risicokoopsom premievrijstelling	2.868	2.376
Opslag solvabiliteit	2.009	1.735
Opslag uitvoeringskosten	1.547	1.100
	<u>94.854</u>	<u>81.686</u>

De samenstelling van de feitelijke premie is als volgt:

	2020	2019
Actuarieel benodigde koopsom	82.424	71.936
Risicokoopsom overlijden	6.213	4.539
Risicokoopsom premievrijstelling	2.868	2.376
Opslag voor uitvoeringskosten	1.526	1.100
Solvabiliteitsopslag (Vereist Eigen Vermogen)	2.013	1.735
Beschikbaar voor vorming algemene middelen	-1.342	-934
	<u>93.702</u>	<u>80.752</u>

Van de uitvoeringskosten is € 39 (2019:€ 102) ten behoeve van wettelijke kosten (2020).

11. Beleggingsresultaten voor risico deelnemers

2020	Directe beleggings-opbrengsten	Indirecte beleggings-opbrengsten	Kosten van vermogens-beheer	Totaal
Module Rendement DC	-	17.606	-	17.606
Module Rente	66	1.000	-	1.066
Module Inflatie	-	35	-	35
Overlay fondsen	-	1.069	-	1.069
Overige	-8	5	-86	-89
	<u>58</u>	<u>19.715</u>	<u>-86</u>	<u>19.687</u>
2019	Directe beleggings-opbrengsten	Indirecte beleggings-opbrengsten	Kosten van vermogens-beheer	Totaal
Module Rendement DC	-	5.279	-	5.279
Module Rente	15	82	-	97
Module Inflatie	-	707	-	707
Overlay fondsen	-	83	-	83
Overige	-3	6.590	-37	6.550
	<u>12</u>	<u>12.741</u>	<u>-37</u>	<u>12.716</u>

Het aandeel van de deelnemers in de kosten die door de vermogensbeheerders ten laste van de beleggingsfondsen zijn gebracht is onderdeel van de indirecte beleggingsopbrengsten. Deze bedragen over de verslagperiode € 260 (2019: € 167).

De transactiekosten zijn de kosten die gemaakt worden om de effectentransactie tot stand te brengen en uit te voeren. Deze zijn onderdeel van de indirecte beleggingsopbrengsten en bedragen € 173 (2019: € 330).

12. Overige baten

	2020	2019
Ontvangen rentebaten	22	13
Compensatie variabele pensioenuitkering	10	-
Overige	2	-
Tegemoetkoming waardeoverdracht	-	11
	<u>34</u>	<u>24</u>

De rentebaten betreffen rentevergoedingen als gevolg van betalingen van werkgevers na de premieervaldatum.

13. Pensioenuitkeringen

	2020	2019
Ouderdomspensioen	71	8
Partnerpensioen	238	65
Wezenpensioen	31	14
Afkopen	96	40
	<u>436</u>	<u>127</u>

De post afkopen is de afkoop van pensioenen die lager zijn dan € 497,27 (2019: € 484,09) per jaar overeenkomstig de Pensioenwet (artikel 66).

14. Pensioenuitvoeringskosten

	2020	2019
Administratiekosten verrichtingen	1.512	1.040
Administratiekosten	17	7
Governance kosten	83	35
Bijdrage wettelijke wijzigingen	39	102
Overige kosten	4	-
	<u>1.655</u>	<u>1.184</u>

15. Mutatie technische voorzieningen voor risico fonds

	2020	2019
Pensioenopbouw	2.715	2.376
Rentetoevoeging	-21	-5
Onttrekking voor pensioenuitkeringen	-284	-83
Onttrekking voor pensioenuitvoeringskosten	-6	-2
Wijziging marktrente	1.234	686
Wijziging actuariële uitgangspunten	-14	-2
Overige wijzigingen	4.589	4.328
	<u>8.213</u>	<u>7.298</u>

Pensioenopbouw

Onder pensioenopbouw is opgenomen de actuariel berekende waarde van de diensttijdopbouw. Dit is het effect op de voorziening pensioenverplichtingen van de in het verslagjaar opgebouwde nominale rechten ouderdomspensioen en nabestaandenpensioen. Verder is hierin begrepen het effect van de individuele salarisontwikkeling.

Rentetoevoeging

De voorziening pensioenverplichtingen is in het boekjaar opgerent met -0,324% (2019: -0,235%). Dit is de éénjaarsrente uit de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur per 31 december 2019.

Onttrekking voor pensioenuitkeringen

Verwachte toekomstige pensioenuitkeringen worden vooraf actuariel berekend en opgenomen in de voorziening pensioenverplichtingen. De onder dit hoofd opgenomen afname van de voorziening betreft het bedrag dat vrijkomt ten behoeve van de financiering van de uitbetaling van pensioenen van de verslagperiode.

Onttrekking voor pensioenuitvoeringskosten

Verwachte toekomstige pensioenuitvoeringskosten (in het bijzonder excassokosten) worden vooraf actuariel berekend en opgenomen in de voorziening pensioenverplichtingen. De onder dit hoofd opgenomen afname van de voorziening betreft het bedrag dat vrijkomt ten behoeve van de financiering van de verwachte uitvoeringskosten in de verslagperiode.

Wijziging marktrente

Jaarlijks wordt per 31 december de actuele waarde van de technische voorzieningen herrekend door toepassing van de actuele rentetermijnstructuur. Het effect van de verandering van de rentetermijnstructuur wordt hieronder verantwoord.

Wijziging actuariële uitgangspunten

De actuariële grondslagen en/of methoden worden periodiek beoordeeld en mogelijk herzien ten behoeve van de berekening van de actuele waarde van de pensioenverplichtingen. Hierbij wordt gebruik gemaakt van interne en externe actuariële deskundigheid. Dit betreft onder meer de vergelijking van veronderstellingen ten aanzien sterfte, langlevens en arbeidsongeschiktheid met werkelijke waarnemingen voor zowel de gehele bevolking als specifiek voor de populatie van het pensioenfonds.

De vaststelling van de toereikendheid van de voorziening voor pensioenverplichtingen is een inherent onzeker proces, waarbij gebruik wordt gemaakt van schattingen en oordelen door het bestuur van het pensioenfonds. Het effect van deze wijzigingen wordt verantwoord in het resultaat op het moment dat de actuariële uitgangspunten worden herzien.

De kring is in het boekjaar overgegaan van de CBS Bevolkingsprognose 2019-2060 gecorrigeerd met ervaringssterfte MWT0715 naar de CBS Bevolkingsprognose 2020-2060 gecorrigeerd met ervaringssterfte MWT0617. De overgang van ervaringssterfte MWT0715 naar ervaringssterfte MWT0617 heeft per 31 oktober 2020 plaatsgevonden. Dit heeft geleid tot een afname van de technische voorziening van 14.

De hiervoor benoemde vrijval als gevolg van de nieuwe grondslagen is opgenomen in het verloop van de technische voorzieningen en is via de staat van baten en lasten als "Wijziging actuariële uitgangspunten" in het verslagjaar verantwoord

Overige wijzigingen

	2020	2019
Resultaat op kanssystemen:		
Resultaat op sterfte	3.243	4.050
Resultaat op arbeidsongeschiktheid	1.335	278
Resultaat op mutaties	11	-
	<u>4.589</u>	<u>4.328</u>

Het resultaat op sterfte wordt voornamelijk veroorzaakt door een negatief resultaat op kortleven van € 3.233 (2019: € 4.049). Aangezien het overlijdensrisico volledig is verzekerd en de vordering op de verzekeraar gelijk is gesteld aan de technische voorziening uit hoofde van ingegaan nabestaandenpensioen ontstaat per saldo geen resultaat voor de kring.

Het resultaat op arbeidsongeschiktheid vloeit voort uit in het boekjaar opgetreden arbeidsongeschiktheidsschades en als gevolg hiervan toename van de schadereserve en IBNR ten opzichte van de risicokoopsom arbeidsongeschiktheid. Aangezien het overlijdensrisico volledig is verzekerd en de vordering op de verzekeraar gelijk is gesteld aan de technische voorziening uit hoofde van ingegaan nabestaandenpensioen ontstaat per saldo geen resultaat voor de kring, met uitzondering van de periode voor 1 januari 2018, waarbij het arbeidsongeschiktheidsrisico op kapitaalbasis bij AP&L was verzekerd. Voor een nadere toelichting wordt verwezen naar toelichting 3. Verzekeringsdeel technische voorzieningen.

16. Mutatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico deelnemers

	2020	2019
Mutatie	<u>107.753</u>	<u>86.028</u>

De specificatie van de mutatie is opgenomen onder de toelichting op de voorziening voor risico deelnemers.

17. Saldo overdrachten van rechten voor risico deelnemers

	2020	2019
Inkomende waardeoverdrachten	-7.647	-1.598
Uitgaande waardeoverdrachten	1.400	55
	<u>-6.247</u>	<u>-1.543</u>

18. Herverzekeringen

	2020	2019
Herverzekeringspremies overlijden	6.218	4.540
Herverzekeringspremies arbeidsongeschiktheid	2.863	2.375
Totaal premies	<u>9.081</u>	<u>6.915</u>
Claims met betrekking tot premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid	-45	-3
Claims met betrekking tot verzekerd nabestaandenpensioen	-323	-42
	<u>8.713</u>	<u>6.870</u>

19. Overige lasten

	2020	2019
Rentelast rekening courant Centraal Beheer APF	5	23
Bankrente handelsbanken	18	8
Mutatie voorziening debiteuren	8	3
	<u>31</u>	<u>34</u>

Kring DB Premie

Financiële verantwoording 2020

1 BALANS PER 31 DECEMBER

(na voorgestelde bestemming van het saldo van baten en lasten)

(x € 1.000)

		2020	2019
ACTIVA			
Beleggingen voor risico fonds	(1)	69.818	38.386
Vorderingen en overlopende activa	(2)	4.717	3.339
Overige activa	(3)	3.942	3.875
		<u>78.477</u>	<u>45.600</u>

PASSIVA

Stichtingskapitaal en reserves	(4)	-12.433	-6.474
Technische voorzieningen voor risico fonds	(5)	86.202	48.040
Overige schulden en overlopende passiva	(6)	4.708	4.034
		<u>78.477</u>	<u>45.600</u>

(*) De nummering verwijst naar de toelichting

	2020	2019
Dekkingsgraad op basis van FTK (in %)		
Actuele dekkingsgraad	85,6	86,5
Beleidsdekkingsgraad	81,0	89,3

2 STAAT VAN BATEN EN LASTEN

(x € 1.000)

		2020	2019
BATEN			
Premiebijdragen voor risico fonds (van werkgevers en werknemers)	(7)	25.980	25.393
Beleggingsresultaten voor risico pensioenfonds	(8)	6.723	3.521
Overige baten	(9)	-	105
		<u>32.703</u>	<u>29.019</u>
LASTEN			
Pensioenuitkeringen	(10)	147	43
Pensioenuitvoeringskosten	(11)	532	512
Mutatie technische voorzieningen voor risico fonds	(12)		
Pensioenopbouw		22.728	24.206
Rentetoevoeging		-227	-81
Onttrekking voor pensioenuitkeringen		-143	-42
Wijziging uit hoofde van pensioenuitvoeringskosten		498	532
Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten		625	187
Wijziging marktrente		14.387	8.908
Wijziging actuariële uitgangspunten		-192	33
Vrijgevallen kosten		-3	-1
Overgedragen pensioenverplichtingen		-172	-3
Overige wijzigingen		661	1.342
		<u>38.162</u>	<u>35.081</u>
Saldo overdrachten van rechten voor risico fonds	(13)	-430	-194
Herverzekeringen	(14)	237	-824
Overige lasten	(15)	14	5
		<u>38.662</u>	<u>34.623</u>
Saldo van baten en lasten		<u>-5.959</u>	<u>-5.604</u>

(*) De nummering verwijst naar de toelichting

	2020	2019
Bestemming van het saldo van baten en lasten		
Mutatie algemene reserve	<u>-5.959</u>	<u>-5.604</u>

3 KASSTROOMOVERZICHT

(x € 1.000)

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de directe methode.

	2020	2019
Kasstroom uit pensioenactiviteiten		
Ontvangen premiebijdragen voor risico fonds	26.234	26.085
Ontvangen waardeoverdrachten voor risico fonds	343	8.372
Betaalde pensioenuitkeringen	-151	-43
Betaalde/ontvangen herverzekeringen	-1.102	452
Betaalde pensioenuitvoeringskosten	-548	-496
Overige baten en lasten	-1	139
	<u>24.775</u>	<u>34.509</u>
Kasstroom uit beleggingsactiviteiten		
Ontvangen inzake verkopen beleggingen	13.823	12.703
Betaald inzake aankopen beleggingen	-38.074	-43.683
Ontvangen directe beleggingsopbrengsten	47	23
Overige ontvangsten en uitgaven inzake beleggingen	-465	-38
Betaalde kosten van vermogensbeheer	-39	-18
	<u>-24.708</u>	<u>-31.013</u>
Mutatie liquide middelen	<u>67</u>	<u>3.496</u>
Samenstelling geldmiddelen		
	2020	2019
Liquide middelen per 1 januari	3.875	379
Mutatie liquide middelen	67	3.496
Liquide middelen per 31 december	<u>3.942</u>	<u>3.875</u>

4 ALGEMENE TOELICHTING

Inleiding

Conform de richtlijnen voor de jaarverslaggeving worden de balans, staat van baten en lasten en het kasstroomoverzicht opgenomen in een separate financiële verantwoording per kring. In deze financiële verantwoording wordt de terminologie gehanteerd zoals voorgeschreven door RJ610. Waar in de financiële verantwoording van de kring de term "fonds" is gebruikt, wordt de desbetreffende kring bedoeld.

Continuïteit

Deze jaarrekening is opgesteld uitgaande van de continuïteitsveronderstelling.

Wijziging grondslagen

Prognosetafel

Bij het waarderen van Technische Voorzieningen ultimo boekjaar is voor sterftekansen gehanteerd de CBS-tafel 2020-2060, met als startkolom 2021. Deze sterftekansen zijn gecorrigeerd voor het verschil tussen de gehele Nederlandse bevolking en de deelnemerspopulatie van de kring door toepassing van de MWT617 ervaringssterfte vanaf 31-10-2020. Deze correctiefactoren zijn gebaseerd op de CBS Maatwerk tabellen 2016-2017. Het resultaat van deze wijziging is reeds opgenomen in de Technische Voorziening per 31 december 2020 en leidt tot een toename van € 222. Primo 2020 is de inkomensklasse voor individuele deelnemers gewijzigd in verband met de leeftijd of de salarisgegevens. Het resultaat daarvan leidt tot een afname van de technische voorziening van € 30. Het totale resultaat uit hoofde van wijziging van actuariële grondslagen leidt tot een toename van de Technische Voorziening van € 192.

ALGEMENE GRONDSLAGEN

De algemene grondslagen zijn opgenomen in paragraaf 4 van de jaarrekening van Stichting Achmea Algemeen Pensioenfonds.

SPECIFIEKE GRONDSLAGEN

GRONDSLAGEN VOOR DE WAARDERING VAN ACTIVA EN PASSIVA

Beleggingen voor risico fonds

Algemeen

De beleggingen worden gewaardeerd tegen reële waarde. Slechts indien de reële waarde van de beleggingen niet betrouwbaar kan worden vastgesteld, vindt waardering plaats op basis van geamortiseerde kostprijs. Overlopende activa en passiva worden tevens gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs. De liquiditeiten vermogensbeheer worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Het verschil met reële waarde is bij deze activa en passiva in het algemeen gering. Participaties in beleggingspools en -instellingen die gespecialiseerd zijn in een bepaald soort beleggingen, worden gerubriceerd en gewaardeerd volgens de grondslagen voor die onderliggende beleggingen ("look-through"-benadering). Bij gemengde beleggingsfondsen wordt aangesloten bij de hoofdcategorie, bepaald op basis van reële waarde.

Vorderingen en schulden uit beleggingen welke samenhangen met een specifieke beleggingscategorie, worden onder beleggingsdebiteuren dan wel -crediteuren opgenomen in de betreffende beleggingscategorie.

Financiële instrumenten worden gebruikt ter afdekking van beleggingsrisico's en het realiseren van het vastgelegde beleggingsbeleid. De derivatenposities zijn opgenomen als een afzonderlijke beleggingscategorie. Derivaten die deel uitmaken van een beleggingsfonds zijn opgenomen in de beleggingscategorie waarin dit beleggingsfonds is gerubriceerd.

(Reële) waardebepaling

De beleggingen worden gewaardeerd tegen reële waarde. Derivaten worden gewaardeerd op basis van netto contante waardeberekeningen. Bepaalde instrumenten, zoals participaties in beleggingsfondsen, worden gewaardeerd op basis van de intrinsieke waarde. Het is gebruikelijk en mogelijk om de reële waarde binnen een aanvaardbare bandbreedte van schattingen vast te stellen. Slechts indien de reële waarde van beleggingen niet betrouwbaar kan worden vastgesteld, vindt waardering plaats op basis van geamortiseerde kostprijs rekening houdend met mogelijke waardevermindering.

Voor financiële instrumenten, zoals beleggingsvorderingen en -schulden, geldt dat de boekwaarde de reële waarde benadert als gevolg van het korte termijn karakter van de vorderingen en schulden. De boekwaarde van alle activa en de financiële verplichtingen op balansdatum benadert de reële waarde.

Vastgoedbeleggingen

Niet-beursgenoteerde beleggingen in vastgoedfondsen worden gewaardeerd op het aandeel in de reële waarde van de onderliggende beleggingen. Indien de waarderingsgrondslagen van vastgoedfondsen afwijken, wordt de waardering zo mogelijk aangepast aan de waarderingsgrondslagen van het pensioenfonds.

Aandelen

- Beursgenoteerde aandelen zijn gewaardeerd tegen de beurswaarde per balansdatum.
- Niet-beursgenoteerde (participaties in) aandelen(fondsen) zijn gewaardeerd op basis van de intrinsieke waarde.

Vastrentende waarden

Vastrentende waarden zijn gewaardeerd tegen de reële waarde per balansdatum, inclusief opgelopen rente:

- Voor beursgenoteerde vastrentende waarden is dit de beurswaarde per balansdatum.
- Voor niet-beursgenoteerde (participaties in) vastrentende waarden(fondsen) is dit de intrinsieke waarde.

Derivaten

Derivaten worden gewaardeerd tegen reële waarde, te weten de relevante marktnotering of, als die er niet is, de waarde die wordt bepaald met behulp van marktconforme en toetsbare waarderingsmodellen. Voor niet-beursgenoteerde participaties in vastrentende waardenfondsen is dit de intrinsieke waarde, die de reële waarde van de onderliggende beleggingen representeert.

Derivaatcontracten met een negatieve waarde worden in de balans onder de overige schulden en overlopende passiva verantwoord. De valutaderivaten zijn onderdeel van de beleggingscategorie waarin deze ter afdekking van het valutarisico zijn opgenomen.

Overige beleggingen

Overige beleggingen worden gewaardeerd tegen reële waarde. De waardering hiervan geschiedt tegen de intrinsieke waarde, die de reële waarde van de onderliggende beleggingen representeert.

Securities lending

Het fonds participeert niet direct in securities lending. Binnen de beleggingspools kan sprake zijn van securities lending.

Vorderingen en overlopende activa

Vorderingen en overlopende activa zijn bij de eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde. Daarna tegen de geamortiseerde kostprijs (gelijk aan de nominale waarde als er geen sprake is van transactiekosten) onder aftrek van eventuele bijzondere waardeverminderingen, als er sprake is van oninbaarheid.

Overige activa

Onder overige activa zijn liquide middelen opgenomen, voor zover dit onmiddellijk opeisbare banktegoeden zijn. Liquide middelen zijn gewaardeerd tegen nominale waarde.

Liquide middelen uit hoofde van beleggingstransacties zijn opgenomen onder beleggingen.

Reserves

Algemeen

De algemene reserve wordt bepaald door het bedrag dat resteert nadat alle actiefposten en posten van het vreemd vermogen, volgens de van toepassing zijnde waarderingsgrondslagen, in de balans zijn opgenomen. Het saldo van baten en lasten zal toegevoegd of onttrokken worden aan de algemene reserve.

Technische voorzieningen voor risico fonds

Voorziening pensioenverplichtingen voor risico fonds

De voorziening pensioenverplichtingen voor risico fonds wordt gewaardeerd tegen reële waarde conform de grondslagen van het fonds. De reële waarde wordt bepaald op basis van de contante waarde van de beste inschatting van toekomstige kasstromen die samenhangen met de op balansdatum onvoorwaardelijke pensioenverplichtingen. Onvoorwaardelijke pensioenverplichtingen zijn de opgebouwde nominale aanspraken en de onvoorwaardelijke (toeslag)toezeggingen. De contante waarde wordt bepaald met gebruikmaking van de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur.

Bij de berekening van de voorziening pensioenverplichtingen voor risico fonds is uitgegaan van de op balansdatum geldende actuariële en bedrijfstechische nota (Abtn) en van de over de verstreken deelnemersjaren verworven aanspraken. Jaarlijks wordt door het bestuur besloten of op de opgebouwde pensioenaanspraken toeslagverlening kan worden toegepast. Alle per balansdatum bestaande toeslagbesluiten (ook voor toeslagbesluiten na balansdatum voor zover sprake is van ex ante condities) zijn in de berekening begrepen. Er wordt geen rekening gehouden met toekomstige salarisontwikkelingen.

Bij de berekening van de voorziening wordt rekening gehouden met premievrije pensioenopbouw in verband met invaliditeit op basis van de contante waarde van de toekomstige opbouw waarvoor vrijstelling is verleend wegens arbeidsongeschiktheid.

Bij de bepaling van de actuariële uitgangspunten wordt uitgegaan van voor de toezichthouder acceptabele grondslagen, waarbij rekening wordt gehouden met de voorzienbare trend in overlevingskansen.

De berekeningen zijn uitgevoerd op basis van de volgende actuariële grondslagen en veronderstellingen per 31 december 2020:

Overlevingstafels

De voorziening wordt gebaseerd op de CBS-bevolkingsprognose 2020-2060. De sterftekansen zijn gecorrigeerd voor het verschil tussen de gehele Nederlandse bevolking en de deelnemerspopulatie van de kring door gebruik te maken van correctiefactoren. Deze correctiefactoren zijn gebaseerd op de CBS Maatwerktabellen 2006-2017. De ervaringssterfte is inkomensafhankelijk. Vorig jaar was de CBS-bevolkingsprognose 2019-2060 van toepassing met correctiefactoren die gebaseerd waren op de CBS Maatwerktabellen 2007-2015.

Partnerfrequentie

Voor alle niet-pensioentrekkenden wordt het onbepaalde partnersysteem gehanteerd, met leeftijdsafhankelijke gehuwdheidsfrequenties waarbij de gehuwdheidsfrequentie op 68 jaar op 100% wordt verondersteld. Voor de pensioentrekkenden wordt uitgegaan van het bepaalde partnersysteem (feitelijke burgerlijke staat).

Leeftijdsverschil man-vrouw

De partner van de mannelijke deelnemer wordt drie jaar jonger verondersteld. De partner van de vrouwelijke deelnemer wordt drie jaar ouder verondersteld.

Voorziening voor uitgesteld wezenpensioen

Het latent wezenpensioen wordt gewaardeerd met sterfte. De leeftijdsafhankelijke sterftekans van de hoofddeelnemers wordt toegepast op een veronderstelde volledige uitkeringsduur tot 18 jaar en een halve duur tot 27 jaar in combinatie met een verwacht aantal kinderen en een kans op kinderen per inkomensklasse.

Voorziening voor toekomstige administratie- en excassokosten

Voor toekomstige administratiekosten is de technische voorziening verhoogd met 2,3%.

Voorziening voor toekomstige pensioenopbouw arbeidsongeschikten (Schadereserve)

De voorziening premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid, de zogenaamde schadereserve, is de voorziening voor bestaande arbeidsongeschikten. Deze voorziening is gelijk aan de contante waarde van de toekomstige premievrijgestelde opbouw voor alle deelnemers die gedeeltelijk dan wel volledig arbeidsongeschikt zijn, rekening houdend met de actuariële grondslagen en veronderstellingen.

IBNR-voorziening

De IBNR-voorziening wordt gelijkgesteld aan de verschuldigde herverzekeringspremies voor het arbeidsongeschiktheidsrisico in de twee voorafgaande jaren. De IBNR bestaat eind 2020 uit de verschuldigde herverzekeringspremies voor het arbeidsongeschiktheidsrisico van 2019 en 2020. Omdat het arbeidsongeschiktheidsrisico volledig is verzekerd, wordt tegenover de IBNR op de balans een even grote vordering op de herverzekeraar opgenomen.

Overige schulden en overlopende passiva

Overige schulden en overlopende passiva zijn bij de eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde. Daarna tegen de geamortiseerde kostprijs (gelijk aan de nominale waarde als er geen sprake is van transactiekosten).

Dekkingsgraad

De actuele dekkingsgraad van het fonds wordt berekend door op balansdatum het balanstotaal minus de kortlopende schulden te delen op de technische voorzieningen zoals opgenomen in de balans.

De beleidsdekkingsgraad is het gemiddelde van de actuele dekkingsgraad van de afgelopen 12 maanden en is daarmee minder afhankelijk van dagkoersen dan de actuele dekkingsgraad. Onder het FTK is de beleidsdekkingsgraad leidend voor alle beleidsmaatregelen.

De reële dekkingsgraad is gedefinieerd als de verhouding tussen het aanwezige vermogen en de technische voorzieningen waarbij in elk kalenderjaar rekening wordt gehouden met voorwaardelijke toeslagverlening conform het toeslagbeleid. Het gaat hier om de reële dekkingsgraad die in de wet is opgenomen, waarbij de beleidsdekkingsraad wordt afgezet tegen de dekkingsgraad waarbij de kring volledig kan indexeren, en de lasten van het volledig indexeren vastgesteld worden op de bepaling toekomstbestendig indexeren.

GRONDSLAGEN VOOR DE RESULTAATBEPALING

Algemeen

Baten en lasten zijn toegerekend aan het verslagjaar waarop deze betrekking hebben. De in de staat van baten en lasten opgenomen posten zijn sterk gerelateerd aan de in de balans gehanteerde waarderingsgrondslagen. Zowel gerealiseerde als ongerealiseerde resultaten zijn opgenomen in het resultaat.

Premiebijdragen voor risico fonds (van werkgevers en werknemers)

Onder premiebijdragen wordt verstaan de aan derden in rekening gebrachte c.q. te brengen bedragen voor de in het verslagjaar verzekerde pensioenen onder aftrek van kortingen. Premies zijn toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben.

Beleggingsresultaten

(In)directe beleggingsresultaten zijn toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben.

Directe beleggingsopbrengsten

Directe beleggingsopbrengsten zijn rentebaten en -lasten, dividenden, huuropbrengsten, e.d. Dividend is verantwoord op het moment van betaalbaarstelling.

Indirecte beleggingsopbrengsten

Onder de indirecte beleggingsopbrengsten worden verstaan de gerealiseerde en ongerealiseerde waardeveranderingen en valutaresultaten. In de jaarrekening wordt geen onderscheid gemaakt tussen gerealiseerde en ongerealiseerde waardeveranderingen van beleggingen. Alle waardeveranderingen van beleggingen, inclusief valutakoersverschillen, worden als indirecte beleggingsopbrengsten in de staat van baten en lasten opgenomen. Aankoopkosten zijn verwerkt in de reële waarde van de beleggingen. Verkoopkosten worden verantwoord als onderdeel van de herwaarderingen.

Kosten van vermogensbeheer

Onder kosten van vermogensbeheer worden de externe en de daaraan toegerekende interne kosten verstaan.

Verrekening van kosten

Met de directe en indirecte beleggingsopbrengsten zijn verrekend de aan de opbrengsten gerelateerde transactiekosten, provisies, valutaverschillen, e.d.

Overige baten

Overige baten zijn toegerekend aan het verslagjaar waarop deze betrekking hebben.

Pensioenuitkeringen

Pensioenuitkeringen zijn de aan deelnemers uitgekeerde bedragen inclusief afkopen. De pensioenuitkeringen zijn berekend op actuariële grondslagen en toegerekend aan het verslagjaar waarop deze betrekking hebben.

Pensioenuitvoeringskosten

Pensioenuitvoeringskosten zijn toegerekend aan het verslagjaar waarop deze betrekking hebben.

Mutatie technische voorzieningen voor risico fonds

Pensioenopbouw

Onder pensioenopbouw is opgenomen de actuarieel berekende waarde van de diensttijdopbouw. Dit is het effect op de voorziening pensioenverplichtingen van de in het verslagjaar opgebouwde nominale rechten ouderdomspensioen en nabestaandenpensioen. Verder is hierin begrepen het effect van de individuele salarisontwikkeling.

Rentetoevoeging

De pensioenverplichtingen worden contant gemaakt tegen de nominale marktrente op basis van de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur.

De voorziening pensioenverplichtingen is in het boekjaar opgerent met -0,324% (2019: -0,235%). Dit is de éénjaarsrente uit de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur per 31 december 2019.

Onttrekking voor pensioenuitkeringen

Verwachte toekomstige pensioenuitkeringen worden vooraf actuarieel berekend en opgenomen in de technische voorzieningen. De onder dit hoofd opgenomen afname van de voorzieningen betreft het bedrag dat vrijkomt ten behoeve van de financiering van de pensioenen in de verslagperiode.

Wijziging uit hoofde van pensioenuitvoeringskosten

Jaarlijks wordt 2,3% van de pensioenopbouw en de inkomende waardeoverdrachten toegevoegd aan de technische voorziening ten behoeve van de pensioenuitvoeringskosten. Daarnaast valt 2,3% van de uitkeringen, afkopen en uitgaande waardeoverdrachten vrij uit de technische voorziening ten behoeve van pensioenuitvoeringskosten (excassokosten).

Wijziging marktrente

Jaarlijks wordt per 31 december de actuele waarde van de technische voorzieningen herrekend door toepassing van de actuele rentetermijnstructuur. Het effect van de verandering van de rentetermijnstructuur wordt hieronder verantwoord.

Wijziging actuariële uitgangspunten

Mutatie technische voorzieningen uit hoofde van wijziging actuariële uitgangspunten heeft betrekking op onder andere de aanpassing van de prognosetafels. Voor een verdere toelichting wordt verwezen naar de toelichting in de grondslagen inzake wijziging grondslagen.

Overige wijzigingen

Hieronder zijn opgenomen de mutaties van de technische voorziening met betrekking tot kanssystemen.

Saldo overdrachten van rechten voor risico fonds en risico deelnemers

Dit is het saldo van overgenomen en overgedragen pensioenaanspraken.

Herverzekeringen

De herverzekeringslasten worden toegerekend aan de periode waarop de herverzekering betrekking heeft.

Overige lasten

Overige lasten zijn toegerekend aan het verslagjaar waarop deze betrekking hebben.

GRONDSLAGEN KASSTROOMOVERZICHT

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de directe methode:

- Alle ontvangsten en uitgaven zijn hierbij als zodanig gepresenteerd.
- Er is onderscheid gemaakt tussen kasstromen uit pensioen- en beleggingsactiviteiten.

5 TOELICHTING OP DE BALANS

(x € 1.000)

ACTIVA

1. Beleggingen voor risico fonds

De kring belegt in modules en overlay fondsen. Het verloopoverzicht is opgesteld op module- en fondsenniveau, omdat de financiële stromen ook op module- en fondsenniveau verlopen.

Op basis van doorkijk op de modules en fondsen tot de onderliggende beleggingen bestaan de modules en fondsen ultimo boekjaar uit onderstaande beleggingscategorieën.

Verloopoverzicht op module en fondsenniveau 2020

	Stand per 1 januari 2020	Aankopen	Verkopen	Overige mutaties	Waarde mutaties	Stand per 31 december 2020
Module Rendement	15.645	11.859	-	-	2.452	29.956
Module Rente	10.143	5.788	-5.660	-	255	10.526
Module Inflatie	7.240	6.883	-	-	171	14.294
Overlay Fondsen	5.285	13.544	-8.163	-	3.837	14.503
Beleggingsdebiteuren	10	-	-	21	-	31
Liquide Middelen	63	-	-	445	-	508
Totaal	38.386	38.074	-13.823	466	6.715	69.818

Verloopoverzicht op module en fondsenniveau 2019

	Stand per 1 januari 2019	Aankopen	Verkopen	Overige mutaties	Waarde- mutaties	Stand per 31 december 2019
Module Rendement	1.480	12.702	-	-	1.463	15.645
Module Rente	892	9.536	-360	-	75	10.143
Module Inflatie	747	6.171	-	-	322	7.240
Overlay Fondsen	728	15.274	-12.343	-	1.626	5.285
Beleggingsdebiteuren	-	-	-	10	-	10
Liquide Middelen	5	-	-	28	30	63
Totaal	3.852	43.683	-12.703	38	3.516	38.386

Belegde waarden per beleggingscategorie per 31 december 2020

	Vastgoed- beleggingen	Aandelen	Vastrentende waarden	Derivaten	Overige beleggingen	Totaal
Module Rendement	-	21.628	8.328	-	-	29.956
Module Rente	-	-	10.526	-	-	10.526
Module Inflatie	6.134	-	3.807	-	4.353	14.294
Overlay Fondsen	-	-	-	14.503	-	14.503
Beleggingsdebiteuren	-	-	31	-	-	31
Liquide Middelen	-	-	-	-	508	508
Stand per 31 december 2020	6.134	21.628	22.692	14.503	4.861	69.818

Belegde waarden per beleggingscategorie per 31 december 2019

	Vastgoed- beleggingen	Aandelen	Vastrentende waarden	Derivaten	Overige beleggingen	Totaal
Module Rendement	-	11.159	4.486	-	-	15.645
Module Rente	-	-	10.143	-	-	10.143
Module Inflatie	3.333	-	2.076	-	1.831	7.240
Overlay Fondsen	-	-	-	5.285	-	5.285
Beleggingsdebiteuren	-	-	10	-	-	10
Liquide Middelen	-	-	-	-	63	63
Stand per 31 december 2019	3.333	11.159	16.715	5.285	1.894	38.386

Onder derivaten zijn de Overlay Fondsen opgenomen. Aangezien de kring niet de onderliggende belegging in zijn bezit heeft, maar alleen een deelneming in de Overlay Fondsen, is feitelijk de exposure van de kring naar een derivatenbelegging, ongeacht de onderliggende asset categorieën daarin.

De valutaderivaten zijn niet opgenomen onder derivaten. Deze zijn onderdeel van de beleggingscategorie van de pools waarvan zij deel uitmaken.

Reële waarde

Afgezien van de beleggingsvorderingen en -schulden zijn de beleggingen van het fonds gewaardeerd tegen reële waarde. Het is over het algemeen mogelijk en gebruikelijk om de reële waarde binnen een aanvaardbare bandbreedte van schattingen vast te stellen. De boekwaarde van alle activa en de financiële verplichtingen op balansdatum benadert de reële waarde.

Via de modules Rendement, Inflatie en Rente en Overlay Fondsen wordt belegd in niet-beursgenoteerde beleggingsfondsen, waarbij deze beleggingsfondsen beleggen in vastgoed, aandelen, vastrentende waarden, derivaten en overige beleggingen. Niet aan een beurs genoteerde beleggingsfondsen zijn gewaardeerd tegen de reële waarde die is bepaald op basis van de meest recente door het beleggingsfonds afgegeven intrinsieke waarde.

Vastgoedbeleggingen

De vastgoedbeleggingen zijn als volgt gespecificeerd:

	31-12-2020	31-12-2019
Specificatie naar soort:		
Indirect vastgoed (participaties in beleggingsfondsen)	6.134	3.333

Aandelen

De aandelen zijn als volgt gespecificeerd:

	31-12-2020	31-12-2019
Specificatie naar soort:		
Aandelen beleggingsfondsen	21.628	11.159

Vastrentende waarden

De vastrentende waarden zijn als volgt gespecificeerd:

	31-12-2020	31-12-2019
Specificatie naar soort:		
Vastrentende waarde beleggingsfondsen	22.661	16.705
Beleggingsdebiteuren	31	10
	22.692	16.715

Derivaten

De derivaten kunnen als volgt worden gespecificeerd:

	31-12-2020	31-12-2019
Specificatie naar soort:		
Overlay Fondsen	14.503	5.285

Overige beleggingen

De overige beleggingen zijn als volgt gespecificeerd:

	31-12-2020	31-12-2019
Specificatie naar soort:		
Grondstoffen	4.353	1.831
Liquide middelen	508	63
	4.861	1.894

2. Vorderingen en overlopende activa

	31-12-2020	31-12-2019
Premiedebiteuren	1.139	1.354
Nog te factureren premies	35	268
Vordering op herverzekeraar inzake IBNR	2.166	1.228
Rekening courant Kring DC	-	82
Te vorderen claims herverzekeraar	1.325	405
Vorderingen en overlopende activa	6	2
Vordering inzake wettelijke kosten 2019	46	-
	<u>4.717</u>	<u>3.339</u>

Bij de waardering van vorderingen wordt rekening gehouden met het risico van oninbaarheid door hiervoor een voorziening in aftrek te brengen op het saldo van de uitstaande vorderingen. Voor gelijksoortige posten met gelijksoortige risico's wordt gezamenlijk een schatting gemaakt van verliezen en risico's op balansdatum. Deze systematiek om de voorziening vast te stellen wordt gerekend tot de statische methode. Alle vorderingen hebben een resterende looptijd van korter dan één jaar.

3. Overige activa

	31-12-2020	31-12-2019
Rabobank	<u>3.942</u>	<u>3.875</u>

Onder de liquide middelen worden opgenomen die kasmiddelen en tegoeden op bankrekeningen die onmiddellijk dan wel op korte termijn opeisbaar zijn. Bankrekeningen die beheerd worden door de vermogensbeheerder zijn onder de overige beleggingen opgenomen. Er zijn geen kredietfaciliteiten van toepassing.

PASSIVA

4. Stichtingskapitaal en reserves

	31-12-2020	31-12-2019
Algemene reserve	-12.433	-6.474

Mutatieoverzicht eigen vermogen

	Algemene reserve
Stand per 1 januari 2020	-6.474
Uit bestemming saldo van baten en lasten	-5.959
Stand per 31 december 2020	-12.433
	Algemene reserve
Stand per 1 januari 2019	-870
Uit bestemming saldo van baten en lasten	-5.604
Stand per 31 december 2019	-6.474

	31-12-2020		31-12-2019	
	In %		In %	
Solvabiliteit				
Pensioenvermogen	73.769	85,6	41.566	86,5
Af: technische voorzieningen	86.202	100,0	48.040	100,0
Eigen vermogen	-12.433	-14,4	-6.474	-13,5
Af: vereist eigen vermogen	14.977	17,4	9.769	20,3
Vrij vermogen	-27.410	-31,8	-16.243	-33,8
Minimaal vereist eigen vermogen	4.540	5,3	2.499	5,2
Actuele dekkingsgraad		85,6		86,5
Beleidsdekkingsgraad		81,0		89,3
Reële dekkingsgraad		65,5		70,4

Voor het bepalen van het vereist eigen vermogen (de solvabiliteitstoets) maakt het fonds gebruik van het standaardmodel. Het bestuur acht het gebruik van het standaardmodel passend voor de risico's van het fonds. De uitkomsten van de solvabiliteitstoets zijn opgenomen onder de paragraaf Risicobeheer.

De dekkingsgraad is als volgt berekend: (Totale activa -/- kortlopende schulden) / Technische voorzieningen * 100%.

De beleidsdekkingsgraad is het gemiddelde van de actuele dekkingsgraden van de afgelopen 12 maanden. De beleidsdekkingsgraad is bepalend voor de financiële positie van het fonds.

Als de beleidsdekkingsgraad lager is dan de minimaal vereiste dekkingsgraad, bevindt het fonds zich in een situatie van dekkingstekort. Indien de beleidsdekkingsgraad lager is dan de vereiste dekkingsgraad, maar wel tenminste gelijk is aan de minimaal vereiste dekkingsgraad, bevindt het fonds zich in een situatie van reservetekort.

In de reële dekkingsgraad wordt de verwachte stijging van de prijzen meegenomen als pensioenverplichting. Een reële dekkingsgraad van 100% wil zeggen dat het fonds volledige toeslag kan verlenen op basis van de (verwachte) prijsinflatie conform een toekomstbestendig toeslagbeleid. Een toekomstbestendig toeslagbeleid houdt in:

1. Toeslag kan verleend worden vanaf een beleidsdekkingsgraad van 110%.
2. Toeslagverlening is alleen toegestaan als er voldoende vermogen is om deze toeslag naar verwachting ook in de toekomst te kunnen verlenen.

De solvabiliteit van het fonds is niet toereikend. Er is sprake van een reservetekort. De beleidsdekkingsgraad is ook lager dan de minimaal vereiste dekkingsgraad. Daardoor is er tevens een dekkingstekort.

Het verloop van de actuele dekkingsgraad is als volgt:

	2020	2019
	%	%
Dekkingsgraad per 1 januari	86,5	93,3
Premie	7,1	4,3
Uitkeringen	-	-
Toeslagverlening	-	-
Verandering van de rentetermijnstructuur	-19,9	-38,0
Rendement op beleggingen	14,5	27,9
Overige oorzaken	-0,7	-1,2
Kruiseffecten	-1,9	0,2
Dekkingsgraad per 31 december	85,6	86,5

De overige oorzaken en kruiseffecten zijn zo groot door de voorgeschreven systematiek waarbij alle effecten gerelateerd worden aan de vermogenspositie primo boekjaar. Door de sterke groei van de kring geeft dit een vertroebeld beeld.

Herstelplan

Op basis van de actualisatie van het herstelplan die begin 2021 is uitgevoerd, blijkt dat de kring geen aanvullende maatregelen nodig heeft om binnen de gestelde termijn uit herstel te komen. Naar verwachting zal de beleidsdekkingsgraad eind 2030 hoger zijn dan de vereiste dekkingsgraad.

5. Technische voorzieningen voor risico fonds

	31-12-2020	31-12-2019
Specificatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico fonds:		
Voorziening pensioenverplichtingen	86.202	48.040

Mutatieoverzicht technische voorzieningen

	2020	2019
Stand per 1 januari	48.040	12.959
Pensioenopbouw	22.728	24.206
Rentetoevoeging	-227	-81
Onttrekking voor pensioenuitkeringen	-143	-42
Wijziging uit hoofde van pensioenuitvoeringskosten	498	532
Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten	625	187
Wijziging marktrente	14.387	8.908
Wijziging actuariële uitgangspunten	-192	33
Vrijgevallen kosten	-3	-1
Overgedragen pensioenverplichtingen	-172	-3
Overige wijzigingen	661	1.342
Stand per 31 december	86.202	48.040

Specificatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico fonds:

	31-12-2020		31-12-2019	
	Aantal		Aantal	
Deelnemers	3.956	58.596	4.351	36.372
Gewezen deelnemers	2.229	21.560	1.197	7.235
Pensioentrekkenden	46	2.871	22	2.008
Schadereserve	-	617	-	77
IBNR	-	2.166	-	1.228
Additionele reservering*	-	-	-	432
Nog te verdelen liquidatiesaldo collectieve waardeoverdracht Delta Lloyd	-	392	-	688
	6.231	86.202	5.570	48.040

Naar hun aard hebben de technische voorzieningen in het algemeen een langlopend karakter.

* De additionele reservering 2019 bestond uit mutaties verwerkt na sluiten van de administratie.

Korte beschrijving van de pensioenregeling

De pensioenregeling is een middelloonregeling.

Daarbinnen is een verzameling van pensioensoorten beschikbaar die complementair zijn aan elkaar zodat geen sprake is van dubbele dekkingen. Onderstaand worden de pensioensoorten en varianten weergegeven.

1. Ouderdomspensioen: verplicht af te nemen, op opbouwbasis
2. Partnerpensioen: verplicht af te nemen, onbepaalde partner, keuze: op risicobasis of opbouwbasis
3. Wezenpensioen: verplicht af te nemen, onbepaald kind, keuze: op risicobasis of opbouwbasis
4. ANW-hiaatpensioen: keuze: verplicht of vrijwillig af te nemen
5. Premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid voor de premies van alle bovengenoemde vormen: verplicht af te nemen

De pensioenrichtleeftijd is 68 jaar.

Flexibilisering is mogelijk binnen de wettelijke grenzen en betreft:

- Vervroeging; de deelnemer kan in overleg met de werkgever verzoeken het pensioen eerder in te laten gaan. Dit kan vanaf 5 jaar voor de AOW-gerechtigde leeftijd.
- Uitstellen; de deelnemer kan verzoeken het pensioen later in te laten gaan als hij een actief dienstverband heeft. Dit kan tot 5 jaar na de AOW-gerechtigde leeftijd.
- Hoog-laag constructie; de deelnemer kan kiezen de eerste periode een hogere uitkering te ontvangen. Dit kan de eerste 5 jaar of de eerste 10 jaar betreffen. De verhouding tussen de hoge en de lage uitkering is 100:75.
- Uitrusten; de deelnemer kan het partnerpensioen op opbouwbasis uitrusten tegen een hoger ouderdomspensioen. Ook kan de deelnemer zijn ouderdomspensioen uitrusten tegen een (hoger) partnerpensioen. Hierbij mag het partnerpensioen niet meer bedragen dan 70% van het ouderdomspensioen.
- Deeltijdpensioen; de deelnemer kan in overleg met de werkgever een gedeelte van het pensioen laten ingaan en voor het resterende deel een actief dienstverband op deeltijdbasis houden.

De werkgever maakt per pensioensoort (met uitzondering van premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid) een keuze, zoals hierboven weergegeven. Verder worden de regelingskenmerken (franchises en opbouwpercentages) vastgelegd alsmede de wijze van aanpassing van deze regelingskenmerken.

Toeslagverlening

De toeslagverlening op pensioenaanspraken en pensioenrechten is voorwaardelijk. Voor deze voorwaardelijke toeslagverlening is geen reserve gevormd en wordt geen premie betaald. De toeslagverlening wordt uit beleggingsrendement gefinancierd.

Toeslagverlening vindt plaats volgens de methode van toekomstbestendige toeslagverlening. Dit betekent dat toeslagverlening mogelijk is bij een dekkingsgraad hoger dan 110%. Bij een dekkingsgraad tussen de 110% en de bovengrens behorende bij toekomstbestendige toeslagverlening vindt toeslagverlening naar rato plaats. Bij een dekkingsgraad boven de bovengrens vindt volledige toeslagverlening plaats.

In 2020 heeft het bestuur besloten om de pensioenen niet te verhogen per 1 januari 2021. Het resultaat op toeslagen is derhalve nihil.

6. Overige schulden en overlopende passiva

	31-12-2020	31-12-2019
Vooruitgefactureerde premies	2.280	2.474
Te betalen herverzekeringspremies	2.242	1.249
Rekening courant Centraal Beheer APF	28	54
Rekening courant Kring Stabiliteit	6	-
Rekening courant Kring Koopkracht	3	-
Waardeoverdracht	130	254
Nog te betalen kosten	6	3
Overige schulden	13	-
	<u>4.708</u>	<u>4.034</u>

Alle schulden hebben een resterende looptijd van korter dan één jaar.

Risicobeheer en derivaten

Solvabiliteitsrisico

Het fonds wordt bij het beheer van de pensioenverplichtingen en de financiering daarvan geconfronteerd met risico's. De belangrijkste doelstelling van het fonds is het nakomen van de pensioentoezeggingen. Voor het realiseren van deze doelstelling wordt gestreefd naar een toereikende solvabiliteit op basis van de reële waarde van de pensioenverplichtingen.

Het belangrijkste risico voor het fonds is het solvabiliteitsrisico, ofwel het risico dat het fonds niet beschikt over voldoende vermogen ter dekking van de pensioenverplichtingen. De solvabiliteit wordt gemeten zowel op basis van algemeen geldende normen als ook naar de specifieke normen welke door de toezichthouder worden opgelegd. Indien de solvabiliteit van het fonds zich negatief ontwikkelt, bestaat het risico dat het fonds de premie voor de onderneming en deelnemers moet verhogen en het risico dat er geen ruimte beschikbaar is voor een eventuele toeslag van opgebouwde pensioenrechten. In het uiterste geval kan het noodzakelijk zijn dat het fonds verworven pensioenaanspraken en pensioenrechten moet verminderen.

	31-12-2020	31-12-2019
Het tekort op FTK-grondslagen is als volgt:		
Technische voorzieningen	86.202	48.040
Buffers:		
S1 Renterisico	1.486	2.405
S2 Risico zakelijke waarden	10.805	6.482
S3 Valutarisico	3.338	1.949
S4 Grondstoffenrisico	1.771	1.012
S5 Kredietrisico	3.699	2.225
S6 Verzekeringstechnisch risico	3.899	2.249
S7 Liquiditeitsrisico	-	-
S8 Concentratierisico	-	-
S9 Operationeel risico	-	-
S10 Actief beheerrisico	2.235	1.277
Diversificatie effect	-12.256	-7.830
Totaal S (vereiste buffers)	14.977	9.769
Vereist vermogen (artikel 132 Pensioenwet)	101.179	57.809
Pensioenvermogen (totaal activa - schulden)	73.769	41.566
Tekort/Tekort	-27.410	-16.243

Het fonds heeft ter afdekking van risico's derivatencontracten afgesloten. Hiermee is bij het bepalen van de vereiste buffers rekening gehouden. Bij de berekening van de buffers past het fonds het standaardmodel van DNB toe, waarbij uitgegaan wordt van het vereist vermogen in evenwichtssituatie, gebaseerd op de strategische asset mix.

Beleid en risicobeheer

Het bestuur beschikt over een aantal beleidsinstrumenten ten behoeve van het beheersen van deze risico's. Deze beleidsinstrumenten betreffen:

- beleggingsbeleid;
- premiebeleid;
- herverzekeringsbeleid;
- toeslagbeleid.

De keuze en toepassing van beleidsinstrumenten vindt plaats na uitvoerige analyses ten aanzien van te verwachten ontwikkelingen van de verplichtingen en de financiële markten. Daarbij wordt onder meer gebruikgemaakt van ALM-studies. Een ALM-studie is een analyse van de structuur van de pensioenverplichtingen en van verschillende beleggingsstrategieën en de ontwikkeling daarvan in diverse economische scenario's.

De uitkomsten van deze analyses vinden hun weerslag in jaarlijks door het bestuur vast te stellen beleggingsrichtlijnen als basis voor het uit te voeren beleggingsbeleid. De beleggingsrichtlijnen geven normen en limieten aan waarbinnen de uitvoering van het beleggingsbeleid moet plaatsvinden. Ze zijn gericht op het beheersen van de belangrijkste (beleggings)risico's. Bij de uitvoering van het beleggingsbeleid wordt gebruik gemaakt van derivaten. Onderstaande uitwerking van de risico's is gebaseerd op de feitelijke standen per ultimo verslagjaar.

S1 Renterisico

Het renterisico is het risico dat de waarden van de vastrentende waarden en de pensioenverplichtingen wijzigen als gevolg van veranderingen in de marktrente.

De rentegevoeligheid kan worden gemeten door middel van de duration. De duration is de (met de contante waarde van de kasstromen) gewogen gemiddelde resterende looptijd in jaren. De duration geeft aan hoeveel procent bij benadering de reële waarde verandert bij een parallelle verschuiving van de rentecurve met 1 procentpunt. Een hoge duration geeft een hoge gevoeligheid voor veranderingen in de rente weer.

	31-12-2020		31-12-2019	
	Balanswaarde	Duration	Balanswaarde	Duration
Vastrentende waarden (voor derivaten)	22.692	4,3	16.715	4,9
Totaal beleggingen (na derivaten)	69.818	15,7	38.387	15,9
Technische voorzieningen	86.202	31,0	48.040	30,1

Op balansdatum is de duration van de beleggingen aanzienlijk korter dan de duration van de verplichtingen. Er is daarom sprake van een zogenaamde "duration-mismatch". Dit betekent dat bij een rentestijging de waarde van de beleggingen minder snel daalt dan de waarde van de verplichtingen (bij toepassing van de reële marktrentestructuur), waardoor de dekkingsgraad stijgt. Bij een rentedaling zal de waarde van de beleggingen minder snel stijgen dan de waarde van de verplichtingen, waardoor de dekkingsgraad daalt.

Het beleid van het fonds is gericht op het verkleinen van de "duration-mismatch". Dit wordt gerealiseerd door het kopen van meer langlopende obligaties in plaats van aandelen (aandelen hebben per definitie een duration van nul), binnen de portefeuille kortlopende obligaties vervangen door langlopende obligaties of door middel van renteswaps of swaptions. Bij een renteswap wordt een vaste lange rente geruild tegen een variabele korte rente. Het fonds ontvangt in dit geval een lange rente, vergelijkbaar met de kasstroom van een langlopende obligatie en betaalt daarvoor een variabele korte rente (bijvoorbeeld Euribor). Hierdoor wordt de "duration-mismatch" verkleind, maar het fonds wordt wel afhankelijk van de ontwikkeling van de korte rente die het fonds aan de tegenpartij betaalt. Bij het afsluiten van een swap kunnen dus mismatchrisico's worden afgedekt en worden nieuwe risico's geïntroduceerd die gepaard gaan met dit soort instrumenten (zoals liquiditeit, tegenpartij en juridisch risico).

	31-12-2020		31-12-2019	
	In %		In %	
Resterende looptijd < 1 jaar	1.745	7,7	1.647	9,9
Resterende looptijd > 1 en < 5 jaar	6.641	29,3	5.117	30,6
Resterende looptijd > 5 jaar	14.306	63,0	9.951	59,5
	<u>22.692</u>	<u>100,0</u>	<u>16.715</u>	<u>100,0</u>

S2 Risico zakelijke waarden

Het risico zakelijke waarden of prijsrisico is het risico van waardeveranderingen door de ontwikkeling van marktprijzen, die wordt veroorzaakt door factoren gerelateerd aan een individuele belegging, de uitgevende instelling of generieke factoren. Omdat alle beleggingen worden gewaardeerd tegen reële waarde waarbij waardeveranderingen onmiddellijk in het saldo van baten en lasten worden verwerkt, zijn alle wijzigingen in marktomstandigheden direct zichtbaar in het beleggingsresultaat. Het prijsrisico wordt gemitigeerd door diversificatie.

	31-12-2020		31-12-2019	
	In %		In %	
Specificatie vastgoedbeleggingen naar regio:				
Europa	1.280	20,8	2.531	75,9
Noord-Amerika	3.387	55,2	612	18,4
Azië-Pacific	1.218	19,9	124	3,7
Australazië	227	3,7	66	2,0
Emerging Markets	22	0,4	-	-
	<u>6.134</u>	<u>100,0</u>	<u>3.333</u>	<u>100,0</u>

	31-12-2020		31-12-2019	
	In %		In %	
Specificatie aandelen naar sector:				
Beleggingsinstellingen	-	-	1	-
Financiële instellingen (w.o. banken en verzekeraars)	2.134	9,9	780	7,0
Energie	238	1,1	162	1,5
Industrie	2.764	12,8	885	7,9
Technologie	5.523	25,5	1.998	17,9
Gezondheidszorg	3.117	14,3	1.273	11,4
Telecommunicatie	1.445	6,7	597	5,4
Basismaterialen	986	4,6	370	3,3
Handel	4.044	18,7	1.717	15,4
Nutsbedrijven	514	2,4	517	4,6
Diversen	863	4,0	2.859	25,6
	<u>21.628</u>	<u>100,0</u>	<u>11.159</u>	<u>100,0</u>

	31-12-2020		31-12-2019	
	In %		In %	
Specificatie aandelen naar regio:				
Europa	4.165	19,3	2.548	22,8
Noord-Amerika	11.076	51,1	5.194	46,6
Azië-Pacific	1.730	8,0	850	7,6
Australazië	422	2,0	219	2,0
Emerging Markets	4.235	19,6	2.348	21,0
	<u>21.628</u>	<u>100,0</u>	<u>11.159</u>	<u>100,0</u>

S3 Valutarisico

Het valutarisico is het risico dat de waarde van een financieel instrument zal fluctueren als gevolg van veranderingen in valutawisselkoersen.

De vreemde valutapositie voor en na afdekking door valutaderivaten is als volgt weer te geven:

	Positie voor afdekking	Valuta- derivaten	Nettopositie na afdekking 2020	Nettopositie na afdekking 2019
Euro	41.038	19.456	60.494	33.680
Amerikaanse Dollar	15.075	-14.989	86	394
Britse Pond	870	-798	72	-17
Japanse Yen	2.169	-1.490	679	132
Hong Kong Dollar	1.432	-352	1.080	523
Canadese Dollar	475	-527	-52	-16
Deense Kroon	338	-	338	-
Zwitserse Frank	737	-431	306	209
Zweedse Kroon	798	-235	563	40
Singapore Dollar	313	-191	122	8
Australische Dollar	278	-443	-165	30
Overige	6.295	-	6.295	3.403
	<u>69.818</u>	<u>-</u>	<u>69.818</u>	<u>38.386</u>

De valutaderivaten zijn onderdeel van de beleggingscategorie waarin deze ter afdekking van het valutarisico zijn opgenomen.

S4 Grondstoffenrisico

Het grondstoffenrisico is het risico van waardeveranderingen van beleggingen in grondstoffen of instrumenten die gevoelig zijn voor waardeveranderingen in grondstoffen (commodities).

Het grondstoffenrisico wordt bepaald aan de hand van een daling van de waarde van de beleggingen in grondstoffen met 35%. Ter afdekking van het grondstoffenrisico wordt door het fonds een buffer aangehouden.

S5 Kredietrisico

Het kredietrisico is het risico van financiële verliezen voor het fonds als gevolg van faillissement of betalingsonmacht van tegenpartijen waarop het fonds (potentiële) vorderingen heeft. Hierbij kan onder meer worden gedacht aan partijen die obligatieleningen uitgeven, banken waar deposito's worden geplaatst, marktpartijen waarmee "Over The Counter (OTC)"-derivatenposities worden aangegaan en aan bijvoorbeeld herverzekeraars.

Een voor beleggingsactiviteiten specifiek onderdeel van kredietrisico is het settlementrisico. Dit heeft betrekking op het risico dat partijen waarmee het fonds transacties is aangegaan niet meer in staat zijn hun tegenprestatie te verrichten, waardoor het fonds financiële verliezen lijdt.

Beheersing vindt plaats door het stellen van limieten aan tegenpartijen op totaalniveau, dat wil zeggen met inachtneming van alle posities die een tegenpartij heeft ten opzichte van het fonds; het vragen van extra zekerheden zoals onderpand en dergelijke bij hypothecaire geldleningen en het uitlenen van effecten; het hanteren van prudente verstrekkingnormen bij hypothecaire geldleningen. Ter afdekking van het settlementrisico wordt door het fonds alleen belegd in markten waar een voldoende betrouwbaar clearing- en settlementstelsel functioneert. Voordat in nieuwe markten wordt belegd, wordt eerst onderzoek gedaan naar de waarborgen op dit gebied. Met betrekking tot OTC-derivaten wordt door het fonds alleen gewerkt met tegenpartijen waarmee ISDA/CSA-overeenkomsten zijn afgesloten, zodat posities van het fonds adequaat worden afgedekt door onderpand. Er wordt gebruik gemaakt van dagelijkse waarderingen.

	31-12-2020		31-12-2019	
	In %		In %	
Specificatie vastrentende waarden naar sector:				
Nederlandse overheidsinstellingen	661	2,9	681	4,1
Buitenlandse overheidsinstellingen	13.399	59,1	9.605	57,3
Financiële instellingen	4.224	18,6	3.345	20,0
Handel	1.242	5,5	671	4,0
Basismaterialen	298	1,3	187	1,1
Industrie	659	2,9	347	2,1
Olie en gas	599	2,6	327	2,0
Nutsbedrijven	181	0,8	163	1,0
Technologie	210	0,9	128	0,8
Gezondheidszorg	383	1,7	315	1,9
Telecommunicatie	248	1,1	369	2,2
Andere instellingen	588	2,6	577	3,5
	22.692	100,0	16.715	100,0
	31-12-2020		31-12-2019	
	In %		In %	
Specificatie vastrentende waarden naar regio:				
Mature markets	17.269	76,1	13.893	83,1
Emerging markets	5.423	23,9	2.822	16,9
	22.692	100,0	16.715	100,0

Ten aanzien van de kredietwaardigheid van de debiteuren van de vastrentende portefeuille kan het volgende overzicht worden gegeven:

	31-12-2020		31-12-2019	
		In %		In %
AAA	5.465	24,1	4.294	25,6
AA	6.103	26,9	4.738	28,4
A	1.519	6,7	1.738	10,4
BBB	3.833	16,9	2.743	16,4
BB	2.114	9,3	1.283	7,7
B	1.627	7,2	1.061	6,4
CCC	567	2,5	222	1,3
CC	31	0,1	39	0,2
C	2	-	-	-
D	26	0,1	4	-
Geen rating	1.405	6,2	593	3,6
	<u>22.692</u>	<u>100,0</u>	<u>16.715</u>	<u>100,0</u>

S6 Verzekeringstechnisch risico

Langlevenrisico

Het langlevenrisico is het risico dat deelnemers langer blijven leven dan gemiddeld verondersteld wordt bij de bepaling van de technische voorziening. Als gevolg hiervan volstaat de opbouw van het pensioenvermogen niet voor de uitkering van de pensioenverplichting.

Door toepassing van CBS Bevolkingsprognose 2020-2060 met adequate correcties voor ervaringssterfte is het langlevenrisico nagenoeg geheel verdisconteerd in de waardering van de pensioenverplichtingen.

Overlijdensrisico

Het overlijdensrisico betekent dat het fonds in geval van overlijden mogelijk een nabestaandenpensioen moet toekennen waarvoor door het fonds geen voorzieningen zijn getroffen. Dit risico kan worden uitgedrukt in risicokapitalen. Het fonds heeft het overlijdensrisico herverzekerd.

Arbeidsongeschiktheidsrisico

Het arbeidsongeschiktheidsrisico betreft het risico dat het fonds voorzieningen moet treffen voor premievrijstelling bij invaliditeit en het toekennen van een arbeidsongeschiktheidspensioen (indien van toepassing). Voor dit risico wordt jaarlijks een risicopremie in rekening gebracht. Het verschil tussen de risicopremie en de werkelijke kosten wordt verwerkt via het resultaat. De actuariële uitgangspunten voor de risicopremie worden periodiek herzien. Het fonds heeft het arbeidsongeschiktheidsrisico herverzekerd.

S7 Liquiditeitsrisico

Het liquiditeitsrisico is het risico dat beleggingen niet tijdig en/of niet tegen een aanvaardbare prijs kunnen worden omgezet in liquide middelen. Hierdoor kan het fonds op korte termijn niet aan zijn verplichtingen voldoen. Waar de overige risicocomponenten vooral de langere termijn betreffen (solvabiliteit), gaat het hierbij om de kortere termijn. Dit risico wordt beheerst door in het strategische en tactische beleggingsbeleid voldoende ruimte aan te houden voor de liquiditeitsposities. Er wordt eveneens rekening gehouden met de directe beleggingsopbrengsten en andere inkomsten zoals premies. Betreffende het liquiditeitsrisico wordt vermeld dat het fonds in haar beleggingsportefeuille over voldoende obligaties beschikt die onmiddellijk zonder waardeverlies verkocht kunnen worden gemaakt om eventuele onvoorziene uitstroom van geldmiddelen te financieren. Op basis hiervan heeft het bestuur besloten geen buffer voor liquiditeitsrisico aan te houden.

S8 Concentratierisico

Als een kring een gediversifieerde beleggingsportefeuille aanhoudt, mag de gevoeligheid van het eigen vermogen voor concentratierisico in het DNB-standaardmodel gelijk worden gesteld aan 0%. Omdat bij de kring sprake is van een gediversifieerde beleggingsportefeuille heeft het bestuur besloten geen buffer voor concentratierisico aan te houden.

S9 Operationeel risico

Het operationeel risico is het risico van een onjuiste afwikkeling van transacties, fouten in de verwerking van gegevens, het verloren gaan van informatie, fraude en dergelijke. Dergelijke risico's worden door het fonds beheerst door het stellen van hoge kwaliteitseisen aan de organisaties die bij de uitvoering betrokken zijn op gebieden zoals interne organisatie, procedures, processen en controles, kwaliteit geautomatiseerde systemen, enzovoorts. Deze kwaliteitseisen worden periodiek getoetst door het bestuur. Aangezien hiermee sprake is van adequate beheersing houdt het fonds hiervoor geen buffer aan.

Systeemrisico

Het systeemrisico betreft het risico dat het mondiale financiële systeem (de internationale markten) niet langer naar behoren functioneert waardoor beleggingen van het fonds niet langer verhandelbaar zijn en zelfs, al dan niet tijdelijk, hun waarde kunnen verliezen. Net als voor andere marktpartijen, is dit risico voor het fonds niet beheersbaar.

S10 Actief beheerrisico

Het actief beheerrisico heeft betrekking op de ruimte om bij de uitvoering van het beleggingsbeleid af te wijken van de strategisch nageleefde portefeuille. De mate van actief beheer is bepaald aan de hand van de tracking error ten opzichte van de voor de portefeuille vastgestelde benchmark.

Niet in de balans opgenomen activa en verplichtingen

Langlopende contractuele verplichtingen

Het fonds heeft een uitbestedingsovereenkomst afgesloten met Achmea Pensioenservices N.V. Het contract met Achmea Pensioenservices N.V. is met ingang van verlengd voor onbepaalde tijd. Met het bestuur zijn afspraken gemaakt over de vergoedingssystematiek. Deze systematiek bestaat zowel uit vaste als variabele componenten. De vergoeding voor 2020 bedraagt circa € miljoen.

<FONDSSPECIFIEK dient dit ingevuld te worden; hierbij valt ook nog te denken aan langlopende verplichtingen met Vermogensbeheerders, Vastgoed etc.>

Belangrijke gebeurtenissen na balansdatum

Collectieve Waardeoverdracht ATM

De werkgever ATM heeft een verzoek gedaan om de opgebouwde aanspraken die zijn ondergebracht bij Kring Premie onder te brengen bij Kring Koopkracht (€ 5 miljoen). Dit omdat de opbouw van de actieve deelnemers ook is ondergebracht in Kring Koopkracht. De opbouw is per 1 januari 2019 ondergebracht in Kring Koopkracht. Het overschot is per die datum vastgesteld op 6,94% van de gecorrigeerde Technische Voorzieningen. Deze waarde beweegt mee met de dekkingsgraad. Deze waarde is beschikbaar voor de deelnemers van ATM en zal mede worden gebruikt voor het verschil in dekkingsgraad te financieren. DNB heeft aangegeven in principe geen bezwaar te hebben om dit overschot te gebruiken om de aanvullende koopsom voor deze deelnemers die nodig is bij deze waardeoverdracht te financieren. De collectieve waardeoverdracht wordt verder in lijn met de vereisten aan een collectieve waardeoverdracht vormgegeven. De overdracht zal, onder voorbehoud van geen bezwaar door DNB en na volledige instemming van de betrokken partijen per 1 juni 2021 worden vormgegeven.

Nieuwe (gewijzigde) UFR-methodiek geldend vanaf 1 januari 2021

Vanaf 2021 wordt de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur gebaseerd op een nieuwe UFR (ultimate forward rate). De nieuwe UFR parameters worden vanaf 1 januari 2021 in vier gelijke stappen ingevoerd. Met de stapsgewijze invoering zullen de nieuwe UFR parameters begin 2024 volledig zijn ingevoerd. DNB zal de rentetermijnstructuur in de periode tot 1 januari 2024 baseren op een gewogen gemiddelde van de rentetermijnstructuur op basis van de huidige en de nieuwe UFR-parameters, waarbij de gewichten jaarlijks op 1 januari met gelijke stappen aangepast worden. Deze stapsgewijze invoering zorgt ervoor dat het effect van de nieuwe UFR-methode op de dekkingsgraden van pensioenfondsen zich geleidelijk in de tijd materialiseert.

De Technische Voorziening ultimo 2020 is gebaseerd op de per 31 december 2020 door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur voor pensioenfondsen, gebaseerd op de huidige UFR parameters. Als de Technische Voorziening ultimo 2020 reeds gebaseerd zou zijn op de nieuwe UFR parameters die van toepassing zijn in 2021 dan zou de Technische Voorziening € 89.001 bedragen. De actuele dekkingsgraad zou dan 82,9% bedragen. Bij toepassing van de UFR parameters die gelden in 2024, zou de Technische Voorziening € 98.957 bedragen en de actuele dekkingsgraad 74,5%.

Tezamen met het effect van de verwachte daling van het tienjaars voortschrijdende gemiddelde van de rente zal een verhogend effect op de technische voorzieningen ontstaan wat een drukkend effect op de dekkingsgraad heeft.

6 TOELICHTING OP DE STAAT VAN BATEN EN LASTEN

(x € 1.000)

7. Premiebijdragen voor risico fonds (van werkgevers en werknemers)

	2020	2019
Premiebijdragen pensioenregeling	25.980	25.393

De kostendekkende, gedempte kostendekkende en feitelijke premie volgens artikel 130 van de Pensioenwet zijn als volgt:

	2020	2019
Kostendekkende premie	29.270	31.319
Gedempte kostendekkende premie	15.417	18.997
Feitelijke premie	25.980	25.393

De kostendekkende premie is gebaseerd op de marktrente (nominale rentetermijnstructuur van 31 december 2019 gepubliceerd door DNB). Het bestuur heeft de gedempte premie vastgesteld op het verwacht rendement. De feitelijke premie is in 2020 hoger dan de gedempte premie.

De samenstelling van de kostendekkende premie is als volgt:

	2020	2019
Nominaal pensioeninkoop op marktwaarde	23.891	25.247
Opslag voor uitvoeringskosten	529	518
Solvabiliteitsopslag (Vereist Eigen Vermogen)	4.850	5.554
	29.270	31.319

De samenstelling van de gedempte kostendekkende premie is als volgt:

	2020	2019
Nominaal pensioeninkoop op marktwaarde	9.330	11.373
Opslag voor uitvoeringskosten	529	518
Solvabiliteitsopslag (Vereist Eigen Vermogen)	1.894	2.502
Toeslagen	3.664	4.604
	15.417	18.997

De samenstelling van de feitelijke premie is als volgt:

	2020	2019
Actuarieel benodigde koopsom	11.240	14.391
Risicokoopsom overlijden	842	703
Risicokoopsom premievrijstelling	912	883
Opslag voor uitvoeringskosten	529	518
Solvabiliteitsopslag (Vereist Eigen Vermogen)	1.894	2.502
Beschikbaar voor vorming algemene middelen	10.563	6.396
	<u>25.980</u>	<u>25.393</u>

Van de Opslag voor uitvoeringskosten is € 28 ten behoeve van wettelijke kosten.

8. Beleggingsresultaten voor risico pensioenfondsen

2020	Directe beleggings-opbrengsten	Indirecte beleggings-opbrengsten	Kosten van vermogens-beheer	Totaal
Module Rendement	-	2.452	-	2.452
Module Rente	42	255	-	297
Module Inflatie	-	171	-	171
Overlay Fondsen	-	3.837	-	3.837
Liquide middelen	5	-	-	5
Kosten vermogensbeheer	-	-	-39	-39
	<u>47</u>	<u>6.715</u>	<u>-39</u>	<u>6.723</u>
2019	Directe beleggings-opbrengsten	Indirecte beleggings-opbrengsten	Kosten van vermogens-beheer	Totaal
Module Rendement	-	1.463	-	1.463
Module Rente	24	75	-	99
Module Inflatie	-	322	-	322
Overlay Fondsen	-	1.626	-	1.626
Liquide middelen	-1	30	-	29
Kosten vermogensbeheer	-	-	-18	-18
	<u>23</u>	<u>3.516</u>	<u>-18</u>	<u>3.521</u>

Het aandeel van het fonds in de beheerkosten die door de vermogensbeheerders ten laste van beleggingsfondsen zijn gebracht is onderdeel van de indirecte beleggingsopbrengsten. Deze bedragen € 128 (2019: € 56).

De transactiekosten zijn de kosten die gemaakt worden om de effectentransactie tot stand te brengen en uit te voeren. Deze zijn onderdeel van de indirecte beleggingsopbrengsten en bedragen over € 144 (2019: € 89).

9. Overige baten

	2020	2019
Beleggingsrendement Delta Lloyd APF	-	105

10. Pensioenuitkeringen

	2020	2019
Ouderdomspensioen	6	2
Partnerpensioen	75	36
Wezenpensioen	5	2
Afkopen	61	3
	147	43

11. Pensioenuitvoeringskosten

	2020	2019
Administratiekosten verrichtingen	475	450
Administratiekosten	5	2
Governance kosten	22	10
Bijdrage wettelijke wijzigingen	28	54
Vergoeding kapitaalverstrekking Achmea	5	3
Interest premiedebiteuren	-3	-7
	532	512

12. Mutatie technische voorzieningen voor risico fonds

	2020	2019
Pensioenopbouw	22.728	24.206
Rentetoevoeging	-227	-81
Onttrekking voor pensioenuitkeringen	-143	-42
Wijziging uit hoofde van pensioenuitvoeringskosten	498	532
Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten	625	187
Wijziging markttrente	14.387	8.908
Wijziging actuariële uitgangspunten	-192	33
Vrijgevallen kosten	-3	-1
Overgedragen pensioenverplichtingen	-172	-3
Overige wijzigingen	661	1.342
	<u>38.162</u>	<u>35.081</u>

Pensioenopbouw

Onder pensioenopbouw is opgenomen de actuariel berekende waarde van de diensttijdopbouw. Dit is het effect op de voorziening pensioenverplichtingen van de in het verslagjaar opgebouwde nominale rechten ouderdomspensioen en nabestaandenpensioen. Verder is hierin begrepen het effect van de individuele salarisontwikkeling.

Rentetoevoeging

De voorziening pensioenverplichtingen is in het boekjaar opgerent met -0,324% (2019: -0,235%). Dit is de éénjaarsrente uit de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur per 31 december 2019.

Wijziging uit hoofde van pensioenuitvoeringskosten

Verwachte toekomstige pensioenuitvoeringskosten (in het bijzonder excassokosten) worden vooraf actuariel berekend en opgenomen in de voorziening pensioenverplichtingen. De onder dit hoofd opgenomen afname van de voorziening betreft het bedrag dat vrijkomt ten behoeve van de financiering van de verwachte uitvoeringskosten in de verslagperiode.

Wijziging markttrente

Jaarlijks wordt per 31 december de actuele waarde van de technische voorzieningen herrekend door toepassing van de actuele rentetermijnstructuur. Het effect van de verandering van de rentetermijnstructuur wordt hieronder verantwoord.

Wijziging actuariële uitgangspunten

De actuariële grondslagen en/of methoden worden periodiek beoordeeld en mogelijk herzien ten behoeve van de berekening van de actuele waarde van de pensioenverplichtingen. Hierbij wordt gebruik gemaakt van interne en externe actuariële deskundigheid. Dit betreft onder meer de vergelijking van veronderstellingen ten aanzien sterfte, langlevens en arbeidsongeschiktheid met werkelijke waarnemingen voor zowel de gehele bevolking als specifiek voor de populatie van het pensioenfonds.

Uit het jaar is het fonds overgegaan op nieuwe grondslagen. De overgang betreft de overstap naar de CBS Bevolkingsprognose 2020-2060 (2019: CBS Bevolkingsprognose 2019-2060) gecorrigeerd met MWT0617 ervaringssterfte (2019: MWT0715). Het resultaat van deze wijziging is reeds opgenomen in de Technische Voorziening per 31 december 2020, die daardoor toeneemt met € 222. Primo 2020 is de inkomensklasse voor individuele deelnemers gewijzigd. Als een salaris of leeftijd wijzigt kan een deelnemer in een andere inkomensklasse komen. Voor elke inkomensklasse geldt een andere reservering. Dit leidt tot een afname van de technische voorziening met € 30. De hiervoor benoemde vrijval als gevolg van de nieuwe grondslagen zijn opgenomen in het verloop van de technische voorzieningen en worden via de staat van baten en lasten als "Wijziging actuariële uitgangspunten" in het verslagjaar verantwoord.

Overige wijzigingen

	2020	2019
Resultaat op kanssystemen:		
Resultaat op sterfte	354	1.314
Resultaat op arbeidsongeschiktheid	312	29
Resultaat op mutaties	-5	-1
	<u>661</u>	<u>1.342</u>

13. Saldo overdrachten van rechten voor risico fonds

	2020	2019
Inkomende waardeoverdrachten	-643	-197
Uitgaande waardeoverdrachten	-	3
Uitgaande waardeoverdrachten kleine pensioenen	213	-
	<u>-430</u>	<u>-194</u>

	2020	2019
Wijziging technische voorziening inzake overdracht van rechten:		
- toevoeging aan de technische voorzieningen	567	187
- onttrekking aan de technische voorzieningen	-172	-3
	<u>395</u>	<u>184</u>

	2020	2019
Het resultaat op de waardeoverdrachten is als volgt:		
- overgenomen pensioenverplichting	-76	-10
- overgedragen pensioenverplichting	41	-
	<u>-35</u>	<u>-10</u>

14. Herverzekeringen

	2020	2019
Herverzekeringspremies overlijden	1.006	858
Herverzekeringspremies arbeidsongeschiktheid	1.089	1.077
Totaal premies	<u>2.095</u>	<u>1.935</u>
Claims met betrekking tot premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid	-487	-77
Claims met betrekking tot herverzekerd nabestaandenpensioen	-433	-1.653
Mutatie IBNR schades toekomstige arbeidsongeschiktheid	-938	-1.029
Totaal uitkeringen	<u>-1.858</u>	<u>-2.759</u>
	<u>237</u>	<u>-824</u>

15. Overige lasten

	2020	2019
Bankrente handelsbanken	<u>14</u>	<u>5</u>

Kring DB Stabiliteit

Financiële verantwoording 2020

1 BALANS PER 31 DECEMBER

(na voorgestelde bestemming van het saldo van baten en lasten)

(x € 1.000)

		2020	2019
ACTIVA			
Beleggingen voor risico fonds	(1)	20.677	7.798
Vorderingen en overlopende activa	(2)	1.071	315
Overige activa	(3)	2.020	356
		<u>23.768</u>	<u>8.469</u>

PASSIVA

Stichtingskapitaal en reserves	(4)	-2.495	-276
Technische voorzieningen voor risico fonds	(5)	24.356	8.076
Overige schulden en overlopende passiva	(6)	1.907	669
		<u>23.768</u>	<u>8.469</u>

(*) De nummering verwijst naar de toelichting

	2020	2019
Dekkingsgraad op basis van FTK (in %)		
Actuele dekkingsgraad	89,8	96,6
Beleidsdekkingsgraad	89,4	101,3

2 STAAT VAN BATEN EN LASTEN

(x € 1.000)

		2020	2019
BATEN			
Premiebijdragen voor risico fonds (van werkgevers en werknemers)	(7)	11.976	4.266
Beleggingsresultaten voor risico pensioenfonds	(8)	2.097	851
Overige baten	(9)	-	56
		<u>14.073</u>	<u>5.173</u>
LASTEN			
Pensioenuitkeringen	(10)	37	2
Pensioenuitvoeringskosten	(11)	218	110
Mutatie technische voorzieningen voor risico fonds	(12)		
Pensioenopbouw		11.333	3.723
Rentetoevoeging		-64	-15
Onttrekking voor pensioenuitkeringen		-35	-2
Wijziging uit hoofde van pensioenuitvoeringskosten		248	82
Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten		806	24
Wijziging marktrente		3.968	1.437
Wijziging actuariële uitgangspunten		-62	1
Overige wijzigingen		86	-45
		<u>16.280</u>	<u>5.205</u>
Saldo overdrachten van rechten voor risico fonds	(13)	-809	-24
Herverzekeringen	(14)	564	243
Overige lasten	(15)	2	6
		<u>16.292</u>	<u>5.542</u>
Saldo van baten en lasten		<u>-2.219</u>	<u>-369</u>

(*) De nummering verwijst naar de toelichting

	2020	2019
Bestemming van het saldo van baten en lasten		
Mutatie algemene reserve	<u>-2.219</u>	<u>-369</u>

3 KASSTROOMOVERZICHT

(x € 1.000)

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de directe methode.

	2020	2019
Kasstroom uit pensioenactiviteiten		
Ontvangen premiebijdragen voor risico fonds	12.595	4.466
Ontvangen waardeoverdrachten voor risico fonds	781	26
Betaalde pensioenuitkeringen	-26	-2
Betaalde/ontvangen herverzekeringen	-630	-210
Betaalde waardeoverdrachten voor risico fonds	-36	-
Betaalde pensioenuitvoeringskosten	-236	-74
Overige baten en lasten	-2	50
	<u>12.446</u>	<u>4.256</u>
Kasstroom uit beleggingsactiviteiten		
Ontvangen inzake verkopen beleggingen	6.129	4.500
Betaald inzake aankopen beleggingen	-16.863	-8.623
Ontvangen directe beleggingsopbrengsten	11	8
Overige ontvangsten en uitgaven inzake beleggingen	-49	-12
Betaalde kosten van vermogensbeheer	-10	-5
	<u>-10.782</u>	<u>-4.132</u>
Mutatie liquide middelen	<u>1.664</u>	<u>124</u>
Samenstelling geldmiddelen		
	2020	2019
Liquide middelen per 1 januari	356	232
Mutatie liquide middelen	1.664	124
Liquide middelen per 31 december	<u>2.020</u>	<u>356</u>

4 ALGEMENE TOELICHTING

Inleiding

Conform de richtlijnen voor de jaarverslaggeving worden de balans, staat van baten en lasten en het kasstroomoverzicht opgenomen in een separate financiële verantwoording per kring. In deze financiële verantwoording wordt de terminologie gehanteerd zoals voorgeschreven door RJ610. Waar in de financiële verantwoording van de kring de term "fonds" is gebruikt, wordt de desbetreffende kring bedoeld.

Continuïteit

Deze jaarrekening is opgesteld uitgaande van de continuïteitsveronderstelling.

Wijziging grondslagen

Prognosetafel

Conform het beleid van de kring worden de meest recente CBS Bevolkingsprognose en CBS Maatwerktabellen (inkomensklasse-afhankelijke ervaringssterfte) gehanteerd. De kring is in het boekjaar overgegaan van de CBS Bevolkingsprognose 2019-2060 naar de CBS Bevolkingsprognose 2020-2060. Deze sterftekansen zijn gecorrigeerd voor het verschil tussen de gehele Nederlandse bevolking en de deelnemerspopulatie van de kring door toepassing van de MWT617 ervaringssterfte vanaf 31-10-2020. Dit heeft geleid tot een afname van de technische voorziening van €70. In 2020 is de inkomensklasse voor individuele deelnemers gewijzigd. Als een salaris of leeftijd wijzigt kan een deelnemer in een andere inkomensklasse komen. Voor elke inkomensklasse geldt een andere reservering. Dit leidt tot een toename van de technische voorziening van €8. De hiervoor benoemde vrijval als gevolg van de nieuwe grondslagen zijn opgenomen in het verloop van de technische voorzieningen en worden via de staat van baten en lasten als "Wijziging actuariële uitgangspunten" in het verslagjaar verantwoord.

ALGEMENE GRONDSLAGEN

De algemene grondslagen zijn opgenomen in paragraaf 4 van de jaarrekening van Stichting Achmea Algemeen Pensioenfonds.

SPECIFIEKE GRONDSLAGEN

GRONDSLAGEN VOOR DE WAARDERING VAN ACTIVA EN PASSIVA

Beleggingen voor risico fonds

Algemeen

De beleggingen worden gewaardeerd tegen reële waarde. Slechts indien de reële waarde van de beleggingen niet betrouwbaar kan worden vastgesteld, vindt waardering plaats op basis van geamortiseerde kostprijs. Overlopende activa en passiva worden tevens gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs. De liquiditeiten vermogensbeheer worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Het verschil met reële waarde is bij deze activa en passiva in het algemeen gering. Participaties in beleggingspools en -instellingen die gespecialiseerd zijn in een bepaald soort beleggingen, worden gerubriceerd en gewaardeerd volgens de grondslagen voor die onderliggende beleggingen ("look-through"-benadering). Bij gemengde beleggingsfondsen wordt aangesloten bij de hoofdcategorie, bepaald op basis van reële waarde.

Vorderingen en schulden uit beleggingen welke samenhangen met een specifieke beleggingscategorie, worden onder beleggingsdebiteuren dan wel -crediteuren opgenomen in de betreffende beleggingscategorie.

Financiële instrumenten worden gebruikt ter afdekking van beleggingsrisico's en het realiseren van het vastgelegde beleggingsbeleid. De derivatenposities zijn opgenomen als een afzonderlijke beleggingscategorie. Derivaten die deel uitmaken van een beleggingsfonds zijn opgenomen in de beleggingscategorie waarin dit beleggingsfonds is gerubriceerd.

(Reële) waardebepaling

De beleggingen worden gewaardeerd tegen reële waarde. Derivaten worden gewaardeerd op basis van netto contante waardeberekeningen. Bepaalde instrumenten, zoals participaties in beleggingsfondsen, worden gewaardeerd op basis van de intrinsieke waarde. Het is gebruikelijk en mogelijk om de reële waarde binnen een aanvaardbare bandbreedte van schattingen vast te stellen. Slechts indien de reële waarde van beleggingen niet betrouwbaar kan worden vastgesteld, vindt waardering plaats op basis van geamortiseerde kostprijs rekening houdend met mogelijke waardevermindering.

Voor financiële instrumenten, zoals beleggingsvorderingen en -schulden, geldt dat de boekwaarde de reële waarde benadert als gevolg van het korte termijn karakter van de vorderingen en schulden. De boekwaarde van alle activa en de financiële verplichtingen op balansdatum benadert de reële waarde.

Vastgoedbeleggingen

Niet-beursgenoteerde beleggingen in vastgoedfondsen worden gewaardeerd op het aandeel in de reële waarde van de onderliggende beleggingen. Indien de waarderingsgrondslagen van vastgoedfondsen afwijken, wordt de waardering zo mogelijk aangepast aan de waarderingsgrondslagen van het pensioenfonds.

Aandelen

- Beursgenoteerde aandelen zijn gewaardeerd tegen de beurswaarde per balansdatum.
- Niet-beursgenoteerde (participaties in) aandelen(fondsen) zijn gewaardeerd op basis van de intrinsieke waarde.

Vastrentende waarden

Vastrentende waarden zijn gewaardeerd tegen de reële waarde per balansdatum, inclusief opgelopen rente:

- Voor beursgenoteerde vastrentende waarden is dit de beurswaarde per balansdatum.
- Voor niet-beursgenoteerde (participaties in) vastrentende waarden(fondsen) is dit de intrinsieke waarde.

Derivaten

Derivaten worden gewaardeerd tegen reële waarde, te weten de relevante marktnotering of, als die er niet is, de waarde die wordt bepaald met behulp van marktconforme en toetsbare waarderingsmodellen. Voor niet-beursgenoteerde participaties in vastrentende waardenfondsen is dit de intrinsieke waarde, die de reële waarde van de onderliggende beleggingen representeert.

Derivaatcontracten met een negatieve waarde worden in de balans onder de overige schulden en overlopende passiva verantwoord. De valutaderivaten zijn onderdeel van de beleggingscategorie waarin deze ter afdekking van het valutarisico zijn opgenomen.

Overige beleggingen

Overige beleggingen worden gewaardeerd tegen reële waarde. De waardering hiervan geschiedt tegen de intrinsieke waarde, die de reële waarde van de onderliggende beleggingen representeert.

Securities lending

Het fonds participeert niet direct in securities lending. Binnen de beleggingspools kan sprake zijn van securities lending.

Vorderingen en overlopende activa

Vorderingen en overlopende activa zijn bij de eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde. Daarna tegen de geamortiseerde kostprijs (gelijk aan de nominale waarde als er geen sprake is van transactiekosten) onder aftrek van eventuele bijzondere waardeverminderingen, als er sprake is van oninbaarheid.

Overige activa

Onder overige activa zijn liquide middelen opgenomen, voor zover dit onmiddellijk opeisbare banktegoeden zijn. Liquide middelen zijn gewaardeerd tegen nominale waarde.

Liquide middelen uit hoofde van beleggingstransacties zijn opgenomen onder beleggingen.

Reserves

Algemeen

De algemene reserve wordt bepaald door het bedrag dat resteert nadat alle actiefposten en posten van het vreemd vermogen, volgens de van toepassing zijnde waarderingsgrondslagen, in de balans zijn opgenomen. Het saldo van baten en lasten zal toegevoegd of onttrokken worden aan de algemene reserve.

Technische voorzieningen voor risico fonds

Voorziening pensioenverplichtingen voor risico fonds

De voorziening pensioenverplichtingen voor risico fonds wordt gewaardeerd tegen reële waarde conform de grondslagen van het fonds. De reële waarde wordt bepaald op basis van de contante waarde van de beste inschatting van toekomstige kasstromen die samenhangen met de op balansdatum onvoorwaardelijke pensioenverplichtingen. Onvoorwaardelijke pensioenverplichtingen zijn de opgebouwde nominale aanspraken en de onvoorwaardelijke (toeslag)toezeggingen. De contante waarde wordt bepaald met gebruikmaking van de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur.

Bij de berekening van de voorziening pensioenverplichtingen voor risico fonds is uitgegaan van het op de balansdatum geldende actuariële en bedrijfsteknische nota (Abtn) en van de over de verstreken deelnemersjaren verworven aanspraken. Jaarlijks wordt door het bestuur besloten of op de opgebouwde pensioenaanspraken toeslagverlening kan worden toegepast. Alle per balansdatum bestaande toeslagbesluiten (ook voor toeslagbesluiten na balansdatum voor zover sprake is van ex ante condities) zijn in de berekening begrepen. Er wordt geen rekening gehouden met toekomstige salarisontwikkelingen.

Bij de berekening van de voorziening wordt rekening gehouden met premievrije pensioenopbouw in verband met invaliditeit op basis van de contante waarde van de toekomstige opbouw waarvoor vrijstelling is verleend wegens arbeidsongeschiktheid.

De berekeningen zijn uitgevoerd op basis van de volgende actuariële grondslagen en veronderstellingen per 31 december 2020:

Overlevingstafels

De voorziening wordt gebaseerd op de CBS Bevolkingsprognose 2020-2060. De sterftekansen zijn gecorrigeerd voor het verschil tussen de gehele Nederlandse bevolking en de deelnemerspopulatie van de kring door gebruik te maken van correctiefactoren. Deze correctiefactoren zijn gebaseerd op de CBS Maatwerktabellen 2006-2017. De ervaringssterfte is inkomensafhankelijk. Vorig jaar was de CBS-bevolkingsprognose 2019-2060 van toepassing met correctiefactoren die gebaseerd waren op de CBS Maatwerktabellen 2007-2015.

Partnerfrequentie

Voor alle niet-pensioentrekkenden wordt het onbepaalde partnersysteem gehanteerd, met leeftijdsafhankelijke gehuwdheidsfrequenties waarbij de gehuwdheidsfrequentie op 68 jaar op 100% wordt verondersteld. Voor de pensioentrekkenden wordt uitgegaan van het bepaalde partnersysteem (feitelijke burgerlijke staat).

Leeftijdsverschil man-vrouw

De partner van de mannelijke deelnemer wordt drie jaar jonger verondersteld. De partner van de vrouwelijke deelnemer wordt drie jaar ouder verondersteld.

Voorziening voor uitgesteld wezenpensioen

Het latent wezenpensioen wordt gewaardeerd met sterfte. De leeftijdsafhankelijke sterftekans van de hoofddeelnemers wordt toegepast op een veronderstelde volledige uitkeringsduur tot 18 jaar en een halve duur tot 27 jaar in combinatie met een verwacht aantal kinderen en een kans op kinderen per inkomensklasse.

Voorziening voor toekomstige administratie- en excassokosten

Voor toekomstige administratiekosten is de technische voorziening verhoogd met 2,3%.

Voorziening voor toekomstige pensioenopbouw arbeidsongeschikten (Schadereserve)

De voorziening premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid, de zogenaamde schadereserve, is de voorziening voor bestaande arbeidsongeschikten. Deze voorziening is gelijk aan de contante waarde van de toekomstige premievrijgestelde opbouw voor alle deelnemers die gedeeltelijk dan wel volledig arbeidsongeschikt zijn, rekening houdend met de actuariële grondslagen en veronderstellingen.

IBNR

De IBNR-voorziening wordt gelijkgesteld aan de verschuldigde herverzekeringspremies voor het arbeidsongeschiktheidsrisico in de twee voorafgaande jaren. De IBNR bestaat eind 2020 uit de verschuldigde herverzekeringspremies voor het arbeidsongeschiktheidsrisico van 2019 en 2020. Omdat het arbeidsongeschiktheidsrisico volledig is herverzekerd, wordt tegenover de IBNR op de balans een even grote vordering op de herverzekeraar opgenomen.

Overige schulden en overlopende passiva

Overige schulden en overlopende passiva zijn bij de eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde. Daarna tegen de geamortiseerde kostprijs (gelijk aan de nominale waarde als er geen sprake is van transactiekosten).

Dekkingsgraad

De actuele dekkingsgraad van het fonds wordt berekend door op balansdatum het balanstotaal minus de kortlopende schulden te delen op de technische voorzieningen zoals opgenomen in de balans.

De beleidsdekkingsgraad is het gemiddelde van de actuele dekkingsgraad van de afgelopen 12 maanden en is daarmee minder afhankelijk van dagkoersen dan de actuele dekkingsgraad. Onder het FTK is de beleidsdekkingsgraad leidend voor alle beleidsmaatregelen.

De reële dekkingsgraad is gedefinieerd als de verhouding tussen het aanwezige vermogen en de technische voorzieningen waarbij in elk kalenderjaar rekening wordt gehouden met voorwaardelijke toeslagverlening conform het toeslagbeleid. Het gaat hier om de reële dekkingsgraad die in de wet is opgenomen, waarbij de beleidsdekkingsgraad wordt afgezet tegen de dekkingsgraad waarbij de kring volledig kan indexeren, en de lasten van het volledig indexeren vastgesteld worden op de bepaling toekomstbestendig indexeren.

GRONDSLAGEN VOOR DE RESULTAATBEPALING

Algemeen

Baten en lasten zijn toegerekend aan het verslagjaar waarop deze betrekking hebben. De in de staat van baten en lasten opgenomen posten zijn sterk gerelateerd aan de in de balans gehanteerde waarderingsgrondslagen. Zowel gerealiseerde als ongerealiseerde resultaten zijn opgenomen in het resultaat.

Premiebijdragen voor risico fonds (van werkgevers en werknemers)

Onder premiebijdragen wordt verstaan de aan derden in rekening gebrachte c.q. te brengen bedragen voor de in het verslagjaar verzekerde pensioenen onder aftrek van kortingen. Premies zijn toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben.

Beleggingsresultaten

(In)directe beleggingsresultaten zijn toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben.

Directe beleggingsopbrengsten

Directe beleggingsopbrengsten zijn rentebaten en -lasten, dividenden, huuropbrengsten, e.d. Dividend is verantwoord op het moment van betaalbaarstelling.

Indirecte beleggingsopbrengsten

Indirecte beleggingsopbrengsten zijn gerealiseerde en ongerealiseerde waardeveranderingen en valutaresultaten:

- Er is geen onderscheid gemaakt tussen gerealiseerde en ongerealiseerde waardeveranderingen.
- Aankoopkosten zijn verwerkt in de reële waarde van de beleggingen.
- Verkoopkosten zijn verantwoord als onderdeel van de herwaarderingen.

Kosten van vermogensbeheer

Onder kosten van vermogensbeheer worden de externe en de daaraan toegerekende interne kosten verstaan.

Verrekening van kosten

Met de directe en indirecte beleggingsopbrengsten zijn verrekend de aan de opbrengsten gerelateerde transactiekosten, provisies, valutaverschillen, e.d.

Overige baten

Overige baten zijn toegerekend aan het verslagjaar waarop deze betrekking hebben.

Pensioenuitkeringen

Pensioenuitkeringen zijn de aan deelnemers uitgekeerde bedragen inclusief afkopen. De pensioenuitkeringen zijn berekend op actuariële grondslagen en toegerekend aan het verslagjaar waarop deze betrekking hebben.

Pensioenuitvoeringskosten

Pensioenuitvoeringskosten zijn toegerekend aan het verslagjaar waarop deze betrekking hebben.

Mutatie technische voorzieningen voor risico fonds

Pensioenopbouw

Onder pensioenopbouw is opgenomen de actuariële berekende waarde van de diensttijdopbouw. Dit is het effect op de voorziening pensioenverplichtingen van de in het verslagjaar opgebouwde nominale rechten ouderdomspensioen en nabestaandenpensioen. Verder is hierin begrepen het effect van de individuele salarisontwikkeling.

Rentetoevoeging

De pensioenverplichtingen worden contant gemaakt tegen de nominale marktrente op basis van de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur. De voorziening pensioenverplichtingen is in het boekjaar opgerent met -0,324% (2019: -0,235%). Dit is de éénjaarsrente uit de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur per 31 december 2019.

Onttrekking voor pensioenuitkeringen

Verwachte toekomstige pensioenuitkeringen zijn vooraf actuariële berekend en opgenomen in de technische voorzieningen. De afname van de voorzieningen is het bedrag dat vrijkomt voor de financiering van pensioenen in het verslagjaar.

Wijziging uit hoofde van pensioenuitvoeringskosten

Jaarlijks wordt 2,3% van de pensioenopbouw en de inkomende waardeoverdrachten toegevoegd aan de technische voorziening ten behoeve van de pensioenuitvoeringskosten. Daarnaast valt 2,3% van de uitkeringen, afkopen en uitgaande waardeoverdrachten vrij uit de technische voorziening ten behoeve van pensioenuitvoeringskosten (excassokosten).

Wijziging marktrente

Jaarlijks wordt per 31 december de reële waarde van de technische voorzieningen herrekend door toepassing van de actuele rentetermijnstructuur.

Wijziging actuariële uitgangspunten

Mutatie technische voorzieningen uit hoofde van wijziging actuariële uitgangspunten heeft betrekking op onder andere de aanpassing van de prognosetafels. Voor een verdere toelichting wordt verwezen naar de toelichting in de grondslagen inzake wijziging grondslagen.

Overige wijzigingen

Hieronder zijn opgenomen de mutaties van de technische voorziening met betrekking tot kanssystemen.

Saldo overdrachten van rechten voor risico fonds

De post saldo overdrachten van rechten bevat het saldo van bedragen uit hoofde van overgenomen dan wel overgedragen pensioenverplichtingen.

Herverzekeringen

De herverzekeringslasten worden toegerekend aan de periode waarop de herverzekering betrekking heeft.

Overige lasten

Overige lasten zijn toegerekend aan het verslagjaar waarop deze betrekking hebben.

GRONDSLAGEN KASSTROOMOVERZICHT

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de directe methode:

- Alle ontvangsten en uitgaven zijn hierbij als zodanig gepresenteerd.
- Er is onderscheid gemaakt tussen kasstromen uit pensioen- en beleggingsactiviteiten.

5 TOELICHTING OP DE BALANS

(x € 1.000)

ACTIVA

1. Beleggingen voor risico fonds

De kring belegt in modules en fondsen. Het verloopoverzicht is opgesteld op module en fondseniveau, omdat de financiële stromen ook op module- en fondseniveau verlopen.

Verloopoverzicht op module en fondseniveau 2020

	Stand per 1 januari 2020	Aankopen	Verkopen	Overige mutaties	Waarde mutaties	Stand per 31 december 2020
Module Rendement	1.984	3.247	-	-	510	5.741
Module Rente	3.179	4.270	-3.574	-	62	3.937
Module Inflatie	1.103	2.108	-	-	135	3.346
Overlay Fondsen	1.514	7.238	-2.555	-	1.389	7.586
Beleggingsdebiteuren	3	-	-	9	-	12
Liquide middelen	15	-	-	40	-	55
Totaal	7.798	16.863	-6.129	49	2.096	20.677

Verloopoverzicht op module en fondseniveau 2019

	Stand per 1 januari 2019	Aankopen	Verkopen	Overige mutaties	Waarde- mutaties	Stand per 31 december 2019
Module Rendement	663	1.109	-	-	212	1.984
Module Rente	940	2.611	-396	-	24	3.179
Module Inflatie	401	637	-	-	65	1.103
Overlay Fondsen	810	4.266	-4.104	-	542	1.514
Beleggingsdebiteuren	-	-	-	3	-	3
Liquide middelen	1	-	-	9	5	15
Totaal	2.815	8.623	-4.500	12	848	7.798

Op basis van doorkijk op de modules en fondsen tot de onderliggende beleggingen bestaan de modules en fondsen ultimo boekjaar uit onderstaande beleggingscategorieën.

Belegde waarden per beleggingscategorie per 31 december 2020

	Vastgoed- beleggingen	Aandelen	Vastrentende waarden	Derivaten	Overige beleggingen	Totaal
Module Rendement	-	4.145	1.596	-	-	5.741
Module Rente	-	-	3.937	-	-	3.937
Module Inflatie	1.436	-	891	-	1.019	3.346
Overlay Fondsen	-	-	-	7.586	-	7.586
Beleggingsdebiteuren	-	-	12	-	-	12
Liquide middelen	-	-	-	-	55	55
Stand per 31 december 2020	1.436	4.145	6.436	7.586	1.074	20.677

Belegde waarden per beleggingscategorie per 31 december 2019

	Vastgoed- beleggingen	Aandelen	Vastrentende waarden	Derivaten	Overige beleggingen	Totaal
Module Rendement	-	1.415	569	-	-	1.984
Module Rente	-	-	3.179	-	-	3.179
Module Inflatie	508	-	316	-	279	1.103
Overlay Fondsen	-	-	-	1.514	-	1.514
Beleggingsdebiteuren	-	-	3	-	-	3
Liquide middelen	-	-	-	-	15	15
Stand per 31 december 2019	508	1.415	4.067	1.514	294	7.798

Onder derivaten zijn de Overlay Fondsen opgenomen. Aangezien de kring niet de onderliggende belegging in zijn bezit heeft, maar alleen een deelneming in de Overlay Fondsen, is feitelijk de exposure van de kring naar een derivatenbelegging, ongeacht de onderliggende asset categorieën daarin.

De valutaderivaten zijn niet opgenomen onder derivaten. Deze zijn onderdeel van de beleggingscategorie van de pools waarvan zij deel uitmaken.

Reële waarde

Afgezien van de beleggingsvorderingen en -schulden zijn de beleggingen van het fonds gewaardeerd tegen reële waarde. Het is over het algemeen mogelijk en gebruikelijk om de reële waarde binnen een aanvaardbare bandbreedte van schattingen vast te stellen. De boekwaarde van alle activa en de financiële verplichtingen op balansdatum benadert de reële waarde.

Via de modules rendement, inflatie en rente en overlayfondsen wordt belegd in niet-beursgenoteerde beleggingsfondsen, waarbij deze beleggingsfondsen beleggen in vastgoed, aandelen, vastrentende waarden, derivaten en overige beleggingen. Niet aan een beurs genoteerde beleggingsfondsen zijn gewaardeerd tegen de reële waarde die is bepaald op basis van de meest recente door het beleggingsfonds afgegeven intrinsieke waarde.

Vastgoedbeleggingen

De vastgoedbeleggingen zijn als volgt gespecificeerd:

	31-12-2020	31-12-2019
Specificatie naar soort:		
Indirect vastgoed (participaties in beleggingsfondsen)	1.436	508

Aandelen

De aandelen zijn als volgt gespecificeerd:

	31-12-2020	31-12-2019
Specificatie naar soort:		
Aandelenbeleggingsfondsen	4.145	1.415

Vastrentende waarden

De vastrentende waarden zijn als volgt gespecificeerd:

	31-12-2020	31-12-2019
Specificatie naar soort:		
Vastrentende waarden beleggingsfondsen	6.424	4.064
Beleggingsdebiteuren	12	3
	6.436	4.067

Derivaten

De derivaten kunnen als volgt worden gespecificeerd:

	31-12-2020	31-12-2019
Specificatie naar soort:		
Overlayfondsen	7.586	1.514

Overige beleggingen

De overige beleggingen zijn als volgt gespecificeerd:

	31-12-2020	31-12-2019
Specificatie naar soort:		
Grondstoffen	1.019	279
Liquide middelen	55	15
	1.074	294

2. Vorderingen en overlopende activa

	31-12-2020	31-12-2019
Premiedebiteuren	56	51
Voorziening dubieuze debiteuren	-4	-5
Te vorderen claims herverzekeraar	180	-
Nog te factureren premies	21	36
Vordering op herverzekeraar inzake IBNR	688	232
Rekening courant Kring Premie	6	-
Vordering inkomende waardeoverdracht	-	1
Overige vorderingen	124	-
	<u>1.071</u>	<u>315</u>

Bij de waardering van vorderingen wordt rekening gehouden met het risico van oninbaarheid door hiervoor een voorziening in aftrek te brengen op het saldo van de uitstaande vorderingen. Voor gelijksoortige posten met gelijksoortige risico's wordt gezamenlijk een schatting gemaakt van verliezen en risico's op balansdatum. Deze systematiek om de voorziening vast te stellen wordt gerekend tot de statische methode.

Alle vorderingen hebben een resterende looptijd van korter dan één jaar.

3. Overige activa

	31-12-2020	31-12-2019
Liquide middelen	<u>2.020</u>	<u>356</u>

Onder de liquide middelen zijn opgenomen kasmiddelen en banktegoeden die onmiddellijk dan wel op korte termijn opeisbaar zijn. Bankrekeningen die beheerd worden door de vermogensbeheerder zijn onder de overige beleggingen opgenomen.

Er zijn geen kredietfaciliteiten van toepassing.

PASSIVA

4. Reserves

	31-12-2020	31-12-2019
Algemene reserve	-2.495	-276

Mutatieoverzicht eigen vermogen

	Algemene reserve
Stand per 1 januari 2020	-276
Uit bestemming saldo van baten en lasten	-2.219
Stand per 31 december 2020	-2.495
	Algemene reserve
Stand per 1 januari 2019	93
Uit bestemming saldo van baten en lasten	-369
Stand per 31 december 2019	-276

	31-12-2020		31-12-2019	
	In %		In %	
Solvabiliteit				
Pensioenvermogen	21.861	89,8	7.800	96,6
Af: technische voorzieningen	24.356	100,0	8.076	100,0
Eigen vermogen	-2.495	-10,2	-276	-3,4
Af: vereist eigen vermogen	2.818	11,6	1.091	13,5
Vrij vermogen	-5.313	-21,8	-1.367	-16,9
Minimaal vereist eigen vermogen	1.275	5,2	420	5,2
Actuele dekkingsgraad		89,8		96,6
Beleidsdekkingsgraad		89,4		101,3
Reële dekkingsgraad		72,3		80,0

Voor het bepalen van het vereist eigen vermogen (de solvabiliteitstoets) maakt het fonds gebruik van het standaardmodel van DNB. Het bestuur acht het gebruik van het standaardmodel passend voor de risico's van het fonds. De uitkomsten van de solvabiliteitstoets zijn opgenomen onder toelichting "Risicobeheer en derivaten".

De actuele dekkingsgraad is als volgt berekend: (Totale activa -/- kortlopende schulden) / Technische voorzieningen * 100%.

De beleidsdekkingsgraad is het gemiddelde van de actuele dekkingsgraden van de afgelopen 12 maanden. De beleidsdekkingsgraad is bepalend voor de financiële positie van het fonds.

Als de beleidsdekkingsgraad lager is dan de minimaal vereiste dekkingsgraad, dan bevindt het fonds zich in een situatie van dekkingstekort. Als de beleidsdekkingsgraad lager is dan de vereiste dekkingsgraad, maar wel tenminste gelijk is aan de minimaal vereiste dekkingsgraad, dan bevindt het fonds zich in een situatie van reservetekort.

In de reële dekkingsgraad wordt de verwachte stijging van de prijzen meegenomen als pensioenverplichting. Een reële dekkingsgraad van 100% wil zeggen dat de kring volledige toeslag kan verlenen op basis van de (verwachte) prijsinflatie conform een toekomstbestendig toeslagbeleid. Een toekomstbestendig toeslagbeleid houdt in:

1. Toeslag kan verleend worden vanaf een beleidsdekkingsgraad van 110%.
2. Toeslagverlening is alleen toegestaan als er voldoende vermogen is om deze toeslag naar verwachting ook in de toekomst te kunnen verlenen.

De solvabiliteit van het fonds is niet toereikend. Er is sprake van een dekkingstekort.

Het verloop van de actuele dekkingsgraad is als volgt:

	2020	2019
	%	%
Dekkingsgraad per 1 januari	96,6	103,2
Premie	0,7	1,5
Uitkeringen	-	-
Toeslagverlening	-	-
Verandering van de rentetermijnstructuur	-31,8	-34,4
Rendement op beleggingen	26,9	30,3
Overige oorzaken	-1,6	-0,7
Kruisefect	-1,0	-3,3
Dekkingsgraad per 31 december	89,8	96,6

Herstelplan

Op basis van het FTK moet een pensioenfonds een herstelplan opstellen indien de beleidsdekkingsgraad lager is dan de vereiste dekkingsgraad.

Op basis van de actualisatie van het herstelplan die begin 2021 is uitgevoerd blijkt dat het fonds geen aanvullende maatregelen nodig heeft om binnen de gestelde termijn uit herstel te komen. Naar verwachting zal de beleidsdekkingsgraad eind 2029 hoger zijn dan de vereiste dekkingsgraad.

5. Technische voorzieningen voor risico fonds

	31-12-2020	31-12-2019
Specificatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico fonds:		
Voorziening pensioenverplichtingen	24.356	8.076

Mutatieoverzicht technische voorzieningen

	2020	2019
Stand per 1 januari	8.076	2.871
Pensioenopbouw	11.333	3.723
Rentetoevoeging	-64	-15
Onttrekking voor pensioenuitkeringen	-35	-2
Wijziging uit hoofde van pensioenuitvoeringskosten	248	82
Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten	806	24
Wijziging marktrente	3.968	1.437
Wijziging actuariële uitgangspunten	-62	1
Overige wijzigingen	86	-45
Stand per 31 december	24.356	8.076

Specificatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico fonds:

	31-12-2020		31-12-2019	
	Aantal		Aantal	
Deelnemers	1.566	21.740	620	7.245
Gewezen deelnemers	275	1.654	84	491
Pensioentrekkenden	7	268	4	71
Schadereserve	-	6	-	-
IBNR	-	688	-	232
Additionele reservering*	-	-	-	37
	1.848	24.356	708	8.076

Naar hun aard hebben de technische voorzieningen in het algemeen een langlopend karakter.

* De additionele reservering betreft mutaties die na het sluiten van de administratie zijn verwerkt.

Korte beschrijving van de pensioenregeling

De pensioenregeling is een middelloonregeling.

Daarbinnen is een verzameling van pensioensoorten beschikbaar die complementair zijn aan elkaar zodat geen sprake is van dubbele dekkingen. Onderstaand worden de pensioensoorten en varianten weergegeven.

1. Ouderdomspensioen: verplicht af te nemen, op opbouwbasis
2. Partnerpensioen: verplicht af te nemen, onbepaalde partner, keuze: op risicobasis of opbouwbasis
3. Wezenpensioen: verplicht af te nemen, onbepaald kind, keuze: op risicobasis of opbouwbasis
4. ANW-hiaatpensioen: keuze: verplicht of vrijwillig af te nemen
5. Premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid voor de premies van alle bovengenoemde vormen: verplicht af te nemen

De pensioenrichtleeftijd is 68 jaar.

Flexibilisering is mogelijk binnen de wettelijke grenzen en betreft:

- Vervroeging; de deelnemer kan in overleg met de werkgever verzoeken het pensioen eerder in te laten gaan. Dit kan vanaf 5 jaar voor de AOW-gerechtigde leeftijd.
- Uitstellen; de deelnemer kan verzoeken het pensioen later in te laten gaan als hij een actief dienstverband heeft. Dit kan tot 5 jaar na de AOW-gerechtigde leeftijd.
- Hoog-laag constructie; de deelnemer kan kiezen de eerste periode een hogere uitkering te ontvangen. Dit kan de eerste 5 jaar of de eerste 10 jaar betreffen. De verhouding tussen de hoge en de lage uitkering is 100:75.
- Uitrusten; de deelnemer kan het partnerpensioen op opbouwbasis uitrusten tegen een hoger ouderdompensioen. Ook kan de deelnemer zijn ouderdompensioen uitrusten tegen een (hoger) partnerpensioen. Hierbij mag het partnerpensioen niet meer bedragen dan 70% van het ouderdompensioen.
- Deeltijdpensioen; de deelnemer kan in overleg met de werkgever een gedeelte van het pensioen laten ingaan en voor het resterende deel een actief dienstverband op deeltijdbasis houden.

De Werkgever maakt per pensioensoort (met uitzondering van premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid) een keuze, zoals hierboven weergegeven. Verder worden de regelingskenmerken (franchises en opbouwpercentages) vastgelegd alsmede de wijze van aanpassing van deze regelingskenmerken.

Toeslagverlening

De toeslagverlening op pensioenaanspraken en pensioenrechten is voorwaardelijk. Voor deze voorwaardelijke toeslagverlening is geen reserve gevormd en wordt geen premie betaald. De toeslagverlening wordt uit beleggingsrendement gefinancierd.

Toeslagverlening vindt plaats volgens de methode van toekomstbestendige toeslagverlening. Dit betekent dat toeslagverlening mogelijk is bij een dekkingsgraad hoger dan 110%. Bij een dekkingsgraad tussen de 110% en de bovengrens behorende bij toekomstbestendige toeslagverlening vindt toeslagverlening naar rato plaats. Bij een dekkingsgraad boven de bovengrens vindt volledige toeslagverlening plaats.

In 2020 is besloten om per 1 januari 2021 geen toeslag te verlenen.

6. Overige schulden en overlopende passiva

	31-12-2020	31-12-2019
Vooruitgefactureerde premies	1.026	373
Te verrekenen herverzekeringspremie's	830	260
Rekening courant Kring Centraal Beheer APF	17	36
Te betalen overige kosten	1	-
Uitkeringen	11	-
Waardeoverdracht	22	-
	<u>1.907</u>	<u>669</u>

Alle schulden hebben een resterende looptijd van korter dan één jaar.

Risicobeheer en derivaten

Solvabiliteitsrisico

Het fonds wordt bij het beheer van de pensioenverplichtingen en de financiering daarvan geconfronteerd met risico's. De belangrijkste doelstelling van het fonds is het nakomen van de pensioentoezeggingen. Voor het realiseren van deze doelstelling wordt gestreefd naar een toereikende solvabiliteit op basis van de reële waarde van de pensioenverplichtingen.

Het belangrijkste risico voor het fonds is het solvabiliteitsrisico, ofwel het risico dat het fonds niet beschikt over voldoende vermogen ter dekking van de pensioenverplichtingen. De solvabiliteit wordt gemeten zowel op basis van algemeen geldende normen als ook naar de specifieke normen welke door de toezichthouder worden opgelegd. Indien de solvabiliteit van het fonds zich negatief ontwikkelt, bestaat het risico dat het fonds de premie voor de onderneming en deelnemers moet verhogen en het risico dat er geen ruimte beschikbaar is voor een eventuele toeslag van opgebouwde pensioenrechten. In het uiterste geval kan het noodzakelijk zijn dat het fonds verworven pensioenaanspraken en pensioenrechten moet verminderen.

	31-12-2020	31-12-2019
Het tekort op FTK-grondslagen is als volgt:		
Technische voorzieningen	24.356	8.076
Buffers:		
S1 Renterisico	146	206
S2 Risico zakelijke waarden	1.887	674
S3 Valutarisico	568	194
S4 Grondstoffenrisico	357	120
S5 Kredietrisico	834	325
S6 Verzekeringstechnisch risico	1.086	368
S7 Liquiditeitsrisico	-	-
S8 Concentratierisico	-	-
S9 Operationeel risico	-	-
S10 Actief beheerrisico	375	127
Diversificatie effect	-2.435	-923
Totaal S (vereiste buffers)	2.818	1.091
Vereist vermogen (artikel 132 Pensioenwet)	27.174	9.167
Pensioenvermogen (totaal activa - schulden)	21.861	7.800
Tekort/Tekort	-5.313	-1.367

Het fonds heeft ter afdekking van risico's derivatencontracten afgesloten. Hiermee is bij het bepalen van de vereiste buffers rekening gehouden. Bij de berekening van de buffers past het fonds het standaardmodel van DNB toe, waarbij uitgegaan wordt van het vereist vermogen in evenwichtssituatie, gebaseerd op de strategische asset mix.

Beleid en risicobeheer

Het bestuur beschikt over een aantal beleidsinstrumenten ten behoeve van het beheersen van deze risico's. Deze beleidsinstrumenten betreffen:

- beleggingsbeleid;
- premiebeleid;
- herverzekeringsbeleid;
- toeslagbeleid.

De keuze en toepassing van beleidsinstrumenten vindt plaats na uitvoerige analyses ten aanzien van te verwachten ontwikkelingen van de verplichtingen en de financiële markten. Daarbij wordt onder meer gebruikgemaakt van ALM-studies. Een ALM-studie is een analyse van de structuur van de pensioenverplichtingen en van verschillende beleggingsstrategieën en de ontwikkeling daarvan in diverse economische scenario's.

De uitkomsten van deze analyses vinden hun weerslag in jaarlijks door het bestuur vast te stellen beleggingsrichtlijnen als basis voor het uit te voeren beleggingsbeleid. De beleggingsrichtlijnen geven normen en limieten aan waarbinnen de uitvoering van het beleggingsbeleid moet plaatsvinden. Ze zijn gericht op het beheersen van de belangrijkste (beleggings)risico's. Bij de uitvoering van het beleggingsbeleid wordt gebruik gemaakt van derivaten. Onderstaande uitwerking van de risico's is gebaseerd op de feitelijke standen per ultimo verslagjaar.

S1 Renterisico

Het renterisico is het risico dat de waarden van de vastrentende waarden en de pensioenverplichtingen wijzigen als gevolg van veranderingen in de marktrente.

De rentegevoeligheid kan worden gemeten door middel van de duration. De duration is de (met de contante waarde van de kasstromen) gewogen gemiddelde resterende looptijd in jaren. De duration geeft aan hoeveel procent bij benadering de reële waarde verandert bij een parallelle verschuiving van de rentecurve met 1 procentpunt. Een hoge duration geeft een hoge gevoeligheid voor veranderingen in de rente weer.

	31-12-2020		31-12-2019	
	Balanswaarde	Duration	Balanswaarde	Duration
Vastrentende waarden (voor derivaten)	6.436	3,6	4.067	4,7
Totaal beleggingen (na derivaten)	20.677	25,9	7.798	21,5
Technische voorzieningen	24.356	29,9	8.076	27,7

Op balansdatum is de duration van de beleggingen aanzienlijk korter dan de duration van de verplichtingen. Er is daarom sprake van een zogenaamde "duration-mismatch". Dit betekent dat bij een rentestijging de waarde van de beleggingen minder snel daalt dan de waarde van de verplichtingen (bij toepassing van de reële marktrentestructuur), waardoor de dekkingsgraad stijgt. Bij een rentedaling zal de waarde van de beleggingen minder snel stijgen dan de waarde van de verplichtingen, waardoor de dekkingsgraad daalt.

Het beleid van het fonds is gericht op het verkleinen van de "duration-mismatch". Dit wordt gerealiseerd door het kopen van meer langlopende obligaties in plaats van aandelen (aandelen hebben per definitie een duration van nul), binnen de portefeuille kortlopende obligaties vervangen door langlopende obligaties of door middel van renteswaps of swaptions. Bij een renteswap wordt een vaste lange rente geruild tegen een variabele korte rente. Het fonds ontvangt in dit geval een lange rente, vergelijkbaar met de kasstroom van een langlopende obligatie en betaalt daarvoor een variabele korte rente (bijvoorbeeld Euribor). Hierdoor wordt de "duration-mismatch" verkleind, maar het fonds wordt wel afhankelijk van de ontwikkeling van de korte rente die het fonds aan de tegenpartij betaalt. Bij het afsluiten van een swap kunnen dus mismatchrisico's worden afgedekt en worden nieuwe risico's geïntroduceerd die gepaard gaan met dit soort instrumenten (zoals liquiditeit, tegenpartij en juridisch risico).

De samenstelling van de vastrentende waarden naar looptijd is als volgt:

	31-12-2020		31-12-2019	
	In %		In %	
Resterende looptijd < 1 jaar	490	7,6	380	9,3
Resterende looptijd > 1 en < 5 jaar	1.772	27,5	1.200	29,5
Resterende looptijd > 5 jaar	4.174	64,9	2.487	61,2
	<u>6.436</u>	<u>100,0</u>	<u>4.067</u>	<u>100,0</u>

S2 Risico zakelijke waarden

Het risico zakelijke waarden of prijsrisico is het risico van waardeveranderingen door de ontwikkeling van marktprijzen, die wordt veroorzaakt door factoren gerelateerd aan een individuele belegging, de uitgevende instelling of generieke factoren. Omdat alle beleggingen worden gewaardeerd tegen reële waarde waarbij waardeveranderingen onmiddellijk in het saldo van baten en lasten worden verwerkt, zijn alle wijzigingen in marktomstandigheden direct zichtbaar in het beleggingsresultaat. Het prijsrisico wordt gemitigeerd door diversificatie.

	31-12-2020		31-12-2019	
	In %		In %	
Specificatie vastgoedbeleggingen naar regio:				
Europa	300	20,9	386	76,0
Noord-Amerika	793	55,1	93	18,3
Azië-Pacific	285	19,9	19	3,7
Australazië	53	3,7	10	2,0
Emerging Markets	5	0,4	-	-
	<u>1.436</u>	<u>100,0</u>	<u>508</u>	<u>100,0</u>

	31-12-2020		31-12-2019	
	In %		In %	
Specificatie aandelen naar sector:				
Financiële instellingen (w.o. banken en verzekeraars)	409	9,9	99	7,0
Energie	46	0,9	21	1,4
Industrie	530	12,8	112	7,9
Technologie	1.059	25,6	253	17,9
Gezondheidszorg	597	14,4	161	11,4
Telecommunicatie	277	6,7	76	5,4
Basismaterialen	189	4,6	47	3,3
Handel	775	18,7	218	15,4
Nutsbedrijven	98	2,4	66	4,7
Diversen	165	4,0	362	25,6
	<u>4.145</u>	<u>100,0</u>	<u>1.415</u>	<u>100,0</u>

De verdeling naar sector ultimo 2020 is uitgebreider dan in 2019. De vergelijkende cijfers 2019 zijn hierop aangepast.

	31-12-2020		31-12-2019	
	In %		In %	
Specificatie aandelen naar regio:				
Europa	798	19,3	323	22,8
Noord-Amerika	2.123	51,1	658	46,5
Azië-Pacific	331	8,0	108	7,6
Australazië	81	2,0	28	2,0
Emerging Markets	812	19,6	298	21,1
	<u>4.145</u>	<u>100,0</u>	<u>1.415</u>	<u>100,0</u>

S3 Valutarisico

Het valutarisico is het risico dat de waarde van een financieel instrument zal fluctueren als gevolg van veranderingen in valutawisselkoersen.

De vreemde valutapositie voor en na afdekking door valutaderivaten is als volgt weer te geven:

	Positie voor afdekking	Valuta- derivaten	Nettopositie na afdekking 2020	Nettopositie na afdekking 2019
Euro	14.926	3.894	18.820	7.184
Amerikaanse Dollar	3.033	-2.973	60	61
Britse Pond	180	-161	19	-1
Japanse Yen	445	-307	138	19
Hong Kong Dollar	287	-77	210	67
Canadese Dollar	97	-106	-9	-3
Australische Dollar	62	-92	-30	5
Zwitserse Frank	144	-85	59	27
Zweedse Kroon	158	-50	108	6
Deense Kroon	65	-	65	-
Singapore Dollar	68	-43	25	1
Overige	1.212	-	1.212	432
	<u>20.677</u>	<u>-</u>	<u>20.677</u>	<u>7.798</u>

De valutaderivaten zijn onderdeel van de beleggingscategorie waarin deze ter afdekking van het valutarisico zijn opgenomen.

S4 Grondstoffenrisico

Het grondstoffenrisico is het risico van waardeveranderingen van beleggingen in grondstoffen of instrumenten die gevoelig zijn voor waardeveranderingen in grondstoffen (commodities).

Het grondstoffenrisico wordt bepaald aan de hand van een daling van de waarde van de beleggingen in grondstoffen met 35%. Ter afdekking van het grondstoffenrisico wordt door het fonds een buffer aangehouden.

S5 Kredietrisico

Het kredietrisico is het risico van financiële verliezen voor het fonds als gevolg van faillissement of betalingsonmacht van tegenpartijen waarop het fonds (potentiële) vorderingen heeft. Hierbij kan onder meer worden gedacht aan partijen die obligatieleningen uitgeven, banken waar deposito's worden geplaatst, marktpartijen waarmee "Over The Counter (OTC)"-derivatenposities worden aangegaan en aan bijvoorbeeld herverzekeraars.

Een voor beleggingsactiviteiten specifiek onderdeel van kredietrisico is het settlementrisico. Dit heeft betrekking op het risico dat partijen waarmee het fonds transacties is aangegaan niet meer in staat zijn hun tegenprestatie te verrichten, waardoor het fonds financiële verliezen lijdt.

Beheersing vindt plaats door het stellen van limieten aan tegenpartijen op totaalniveau, dat wil zeggen met inachtneming van alle posities die een tegenpartij heeft ten opzichte van het fonds; het vragen van extra zekerheden zoals onderpand en dergelijke bij hypothecaire geldleningen en het uitlenen van effecten; het hanteren van prudente verstrekkingnormen bij hypothecaire geldleningen. Ter afdekking van het settlementrisico wordt door het fonds alleen belegd in markten waar een voldoende betrouwbaar clearing- en settlementstelsel functioneert. Voordat in nieuwe markten wordt belegd, wordt eerst onderzoek gedaan naar de waarborgen op dit gebied. Met betrekking tot OTC-derivaten wordt door het fonds alleen gewerkt met tegenpartijen waarmee ISDA/CSA-overeenkomsten zijn afgesloten, zodat posities van het fonds adequaat worden afgedekt door onderpand. Er wordt gebruik gemaakt van dagelijkse waarderingen.

	31-12-2020		31-12-2019	
	In %		In %	
Specificatie vastrentende waarden naar sector:				
Nederlandse overheidsinstellingen	247	3,8	213	5,2
Buitenlandse overheidsinstellingen	3.571	55,4	2.227	54,7
Financiële instellingen	1.516	23,6	989	24,3
Handel	321	5,0	142	3,5
Basismaterialen	69	1,1	35	0,9
Industrie	154	2,4	61	1,5
Olie en gas	137	2,1	58	1,4
Nutsbedrijven	54	0,8	43	1,1
Technologie	51	0,8	23	0,6
Gezondheidszorg	101	1,6	75	1,8
Telecommunicatie	62	1,0	76	1,9
Andere instellingen	153	2,4	125	3,1
	6.436	100,0	4.067	100,0

De verdeling naar sector ultimo 2020 is uitgebreider dan in 2019. De vergelijkende cijfers 2019 zijn hierop aangepast.

	31-12-2020		31-12-2019	
	In %		In %	
Specificatie vastrentende waarden naar regio:				
Mature markets	5.368	83,4	3.683	90,6
Emerging Markets	1.068	16,6	384	9,4
	6.436	100,0	4.067	100,0

Ten aanzien van de kredietwaardigheid van de debiteuren van de vastrentende portefeuille kan het volgende overzicht worden gegeven:

	31-12-2020		31-12-2019	
		In %		In %
AAA	1.710	26,5	1.159	28,5
AA	2.032	31,6	1.348	33,1
A	445	6,9	400	9,8
BBB	1.069	16,6	666	16,4
BB	413	6,4	165	4,1
B	312	4,9	134	3,3
< B	120	1,9	34	0,8
Geen rating	335	5,2	161	4,0
	6.436	100,0	4.067	100,0

S6 Verzekeringstechnisch risico

Langlevenrisico

Het langlevenrisico is het risico dat deelnemers langer blijven leven dan gemiddeld verondersteld wordt bij de bepaling van de technische voorziening. Als gevolg hiervan volstaat de opbouw van het pensioenvermogen niet voor de uitkering van de pensioenverplichting.

Door toepassing van CBS Bevolkingsprognose 2020-2060 met adequate correcties voor ervaringssterfte is het langlevenrisico nagenoeg geheel verdisconteerd in de waardering van de pensioenverplichtingen.

Overlijdensrisico

Het overlijdensrisico betekent dat het fonds in geval van overlijden mogelijk een nabestaandenpensioen moet toekennen waarvoor door het fonds geen voorzieningen zijn getroffen. Dit risico kan worden uitgedrukt in risicokapitalen. Het fonds heeft het overlijdensrisico herverzekerd.

Arbeidsongeschiktheidsrisico

Het arbeidsongeschiktheidsrisico betreft het risico dat het fonds voorzieningen moet treffen voor premievrijstelling bij invaliditeit en het toekennen van een arbeidsongeschiktheidspensioen (indien van toepassing). Voor dit risico wordt jaarlijks een risicopremie in rekening gebracht. Het verschil tussen de risicopremie en de werkelijke kosten wordt verwerkt via het resultaat. De actuariële uitgangspunten voor de risicopremie worden periodiek herzien. Het fonds heeft het arbeidsongeschiktheidsrisico herverzekerd.

S7 Liquiditeitsrisico

Het liquiditeitsrisico is het risico dat beleggingen niet tijdig en/of niet tegen een aanvaardbare prijs kunnen worden omgezet in liquide middelen. Hierdoor kan het fonds op korte termijn niet aan zijn verplichtingen voldoen. Waar de overige risicomponenten vooral de langere termijn betreffen (solvabiliteit), gaat het hierbij om de kortere termijn. Dit risico wordt beheerst door in het strategische en tactische beleggingsbeleid voldoende ruimte aan te houden voor de liquiditeitsposities. Er wordt eveneens rekening gehouden met de directe beleggingsopbrengsten en andere inkomsten zoals premies. Betreffende het liquiditeitsrisico wordt vermeld dat het fonds in haar beleggingsportefeuille over voldoende obligaties beschikt die onmiddellijk zonder waardeverlies verkocht kunnen worden om eventuele onvoorziene uitstroom van geldmiddelen te financieren. Op basis hiervan heeft het bestuur besloten geen buffer voor liquiditeitsrisico aan te houden.

S8 Concentratierisico

Als een kring een gediversifieerde beleggingsportefeuille aanhoudt, mag de gevoeligheid van het eigen vermogen voor concentratierisico in het DNB-standaardmodel gelijk worden gesteld aan 0%. Omdat bij de kring sprake is van een gediversifieerde beleggingsportefeuille heeft het bestuur besloten geen buffer voor concentratierisico aan te houden.

S9 Operationeel risico

Het operationeel risico is het risico van een onjuiste afwikkeling van transacties, fouten in de verwerking van gegevens, het verloren gaan van informatie, fraude en dergelijke. Dergelijke risico's worden door het fonds beheerst door het stellen van hoge kwaliteitseisen aan de organisaties die bij de uitvoering betrokken zijn op gebieden zoals interne organisatie, procedures, processen en controles, kwaliteit geautomatiseerde systemen, enzovoorts. Deze kwaliteitseisen worden periodiek getoetst door het bestuur. Aangezien hiermee sprake is van adequate beheersing houdt het fonds hiervoor geen buffer aan.

Systeemrisico

Het systeemrisico betreft het risico dat het mondiale financiële systeem (de internationale markten) niet langer naar behoren functioneert waardoor beleggingen van het fonds niet langer verhandelbaar zijn en zelfs, al dan niet tijdelijk, hun waarde kunnen verliezen. Net als voor andere marktpartijen, is dit risico voor het fonds niet beheersbaar.

S10 Actief beheerrisico

Het actief beheerrisico heeft betrekking op de ruimte om bij de uitvoering van het beleggingsbeleid af te wijken van de strategisch nageleefde portefeuille. De mate van actief beheer is bepaald aan de hand van de tracking error ten opzichte van de voor de portefeuille vastgestelde benchmark.

Belangrijke gebeurtenissen na balansdatum

Nieuwe (gewijzigde) UFR methodiek geldend vanaf 1 januari 2021

Vanaf 2021 wordt de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur gebaseerd op een nieuwe UFR (ultimate forward rate). De nieuwe UFR parameters worden vanaf 1 januari 2021 in vier gelijke stappen ingevoerd. Met de stapsgewijze invoering zullen de nieuwe UFR parameters begin 2024 volledig zijn ingevoerd. DNB zal de rentetermijnstructuur in de periode tot 1 januari 2024 baseren op een gewogen gemiddelde van de rentetermijnstructuur op basis van de huidige en de nieuwe UFR-parameters, waarbij de gewichten jaarlijks op 1 januari met gelijke stappen aangepast worden. Deze stapsgewijze invoering zorgt ervoor dat het effect van de nieuwe UFR-methode op de dekkinggraden van pensioenfondsen zich geleidelijk in de tijd materialiseert.

De technische voorziening ultimo 2020 is gebaseerd op de per 31 december 2020 door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur voor pensioenfondsen, gebaseerd op de huidige UFR parameters. Als de technische voorziening ultimo 2020 reeds gebaseerd zou zijn op de nieuwe UFR parameters die van toepassing zijn in 2021 dan zou de technische voorziening €25.068 bedragen. De actuele dekkingsgraad zou dan 87,2% bedragen. Bij toepassing van de UFR parameters die gelden in 2024, zou de technische voorziening €27.553 bedragen en de actuele dekkingsgraad 79,3%.

6 TOELICHTING OP DE STAAT VAN BATEN EN LASTEN

(x € 1.000)

7. Premiebijdragen voor risico fonds (van werkgevers en werknemers)

	2020	2019
Premiebijdragen basisregeling	11.603	4.070
Premiebijdragen excedentregeling	373	196
	<u>11.976</u>	<u>4.266</u>

De kostendeekkende, gedempte kostendeekkende en feitelijke premie volgens artikel 130 van de Pensioenwet zijn als volgt:

	2020	2019
Kostendeekkende premie	13.983	4.611
Gedempte kostendeekkende premie	9.638	3.755
Feitelijke premie	11.976	4.266

De kostendeekkende premie is gebaseerd op de markttrente (nominale rentetermijnstructuur van 31 december 2019 gepubliceerd door DNB). Het bestuur heeft de gedempte premie vastgesteld op het verwacht rendement. De feitelijke premie is in 2020 hoger dan de gedempte kostendeekkende premie.

De samenstelling van de kostendeekkende premie is als volgt:

	2020	2019
Nominaal pensioeninkoop op marktwaarde	12.129	3.966
Opslag voor uitvoeringskosten	217	110
Solvabiliteitsopslag (Vereist Eigen Vermogen)	1.637	535
	<u>13.983</u>	<u>4.611</u>

De samenstelling van de gedempte kostendeekkende premie is als volgt:

	2020	2019
Nominaal pensioeninkoop op marktwaarde	5.829	2.295
Opslag voor uitvoeringskosten	217	110
Solvabiliteitsopslag (Vereist Eigen Vermogen)	787	310
Toeslagen	2.805	1.040
	<u>9.638</u>	<u>3.755</u>

De samenstelling van de feitelijke premie is als volgt:

	2020	2019
Actuarieel benodigde koopsom	7.572	3.000
Risicokoopsom overlijden	606	182
Risicokoopsom premievrijstelling	456	153
Opslag voor uitvoeringskosten	217	110
Solvabiliteitsopslag (Vereist Eigen Vermogen)	787	310
Beschikbaar voor vorming algemene middelen	2.338	511
	<u>11.976</u>	<u>4.266</u>

In de premie is €28 (2019: €36) opgenomen als vergoeding voor wettelijke wijzigingen.

8. Beleggingsresultaten voor risico pensioenfondsen

2020	Directe beleggings-opbrengsten	Indirecte beleggings-opbrengsten	Kosten van vermogens-beheer	Totaal
Module Rendement	-	510	-	510
Module Rente	12	62	-	74
Module Inflatie	-	135	-	135
Overlay fondsen	-	1.389	-	1.389
Kosten vermogensbeheer	-	-	-10	-10
Liquide middelen	-1	-	-	-1
	<u>11</u>	<u>2.096</u>	<u>-10</u>	<u>2.097</u>
2019	Directe beleggings-opbrengsten	Indirecte beleggings-opbrengsten	Kosten van vermogens-beheer	Totaal
Module Rendement	-	212	-	212
Module Rente	8	24	-	32
Module Inflatie	-	65	-	65
Overlay fondsen	-	542	-	542
Kosten vermogensbeheer	-	-	-5	-5
Liquide middelen	-	5	-	5
	<u>8</u>	<u>848</u>	<u>-5</u>	<u>851</u>

Het aandeel van het fonds in de beheerkosten die door de vermogensbeheerders ten laste van beleggingsfondsen zijn gebracht is onderdeel van de indirecte beleggingsopbrengsten. Deze bedragen €32 (2019: €11).

De transactiekosten zijn de kosten die gemaakt worden om de effectentransactie tot stand te brengen en uit te voeren. Deze zijn onderdeel van de indirecte beleggingsopbrengsten en bedragen over 2020 €38 (2019: €18).

9. Overige baten

	2020	2019
Compensatie	-	56

De overige baten in boekjaar 2019 omvatten een vergoeding aan de kring vanwege gemist rendement als gevolg van het vertraagd beleggen van een collectieve waardeoverdracht.

10. Pensioenuitkeringen

	2020	2019
Ouderdomspensioen	1	1
Partnerpensioen	4	1
Afkopen	32	-
	37	2

11. Pensioenuitvoeringskosten

	2020	2019
Administratiekosten	186	71
Governance kosten	6	2
Bijdrage wettelijke wijzigingen	28	36
Vergoeding kapitaalverstrekking Achmea	1	1
Interest premiedebiteuren	-3	-
	218	110

12. Mutatie technische voorzieningen voor risico fonds

	2020	2019
Pensioenopbouw	11.333	3.723
Rentetoevoeging	-64	-15
Onttrekking voor pensioenuitkeringen	-35	-2
Wijziging uit hoofde van pensioenuitvoeringskosten	248	82
Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten	806	24
Wijziging marktrente	3.968	1.437
Wijziging actuariële uitgangspunten	-62	1
Overige wijzigingen	86	-45
	16.280	5.205

Pensioenopbouw

Onder pensioenopbouw is opgenomen de actuariel berekende waarde van de diensttijdopbouw. Dit is het effect op de voorziening pensioenverplichtingen van de in het verslagjaar opgebouwde nominale rechten ouderdomspensioen en nabestaandenpensioen. Verder is hierin begrepen het effect van de individuele salarisontwikkeling.

Rentetoevoeging

De voorziening pensioenverplichtingen is in het boekjaar opgerent met -0,324% (2019: -0,235%). Dit is de éénjaarsrente uit de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur per 31 december 2019.

Onttrekking voor pensioenuitkeringen

Verwachte toekomstige pensioenuitkeringen worden vooraf actuariael berekend en opgenomen in de voorziening pensioenverplichtingen. De onder dit hoofd opgenomen afname van de voorziening betreft het bedrag dat vrijkomt ten behoeve van de financiering van de uitbetaling van pensioenen van de verslagperiode.

Wijziging uit hoofde van pensioenuitvoeringskosten

Verwachte toekomstige pensioenuitvoeringskosten (in het bijzonder excassokosten) worden vooraf actuariael berekend en opgenomen in de voorziening pensioenverplichtingen. De onder dit hoofd opgenomen afname van de voorziening betreft het bedrag dat vrijkomt ten behoeve van de financiering van de verwachte uitvoeringskosten in de verslagperiode.

Wijziging markttrente

Jaarlijks wordt per 31 december de actuele waarde van de technische voorzieningen herrekend door toepassing van de actuele rentetermijnstructuur. Het effect van de verandering van de rentetermijnstructuur wordt hieronder verantwoord.

Wijziging actuariële uitgangspunten

De actuariële grondslagen en/of methoden worden periodiek beoordeeld en mogelijk herzien ten behoeve van de berekening van de actuele waarde van de pensioenverplichtingen. Hierbij wordt gebruik gemaakt van interne en externe actuariële deskundigheid. Dit betreft onder meer de vergelijking van veronderstellingen ten aanzien sterfte, langlevens en arbeidsongeschiktheid met werkelijke waarnemingen voor zowel de gehele bevolking als specifiek voor de populatie van het pensioenfonds.

Uit het jaar is het fonds overgegaan op nieuwe grondslagen. De overgang betreft de overstap naar de CBS Bevolkingsprognose 2020-2060 (2019: CBS Bevolkingsprognose 2019-2060) gecorrigeerd met WT0617 ervaringssterfte (2019: MWT0715). Het resultaat van deze wijziging is reeds opgenomen in de Technische Voorziening per 31 december 2020, die daardoor afneemt met €70. Primo 2020 is de inkomensklasse voor individuele deelnemers gewijzigd. Als een salaris of leeftijd wijzigt kan een deelnemer in een andere inkomensklasse komen. Voor elke inkomensklasse geldt een andere reservering. Dit leidt tot een toename van de technische voorziening met €8. De hiervoor benoemde vrijval als gevolg van de nieuwe grondslagen zijn opgenomen in het verloop van de technische voorzieningen en worden via de staat van baten en lasten als "Wijziging actuariële uitgangspunten" in het verslagjaar verantwoord.

Overige wijzigingen

	2020	2019
Resultaat op kanssystemen:		
Resultaat op sterfte	139	-9
Resultaat op arbeidsongeschiktheid	-52	-36
Resultaat op mutaties	-1	-
	<u>86</u>	<u>-45</u>

13. Saldo overdrachten van rechten voor risico fonds

	2020	2019
Inkomende waardeoverdrachten	-845	-24
Uitgaande waardeoverdrachten	36	-
	<u>-809</u>	<u>-24</u>

Dit betreft de ontvangst van of betaling aan fonds of pensioenverzekeraar van respectievelijk de vorige of nieuwe werkgever van de contante waarde van premievrije pensioenaanspraken van deelnemers die tot de ontslagdatum zijn opgebouwd. De ontvangen koopsommen worden aangewend voor de inkoop van extra dienstjaren.

Wijziging technische voorziening inzake overdracht van rechten:

- toevoeging aan de technische voorzieningen
- onttrekking aan de technische voorzieningen

2020	2019
835	24
-29	-
<u>806</u>	<u>24</u>

Het resultaat op de waardeoverdrachten is als volgt:

- overgenomen pensioenverplichting
- overgedragen pensioenverplichting

2020	2019
10	-
-7	-
<u>3</u>	<u>-</u>

14. Herverzekeringen

Herverzekeringspremies overlijden
Herverzekeringspremies arbeidsongeschiktheid
Totaal premies
Claims met betrekking tot herverzekerd nabestaandenpensioen
Claims met betrekking tot premievrijstelling arbeidsongeschiktheid
Mutatie IBNR schades toekomstige arbeidsongeschiktheid
Totaal uitkeringen

2020	2019
686	207
514	174
<u>1.200</u>	<u>381</u>
-174	-
-6	-
<u>-456</u>	<u>-138</u>
<u>-636</u>	<u>-138</u>
<u>564</u>	<u>243</u>

15. Overige lasten

Mutatie voorziening dubieuze debiteuren
Bankrente handelsbanken

2020	2019
-2	5
4	1
<u>2</u>	<u>6</u>

Kring Koopkracht

Financiële verantwoording 2020

1 BALANS PER 31 DECEMBER

(na voorgestelde bestemming van het saldo van baten en lasten)

(x € 1.000)

		2020	2019
ACTIVA			
Beleggingen voor risico fonds	(1)	21.930	11.829
Vorderingen en overlopende activa	(2)	1.580	1.397
Overige activa	(3)	1.467	584
		<u>24.977</u>	<u>13.810</u>

PASSIVA

Stichtingskapitaal en reserves	(4)	-1.654	-423
Technische voorzieningen voor risico fonds	(5)	24.855	12.973
Overige schulden en overlopende passiva	(6)	1.776	1.260
		<u>24.977</u>	<u>13.810</u>

(*) De nummering verwijst naar de toelichting

	2020	2019
Dekkingsgraad op basis van FTK (in %)		
Actuele dekkingsgraad	93,3	96,7
Beleidsdekkingsgraad	89,2	100,9

2 STAAT VAN BATEN EN LASTEN

(x € 1.000)

		2020	2019
BATEN			
Premiebijdragen voor risico fonds (van werkgevers en werknemers)	(7)	8.447	7.018
Beleggingsresultaten voor risico pensioenfonds	(8)	1.882	1.202
		<u>10.329</u>	<u>8.220</u>
LASTEN			
Pensioenuitkeringen	(9)	26	11
Pensioenuitvoeringskosten	(10)	134	127
Mutatie technische voorzieningen voor risico fonds	(11)		
Pensioenopbouw		7.116	6.056
Toeslagen		-	17
Rentetoevoeging		-65	-23
Onttrekking voor pensioenuitkeringen		-27	-11
Wijziging uit hoofde van pensioenuitvoeringskosten		154	132
Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten		129	19
Wijziging marktrente		4.101	2.357
Wijziging actuariële uitgangspunten		-29	-9
Overige wijzigingen		<u>503</u>	<u>-27</u>
		11.882	8.511
Saldo overdrachten van rechten voor risico fonds	(12)	-148	-17
Herverzekeringen	(13)	-339	283
Overige lasten	(14)	5	2
		<u>11.560</u>	<u>8.917</u>
Saldo van baten en lasten		<u><u>-1.231</u></u>	<u><u>-697</u></u>

(*) De nummering verwijst naar de toelichting

	2020	2019
Bestemming van het saldo van baten en lasten		
Mutatie algemene reserve	<u>-1.231</u>	<u>-697</u>

3 KASSTROOMOVERZICHT

(x € 1.000)

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de directe methode.

	2020	2019
Kasstroom uit pensioenactiviteiten		
Ontvangen premiebijdragen voor risico fonds	9.469	6.525
Ontvangen waardeoverdrachten voor risico fonds	131	43
Betaalde pensioenuitkeringen	-26	-11
Betaalde/ontvangen herverzekeringen	-308	-256
Betaalde pensioenuitvoeringskosten	-160	-101
Overige baten en lasten	-4	-2
	<u>9.102</u>	<u>6.198</u>
Kasstroom uit beleggingsactiviteiten		
Ontvangen inzake verkopen beleggingen	3.857	3.709
Betaald inzake aankopen beleggingen	-11.986	-10.037
Ontvangen directe beleggingsopbrengsten	15	8
Overige ontvangsten en uitgaven inzake beleggingen	-93	-16
Betaalde kosten van vermogensbeheer	-12	-6
	<u>-8.219</u>	<u>-6.342</u>
Mutatie liquide middelen	<u>883</u>	<u>-144</u>
Samenstelling geldmiddelen		
	2020	2019
Liquide middelen per 1 januari	584	728
Mutatie liquide middelen	883	-144
Liquide middelen per 31 december	<u>1.467</u>	<u>584</u>

4 ALGEMENE TOELICHTING

Inleiding

Conform de richtlijnen voor de jaarverslaggeving worden de balans, staat van baten en lasten en het kasstroomoverzicht opgenomen in een separate financiële verantwoording per kring. In deze financiële verantwoording wordt de terminologie gehanteerd zoals voorgeschreven door RJ610. Waar in de financiële verantwoording van de kring de term "fonds" is gebruikt, wordt de desbetreffende kring bedoeld.

Continuïteit

Deze jaarrekening is opgesteld uitgaande van de continuïteitsveronderstelling.

Wijziging grondslagen

Prognosetafel

Conform het beleid van de kring worden de meest recente CBS Bevolkingsprognose en CBS Maatwerktabellen (inkomensklasse-afhankelijke ervaringssterfte) gehanteerd. De kring is in het boekjaar overgegaan van de CBS Bevolkingsprognose 2019-2060 naar de CBS Bevolkingsprognose 2020-2060. Deze sterftekansen zijn gecorrigeerd voor het verschil tussen de gehele Nederlandse bevolking en de deelnemerspopulatie van de kring door toepassing van de MWT617 ervaringssterfte vanaf 31-10-2020.

Dit heeft geleid tot een afname van de technische voorziening van € 63. In 2020 is de inkomensklasse voor individuele deelnemers gewijzigd. Als een salaris of leeftijd wijzigt kan een deelnemer in een andere inkomensklasse komen. Voor elke inkomensklasse geldt een andere reservering. Dit leidt tot een toename van de technische voorziening van € 34. De hiervoor benoemde vrijval als gevolg van de nieuwe grondslagen zijn opgenomen in het verloop van de technische voorzieningen en worden via de staat van baten en lasten als "Wijziging actuariële uitgangspunten" in het verslagjaar verantwoord.

ALGEMENE GRONDSLAGEN

De algemene grondslagen zijn opgenomen in paragraaf 4 van de jaarrekening van Stichting Achmea Algemeen Pensioenfonds.

SPECIFIEKE GRONDSLAGEN

GRONDSLAGEN VOOR DE WAARDERING VAN ACTIVA EN PASSIVA

Beleggingen voor risico fonds

Algemeen

De beleggingen worden gewaardeerd tegen reële waarde. Slechts indien de reële waarde van de beleggingen niet betrouwbaar kan worden vastgesteld, vindt waardering plaats op basis van geamortiseerde kostprijs. Overlopende activa en passiva worden tevens gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs. De liquiditeiten vermogensbeheer worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Het verschil met reële waarde is bij deze activa en passiva in het algemeen gering. Participaties in beleggingspools en -instellingen die gespecialiseerd zijn in een bepaald soort beleggingen, worden gerubriceerd en gewaardeerd volgens de grondslagen voor die onderliggende beleggingen ("look-through"-benadering). Bij gemengde beleggingsfondsen wordt aangesloten bij de hoofdcategorie, bepaald op basis van reële waarde.

Vorderingen en schulden uit beleggingen welke samenhangen met een specifieke beleggingscategorie, worden onder beleggingsdebiteuren dan wel -crediteuren opgenomen in de betreffende beleggingscategorie.

Financiële instrumenten worden gebruikt ter afdekking van beleggingsrisico's en het realiseren van het vastgelegde beleggingsbeleid. De derivatenposities zijn opgenomen als een afzonderlijke beleggingscategorie. Derivaten die deel uitmaken van een beleggingsfonds zijn opgenomen in de beleggingscategorie waarin dit beleggingsfonds is gerubriceerd.

(Reële) waardebepaling

De beleggingen worden gewaardeerd tegen reële waarde. Derivaten worden gewaardeerd op basis van netto contante waardeberekeningen. Bepaalde instrumenten, zoals participaties in beleggingsfondsen, worden gewaardeerd op basis van de intrinsieke waarde. Het is gebruikelijk en mogelijk om de reële waarde binnen een aanvaardbare bandbreedte van schattingen vast te stellen. Slechts indien de reële waarde van beleggingen niet betrouwbaar kan worden vastgesteld, vindt waardering plaats op basis van geamortiseerde kostprijs rekening houdend met mogelijke waardevermindering.

Voor financiële instrumenten, zoals beleggingsvorderingen en -schulden, geldt dat de boekwaarde de reële waarde benadert als gevolg van het korte termijn karakter van de vorderingen en schulden. De boekwaarde van alle activa en de financiële verplichtingen op balansdatum benadert de reële waarde.

Vastgoedbeleggingen

Niet-beursgenoteerde beleggingen in vastgoedfondsen worden gewaardeerd op het aandeel in de reële waarde van de onderliggende beleggingen. Indien de waarderingsgrondslagen van vastgoedfondsen afwijken, wordt de waardering zo mogelijk aangepast aan de waarderingsgrondslagen van het pensioenfonds.

Aandelen

- Beursgenoteerde aandelen zijn gewaardeerd tegen de beurswaarde per balansdatum.
- Niet-beursgenoteerde (participaties in) aandelen(fondsen) zijn gewaardeerd op basis van de intrinsieke waarde.

Vastrentende waarden

Vastrentende waarden zijn gewaardeerd tegen de reële waarde per balansdatum, inclusief opgelopen rente:

- Voor beursgenoteerde vastrentende waarden is dit de beurswaarde per balansdatum.
- Voor niet-beursgenoteerde (participaties in) vastrentende waarden(fondsen) is dit de intrinsieke waarde.

Derivaten

Derivaten worden gewaardeerd tegen reële waarde, te weten de relevante marktnotering of, als die er niet is, de waarde die wordt bepaald met behulp van marktconforme en toetsbare waarderingsmodellen. Voor niet-beursgenoteerde participaties in vastrentende waardenfondsen is dit de intrinsieke waarde, die de reële waarde van de onderliggende beleggingen representeert.

Derivaatcontracten met een negatieve waarde worden in de balans onder de overige schulden en overlopende passiva verantwoord. De valutaderivaten zijn onderdeel van de beleggingscategorie waarin deze ter afdekking van het valutarisico zijn opgenomen.

Overige beleggingen

Overige beleggingen worden gewaardeerd tegen reële waarde. De waardering hiervan geschiedt tegen de intrinsieke waarde, die de reële waarde van de onderliggende beleggingen representeert.

Securities lending

Het fonds participeert niet direct in securities lending. Binnen de beleggingspools kan sprake zijn van securities lending.

Vorderingen en overlopende activa

Vorderingen en overlopende activa zijn bij de eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde. Daarna tegen de geamortiseerde kostprijs (gelijk aan de nominale waarde als er geen sprake is van transactiekosten) onder aftrek van eventuele bijzondere waardeverminderingen, als er sprake is van oninbaarheid.

Overige activa

Onder overige activa zijn liquide middelen opgenomen, voor zover dit onmiddellijk opeisbare banktegoeden zijn. Liquide middelen zijn gewaardeerd tegen nominale waarde.

Liquide middelen uit hoofde van beleggingstransacties zijn opgenomen onder beleggingen.

Reserves

Algemeen

De algemene reserve wordt bepaald door het bedrag dat resteert nadat alle actiefposten en posten van het vreemd vermogen, volgens de van toepassing zijnde waarderingsgrondslagen, in de balans zijn opgenomen. Het saldo van baten en lasten zal toegevoegd of onttrokken worden aan de algemene reserve.

Technische voorzieningen voor risico fonds

Voorziening pensioenverplichtingen voor risico fonds

De voorziening pensioenverplichtingen voor risico fonds wordt gewaardeerd tegen reële waarde conform de grondslagen van het fonds. De reële waarde wordt bepaald op basis van de contante waarde van de beste inschatting van toekomstige kasstromen die samenhangen met de op balansdatum onvoorwaardelijke pensioenverplichtingen. Onvoorwaardelijke pensioenverplichtingen zijn de opgebouwde nominale aanspraken en de onvoorwaardelijke (toeslag)toezeggingen. De contante waarde wordt bepaald met gebruikmaking van de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur.

Bij de berekening van de voorziening pensioenverplichtingen voor risico fonds is uitgegaan van de op balansdatum geldende actuariële en bedrijfstechnische nota (Abtn) en van de over de verstreken deelnemersjaren verworven aanspraken. Jaarlijks wordt door het bestuur besloten of op de opgebouwde pensioenaanspraken toeslagverlening kan worden toegepast. Alle per balansdatum bestaande toeslagbesluiten (ook voor toeslagbesluiten na balansdatum voor zover sprake is van ex ante condities) zijn in de berekening begrepen. Er wordt geen rekening gehouden met toekomstige salarisontwikkelingen.

Bij de berekening van de voorziening wordt rekening gehouden met premievrije pensioenopbouw in verband met invaliditeit op basis van de contante waarde van de toekomstige opbouw waarvoor vrijstelling is verleend wegens arbeidsongeschiktheid.

Bij de bepaling van de actuariële uitgangspunten wordt uitgegaan van voor de toezichthouder acceptabele grondslagen, waarbij rekening wordt gehouden met de voorzienbare trend in overlevingskansen.

De berekeningen zijn uitgevoerd op basis van de volgende actuariële grondslagen en veronderstellingen per 31 december 2020:

Overlevingstafels

De voorziening wordt gebaseerd op de CBS Bevolkingsprognose 2020-2060 (2019: CBS Bevolkingsprognose 2019-2060). De sterftekansen zijn gecorrigeerd voor het verschil tussen de gehele Nederlandse bevolking en de deelnemerspopulatie van de kring door gebruik te maken van correctiefactoren. Deze correctiefactoren zijn gebaseerd op de CBS Maatwerktabels 2006-2017 (2019: CBS Maatwerktabels 2007-2015). De ervaringssterfte is inkomensafhankelijk.

Partnerfrequentie

Voor alle niet-pensioentrekkenden wordt het onbepaalde partnersysteem gehanteerd, met leeftijdsafhankelijke gehuwdheidsfrequenties waarbij de gehuwdheidsfrequentie op 68 jaar op 100% wordt verondersteld. Voor de pensioentrekkenden wordt uitgegaan van het bepaalde partnersysteem (feitelijke burgerlijke staat).

Leeftijdsverschil man-vrouw

De partner van de mannelijke deelnemer wordt drie jaar jonger verondersteld. De partner van de vrouwelijke deelnemer wordt drie jaar ouder verondersteld.

Voorziening voor uitgesteld wezenpensioen

Het latent wezenpensioen wordt gewaardeerd met sterfte. De leeftijdsafhankelijke sterftkans van de hoofddeelnemers wordt toegepast op een veronderstelde volledige uitkeringsduur tot 18 jaar en een halve duur tot 27 jaar in combinatie met een verwacht aantal kinderen en een kans op kinderen per inkomensklasse.

Voorziening voor toekomstige excassokosten

Voor toekomstige administratiekosten is de technische voorziening verhoogd met 2,3%.

Voorziening voor toekomstige pensioenopbouw arbeidsongeschikten (Schadereserve)

De voorziening premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid, de zogenaamde schadereserve, is de voorziening voor bestaande arbeidsongeschikten. Deze voorziening is gelijk aan de contante waarde van de toekomstige premievrijgestelde opbouw voor alle deelnemers die gedeeltelijk dan wel volledig arbeidsongeschikt zijn, rekening houdend met de actuariële grondslagen en veronderstellingen

IBNR

De IBNR-voorziening wordt gelijkgesteld aan de verschuldigde herverzekeringspremies voor het arbeidsongeschiktheidsrisico in de twee voorafgaande jaren. De IBNR bestaat eind 2020 uit de verschuldigde herverzekeringspremies voor het arbeidsongeschiktheidsrisico van 2019 en 2020. Omdat het arbeidsongeschiktheidsrisico volledig is herverzekerd, wordt tegenover de IBNR op de balans een even grote vordering op de herverzekeraar opgenomen.

Overige schulden en overlopende passiva

Overige schulden en overlopende passiva zijn bij de eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde. Daarna tegen de geamortiseerde kostprijs (gelijk aan de nominale waarde als er geen sprake is van transactiekosten).

Dekkingsgraad

De actuele dekkingsgraad van het fonds wordt berekend door op balansdatum het balanstotaal minus de kortlopende schulden te delen op de technische voorzieningen zoals opgenomen in de balans.

De beleidsdekkingsgraad is het gemiddelde van de actuele dekkingsgraad van de afgelopen 12 maanden en is daarmee minder afhankelijk van dagkoersen dan de actuele dekkingsgraad. Onder het FTK is de beleidsdekkingsgraad leidend voor alle beleidsmaatregelen.

De reële dekkingsgraad is gedefinieerd als de verhouding tussen het aanwezige vermogen en de technische voorzieningen waarbij in elk kalenderjaar rekening wordt gehouden met voorwaardelijke toeslagverlening conform het toeslagbeleid. Het gaat hier om de reële dekkingsgraad die in de wet is opgenomen, waarbij de beleidsdekkingsgraad wordt afgezet tegen de dekkingsgraad waarbij de kring volledig kan indexeren, en de lasten van het volledig indexeren vastgesteld worden op de bepaling toekomstbestendig indexeren.

GRONDSLAGEN VOOR DE RESULTAATBEPALING

Algemeen

Baten en lasten zijn toegerekend aan het verslagjaar waarop deze betrekking hebben. De in de staat van baten en lasten opgenomen posten zijn sterk gerelateerd aan de in de balans gehanteerde waarderingsgrondslagen. Zowel gerealiseerde als ongerealiseerde resultaten zijn opgenomen in het resultaat.

Premiebijdragen voor risico fonds (van werkgevers en werknemers)

Onder premiebijdragen wordt verstaan de aan derden in rekening gebrachte c.q. te brengen bedragen voor de in het verslagjaar verzekerde pensioenen onder aftrek van kortingen. Premies zijn toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben.

Beleggingsresultaten

(In)directe beleggingsresultaten zijn toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben.

Directe beleggingsopbrengsten

Directe beleggingsopbrengsten zijn rentebaten en -lasten, dividenden, huuropbrengsten, e.d. Dividend is verantwoord op het moment van betaalbaarstelling.

Indirecte beleggingsopbrengsten

Indirecte beleggingsopbrengsten zijn gerealiseerde en ongerealiseerde waardeveranderingen en valutaresultaten:

- Er is geen onderscheid gemaakt tussen gerealiseerde en ongerealiseerde waardeveranderingen.
- Aankoopkosten zijn verwerkt in de reële waarde van de beleggingen.
- Verkoopkosten zijn verantwoord als onderdeel van de herwaarderingen.

Kosten van vermogensbeheer

Onder kosten van vermogensbeheer worden de externe en de daaraan toegerekende interne kosten verstaan.

Verrekening van kosten

Met de directe en indirecte beleggingsopbrengsten zijn verrekend de aan de opbrengsten gerelateerde transactiekosten, provisies, valutaverschillen, e.d.

Pensioenuitkeringen

Pensioenuitkeringen zijn de aan deelnemers uitgekeerde bedragen inclusief afkopen. De pensioenuitkeringen zijn berekend op actuariële grondslagen en toegerekend aan het verslagjaar waarop deze betrekking hebben.

Pensioenuitvoeringskosten

Pensioenuitvoeringskosten zijn toegerekend aan het verslagjaar waarop deze betrekking hebben.

Mutatie technische voorzieningen voor risico fonds

Pensioenopbouw

Onder pensioenopbouw is opgenomen de actuariële berekende waarde van de diensttijdopbouw. Dit is het effect op de voorziening pensioenverplichtingen van de in het verslagjaar opgebouwde nominale rechten ouderdomspensioen en nabestaandenpensioen. Verder is hierin begrepen het effect van de individuele salarisontwikkeling.

Toeslagen

In 2020 heeft het bestuur besloten om de pensioenen niet te verhogen per 1 januari 2021. Het resultaat op toeslagen is derhalve nihil.

Rentetoevoeging

De pensioenverplichtingen worden contant gemaakt tegen de nominale marktrente op basis van de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur. De voorziening pensioenverplichtingen is in het boekjaar opgerent met -0,324% (2019: -0,235%). Dit is de éénjaarsrente uit de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur per 31 december 2019.

Onttrekking voor pensioenuitkeringen

Verwachte toekomstige pensioenuitkeringen zijn vooraf actuariële berekend en opgenomen in de technische voorzieningen. De afname van de voorzieningen is het bedrag dat vrijkomt voor de financiering van pensioenen in het verslagjaar.

Wijziging uit hoofde van pensioenuitvoeringskosten

Jaarlijks wordt 2,3% van de pensioenopbouw en de inkomende waardeoverdrachten toegevoegd aan de technische voorziening ten behoeve van de pensioenuitvoeringskosten. Daarnaast valt 2,3% van de uitkeringen, afkopen en uitgaande waardeoverdrachten vrij uit de technische voorziening ten behoeve van pensioenuitvoeringskosten (excassokosten).

Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten

Hieronder zijn opgenomen de aan het verslagjaar toe te rekenen overdrachtswaarde van de overgenomen respectievelijk overgedragen pensioenaanspraken met betrekking tot de actuariële waarde.

Wijziging marktrente

Jaarlijks wordt per 31 december de reële waarde van de technische voorzieningen herrekend door toepassing van de actuele rentetermijnstructuur.

Wijziging actuariële uitgangspunten

Mutatie technische voorzieningen uit hoofde van wijziging actuariële uitgangspunten heeft betrekking op onder andere de aanpassing van de CBS Bevolkingsprognose. Voor een verdere toelichting wordt verwezen naar de toelichting in de grondslagen inzake wijziging grondslagen.

Overige wijzigingen

Hieronder zijn opgenomen de mutaties van de technische voorziening met betrekking tot kanssystemen.

Saldo overdrachten van rechten voor risico fonds

Dit is het saldo van overgenomen en overgedragen pensioenaanspraken.

Herverzekeringen

De herverzekeringslasten worden toegerekend aan de periode waarop de herverzekering betrekking heeft.

GRONDSLAGEN KASSTROOMOVERZICHT

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de directe methode:

- Alle ontvangsten en uitgaven zijn hierbij als zodanig gepresenteerd.
- Er is onderscheid gemaakt tussen kasstromen uit pensioen- en beleggingsactiviteiten.

5 TOELICHTING OP DE BALANS

(x € 1.000)

ACTIVA

1. Beleggingen voor risico fonds

Kring Koopkracht belegt in modules en overlayfondsen. Het verloopoverzicht is opgesteld op module en fondsenniveau, omdat de financiële stromen ook op module- en fondsenniveau verlopen.

Op basis van doorkijk op de modules en fondsen tot de onderliggende beleggingen bestaan de modules en fondsen ultimo boekjaar uit onderstaande beleggingscategorieën.

Verloopoverzicht op module en fondsenniveau 2020

	Stand per 1 januari 2020	Aankopen	Verkopen	Overige mutaties	Waarde mutaties	Stand per 31 december 2020
Module Rendement	4.858	3.813	-	-	729	9.400
Module Rente	3.327	2.189	-1.710	-	79	3.885
Module Inflatie	2.254	2.242	-	-	56	4.552
Overlay Fondsen	1.364	3.742	-2.147	-	1.015	3.974
Beleggingsdebiteuren	3	-	-	8	-	11
Liquide middelen	23	-	-	85	-	108
Totaal	11.829	11.986	-3.857	93	1.879	21.930

Verloopoverzicht op module en fondsenniveau 2019

	Stand per 1 januari 2019	Aankopen	Verkopen	Overige mutaties	Waarde- mutaties	Stand per 31 december 2019
Module Rendement	1.651	2.679	-	-	528	4.858
Module Rente	1.116	2.388	-229	-	52	3.327
Module Inflatie	834	1.284	-	-	136	2.254
Overlay Fondsen	682	3.686	-3.480	-	476	1.364
Beleggingsdebiteuren	-	-	-	3	-	3
Liquide middelen	2	-	-	13	8	23
Totaal	4.285	10.037	-3.709	16	1.200	11.829

Belegde waarden per beleggingscategorie per 31 december 2020

	Vastgoed- beleggingen	Aandelen	Vastrentende waarden	Derivaten	Overige beleggingen	Totaal
Module Rendement	-	6.787	2.613	-	-	9.400
Module Rente	-	-	3.885	-	-	3.885
Module Inflatie	1.953	-	1.212	-	1.387	4.552
Overlay Fondsen	-	-	-	3.974	-	3.974
Beleggingsdebiteuren	-	-	11	-	-	11
Liquide middelen	-	-	-	-	108	108
Stand per 31 december 2020	1.953	6.787	7.721	3.974	1.495	21.930

Belegde waarden per beleggingscategorie per 31 december 2019

	Vastgoed- beleggingen	Aandelen	Vastrentende waarden	Derivaten	Overige beleggingen	Totaal
Module Rendement	-	3.465	1.393	-	-	4.858
Module Rente	-	-	3.327	-	-	3.327
Module Inflatie	1.038	-	646	-	570	2.254
Overlay Fondsen	-	-	-	1.364	-	1.364
Beleggingsdebiteuren	-	-	3	-	-	3
Liquide middelen	-	-	-	-	23	23
Stand per 31 december 2019	1.038	3.465	5.369	1.364	593	11.829

Onder derivaten zijn de Overlay Fondsen opgenomen. Aangezien de kring niet de onderliggende belegging in zijn bezit heeft, maar alleen een deelneming in de Overlay Fondsen, is feitelijk de exposure van de kring naar een derivatenbelegging, ongeacht de onderliggende asset categorieën daarin.

De valutaderivaten zijn niet opgenomen onder derivaten. Deze zijn onderdeel van de beleggingscategorie van de pools waarvan zij deel uitmaken.

Reële waarde

Afgezien van de beleggingsvorderingen en -schulden zijn de beleggingen van het fonds gewaardeerd tegen reële waarde. Het is over het algemeen mogelijk en gebruikelijk om de reële waarde binnen een aanvaardbare bandbreedte van schattingen vast te stellen. De boekwaarde van alle activa en de financiële verplichtingen op balansdatum benadert de reële waarde.

Via de modules rendement, inflatie en rente en overlayfondsen wordt belegd in niet-beursgenoteerde beleggingsfondsen, waarbij deze beleggingsfondsen beleggen in vastgoed, aandelen, vastrentende waarden, derivaten en overige beleggingen. Niet aan een beurs genoteerde beleggingsfondsen zijn gewaardeerd tegen de reële waarde die is bepaald op basis van de meest recente door het beleggingsfonds afgegeven intrinsieke waarde.

Vastgoedbeleggingen

De vastgoedbeleggingen zijn als volgt gespecificeerd:

	31-12-2020	31-12-2019
Specificatie naar soort:		
Indirect vastgoed (participaties in beleggingsfondsen)	1.953	1.038

Aandelen

De aandelen zijn als volgt gespecificeerd:

	31-12-2020	31-12-2019
Specificatie naar soort:		
Aandelenbeleggingsfondsen	6.787	3.465

Vastrentende waarden

De vastrentende waarden zijn als volgt gespecificeerd:

	31-12-2020	31-12-2019
Specificatie naar soort:		
Vastrentende waarden beleggingsfondsen	7.710	5.366
Beleggingsdebiteuren	11	3
	7.721	5.369

Overige beleggingen

De overige beleggingen zijn als volgt gespecificeerd:

	31-12-2020	31-12-2019
Specificatie naar soort:		
Grondstoffen	1.387	570
Liquide middelen	108	23
	1.495	593

2. Vorderingen en overlopende activa

	31-12-2020	31-12-2019
Premiedebiteuren	52	788
Nog te factureren premies	27	159
Vordering op herverzekeraar inzake IBNR	674	450
Rekening courant Kring Premie	3	-
Vordering op Achmea Pensioenservices	27	-
Te vorderen claims herverzekeraar	797	-
	1.580	1.397

Bij de waardering van vorderingen wordt rekening gehouden met het risico van oninbaarheid door hiervoor een voorziening in aftrek te brengen op het saldo van de uitstaande vorderingen. Voor gelijksoortige posten met gelijksoortige risico's wordt gezamenlijk een schatting gemaakt van verliezen en risico's op balansdatum. Deze systematiek om de voorziening vast te stellen wordt gerekend tot de statische methode.

Alle vorderingen hebben een resterende looptijd van korter dan één jaar.

3. Overige activa

	<u>31-12-2020</u>	<u>31-12-2019</u>
Rabobank	<u>1.467</u>	<u>584</u>

Onder de liquide middelen zijn opgenomen kasmiddelen en banktegoeden die onmiddellijk dan wel op korte termijn opeisbaar zijn. Bankrekeningen die beheerd worden door de vermogensbeheerder zijn onder de overige beleggingen opgenomen.

Er zijn geen kredietfaciliteiten van toepassing.

PASSIVA

4. Stichtingskapitaal en reserves

	31-12-2020	31-12-2019
Algemene reserve	-1.654	-423

Mutatieoverzicht eigen vermogen

	Algemene reserve
Stand per 1 januari 2020	-423
Uit bestemming saldo van baten en lasten	-1.231
Stand per 31 december 2020	-1.654
	Algemene reserve
Stand per 1 januari 2019	274
Uit bestemming saldo van baten en lasten	-697
Stand per 31 december 2019	-423

	31-12-2020		31-12-2019	
	In %		In %	
Solvabiliteit				
Pensioenvermogen	23.201	93,3	12.550	96,7
Af: technische voorzieningen	24.855	100,0	12.973	100,0
Eigen vermogen	-1.654	-6,7	-423	-3,3
Af: vereist eigen vermogen	4.363	17,6	2.637	20,3
Vrij vermogen	-6.017	-24,3	-3.060	-23,6
Minimaal vereist eigen vermogen	1.344	5,4	676	5,2
Actuele dekkingsgraad		93,3		96,7
Beleidsdekkingsgraad		89,2		100,9
Reële dekkingsgraad		72,1		79,5

Voor het bepalen van het vereist eigen vermogen (de solvabiliteitstoets) maakt het fonds gebruik van het standaardmodel. Het bestuur acht het gebruik van het standaardmodel passend voor de risico's van het fonds. De uitkomsten van de solvabiliteitstoets zijn opgenomen onder de paragraaf Risicobeheer.

De dekkingsgraad is als volgt berekend: (Totale activa -/- kortlopende schulden) / Technische voorzieningen * 100%.

De beleidsdekkingsgraad is het gemiddelde van de actuele dekkingsgraden van de afgelopen 12 maanden. De beleidsdekkingsgraad is bepalend voor de financiële positie van het fonds.

Als de beleidsdekkingsgraad lager is dan de minimaal vereiste dekkingsgraad, bevindt het fonds zich in een situatie van dekkingstekort. Indien de beleidsdekkingsgraad lager is dan de vereiste dekkingsgraad, maar wel tenminste gelijk is aan de minimaal vereiste dekkingsgraad, bevindt het fonds zich in een situatie van reservetekort.

In de reële dekkingsgraad wordt de verwachte stijging van de prijzen meegenomen als pensioenverplichting. Een reële dekkingsgraad van 100% wil zeggen dat de kring volledige toeslag kan verlenen op basis van de (verwachte) prijsinflatie conform een toekomstbestendig toeslagbeleid. Een toekomstbestendig toeslagbeleid houdt in:

1. Toeslag kan verleend worden vanaf een beleidsdekkingsgraad van 110%.
2. Toeslagverlening is alleen toegestaan als er voldoende vermogen is om deze toeslag naar verwachting ook in de toekomst te kunnen verlenen.

De solvabiliteit van het fonds is niet toereikend. Er is sprake van een dekkingstekort.

Het verloop van de actuele dekkingsgraad is als volgt:

	2020	2019
	%	%
Dekkingsgraad per 1 januari	96,7	106,1
Premie	5,6	1,8
Uitkeringen	-	-
Toeslagverlening	-	-0,4
Verandering van de rentetermijnstructuur	-23,2	-36,7
Rendement op beleggingen	15,1	27,6
Overige oorzaken	0,3	-2,8
Kruisefect	-1,2	1,1
Dekkingsgraad per 31 december	93,3	96,7

De actuele dekkingsgraad van de kring per 31 december 2020 is 93,3%, hetgeen een daling betekent van 3,4%-punten ten opzichte van de actuele dekkingsgraad per 31 december 2019 (96,7%). De daling wordt veroorzaakt door een daling van de gemiddelde rekenrente, welke deels door het positieve rendement op beleggingen wordt gecompenseerd.

Herstelplan

Op basis van het FTK moet een pensioenfonds een herstelplan opstellen indien de beleidsdekkingsgraad lager is dan de vereiste dekkingsgraad.

Op basis van de actualisatie van het herstelplan die begin 2021 is uitgevoerd, blijkt dat het fonds geen aanvullende maatregelen nodig heeft om binnen de gestelde termijn uit herstel te komen. Naar verwachting zal de beleidsdekkingsgraad eind 2028 hoger zijn dan de vereiste dekkingsgraad.

5. Technische voorzieningen voor risico fonds

	31-12-2020	31-12-2019
Specificatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico fonds:		
Voorziening pensioenverplichtingen	24.855	12.973

Mutatieoverzicht technische voorzieningen

	2020	2019
Stand per 1 januari	12.973	4.462
Pensioenopbouw	7.116	6.056
Toeslagen	-	17
Rentetoevoeging	-65	-23
Onttrekking voor pensioenuitkeringen	-27	-11
Wijziging uit hoofde van pensioenuitvoeringskosten	154	132
Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten	129	19
Wijziging marktrente	4.101	2.357
Wijziging actuariële uitgangspunten	-29	-9
Overige wijzigingen	503	-27
Stand per 31 december	24.855	12.973

Specificatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico fonds:

	31-12-2020		31-12-2019	
	Aantal		Aantal	
Deelnemers	730	20.504	838	11.365
Gewezen deelnemers	238	2.634	95	685
Pensioentrekkenden	14	510	7	270
Mutaties na mutatiestop jaarwerk	-	-	-	203
IBNR	-	674	-	450
Voorziening niet opgevraagde pensioenen	-	2	-	-
Schadereserve	-	531	-	-
	982	24.855	940	12.973

Naar hun aard hebben de technische voorzieningen in het algemeen een langlopend karakter.

Korte beschrijving van de pensioenregeling

De pensioenregeling is een middelloonregeling.

Daarbinnen is een verzameling van pensioensoorten beschikbaar die complementair zijn aan elkaar zodat geen sprake is van dubbele dekkingen. Onderstaand worden de pensioensoorten en varianten weergegeven.

1. Ouderdomspensioen: verplicht af te nemen, op opbouwbasis
2. Partnerpensioen: verplicht af te nemen, onbepaalde partner, keuze: op risicobasis of opbouwbasis
3. Wezenpensioen: verplicht af te nemen, onbepaald kind, keuze: op risicobasis of opbouwbasis
4. ANW-hiaatpensioen: keuze: verplicht of vrijwillig af te nemen
5. Premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid voor de premies van alle bovengenoemde vormen: verplicht af te nemen

De pensioenrichtleeftijd is 68 jaar.

Flexibilisering is mogelijk binnen de wettelijke grenzen en betreft:

- Vervroeging; de deelnemer kan in overleg met de werkgever verzoeken het pensioen eerder in te laten gaan. Dit kan vanaf 5 jaar voor de AOW-gerechtigde leeftijd.
- Uitstellen; de deelnemer kan verzoeken het pensioen later in te laten gaan als hij een actief dienstverband heeft. Dit kan tot 5 jaar na de AOW-gerechtigde leeftijd.
- Hoog-laag constructie; de deelnemer kan kiezen de eerste periode een hogere uitkering te ontvangen. Dit kan de eerste 5 jaar of de eerste 10 jaar betreffen. De verhouding tussen de hoge en de lage uitkering is 100:75.
- Uitrusten; de deelnemer kan het partnerpensioen op opbouwbasis uitrusten tegen een hoger ouderdompensioen. Ook kan de deelnemer zijn ouderdompensioen uitrusten tegen een (hoger) partnerpensioen. Hierbij mag het partnerpensioen niet meer bedragen dan 70% van het ouderdompensioen.
- Deeltijdpensioen; de deelnemer kan in overleg met de werkgever een gedeelte van het pensioen laten ingaan en voor het resterende deel een actief dienstverband op deeltijdbasis houden.

De werkgever maakt per pensioensoort (met uitzondering van premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid) een keuze, zoals hierboven weergegeven. Verder worden de regelingskenmerken (franchises en opbouwpercentages) vastgelegd alsmede de wijze van aanpassing van deze regelingskenmerken

Toeslagverlening

De toeslagverlening op pensioenaanspraken en pensioenrechten is voorwaardelijk. Voor deze voorwaardelijke toeslagverlening is geen reserve gevormd en wordt geen premie betaald. De toeslagverlening wordt uit beleggingsrendement gefinancierd.

Toeslagverlening vindt plaats volgens de methode van toekomstbestendige toeslagverlening. Dit betekent dat toeslagverlening mogelijk is bij een dekkingsgraad hoger dan 110%. Bij een dekkingsgraad tussen de 110% en de bovengrens behorende bij toekomstbestendige toeslagverlening vindt toeslagverlening naar rato plaats. Bij een dekkingsgraad boven de bovengrens vindt volledige toeslagverlening plaats.

In 2020 heeft het bestuur besloten om de pensioenen niet te verhogen per 1 januari 2021. Het resultaat op toeslagen is derhalve nihil.

6. Overige schulden en overlopende passiva

	31-12-2020	31-12-2019
Vooruitgefactureerde premies	734	741
Te verrekenen herverzekeringspremies	840	466
Rekening courant Centraal Beheer APF bedrijfsomgeving	28	25
Waardeoverdracht	10	27
Nog te betalen kosten	2	1
Te betalen premie	162	-
	<u>1.776</u>	<u>1.260</u>

Alle schulden hebben een resterende looptijd van korter dan één jaar.

Risicobeheer en derivaten

Solvabiliteitsrisico

Het fonds wordt bij het beheer van de pensioenverplichtingen en de financiering daarvan geconfronteerd met risico's. De belangrijkste doelstelling van het fonds is het nakomen van de pensioentoezeggingen. Voor het realiseren van deze doelstelling wordt gestreefd naar een toereikende solvabiliteit op basis van de reële waarde van de pensioenverplichtingen.

Het belangrijkste risico voor het fonds is het solvabiliteitsrisico, ofwel het risico dat het fonds niet beschikt over voldoende vermogen ter dekking van de pensioenverplichtingen. De solvabiliteit wordt gemeten zowel op basis van algemeen geldende normen als ook naar de specifieke normen welke door de toezichthouder worden opgelegd. Indien de solvabiliteit van het fonds zich negatief ontwikkelt, bestaat het risico dat het fonds de premie voor de onderneming en deelnemers moet verhogen en het risico dat er geen ruimte beschikbaar is voor een eventuele toeslag van opgebouwde pensioenrechten. In het uiterste geval kan het noodzakelijk zijn dat het fonds verworven pensioenaanspraken en pensioenrechten moet verminderen.

	31-12-2020	31-12-2019
Het tekort op FTK-grondslagen is als volgt:		
Technische voorzieningen	24.855	12.973
Buffers:		
S1 Renterisico	392	609
S2 Risico zakelijke waarden	3.120	1.751
S3 Valutarisico	964	528
S4 Grondstoffenrisico	511	273
S5 Kredietrisico	1.118	624
S6 Verzekeringstechnisch risico	1.215	636
S7 Liquiditeitsrisico	-	-
S8 Concentratierisico	-	-
S9 Operationeel risico	-	-
S10 Actief beheerrisico	645	345
Diversificatie effect	-3.602	-2.129
Totaal S (vereiste buffers)	4.363	2.637
Vereist vermogen (artikel 132 Pensioenwet)	29.218	15.610
Pensioenvermogen (totaal activa - schulden)	23.201	12.550
Tekort/Tekort	-6.017	-3.060

Het fonds heeft ter afdekking van risico's derivatencontracten afgesloten. Hiermee is bij het bepalen van de vereiste buffers rekening gehouden. Bij de berekening van de buffers past het fonds het standaardmodel van DNB toe, waarbij uitgegaan wordt van het vereist vermogen in evenwichtssituatie, gebaseerd op de strategische asset mix.

Beleid en risicobeheer

Het bestuur beschikt over een aantal beleidsinstrumenten ten behoeve van het beheersen van deze risico's. Deze beleidsinstrumenten betreffen:

- beleggingsbeleid;
- premiebeleid;
- herverzekeringsbeleid;
- toeslagbeleid.

De keuze en toepassing van beleidsinstrumenten vindt plaats na uitvoerige analyses ten aanzien van te verwachten ontwikkelingen van de verplichtingen en de financiële markten. Daarbij wordt onder meer gebruikgemaakt van ALM-studies. Een ALM-studie is een analyse van de structuur van de pensioenverplichtingen en van verschillende beleggingsstrategieën en de ontwikkeling daarvan in diverse economische scenario's.

De uitkomsten van deze analyses vinden hun weerslag in jaarlijks door het bestuur vast te stellen beleggingsrichtlijnen als basis voor het uit te voeren beleggingsbeleid. De beleggingsrichtlijnen geven normen en limieten aan waarbinnen de uitvoering van het beleggingsbeleid moet plaatsvinden. Ze zijn gericht op het beheersen van de belangrijkste (beleggings)risico's. Bij de uitvoering van het beleggingsbeleid wordt gebruik gemaakt van derivaten. Onderstaande uitwerking van de risico's is gebaseerd op de feitelijke standen per ultimo verslagjaar.

S1 Renterisico

Het renterisico is het risico dat de waarden van de vastrentende waarden en de pensioenverplichtingen wijzigen als gevolg van veranderingen in de marktrente.

De rentegevoeligheid kan worden gemeten door middel van de duration. De duration is de (met de contante waarde van de kasstromen) gewogen gemiddelde resterende looptijd in jaren. De duration geeft aan hoeveel procent bij benadering de reële waarde verandert bij een parallelle verschuiving van de rentecurve met 1 procentpunt. Een hoge duration geeft een hoge gevoeligheid voor veranderingen in de rente weer.

	31-12-2020		31-12-2019	
	Balanswaarde	Duration	Balanswaarde	Duration
Vastrentende waarden (voor derivaten)	7.721	4,7	5.369	5,0
Totaal beleggingen (na derivaten)	21.930	14,2	11.829	14,0
Technische voorzieningen	24.855	30,3	12.973	29,4

Op balansdatum is de duration van de beleggingen aanzienlijk korter dan de duration van de verplichtingen. Er is daarom sprake van een zogenaamde "duration-mismatch". Dit betekent dat bij een rentestijging de waarde van de beleggingen minder snel daalt dan de waarde van de verplichtingen (bij toepassing van de reële marktrentestructuur), waardoor de dekkingsgraad stijgt. Bij een rentedaling zal de waarde van de beleggingen minder snel stijgen dan de waarde van de verplichtingen, waardoor de dekkingsgraad daalt.

Het beleid van het fonds is gericht op het verkleinen van de "duration-mismatch". Dit wordt gerealiseerd door het kopen van meer langlopende obligaties in plaats van aandelen (aandelen hebben per definitie een duration van nul), binnen de portefeuille kortlopende obligaties vervangen door langlopende obligaties of door middel van renteswaps of swaptions. Bij een renteswap wordt een vaste lange rente geruild tegen een variabele korte rente. Het fonds ontvangt in dit geval een lange rente, vergelijkbaar met de kasstroom van een langlopende obligatie en betaalt daarvoor een variabele korte rente (bijvoorbeeld Euribor). Hierdoor wordt de "duration-mismatch" verkleind, maar het fonds wordt wel afhankelijk van de ontwikkeling van de korte rente die het fonds aan de tegenpartij betaalt. Bij het afsluiten van een swap kunnen dus mismatchrisico's worden afgedekt en worden nieuwe risico's geïntroduceerd die gepaard gaan met dit soort instrumenten (zoals liquiditeit, tegenpartij en juridisch risico).

De samenstelling van de vastrentende waarden naar looptijd is als volgt:

	31-12-2020		31-12-2019	
	In %		In %	
Resterende looptijd < 1 jaar	594	7,7	527	9,8
Resterende looptijd > 1 en < 5 jaar	2.228	28,9	1.640	30,6
Resterende looptijd > 5 jaar	4.899	63,4	3.202	59,6
	<u>7.721</u>	<u>100,0</u>	<u>5.369</u>	<u>100,0</u>

S2 Risico zakelijke waarden

Het risico zakelijke waarden of prijsrisico is het risico van waardeveranderingen door de ontwikkeling van marktprijzen, die wordt veroorzaakt door factoren gerelateerd aan een individuele belegging, de uitgevende instelling of generieke factoren. Omdat alle beleggingen worden gewaardeerd tegen reële waarde waarbij waardeveranderingen onmiddellijk in het saldo van baten en lasten worden verwerkt, zijn alle wijzigingen in marktomstandigheden direct zichtbaar in het beleggingsresultaat. Het prijsrisico wordt gemitigeerd door diversificatie.

	31-12-2020		31-12-2019	
	In %		In %	
Specificatie vastgoedbeleggingen naar regio:				
Europa	408	20,9	788	75,9
Noord-Amerika	1.078	55,2	190	18,3
Azië-Pacific	388	19,9	39	3,8
Australazië	72	3,7	21	2,0
Emerging Markets	7	0,3	-	-
	<u>1.953</u>	<u>100,0</u>	<u>1.038</u>	<u>100,0</u>

	31-12-2020		31-12-2019	
	In %		In %	
Specificatie aandelen naar sector:				
Financiële instellingen (w.o. banken en verzekeraars)	670	9,9	242	7,0
Energie	75	1,0	50	1,5
Industrie	867	12,8	275	7,9
Technologie	1.733	25,5	621	17,9
Gezondheidszorg	978	14,4	395	11,4
Telecommunicatie	453	6,7	185	5,3
Basismaterialen	310	4,6	115	3,3
Handel	1.269	18,7	533	15,4
Nutsbedrijven	161	2,4	161	4,7
Diversen	271	4,0	888	25,6
	<u>6.787</u>	<u>100,0</u>	<u>3.465</u>	<u>100,0</u>

De verdeling naar sector ultimo 2020 is uitgebreider dan in 2019. De vergelijkende cijfers 2019 zijn hierop aangepast.

	31-12-2020		31-12-2019	
	In %		In %	
Specificatie aandelen naar regio:				
Europa	1.307	19,3	791	22,8
Noord-Amerika	3.476	51,2	1.613	46,6
Azië-Pacific	543	8,0	264	7,6
Australazië	132	1,9	68	2,0
Emerging Markets	1.329	19,6	729	21,0
	<u>6.787</u>	<u>100,0</u>	<u>3.465</u>	<u>100,0</u>

S3 Valutarisico

Het valutarisico is het risico dat de waarde van een financieel instrument zal fluctueren als gevolg van veranderingen in valutawisselkoersen.

De vreemde valutapositie voor en na afdekking door valutaderivaten is als volgt weer te geven:

	Positie voor afdekking	Valuta-derivaten	Nettopositie na afdekking 2020	Nettopositie na afdekking 2019
Euro	12.872	6.124	18.996	10.368
Amerikaanse Dollar	4.748	-4.715	33	123
Britse Pond	274	-251	23	-5
Japanse Yen	684	-470	214	41
Hong Kong Dollar	451	-112	339	162
Canadese Dollar	150	-166	-16	-5
Deense Kroon	106	-	106	-
Zwitserse Frank	231	-135	96	65
Zweedse Kroon	251	-74	177	12
Singapore Dollar	99	-61	38	3
Australische Dollar	88	-140	-52	10
Overige	1.976	-	1.976	1.055
	<u>21.930</u>	<u>-</u>	<u>21.930</u>	<u>11.829</u>

De valutaderivaten zijn onderdeel van de beleggingscategorie waarin deze ter afdekking van het valutarisico zijn opgenomen.

S4 Grondstoffenrisico

Het grondstoffenrisico is het risico van waardeveranderingen van beleggingen in grondstoffen of instrumenten die gevoelig zijn voor waardeveranderingen in grondstoffen (commodities).

Het grondstoffenrisico wordt bepaald aan de hand van een daling van de waarde van de beleggingen in grondstoffen met 35%. Ter afdekking van het grondstoffenrisico wordt door het fonds een buffer aangehouden.

S5 Kredietrisico

Het kredietrisico is het risico van financiële verliezen voor het fonds als gevolg van faillissement of betalingsonmacht van tegenpartijen waarop het fonds (potentiële) vorderingen heeft. Hierbij kan onder meer worden gedacht aan partijen die obligatieleningen uitgeven, banken waar deposito's worden geplaatst, marktpartijen waarmee "Over The Counter (OTC)"-derivatenposities worden aangegaan en aan bijvoorbeeld herverzekeraars.

Een voor beleggingsactiviteiten specifiek onderdeel van kredietrisico is het settlementrisico. Dit heeft betrekking op het risico dat partijen waarmee het fonds transacties is aangegaan niet meer in staat zijn hun tegenprestatie te verrichten, waardoor het fonds financiële verliezen lijdt.

Beheersing vindt plaats door het stellen van limieten aan tegenpartijen op totaalniveau, dat wil zeggen met inachtneming van alle posities die een tegenpartij heeft ten opzichte van het fonds; het vragen van extra zekerheden zoals onderpand en dergelijke bij hypothecaire geldleningen en het uitlenen van effecten; het hanteren van prudente verstrekkingnormen bij hypothecaire geldleningen. Ter afdekking van het settlementrisico wordt door het fonds alleen belegd in markten waar een voldoende betrouwbaar clearing- en settlementstelsel functioneert. Voordat in nieuwe markten wordt belegd, wordt eerst onderzoek gedaan naar de waarborgen op dit gebied. Met betrekking tot OTC-derivaten wordt door het fonds alleen gewerkt met tegenpartijen waarmee ISDA/CSA-overeenkomsten zijn afgesloten, zodat posities van het fonds adequaat worden afgedekt door onderpand. Er wordt gebruik gemaakt van dagelijkse waarderingen.

	31-12-2020		31-12-2019	
	In %		In %	
Specificatie vastrentende waarden naar sector:				
Nederlandse overheidsinstellingen	244	3,2	223	4,2
Buitenlandse overheidsinstellingen	4.478	58,0	3.074	57,3
Financiële instellingen	1.540	20,0	1.091	20,3
Handel	415	5,4	214	4,0
Basismaterialen	97	1,3	59	1,1
Industrie	215	2,6	109	1,9
Olie en gas	194	2,5	103	1,9
Nutsbedrijven	63	0,8	53	1,0
Technologie	69	0,9	41	0,8
Gezondheidszorg	128	1,7	101	1,9
Telecommunicatie	82	1,1	117	2,2
Andere instellingen	196	2,5	184	3,4
	7.721	100,0	5.369	100,0

De verdeling naar sector ultimo 2020 is uitgebreider dan in 2019. De vergelijkende cijfers 2019 zijn hierop aangepast.

	31-12-2020		31-12-2019	
	In %		In %	
Specificatie vastrentende waarden naar regio:				
Mature markets	6.011	77,8	4.490	83,6
Emerging markets	1.710	22,2	879	16,4
	7.721	100,0	5.369	100,0

Ten aanzien van de kredietwaardigheid van de debiteuren van de vastrentende portefeuille kan het volgende overzicht worden gegeven:

	31-12-2020		31-12-2019	
		In %		In %
AAA	1.896	24,6	1.389	25,9
AA	2.165	28,0	1.540	28,7
A	523	6,8	556	10,3
BBB	1.304	16,9	881	16,4
BB	666	8,6	399	7,4
B	511	6,6	330	6,2
< B	196	2,5	82	1,5
Geen rating	460	6,0	192	3,6
	<u>7.721</u>	<u>100,0</u>	<u>5.369</u>	<u>100,0</u>

S6 Verzekeringstechnisch risico

Langlevenrisico

Het langlevenrisico is het risico dat deelnemers langer blijven leven dan gemiddeld verondersteld wordt bij de bepaling van de technische voorziening. Als gevolg hiervan volstaat de opbouw van het pensioenvermogen niet voor de uitkering van de pensioenverplichting.

Door toepassing van CBS Bevolkingsprognose 2020-2060 met adequate correcties voor ervaringssterfte is het langlevenrisico nagenoeg geheel verdisconteerd in de waardering van de pensioenverplichtingen.

Overlijdensrisico

Het overlijdensrisico betekent dat het fonds in geval van overlijden mogelijk een nabestaandenpensioen moet toekennen waarvoor door het fonds geen voorzieningen zijn getroffen. Dit risico kan worden uitgedrukt in risicokapitalen. Het fonds heeft het overlijdensrisico herverzekerd.

Arbeidsongeschiktheidsrisico

Het arbeidsongeschiktheidsrisico betreft het risico dat het fonds voorzieningen moet treffen voor premievrijstelling bij invaliditeit en het toekennen van een arbeidsongeschiktheidspensioen (indien van toepassing). Voor dit risico wordt jaarlijks een risicopremie in rekening gebracht. Het verschil tussen de risicopremie en de werkelijke kosten wordt verwerkt via het resultaat. De actuariële uitgangspunten voor de risicopremie worden periodiek herzien. Het fonds heeft het arbeidsongeschiktheidsrisico herverzekerd.

S7 Liquiditeitsrisico

Het liquiditeitsrisico is het risico dat beleggingen niet tijdig en/of niet tegen een aanvaardbare prijs kunnen worden omgezet in liquide middelen. Hierdoor kan het fonds op korte termijn niet aan zijn verplichtingen voldoen. Waar de overige risicocomponenten vooral de langere termijn betreffen (solvabiliteit), gaat het hierbij om de kortere termijn. Dit risico wordt beheerst door in het strategische en tactische beleggingsbeleid voldoende ruimte aan te houden voor de liquiditeitsposities. Er wordt eveneens rekening gehouden met de directe beleggingsopbrengsten en andere inkomsten zoals premies. Betreffende het liquiditeitsrisico wordt vermeld dat het fonds in haar beleggingsportefeuille over voldoende obligaties beschikt die onmiddellijk zonder waardeverlies verkocht kunnen worden gemaakt om eventuele onvoorziene uitstroom van geldmiddelen te financieren. Op basis hiervan heeft het bestuur besloten geen buffer voor liquiditeitsrisico aan te houden.

S8 Concentratierisico

Als een kring een gediversifieerde beleggingsportefeuille aanhoudt, mag de gevoeligheid van het eigen vermogen voor concentratierisico in het DNB-standaardmodel gelijk worden gesteld aan 0%. Omdat bij de kring sprake is van een gediversifieerde beleggingsportefeuille heeft het bestuur besloten geen buffer voor concentratierisico aan te houden.

S9 Operationeel risico

Het operationeel risico is het risico van een onjuiste afwikkeling van transacties, fouten in de verwerking van gegevens, het verloren gaan van informatie, fraude en dergelijke. Dergelijke risico's worden door het fonds beheerst door het stellen van hoge kwaliteitseisen aan de organisaties die bij de uitvoering betrokken zijn op gebieden zoals interne organisatie, procedures, processen en controles, kwaliteit geautomatiseerde systemen, enzovoorts. Deze kwaliteitseisen worden periodiek getoetst door het bestuur. Aangezien hiermee sprake is van adequate beheersing houdt het fonds hiervoor geen buffer aan.

Systeemrisico

Het systeemrisico betreft het risico dat het mondiale financiële systeem (de internationale markten) niet langer naar behoren functioneert waardoor beleggingen van het fonds niet langer verhandelbaar zijn en zelfs, al dan niet tijdelijk, hun waarde kunnen verliezen. Net als voor andere marktpartijen, is dit risico voor het fonds niet beheersbaar.

S10 Actief beheerrisico

Het actief beheerrisico heeft betrekking op de ruimte om bij de uitvoering van het beleggingsbeleid af te wijken van de strategisch nageleefde portefeuille. De mate van actief beheer is bepaald aan de hand van de tracking error ten opzichte van de voor de portefeuille vastgestelde benchmark.

Belangrijke gebeurtenissen na balansdatum

Nieuwe UFR

Vanaf 2021 wordt de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur gebaseerd op een nieuwe UFR (ultimate forward rate). De nieuwe UFR parameters worden vanaf 1 januari 2021 in vier gelijke stappen ingevoerd. Met de stapsgewijze invoering zullen de nieuwe UFR parameters begin 2024 volledig zijn ingevoerd. DNB zal de rentetermijnstructuur in de periode tot 1 januari 2024 baseren op een gewogen gemiddelde van de rentetermijnstructuur op basis van de huidige en de nieuwe UFR-parameters, waarbij de gewichten jaarlijks op 1 januari met gelijke stappen aangepast worden. Deze stapsgewijze invoering zorgt ervoor dat het effect van de nieuwe UFR-methode op de dekkingsgraden van pensioenfondsen zich geleidelijk in de tijd materialiseert. De Technische Voorziening ultimo 2020 is gebaseerd op de per 31 december 2020 door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur voor pensioenfondsen, gebaseerd op de huidige UFR parameters. Als de Technische Voorziening ultimo 2020 reeds gebaseerd zou zijn op de nieuwe UFR parameters die van toepassing zijn in 2021 dan zou de Technische Voorziening € 25.607 bedragen. De actuele dekkingsgraad zou dan 90,6% bedragen. Bij toepassing van de UFR parameters die gelden in 2024, zou de Technische Voorziening € 28.235 bedragen en de actuele dekkingsgraad 82,2%.

Collectieve Waardeoverdracht ATM

De werkgever ATM heeft een verzoek gedaan om de opgebouwde aanspraken die zijn ondergebracht bij Kring Premie (€ 5 miljoen) onder te brengen bij Kring Koopkracht. Dit omdat de opbouw van de actieve deelnemers vanaf 1 januari 2019 is ondergebracht in Kring Koopkracht. Het overschot dat per die datum beschikbaar is gekomen voor de deelnemers van ATM zal mede worden gebruikt voor het verschil in dekkingsgraad te financieren. DNB heeft aangegeven in principe geen bezwaar te hebben om dit overschot te gebruiken om de aanvullende koopsom voor deze deelnemers die nodig is bij deze waardeoverdracht te financieren. De collectieve waardeoverdracht wordt verder in lijn met de vereisten aan een collectieve waardeoverdracht vormgegeven. De overdracht zal, onder voorbehoud van geen bezwaar door DNB en na volledige instemming van de betrokken partijen per 1 juni 2021 worden vormgegeven.

6 TOELICHTING OP DE STAAT VAN BATEN EN LASTEN

(x € 1.000)

7. Premiebijdragen voor risico fonds (van werkgevers en werknemers)

	2020	2019
Premiebijdragen basisregeling	8.246	6.631
Premiebijdragen excedentregeling	201	387
	<u>8.447</u>	<u>7.018</u>

De kostendeekkende, gedempte kostendeekkende en feitelijke premie volgens artikel 130 van de Pensioenwet zijn als volgt:

	2020	2019
Kostendeekkende premie	9.112	7.854
Gedempte kostendeekkende premie	4.789	4.792
Feitelijke premie	8.447	7.018

De kostendeekkende premie is gebaseerd op de marktrente (nominale rentetermijnstructuur van 31 december 2019 gepubliceerd door DNB). Het bestuur heeft de gedempte premie vastgesteld op het verwacht rendement. De feitelijke premie is in 2020 hoger dan de gedempte premie.

De samenstelling van de kostendeekkende premie is als volgt:

	2020	2019
Nominaal pensioeninkoop op marktwaarde	7.464	6.344
Opslag voor uitvoeringskosten	133	127
Solvabiliteitsopslag (Vereist Eigen Vermogen)	1.515	1.383
	<u>9.112</u>	<u>7.854</u>

De samenstelling van de gedempte kostendeekkende premie is als volgt:

	2020	2019
Nominaal pensioeninkoop op marktwaarde	2.950	2.923
Opslag voor uitvoeringskosten	133	127
Solvabiliteitsopslag (Vereist Eigen Vermogen)	599	637
Toeslagen	1.107	1.105
	<u>4.789</u>	<u>4.792</u>

De samenstelling van de feitelijke premie is als volgt:

	2020	2019
Actuarieel benodigde koopsom	3.485	3.576
Risicokoopsom overlijden	254	209
Risicokoopsom premievrijstelling	318	243
Opslag voor uitvoeringskosten	131	127
Solvabiliteitsopslag (Vereist Eigen Vermogen)	599	637
Beschikbaar voor vorming algemene middelen	3.660	2.226
	<u>8.447</u>	<u>7.018</u>

In de premie is € 28 opgenomen als vergoeding voor wettelijke wijzigingen. (2019: € 25)

8. Beleggingsresultaten voor risico pensioenfondsen

2020	Directe beleggings-opbrengsten	Indirecte beleggings-opbrengsten	Kosten van vermogens-beheer	Totaal
Module Rendement	-	729	-	729
Module Rente	15	79	-	94
Module Inflatie	-	56	-	56
Overlay fondsen	-	1.015	-	1.015
Kosten vermogensbeheer	-	-	-12	-12
	<u>15</u>	<u>1.879</u>	<u>-12</u>	<u>1.882</u>
2019	Directe beleggings-opbrengsten	Indirecte beleggings-opbrengsten	Kosten van vermogens-beheer	Totaal
Module Rendement	-	528	-	528
Module Rente	8	52	-	60
Module Inflatie	-	136	-	136
Overlay fondsen	-	476	-	476
Liquide middelen	-	8	-	8
Kosten vermogensbeheer	-	-	-6	-6
	<u>8</u>	<u>1.200</u>	<u>-6</u>	<u>1.202</u>

Het aandeel van het fonds in de beheerkosten die door de vermogensbeheerders ten laste van beleggingsfondsen zijn gebracht is onderdeel van de indirecte beleggingsopbrengsten. Deze bedragen € 40 (2019: € 18).

De transactiekosten zijn de kosten die gemaakt worden om de effectentransactie tot stand te brengen en uit te voeren. Deze zijn onderdeel van de indirecte beleggingsopbrengsten en bedragen € 44 (2019: € 23).

9. Pensioenuitkeringen

	2020	2019
Ouderdomspensioen	6	5
Partnerpensioen	17	4
Wezenpensioen	2	2
Afkopen	1	-
	<u>26</u>	<u>11</u>

10. Pensioenuitvoeringskosten

	2020	2019
Administratiekosten verrichtingen	97	99
Administratiekosten	2	1
Governance kosten	7	3
Bijdrage wettelijke wijzigingen	27	25
Vergoeding kapitaalverstrekking Achmea	2	1
Interest premiedebiteuren	-1	-2
	<u>134</u>	<u>127</u>

11. Mutatie technische voorzieningen voor risico fonds

	2020	2019
Pensioenopbouw	7.116	6.056
Toeslagen	-	17
Rentetoevoeging	-65	-23
Onttrekking voor pensioenuitkeringen	-27	-11
Wijziging uit hoofde van pensioenuitvoeringskosten	154	132
Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten	129	19
Wijziging marktrente	4.101	2.357
Wijziging actuariële uitgangspunten	-29	-9
Overige wijzigingen	503	-27
	<u>11.882</u>	<u>8.511</u>

Pensioenopbouw

Onder pensioenopbouw is opgenomen de actuariel berekende waarde van de diensttijdopbouw. Dit is het effect op de voorziening pensioenverplichtingen van de in het verslagjaar opgebouwde nominale rechten ouderdomspensioen en nabestaandenpensioen. Verder is hierin begrepen het effect van de individuele salarisontwikkeling.

Toeslagen

Deze post bestaat uit de lasten van de in het boekjaar toegekende toeslagen uit hoofde van de voorwaardelijke toeslagverlening. In 2020 heeft het bestuur besloten om de pensioenen niet te verhogen per 1 januari 2021. Het resultaat op toeslagen is derhalve nihil.

Rentetoevoeging

De voorziening pensioenverplichtingen is in het boekjaar opgerent met -0,324% (2019: -0,235%). Dit is de éénjaarsrente uit de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur per 31 december 2019.

Onttrekking voor pensioenuitkeringen

Verwachte toekomstige pensioenuitkeringen worden vooraf actuariel berekend en opgenomen in de voorziening pensioenverplichtingen. De onder dit hoofd opgenomen afname van de voorziening betreft het bedrag dat vrijkomt ten behoeve van de financiering van de uitbetaling van pensioenen van de verslagperiode.

Wijziging uit hoofde van pensioenuitvoeringskosten

Verwachte toekomstige pensioenuitvoeringskosten (in het bijzonder excassokosten) worden vooraf actuariel berekend en opgenomen in de voorziening pensioenverplichtingen. De onder dit hoofd opgenomen afname van de voorziening betreft het bedrag dat vrijkomt ten behoeve van de financiering van de verwachte uitvoeringskosten in de verslagperiode.

Wijziging marktrente

Jaarlijks wordt per 31 december de actuele waarde van de technische voorzieningen herrekend door toepassing van de actuele rentetermijnstructuur. Het effect van de verandering van de rentetermijnstructuur wordt hieronder verantwoord.

Wijziging actuariële uitgangspunten

De actuariële grondslagen en/of methoden worden periodiek beoordeeld en mogelijk herzien ten behoeve van de berekening van de actuele waarde van de pensioenverplichtingen. Hierbij wordt gebruik gemaakt van interne en externe actuariële deskundigheid. Dit betreft onder meer de vergelijking van veronderstellingen ten aanzien sterfte, langlevens en arbeidsongeschiktheid met werkelijke waarnemingen voor zowel de gehele bevolking als specifiek voor de populatie van het pensioenfonds.

De vaststelling van de toereikendheid van de voorziening voor pensioenverplichtingen is een inherent onzeker proces, waarbij gebruik wordt gemaakt van schattingen en oordelen door het bestuur van het pensioenfonds. Het effect van deze wijzigingen wordt verantwoord in het resultaat op het moment dat de actuariële uitgangspunten worden herzien. De kring is in het boekjaar overgegaan van de CBS Bevolkingsprognose 2019-2060 naar de CBS Bevolkingsprognose 2020-2060. Deze sterftekanalen zijn gecorrigeerd voor het verschil tussen de gehele Nederlandse bevolking en de deelnemerspopulatie van de kring door toepassing van de MWT617 ervaringssterfte vanaf 31-10-2020. Dit heeft geleid tot een afname van de technische voorziening van € 63. In 2020 is de inkomensklasse voor individuele deelnemers gewijzigd. Als een salaris of leeftijd wijzigt kan een deelnemer in een andere inkomensklasse komen. Voor elke inkomensklasse geldt een andere reservering. Dit leidt tot een toename van de technische voorziening van € 34. De hiervoor benoemde vrijval als gevolg van de nieuwe grondslagen zijn opgenomen in het verloop van de technische voorzieningen en worden via de staat van baten en lasten als "Wijziging actuariële uitgangspunten" in het verslagjaar verantwoord.

Overige wijzigingen

	2020	2019
Resultaat op kanssystemen:		
Resultaat op sterfte	150	2
Resultaat op arbeidsongeschiktheid	368	-30
Resultaat op mutaties	-15	1
	<u>503</u>	<u>-27</u>

Het resultaat op sterfte wordt voornamelijk veroorzaakt door een negatief resultaat op kortleven van € 125 (2019 € 15 positief).

Het resultaat op arbeidsongeschiktheid vloeit voort uit in het boekjaar opgetreden arbeidsongeschiktheidsschades en alsgevolg hiervan toename van de schadereserve en IBNR ten opzichte van de risicokoopsom arbeidsongeschiktheid.

12. Saldo overdrachten van rechten voor risico fonds

	2020	2019
Inkomende waardeoverdrachten	-161	-17
Uitgaande waardeoverdrachten	13	-
	<u>-148</u>	<u>-17</u>

Wijziging technische voorziening inzake overdracht van rechten:

- toevoeging aan de technische voorzieningen	139	19
- onttrekking aan de technische voorzieningen	-10	-
	<u>129</u>	<u>19</u>

Het resultaat op de waardeoverdrachten is als volgt:

- overgenomen pensioenverplichting	22	-2
- overgedragen pensioenverplichting	-3	-
	<u>19</u>	<u>-2</u>

13. Herverzekeringen

	2020	2019
Herverzekeringspremies overlijden	303	254
Herverzekeringspremies arbeidsongeschiktheid	379	296
Totaal premies	<u>682</u>	<u>550</u>
Claims met betrekking tot premievrijstelling arbeidsongeschiktheid	-630	-
Claims met betrekking tot herverzekerd nabestaandenpensioen	-167	-
Mutatie IBNR schades toekomstige arbeidsongeschiktheid	-224	-267
Totaal uitkeringen	<u>-1.021</u>	<u>-267</u>
	<u>-339</u>	<u>283</u>

14. Overige lasten

	2020	2019
Bankrente handelsbanken	<u>5</u>	<u>2</u>

Kring DB Evenwicht

Financiële verantwoording 2020

1 BALANS PER 31 DECEMBER

(na voorgestelde bestemming van het saldo van baten en lasten)

(x € 1.000)

		2020	2019
ACTIVA			
Beleggingen voor risico fonds	(1)	347.830	-
Vorderingen en overlopende activa	(2)	814	-
Overige activa	(3)	64	-
		<u>348.708</u>	<u>-</u>

PASSIVA

Stichtingskapitaal en reserves	(4)	33.818	-
Technische voorzieningen voor risico fonds	(5)	314.846	-
Overige schulden en overlopende passiva	(6)		
Overige schulden en overlopende passiva		44	-
		<u>348.708</u>	<u>-</u>

(*) De nummering verwijst naar de toelichting

(**) De vergelijkende cijfers zijn nul omdat de kring in 2020 is opgericht.

	2020	2019
Dekkingsgraad op basis van FTK (in %)		
Actuele dekkingsgraad	110,7	-
Beleidsdekkingsgraad	109,8	-

2 STAAT VAN BATEN EN LASTEN 1 NOVEMBER 2020 TOT MET 31 DECEMBER 2020

(x € 1.000)

		2020	2019
BATEN			
Beleggingsresultaten voor risico pensioenfonds	(7)	12.463	-
Overige baten	(8)	58	-
		<u>12.521</u>	<u>-</u>
LASTEN			
Pensioenuitkeringen	(9)	1.305	-
Pensioenuitvoeringskosten	(10)	44	-
Mutatie technische voorzieningen voor risico fonds	(11)	314.846	-
Saldo overdrachten van rechten voor risico fonds	(12)	-337.498	-
Herverzekeringen	(13)	6	-
		<u>-21.297</u>	<u>-</u>
Saldo van baten en lasten		<u>33.818</u>	<u>-</u>
		<u>2020</u>	<u>2019</u>
Bestemming van het saldo van baten en lasten			
Mutatie algemene reserve		<u>33.818</u>	<u>-</u>

3 KASSTROOMOVERZICHT 1 NOVEMBER 2020 TOT EN MET 31 DECEMBER 2020

(x € 1.000)

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de directe methode.

	2020	
Kasstroom uit pensioenactiviteiten		
Ontvangen waardeoverdrachten voor risico fonds	336.931	
Betaalde pensioenuitkeringen	-1.304	
Betaalde/ontvangen herverzekeringen	-245	
Betaalde pensioenuitvoeringskosten	-18	
Overige baten en lasten	67	
		335.431
Kasstroom uit beleggingsactiviteiten		
Ontvangen inzake verkopen beleggingen	1.800	
Betaald inzake aankopen beleggingen	-335.331	
Ontvangen directe beleggingsopbrengsten	158	
Overige ontvangsten en uitgaven inzake beleggingen	-1.944	
Betaalde kosten van vermogensbeheer	-50	
		-335.367
Mutatie liquide middelen		64
Samenstelling geldmiddelen		
	2020	
Mutatie liquide middelen		64
Liquide middelen per 31 december		64

4 ALGEMENE TOELICHTING

Inleiding

Conform de richtlijnen voor de jaarverslaggeving worden de balans, staat van baten en lasten en het kasstroomoverzicht opgenomen in een separate financiële verantwoording per kring. In deze financiële verantwoording wordt de terminologie gehanteerd zoals voorgeschreven door RJ610. Waar in de financiële verantwoording van de kring de term "fonds" is gebruikt, wordt de desbetreffende kring bedoeld.

Collectieve waardeoverdracht

Op 1 november 2020 zijn de aanspraken van alle deelnemers van Stichting Algemeen Pensioenfonds Volo pensioen en Stichting Pensioenfonds Scildon via een collectieve waardeoverdracht ondergebracht in kring DB Evenwicht bij Stichting Achmea Algemeen Pensioenfonds.

Schattingwijzigingen

Prognosetafel

Het bestuur heeft besloten om per 31 december 2020 CBS Bevolkingsprognose 2020-2060 te gaan hanteren. Gedurende 2020 was CBS Bevolkingsprognose 2019-2060 van toepassing voor de bepaling van de Technische Voorziening. Deze sterftekanssen zijn gecorrigeerd voor het verschil tussen de gehele Nederlandse bevolking en de deelnemerspopulatie van de kring door toepassing van de MWT0617 ervaringssterfte. Deze correctiefactoren zijn gebaseerd op de CBS Maatwerktabellen welke betrekking hebben op de periode 2006-2017. Deze wijziging verlaagt de Technische voorziening per 31 december 2020 met € 769.

ALGEMENE GRONDSLAGEN

Opname in de balans en staat van baten en lasten

De algemene grondslagen zijn opgenomen in paragraaf 4 van de jaarrekening van Stichting Achmea Algemeen Pensioenfonds.

SPECIFIEKE GRONDSLAGEN

GRONDSLAGEN VOOR DE WAARDERING VAN ACTIVA EN PASSIVA

Beleggingen voor risico fonds

Algemeen

De beleggingen worden gewaardeerd tegen reële waarde. Slechts indien de reële waarde van de beleggingen niet betrouwbaar kan worden vastgesteld, vindt waardering plaats op basis van geamortiseerde kostprijs. Overlopende activa en passiva worden tevens gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs. De liquiditeiten vermogensbeheer worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Het verschil met reële waarde is bij deze activa en passiva in het algemeen gering. Participaties in beleggingspools en -instellingen die gespecialiseerd zijn in een bepaald soort beleggingen, worden gerubriceerd en gewaardeerd volgens de grondslagen voor die onderliggende beleggingen ("look-through"-benadering). Bij gemengde beleggingsfondsen wordt aangesloten bij de hoofdcategorie, bepaald op basis van reële waarde.

Vorderingen en schulden uit beleggingen welke samenhangen met een specifieke beleggingscategorie, worden onder beleggingsdebiteuren dan wel -crediteuren opgenomen in de betreffende beleggingscategorie.

Financiële instrumenten worden gebruikt ter afdekking van beleggingsrisico's en het realiseren van het vastgelegde beleggingsbeleid. De derivatenposities zijn opgenomen als een afzonderlijke beleggingscategorie. Derivaten die deel uitmaken van een beleggingsfonds zijn opgenomen in de beleggingscategorie waarin dit beleggingsfonds is gerubriceerd

(Reële) waardebepaling

De beleggingen worden gewaardeerd tegen reële waarde. Derivaten worden gewaardeerd op basis van netto contante waardeberekeningen. Bepaalde instrumenten, zoals participaties in beleggingsfondsen, worden gewaardeerd op basis van de intrinsieke waarde. Het is gebruikelijk en mogelijk om de reële waarde binnen een aanvaardbare bandbreedte van schattingen vast te stellen. Slechts indien de reële waarde van beleggingen niet betrouwbaar kan worden vastgesteld, vindt waardering plaats op basis van geamortiseerde kostprijs rekening houdend met mogelijke waardevermindering.

Voor financiële instrumenten, zoals beleggingsvorderingen en -schulden, geldt dat de boekwaarde de reële waarde benadert als gevolg van het korte termijn karakter van de vorderingen en schulden. De boekwaarde van alle activa en de financiële verplichtingen op balansdatum benadert de reële waarde.

Vastgoedbeleggingen

Niet-beursgenoteerde beleggingen in vastgoedfondsen worden gewaardeerd op het aandeel in de reële waarde van de onderliggende beleggingen. Indien de waarderingsgrondslagen van vastgoedfondsen afwijken, wordt de waardering zo mogelijk aangepast aan de waarderingsgrondslagen van het pensioenfonds.

Aandelen

- Beursgenoteerde aandelen zijn gewaardeerd tegen de beurswaarde per balansdatum.
- Niet-beursgenoteerde (participaties in) aandelen(fondsen) zijn gewaardeerd op basis van de intrinsieke waarde.

Vastrentende waarden

Vastrentende waarden zijn gewaardeerd tegen de reële waarde per balansdatum, inclusief opgelopen rente:

- Voor beursgenoteerde vastrentende waarden is dit de beurswaarde per balansdatum.
- Voor niet-beursgenoteerde (participaties in) vastrentende waarden(fondsen) is dit de intrinsieke waarde.

Derivaten

Derivaten worden gewaardeerd tegen reële waarde, te weten de relevante marktnotering of, als die er niet is, de waarde die wordt bepaald met behulp van marktconforme en toetsbare waarderingsmodellen. Voor niet-beursgenoteerde participaties in vastrentende waardenfondsen is dit de intrinsieke waarde, die de reële waarde van de onderliggende beleggingen representeert.

Derivaatcontracten met een negatieve waarde worden in de balans onder de overige schulden en overlopende passivaverantwoord. De valutaderivaten zijn onderdeel van de beleggingscategorie waarin deze ter afdekking van het valutarisico zijn opgenomen.

Overige beleggingen

Overige beleggingen worden gewaardeerd tegen reële waarde. De waardering hiervan geschiedt tegen de intrinsieke waarde, die de reële waarde van de onderliggende beleggingen representeert.

Securities lending

Het fonds participeert niet direct in securities lending. Binnen de beleggingspools kan sprake zijn van securities lending.

Vorderingen en overlopende activa

Vorderingen en overlopende activa zijn bij de eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde. Daarna tegen de geamortiseerde kostprijs (gelijk aan de nominale waarde als er geen sprake is van transactiekosten) onder aftrek van eventuele bijzondere waardeverminderingen, als er sprake is van oninbaarheid.

Overige activa

Onder overige activa worden onder meer liquide middelen opgenomen voor zover dit onmiddellijk opeisbare banktegoeden betreft. Liquide middelen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Zij worden onderscheiden van tegoeden in verband met beleggingstransacties. Liquide middelen uit hoofde van beleggingstransacties zijn opgenomen onder de beleggingen.

Stichtingskapitaal en reserves

Algemeen

De algemene reserve wordt bepaald door het bedrag dat resteert nadat alle actiefposten en posten van het vreemd vermogen, volgens de van toepassing zijnde waarderingsgrondslagen, in de balans zijn opgenomen. Het saldo van baten en lasten zal toegevoegd of onttrokken worden aan de algemene reserve.

Technische voorzieningen voor risico fonds

Voorziening pensioenverplichtingen voor risico fonds

De voorziening pensioenverplichtingen voor risico fonds is gewaardeerd tegen reële waarde op basis van de contante waarde van de beste inschatting van toekomstige kasstromen die samenhangen met de op balansdatum onvoorwaardelijke pensioenverplichtingen. Hierbij is het volgende van belang:

Bij de berekening van de voorziening pensioenverplichtingen voor risico fonds wordt uitgegaan van de op balansdatum geldende actuariële en bedrijfstechnische nota (Abtn) en van de over de verstreken deelnemersjaren verworven aanspraken. Jaarlijks wordt door het bestuur besloten of op de opgebouwde pensioenaanspraken toeslagverlening kan worden toegepast. Alle per balansdatum bestaande toeslagbesluiten (ook voor toeslagbesluiten na balansdatum voor zover sprake is van ex ante condities) zijn in de berekening begrepen. Er wordt geen rekening gehouden met toekomstige salarisontwikkelingen.

Bij de berekening van de voorziening pensioenverplichtingen voor risico fonds is uitgegaan van de op balansdatum geldende actuariële en bedrijfstechnische nota (Abtn) en van de over de verstreken deelnemersjaren verworven aanspraken. Jaarlijks wordt door het bestuur besloten of op de opgebouwde pensioenaanspraken toeslagverlening kan worden toegepast. Alle per balansdatum bestaande toeslagbesluiten (ook voor toeslagbesluiten na balansdatum voor zover sprake is van ex ante condities) zijn in de berekening begrepen. Er wordt geen rekening gehouden met toekomstige salarisontwikkelingen.

Bij de berekening van de voorziening wordt rekening gehouden met premievrije pensioenopbouw in verband met invaliditeit op basis van de contante waarde van de toekomstige opbouw waarvoor vrijstelling is verleend wegens arbeidsongeschiktheid.

De berekeningen zijn uitgevoerd op basis van de volgende actuariële grondslagen en veronderstellingen per 31 december 2020:

Overlevingstafels

De technische voorziening wordt gebaseerd op de CBS Bevolkingsprognose 2020-2060 met als startkolom 2021. Dit houdt in dat rekening wordt gehouden met de levensverwachting voor toekomstige jaren. Ook is rekening gehouden met correctiefactoren op de sterftekansen door toepassing van ervaringssterfte. Ervaringssterfte is het verschil in sterfte tussen de gehele Nederlandse bevolking en de deelnemerspopulatie van de kring door toepassing van de MWT0617 ervaringssterfte. Deze correctiefactoren zijn gebaseerd op de CBS Maatwerktabels welke betrekking hebben op de periode 2006-2017. De ervaringssterfte is inkomensafhankelijk. Er bestaan 6 inkomensklassen.

Partnerfrequentie

Voor alle niet-pensioentrekkenden wordt het onbepaalde partnersysteem gehanteerd, met leeftijdsafhankelijke gehuwdheidsfrequenties waarbij de gehuwdheidsfrequentie op 68 jaar op 100% wordt verondersteld. Voor de pensioentrekkenden wordt uitgegaan van het bepaalde partnersysteem (feitelijke burgerlijke staat).

Leeftijdsverschil man-vrouw

Voor partnerpensioen is aangenomen dat de partner 3 jaar jonger is dan de mannelijke deelnemer en 3 jaar ouder dan vrouwelijke deelnemer.

Voorziening voor uitgesteld wezenpensioen

Het latent wezenpensioen wordt gewaardeerd met sterfte. De leeftijdsafhankelijke sterftekans van de hoofddeelnemers wordt toegepast op een veronderstelde volledige uitkeringsduur tot 18 jaar en een halve duur tot 27 jaar in combinatie met een verwacht aantal kinderen en een kans op kinderen per inkomensklasse.

Voorziening uitvoeringskosten

Voor toekomstige uitvoeringskosten wordt een kostenvoorziening aangehouden. Aan deze voorziening worden jaarlijks alle benodigde kosten onttrokken en het jaarlijkse rendement van de kring toegevoegd.

Voorziening voor toekomstige pensioenopbouw arbeidsongeschikten (Schadereserve)

De voorziening premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid, de zogenaamde schadereserve, is de voorziening voor bestaande arbeidsongeschikten. Deze voorziening is gelijk aan de contante waarde van de toekomstige premievrijgestelde opbouw voor alle deelnemers die gedeeltelijk dan wel volledig arbeidsongeschikt zijn, rekening houdend met de actuariële grondslagen en veronderstellingen.

Overige schulden en overlopende passiva

Overige schulden en overlopende passiva zijn bij de eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde. Daarna tegen de geamortiseerde kostprijs (gelijk aan de nominale waarde als er geen sprake is van transactiekosten).

Dekkingsgraad

De actuele dekkingsgraad van het fonds wordt berekend door op balansdatum het balanstotaal minus de kortlopende schulden te delen op de technische voorzieningen zoals opgenomen in de balans.

De beleidsdekkingsgraad is het gemiddelde van de actuele dekkingsgraad van de afgelopen 12 maanden en is daarmee minder afhankelijk van dagkoersen dan de actuele dekkingsgraad. Onder het FTK is de beleidsdekkingsgraad leidend voor alle beleidsmaatregelen.

De reële dekkingsgraad is gedefinieerd als de verhouding tussen het aanwezige vermogen en de technische voorzieningen waarbij in elk kalenderjaar rekening wordt gehouden met voorwaardelijke toeslagverlening conform het toeslagbeleid. Het gaat hier om de reële dekkingsgraad die in de wet is opgenomen, waarbij de beleidsdekkingsraad wordt afgezet tegen de dekkingsgraad waarbij de kring volledig kan indexeren, en de lasten van het volledig indexeren vastgesteld worden op de bepaling toekomstbestendig indexeren.

GRONDSLAGEN VOOR DE RESULTAATBEPALING

Algemeen

Baten en lasten zijn toegerekend aan het verslagjaar waarop deze betrekking hebben. De in de staat van baten en lasten opgenomen posten zijn sterk gerelateerd aan de in de balans gehanteerde waarderingsgrondslagen. Zowel gerealiseerde als ongerealiseerde resultaten zijn opgenomen in het resultaat.

Beleggingsresultaten

(In)directe beleggingsresultaten zijn toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben.

Directe beleggingsopbrengsten

Directe beleggingsopbrengsten zijn rentebaten en -lasten, dividenden, huuropbrengsten, e.d. Dividend is verantwoord op het moment van betaalbaarstelling.

Indirecte beleggingsopbrengsten

Indirecte beleggingsopbrengsten zijn gerealiseerde en ongerealiseerde waardeveranderingen en valutaresultaten:

- Er is geen onderscheid gemaakt tussen gerealiseerde en ongerealiseerde waardeveranderingen.
- Aankoopkosten zijn verwerkt in de reële waarde van de beleggingen.
- Verkoopkosten zijn verantwoord als onderdeel van de herwaarderingen.

Kosten van vermogensbeheer

Onder kosten van vermogensbeheer worden de externe en de daaraan toegerekende interne kosten verstaan.

Verrekening van kosten

Met de directe en indirecte beleggingsopbrengsten zijn verrekend de aan de opbrengsten gerelateerde transactiekosten, provisies, valutaverschillen, e.d.

Overige baten

Overige baten zijn toegerekend aan het verslagjaar waarop deze betrekking hebben.

Pensioenuitkeringen

Pensioenuitkeringen zijn de aan deelnemers uitgekeerde bedragen inclusief afkopen. De pensioenuitkeringen zijn berekend op actuariële grondslagen en toegerekend aan het verslagjaar waarop deze betrekking hebben.

Pensioenuitvoeringskosten

Pensioenuitvoeringskosten zijn toegerekend aan het verslagjaar waarop deze betrekking hebben.

Mutatie technische voorzieningen voor risico fonds

Pensioenopbouw

De kring heeft in boekjaar geen actieve deelnemers waarvoor premie is verschuldigd.

Toeslagen

In 2020 heeft het bestuur besloten om de pensioenen niet te verhogen per 1 januari 2021. Het resultaat op toeslagen is derhalve nihil.

Rentetoevoeging

De pensioenverplichtingen worden contant gemaakt tegen de nominale marktrente op basis van de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur. De voorziening pensioenverplichtingen is in het boekjaar opgerent met -0,324%. Dit is de éénjaarsrente uit de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur per 31 december 2019.

Onttrekking voor pensioenuitkeringen

Verwachte toekomstige pensioenuitkeringen worden vooraf actuariëel berekend en opgenomen in de technische voorzieningen. De onder dit hoofd opgenomen afname van de voorzieningen betreft het bedrag dat vrijkomt ten behoeve van de financiering van de pensioenen in de verslagperiode.

Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten

Hieronder zijn opgenomen de aan het verslagjaar toe te rekenen overdrachtswaarde van de overgenomen respectievelijk overgedragen pensioenaanspraken met betrekking tot de actuariële waarde.

Wijziging marktrente

Jaarlijks wordt per 31 december de actuele waarde van de technische voorzieningen herrekend door toepassing van de actuele rentetermijnstructuur. Het effect van de verandering van de rentetermijnstructuur wordt hieronder verantwoord.

Wijziging actuariële uitgangspunten

Mutatie technische voorzieningen uit hoofde van wijziging actuariële uitgangspunten heeft betrekking op onder andere de aanpassing van de prognosetafels. Voor een verdere toelichting wordt verwezen naar de toelichting in de grondslagen inzake wijziging grondslagen.

Vrijgevallen kosten

De vrijval voor kosten uit Technische Voorziening is gelijk gesteld aan de kosten verslagjaar (exclusief kosten vermogensbeheer).

Resultaat kanssystemen

Hieronder zijn opgenomen de mutaties van de Technische Voorziening met betrekking tot kanssystemen.

Saldo overdrachten van rechten voor risico fonds en risico deelnemers

Dit is het saldo van overgenomen en overgedragen pensioenaanspraken.

Herverzekeringen

De kring heeft geen herverzekeringsovereenkomst afgesloten omdat er vanuit Stichting Algemeen Pensioenfonds Volo pensioen en Stichting Pensioenfonds Scildon alleen premievrije pensioenaanspraken en -rechten zijn overgedragen. Er zijn derhalve geen uitkeringen uit hoofde van een risicoherverzekering. Vanuit Stichting Algemeen Pensioenfonds Volo pensioen zijn er aanvullend herverzekerde pensioenaanspraken en -rechten overgedragen, die zijn ondergebracht bij Nationale Nederlanden. Het betreft pensioengerechtigden voor wie een deel van hun pensioenrechten wordt aangevuld vanuit de herverzekeraar. Daarnaast hebben deze pensioengerechtigden ook normale pensioenrechten zoals alle andere pensioengerechtigden en gewezen deelnemers. Deze normale pensioenrechten en het herverzekerd deel worden aan de pensioengerechtigden als geheel uitbetaald.

GRONDSLAGEN KASSTROOMOVERZICHT

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de directe methode:

- Alle ontvangsten en uitgaven zijn hierbij als zodanig gepresenteerd.
- Er is onderscheid gemaakt tussen kasstromen uit pensioen- en beleggingsactiviteiten.

5 TOELICHTING OP DE BALANS

(x € 1.000)

ACTIVA

1. Beleggingen voor risico fonds

De kring belegt in modules en overlay fondsen. Het verloopoverzicht is opgesteld op module- en fondseniveau, omdat de financiële stromen ook op module- en fondseniveau verlopen.

Verloopoverzicht op module en fondseniveau 2020

	Stand per 1 november 2020	Aankopen	Verkopen	Overige mutaties	Waarde mutaties	Stand per 31 december 2020
Module Rendement	-	83.123	-	-	7.978	91.101
Module Rente	-	140.292	-1.800	-	86	138.578
Module Inflatie	-	49.847	-	-	5.391	55.238
Overlay Fondsen	-	62.069	-	-	-1.101	60.968
Beleggingsdebiteuren	-	-	-	405	-	405
Liquide middelen	-	-	-	1.540	-	1.540
Totaal	-	335.331	-1.800	1.945	12.354	347.830

Op basis van doorkijk op de modules en fondsen tot de onderliggende beleggingen bestaan de modules en fondsen ultimo boekjaar uit onderstaande beleggingscategorieën.

Belegde waarden per beleggingscategorie op basis van doorkijk per 31 december 2020

	Vastgoed- beleggingen	Aandelen	Vastrentende waarden	Derivaten	Overige beleggingen	Totaal
Module Rendement	-	65.774	25.327	-	-	91.101
Module Rente	-	-	138.578	-	-	138.578
Module Inflatie	23.703	-	14.711	-	16.824	55.238
Overlay Fondsen	-	-	-	60.968	-	60.968
Beleggingsdebiteuren	-	-	405	-	-	405
Liquide middelen	-	-	-	-	1.540	1.540
Stand per 31 december 2020	23.703	65.774	179.021	60.968	18.364	347.830

Onder derivaten zijn de Overlay Fondsen opgenomen. Aangezien de kring niet de onderliggende belegging in zijn bezit heeft, maar alleen een deelneming in de Overlay Fondsen, is feitelijk de exposure van de kring naar een derivatenbelegging, ongeacht de onderliggende asset categorieën daarin.

De valutaderivaten zijn niet opgenomen onder derivaten. Deze zijn onderdeel van de beleggingscategorie van de pools waarvan zij deel uitmaken.

Reële waarde

Afgezien van de beleggingsvorderingen en -schulden zijn de beleggingen van het fonds gewaardeerd tegen reële waarde. Het is over het algemeen mogelijk en gebruikelijk om de reële waarde binnen een aanvaardbare bandbreedte van schattingen vast te stellen. De boekwaarde van alle activa en de financiële verplichtingen op balansdatum benadert de reële waarde.

Via de modules rendement, inflatie en rente en overlayfondsen wordt belegd in niet-beursgenoteerde beleggingsfondsen, waarbij deze beleggingsfondsen beleggen in vastgoed, aandelen, vastrentende waarden, derivaten en overige beleggingen. Niet aan een beurs genoteerde beleggingsfondsen zijn gewaardeerd tegen de reële waarde die is bepaald op basis van de meest recente door het beleggingsfonds afgegeven intrinsieke waarde.

Vastgoedbeleggingen

De vastgoedbeleggingen zijn als volgt gespecificeerd:

	31-12-2020	31-12-2019
Specificatie naar soort:		
Indirect vastgoed (participaties in beleggingsfondsen)	23.703	-

Aandelen

De aandelen zijn als volgt gespecificeerd:

	31-12-2020	31-12-2019
Specificatie naar soort:		
Aandelenbeleggingsfondsen	65.774	-

Vastrentende waarden

De vastrentende waarden zijn als volgt gespecificeerd:

	31-12-2020	31-12-2019
Specificatie naar soort:		
Obligaties	178.616	-
Beleggingsdebiteuren	405	-
	179.021	-

Overige beleggingen

De overige beleggingen zijn als volgt gespecificeerd:

	31-12-2020	31-12-2019
Specificatie naar soort:		
Grondstoffen	16.824	-
Liquide middelen	1.540	-
	18.364	-

2. Vorderingen en overlopende activa

	31-12-2020	31-12-2019
Rekening courant Centraal Beheer Algemeen Pensioenfonds	60	-
Te vorderen claims herverzekeraar	247	-
Aanvullende waardeoverdrachten	507	-
	<u>814</u>	<u>-</u>

Alle vorderingen hebben een resterende looptijd van korter dan één jaar.

3. Overige activa

	31-12-2020	31-12-2019
Liquide middelen	<u>64</u>	<u>-</u>

Onder de liquide middelen zijn opgenomen kasmiddelen en banktegoeden die onmiddellijk dan wel op korte termijn opeisbaar zijn. Bankrekeningen die beheerd worden door de vermogensbeheerder zijn onder de overige beleggingen opgenomen.

Er zijn geen kredietfaciliteiten van toepassing.

PASSIVA

4. Stichtingskapitaal en reserves

Mutatieoverzicht eigen vermogen

	Algemene reserve
Stand per 1 november 2020	-
Uit bestemming saldo van baten en lasten	33.818
Stand per 31 december 2020	33.818

	31-12-2020		31-12-2019	
	In %		In %	
Solvabiliteit				
Pensioenvermogen	348.664	110,7	-	-
Af: technische voorzieningen	314.846	100,0	-	-
Eigen vermogen	33.818	10,7	-	-
Af: vereist eigen vermogen	36.482	11,6	-	-
Vrij vermogen	-2.664	-0,9	-	-
Minimaal vereist eigen vermogen	12.623	4,0	-	-
Actuele dekkingsgraad		110,7		-
Beleidsdekkingsgraad		109,8		-
Reële dekkingsgraad		90,5		-

Voor het bepalen van het vereist eigen vermogen (de solvabiliteitstoets) maakt het fonds gebruik van het standaardmodel. Het bestuur acht het gebruik van het standaardmodel passend voor de risico's van het fonds. De uitkomsten van de solvabiliteitstoets zijn opgenomen onder de paragraaf Risicobeheer.

De dekkingsgraad is als volgt berekend: (Totale activa -/- kortlopende schulden) / Technische voorzieningen * 100%.

De beleidsdekkingsgraad is het voortschrijdende gemiddelde van de actuele dekkingsgraden over november en december 2020.

De beleidsdekkingsgraad is bepalend voor de financiële positie van het fonds.

Als de beleidsdekkingsgraad lager is dan de minimaal vereiste dekkingsgraad, bevindt het fonds zich in een situatie van dekkingstekort. Indien de beleidsdekkingsgraad lager is dan de vereiste dekkingsgraad, maar wel tenminste gelijk is aan de vereiste dekkingsgraad, bevindt het fonds zich in een situatie van reservetekort.

In de reële dekkingsgraad wordt de verwachte stijging van de prijzen meegenomen als pensioenverplichting. Een reële dekkingsgraad van 100% wil zeggen dat de kring volledige toeslag kan verlenen op basis van de (verwachte) prijsinflatie conform een toekomstbestendig toeslagbeleid. Een toekomstbestendig toeslagbeleid houdt in:

1. Toeslag kan verleend worden vanaf een beleidsdekkingsgraad van 110%.
2. Toeslagverlening is alleen toegestaan als er voldoende vermogen is om deze toeslag naar verwachting ook in de toekomst te kunnen verlenen.

De solvabiliteit van het fonds is niet toereikend. De beleidsdekkingsgraad is lager dan de vereiste dekkingsgraad en er is dus sprake van een reservetekort.

Het verloop van de actuele dekkingsgraad is als volgt:

	2020
	%
Dekkingsgraad per 1 november 2020 (aanvang kring)	106,8
Uitkeringen	-
Toeslagverlening	-
Verandering van de rentetermijnstructuur	0,3
Rendement op beleggingen	3,9
Overige oorzaken en kruiseffecten	-0,3
Dekkingsgraad per 31 december	110,7

De post Overige oorzaken en kruiseffecten betreft de wijziging naar de CBS Bevolkingsprognose 2020-2060 ad 0,3% negatief.

Herstelplan

Op basis van het FTK moet een pensioenfonds een herstelplan opstellen indien de beleidsdekkingsgraad lager is dan de vereiste dekkingsgraad.

Op basis van het opgestelde herstelplan begin 2021 blijkt dat de kring geen aanvullende maatregelen nodig heeft om binnen de gestelde termijn uit herstel te komen. Naar verwachting zal de beleidsdekkingsgraad eind 2021 hoger zijn dan de vereiste dekkingsgraad.

5. Technische voorzieningen voor risico fonds

	31-12-2020	31-12-2019
Specificatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico fonds:		
Voorziening pensioenverplichtingen	314.846	-
	314.846	-

Mutatieoverzicht technische voorzieningen

	2020	2019
Stand per 1 november 2020	-	-
Rentetoevoeging	116	-
Onttrekking voor pensioenuitkeringen	-1.305	-
Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten	283.843	-
Wijziging marktrente	33.899	-
Wijziging actuariële uitgangspunten	-769	-
Vrijgevallen kosten	-44	-
Resultaat op kanssystemen	-894	-
Stand per 31 december	314.846	-

Specificatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico fonds:

	31-12-2020		31-12-2019	
	Aantal		Aantal	
Arbeidsongeschikte deelnemers	20	3.633	-	-
Gewezen deelnemers	1.118	180.103	-	-
Pensioentrekkenden	709	120.163	-	-
Schadereserve	-	1.232	-	-
Additionele reservering*	-	2.338	-	-
Voorziening uitvoeringskosten	-	7.377	-	-
	1.847	314.846	-	-

Naar hun aard hebben de technische voorzieningen in het algemeen een langlopend karakter.

* De additionele reservering bestaat uit:

- a. De verhoging van de aanspraken die overgekomen zijn vanuit Stichting Pensioenfonds Scildon in liquidatie (€ 2.276). De aanspraken bij aanvang kring worden verhoogd met 3,53% omdat het overgedragen vermogen hoger is dan de benodigde inkoopsom, rekening houdend met de startdekkingsgraad van de kring. Deze verhoging is nog niet verwerkt in de administratie van het fonds en wordt extracomptabel meegenomen in de TV.
- b. De voorziening niet opgevraagde pensioenen (€ 62);

Voorziening toekomstige uitvoeringskosten

Deze voorziening bedraagt bij aanvang kring 2,3% van de op 1 november 2020 aanwezige netto TV.

	2020	2019
Stand per 1 november 2020	7.158	-
Dotatie: beleggingsrendement	263	-
Onttrekking: pensioenuitvoeringskosten	-44	-
Stand per 31 december 2020	7.377	-

Korte beschrijving van de pensioenregeling

De pensioenregeling is een middelloonregeling. Daarbinnen is een verzameling van pensioensoorten beschikbaar die complementair zijn aan elkaar zodat geen sprake is van dubbele dekkingen. Onderstaand worden de pensioensoorten en varianten weergegeven.

1. Ouderdomspensioen: verplicht af te nemen, op opbouwbasis
2. Partnerpensioen: verplicht af te nemen, onbepaalde partner, keuze: op risicobasis of opbouwbasis
3. Wezenpensioen: verplicht af te nemen, onbepaald kind, keuze: op risicobasis of opbouwbasis
4. ANW-hiaatpensioen: keuze: verplicht of vrijwillig af te nemen
5. Premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid voor de premies van alle bovengenoemde vormen: verplicht af te nemen.

De pensioenrichtleeftijd is 68 jaar.

Flexibilisering is mogelijk binnen de wettelijke grenzen en betreft:

- Vervroeging; de Deelnemer kan in overleg met de Werkgever verzoeken het pensioen eerder in te laten gaan. Dit kan vanaf 5 jaar voor de AOW-gerechtigde leeftijd.
- Uitstellen; de Deelnemer kan verzoeken het pensioen later in te laten gaan. Dit kan tot 5 jaar na de AOW-gerechtigde leeftijd.
- Hoog-laag constructie; de Deelnemer kan kiezen de eerste periode een hogere uitkering te ontvangen. Dit kan de eerste 5 jaar of de eerste 10 jaar betreffen. De verhouding tussen de hoge en de lage uitkering is 100:75.
- Uitrusten; de Deelnemer kan het partnerpensioen op opbouwbasis omruilen tegen een hoger ouderdomspensioen. Ook kan de Deelnemer zijn ouderdomspensioen omruilen tegen een (hoger) partnerpensioen. Hierbij mag het partnerpensioen niet meer bedragen dan 70% van het ouderdomspensioen.
- Deeltijdpensioen; de Deelnemer kan in overleg met de Werkgever een gedeelte van het pensioen laten ingaan en voor het resterende deel al dan niet een actief dienstverband op deeltijdbasis houden.

De Werkgever maakt per pensioensoort (met uitzondering van premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid) een keuze, zoals hiervoor weergegeven. Verder worden de regelingskenmerken (franchises en opbouwpercentages) vastgelegd alsmede de wijze van aanpassing van deze regelingskenmerken.

Toeslagverlening

De toeslagverlening op pensioenaanspraken en pensioenrechten is voorwaardelijk. Voor deze voorwaardelijke toeslagverlening is geen reserve gevormd en wordt geen premie betaald. De toeslagverlening wordt uit beleggingsrendement gefinancierd.

Toeslagverlening vindt plaats volgens de methode van toekomstbestendige toeslagverlening. Dit betekent dat toeslagverlening mogelijk is bij een dekkingsgraad hoger dan 110%. Bij een dekkingsgraad tussen de 110% en de bovengrens behorende bij toekomstbestendige toeslagverlening vindt toeslagverlening naar rato plaats. Bij een dekkingsgraad boven de bovengrens vindt volledige toeslagverlening plaats.

In 2020 heeft het bestuur besloten om de pensioenen niet te verhogen per 1 januari 2021.

6. Overige schulden en overlopende passiva

	31-12-2020	31-12-2019
Vooruitgefactureerde premies	8	-
Uitkeringen	1	-
Nog te betalen kosten	35	-
	<u>44</u>	<u>-</u>

Alle schulden hebben een resterende looptijd van korter dan één jaar.

Risicobeheer en derivaten

Solvabiliteitsrisico

Het fonds wordt bij het beheer van de pensioenverplichtingen en de financiering daarvan geconfronteerd met risico's. De belangrijkste doelstelling van het fonds is het nakomen van de pensioentoezeggingen. Voor het realiseren van deze doelstelling wordt gestreefd naar een toereikende solvabiliteit op basis van de reële waarde van de pensioenverplichtingen.

Het belangrijkste risico voor het fonds is het solvabiliteitsrisico, ofwel het risico dat het fonds niet beschikt over voldoende vermogen ter dekking van de pensioenverplichtingen. De solvabiliteit wordt gemeten zowel op basis van algemeen geldende normen als ook naar de specifieke normen welke door de toezichthouder worden opgelegd. Indien de solvabiliteit van het fonds zich negatief ontwikkelt, bestaat het risico dat het fonds de premie voor de onderneming en deelnemers moet verhogen en het risico dat er geen ruimte beschikbaar is voor een eventuele toeslag van opgebouwde pensioenrechten. In het uiterste geval kan het noodzakelijk zijn dat het fonds verworven pensioenaanspraken en pensioenrechten moet verminderen.

De actuele dekkingsgraad heeft zich als volgt ontwikkeld:

	31-12-2020	31-12-2019
Het tekort op FTK-grondslagen is als volgt:		
Technische voorzieningen	314.846	-
Buffers:		
S1 Renterisico	226	-
S2 Risico zakelijke waarden	24.389	-
S3 Valutarisico	7.337	-
S4 Grondstoffenrisico	4.611	-
S5 Kredietrisico	14.341	-
S6 Verzekeringstechnisch risico	8.663	-
S7 Liquiditeitsrisico	-	-
S8 Concentratierisico	-	-
S9 Operationeel risico	-	-
S10 Actief beheerrisico	4.850	-
Diversificatie effect	-27.935	-
Totaal S (vereiste buffers)	<u>36.482</u>	<u>-</u>
Vereist vermogen (artikel 132 Pensioenwet)	351.328	-
Pensioenvermogen (totaal activa - schulden)	<u>348.664</u>	<u>-</u>
Tekort/Tekort	<u>-2.664</u>	<u>-</u>

Beleid en risicobeheer

Het bestuur beschikt over een aantal beleidsinstrumenten ten behoeve van het beheersen van deze risico's. Deze beleidsinstrumenten betreffen:

- beleggingsbeleid;
- premiebeleid;
- herverzekeringsbeleid;
- toeslagbeleid.

De keuze en toepassing van beleidsinstrumenten vindt plaats na uitvoerige analyses ten aanzien van te verwachten ontwikkelingen van de verplichtingen en de financiële markten. Daarbij wordt onder meer gebruikgemaakt van ALM-studies. Een ALM-studie is een analyse van de structuur van de pensioenverplichtingen en van verschillende beleggingsstrategieën en de ontwikkeling daarvan in diverse economische scenario's.

De uitkomsten van deze analyses vinden hun weerslag in jaarlijks door het bestuur vast te stellen beleggingsrichtlijnen als basis voor het uit te voeren beleggingsbeleid. De beleggingsrichtlijnen geven normen en limieten aan waarbinnen de uitvoering van het beleggingsbeleid moet plaatsvinden. Ze zijn gericht op het beheersen van de belangrijkste (beleggings)risico's. Bij de uitvoering van het beleggingsbeleid wordt gebruik gemaakt van derivaten. Onderstaande uitwerking van de risico's is gebaseerd op de feitelijke standen per ultimo verslagjaar.

S1 Renterisico

Het renterisico is het risico dat de waarden van de vastrentende waarden en de pensioenverplichtingen wijzigen als gevolg van veranderingen in de marktrente.

De rentegevoeligheid kan worden gemeten door middel van de duration. De duration is de (met de contante waarde van de kasstromen) gewogen gemiddelde resterende looptijd in jaren. De duration geeft aan hoeveel procent bij benadering de reële waarde verandert bij een parallelle verschuiving van de rentecurve met 1 procentpunt. Een hoge duration geeft een hoge gevoeligheid voor veranderingen in de rente weer.

	31-12-2020		31-12-2019	
	Balanswaarde	Duration	Balanswaarde	Duration
Totaal beleggingen (voor derivaten)	358.042	5,5	-	-
Totaal beleggingen (na derivaten)	347.830	15,0	-	-
Technische voorzieningen	314.846	19,1	-	-

Op balansdatum is de duration van de beleggingen aanzienlijk korter dan de duration van de verplichtingen. Er is daarom sprake van een zogenaamde "duration-mismatch". Dit betekent dat bij een rentestijging de waarde van de beleggingen minder snel daalt dan de waarde van de verplichtingen (bij toepassing van de reële marktrentestructuur), waardoor de dekkingsgraad stijgt. Bij een rentedaling zal de waarde van de beleggingen minder snel stijgen dan de waarde van de verplichtingen, waardoor de dekkingsgraad daalt.

Het beleid van het fonds is gericht op het verkleinen van de "duration-mismatch". Dit wordt gerealiseerd door het kopen van meer langlopende obligaties in plaats van aandelen (aandelen hebben per definitie een duration van nul), binnen de portefeuille kortlopende obligaties vervangen door langlopende obligaties of door middel van renteswaps of swaptions. Bij een renteswap wordt een vaste lange rente geruild tegen een variabele korte rente. Het fonds ontvangt in dit geval een lange rente, vergelijkbaar met de kasstroom van een langlopende obligatie en betaalt daarvoor een variabele korte rente (bijvoorbeeld Euribor). Hierdoor wordt de "duration-mismatch" verkleind, maar het fonds wordt wel afhankelijk van de ontwikkeling van de korte rente die het fonds aan de tegenpartij betaalt. Bij het afsluiten van een swap kunnen dus mismatchrisico's worden afgedekt en worden nieuwe risico's geïntroduceerd die gepaard gaan met dit soort instrumenten (zoals liquiditeit, tegenpartij en juridisch risico).

De samenstelling van de vastrentende waarden naar looptijd is als volgt:

	31-12-2020		31-12-2019	
	In %		In %	
Resterende looptijd < 1 jaar	13.873	7,8	-	-
Resterende looptijd > 1 en < 5 jaar	46.593	26,0	-	-
Resterende looptijd > 5 jaar	118.555	66,2	-	-
	179.021	100,0	-	-

S2 Risico zakelijke waarden

Het risico zakelijke waarden of prijsrisico is het risico van waardeveranderingen door de ontwikkeling van marktprijzen, die wordt veroorzaakt door factoren gerelateerd aan een individuele belegging, de uitgevende instelling of generieke factoren. Omdat alle beleggingen worden gewaardeerd tegen reële waarde waarbij waardeveranderingen onmiddellijk in het saldo van baten en lasten worden verwerkt, zijn alle wijzigingen in marktomstandigheden direct zichtbaar in het beleggingsresultaat. Het prijsrisico wordt gemitigeerd door diversificatie.

	31-12-2020		31-12-2019	
	In %		In %	
Specificatie vastgoedbeleggingen naar aard:				
Participaties in beleggingsfondsen	23.703	100,0	-	-

	31-12-2020		31-12-2019	
	In %		In %	
Specificatie vastgoedbeleggingen naar regio:				
Europa	4.947	20,9	-	-
Noord-Amerika	13.086	55,1	-	-
Azië-Pacific	4.705	19,9	-	-
Australazië	878	3,7	-	-
Emerging Markets	87	0,4	-	-
	23.703	100,0	-	-

Specificatie aandelen naar sector:

Financiële instellingen (w.o. banken en verzekeraars)

Energie

Industrie

Technologie

Gezondheidszorg

Telecommunicatie

Basismaterialen

Handel

Nutsbedrijven

Diversen

31-12-2020		31-12-2019	
In %		In %	
6.490	9,9	-	-
725	1,1	-	-
8.406	12,8	-	-
16.796	25,5	-	-
9.480	14,4	-	-
4.394	6,7	-	-
3.000	4,6	-	-
12.297	18,7	-	-
1.563	2,4	-	-
2.623	3,9	-	-
65.774	100,0	-	-

Specificatie aandelen naar regio:

Europa

Noord-Amerika

Azië-Pacific

Australazië

Emerging Markets

31-12-2020		31-12-2019	
In %		In %	
12.666	19,3	-	-
33.684	51,1	-	-
5.261	8,0	-	-
1.284	2,0	-	-
12.879	19,6	-	-
65.774	100,0	-	-

S3 Valutarisico

Het valutarisico is het risico dat de waarde van een financieel instrument zal fluctueren als gevolg van veranderingen in valutawisselkoersen.

De vreemde valutapositie is als volgt te specificeren:

De vreemde valutapositie voor en na afdekking door valutaderivaten is als volgt weer te geven:

	Positie voor afdekking	Valuta- derivaten	Nettopositie na afdekking 2020	Nettopositie na afdekking 2019
Euro	255.770	62.382	318.152	-
Amerikaanse Dollar	48.614	-47.529	1.085	-
Hong Kong Dollar	4.606	-1.263	3.343	-
Zweedse Kroon	2.528	-801	1.727	-
Singapore Dollar	1.103	-706	397	-
Deense Kroon	1.027	-	1.027	-
Britse Pond	2.900	-2.582	318	-
Japanse Yen	7.164	-4.953	2.211	-
Zwitserse Frank	2.291	-1.359	932	-
Australische Dollar	1.010	-1.488	-478	-
Canadese Dollar	1.557	-1.701	-144	-
Overige	19.260	-	19.260	-
	347.830	-	347.830	-

S4 Grondstoffenrisico

Het grondstoffenrisico is het risico van waardeveranderingen van beleggingen in grondstoffen of instrumenten die gevoelig zijn voor waardeveranderingen in grondstoffen (commodities).

Het grondstoffenrisico wordt bepaald aan de hand van een daling van de waarde van de beleggingen in grondstoffen met 35%. Ter afdekking van het grondstoffenrisico wordt door het fonds een buffer aangehouden.

S5 Kredietrisico

Het kredietrisico is het risico van financiële verliezen voor het fonds als gevolg van faillissement of betalingsonmacht van tegenpartijen waarop het fonds (potentiële) vorderingen heeft. Hierbij kan onder meer worden gedacht aan partijen die obligatieleningen uitgeven, banken waar deposito's worden geplaatst, marktpartijen waarmee "Over The Counter (OTC)"-derivatenposities worden aangegaan en aan bijvoorbeeld herverzekeraars.

Een voor beleggingsactiviteiten specifiek onderdeel van kredietrisico is het settlementrisico. Dit heeft betrekking op het risico dat partijen waarmee het fonds transacties is aangegaan niet meer in staat zijn hun tegenprestatie te verrichten, waardoor het fonds financiële verliezen lijdt.

Beheersing vindt plaats door het stellen van limieten aan tegenpartijen op totaalniveau, dat wil zeggen met inachtneming van alle posities die een tegenpartij heeft ten opzichte van het fonds; het vragen van extra zekerheden zoals onderpand en dergelijke bij hypothecaire geldleningen en het uitlenen van effecten; het hanteren van prudente verstrekkingnormen bij hypothecaire geldleningen. Ter afdekking van het settlementrisico wordt door het fonds alleen belegd in markten waar een voldoende betrouwbaar clearing- en settlementstelsel functioneert. Voordat in nieuwe markten wordt belegd, wordt eerst onderzoek gedaan naar de waarborgen op dit gebied. Met betrekking tot OTC-derivaten wordt door het fonds alleen gewerkt met tegenpartijen waarmee ISDA/CSA-overeenkomsten zijn afgesloten, zodat posities van het fonds adequaat worden afgedekt door onderpand. Er wordt gebruik gemaakt van dagelijkse waarderingen.

	31-12-2020		31-12-2019	
	In %		In %	
Specificatie vastrentende waarden naar sector:				
Nederlandse overheidsinstellingen	8.698	4,9	-	-
Buitenlandse overheidsinstellingen	90.659	50,5	-	-
Financiële instellingen	52.094	29,1	-	-
Handel	8.370	4,7	-	-
Basismaterialen	1.592	0,9	-	-
Industrie	3.527	2,0	-	-
Olie en gas	3.043	1,7	-	-
Nutsbedrijven	1.605	0,9	-	-
Technologie	1.252	0,7	-	-
Gezondheidszorg	2.674	1,5	-	-
Telecommunicatie	1.552	0,9	-	-
Andere instellingen	3.955	2,2	-	-
	179.021	100,0	-	-

	31-12-2020		31-12-2019	
	In %		In %	
Specificatie vastrentende waarden naar regio:				
Ontwikkelde markten	160.911	89,9	-	-
Opkomende markten	18.110	10,1	-	-
	179.021	100,0	-	-

Ten aanzien van de kredietwaardigheid van de debiteuren van de vastrentende portefeuille kan het volgende overzicht worden gegeven:

	31-12-2020		31-12-2019	
	In %		In %	
AAA	49.826	27,8	-	-
AA	64.224	35,8	-	-
A	13.204	7,4	-	-
BBB	30.210	16,9	-	-
BB	6.836	3,8	-	-
B	4.947	2,8	-	-
< B	1.902	1,1	-	-
Geen rating	7.872	4,4	-	-
	<u>179.021</u>	<u>100,0</u>	<u>-</u>	<u>-</u>

S6 Verzekeringstechnisch risico

Langlevenrisico

Het langlevenrisico is het risico dat deelnemers langer blijven leven dan gemiddeld verondersteld wordt bij de bepaling van de technische voorziening. Als gevolg hiervan volstaat de opbouw van het pensioenvermogen niet voor de uitkering van de pensioenverplichting.

Door toepassing van CBS-tafel 2020-2060 met adequate correcties voor ervaringssterfte is het langlevenrisico nagenoeg geheel verdisconteerd in de waardering van de pensioenverplichtingen.

Overlijdensrisico

Het overlijdensrisico betekent dat het fonds in geval van overlijden mogelijk een nabestaandenpensioen moet toekennen waarvoor door het fonds geen voorzieningen zijn getroffen. Dit risico kan worden uitgedrukt in risicokapitalen. Het fonds heeft het overlijdensrisico niet herverzekerd.

Arbeidsongeschiktheidsrisico

Het arbeidsongeschiktheidsrisico betreft het risico dat het fonds voorzieningen moet treffen voor premievrijstelling bij invaliditeit en het toekennen van een arbeidsongeschiktheidspensioen (indien van toepassing). Voor dit risico wordt jaarlijks een risicopremie in rekening gebracht. Het verschil tussen de risicopremie en de werkelijke kosten wordt verwerkt via het resultaat. De actuariële uitgangspunten voor de risicopremie worden periodiek herzien. Het fonds heeft het arbeidsongeschiktheidsrisico niet herverzekerd.

Toeslagrisico

Het bestuur van het fonds heeft de ambitie om het pensioen te indexeren. De mate waarin dit kan worden gerealiseerd is afhankelijk van de ontwikkelingen in de rente, rendement, looninflatie en demografie. Het toeslagrisico omvat het risico dat de ambitie van het bestuur om toeslagen op pensioenrechten en -aanspraken te geven niet kan worden gerealiseerd. Uitdrukkelijk wordt opgemerkt dat de toeslagtoezegging voorwaardelijk is.

Het beleid en de ambitie inzake toeslagverlening is weergegeven in de toelichting van de post 'Technische voorzieningen'.

S7 Liquiditeitsrisico

Het liquiditeitsrisico is het risico dat beleggingen niet tijdig en/of niet tegen een aanvaardbare prijs kunnen worden omgezet in liquide middelen. Hierdoor kan het fonds op korte termijn niet aan zijn verplichtingen voldoen. Waar de overige risicomponenten vooral de langere termijn betreffen (solvabiliteit), gaat het hierbij om de kortere termijn. Dit risico wordt beheerst door in het strategische en tactische beleggingsbeleid voldoende ruimte aan te houden voor de liquiditeitsposities. Er wordt eveneens rekening gehouden met de directe beleggingsopbrengsten en andere inkomsten zoals premies. Betreffende het liquiditeitsrisico wordt vermeld dat het fonds in haar beleggingsportefeuille over voldoende obligaties beschikt die onmiddellijk zonder waardeverlies verkocht kunnen worden gemaakt om eventuele onvoorziene uitstroom van geldmiddelen te financieren. Op basis hiervan heeft het bestuur besloten geen buffer voor liquiditeitsrisico aan te houden.

S8 Concentratierisico

Als een kring een gediversifieerde beleggingsportefeuille aanhoudt, mag de gevoeligheid van het eigen vermogen voor concentratierisico in het DNB-standaardmodel gelijk worden gesteld aan 0%. Omdat bij de kring sprake is van een gediversifieerde beleggingsportefeuille heeft het bestuur besloten geen buffer voor concentratierisico aan te houden.

S9 Operationeel risico

Het operationeel risico is het risico van een onjuiste afwikkeling van transacties, fouten in de verwerking van gegevens, het verloren gaan van informatie, fraude en dergelijke. Dergelijke risico's worden door het fonds beheerst door het stellen van hoge kwaliteitseisen aan de organisaties die bij de uitvoering betrokken zijn op gebieden zoals interne organisatie, procedures, processen en controles, kwaliteit geautomatiseerde systemen, enzovoorts. Deze kwaliteitseisen worden periodiek getoetst door het bestuur. Aangezien hiermee sprake is van adequate beheersing houdt het fonds hiervoor geen buffer aan.

Systeemrisico

Het systeemrisico betreft het risico dat het mondiale financiële systeem (de internationale markten) niet langer naar behoren functioneert waardoor beleggingen van het fonds niet langer verhandelbaar zijn en zelfs, al dan niet tijdelijk, hun waarde kunnen verliezen. Net als voor andere marktpartijen, is dit risico voor het fonds niet beheersbaar.

S10 Actief beheerrisico

Het actief beheerrisico heeft betrekking op de ruimte om bij de uitvoering van het beleggingsbeleid af te wijken van de strategisch nageleefde portefeuille. De mate van actief beheer is bepaald aan de hand van de tracking error ten opzichte van de voor de portefeuille vastgestelde benchmark.

Belangrijke gebeurtenissen na balansdatum

Nieuwe (gewijzigde) UFR-methodiek geldend vanaf 1 januari 2021

Vanaf 2021 wordt de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur gebaseerd op een nieuwe UFR (ultimate forwardrate). De nieuwe UFR parameters worden vanaf 1 januari 2021 in vier gelijke stappen ingevoerd. Met de stapsgewijze invoering zullen de nieuwe UFR parameters begin 2024 volledig zijn ingevoerd. DNB zal de rentetermijnstructuur in de periode tot 1 januari 2024 baseren op een gewogen gemiddelde van de rentetermijnstructuur op basis van de huidige en de nieuwe UFR-parameters, waarbij de gewichten jaarlijks op 1 januari met gelijke stappen aangepast worden. Deze stapsgewijze invoering zorgt ervoor dat het effect van de nieuwe UFR-methode op de dekkingsgraden van pensioenfondsen zich geleidelijk in de tijd materialiseert.

De Technische Voorziening ultimo 2020 is gebaseerd op de per 31 december 2020 door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur voor pensioenfondsen, gebaseerd op de huidige UFR parameters. Als de Technische Voorziening ultimo 2020 reeds gebaseerd zou zijn op de nieuwe UFR parameters die van toepassing zijn in 2021 dan zou de Technische Voorziening € 318.037 bedragen. De actuele dekkingsgraad zou dan 109,6% bedragen. Bij toepassing van de UFR parameters die gelden in 2024, zou de Technische Voorziening € 328.734 bedragen en de actuele dekkingsgraad 106,1%.

Tezamen met het effect van de verwachte daling van het tienjaars voortschrijdende gemiddelde van de rente zal een verhogend effect op de technische voorzieningen ontstaan wat een drukkend effect op de dekkingsgraad heeft.

6 TOELICHTING OP DE STAAT VAN BATEN EN LASTEN

(x € 1.000)

7. Beleggingsresultaten voor risico pensioenfondsen

2020	Directe beleggings-opbrengsten	Indirecte beleggings-opbrengsten	Kosten van vermogens-beheer	Totaal
Module Inflatie	-	1.272	-	1.272
Module Rendement	-	7.588	-	7.588
Module Rente	158	234	-	392
Overlay fondsen	-	-1.101	-	-1.101
Overige beleggingen	-	4.362	-27	4.335
Overige opbrengsten en lasten	-	-	-23	-23
	158	12.355	-50	12.463

Voor een specificatie van het indirect beleggingsrendement van de modules en beleggingsfondsen wordt verwezen naar de toelichting op de balans.

Het aandeel van het fonds in de beheerkosten die door de vermogensbeheerders ten laste van beleggingsfondsen zijn gebracht is onderdeel van de indirecte beleggingsopbrengsten. Deze bedragen € 156.

De transactiekosten zijn de kosten die gemaakt worden om de effectentransactie tot stand te brengen en uit te voeren. Deze zijn onderdeel van de indirecte beleggingsopbrengsten en bedragen over 2020 € 225.

8. Overige baten

	2020	2019
Overige baten	58	-

Overige baten betreft vergoeding van Stichting Pensioenfonds Scildon in liquidatie voor de aankoop van beleggingen.

9. Pensioenuitkeringen

	2020	2019
Ouderdomspensioen	1.060	-
Partnerpensioen	231	-
Wezenpensioen	2	-
Arbeidsongeschiktheid	12	-
	1.305	-

10. Pensioenuitvoeringskosten

	2020	2019
Administratiekosten verrichtingen	2	-
Administratiekosten	6	-
Governance kosten	22	-
Uitvoeringskosten	-1	-
Bestuurskosten	9	-
Vergoeding kapitaalverstrekking Achmea	6	-
	44	-

11. Mutatie technische voorzieningen voor risico fonds

	2020	2019
Rentetoevoeging	116	-
Onttrekking voor pensioenuitkeringen	-1.305	-
Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten	283.843	-
Wijziging marktrente	33.899	-
Wijziging actuariële uitgangspunten	-769	-
Vrijgevallen kosten	-44	-
Resultaat op kanssystemen	-894	-
	314.846	-

Rentetoevoeging

De voorziening pensioenverplichtingen is in het boekjaar opgerent met -0,324%. Dit is de éénjaarsrente uit de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur per 31 december 2019.

Onttrekking voor pensioenuitkeringen

Verwachte toekomstige pensioenuitkeringen worden vooraf actuariëel berekend en opgenomen in de voorziening pensioenverplichtingen. De onder dit hoofd opgenomen afname van de voorziening betreft het bedrag dat vrijkomt ten behoeve van de financiering van de uitbetaling van pensioenen van de verslagperiode.

Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten

De onder dit hoofd opgenomen afname van de voorziening pensioenverplichtingen is het saldo van overgedragen pensioenverplichtingen (uitgaande waardeoverdrachten) en overgenomen pensioenverplichtingen (inkomende waardeoverdrachten).

Wijziging marktrente

Jaarlijks wordt per 31 december de actuele waarde van de technische voorzieningen herrekend door toepassing van de actuele rentetermijnstructuur. Het effect van de verandering van de rentetermijnstructuur wordt hieronder verantwoord.

Wijziging actuariële uitgangspunten

De actuariële grondslagen en/of methoden worden periodiek beoordeeld en mogelijk herzien ten behoeve van de berekening van de actuele waarde van de pensioenverplichtingen. Hierbij wordt gebruik gemaakt van interne en externe actuariële deskundigheid. Dit betreft onder meer de vergelijking van veronderstellingen ten aanzien van sterfte, langlevens en arbeidsongeschiktheid met werkelijke waarnemingen voor zowel de gehele bevolking als specifiek voor de populatie van het pensioenfonds.

Bij het waarderen van de technische voorzieningen ultimo boekjaar is uitgegaan van de sterftekansen zoals gepubliceerd door Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS Bevolkingsprognose 2020-2060), met als startkolom 2021.

Deze sterftekansen zijn gecorrigeerd voor het verschil tussen de gehele Nederlandse bevolking en de deelnemerspopulatie van de kring door toepassing van de MWT0617 ervaringssterfte. Deze correctiefactoren zijn gebaseerd op de CBS Maatwerktabellen welke betrekking hebben op de periode 2006-2017. De ervaringssterfte is inkomensafhankelijk. Er bestaan 6 inkomensklassen.

Vrijgevallen kosten

De vrijval voor kosten uit de Technische Voorziening is gelijkgesteld met de kosten verslagjaar (exclusief vermogensbeheerkosten).

Resultaat op kanssystemen

	2020	2019
Resultaat op kanssystemen:		
Resultaat op sterfte	-900	-
Resultaat op mutaties	6	-
	<u>-894</u>	<u>-</u>

Het resultaat op sterfte van € -900 betreft € -758 langlevens en € -142 kortlevens.

12. Saldo overdrachten van rechten voor risico fonds

	2020	2019
Collectieve inkomende waardeoverdrachten	<u>337.498</u>	<u>-</u>

Aan kring DB Evenwicht bij Stichting Achmea Algemeen Pensioenfonds is overgedragen per 1 november 2020 door Stichting Algemeen Pensioenfonds Volo pensioen € 263.959 en door Stichting Pensioenfonds Scildon € 73.539.

	2020	2019
Het resultaat op de waardeoverdrachten is als volgt:		
- overgenomen pensioenverplichting	337.498	-
- toevoeging aan de technische voorziening	-283.843	-
	<u>53.655</u>	<u>-</u>

Het resultaat op waardeoverdrachten bedraagt € 53.655 positief en wordt behaald uit de inkomende collectieve waardeoverdracht per 1 november 2020 van de aanspraken van alle deelnemers van Stichting Algemeen Pensioenfonds Volo pensioen en Stichting Pensioenfonds Scildon in liquidatie, die is ondergebracht in kring DB Evenwicht bij Stichting Achmea Algemeen Pensioenfonds. Dit resultaat dient in samenhang gezien te worden met het resultaat op de wijziging van de rentetermijnstructuur ad € 33.899 negatief omdat de overdracht in het verloop gebaseerd is op de rentetermijnstructuur van 31 december 2019. De feitelijke overdracht heeft plaats gevonden op de grondslagen per de overdrachtsdatum. De technische voorziening die per 1 november 2020 is ingebracht op basis van de rentetermijnstructuur van 31 oktober 2020 is € 34.664 hoger dan de technische voorziening uit conversie zoals die blijkt uit het verloop technische voorzieningen.

13. Herverzekeringen

	2020	2019
Totaal premies	-	-
Uitkering van risicokapitaal uitkeringsgerechtigden	6	-
Totaal uitkeringen	6	-

Pensioenfondsenkring 1

Financiële verantwoording 2020

1 BALANS PER 31 DECEMBER

(na voorgestelde bestemming van het saldo van baten en lasten)

(x € 1.000)

		2020	2019
ACTIVA			
Beleggingen voor risico fonds	(1)	186.933	179.152
Vorderingen en overlopende activa	(2)	27	153
Overige activa	(3)	67	1.209
		<u>187.027</u>	<u>180.514</u>

PASSIVA

Stichtingskapitaal en reserves	(4)	28.351	31.434
Technische voorzieningen voor risico fonds	(5)	158.476	148.935
Overige schulden en overlopende passiva	(6)	200	145
		<u>187.027</u>	<u>180.514</u>

(*) De nummering verwijst naar de toelichting

	2020	2019
Dekkingsgraad op basis van FTK (in %)		
Actuele dekkingsgraad	117,9	121,1
Beleidsdekkingsgraad	113,9	119,3

2 STAAT VAN BATEN EN LASTEN

(x € 1.000)

		2020	2019
BATEN			
Premiebijdragen van (werkgevers en werknemers)	(7)		
Premiebijdragen pensioenregeling		187	763
Premiebijdragen pensioenregeling 2019		-95	-
		92	763
Beleggingsresultaten voor risico pensioenfondsen	(8)	12.684	21.375
		12.776	22.138
LASTEN			
Pensioenuitkeringen	(9)	5.976	6.033
Pensioenuitvoeringskosten	(10)	244	262
Mutatie technische voorzieningen voor risico fonds	(11)		
Pensioenopbouw		168	685
Toeslagen		584	4.420
Rentetoevoeging		-234	-311
Onttrekking voor pensioenuitkeringen		-5.989	-6.024
Onttrekking voor pensioenuitvoeringskosten		-241	-119
Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten		6	134.357
Wijziging marktrente		14.953	16.808
Wijziging actuariële uitgangspunten		155	-247
Overige wijzigingen		139	-634
		9.541	148.935
Saldo overdrachten van rechten voor risico fonds	(12)	-6	-164.529
Overige lasten	(13)	104	3
(*) De nummering verwijst naar de toelichting			
		15.859	-9.296
Saldo van baten en lasten		-3.083	31.434

	2020	2019
Bestemming van het saldo van baten en lasten		
Mutatie algemene reserve	<u>-3.083</u>	<u>31.434</u>

3 KASSTROOMOVERZICHT

(x € 1.000)

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de directe methode.

	2020	2019
Kasstroom uit pensioenactiviteiten		
Ontvangen premiebijdragen voor risico fonds	189	666
Ontvangen waardeoverdrachten voor risico fonds	6	164.529
Betaalde pensioenuitkeringen	-5.976	-6.030
Betaalde pensioenuitvoeringskosten	-259	-176
Overige baten en lasten	-4	-3
	-6.044	158.986
Kasstroom uit beleggingsactiviteiten		
Ontvangen inzake verkopen beleggingen	27.804	58.378
Betaald inzake aankopen beleggingen	-22.865	-204.513
Ontvangen directe beleggingsopbrengsten	409	428
Overige ontvangsten en uitgaven inzake beleggingen	-301	-11.945
Betaalde kosten van vermogensbeheer	-145	-125
	4.902	-157.777
Mutatie liquide middelen	-1.142	1.209
Samenstelling geldmiddelen		
	2020	2019
Liquide middelen per 1 januari	1.209	-
Mutatie liquide middelen	-1.142	1.209
Liquide middelen per 31 december	67	1.209

4 ALGEMENE TOELICHTING

Inleiding

Conform de richtlijnen voor de jaarverslaggeving worden de balans, staat van baten en lasten en het kasstroomoverzicht opgenomen in een separate financiële verantwoording per kring. In deze financiële verantwoording wordt de terminologie gehanteerd zoals voorgeschreven door RJ610. Waar in de financiële verantwoording van de kring de term “fonds” is gebruikt, wordt de desbetreffende kring bedoeld.

Continuïteit

Deze jaarrekening is opgesteld uitgaande van de continuïteitsveronderstelling.

Wijziging grondslagen

Prognosetafel

Bij het waarderen van de technische voorzieningen ultimo boekjaar is uitgegaan van de sterftekansen zoals gepubliceerd door het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS Bevolkingsprognose 2020-2060), met als startkolom 2021. Besloten is om per 31 oktober 2020 deze sterftekansen te corrigeren voor het verschil tussen de gehele Nederlandse bevolking en de deelnemerspopulatie van de kring door toepassing van de MWT617 ervaringssterfte. Deze correctiefactoren zijn gebaseerd op de CBS Maatwerk tabellen 2016-2017. Het resultaat van deze wijziging is reeds opgenomen in de Technische Voorziening per 31 december 2020 en leidt tot een toename van € 274. Tot 30 juni 2020 gold een excasso-opslag van 2,2% van de op dat moment aanwezige netto Technische Voorziening. Vanaf 2020 is de ontwikkeling van de voorziening toekomstige uitvoeringskosten losgekoppeld van de ontwikkeling van de Technische voorziening. De aanvangshoogte is bepaald op 2,5% van de Technische voorziening plus vrijval excasso over de eerste helft van 2020. Aan deze voorziening worden jaarlijks alle benodigde kosten onttrokken en het jaarlijkse rendement van de kring toegevoegd. De wijziging van de hoogte van de voorziening toekomstige uitvoeringskosten leidt tot een resultaat van € 429 negatief. Het totale resultaat uit hoofde van wijziging van actuariële grondslagen bedraagt € 155 negatief.

ALGEMENE GRONDSLAGEN

De algemene grondslagen zijn opgenomen in paragraaf 4 van de jaarrekening van Stichting Achmea Algemeen Pensioenfonds.

SPECIFIEKE GRONDSLAGEN

GRONDSLAGEN VOOR DE WAARDERING VAN ACTIVA EN PASSIVA

Beleggingen voor risico fonds

Algemeen

De beleggingen worden gewaardeerd tegen reële waarde. Slechts indien de reële waarde van de beleggingen niet betrouwbaar kan worden vastgesteld, vindt waardering plaats op basis van geamortiseerde kostprijs. Overlopende activa en passiva worden tevens gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs. De liquiditeiten vermogensbeheer worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Het verschil met reële waarde is bij deze activa en passiva in het algemeen gering. Participaties in beleggingspools en -instellingen die gespecialiseerd zijn in een bepaald soort beleggingen, worden gerubriceerd en gewaardeerd volgens de grondslagen voor die onderliggende beleggingen ("look-through"-benadering). Bij gemengde beleggingsfondsen wordt aangesloten bij de hoofdcategorie, bepaald op basis van reële waarde.

Vorderingen en schulden uit beleggingen welke samenhangen met een specifieke beleggingscategorie, worden onder beleggingsdebiteuren dan wel -crediteuren opgenomen in de betreffende beleggingscategorie.

Financiële instrumenten worden gebruikt ter afdekking van beleggingsrisico's en het realiseren van het vastgelegde beleggingsbeleid. De derivatenposities zijn opgenomen als een afzonderlijke beleggingscategorie. Derivaten die deel uitmaken van een beleggingsfonds zijn opgenomen in de beleggingscategorie waarin dit beleggingsfonds is gerubriceerd.

Reële waarde

De beleggingen worden gewaardeerd tegen reële waarde. Derivaten worden gewaardeerd op basis van netto contante waardeberekeningen. Bepaalde instrumenten, zoals participaties in beleggingsfondsen, worden gewaardeerd op basis van de intrinsieke waarde. Het is gebruikelijk en mogelijk om de reële waarde binnen een aanvaardbare bandbreedte van schattingen vast te stellen. Slechts indien de reële waarde van beleggingen niet betrouwbaar kan worden vastgesteld, vindt waardering plaats op basis van geamortiseerde kostprijs rekening houdend met mogelijke waardevermindering.

Voor financiële instrumenten, zoals beleggingenvorderingen en -schulden, geldt dat de boekwaarde de reële waarde benadert als gevolg van het korte termijn karakter van de vorderingen en schulden. De boekwaarde van alle activa en de financiële verplichtingen op balansdatum benadert de reële waarde.

Vastgoedbeleggingen

Niet-beursgenoteerde beleggingen in vastgoedfondsen worden gewaardeerd op het aandeel in de reële waarde van de onderliggende beleggingen. Indien de waarderingsgrondslagen van vastgoedfondsen afwijken, wordt de waardering zo mogelijk aangepast aan de waarderingsgrondslagen van het pensioenfonds.

Aandelen

- Beursgenoteerde aandelen zijn gewaardeerd tegen de beurswaarde per balansdatum.
- Niet-beursgenoteerde (participaties in) aandelen(fondsen) zijn gewaardeerd op basis van de intrinsieke waarde.

Vastrentende waarden

Vastrentende waarden zijn gewaardeerd tegen de reële waarde per balansdatum, inclusief opgelopen rente:

- Voor beursgenoteerde vastrentende waarden is dit de beurswaarde per balansdatum.
- Voor niet-beursgenoteerde (participaties in) vastrentende waarden(fondsen) is dit de intrinsieke waarde.

Derivaten

Derivaten worden gewaardeerd tegen reële waarde, te weten de relevante marktnotering of, als die er niet is, de waarde die wordt bepaald met behulp van marktconforme en toetsbare waarderingsmodellen. Voor niet-beursgenoteerde participaties in vastrentende waardenfondsen is dit de intrinsieke waarde, die de reële waarde van de onderliggende beleggingen representeert.

Derivaatcontracten met een negatieve waarde worden in de balans onder de overige schulden en overlopende passivaverantwoord. De valutaderivaten zijn onderdeel van de beleggingscategorie waarin deze ter afdekking van het valutarisico zijn opgenomen.

Overige beleggingen

Overige beleggingen worden gewaardeerd tegen reële waarde. De waardering hiervan geschiedt tegen de intrinsieke waarde, die de reële waarde van de onderliggende beleggingen representeert.

Securities lending

Het fonds participeert niet direct in securities lending. Binnen de beleggingspools kan sprake zijn van securities lending.

Vorderingen en overlopende activa

Vorderingen en overlopende activa worden bij de eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde. Na de eerste verwerking worden vorderingen gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs (gelijk aan de nominale waarde indien geen sprake is van transactiekosten) onder aftrek van eventuele bijzondere waardeverminderingen, indien sprake is van oninbaarheid.

Overige activa

Onder overige activa worden onder meer liquide middelen opgenomen voor zover dit onmiddellijk opeisbare banktegoeden betreft. Liquide middelen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Zij worden onderscheiden van tegoeden in verband met beleggingstransacties. Liquide middelen uit hoofde van beleggingstransacties zijn opgenomen onder de beleggingen.

Reserves

Algemeen

De algemene reserve wordt bepaald door het bedrag dat resteert nadat alle actiefposten en posten van het vreemd vermogen, volgens de van toepassing zijnde waarderingsgrondslagen, in de balans zijn opgenomen. Het saldo van baten en lasten zal toegevoegd of onttrokken worden aan de algemene reserve.

Technische voorzieningen voor risico fonds

Voorziening pensioenverplichtingen voor risico fonds

De voorziening pensioenverplichtingen voor risico fonds wordt gewaardeerd tegen reële waarde op basis van de contante waarde van de beste inschatting van toekomstige kasstromen die samenhangen met de op balansdatum onvoorwaardelijke pensioenverplichtingen. Hierbij is het volgende van belang:

Bij de berekening van de voorziening pensioenverplichtingen voor risico fonds is uitgegaan van de op balansdatum geldende actuariële en bedrijfstechnische nota (Abtn) en van de over de verstreken deelnemersjaren verworven aanspraken. Jaarlijks wordt door het bestuur besloten of op de opgebouwde pensioenaanspraken toeslagverlening kan worden toegepast. Alle per balansdatum bestaande toeslagbesluiten (ook voor toeslagbesluiten na balansdatum voor zover sprake is van ex ante condities) zijn in de berekening begrepen. Er wordt geen rekening gehouden met toekomstige salarisontwikkelingen.

Bij de berekening van de voorziening pensioenverplichtingen voor risico fonds is uitgegaan van de op balansdatum geldende actuariële en bedrijfstechnische nota (Abtn) en van de over de verstreken deelnemersjaren verworven aanspraken. Jaarlijks wordt door het bestuur besloten of op de opgebouwde pensioenaanspraken toeslagverlening kan worden toegepast. Alle per balansdatum bestaande toeslagbesluiten (ook voor toeslagbesluiten na balansdatum voor zover sprake is van ex ante condities) zijn in de berekening begrepen. Er wordt geen rekening gehouden met toekomstige salarisontwikkelingen.

Bij de berekening van de voorziening wordt rekening gehouden met premievrije pensioenopbouw in verband met invaliditeit op basis van de contante waarde van de toekomstige opbouw waarvoor vrijstelling is verleend wegens arbeidsongeschiktheid.

De berekeningen zijn uitgevoerd op basis van de volgende actuariële grondslagen en veronderstellingen per 31 december 2020:

Overlevingstafels

De voorziening wordt gebaseerd op CBS Bevolkingsprognose 2020-2060. De sterftekansen zijn gecorrigeerd voor het verschil tussen de gehele Nederlandse bevolking en de deelnemerspopulatie van de kring door gebruik te maken van correctiefactoren. Deze correctiefactoren zijn gebaseerd op de CBS Maatwerktabellen 2006-2017. De ervaringssterfte is inkomensafhankelijk. Vorig jaar was de CBS-bevolkingsprognose 2019-2060 van toepassing met correctiefactoren die gebaseerd waren op de CBS Maatwerktabellen 2007-2015.

Partnerfrequentie

Voor alle niet-pensioentrekkenden wordt het onbepaalde partnersysteem gehanteerd, met leeftijdsafhankelijke gehuwdheidsfrequenties waarbij de gehuwdheidsfrequentie op 68 jaar op 100% wordt verondersteld. Voor de pensioentrekkenden wordt uitgegaan van het bepaalde partnersysteem (feitelijke burgerlijke staat).

Leeftijdsverschil man-vrouw

De partner van de mannelijke deelnemer wordt drie jaar jonger verondersteld. De partner van de vrouwelijke deelnemer wordt drie jaar ouder verondersteld.

Voorziening voor uitgesteld wezenpensioen

Het latent wezenpensioen wordt gewaardeerd met sterfte. De leeftijdsafhankelijke sterftekans van de hoofddeelnemers wordt toegepast op een veronderstelde volledige uitkeringsduur tot 18 jaar en een halve duur tot 27 jaar in combinatie met een verwacht aantal kinderen en een kans op kinderen per inkomensklasse.

Voorziening voor toekomstige administratie- en excassokosten

Voor toekomstige uitvoeringskosten wordt een kostenvoorziening aangehouden. Aan deze voorziening worden jaarlijks alle benodigde kosten onttrokken en het jaarlijkse rendement van de kring toegevoegd.

Voorziening voor toekomstige pensioenopbouw arbeidsongeschikten (Schadereserve)

De voorziening premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid, de zogenaamde schadereserve, is de voorziening voor bestaande arbeidsongeschikten. Deze voorziening is gelijk aan de contante waarde van de toekomstige premievrijgestelde opbouw voor alle deelnemers die gedeeltelijk dan wel volledig arbeidsongeschikt zijn, rekening houdend met de actuariële grondslagen en veronderstellingen.

IBNR-voorziening

De IBNR-voorziening wordt gelijkgesteld aan de verschuldigde herverzekeringspremies voor het arbeidsongeschiktheidsrisico in de twee voorafgaande jaren. Omdat de kring is begonnen per 1 januari 2019 is alleen de reservering over 2019 en 2020 van toepassing.

Overige schulden en overlopende passiva

Overige schulden en overlopende passiva worden bij de eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde. Na de eerste verwerking worden schulden gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs (gelijk aan de nominale waarde indien geen sprake is van transactiekosten).

Dekkingsgraad

De actuele dekkingsgraad van het fonds wordt berekend door op balansdatum het balanstotaal minus de kortlopende schulden te delen op de technische voorzieningen zoals opgenomen in de balans.

De beleidsdekkingsgraad is het gemiddelde van de actuele dekkingsgraad van de afgelopen 12 maanden en is daarmee minder afhankelijk van dagkoersen dan de actuele dekkingsgraad. Onder het FTK is de beleidsdekkingsgraad leidend voor alle beleidsmaatregelen.

De reële dekkingsgraad is gedefinieerd als de verhouding tussen het aanwezige vermogen en de technische voorzieningen waarbij in elk kalenderjaar rekening wordt gehouden met voorwaardelijke toeslagverlening conform het toeslagbeleid. Het gaat hier om de reële dekkingsgraad die in de wet is opgenomen, waarbij de beleidsdekkingsgraad wordt afgezet tegen de dekkingsgraad waarbij de kring volledig kan indexeren, en de lasten van het volledig indexeren vastgesteld worden op de bepaling toekomstbestendig indexeren.

GRONDSLAGEN VOOR DE RESULTAATBEPALING

Algemeen

Baten en lasten zijn toegerekend aan het verslagjaar waarop deze betrekking hebben. De in de staat van baten en lasten opgenomen posten zijn sterk gerelateerd aan de in de balans gehanteerde waarderinggrondslagen. Zowel gerealiseerde als ongerealiseerde resultaten zijn opgenomen in het resultaat.

Premiebijdragen voor risico fonds (van werkgevers en werknemers)

Onder premiebijdragen wordt verstaan de aan derden in rekening gebrachte c.q. te brengen bedragen voor de in het verslagjaar verzekerde pensioenen onder aftrek van kortingen. Premies zijn toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben.

Beleggingsresultaten

(In)directe beleggingsresultaten zijn toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben.

Directe beleggingsopbrengsten

Directe beleggingsopbrengsten zijn rentebaten en -lasten, dividenden, huuropbrengsten, e.d. Dividend is verantwoord op het moment van betaalbaarstelling.

Indirecte beleggingsopbrengsten

Indirecte beleggingsopbrengsten zijn gerealiseerde en ongerealiseerde waardeveranderingen en valutaresultaten:

- Er is geen onderscheid gemaakt tussen gerealiseerde en ongerealiseerde waardeveranderingen.
- Aankoopkosten zijn verwerkt in de reële waarde van de beleggingen.
- Verkoopkosten zijn verantwoord als onderdeel van de herwaarderingen.

Kosten van vermogensbeheer

Onder kosten van vermogensbeheer worden de externe en de daaraan toegerekende interne kosten verstaan.

Verrekening van kosten

Met de directe en indirecte beleggingsopbrengsten zijn verrekend de aan de opbrengsten gerelateerde transactiekosten, provisies, valutaverschillen, e.d.

Overige baten

Overige baten zijn toegerekend aan het verslagjaar waarop deze betrekking hebben.

Pensioenuitkeringen

Pensioenuitkeringen zijn de aan deelnemers uitgekeerde bedragen inclusief afkopen. De pensioenuitkeringen zijn berekend op actuariële grondslagen en toegerekend aan het verslagjaar waarop deze betrekking hebben.

Pensioenuitvoeringskosten

Pensioenuitvoeringskosten zijn toegerekend aan het verslagjaar waarop deze betrekking hebben.

Mutatie technische voorzieningen voor risico fonds

Pensioenopbouw

Onder pensioenopbouw is opgenomen de actuariële berekende waarde van de diensttijdopbouw. Dit is het effect op de voorziening pensioenverplichtingen van de in het verslagjaar opgebouwde nominale rechten ouderdomspensioen en nabestaandenpensioen. Verder is hierin begrepen het effect van de individuele salarisontwikkeling.

Toeslagen

In 2020 heeft het bestuur besloten om de pensioenen voor de actieve en inactieve deelnemers per 1 januari 2020 te verhogen met 0,38%. Dit heeft een resultaat van 584 negatief tot gevolg gehad.

Rentetoevoeging

De pensioenverplichtingen worden contant gemaakt tegen de nominale marktrente op basis van de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur. De voorziening pensioenverplichtingen is in het boekjaar opgerent met -0,324% (2019: -0,235%). Dit is de éénjaarsrente uit de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur per 31 december 2019.

Onttrekking voor pensioenuitkeringen

Verwachte toekomstige pensioenuitkeringen worden vooraf actuarieel berekend en opgenomen in de technische voorzieningen. De onder dit hoofd opgenomen afname van de voorzieningen betreft het bedrag dat vrijkomt ten behoeve van de financiering van de pensioenen in de verslagperiode.

Onttrekking voor pensioenuitvoeringskosten

Tot 30 juni 2020 gold een excasso-opslag van 2,2% van de op dat moment aanwezige netto TV. Vanaf 2020 is de ontwikkeling van de voorziening toekomstige uitvoeringskosten losgekoppeld van de ontwikkeling van de TV. De aanvangshoogte is bepaald op 2,5% van de TV plus vrijval excasso over de eerste helft van 2020. Aan deze voorziening worden jaarlijks alle benodigde kosten onttrokken en het jaarlijkse rendement van de kring toegevoegd. De wijziging van de hoogte van de voorziening toekomstige uitvoeringskosten leidt tot een resultaat van 429 negatief.

Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten

Hieronder zijn opgenomen de aan het verslagjaar toe te rekenen overdrachtswaarde van de overgenomen respectievelijk overgedragen pensioenaanspraken met betrekking tot de actuariële waarde.

Wijziging marktrente

Jaarlijks wordt per 31 december de actuele waarde van de technische voorzieningen herrekend door toepassing van de actuele rentetermijnstructuur. Het effect van de verandering van de rentetermijnstructuur wordt hieronder verantwoord.

Wijziging actuariële uitgangspunten

Mutatie technische voorzieningen uit hoofde van wijziging actuariële uitgangspunten heeft betrekking op onder andere de aanpassing van de prognosetafels. Voor een verdere toelichting wordt verwezen naar de toelichting in de grondslagen inzake wijziging grondslagen.

Overige wijzigingen

De onder deze post opgenomen mutaties van de voorziening hebben betrekking op de kanssystemen.

Saldo overdrachten van rechten voor risico fonds en risico deelnemers

Dit is het saldo van overgenomen en overgedragen pensioenaanspraken.

Overige lasten

Overige lasten zijn toegerekend aan het verslagjaar waarop deze betrekking hebben.

GRONDSLAGEN KASSTROOMOVERZICHT

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de directe methode:

- Alle ontvangsten en uitgaven zijn hierbij als zodanig gepresenteerd.
- Er is onderscheid gemaakt tussen kasstromen uit pensioen- en beleggingsactiviteiten.

5 TOELICHTING OP DE BALANS

(x € 1.000)

ACTIVA

1. Beleggingen voor risico fonds

De kring belegt in modules en overlay fondsen. Het verloopoverzicht is opgesteld op module- en fondseniveau, omdat de financiële stromen ook op module- en fondseniveau verlopen.

Verloopoverzicht op module en fondseniveau 2020

	Stand per 1 januari 2020	Aankopen	Verkopen	Overige mutaties	Waarde mutaties	Stand per 31 december 2020
Module Rendement	61.840	4.749	-2.830	-	4.173	67.932
Module Rente	97.534	991	-10.550	-	2.773	90.748
Module Inflatie	9.108	2.285	-	-	-173	11.220
Overlay fondsen	9.075	14.839	-13.981	-	5.633	15.566
Vastgoed	428	-	-442	-	14	-
Beleggingsdebiteuren	119	-	-	222	-	341
Beleggingscrediteuren	-	-	-	-474	-	-474
Liquide middelen	1.048	-	-	552	-	1.600
Totaal	179.152	22.864	-27.803	300	12.420	186.933

Verloopoverzicht op module en fondseniveau 2019

	Stand per 1 januari 2019	Aankopen	Verkopen	Overige mutaties	Waarde- mutaties	Stand per 31 december 2019
Module Rendement	-	54.925	-3.150	-	10.065	61.840
Module Rente	-	94.151	-708	-	4.091	97.534
Module Inflatie	-	9.000	-	-	108	9.108
Overlay fondsen	-	42.537	-39.871	-	6.409	9.075
Vastgoed	-	3.900	-14.649	10.673	504	428
Beleggingsdebiteuren	-	-	-	119	-	119
Liquide middelen	-	-	-	1.153	-105	1.048
Totaal	-	204.513	-58.378	11.945	21.072	179.152

Op basis van doorkijk op de modules en fondsen tot de onderliggende beleggingen bestaan de modules en fondsen ultimo boekjaar uit onderstaande beleggingscategorieën.

Belegde waarden per beleggingscategorie op basis van doorkijk per 31 december 2020

	Vastgoed- beleggingen	Aandelen	Vastrentende waarden	Derivaten	Overige beleggingen	Totaal
Module Rendement	-	49.046	18.886	-	-	67.932
Module Rente	-	-	90.748	-	-	90.748
Module Inflatie	4.815	-	2.988	-	3.417	11.220
Overlay fondsen	-	-	-	15.566	-	15.566
Beleggingsdebiteuren	76	-	265	-	-	341
Beleggingscrediteuren	-	-	-	-	-474	-474
Liquide middelen	-	-	-	-	1.600	1.600
Stand per 31 december 2020	4.891	49.046	112.887	15.566	4.543	186.933

Belegde waarden per beleggingscategorie op basis van doorkijk per 31 december 2019

	Vastgoed- beleggingen	Aandelen	Vastrentende waarden	Derivaten	Overige beleggingen	Totaal
Module Rendement	-	44.107	17.733	-	-	61.840
Module Rente	-	-	97.534	-	-	97.534
Module Inflatie	4.193	-	2.611	-	2.304	9.108
Overlay fondsen	-	-	-	9.075	-	9.075
Vastgoed	428	-	-	-	-	428
Beleggingsdebiteuren	23	-	96	-	-	119
Beleggingscrediteuren	-	-	-	-	1.048	1.048
Stand per 31 december 2019	4.644	44.107	117.974	9.075	3.352	179.152

Onder derivaten zijn de Overlay Fondsen opgenomen. Aangezien de kring niet de onderliggende belegging in zijn bezit heeft, maar alleen een deelneming in de Overlay Fondsen, is feitelijk de exposure van de kring naar een derivatenbelegging, ongeacht de onderliggende asset categorieën daarin.

De valutaderivaten zijn niet opgenomen onder derivaten. Deze zijn onderdeel van de beleggingscategorie van de pools waarvan zij deel uitmaken.

Reële waarde

Afgezien van de beleggingsvorderingen en -schulden zijn de beleggingen van het fonds gewaardeerd tegen reële waarde. Het is over het algemeen mogelijk en gebruikelijk om de reële waarde binnen een aanvaardbare bandbreedte van schattingen vast te stellen. De boekwaarde van alle activa en de financiële verplichtingen op balansdatum benadert de reële waarde.

Via de modules Rendement, Inflatie en Rente en Vastgoed- en Overlayfondsen wordt belegd in niet-beursgenoteerde beleggingsfondsen, waarbij deze beleggingsfondsen beleggen in vastgoed, aandelen, vastrentende waarden, derivaten en overige beleggingen. Niet aan een beurs genoteerde beleggingsfondsen zijn gewaardeerd tegen de reële waarde die is bepaald op basis van de meest recente door het beleggingsfonds afgegeven intrinsieke waarde.

Vastgoedbeleggingen

De vastgoedbeleggingen zijn als volgt gespecificeerd:

	31-12-2020	31-12-2019
Specificatie naar soort:		
Participaties in beleggingsfondsen	4.815	4.621
Beleggingsdebiteuren	76	23
	<u>4.891</u>	<u>4.644</u>

Aandelen

De aandelen zijn als volgt gespecificeerd:

	31-12-2020	31-12-2019
Specificatie naar soort:		
Aandelenbeleggingsfondsen	<u>49.046</u>	<u>44.107</u>

Vastrentende waarden

De vastrentende waarden zijn als volgt gespecificeerd:

	31-12-2020	31-12-2019
Specificatie naar soort:		
Vastrentende waarden beleggingsfondsen	112.622	117.878
Beleggingsdebiteuren	265	96
	<u>112.887</u>	<u>117.974</u>

Derivaten

	31-12-2020	31-12-2019
Specificatie naar soort:		
Overlay fondsen	<u>15.566</u>	<u>9.075</u>

Overige beleggingen

De overige beleggingen zijn als volgt gespecificeerd:

	31-12-2020	31-12-2019
Specificatie naar soort:		
Commodities	3.417	2.304
Liquide middelen	1.600	1.048
Beleggingscrediteuren	-474	-
	<u>4.543</u>	<u>3.352</u>

2. Vorderingen en overlopende activa

	<u>31-12-2020</u>	<u>31-12-2019</u>
Premiedebiteuren	-	107
Nog te factureren premies	-	46
Overige vorderingen	<u>27</u>	<u>-</u>
	<u>27</u>	<u>153</u>

Bij de waardering van vorderingen wordt rekening gehouden met het risico van oninbaarheid door hiervoor een voorziening in aftrek te brengen op het saldo van de uitstaande vorderingen. Voor gelijksoortige posten met gelijksoortige risico's wordt gezamenlijk een schatting gemaakt van verliezen en risico's op balansdatum. Deze systematiek om de voorziening vast te stellen wordt gerekend tot de statische methode. Alle vorderingen hebben een resterende looptijd van korter dan één jaar.

3. Overige activa

	<u>31-12-2020</u>	<u>31-12-2019</u>
Rabobank	<u>67</u>	<u>1.209</u>

Onder de liquide middelen zijn opgenomen kasmiddelen en banktegoeden die onmiddellijk dan wel op korte termijn opeisbaar zijn. Bankrekeningen die beheerd worden door de vermogensbeheerder zijn onder de overige beleggingen opgenomen. Er zijn geen kredietfaciliteiten van toepassing.

PASSIVA

4. Stichtingskapitaal en reserves

	31-12-2020	31-12-2019
Algemene reserve	28.351	31.434

Mutatieoverzicht eigen vermogen

	Algemene reserve
Stand per 1 januari 2020	31.434
Uit bestemming saldo van baten en lasten	-3.083
Stand per 31 december 2020	28.351
Stand per 1 januari 2019	-
Uit bestemming saldo van baten en lasten	31.434
Cumulatief	31.434
Stand per 31 december 2019	31.434

	31-12-2020		31-12-2019	
	In %		In %	
Solvabiliteit				
Pensioenvermogen	186.827	117,9	180.369	121,1
Af: technische voorzieningen	158.476	100,0	148.935	100,0
Eigen vermogen	28.351	17,9	31.434	21,1
Af: vereist eigen vermogen	21.222	13,4	20.849	14,0
Vrij vermogen	7.129	4,5	10.585	7,1
Minimaal vereist eigen vermogen	6.404	4,0	6.190	4,2
Actuele dekkingsgraad		117,9		121,1
Beleidsdekkingsgraad		113,9		119,3
Reële dekkingsgraad		94,5		97,6

Voor het bepalen van het vereist eigen vermogen (de solvabiliteitstoets) maakt het fonds gebruik van het standaardmodel. Het bestuur acht het gebruik van het standaardmodel passend voor de risico's van het fonds. De uitkomsten van de solvabiliteitstoets zijn opgenomen onder de paragraaf Risicobeheer.

De dekkingsgraad is als volgt berekend: (Totale activa -/- kortlopende schulden) / Technische voorzieningen * 100%.

De beleidsdekkingsgraad is het gemiddelde van de actuele dekkingsgraden van de afgelopen 12 maanden. De beleidsdekkingsgraad is bepalend voor de financiële positie van het fonds.

Als de beleidsdekkingsgraad lager is dan de minimaal vereiste dekkingsgraad, bevindt het fonds zich in een situatie van dekkingstekort. Indien de beleidsdekkingsgraad lager is dan de vereiste dekkingsgraad, maar wel tenminste gelijk is aan de vereiste dekkingsgraad, bevindt het fonds zich in een situatie van reservetekort.

In de reële dekkingsgraad wordt de verwachte stijging van de prijzen meegenomen als pensioenverplichting. Een reële dekkingsgraad van 100% wil zeggen dat de kring volledige toeslag kan verlenen op basis van de (verwachte) prijsinflatie conform een toekomstbestendig toeslagbeleid. Een toekomstbestendig toeslagbeleid houdt in:

1. Toeslag kan verleend worden vanaf een beleidsdekkingsgraad van 110%.
2. Toeslagverlening is alleen toegestaan als er voldoende vermogen is om deze toeslag naar verwachting ook in de toekomst te kunnen verlenen.

De solvabiliteit van het fonds is toereikend. De beleidsdekkingsgraad is hoger dan de vereiste dekkingsgraad.

Het verloop van de actuele dekkingsgraad is als volgt:

	2020	2019
	%	%
Dekkingsgraad per 1 januari	121,1	121,7
Premie	-	-0,2
Uitkeringen	0,9	1,0
Toeslagverlening	-0,5	-3,9
Verandering van de rentetermijnstructuur	-11,0	-13,5
Rendement op beleggingen	8,7	16,2
Overige oorzaken	-0,3	1,5
Kruiseffecten	-1,0	-1,7
Dekkingsgraad per 31 december	117,9	121,1

5. Technische voorzieningen voor risico fonds

	31-12-2020	31-12-2019
Specificatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico fonds:		
Voorziening pensioenverplichtingen	158.476	148.935

Mutatieoverzicht technische voorzieningen

	2020	2019
Stand per 1 januari	148.935	-
Pensioenopbouw	168	685
Toeslagen	584	4.420
Rentetoevoeging	-234	-311
Onttrekking voor pensioenuitkeringen	-5.989	-6.024
Onttrekking voor pensioenuitvoeringskosten	-241	-119
Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten	6	134.357
Wijziging marktrente	14.953	16.808
Wijziging actuariële uitgangspunten	155	-247
Overige wijzigingen	139	-634
Stand per 31 december	158.476	148.935

Specificatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico fonds:

	31-12-2020		31-12-2019	
	Aantal		Aantal	
Deelnemers	6	2.273	62	21.417
Gewezen deelnemers	447	73.517	413	49.087
Pensioentrekkenden	896	78.527	933	78.263
Schadereserve	-	206	-	277
IBNR	-	18	-	221
Additionele reservering*	-	3.935	-	-330
	1.349	158.476	1.408	148.935

Naar hun aard hebben de technische voorzieningen in het algemeen een langlopend karakter.

* De additionele reservering bestaat ultimo 2020 volledig uit de voorziening toekomstige uitvoeringskosten. De additionele reservering 2019 betrof Niet opgevraagde pensioenen (€ 99), AOP uitkeringen (€ 130) en mutaties die na het sluiten van de administratie zijn verwerkt (€ -559).

Verloop voorziening toekomstige uitvoeringskosten

	2020	2019
Stand per 1 juli 2020	3.943	-
Dotatie: beleggingsrendement	236	-
Onttrekking: pensioenuitvoeringskosten	-244	-
Stand per 31 december 2020	3.935	-

Korte beschrijving van de pensioenregeling

De pensioenregeling is een middelloonregeling. Daarbinnen is een verzameling van pensioensoorten beschikbaar die complementair zijn aan elkaar zodat geen sprake is van dubbele dekkingen. Onderstaand worden de pensioensoorten en varianten weergegeven.

1. Ouderdomspensioen: verplicht af te nemen, op opbouwbasis
2. Partnerpensioen: verplicht af te nemen, onbepaalde partner, keuze: op risicobasis of opbouwbasis
3. Wezenpensioen: verplicht af te nemen, onbepaald kind, keuze: op risicobasis of opbouwbasis
4. ANW-hiaatpensioen: keuze: verplicht of vrijwillig af te nemen
5. Premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid voor de premies van alle bovengenoemde vormen: verplicht af te nemen.

De pensioenrichtleeftijd is per 1 januari 2020 68 jaar.

Flexibilisering is mogelijk binnen de wettelijke grenzen en betreft:

- Vervroeging; de Deelnemer kan in overleg met de Werkgever verzoeken het pensioen eerder in te laten gaan. Dit kan vanaf 5 jaar voor de AOW-gerechtigde leeftijd.
- Uitstellen; de Deelnemer kan verzoeken het pensioen later in te laten gaan. Dit kan tot 5 jaar na de AOW-gerechtigde leeftijd.
- Hoog-laag constructie; de Deelnemer kan kiezen de eerste periode een hogere uitkering te ontvangen. Dit kan de eerste 5 jaar of de eerste 10 jaar betreffen. De verhouding tussen de hoge en de lage uitkering is 100:75.
- Uitrusten; de Deelnemer kan het partnerpensioen op opbouwbasis omruilen tegen een hoger ouderdomspensioen. Ook kan de Deelnemer zijn ouderdomspensioen omruilen tegen een (hoger) partnerpensioen. Hierbij mag het partnerpensioen niet meer bedragen dan 70% van het ouderdomspensioen.
- Deeltijdpensioen; de Deelnemer kan in overleg met de Werkgever een gedeelte van het pensioen laten ingaan en voor het resterende deel al dan niet een actief dienstverband op deeltijdbasis houden.

De Werkgever maakt per pensioensoort (met uitzondering van premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid) een keuze, zoals hiervoor weergegeven. Verder worden de regelingskenmerken (franchises en opbouwpercentages) vastgelegd alsmede de wijze van aanpassing van deze regelingskenmerken.

Toeslagverlening

Het Bestuur beslist jaarlijks of en in hoeverre binnen Pensioenfondsenkring 1 een toeslag op pensioenaanspraken en pensioenrechten van de (Gewezen) Deelnemers, gewezen partners en Pensioengerechtigden kan worden toegekend. Alleen als en voor zover de middelen van Pensioenfondsenkring 1 toereikend zijn voor een toeslag, wordt deze toegekend. Reglementair is vastgelegd dat deze toeslag op 1 januari van het jaar wordt verleend. De toeslagverlening op pensioenaanspraken en pensioenrechten is voorwaardelijk. Voor deze voorwaardelijke toeslagverlening is geen reserve gevormd en wordt geen premie betaald. De toeslagverlening wordt uit beleggingsrendement gefinancierd.

Het toeslagbeleid is gebaseerd op toekomstbestendige toeslagverlening. De hoogte van de toeslag is afhankelijk van de beleidsdekkingsgraad en de toeslagambitie. Voor het bepalen van de financiële situatie wordt uitgegaan van de beleidsdekkingsgraad ultimo oktober voorafgaand aan het eerstvolgende toeslagmoment.

De toeslagambitie is een toeslag gemaximeerd op de stijging van het CBS-consumentenprijsindexcijfer voor alle bestedingen (afgeleid), op 1 oktober van enig jaar ten opzichte van 1 oktober van het jaar daarvoor.

De toeslag wordt toegekend volgens de volgende methodiek.

Elk jaar stelt het Bestuur vast welke dekkingsgraad vereist is voor volledige toeslagverlening (TBI) op basis van de verwachte prijsinflatie. Dit is de indexatiedekkingsgraad. Er vindt geen toeslagverlening plaats bij een beleidsdekkingsgraad lager dan 110%. Dit leidt tot de volgende toeslagstaffel:

- Bij een beleidsdekkingsgraad gelijk of lager dan 110%: geen toeslag
- Bij een beleidsdekkingsgraad hoger dan 110% maar lager dan de indexatiedekkingsgraad: toeslag naar rato
- Bij een beleidsdekkingsgraad hoger dan de indexatiedekkingsgraad: volledige toeslag

6. Overige schulden en overlopende passiva

	31-12-2020	31-12-2019
Vooruitgefactureerde premies	-	56
Rekening courant Centraal Beheer APF	133	43
Rekening courant Kring DC	-	10
Uitkeringen	3	3
Nog te betalen kosten	64	29
Overige schulden	-	4
	<u>200</u>	<u>145</u>

Alle schulden hebben een resterende looptijd van korter dan één jaar.

Risicobeheer en derivaten

Solvabiliteitsrisico

Het fonds wordt bij het beheer van de pensioenverplichtingen en de financiering daarvan geconfronteerd met risico's. De belangrijkste doelstelling van het fonds is het nakomen van de pensioentoezeggingen. Voor het realiseren van deze doelstelling wordt gestreefd naar een toereikende solvabiliteit op basis van de reële waarde van de pensioenverplichtingen.

Het belangrijkste risico voor het fonds is het solvabiliteitsrisico, ofwel het risico dat het fonds niet beschikt over voldoende vermogen ter dekking van de pensioenverplichtingen. De solvabiliteit wordt gemeten zowel op basis van algemeen geldende normen als ook naar de specifieke normen welke door de toezichthouder worden opgelegd. Indien de solvabiliteit van het fonds zich negatief ontwikkelt, bestaat het risico dat het fonds de premie voor de onderneming en deelnemers moet verhogen en het risico dat er geen ruimte beschikbaar is voor een eventuele toeslag van opgebouwde pensioenrechten. In het uiterste geval kan het noodzakelijk zijn dat het fonds verworven pensioenaanspraken en pensioenrechten moet verminderen.

De actuele dekkingsgraad heeft zich als volgt ontwikkeld:

	31-12-2020	31-12-2019
Het surplus/tekort op FTK-grondslagen is als volgt:		
Technische voorzieningen	158.476	148.935
Buffers:		
S1 Renterisico	76	1.030
S2 Risico zakelijke waarden	13.820	13.256
S3 Valutarisico	4.711	4.560
S4 Grondstoffenrisico	943	891
S5 Kredietrisico	9.092	8.714
S6 Verzekeringstechnisch risico	3.983	4.148
S7 Liquiditeitsrisico	-	-
S8 Concentratierisico	-	-
S9 Operationeel risico	-	-
S10 Actief beheerrisico	3.275	3.094
Diversificatie effect	-14.678	-14.844
Totaal S (vereiste buffers)	21.222	20.849
Vereist vermogen (artikel 132 Pensioenwet)	179.698	169.784
Pensioenvermogen (totaal activa - schulden)	186.827	180.369
Surplus	7.129	10.585

Het fonds heeft ter afdekking van risico's derivatencontracten afgesloten. Hiermee is bij het bepalen van de vereiste buffers rekening gehouden. Bij de berekening van de buffers past het fonds het standaardmodel van DNB toe, waarbij uitgegaan wordt van het vereist vermogen in evenwichtssituatie, gebaseerd op de strategische asset mix.

Beleid en risicobeheer

Het bestuur beschikt over een aantal beleidsinstrumenten ten behoeve van het beheersen van deze risico's. Deze beleidsinstrumenten betreffen:

- beleggingsbeleid;
- premiebeleid;
- herverzekeringsbeleid;
- toeslagbeleid.

De keuze en toepassing van beleidsinstrumenten vindt plaats na uitvoerige analyses ten aanzien van te verwachten ontwikkelingen van de verplichtingen en de financiële markten. Daarbij wordt onder meer gebruikgemaakt van ALM-studies. Een ALM-studie is een analyse van de structuur van de pensioenverplichtingen en van verschillende beleggingsstrategieën en de ontwikkeling daarvan in diverse economische scenario's.

De uitkomsten van deze analyses vinden hun weerslag in jaarlijks door het bestuur vast te stellen beleggingsrichtlijnen als basis voor het uit te voeren beleggingsbeleid. De beleggingsrichtlijnen geven normen en limieten aan waarbinnen de uitvoering van het beleggingsbeleid moet plaatsvinden. Ze zijn gericht op het beheersen van de belangrijkste (beleggings)risico's. Bij de uitvoering van het beleggingsbeleid wordt gebruik gemaakt van derivaten. Onderstaande uitwerking van de risico's is gebaseerd op de feitelijke standen per ultimo verslagjaar.

S1 Renterisico

Het renterisico is het risico dat de waarden van de vastrentende waarden en de pensioenverplichtingen wijzigen als gevolg van veranderingen in de marktrente.

De rentegevoeligheid kan worden gemeten door middel van de duration. De duration is de (met de contante waarde van de kasstromen) gewogen gemiddelde resterende looptijd in jaren. De duration geeft aan hoeveel procent bij benadering de reële waarde verandert bij een parallelle verschuiving van de rentecurve met 1 procentpunt. Een hoge duration geeft een hoge gevoeligheid voor veranderingen in de rente weer.

	31-12-2020		31-12-2019	
	Balanswaarde	Duration	Balanswaarde	Duration
Vastrentende waarden (voor derivaten)	112.887	6,3	117.974	5,7
Totaal beleggingen (na derivaten)	186.933	9,7	179.152	8,8
Technische voorzieningen	158.476	16,2	148.935	15,7

Op balansdatum is de duration van de beleggingen aanzienlijk korter dan de duration van de verplichtingen. Er is daarom sprake van een zogenaamde "duration-mismatch". Dit betekent dat bij een rentestijging de waarde van de beleggingen minder snel daalt dan de waarde van de verplichtingen (bij toepassing van de reële marktrentestructuur), waardoor de dekkingsgraad stijgt. Bij een rentedaling zal de waarde van de beleggingen minder snel stijgen dan de waarde van de verplichtingen, waardoor de dekkingsgraad daalt.

Het beleid van het fonds is gericht op het verkleinen van de "duration-mismatch". Dit wordt gerealiseerd door het kopen van meer langlopende obligaties in plaats van aandelen (aandelen hebben per definitie een duration van nul), binnen de portefeuille kortlopende obligaties vervangen door langlopende obligaties of door middel van renteswaps of swaptions. Bij een renteswap wordt een vaste lange rente geruild tegen een variabele korte rente. Het fonds ontvangt in dit geval een lange rente, vergelijkbaar met de kasstroom van een langlopende obligatie en betaalt daarvoor een variabele korte rente (bijvoorbeeld Euribor). Hierdoor wordt de "duration-mismatch" verkleind, maar het fonds wordt wel afhankelijk van de ontwikkeling van de korte rente die het fonds aan de tegenpartij betaalt. Bij het afsluiten van een swap kunnen dus mismatchrisico's worden afgedekt en worden nieuwe risico's geïntroduceerd die gepaard gaan met dit soort instrumenten (zoals liquiditeit, tegenpartij en juridisch risico).

De samenstelling van de vastrentende waarden naar looptijd is als volgt:

	31-12-2020		31-12-2019	
	In %		In %	
Resterende looptijd < 1 jaar	9.299	8,2	11.521	9,8
Resterende looptijd > 1 en < 5 jaar	29.922	26,5	35.144	29,8
Resterende looptijd > 5 jaar	73.666	65,3	71.309	60,4
	<u>112.887</u>	<u>100,0</u>	<u>117.974</u>	<u>100,0</u>

S2 Risico zakelijke waarden

Het risico zakelijke waarden of prijsrisico is het risico van waardeveranderingen door de ontwikkeling van marktprijzen, die wordt veroorzaakt door factoren gerelateerd aan een individuele belegging, de uitgevende instelling of generieke factoren. Omdat alle beleggingen worden gewaardeerd tegen reële waarde waarbij waardeveranderingen onmiddellijk in het saldo van baten en lasten worden verwerkt, zijn alle wijzigingen in marktomstandigheden direct zichtbaar in het beleggingsresultaat. Het prijsrisico wordt gemitigeerd door diversificatie.

	31-12-2020		31-12-2019	
	In %		In %	
Specificatie vastgoedbeleggingen naar aard:				
Participaties in vastgoedmaatschappijen	4.815	98,5	4.621	99,5
Beleggingsdebiteuren	76	1,5	23	0,5
	<u>4.891</u>	<u>100,0</u>	<u>4.644</u>	<u>100,0</u>

	31-12-2020		31-12-2019	
	In %		In %	
Specificatie vastgoedbeleggingen naar regio:				
Europa	1.081	22,1	3.636	78,3
Noord Amerika	2.658	54,3	769	16,5
Azië Pacific	956	19,6	156	3,4
Australië en Nieuw-Zeeland	178	3,6	83	1,8
Emerging Markets	18	0,4	-	-
	<u>4.891</u>	<u>100,0</u>	<u>4.644</u>	<u>100,0</u>

	31-12-2020		31-12-2019	
	In %		In %	
Specificatie aandelen naar sector:				
Beleggingsinstellingen	-	-	4	-
Financiële instellingen (w.o. banken en verzekeraars)	4.839	9,9	3.084	7,0
Energie	541	1,0	639	1,5
Industrie	6.268	12,8	3.497	7,9
Technologie	12.525	25,5	7.899	17,9
Gezondheidszorg	7.069	14,4	5.032	11,4
Telecommunicatie	3.277	6,7	2.358	5,4
Basismaterialen	2.237	4,6	1.461	3,3
Handel	9.169	18,7	6.788	15,4
Nutsbedrijven	1.165	2,4	2.045	4,6
Diversen	1.956	4,0	11.300	25,6
	<u>49.046</u>	<u>100,0</u>	<u>44.107</u>	<u>100,0</u>
	31-12-2020		31-12-2019	
	In %		In %	
Specificatie aandelen naar regio:				
Europa	9.445	19,3	10.072	22,8
Noord Amerika	25.117	51,1	20.529	46,6
Azië Pacific	3.923	8,0	3.359	7,6
Australië en Nieuw-Zeeland	958	2,0	865	2,0
Opkomende markten	9.603	19,6	9.282	21,0
	<u>49.046</u>	<u>100,0</u>	<u>44.107</u>	<u>100,0</u>

S3 Valutarisico

Het valutarisico is het risico dat de waarde van een financieel instrument zal fluctueren als gevolg van veranderingen in valutawisselkoersen.

De vreemde valutapositie voor en na afdekking door valutaderivaten is als volgt weer te geven:

	Positie voor afdekking	Valuta- derivaten	Nettopositie na afdekking 2020	Nettopositie na afdekking 2019
Euro	129.791	38.333	168.124	162.353
Amerikaanse Dollar	29.246	-30.487	-1.241	408
Britse Pond	1.519	-1.530	-11	-109
Japanse Yen	3.897	-2.623	1.274	227
Hong Kong Dollar	2.792	-450	2.342	1.980
Canadese Dollar	873	-1.014	-141	-132
Deense Kroon	766	-	766	-
Zwitserse Frank	1.580	-889	691	811
Zweeds Kroon	1.628	-376	1.252	135
Singapore Dollar	437	-209	228	-
Australische Dollar	337	-755	-418	89
Overige	14.067	-	14.067	13.390
	<u>186.933</u>	<u>-</u>	<u>186.933</u>	<u>179.152</u>

S4 Grondstoffenrisico

Het grondstoffenrisico is het risico van waardeveranderingen van beleggingen in grondstoffen of instrumenten die gevoelig zijn voor waardeveranderingen in grondstoffen (commodities).

Het grondstoffenrisico wordt bepaald aan de hand van een daling van de waarde van de beleggingen in grondstoffen met 35%. Ter afdekking van het grondstoffenrisico wordt door het fonds een buffer aangehouden.

S5 Kredietrisico

Het kredietrisico is het risico van financiële verliezen voor het fonds als gevolg van faillissement of betalingsonmacht van tegenpartijen waarop het fonds (potentiële) vorderingen heeft. Hierbij kan onder meer worden gedacht aan partijen die obligatieleningen uitgeven, banken waar deposito's worden geplaatst, marktpartijen waarmee "Over The Counter (OTC)"-derivatenposities worden aangegaan en aan bijvoorbeeld herverzekeraars.

Een voor beleggingsactiviteiten specifiek onderdeel van kredietrisico is het settlementrisico. Dit heeft betrekking op het risico dat partijen waarmee het fonds transacties is aangegaan niet meer in staat zijn hun tegenprestatie te verrichten, waardoor het fonds financiële verliezen lijdt.

Beheersing vindt plaats door het stellen van limieten aan tegenpartijen op totaalniveau, dat wil zeggen met inachtneming van alle posities die een tegenpartij heeft ten opzichte van het fonds; het vragen van extra zekerheden zoals onderpand en dergelijke bij hypothecaire geldleningen en het uitlenen van effecten; het hanteren van prudente verstrekkingnormen bij hypothecaire geldleningen. Ter afdekking van het settlementrisico wordt door het fonds alleen belegd in markten waar een voldoende betrouwbaar clearing- en settlementstelsel functioneert. Voordat in nieuwe markten wordt belegd, wordt eerst onderzoek gedaan naar de waarborgen op dit gebied. Met betrekking tot OTC-derivaten wordt door het fonds alleen gewerkt met tegenpartijen waarmee ISDA/CSA-overeenkomsten zijn afgesloten, zodat posities van het fonds adequaat worden afgedekt door onderpand. Er wordt gebruik gemaakt van dagelijkse waarderingen.

	31-12-2020		31-12-2019	
	In %		In %	
Specificatie vastrentende waarden naar sector:				
Nederlandse overheidsinstellingen	5.696	5,1	6.548	5,6
Buitenlandse overheidsinstellingen	54.131	47,7	61.561	52,2
Financiële instellingen	34.210	30,3	30.356	25,7
Handel	5.699	5,1	4.380	3,7
Basismaterialen	1.106	1,0	1.074	0,9
Industrie	2.450	2,2	1.878	1,6
Olie en gas	2.125	1,9	1.804	1,5
Nutsbedrijven	1.072	1,0	1.334	1,1
Technologie	861	0,8	725	0,6
Gezondheidszorg	1.815	1,6	2.297	2,0
Telecommunicatie	1.063	0,9	2.342	2,0
Andere instellingen	2.659	2,4	3.675	3,1
	112.887	100,0	117.974	100,0

	31-12-2020		31-12-2019	
	In %		In %	
Specificatie vastrentende waarden naar regio:				
Ontwikkelde markten	99.574	88,2	106.021	89,9
Opkomende markten	13.313	11,8	11.953	10,1
	112.887	100,0	117.974	100,0

Ten aanzien van de kredietwaardigheid van de debiteuren van de vastrentende portefeuille kan het volgende overzicht worden gegeven:

	31-12-2020		31-12-2019	
	In %		In %	
AAA	28.558	25,3	31.868	27,0
AA	39.594	35,1	39.044	33,1
A	8.832	7,8	12.135	10,3
BBB	20.335	18,0	19.923	16,9
BB	5.050	4,5	5.157	4,4
B	3.689	3,2	4.194	3,5
<B	1.418	1,3	1.049	0,9
Geen rating	5.411	4,8	4.604	3,9
	<u>112.887</u>	<u>100,0</u>	<u>117.974</u>	<u>100,0</u>

S6 Verzekeringstechnisch risico

Langlevenrisico

Het langlevenrisico is het risico dat deelnemers langer blijven leven dan gemiddeld verondersteld wordt bij de bepaling van de technische voorziening. Als gevolg hiervan volstaat de opbouw van het pensioenvermogen niet voor de uitkering van de pensioenverplichting.

Door toepassing van CBS Bevolkingsprognose 2020-2060 met adequate correcties voor ervaringssterfte is het langlevenrisico nagenoeg geheel verdisconteerd in de waardering van de pensioenverplichtingen.

Overlijdensrisico

Het overlijdensrisico betekent dat het fonds in geval van overlijden mogelijk een nabestaandenpensioen moet toekennen waarvoor door het fonds geen voorzieningen zijn getroffen. Dit risico kan worden uitgedrukt in risicokapitalen. Het fonds heeft het overlijdensrisico niet herverzekerd.

Arbeidsongeschiktheidsrisico

Het arbeidsongeschiktheidsrisico betreft het risico dat het fonds voorzieningen moet treffen voor premievrijstelling bij invaliditeit en het toekennen van een arbeidsongeschiktheidspensioen (indien van toepassing). Voor dit risico wordt jaarlijks een risicopremie in rekening gebracht. Het verschil tussen de risicopremie en de werkelijke kosten wordt verwerkt via het resultaat. De actuariële uitgangspunten voor de risicopremie worden periodiek herzien. Het fonds heeft het arbeidsongeschiktheidsrisico niet herverzekerd.

Toeslagrisico

Het bestuur van het fonds heeft de ambitie om het pensioen te indexeren. De mate waarin dit kan worden gerealiseerd is afhankelijk van de ontwikkelingen in de rente, rendement, looninflatie en demografie. Het toeslagrisico omvat het risico dat de ambitie van het bestuur om toeslagen op pensioenrechten en -aanspraken te geven niet kan worden gerealiseerd. Uitdrukkelijk wordt opgemerkt dat de toeslagtoezegging voorwaardelijk is.

Het beleid en de ambitie inzake toeslagverlening is weergegeven in de toelichting van de post 'Technische voorzieningen'.

S7 Liquiditeitsrisico

Het liquiditeitsrisico is het risico dat beleggingen niet tijdig en/of niet tegen een aanvaardbare prijs kunnen worden omgezet in liquide middelen. Hierdoor kan het fonds op korte termijn niet aan zijn verplichtingen voldoen. Waar de overige risicocomponenten vooral de langere termijn betreffen (solvabiliteit), gaat het hierbij om de kortere termijn. Dit risico wordt beheerst door in het strategische en tactische beleggingsbeleid voldoende ruimte aan te houden voor de liquiditeitsposities. Er wordt eveneens rekening gehouden met de directe beleggingsopbrengsten en andere inkomsten zoals premies. Betreffende het liquiditeitsrisico wordt vermeld dat het fonds in haar beleggingsportefeuille over voldoende obligaties beschikt die onmiddellijk zonder waardeverlies verkocht kunnen worden om eventuele onvoorziene uitstroom van geldmiddelen te financieren. Op basis hiervan heeft het bestuur besloten geen buffer voor liquiditeitsrisico aan te houden.

S8 Concentratierisico

Als een kring een gediversifieerde beleggingsportefeuille aanhoudt, mag de gevoeligheid van het eigen vermogen voor concentratierisico in het DNB-standaardmodel gelijk worden gesteld aan 0%. Omdat bij de kring sprake is van een gediversifieerde beleggingsportefeuille, heeft het bestuur besloten geen buffer voor concentratierisico aan te houden.

S9 Operationeel risico

Het operationeel risico is het risico van een onjuiste afwikkeling van transacties, fouten in de verwerking van gegevens, het verloren gaan van informatie, fraude en dergelijke. Dergelijke risico's worden door het fonds beheerst door het stellen van hoge kwaliteitseisen aan de organisaties die bij de uitvoering betrokken zijn op gebieden zoals interne organisatie, procedures, processen en controles, kwaliteit geautomatiseerde systemen, enzovoorts. Deze kwaliteitseisen worden periodiek getoetst door het bestuur. Aangezien hiermee sprake is van adequate beheersing houdt het fonds hiervoor geen buffer aan.

Systeemrisico

Het systeemrisico betreft het risico dat het mondiale financiële systeem (de internationale markten) niet langer naar behoren functioneert waardoor beleggingen van het fonds niet langer verhandelbaar zijn en zelfs, al dan niet tijdelijk, hun waarde kunnen verliezen. Net als voor andere marktpartijen, is dit risico voor het fonds niet beheersbaar.

S10 Actief beheerrisico

Het actief beheerrisico heeft betrekking op de ruimte om bij de uitvoering van het beleggingsbeleid af te wijken van de strategisch nageleefde portefeuille. De mate van actief beheer is bepaald aan de hand van de tracking error ten opzichte van de voor de portefeuille vastgestelde benchmark.

Belangrijke gebeurtenissen na balansdatum

Nieuwe (gewijzigde) UFR-methodiek geldend vanaf 1 januari 2021

Vanaf 2021 wordt de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur gebaseerd op een nieuwe UFR (ultimate forwardrate). De nieuwe UFR parameters worden vanaf 1 januari 2021 in vier gelijke stappen ingevoerd. Met de stapsgewijze invoering zullen de nieuwe UFR parameters begin 2024 volledig zijn ingevoerd. DNB zal de rentetermijnstructuur in de periode tot 1 januari 2024 baseren op een gewogen gemiddelde van de rentetermijnstructuur op basis van de huidige en de nieuwe UFR-parameters, waarbij de gewichten jaarlijks op 1 januari met gelijke stappen aangepast worden. Deze stapsgewijze invoering zorgt ervoor dat het effect van de nieuwe UFR-methode op de dekkingsgraden van pensioenfondsen zich geleidelijk in de tijd materialiseert.

De Technische Voorziening ultimo 2020 is gebaseerd op de per 31 december 2020 door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur voor pensioenfondsen, gebaseerd op de huidige UFR parameters. Als de Technische Voorziening ultimo 2020 reeds gebaseerd zou zijn op de nieuwe UFR parameters die van toepassing zijn in 2021 dan zou de Technische Voorziening € 159.475 bedragen. De actuele dekkingsgraad zou dan 117,2% bedragen. Bij toepassing van de UFR parameters die gelden in 2024, zou de Technische Voorziening € 162.766 bedragen en de actuele dekkingsgraad 114,8%.

Tezamen met het effect van de verwachte daling van het tienjaars voortschrijdende gemiddelde van de rente zal een verhogend effect op de technische voorzieningen ontstaan wat een drukkend effect op de dekkingsgraad heeft.

6 TOELICHTING OP DE STAAT VAN BATEN EN LASTEN

(x € 1.000)

7. Premiebijdragen voor risico fonds (van werkgevers en werknemers)

	2020	2019
Premiebijdragen pensioenregeling	187	763
Premiebijdragen pensioenregeling 2019	-95	-
	<u>92</u>	<u>763</u>

De premievaststelling bij jaarwerk 2019 wordt aangepast, waardoor een juist beeld van de premievaststelling 2020 wordt gegeven.

De kostendekkende, gedempte kostendekkende en feitelijke premie volgens artikel 130 van de Pensioenwet zijn als volgt:

	2020	2019
Kostendekkende premie	195	924
Gedempte kostendekkende premie	127	739
Feitelijke premie	187	763

De kostendekkende premie is gebaseerd op de marktrente (nominale rentetermijnstructuur van 31 december 2019 gepubliceerd door DNB). Het bestuur heeft de gedempte premie vastgesteld op het verwacht rendement. De feitelijke premie is in 2020 hoger dan de gedempte premie.

De samenstelling van de kostendekkende premie is als volgt:

	2020	2019
Nominaal pensioeninkoop op marktwaarde	171	698
Opslag voor uitvoeringskosten	-	131
Solvabiliteitsopslag (Vereist Eigen Vermogen)	24	95
	<u>195</u>	<u>924</u>

De samenstelling van de gedempte kostendekkende premie is als volgt:

	2020	2019
Nominaal pensioeninkoop op marktwaarde	81	365
Opslag voor uitvoeringskosten	-	131
Solvabiliteitsopslag (Vereist Eigen Vermogen)	11	50
Toeslagen (indien en voor zover gefinancierd uit premie)	35	193
	<u>127</u>	<u>739</u>

De samenstelling van de feitelijke premie is als volgt:

	2020	2019
Actuarieel benodigde koopsom	100	511
Risicokoopsom overlijden	13	33
Risicokoopsom premievrijstelling	3	14
Opslag voor uitvoeringskosten	-	131
Solvabiliteitsopslag (Vereist Eigen Vermogen)	11	50
Beschikbaar voor vorming algemene middelen	60	24
	<u>187</u>	<u>763</u>

De Opslag voor uitvoeringskosten is nihil in 2020 omdat de Pensioenuitvoeringskosten ten laste zijn gebracht van de Voorziening voor toekomstige uitvoeringskosten die is gevormd per 1 juli 2020. De kring is per die datum premievrij geworden.

Onder de Pensioenuitvoeringskosten zijn de wettelijke kosten geboekt van € 28 in 2020 en € 46 in 2019.

8. Beleggingsresultaten voor risico pensioenfonds

2020	Directe beleggings-opbrengsten	Indirecte beleggings-opbrengsten	Kosten van vermogens-beheer	Totaal
Module Rendement	-	4.173	-	4.173
Module Rente	408	2.773	-	3.181
Module Inflatie	-	-173	-	-173
Overlay fondsen	-	5.633	-	5.633
Vastgoed	18	14	-	32
Beleggingsdebiteuren/Liquide middelen/Overige	-3	-	-144	-147
	<u>423</u>	<u>12.420</u>	<u>-144</u>	<u>12.699</u>
Mutatie rendement uit delta weerstandsvermogen				-15
				<u>12.684</u>
2019	Directe beleggings-opbrengsten	Indirecte beleggings-opbrengsten	Kosten van vermogens-beheer	Totaal
Module Rendement	-	10.065	-	10.065
Module Rente	310	4.091	-	4.401
Module Inflatie	-	108	-	108
Overlay fondsen	-	6.409	-	6.409
Vastgoed	154	504	-	658
Beleggingsdebiteuren/Liquide middelen/Overige	-3	-105	-125	-233
	<u>461</u>	<u>21.072</u>	<u>-125</u>	<u>21.408</u>
Mutatie rendement uit delta weerstandsvermogen				-33
				<u>21.375</u>

Voor een specificatie van het indirect beleggingsrendement van de modules en beleggingsfondsen wordt verwezen naar de toelichting op de balans.

Het aandeel van het fonds in de beheerkosten die door de vermogensbeheerders ten laste van beleggingsfondsen zijn gebracht is onderdeel van de indirecte beleggingsopbrengsten. Deze bedragen € 397 (2019: € 382).

De transactiekosten zijn de kosten die gemaakt worden om de effectentransactie tot stand te brengen en uit te voeren. Deze zijn onderdeel van de indirecte beleggingsopbrengsten en bedragen over 2020 € 375 (2019: € 536).

9. Pensioenuitkeringen

	2020	2019
Ouderdomspensioen	3.879	3.898
Partnerpensioen	2.086	2.117
Wezenpensioen	6	8
Afkopen	5	10
	<u>5.976</u>	<u>6.033</u>

10. Pensioenuitvoeringskosten

	2020	2019
Administratiekosten verrichtingen	49	84
Administratiekosten	18	17
Governance kosten	36	70
Uitvoeringskosten	-	17
Bestuurskosten	102	29
Bijdrage wettelijke wijzigingen	28	46
Adviseurskosten	4	-
Contributies en bijdragen	7	-
Interest premiedebiteuren	-	-1
	<u>244</u>	<u>262</u>

11. Mutatie technische voorzieningen voor risico fonds

	2020	2019
Pensioenopbouw	168	685
Toeslagen	584	4.420
Rentetoevoeging	-234	-311
Onttrekking voor pensioenuitkeringen	-5.989	-6.024
Onttrekking voor pensioenuitvoeringskosten	-241	-119
Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten	6	134.357
Wijziging marktrente	14.953	16.808
Wijziging actuariële uitgangspunten	155	-247
Overige wijzigingen	139	-634
	<u>9.541</u>	<u>148.935</u>

Pensioenopbouw

Onder pensioenopbouw is opgenomen de actuariel berekende waarde van de diensttijdopbouw. Dit is het effect op de voorziening pensioenverplichtingen van de in het verslagjaar opgebouwde nominale rechten ouderdomspensioen en nabestaandenpensioen. Verder is hierin begrepen het effect van de individuele salarisontwikkeling.

Toeslagen

In 2020 heeft het bestuur besloten om de pensioenen voor de actieve en niet-actieve deelnemers per 1 januari 2021 te verhogen met 0,38%. Dit heeft een resultaat van 584 negatief tot gevolg gehad.

Rentetoevoeging

De voorziening pensioenverplichtingen is in het boekjaar opgerent met -0,324%. Dit is de éénjaarsrente uit de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur per 31 december 2019.

Onttrekking voor pensioenuitkeringen

Verwachte toekomstige pensioenuitkeringen worden vooraf actuarieel berekend en opgenomen in de voorziening pensioenverplichtingen. De onder dit hoofd opgenomen afname van de voorziening betreft het bedrag dat vrijkomt ten behoeve van de financiering van de uitbetaling van pensioenen van de verslagperiode.

Wijziging uit hoofde van pensioenuitvoeringskosten

Verwachte toekomstige pensioenuitvoeringskosten (in het bijzonder excassokosten) worden vooraf actuarieel berekend en opgenomen in de voorziening pensioenverplichtingen. De onder dit hoofd opgenomen afname van de voorziening betreft het bedrag dat vrijkomt ten behoeve van de financiering van de verwachte uitvoeringskosten in de verslagperiode.

Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten

De onder dit hoofd opgenomen afname van de voorziening pensioenverplichtingen is het saldo van overgedragen pensioenverplichtingen (uitgaande waardeoverdrachten) en overgenomen pensioenverplichtingen (inkomende waardeoverdrachten).

Wijziging marktrente

Jaarlijks wordt per 31 december de actuele waarde van de technische voorzieningen herrekend door toepassing van de actuele rentetermijnstructuur. Het effect van de verandering van de rentetermijnstructuur wordt hieronder verantwoord.

Wijziging actuariële uitgangspunten

De actuariële grondslagen en/of methoden worden periodiek beoordeeld en mogelijk herzien ten behoeve van de berekening van de actuele waarde van de pensioenverplichtingen. Hierbij wordt gebruik gemaakt van interne en externe actuariële deskundigheid. Dit betreft onder meer de vergelijking van veronderstellingen ten aanzien van sterfte, langlevens en arbeidsongeschiktheid met werkelijke waarnemingen voor zowel de gehele bevolking als specifiek voor de populatie van het pensioenfonds.

Uit het jaar is het fonds overgegaan op nieuwe grondslagen. De overgang betreft de overstap naar de CBS Bevolkingsprognose 2020-2060 (2019: CBS Bevolkingsprognose 2019-2060) gecorrigeerd met MWT0617 ervaringssterfte (2019: MWT0715). Het resultaat van deze wijziging is reeds opgenomen in de Technische Voorziening per 31 december 2020, die daardoor toeneemt met € 274.

Tot 30 juni 2020 gold een excasso-opslag van 2,2% van de op dat moment aanwezige netto Technische Voorziening. Vanaf 2020 is de ontwikkeling van de voorziening toekomstige uitvoeringskosten losgekoppeld van de ontwikkeling van de Technische Voorziening. De aanvangshoogte is bepaald op 2,5% van de Technische Voorziening plus vrijval excasso over de eerste helft van 2020. Aan deze voorziening worden jaarlijks alle benodigde kosten onttrokken en het jaarlijkse rendement van de kring toegevoegd. De wijziging van de hoogte van de voorziening toekomstige uitvoeringskosten leidt tot een resultaat van € 429 negatief.

Het totale resultaat uit hoofde van wijziging van actuariële grondslagen bedraagt € 155 negatief.

Overige wijzigingen

	2020	2019
Resultaat op kanssystemen:		
Resultaat op sterfte	400	-749
Resultaat op arbeidsongeschiktheid	-266	125
Resultaat op mutaties	5	-10
	<u>139</u>	<u>-634</u>

Het resultaat op sterfte van € 400 bestaat uit € 134 langleven en € 266 kortleven.

12. Saldo overdrachten van rechten voor risico fonds

	2020	2019
Inkomende collectieve waardeoverdrachten	-	-164.574
Inkomende waardeoverdrachten	-6	-
Uitgaande waardeoverdrachten	-	45
	<u>-6</u>	<u>-164.529</u>

De inkomende collectieve waardeoverdracht 2019 betreft de overgang per 1 januari 2019 van de opgebouwde pensioenaanspraken en de solvabiliteitsmarge bij Stichting Pensioenfonds Cindu International in liquidatie naar de kring.

	2020	2019
Wijziging technische voorziening inzake overdracht van rechten:		
- toevoeging aan de technische voorzieningen	6	134.409
- onttrekking aan de technische voorzieningen	-	-52
	<u>6</u>	<u>134.357</u>

	2020	2019
Het resultaat op de waardeoverdrachten is als volgt:		
- overgenomen pensioenverplichting	-	30.165
- overgedragen pensioenverplichting	-	7
	<u>-</u>	<u>30.172</u>

13. Overige lasten

	2020	2019
Bankrente handelsbanken	4	1
Bijdrage weerstandsvermogen uit premie	100	2
	<u>104</u>	<u>3</u>

Kring RBS

Financiële verantwoording 2020

1 BALANS PER 31 DECEMBER

(na voorgestelde bestemming van het saldo van baten en lasten)

(x € 1.000)

		2020	2019
ACTIVA			
Beleggingen voor risico fonds	(1)	1.008.643	905.918
Vorderingen en overlopende activa	(2)	79	-
Overige activa	(3)	819	980
		<u>1.009.541</u>	<u>906.898</u>

PASSIVA

Stichtingskapitaal en reserves	(4)	251.346	249.890
Technische voorzieningen voor risico fonds	(5)	757.968	656.721
Overige schulden en overlopende passiva	(6)	227	287
		<u>1.009.541</u>	<u>906.898</u>

(*) De nummering verwijst naar de toelichting

	2020	2019
Dekkingsgraad op basis van FTK (in %)		
Actuele dekkingsgraad	133,2	138,1
Beleidsdekkingsgraad	129,1	139,5

2 STAAT VAN BATEN EN LASTEN

(x € 1.000)

		2020	2019
BATEN			
Beleggingsresultaten voor risico pensioenfondsen	(7)	108.769	134.852
LASTEN			
Pensioenuitkeringen	(8)	5.033	4.434
Pensioenuitvoeringskosten	(9)	570	771
Mutatie technische voorzieningen voor risico fonds	(10)		
Toeslagen		7.195	18.395
Rentetoevoeging		78	-1.271
Onttrekking voor pensioenuitkeringen		-5.051	-4.434
Wijziging uit hoofde van pensioenuitvoeringskosten		-570	-771
Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten		-753	-960
Wijziging markttrente		103.841	108.421
Wijziging actuariële uitgangspunten		-1.571	882
Overige wijzigingen		-1.922	309
		101.247	120.571
Saldo overdrachten van rechten voor risico fonds	(11)	540	819
Herverzekeringen	(12)	-85	-169
Overige lasten	(13)	8	5
		107.313	126.431
Saldo van baten en lasten		1.456	8.421

(*) De nummering verwijst naar de toelichting

	2020	2019
Bestemming van het saldo van baten en lasten		
Mutatie algemene reserve	1.456	8.421

3 KASSTROOMOVERZICHT

(x € 1.000)

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de directe methode.

	2020	2019
Kasstroom uit pensioenactiviteiten		
Betaalde/ontvangen waardeoverdrachten voor risico pensioenfonds	-540	-819
Betaalde pensioenuitkeringen	-5.033	-4.425
Betaalde/ontvangen herverzekeringen	47	287
Betaalde pensioenuitvoeringskosten	-671	-638
Overige baten en lasten	-8	-5
	-6.205	-5.600
Kasstroom uit beleggingsactiviteiten		
Ontvangen inzake verkopen beleggingen	320.522	344.045
Betaald inzake aankopen beleggingen	-313.739	-336.664
Ontvangen directe beleggingsopbrengsten	1.174	1.188
Overige ontvangsten en uitgaven inzake beleggingen	-1.351	-2.844
Betaalde kosten van vermogensbeheer	-562	-308
	6.044	5.417
Mutatie liquide middelen	-161	-183
Samenstelling geldmiddelen		
	2020	2019
Liquide middelen per 1 januari	980	1.163
Mutatie liquide middelen	-161	-183
Liquide middelen per 31 december	819	980

4 ALGEMENE TOELICHTING

Inleiding

Conform de richtlijnen voor de jaarverslaggeving worden de balans, staat van baten en lasten en het kasstroomoverzicht opgenomen in een separate financiële verantwoording per kring. In deze financiële verantwoording wordt de terminologie gehanteerd zoals voorgeschreven door RJ610. Waar in de financiële verantwoording van de kring de term "fonds" is gebruikt, wordt de desbetreffende kring bedoeld.

Continuïteit

Deze jaarrekening is opgesteld uitgaande van de continuïteitsveronderstelling.

Wijziging grondslagen

Prognosetafel

Bij het waarderen van de technische voorzieningen ultimo boekjaar is uitgegaan van de sterftekansen zoals gepubliceerd door Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS Bevolkingsprognose 2020-2060), met als startkolom 2021 (2019: CBS Bevolkingsprognose 2019-2060). Deze sterftekansen zijn gecorrigeerd voor het verschil tussen de gehele Nederlandse bevolking en de deelnemerspopulatie van de kring door toepassing van de MWT0617 ervaringssterfte vanaf 31-10-2020 (2019: MWT0715). Het resultaat van deze wijziging bedraagt € 1.575 positief.

In boekjaar 2020 is de inkomensklasse voor een individuele deelnemer, waarbij sprake is van premievrije opbouw wegens arbeidsongeschiktheid, gewijzigd (dit in verband met de leeftijd of de pensioengrondslag). Het resultaat van deze wijziging bedraagt € 4 negatief.

De hiervoor benoemde vrijval/ dotatie als gevolg van de nieuwe grondslagen zijn opgenomen in het verloop van de technische voorzieningen en worden via de staat van baten en lasten als "Wijziging actuariële uitgangspunten" in het verslagjaar verantwoord.

Voorziening voor toekomstige administratie- en excassokosten

Vanaf boekjaar 2020 is de ontwikkeling van de voorziening uitvoeringskosten losgekoppeld van de ontwikkeling van de technische voorziening. De aanvangshoogte is bepaald op 3,0% van de technische voorziening op 31 december 2019. Aan deze voorziening worden jaarlijks alle benodigde uitvoeringskosten onttrokken (2020: -€ 570) en het jaarlijkse rendement van de kring toegevoegd (2020: € 2.129). (2019: Voor toekomstige administratiekosten is de technische voorziening verhoogd met 3,0%). Het resultaat van deze wijziging bedraagt 1.559 positief.

De hiervoor benoemde vrijval/ dotatie als gevolg van de nieuwe grondslagen zijn opgenomen in het verloop van de technische voorzieningen en worden via de staat van baten en lasten als "Rentetoevoeging" (€ 2.129) en "Wijziging uit hoofde van pensioenuitvoeringskosten" (€ 570) in het verslagjaar verantwoord.

ALGEMENE GRONDSLAGEN

De algemene grondslagen zijn opgenomen in paragraaf 4 van de jaarrekening van Stichting Achmea Algemeen Pensioenfonds.

SPECIFIEKE GRONDSLAGEN

GRONDSLAGEN VOOR DE WAARDERING VAN ACTIVA EN PASSIVA

Beleggingen voor risico fonds

Algemeen

De beleggingen worden gewaardeerd tegen reële waarde. Slechts indien de reële waarde van de beleggingen niet betrouwbaar kan worden vastgesteld, vindt waardering plaats op basis van geamortiseerde kostprijs. Overlopende activa en passiva worden tevens gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs. De liquiditeiten vermogensbeheer worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Het verschil met reële waarde is bij deze activa en passiva in het algemeen gering. Participaties in beleggingspools en -instellingen die gespecialiseerd zijn in een bepaald soort beleggingen, worden gerubriceerd en gewaardeerd volgens de grondslagen voor die onderliggende beleggingen ("look-through"-benadering). Bij gemengde beleggingsfondsen wordt aangesloten bij de hoofdcategorie, bepaald op basis van reële waarde.

Vorderingen en schulden uit beleggingen welke samenhangen met een specifieke beleggingscategorie, worden onder beleggingsdebiteuren dan wel -crediteuren opgenomen in de betreffende beleggingscategorie.

Financiële instrumenten worden gebruikt ter afdekking van beleggingsrisico's en het realiseren van het vastgelegde beleggingsbeleid. De derivatenposities zijn opgenomen als een afzonderlijke beleggingscategorie. Derivaten die deel uitmaken van een beleggingsfonds zijn opgenomen in de beleggingscategorie waarin dit beleggingsfonds is gerubriceerd.

Reële waarde

De beleggingen worden gewaardeerd tegen reële waarde. Derivaten worden gewaardeerd op basis van netto contante waardeberekeningen. Bepaalde instrumenten, zoals participaties in beleggingsfondsen, worden gewaardeerd op basis van de intrinsieke waarde. Het is gebruikelijk en mogelijk om de reële waarde binnen een aanvaardbare bandbreedte van schattingen vast te stellen. Slechts indien de reële waarde van beleggingen niet betrouwbaar kan worden vastgesteld, vindt waardering plaats op basis van geamortiseerde kostprijs rekening houdend met mogelijke waardevermindering.

Voor financiële instrumenten, zoals beleggingsvorderingen en -schulden, geldt dat de boekwaarde de reële waarde benadert als gevolg van het korte termijn karakter van de vorderingen en schulden. De boekwaarde van alle activa en de financiële verplichtingen op balansdatum benadert de reële waarde.

Vastgoedbeleggingen

Niet-beursgenoteerde beleggingen in vastgoedfondsen worden gewaardeerd op het aandeel in de reële waarde van de onderliggende beleggingen. Indien de waarderingsgrondslagen van vastgoedfondsen afwijken, wordt de waardering zo mogelijk aangepast aan de waarderingsgrondslagen van het pensioenfonds.

Aandelen

Aandelen, waaronder tevens converteerbare obligaties zijn begrepen, worden gewaardeerd tegen reële waarde. Voor beursgenoteerde aandelen is dit de beurswaarde. Voor niet-beursgenoteerde participaties in aandelenfondsen is dit de intrinsieke waarde, die de reële waarde van de onderliggende beleggingen representeert.

Vastrentende waarden

Vastrentende waarden worden gewaardeerd tegen reële waarde inclusief opgelopen rente. Voor beursgenoteerde vastrentende waarden is dit de beurswaarde per balansdatum. Voor niet-beursgenoteerde participaties in vastrentende waardenfondsen is dit de intrinsieke waarde, die de reële waarde van de onderliggende beleggingen representeert.

Derivaten

Derivaten worden gewaardeerd tegen reële waarde, te weten de relevante marktnotering of, als die er niet is, de waarde die wordt bepaald met behulp van marktconforme en toetsbare waarderingsmodellen. Voor niet-beursgenoteerde participaties in vastrentende waardenfondsen is dit de intrinsieke waarde, die de reële waarde van de onderliggende beleggingen representeert.

Derivaatcontracten met een negatieve waarde worden in de balans onder de overige schulden en overlopende passiva verantwoord. De valutaderivaten zijn onderdeel van de beleggingscategorie waarin deze ter afdekking van het valutarisico zijn opgenomen.

Overige beleggingen

Overige beleggingen worden gewaardeerd tegen reële waarde. De waardering hiervan geschiedt tegen de intrinsieke waarde, die de reële waarde van de onderliggende beleggingen representeert.

Securities lending

Het fonds participeert niet direct in securities lending. Binnen de beleggingspools kan sprake zijn van securities lending.

Vorderingen en overlopende activa

Vorderingen en overlopende activa worden bij de eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde. Na de eerste verwerking worden vorderingen gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs (gelijk aan de nominale waarde indien geen sprake is van transactiekosten) onder aftrek van eventuele bijzondere waardeverminderingen, indien sprake is van oninbaarheid.

Overige activa

Onder overige activa worden onder meer liquide middelen opgenomen voor zover dit onmiddellijk opeisbare banktegoeden betreft. Liquide middelen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Zij worden onderscheiden van tegoeden in verband met beleggingstransacties. Liquide middelen uit hoofde van beleggingstransacties worden gepresenteerd onder de beleggingen.

Reserves

Algemeen

De algemene reserve wordt bepaald door het bedrag dat resteert nadat alle actiefposten en posten van het vreemd vermogen, volgens de van toepassing zijnde waarderingsgrondslagen, in de balans zijn opgenomen. Het saldo van baten en lasten zal toegevoegd of onttrokken worden aan de algemene reserve.

Technische voorzieningen voor risico fonds

Voorziening pensioenverplichtingen voor risico fonds

De voorziening pensioenverplichtingen voor risico fonds wordt gewaardeerd tegen reële waarde conform de grondslagen van het fonds. De reële waarde wordt bepaald op basis van de contante waarde van de beste inschatting van toekomstige kasstromen die samenhangen met de op balansdatum onvoorwaardelijke pensioenverplichtingen. Onvoorwaardelijke pensioenverplichtingen zijn de opgebouwde nominale aanspraken en de onvoorwaardelijke (toeslag)toezeggingen. De contante waarde wordt bepaald met gebruikmaking van de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur.

Bij de berekening van de voorziening pensioenverplichtingen voor risico fonds is uitgegaan van de op balansdatum geldende actuariële en bedrijfstechnische nota (Abtn) en van de over de verstreken deelnemersjaren verworven aanspraken. Jaarlijks wordt door het bestuur besloten of op de opgebouwde pensioenaanspraken toeslagverlening kan worden toegepast. Alle per balansdatum bestaande toeslagbesluiten (ook voor toeslagbesluiten na balansdatum voor zover sprake is van ex ante condities) zijn in de berekening begrepen. Er wordt geen rekening gehouden met toekomstige salarisontwikkelingen.

Bij de berekening van de voorziening wordt rekening gehouden met premievrije pensioenopbouw in verband met invaliditeit op basis van de contante waarde van de toekomstige opbouw waarvoor vrijstelling is verleend wegens arbeidsongeschiktheid.

Bij de bepaling van de actuariële uitgangspunten wordt uitgegaan van voor de toezichthouder acceptabele grondslagen, waarbij rekening wordt gehouden met de voorzienbare trend in overlevingskansen.

Rekenrente

De gemiddelde rekenrente per 31 december 2020 betreft 0,23% (2019: 0,80%).

Overlevingstafels

De voorziening wordt gebaseerd op de CBS Bevolkingsprognose 2020-2060 (2019: CBS Bevolkingsprognose 2019-2060). De sterftekansen zijn gecorrigeerd voor het verschil tussen de gehele Nederlandse bevolking en de deelnemerspopulatie van de kring door gebruik te maken van correctiefactoren. Deze correctiefactoren zijn gebaseerd op de CBS Maatwerktabellen 2006-2017 (2019: Maatwerktabellen 2007-2015). De ervaringssterfte is inkomensafhankelijk.

Partnerfrequentie

Voor alle niet-pensioengerechtigden wordt het onbepaalde partnersysteem gehanteerd, met leeftijdsafhankelijke gehuwdheidsfrequenties waarbij de gehuwdheidsfrequentie op 68 jaar op 100% wordt verondersteld. Voor de pensioengerechtigden wordt uitgegaan van het bepaalde partnersysteem (feitelijke burgerlijke staat).

Leeftijdsverschil man-vrouw

De leeftijd van de vrouwelijke respectievelijk mannelijke partner van de (gewezen) deelnemer en de gepensioneerden is 3 jaar lager respectievelijk hoger gesteld dan die van de deelnemer.

Voorziening voor uitgesteld wezenpensioen

Het latent wezenpensioen wordt gewaardeerd met sterfte. De leeftijdsafhankelijke sterftekans van de hoofddeelnemers wordt toegepast op een veronderstelde volledige uitkeringsduur tot 18 jaar en een halve duur tot 27 jaar in combinatie met een verwacht aantal kinderen en een kans op kinderen per inkomensklasse.

Voorziening voor toekomstige administratie- en excassokosten

Vanaf boekjaar 2020 is de ontwikkeling van de voorziening uitvoeringskosten losgekoppeld van de ontwikkeling van de technische voorziening. De aanvangshoogte is bepaald op 3,0% van de technische voorziening op 31 december 2019. Aan deze voorziening worden jaarlijks alle benodigde kosten onttrokken en het jaarlijkse rendement van de kring toegevoegd. (2019: Voor toekomstige administratiekosten is de technische voorziening verhoogd met 3,0%).

Voorziening voor toekomstige pensioenopbouw arbeidsongeschikten (Schadereserve)

De voorziening premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid, de zogenaamde schadereserve, is de voorziening voor bestaande arbeidsongeschikten. Deze voorziening is gelijk aan de contante waarde van de toekomstige premievrijgestelde opbouw voor alle deelnemers die gedeeltelijk dan wel volledig arbeidsongeschikt zijn, rekening houdend met de actuariële grondslagen en veronderstellingen.

IBNR-voorziening

De IBNR-voorziening wordt gelijkgesteld aan de verschuldigde herverzekeringspremies voor het arbeidsongeschiktheidsrisico in de twee voorafgaande jaren. Per 1 januari 2018 zijn er geen actieve deelnemers meer in het fonds. De IBNR is derhalve gelijkgesteld aan nihil.

Overige schulden en overlopende passiva

Overige schulden en overlopende passiva worden bij de eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde. Na de eerste verwerking worden schulden gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs (gelijk aan de nominale waarde indien geen sprake is van transactiekosten).

Dekkingsgraad

De actuele dekkingsgraad van het fonds wordt berekend door op balansdatum het balanstotaal minus de kortlopende schulden te delen op de technische voorzieningen zoals opgenomen in de balans.

De beleidsdekkingsgraad is het gemiddelde van de actuele dekkingsgraad van de afgelopen 12 maanden en is daarmee minder afhankelijk van dagkoersen dan de actuele dekkingsgraad. Onder het FTK is de beleidsdekkingsgraad leidend voor alle beleidsmaatregelen.

De reële dekkingsgraad is gedefinieerd als de verhouding tussen het aanwezige vermogen en de technische voorzieningen waarbij in elk kalenderjaar rekening wordt gehouden met voorwaardelijke toeslagverlening conform het toeslagbeleid. Het gaat hier om de reële dekkingsgraad die in de wet is opgenomen, waarbij de beleidsdekkingsgraad wordt afgezet tegen de dekkingsgraad waarbij de kring volledig kan indexeren, en de lasten van het volledig indexeren vastgesteld worden op de bepaling toekomstbestendig indexeren.

GRONDSLAGEN VOOR DE RESULTAATBEPALING

Algemeen

Baten en lasten worden toegerekend aan het boekjaar waarop deze betrekking hebben. De in de staat van baten en lasten opgenomen posten zijn in belangrijke mate gerelateerd aan de in de balans gehanteerde waarderingsgrondslagen voor beleggingen en de voorzieningen pensioenverplichtingen. Zowel gerealiseerde als ongerealiseerde resultaten worden rechtstreeks verantwoord in het resultaat.

Beleggingsresultaten

(In)directe beleggingsresultaten zijn toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben.

Directe beleggingsopbrengsten

Onder de directe beleggingsopbrengsten worden verstaan rentebaten en -lasten, dividenden, huuropbrengsten en soortgelijke opbrengsten. Dividend wordt verantwoord op het moment van betaalbaarstelling.

Indirecte beleggingsopbrengsten

Onder de indirecte beleggingsopbrengsten worden verstaan de gerealiseerde en ongerealiseerde waardeveranderingen en valutaresultaten. In de jaarrekening wordt geen onderscheid gemaakt tussen gerealiseerde en ongerealiseerde waardeveranderingen van beleggingen. Alle waardeveranderingen van beleggingen, inclusief valutakoersverschillen, worden als indirecte beleggingsopbrengsten in de staat van baten en lasten opgenomen. Aankoopkosten zijn verwerkt in de reële waarde van de beleggingen. Verkoopkosten worden verantwoord als onderdeel van de herwaarderingskosten.

Kosten van vermogensbeheer

Onder kosten van vermogensbeheer worden de externe en de daaraan toegerekende interne kosten verstaan.

Verrekening van kosten

Met de directe en indirecte beleggingsopbrengsten zijn verrekend de aan de opbrengsten gerelateerde transactiekosten, provisies, valutaverschillen, e.d.

Overige baten

Overige baten zijn toegerekend aan het verslagjaar waarop deze betrekking hebben.

Pensioenuitkeringen

De pensioenuitkeringen betreffen de aan deelnemers uitgekeerde bedragen inclusief afkopen. De pensioenuitkeringen zijn berekend op actuariële grondslagen en toegerekend aan het verslagjaar waarop zij betrekking hebben.

Pensioenuitvoeringskosten

De pensioenuitvoeringskosten zijn toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben.

Mutatie technische voorzieningen voor risico fonds

Pensioenopbouw

Onder pensioenopbouw is opgenomen de actuariel berekende waarde van de diensttijdopbouw. Dit is het effect op de voorziening pensioenverplichtingen van de in het verslagjaar opgebouwde nominale rechten ouderdomspensioen en nabestaandenpensioen. Verder is hierin begrepen het effect van de individuele salarisontwikkeling.

Toeslagen

In 2020 heeft het bestuur besloten om de pensioenen per 1 januari 2021 te verhogen met 0,99% voor (gewezen) deelnemers (2019: 1,64%). Dit heeft een resultaat van € 7.195 negatief tot gevolg gehad.

Rentetoevoeging

De pensioenverplichtingen worden contant gemaakt tegen de nominale marktrente op basis van de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur. De voorziening pensioenverplichtingen is in het boekjaar opgerent met -0,324% (2019: -0,235%). Dit is de éénjaarsrente uit de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur per 31 december 2019.

De mutatie van de technische voorziening inzake de rentetoevoeging wordt daarnaast beïnvloed door de wijziging van de bepaling van de excasso-opslag. Tot 2020 gold een excasso-opslag van 3,0% van de op dat moment aanwezige netto technische voorziening. Vanaf 2020 is de ontwikkeling van de voorziening uitvoeringskosten losgekoppeld van de ontwikkeling van de technische voorziening. De aanvangshoogte is bepaald op 3,0% van de technische voorziening op 31 december 2019. Aan deze voorziening worden jaarlijks alle benodigde kosten onttrokken en het jaarlijkse rendement van de Kring toegevoegd.

Onttrekking voor pensioenuitkeringen

Verwachte toekomstige pensioenuitkeringen worden vooraf actuariel berekend en opgenomen in de technische voorzieningen. De onder dit hoofd opgenomen afname van de voorzieningen betreft het bedrag dat vrijkomt ten behoeve van de financiering van de pensioenen in de verslagperiode.

Wijziging uit hoofde van pensioenuitvoeringskosten

Vanaf boekjaar 2020 is de ontwikkeling van de voorziening uitvoeringskosten losgekoppeld van de ontwikkeling van de technische voorziening. De aanvangs hoogte is bepaald op 3,0% van de technische voorziening op 31 december 2019. Aan deze voorziening worden jaarlijks alle benodigde kosten onttrokken en het jaarlijkse rendement van de kring toegevoegd (2019: Voor toekomstige administratiekosten is de technische voorziening verhoogd met 3,0%).

Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten

Hieronder zijn opgenomen de aan het verslagjaar toe te rekenen overdrachtswaarde van de overgenomen respectievelijk overgedragen pensioenaanspraken met betrekking tot de actuariële waarde.

Wijziging marktrente

Jaarlijks wordt per 31 december de actuele waarde van de technische voorzieningen herrekend door toepassing van de actuele rentetermijnstructuur. Het effect van de verandering van de rentetermijnstructuur wordt hieronder verantwoord.

Wijziging actuariële uitgangspunten

Mutatie technische voorzieningen uit hoofde van wijziging actuariële uitgangspunten heeft betrekking op onder andere de aanpassing van de CBS Bevolkingsprognose. Voor een verdere toelichting wordt verwezen naar de toelichting in de grondslagen inzake wijziging grondslagen.

Overige wijzigingen

De onder deze post opgenomen mutaties van de voorziening hebben betrekking op de kanssystemen.

Overige lasten

Overige lasten zijn toegerekend aan het verslagjaar waarop deze betrekking hebben.

GRONDSLAGEN KASSTROOMOVERZICHT

Het kasstroomoverzicht is opgesteld overeenkomstig de directe methode. Alle ontvangsten en uitgaven worden hierbij als zodanig gepresenteerd. Er wordt onderscheid gemaakt tussen kasstromen uit pensioen- en beleggingsactiviteiten.

5 TOELICHTING OP DE BALANS

(x € 1.000)

ACTIVA

1. Beleggingen voor risico fonds

De kring heeft in het verslagjaar belegd in modules, overlayfondsen en beleggingsfondsen. Het verloopoverzicht is opgesteld op module- en fondseniveau, omdat de financiële stromen ook op module- en fondseniveau verlopen.

Verloopoverzicht op module en fondseniveau 2020

	Stand per 1 januari 2020	Aankopen	Verkopen	Overige mutaties	Waarde mutaties	Stand per 31 december 2020
Module Rendement	277.245	73.852	-	-	31.890	382.987
Module Rente	444.267	798	-168.300	-	9.518	286.283
Module Inflatie	85.911	68.557	-	-	4.891	159.359
Overlay fondsen	95.332	170.532	-152.222	-	61.858	175.500
Beleggingsdebiteuren	435	-	-	401	-	836
Liquide middelen	2.728	-	-	950	-	3.678
Totaal	905.918	313.739	-320.522	1.351	108.157	1.008.643

Verloopoverzicht op module en fondseniveau 2019

	Stand per 1 januari 2019	Aankopen	Verkopen	Overige mutaties	Waarde- mutaties	Stand per 31 december 2019
Module Rendement	224.190	9.200	-500	-	44.355	277.245
Module Rente	375.555	66.905	-15.100	-	16.907	444.267
Module Inflatie	74.542	2.200	-	-	9.169	85.911
Overlay fondsen	102.089	258.359	-328.445	-	63.329	95.332
Beleggingsdebiteuren	-	-	-	435	-	435
Liquide middelen	64	-	-	2.409	255	2.728
Totaal	776.440	336.664	-344.045	2.844	134.015	905.918

Op basis van doorkijk op de modules en fondsen tot de onderliggende beleggingen bestaan de modules en fondsen ultimo boekjaar uit onderstaande beleggingscategorieën.

Belegde waarden per beleggingscategorie per 31 december 2020

	Vastgoed- beleggingen	Aandelen	Vastrentende waarden	Derivaten	Overige beleggingen	Totaal
Module Rendement	-	276.512	106.475	-	-	382.987
Module Rente	-	-	286.283	-	-	286.283
Module Inflatie	68.382	-	42.441	-	48.536	159.359
Overlay fondsen	-	-	-	175.500	-	175.500
Beleggingsdebiteuren	-	-	836	-	-	836
Liquide middelen	-	-	-	-	3.678	3.678
Stand per 31 december 2020	68.382	276.512	436.035	175.500	52.214	1.008.643

Belegde waarden per beleggingscategorie per 31 december 2019

	Vastgoed- beleggingen	Aandelen	Vastrentende waarden	Derivaten	Overige beleggingen	Totaal
Module Rendement	-	197.744	79.502	-	-	277.246
Module Rente	-	-	444.266	-	-	444.266
Module Inflatie	39.554	-	24.631	-	21.726	85.911
Overlay fondsen	-	-	-	95.332	-	95.332
Beleggingsdebiteuren	-	-	435	-	-	435
Liquide middelen	-	-	-	-	2.728	2.728
Stand per 31 december 2019	39.554	197.744	548.834	95.332	24.454	905.918

Onder derivaten zijn de Over lay Fondsen opgenomen. Aangezien de kring niet de onderliggende belegging in zijn bezit heeft, maar alleen een deelneming in de Overlay Fondsen, is feitelijk de exposure van de kring naar een derivatenbelegging, ongeacht de onderliggende asset categorieën daarin.

De valutaderivaten zijn niet opgenomen onder derivaten. Deze zijn onderdeel van de beleggingscategorie van de pools waarvan zij deel uitmaken.

Reële waarde

Afgezien van de beleggingsvorderingen en -schulden zijn de beleggingen van het fonds gewaardeerd tegen reële waarde. Het is over het algemeen mogelijk en gebruikelijk om de reële waarde binnen een aanvaardbare bandbreedte van schattingen vast te stellen. De boekwaarde van alle activa en de financiële verplichtingen op balansdatum benadert de reële waarde.

Via de modules rendement, inflatie en rente en overlayfondsen wordt belegd in niet-beursgenoteerde beleggingsfondsen, waarbij deze beleggingsfondsen beleggen in vastgoed, aandelen, vastrentende waarden, derivaten en overige beleggingen. Niet aan een beurs genoteerde beleggingsfondsen zijn gewaardeerd tegen de reële waarde die is bepaald op basis van de meest recente door het beleggingsfonds afgegeven intrinsieke waarde.

Vastgoedbeleggingen

De vastgoedbeleggingen zijn als volgt gespecificeerd:

	31-12-2020	31-12-2019
Specificatie naar soort:		
Participaties in beleggingsfondsen	68.382	39.554

Aandelen

De aandelen zijn als volgt gespecificeerd:

	31-12-2020	31-12-2019
Specificatie naar soort:		
Aandelenbeleggingsfondsen	276.512	197.744

Vastrentende waarden

De vastrentende waarden zijn als volgt gespecificeerd:

	31-12-2020	31-12-2019
Specificatie naar soort:		
Vastrentende waarden beleggingsfondsen	368.382	479.599
Hypotheken	66.817	68.800
Beleggingsdebiteuren	836	435
	436.035	548.834

Overige beleggingen

De overige beleggingen zijn als volgt gespecificeerd:

	31-12-2020	31-12-2019
Specificatie naar soort:		
Liquide middelen	3.678	2.728
Commodities	48.536	21.726
	52.214	24.454

2. Vorderingen en overlopende activa

	31-12-2020	31-12-2019
Vordering Achmea Pensioenservices	79	-

Alle vorderingen hebben een resterende looptijd van korter dan één jaar.

3. Overige activa

	<u>31-12-2020</u>	<u>31-12-2019</u>
Rabobank	<u>819</u>	<u>980</u>

Onder de liquide middelen zijn opgenomen kasmiddelen en banktegoeden die onmiddellijk dan wel op korte termijn opeisbaar zijn. Bankrekeningen die beheerd worden door de vermogensbeheerder zijn onder de overige beleggingen opgenomen. Er zijn geen kredietfaciliteiten van toepassing.

PASSIVA

4. Stichtingskapitaal en reserves

	31-12-2020	31-12-2019
Algemene reserve	251.346	249.890

Mutatieoverzicht eigen vermogen

	Algemene reserve
Stand per 1 januari 2020	249.890
Uit bestemming saldo van baten en lasten	1.456
Stand per 31 december 2020	251.346
	Algemene reserve
Stand per 1 januari 2019	241.469
Uit bestemming saldo van baten en lasten	8.421
Stand per 31 december 2019	249.890

	31-12-2020		31-12-2019	
	In %		In %	
Solvabiliteit				
Pensioenvermogen	1.009.314	133,2	906.611	138,1
Af: technische voorzieningen	757.968	100,0	656.721	100,0
Eigen vermogen	251.346	33,2	249.890	38,1
Af: vereist eigen vermogen	109.319	14,4	89.199	13,6
Vrij vermogen	142.027	18,8	160.691	24,5
Minimaal vereist eigen vermogen	30.601	4,0	26.441	4,0
Actuele dekkingsgraad		133,2		138,1
Beleidsdekkingsgraad		129,1		139,5
Reële dekkingsgraad		104,9		110,9

Voor het bepalen van het vereist eigen vermogen (de solvabiliteitstoets) maakt het fonds gebruik van het standaardmodel. Het bestuur acht het gebruik van het standaardmodel passend voor de risico's van het fonds. De uitkomsten van de solvabiliteitstoets zijn opgenomen onder de paragraaf Risicobeheer.

De dekkingsgraad is als volgt berekend: (Totale activa -/- kortlopende schulden) / Technische voorzieningen * 100%.

De beleidsdekkingsgraad is het gemiddelde van de actuele dekkingsgraden van de afgelopen 12 maanden. De beleidsdekkingsgraad is bepalend voor de financiële positie van het fonds.

Als de beleidsdekkingsgraad lager is dan de minimaal vereiste dekkingsgraad, bevindt het fonds zich in een situatie van dekkingstekort. Indien de beleidsdekkingsgraad lager is dan de vereiste dekkingsgraad, maar wel tenminste gelijk is aan de minimaal vereiste dekkingsgraad, bevindt het fonds zich in een situatie van reservetekort.

In de reële dekkingsgraad wordt de verwachte stijging van de prijzen meegenomen als pensioenverplichting. Een reële dekkingsgraad van 100% wil zeggen dat de kring volledige toeslag kan verlenen op basis van de (verwachte) prijsinflatie conform een toekomstbestendig toeslagbeleid. Een toekomstbestendig toeslagbeleid houdt in:

1. Toeslag kan verleend worden vanaf een beleidsdekkingsgraad van 110%.
2. Toeslagverlening is alleen toegestaan als er voldoende vermogen is om deze toeslag naar verwachting ook in de toekomst te kunnen verlenen.

De solvabiliteit van het fonds is toereikend.

Het verloop van de actuele dekkingsgraad is als volgt:

	2020	2019
	%	%
Dekkingsgraad per 1 januari / 1 maart	138,1	145,0
Uitkeringen	0,3	0,4
Toeslagverlening	-1,5	-4,8
Verandering van de rentetermijnstructuur	-18,9	-24,4
Rendement op beleggingen	16,5	25,6
Overige oorzaken	0,9	-0,2
Kruiseffecten	-2,2	-3,5
Dekkingsgraad per 31 december	133,2	138,1

5. Technische voorzieningen voor risico fonds

	31-12-2020	31-12-2019
Specificatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico fonds:		
Voorziening pensioenverplichtingen	757.968	656.721

Mutatieoverzicht technische voorzieningen

	2020	2019
Stand per 1 januari	656.721	536.150
Toeslagen	7.195	18.395
Rentetoevoeging	78	-1.271
Onttrekking voor pensioenuitkeringen	-5.051	-4.434
Wijziging uit hoofde van pensioenuitvoeringskosten	-570	-771
Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten	-753	-960
Wijziging marktrente	103.841	108.421
Wijziging actuariële uitgangspunten	-1.571	882
Overige wijzigingen	-1.922	309
Stand per 31 december	757.968	656.721

Specificatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico fonds:

	31-12-2020		31-12-2019	
	Aantal		Aantal	
Deelnemers	18	1.828	20	1.676
Gewezen deelnemers	1.635	608.537	1.656	541.779
Pensioentrekkenden	186	116.783	170	100.432
Schadereserve	-	2.906	-	2.497
Additionele reservering*	-	27.914	-	10.337
	1.839	757.968	1.846	656.721

Naar hun aard hebben de technische voorzieningen in het algemeen een langlopend karakter.

* De additionele reservering per 31 december 2020 bestaat uit de verleende toeslag per 1 januari 2021 (€ 7.199), de nog niet verleende toeslag per 1 januari 2020 voor de premievrije deelnemers wegens arbeidsongeschiktheid (€ 26), de voorziening niet opgevraagde pensioenen (€ 1) en de voorziening uitvoeringskosten (€ 20.688). (2019: De additionele reservering betreft een extra voorziening voor mutaties die na het sluiten van de administratie zijn verwerkt (- € 223) en een correctiepost op de voorziening voor de verleende toeslag per 1 januari 2020 (€ 10.560).

Verloop voorziening toekomstige uitvoeringskosten

	2020
Stand per 1 januari	19.129
Dotatie: beleggingsrendement	2.129
Onttrekking: pensioenuitvoeringskosten	-570
Stand per 31 december	20.688

Korte beschrijving van de pensioenregeling

Met ingang van 1 januari 2018 is Kring RBS inactief. Tot 1 januari 2018 vond pensioenopbouw plaats op basis van een uitkeringsovereenkomst in de vorm van een middelloonregeling. Hieronder is een aantal kenmerken van de pensioenregeling opgenomen:

Pensioenrichtleeftijd: 68

Vervroegen en uitstellen: Maximaal ingaand vanaf 5 jaar voor en tot 5 jaar na de voor de betreffende deelnemer geldende AOW-leeftijd

Variatie in de uitkeringen (hoog-laag): Gedurende maximaal 10 jaar eerst een hoge uitkering en daarna een lagere uitkering

Uitruilen: Uitrui van ouderdomspensioen in partnerpensioen en vice versa

Deeltijdpensioen: 5 jaar voor en tot 5 jaar na de voor de betreffende deelnemer geldende AOW-leeftijd

Toeslagverlening

Het bestuur beslist jaarlijks of en in hoeverre binnen Kring RBS een toeslag op pensioenaanspraken en pensioenrechten van de (gewezen) deelnemers, gewezen partners en pensioengerechtigden kan worden toegekend. Alleen als en voor zover de middelen van Kring RBS, naar het oordeel van het bestuur, tenminste toereikend zijn voor een toeslag, wordt deze verleend. De toeslagverlening op pensioenaanspraken en pensioenrechten is voorwaardelijk. De ambitie voor de voorwaardelijke toeslagen is de stijging van de Consumentenprijsindex voor alle huishoudens (afgeleid), over de periode 1 oktober van enig jaar ten opzichte van 1 oktober van het jaar daarvoor. Voor deze voorwaardelijke toeslagverlening is geen reserve gevormd en kan voor deelnemers een opslag op de premie worden betaald. De toeslagverlening wordt uit beleggingsrendement van Kring RBS en de eventuele opslag op de premie gefinancierd.

Het bestuur beslist daarnaast, indien en voor zover voldaan wordt aan de in artikel 137 lid 2 onder c PW gestelde voorwaarden en aan de fiscale wet- en regelgeving, jaarlijks per 1 januari of en in hoeverre een in het verleden niet verleende toeslag of een in het verleden doorgevoerde korting van pensioenaanspraken en/of pensioenrechten gecompenseerd kan worden (zogenoemde inhaaltoeslag).

De toeslagruimte wordt als volgt bepaald. Het bestuur streeft, rekening houdend met een evenwichtige belangenafweging, ernaar de voorwaardelijke toeslag te verlenen. Hiertoe beoordeelt het bestuur jaarlijks of en in hoeverre het verlenen van een toeslag mogelijk is. Het bestuur betreft in zijn beoordeling onder meer:

- a) de financiële positie van de Kring RBS en de eisen die de Pensioenwet daaraan stelt in het algemeen; én
- b) de beleidsdekkingsgraad van 31 oktober van de Kring RBS.

Voor de toe te kennen toeslag hanteert het bestuur de onderstaande leidraad. Het bestuur kan besluiten om van deze leidraad af te wijken.

- i. als de beleidsdekkingsgraad van Kring RBS lager is dan 110% worden geen toeslagen verleend;
- ii. als de beleidsdekkingsgraad van Kring RBS boven de 110% is dan wordt er (gedeeltelijke) toeslag verleend voor zover deze in de toekomst te realiseren is;
- iii. als de beleidsdekkingsgraad van Kring RBS hoger is dan de dekkingsgraad berekend conform de toeslagregel (TBIgrens, zijnde de dekkingsgraad waarboven volledige toeslag kan plaatsvinden), kan een volledige toeslag worden verleend.

Inhaaltoeslagen kunnen worden verleend als dit wettelijk is toegestaan.

In 2020 heeft het bestuur besloten om de pensioenen per 1 januari 2021 te verhogen met 0,99% voor (gewezen) deelnemers. Dit heeft een resultaat van € 7.195 negatief tot gevolg gehad.

6. Overige schulden en overlopende passiva

	31-12-2020	31-12-2019
Vooruitontvangen herverzekeringsrentes	48	-
Te verrekenen herverzekeringspremies	-	86
Rekening courant Centraal Beheer APF bedrijfsomgeving	63	51
Uitkeringen	10	10
Nog te betalen kosten	106	134
Overige schulden	-	6
	<u>227</u>	<u>287</u>

Alle schulden hebben een resterende looptijd van korter dan één jaar.

Risicobeheer en derivaten

Solvabiliteitsrisico

Het fonds wordt bij het beheer van de pensioenverplichtingen en de financiering daarvan geconfronteerd met risico's. De belangrijkste doelstelling van het fonds is het nakomen van de pensioentoezeggingen. Voor het realiseren van deze doelstelling wordt gestreefd naar een toereikende solvabiliteit op basis van de reële waarde van de pensioenverplichtingen.

Het belangrijkste risico voor het fonds betreft het solvabiliteitsrisico, ofwel het risico dat het fonds niet beschikt over voldoende vermogen ter dekking van de pensioenverplichtingen. De solvabiliteit wordt gemeten zowel op basis van algemeen geldende normen als ook naar de specifieke normen welke door de toezichthouder worden opgelegd. Indien de solvabiliteit van het fonds zich negatief ontwikkelt bestaat het risico dat er geen ruimte beschikbaar is voor een eventuele toeslag van opgebouwde pensioenrechten. In die situatie kan het noodzakelijk zijn dat het fonds verworven pensioenaanspraken en pensioenrechten moet verminderen.

	31-12-2020	31-12-2019
Het surplus op FTK-grondslagen is als volgt:		
Technische voorzieningen	757.968	656.721
Buffers:		
S1 Renterisico	1.351	6.760
S2 Risico zakelijke waarden	78.729	57.749
S3 Valutarisico	24.832	18.518
S4 Grondstoffenrisico	11.383	6.527
S5 Kredietrisico	35.364	33.775
S6 Verzekeringstechnisch risico	23.777	21.245
S7 Liquiditeitsrisico	-	-
S8 Concentratierisico	-	-
S9 Operationeel risico	-	-
S10 Actief beheerrisico	16.762	12.357
Diversificatie effect	-82.879	-67.732
Totaal S (vereiste buffers)	<u>109.319</u>	<u>89.199</u>
Vereist vermogen (artikel 132 Pensioenwet)	867.287	745.920
Pensioenvermogen (totaal activa - schulden)	<u>1.009.314</u>	<u>906.611</u>
Surplus	<u>142.027</u>	<u>160.691</u>

Het fonds heeft ter afdekking van risico's derivatencontracten afgesloten. Hiermee is bij het bepalen van de vereiste buffers rekening gehouden. Bij de berekening van de buffers past het fonds het standaardmodel van DNB toe, waarbij uitgegaan wordt van het vereist vermogen in evenwichtssituatie, gebaseerd op de strategische asset mix.

Beleid en risicobeheer

Het bestuur beschikt over een aantal beleidsinstrumenten ten behoeve van het beheersen van deze risico's. Deze beleidsinstrumenten betreffen:

- beleggingsbeleid;
- premiebeleid;
- herverzekeringsbeleid;
- toeslagbeleid.

De keuze en toepassing van beleidsinstrumenten vindt plaats na uitvoerige analyses ten aanzien van te verwachten ontwikkelingen van de verplichtingen en de financiële markten. Daarbij wordt onder meer gebruikgemaakt van ALM-studies. Een ALM-studie is een analyse van de structuur van de pensioenverplichtingen en van verschillende beleggingsstrategieën en de ontwikkeling daarvan in diverse economische scenario's.

De uitkomsten van deze analyses vinden hun weerslag in jaarlijks door het bestuur vast te stellen beleggingsrichtlijnen als basis voor het uit te voeren beleggingsbeleid. De beleggingsrichtlijnen geven normen en limieten aan waarbinnen de uitvoering van het beleggingsbeleid moet plaatsvinden. Ze zijn gericht op het beheersen van de belangrijkste (beleggings)risico's. Bij de uitvoering van het beleggingsbeleid wordt gebruik gemaakt van derivaten. Onderstaande uitwerking van de risico's is gebaseerd op de feitelijke standen per ultimo verslagjaar.

S1 Renterisico

Het renterisico is het risico dat de waarden van de vastrentende waarden en de pensioenverplichtingen wijzigen als gevolg van veranderingen in de marktrente.

De rentegevoeligheid kan worden gemeten door middel van de duration. De duration is de (met de contante waarde van de kasstromen) gewogen gemiddelde resterende looptijd in jaren. De duration geeft aan hoeveel procent bij benadering de reële waarde verandert bij een parallelle verschuiving van de rentecurve met 1 procentpunt. Een hoge duration geeft een hoge gevoeligheid voor veranderingen in de rente weer.

	31-12-2020		31-12-2019	
	Balanswaarde	Duration	Balanswaarde	Duration
Vastrentende waarden (voor derivaten)	436.035	5,1	548.834	5,3
Totale beleggingen (na derivaten)	1.008.643	14,5	905.918	13,2
Technische voorzieningen	757.968	24,2	656.721	24,3

Op balansdatum is de duration van de beleggingen aanzienlijk korter dan de duration van de verplichtingen. Er is daarom sprake van een zogenaamde "duration-mismatch". Dit betekent dat bij een rentestijging de waarde van de beleggingen minder snel daalt dan de waarde van de verplichtingen (bij toepassing van de reële marktrentestructuur), waardoor de dekkingsgraad stijgt. Bij een rentedaling zal de waarde van de beleggingen minder snel stijgen dan de waarde van de verplichtingen, waardoor de dekkingsgraad daalt.

In Kring RBS vindt de invulling van de renteafdekking initieel plaats middels overlay fondsen, waarmee beter aangesloten kan worden bij de behoefte van Kring RBS om haar verplichtingen op marktwaarde af te dekken. Daarbij wordt een renteafdekkingsstrategie gevolgd waarbij de renteafdekking dynamisch wordt bijgestuurd binnen een interval van 65% tot 80%. Vanaf 1 juli 2017 worden de verplichtingen niet langer afgedekt met een discretionaire portefeuille maar met een gepoolde oplossing bestaande uit bucketfondsen.

Als leidraad voor de te hanteren dynamische rente afdekking wordt de volgende rentestaffel gevolgd:

30-jaars swaprente	Afdeckingspercentage (marktrente)
≤ <1,5%	65%
≤ 1,5%-2,0%	65%-70%
≤ 2,0%-2,5%	70%-75%
≤ 2,5%-3,0%	75%-80%
≤ >3,0%	80% (herijking risico-houding)

Een aanpassing van de renteafdekking is geen automatisme. Op ieder moment wordt de rentestand beoordeeld in relatie met de dekkinggraad op marktwaarde en de ontwikkelingen op financiële markten. De gepresenteerde staffel is hierbij een leidraad in zowel stijgende als in dalende rentemarkten.

De samenstelling van de vastrentende waarden naar looptijd is als volgt:

	31-12-2020	31-12-2019
Resterende looptijd < 1 jaar	34.449	52.627
Resterende looptijd > 1 en < 5 jaar	120.093	162.786
Resterende looptijd > 5 jaar	281.493	333.421
	<u>436.035</u>	<u>548.834</u>

S2 Risico zakelijke waarden

Het risico zakelijke waarden of prijsrisico is het risico van waardeveranderingen door de ontwikkeling van marktprijzen, die wordt veroorzaakt door factoren gerelateerd aan een individuele belegging, de uitgevende instelling of generieke factoren. Omdat alle beleggingen worden gewaardeerd tegen reële waarde waarbij waardeveranderingen onmiddellijk in het saldo van baten en lasten worden verwerkt, zijn alle wijzigingen in marktomstandigheden direct zichtbaar in het beleggingsresultaat. Het prijsrisico wordt gemitigeerd door diversificatie.

	31-12-2020		31-12-2019	
	In %		In %	
Specificatie vastgoedbeleggingen naar aard:				
Participaties in vastgoedmaatschappijen	<u>68.382</u>	<u>100,0</u>	<u>39.554</u>	<u>100,0</u>

	31-12-2020		31-12-2019	
	In %		In %	
Specificatie vastgoedbeleggingen naar regio:				
Europa	14.273	20,9	30.040	76,0
Noord Amerika	37.754	55,2	7.258	18,4
Azië Pacific	13.574	19,9	1.469	3,7
Australië en Nieuw-Zeeland	2.532	3,6	787	1,9
Emerging markets	249	0,4	-	-
	68.382	100,0	39.554	100,0

	31-12-2020		31-12-2019	
	In %		In %	
Specificatie aandelen naar sector:				
Beleggingsinstelling	-	-	20	-
Financiële instellingen (w.o. banken en verzekeraars)	27.284	9,9	13.828	7,0
Energie	3.048	1,0	2.865	1,5
Industrie	35.337	12,8	15.677	7,9
Technologie	70.612	25,5	35.412	17,9
Gezondheidszorg	39.854	14,4	22.561	11,4
Telecommunicatie	18.474	6,7	10.571	5,4
Basismaterialen	12.610	4,6	6.551	3,3
Handel	51.696	18,7	30.431	15,4
Nutsbedrijven	6.569	2,4	9.170	4,6
Diversen	11.028	4,0	50.658	25,6
	276.512	100,0	197.744	100,0

De verdeling naar sector ultimo 2020 is uitgebreider dan in 2019. De vergelijkende cijfers 2019 zijn hierop aangepast.

	31-12-2020		31-12-2019	
	In %		In %	
Specificatie aandelen naar regio:				
Europa	53.249	19,3	45.157	22,8
Noord Amerika	141.607	51,2	92.037	46,5
Azië Pacific	22.116	8,0	15.060	7,6
Australië en Nieuw-Zeeland	5.400	2,0	3.877	2,0
Emerging Markets	54.140	19,5	41.613	21,1
	276.512	100,0	197.744	100,0

S3 Valutarisico

Het valutarisico is het risico dat de waarde van een financieel instrument zal fluctueren als gevolg van veranderingen in valutawisselkoersen.

De vreemde valutapositie voor en na afdekking door valutaderivaten is als volgt weer te geven:

	Positie voor afdekking	Valuta- derivaten	Nettopositie na afdekking 2020	Nettopositie na afdekking 2019
Euro	649.576	242.356	891.932	826.576
Amerikaanse Dollar	187.363	-187.768	-405	4.432
Britse Pond	10.626	-9.891	735	-361
Japanse Yen	26.603	-18.221	8.382	1.692
Hong Kong Dollar	17.800	-4.113	13.687	9.072
Canadese Dollar	5.847	-6.534	-687	-512
Deense Kroon	4.318	-	4.318	-
Zuid-Koreaanse Won	-	-	-	4.918
Australische Dollar	3.233	-5.393	-2.160	476
Zwitserse Frank	9.319	-5.409	3.910	3.667
Taiwanese Dollar	-	-	-	4.864
Zweedse Kroon	10.003	-2.831	7.172	656
Singapore Dollar	3.701	-2.196	1.505	73
Overige	80.254	-	80.254	50.365
	<u>1.008.643</u>	<u>-</u>	<u>1.008.643</u>	<u>905.918</u>

De valutaderivaten zijn onderdeel van de beleggingscategorie waarin deze ter afdekking van het valutarisico zijn opgenomen.

S4 Grondstoffenrisico

Het grondstoffenrisico is het risico van waardeveranderingen van beleggingen in grondstoffen of instrumenten die gevoelig zijn voor waardeveranderingen in grondstoffen (commodities).

Het grondstoffenrisico wordt bepaald aan de hand van een daling van de waarde van de beleggingen in grondstoffen met 35%. Ter afdekking van het grondstoffenrisico wordt door het fonds een buffer aangehouden.

S5 Kredietrisico

Het kredietrisico is het risico van financiële verliezen voor het fonds als gevolg van faillissement of betalingsonmacht van tegenpartijen waarop het fonds (potentiële) vorderingen heeft. Hierbij kan onder meer worden gedacht aan partijen die obligatieleningen uitgeven, banken waar deposito's worden geplaatst, marktpartijen waarmee "Over The Counter (OTC)"-derivatenposities worden aangegaan en aan bijvoorbeeld herverzekeraars.

Een voor beleggingsactiviteiten specifiek onderdeel van kredietrisico is het settlementrisico. Dit heeft betrekking op het risico dat partijen waarmee het fonds transacties is aangegaan niet meer in staat zijn hun tegenprestatie te verrichten, waardoor het fonds financiële verliezen lijdt.

Beheersing vindt plaats door het stellen van limieten aan tegenpartijen op totaalniveau, dat wil zeggen met inachtneming van alle posities die een tegenpartij heeft ten opzichte van het fonds; het vragen van extra zekerheden zoals onderpand en dergelijke bij hypothecaire geldleningen en het uitlenen van effecten; het hanteren van prudente verstrekkingnormen bij hypothecaire geldleningen. Ter afdekking van het settlementrisico wordt door het fonds alleen belegd in markten waar een voldoende betrouwbaar clearing- en settlementsysteem functioneert. Voordat in nieuwe markten wordt belegd, wordt eerst onderzoek gedaan naar de waarborgen op dit gebied. Met betrekking tot OTC-derivaten wordt door het fonds alleen gewerkt met tegenpartijen waarmee ISDA/CSA-overeenkomsten zijn afgesloten, zodat posities van het fonds adequaat worden afgedekt door onderpand. Er wordt gebruik gemaakt van dagelijkse waarderingen.

	31-12-2020		31-12-2019	
	In %		In %	
Specificatie vastrentende waarden naar sector:				
Nederlandse overheidsinstellingen	17.969	4,1	29.826	5,4
Buitenlandse overheidsinstellingen	231.719	53,1	292.154	53,2
Financiële instellingen	109.881	25,2	138.179	25,2
Handel	22.419	5,1	19.847	3,6
Basismaterialen	4.783	1,1	4.857	0,9
Industrie	10.590	2,5	8.483	1,6
Olie en gas	9.393	2,2	8.150	1,5
Nutsbedrijven	3.814	0,9	6.067	1,1
Technologie	3.559	0,8	3.276	0,6
Gezondheidszorg	7.046	1,6	10.424	1,9
Telecommunicatie	4.311	1,0	10.610	1,9
Andere instellingen	10.551	2,4	16.961	3,1
	436.035	100,0	548.834	100,0

De verdeling naar sector ultimo 2020 is uitgebreider dan in 2019. De vergelijkende cijfers 2019 zijn hierop aangepast.

	31-12-2020		31-12-2019	
	In %		In %	
Specificatie vastrentende waarden naar regio:				
Ontwikkelde markten	364.401	83,6	495.147	90,2
Opkomende markten	71.634	16,4	53.687	9,8
	436.035	100,0	548.834	100,0

Ten aanzien van de kredietwaardigheid van de debiteuren van de vastrentende portefeuille kan het volgende overzicht worden gegeven:

	31-12-2020		31-12-2019	
		In %		In %
AAA	110.578	25,3	151.772	27,6
AA	138.961	31,9	181.982	33,2
A	31.640	7,3	55.379	10,1
BBB	75.414	17,3	91.497	16,7
BB	27.610	6,3	23.131	4,2
B	20.796	4,8	18.803	3,4
< B	7.997	1,8	4.705	0,9
Geen rating	23.039	5,3	21.565	3,9
	<u>436.035</u>	<u>100,0</u>	<u>548.834</u>	<u>100,0</u>

S6 Verzekeringstechnisch risico

Langlevenrisico

Het langlevenrisico is het risico dat deelnemers langer blijven leven dan gemiddeld verondersteld wordt bij de bepaling van de technische voorziening. Als gevolg hiervan volstaat de opbouw van het pensioenvermogen niet voor de uitkering van de pensioenverplichting.

Door toepassing van CBS Bevolkingsprognose 2020-2060 met adequate correcties voor ervaringssterfte is het langlevenrisico nagenoeg geheel verdisconteerd in de waardering van de pensioenverplichtingen.

Overlijdensrisico

Het overlijdensrisico betekent dat het fonds in geval van overlijden mogelijk een nabestaandenpensioen moet toekennen waarvoor door het fonds geen voorzieningen zijn getroffen. Dit risico kan worden uitgedrukt in risicokapitalen. waarvoor door het fonds geen voorzieningen zijn getroffen. Dit risico kan worden uitgedrukt in risicokapitalen.

Arbeidsongeschiktheidsrisico

Het arbeidsongeschiktheidsrisico betreft het risico dat het fonds voorzieningen moet treffen voor premievrijstelling bij invaliditeit en het toekennen van een arbeidsongeschiktheidspensioen (indien van toepassing). Voor dit risico wordt jaarlijks een risicopremie in rekening gebracht. Het verschil tussen de risicopremie en de werkelijke kosten wordt verwerkt via het resultaat. De actuariële uitgangspunten voor de risicopremie worden periodiek herzien. Het fonds heeft het arbeidsongeschiktheidsrisico niet herverzekerd.

Toeslagrisico

Het bestuur van het fonds heeft de ambitie om het pensioen te indexeren. De mate waarin dit kan worden gerealiseerd is afhankelijk van de ontwikkelingen in de rente, rendement, looninflatie en demografie. Het toeslagrisico omvat het risico dat de ambitie van het bestuur om toeslagen op pensioenrechten en -aanspraken te geven niet kan worden gerealiseerd. Uitdrukkelijk wordt opgemerkt dat de toeslagtoezegging voorwaardelijk is.

Het beleid en de ambitie inzake toeslagverlening is weergegeven in de toelichting van de post 'Indexering en overige toeslagen'.

S7 Liquiditeitsrisico

Het liquiditeitsrisico is het risico dat beleggingen niet tijdig en/of niet tegen een aanvaardbare prijs kunnen worden omgezet in liquide middelen. Hierdoor kan het fonds op korte termijn niet aan zijn verplichtingen voldoen. Waar de overige risicocomponenten vooral de langere termijn betreffen (solvabiliteit), gaat het hierbij om de kortere termijn. Dit risico wordt beheerst door in het strategische en tactische beleggingsbeleid voldoende ruimte aan te houden voor de liquiditeitsposities. Er wordt eveneens rekening gehouden met de directe beleggingsopbrengsten en andere inkomsten zoals premies. Betreffende het liquiditeitsrisico wordt vermeld dat het fonds in haar beleggingsportefeuille over voldoende obligaties beschikt die onmiddellijk zonder waardeverlies verkocht kunnen worden om eventuele onvoorziene uitstroom van geldmiddelen te financieren. Op basis hiervan heeft het bestuur besloten geen buffer voor liquiditeitsrisico aan te houden.

S8 Concentratierisico

Als een kring een gediversifieerde beleggingsportefeuille aanhoudt, mag de gevoeligheid van het eigen vermogen voor concentratierisico in het DNB-standaardmodel gelijk worden gesteld aan 0%. Omdat bij de kring sprake is van een gediversifieerde beleggingsportefeuille, heeft het bestuur besloten geen buffer voor concentratierisico aan te houden.

S9 Operationeel risico

Het operationeel risico is het risico van een onjuiste afwikkeling van transacties, fouten in de verwerking van gegevens, het verloren gaan van informatie, fraude en dergelijke. Dergelijke risico's worden door het fonds beheerst door het stellen van hoge kwaliteitseisen aan de organisaties die bij de uitvoering betrokken zijn op gebieden zoals interne organisatie, procedures, processen en controles, kwaliteit geautomatiseerde systemen, enzovoorts. Deze kwaliteitseisen worden periodiek getoetst door het bestuur. Aangezien hiermee sprake is van adequate beheersing houdt het fonds hiervoor geen buffer aan.

Systeemrisico

Het systeemrisico betreft het risico dat het mondiale financiële systeem (de internationale markten) niet langer naar behoren functioneert waardoor beleggingen van het fonds niet langer verhandelbaar zijn en zelfs, al dan niet tijdelijk, hun waarde kunnen verliezen. Net als voor andere marktpartijen, is dit risico voor het fonds niet beheersbaar.

S10 Actief beheerrisico

Het actief beheerrisico heeft betrekking op de ruimte om bij de uitvoering van het beleggingsbeleid af te wijken van de strategisch nageleefde portefeuille. De mate van actief beheer is bepaald aan de hand van de tracking error ten opzichte van de voor de portefeuille vastgestelde benchmark.

Belangrijke gebeurtenissen na balansdatum

Vanaf 2021 wordt de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur gebaseerd op een nieuwe UFR (ultimate forward rate). De nieuwe UFR parameters worden vanaf 1 januari 2021 in vier gelijke stappen ingevoerd. Met de stapsgewijze invoering zullen de nieuwe UFR parameters begin 2024 volledig zijn ingevoerd. DNB zal de rentetermijnstructuur in de periode tot 1 januari 2024 baseren op een gewogen gemiddelde van de rentetermijnstructuur op basis van de huidige en de nieuwe UFR-parameters, waarbij de gewichten jaarlijks op 1 januari met gelijke stappen aangepast worden. Deze stapsgewijze invoering zorgt ervoor dat het effect van de nieuwe UFR-methode op de dekkingsgraden van pensioenfondsen zich geleidelijk in de tijd materialiseert.

De technische voorziening ultimo 2020 is gebaseerd op de per 31 december 2020 door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur voor pensioenfondsen, gebaseerd op de huidige UFR parameters. Als de technische voorziening ultimo 2020 reeds gebaseerd zou zijn op de nieuwe UFR parameters die van toepassing zijn in 2021 dan zou de technische voorziening € 770.335 bedragen. De actuele dekkingsgraad zou dan 131,0% bedragen. Bij toepassing van de UFR parameters die gelden in 2024, zou de technische voorziening € 811.854 bedragen en de actuele dekkingsgraad 124,3%.

6 TOELICHTING OP DE STAAT VAN BATEN EN LASTEN

(x € 1.000)

7. Beleggingsresultaten voor risico pensioenfonds

2020	Directe beleggings-opbrengsten	Indirecte beleggings-opbrengsten	Kosten van vermogens-beheer	Totaal
Module Rendement	-	31.890	-	31.890
Module Rente	1.382	9.518	-	10.900
Module Inflatie	-	4.891	-	4.891
Overlay fondsen	-	61.858	-	61.858
Liquide middelen	-5	-	-	-5
Kosten vermogensbeheer	-	-	-562	-562
	<u>1.377</u>	<u>108.157</u>	<u>-562</u>	<u>108.972</u>
Mutatie rendement uit delta weerstandsvermogen				-203
				<u>108.769</u>

Voor een specificatie van het indirect beleggingsrendement van de modules en beleggingsfondsen wordt verwezen naar de toelichting op de balans.

2019	Directe beleggings-opbrengsten	Indirecte beleggings-opbrengsten	Kosten van vermogens-beheer	Totaal
Module Rendement	74	44.355	-	44.429
Module Rente	1.384	16.907	-	18.291
Module Inflatie	-	9.169	-	9.169
Overlay fondsen	-	63.329	-	63.329
Liquide middelen	-7	255	-	248
Kosten vermogensbeheer	-	-	-351	-351
	<u>1.451</u>	<u>134.015</u>	<u>-351</u>	<u>135.115</u>
Mutatie rendement uit delta weerstandsvermogen				-263
				<u>134.852</u>

Het aandeel van het fonds in de beheerkosten die door de vermogensbeheerders ten laste van de beleggingsfondsen zijn gebracht is onderdeel van de indirecte beleggingsopbrengsten. Deze bedragen over de verslagperiode € 2.096 (2019: € 1.747). De transactiekosten zijn de kosten die gemaakt worden om de effectentransactie tot stand te brengen en uit te voeren. Deze zijn onderdeel van de indirecte beleggingsopbrengsten en bedragen € 2.057 (2019: € 1.186).

8. Pensioenuitkeringen

	2020	2019
Ouderdomspensioen	4.506	3.997
Partnerpensioen	485	393
Wezenpensioen	42	44
	<u>5.033</u>	<u>4.434</u>

9. Pensioenuitvoeringskosten

	2020	2019
Administratiekosten verrichtingen	95	184
Administratiekosten	94	87
Governance kosten	282	260
Uitvoeringskosten	-	86
Kosten belanghebbenden orgaan en pensioenbureau	71	108
Bijdrage wettelijke wijzigingen	28	46
	<u>570</u>	<u>771</u>

10. Mutatie technische voorzieningen voor risico fonds

	2020	2019
Toeslagen	7.195	18.395
Rentetoevoeging	78	-1.271
Onttrekking voor pensioenuitkeringen	-5.051	-4.434
Wijziging uit hoofde van pensioenuitvoeringskosten	-570	-771
Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten	-753	-960
Wijziging marktrente	103.841	108.421
Wijziging actuariële uitgangspunten	-1.571	882
Overige wijzigingen	-1.922	309
	<u>101.247</u>	<u>120.571</u>

Pensioenopbouw

Onder pensioenopbouw is opgenomen de actuarieel berekende waarde van de diensttijdopbouw. Dit is het effect op de voorziening pensioenverplichtingen van de in het verslagjaar opgebouwde nominale rechten ouderdomspensioen en nabestaandenpensioen. Verder is hierin begrepen het effect van de individuele salarisontwikkeling.

Toeslagen

In 2020 heeft het bestuur besloten om de pensioenen per 1 januari 2021 te verhogen met 0,99% voor (gewezen) deelnemers (2019: 1,64%). Dit heeft een resultaat van € 7.195 negatief tot gevolg gehad.

Rentetoevoeging

De voorziening pensioenverplichtingen is in het boekjaar opgerent met -0,324% (2019: -0,235%). Dit is de éénjaarsrente uit de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur per 31 december 2019. Dit heeft een resultaat van € 2.051 negatief tot gevolg gehad.

De mutatie van de technische voorziening inzake de rentetoevoeging wordt daarnaast beïnvloed door de benodigde interest toevoeging aan de voorziening toekomstige uitvoeringskosten. Dit heeft een resultaat van € 2.129 positief tot gevolg gehad.

Onttrekking voor pensioenuitkeringen

Verwachte toekomstige pensioenuitkeringen worden vooraf actuariael berekend en opgenomen in de voorziening pensioenverplichtingen. De onder dit hoofd opgenomen afname van de voorziening betreft het bedrag dat vrijkomt ten behoeve van de financiering van de uitbetaling van pensioenen van de verslagperiode.

Wijziging uit hoofde van pensioenuitvoeringskosten

Verwachte toekomstige pensioenuitvoeringskosten (in het bijzonder excassokosten) worden vooraf actuariael berekend en opgenomen in de voorziening pensioenverplichtingen. De onder dit hoofd opgenomen afname van de voorziening betreft het bedrag dat vrijkomt ten behoeve van de financiering van de verwachte uitvoeringskosten in de verslagperiode.

Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten

De onder dit hoofd opgenomen afname van de voorziening pensioenverplichtingen is het saldo van overgedragen pensioenverplichtingen (uitgaande waardeoverdrachten) en overgenomen pensioenverplichtingen (inkomende waardeoverdrachten).

Wijziging markttrente

Jaarlijks wordt per 31 december de actuele waarde van de technische voorzieningen herrekend door toepassing van de actuele rentetermijnstructuur. Het effect van de verandering van de rentetermijnstructuur wordt hieronder verantwoord.

Wijziging actuariële uitgangspunten

De actuariële grondslagen en/of methoden worden periodiek beoordeeld en mogelijk herzien ten behoeve van de berekening van de actuele waarde van de pensioenverplichtingen. Hierbij wordt gebruik gemaakt van interne en externe actuariële deskundigheid. Dit betreft onder meer de vergelijking van veronderstellingen ten aanzien van sterfte, langlevens en arbeidsongeschiktheid met werkelijke waarnemingen voor zowel de gehele bevolking als specifiek voor de populatie van het pensioenfonds.

De vaststelling van de toereikendheid van de voorziening voor pensioenverplichtingen is een inherent onzeker proces, waarbij gebruik wordt gemaakt van schattingen en oordelen door het bestuur van het pensioenfonds. Het effect van deze wijzigingen wordt verantwoord in het resultaat op het moment dat de actuariële uitgangspunten worden herzien.

De kring is in het boekjaar overgegaan van de CBS Bevolkingsprognose 2019-2060 naar de CBS Bevolkingsprognose 2020-2060. Deze sterftekansen zijn gecorrigeerd voor het verschil tussen de gehele Nederlandse bevolking en de deelnemerspopulatie van de kring door toepassing van de MWT0617 ervaringssterfte vanaf 31-10-2020 (2019: MWT0715). Het resultaat van deze wijziging bedraagt € 1.575 positief.

In boekjaar 2020 is de inkomensklasse voor een individuele deelnemer, waarbij sprake is van premievrije opbouw wegens arbeidsongeschiktheid, gewijzigd (dit in verband met de leeftijd of de pensioengrondslag). Het resultaat van deze wijziging bedraagt € 4 negatief.

Overige wijzigingen

	2020	2019
Resultaat op kanssystemen:		
Resultaat op sterfte	-1.831	129
Resultaat op arbeidsongeschiktheid	-	253
Resultaat op mutaties	-91	-73
	<u>-1.922</u>	<u>309</u>

Resultaat op sterfte

Het resultaat op sterfte is op te splitsen naar het resultaat op lang leven (verzekerden worden ouder dan werd verondersteld op basis van de grondslagen van de kring)(€ 3.941 positief) en het resultaat op kort leven (verzekerden overlijden eerder dan werd verondersteld op basis van de grondslagen van de kring)(€ 2.110 negatief). Het resultaat op sterfte wordt grotendeels veroorzaakt doordat de vrijval van de technische voorziening door overlijden groter is dan de technische voorziening die nodig is voor toekenning van nabestaandenpensioen.

11. Saldo overdrachten van rechten voor risico fonds

	2020	2019
Uitgaande waardeoverdrachten individueel	540	819
	2020	2019
Wijziging technische voorziening inzake overdracht van rechten: - onttrekking aan de technische voorzieningen	753	-960
	2020	2019
Het resultaat op de waardeoverdrachten is als volgt: - overgedragen pensioenverplichting	213	141

12. Herverzekeringen

	2020	2019
Uitkeringen van herverzekerd ouderdomspensioen	-	-201
Ontvangen verzekerde rentes wegens arbeidsongeschiktheid	-85	-
Mutatie IBNR schades toekomstige arbeidsongeschiktheid	-	32
	-85	-169

13. Overige lasten

	2020	2019
Bankrente handelsbanken	8	5

Kring Bavaria

Financiële verantwoording 2020

1 BALANS PER 31 DECEMBER

(na voorgestelde bestemming van het saldo van baten en lasten)

(x € 1.000)

		2020	2019
ACTIVA			
Beleggingen voor risico fonds	(1)	279.872	251.086
Vorderingen en overlopende activa	(2)	3.088	2.030
Overige activa	(3)	855	765
		<u>283.815</u>	<u>253.881</u>

PASSIVA

Stichtingskapitaal en reserves	(4)		
Premiedepot		-	1.538
Algemene reserve		<u>-31.432</u>	<u>-18.694</u>
		-31.432	-17.156
Technische voorzieningen voor risico fonds	(5)	314.205	269.429
Overige schulden en overlopende passiva	(6)	1.042	1.608
		<u>283.815</u>	<u>253.881</u>

(*) De nummering verwijst naar de toelichting

	2020	2019
Dekkingsgraad op basis van FTK (in %)		
Actuele dekkingsgraad	90,0	93,1
Beleidsdekkingsgraad	86,3	93,3

2 STAAT VAN BATEN EN LASTEN

(x € 1.000)

	2020	2019
BATEN		
Premiebijdragen voor risico fonds (van werkgevers en werknemers) (7)	9.259	8.913
Beleggingsresultaten voor risico pensioenfonds (8)	23.970	34.772
	<u>33.229</u>	<u>43.685</u>
LASTEN		
Pensioenuitkeringen (9)	3.645	3.354
Pensioenuitvoeringskosten (10)	402	472
Mutatie technische voorzieningen voor risico fonds (11)		
Pensioenopbouw	10.349	7.819
Korting	-4.062	-
Rentetoevoeging	-897	-534
Onttrekking voor pensioenuitkeringen	-3.684	-3.320
Wijziging door pensioenuitvoeringskosten	150	99
Wijziging door overdracht van rechten	175	2
Wijziging marktrente	42.930	42.119
Wijziging actuariële uitgangspunten	-858	1.109
Overige wijzigingen	673	268
	<u>44.776</u>	<u>47.562</u>
Saldo overdrachten van rechten voor risico fonds (12)	-174	-2
Herverzekeringen (13)	-1.228	91
Overige lasten (14)	84	3
	<u>47.505</u>	<u>51.480</u>
Saldo van baten en lasten	<u><u>-14.276</u></u>	<u><u>-7.795</u></u>

(*) De nummering verwijst naar de toelichting

	2020	2019
Bestemming van het saldo van baten en lasten		
Mutatie algemene reserve	-14.319	-7.840
Premiedepot	43	45
	<u><u>-14.276</u></u>	<u><u>-7.795</u></u>

3 KASSTROOMOVERZICHT

(x € 1.000)

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de directe methode.

	2020	2019
Kasstroom uit pensioenactiviteiten		
Ontvangen premiebijdragen voor risico fonds	9.327	8.854
Ontvangen waardeoverdrachten voor risico fonds	169	46
Betaalde pensioenuitkeringen	-3.645	-3.354
Betaalde/ontvangen herverzekeringen	-452	25
Betaalde waardeoverdrachten voor risico fonds	-39	-
Betaalde pensioenuitvoeringskosten	-370	-403
Overige baten en lasten	-84	-3
	4.906	5.165
Kasstroom uit beleggingsactiviteiten		
Ontvangen inzake verkopen beleggingen	50.809	96.054
Betaald inzake aankopen beleggingen	-54.682	-100.730
Ontvangen directe beleggingsopbrengsten	539	407
Overige ontvangsten en uitgaven inzake beleggingen	-1.203	-441
Betaalde kosten van vermogensbeheer	-279	-179
	-4.816	-4.889
Mutatie liquide middelen	90	276
Samenstelling geldmiddelen		
	2020	2019
Liquide middelen per 1 januari	765	489
Mutatie liquide middelen	90	276
Liquide middelen per 31 december	855	765

4 ALGEMENE TOELICHTING

Inleiding

Conform de richtlijnen voor de jaarverslaggeving worden de balans, staat van baten en lasten en het kasstroomoverzicht opgenomen in een separate financiële verantwoording per kring. In deze financiële verantwoording wordt de terminologie gehanteerd zoals voorgeschreven door RJ610. Waar in de financiële verantwoording van de kring de term "fonds" is gebruikt, wordt de desbetreffende kring bedoeld.

Wijziging grondslagen

Prognosetafel

Conform het beleid van de kring worden de meest recente CBS Bevolkingsprognose en CBS Maatwerktabellen (inkomensklasse-afhankelijke ervaringssterfte) gehanteerd. De kring is in het boekjaar overgegaan van de CBS Bevolkingsprognose 2019-2060 naar de CBS Bevolkingsprognose 2020-2060. Deze sterftekansen zijn gecorrigeerd voor het verschil tussen de gehele Nederlandse bevolking en de deelnemerspopulatie van de kring door toepassing van de MWT617 ervaringssterfte vanaf 31-10-2020. Dit heeft geleid tot een afname van de technische voorziening van €959. Primo 2020 is de inkomensklasse voor individuele deelnemers gewijzigd. Als een salaris of leeftijd wijzigt kan een deelnemer in een andere inkomensklasse komen. Voor elke inkomensklasse geldt een andere reservering. Dit leidt tot een toename van de technische voorziening van €101. De hiervoor benoemde dotatie als gevolg van de nieuwe grondslagen zijn opgenomen in het verloop van de technische voorzieningen en worden via de staat van baten en lasten als "Wijziging actuariële uitgangspunten" in het verslagjaar verantwoord.

ALGEMENE GRONDSLAGEN

De algemene grondslagen zijn opgenomen in paragraaf 4 van de jaarrekening van Stichting Achmea Algemeen Pensioenfonds.

SPECIFIEKE GRONDSLAGEN

GRONDSLAGEN VOOR DE WAARDERING VAN ACTIVA EN PASSIVA

Beleggingen voor risico fonds

Algemeen

De beleggingen worden gewaardeerd tegen reële waarde. Slechts indien de reële waarde van de beleggingen niet betrouwbaar kan worden vastgesteld, vindt waardering plaats op basis van geamortiseerde kostprijs. Overlopende activa en passiva worden tevens gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs. De liquiditeiten vermogensbeheer worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Het verschil met reële waarde is bij deze activa en passiva in het algemeen gering. Participaties in beleggingspools en -instellingen die gespecialiseerd zijn in een bepaald soort beleggingen, worden gerubriceerd en gewaardeerd volgens de grondslagen voor die onderliggende beleggingen ("look-through"-benadering). Bij gemengde beleggingsfondsen wordt aangesloten bij de hoofdcategorie, bepaald op basis van reële waarde.

Vorderingen en schulden uit beleggingen welke samenhangen met een specifieke beleggingscategorie, worden onder beleggingsdebiteuren dan wel -crediteuren opgenomen in de betreffende beleggingscategorie.

Financiële instrumenten worden gebruikt ter afdekking van beleggingsrisico's en het realiseren van het vastgelegde beleggingsbeleid. De derivatenposities zijn opgenomen als een afzonderlijke beleggingscategorie. Derivaten die deel uitmaken van een beleggingsfonds zijn opgenomen in de beleggingscategorie waarin dit beleggingsfonds is gerubriceerd.

(Reële) waardebepaling

De beleggingen worden gewaardeerd tegen reële waarde. Derivaten worden gewaardeerd op basis van netto contante waardeberekeningen. Bepaalde instrumenten, zoals participaties in beleggingsfondsen, worden gewaardeerd op basis van de intrinsieke waarde. Het is gebruikelijk en mogelijk om de reële waarde binnen een aanvaardbare bandbreedte van schattingen vast te stellen. Slechts indien de reële waarde van beleggingen niet betrouwbaar kan worden vastgesteld, vindt waardering plaats op basis van geamortiseerde kostprijs rekening houdend met mogelijke waardevermindering. Voor financiële instrumenten, zoals beleggingsvorderingen en -schulden, geldt dat de boekwaarde de reële waarde benadert als gevolg van het korte termijn karakter van de vorderingen en schulden. De boekwaarde van alle activa en de financiële verplichtingen op balansdatum benadert de reële waarde.

Vastgoedbeleggingen

Niet-beursgenoteerde beleggingen in vastgoedfondsen worden gewaardeerd op het aandeel in de reële waarde van de onderliggende beleggingen. Indien de waarderingsgrondslagen van vastgoedfondsen afwijken, wordt de waardering zo mogelijk aangepast aan de waarderingsgrondslagen van het pensioenfonds.

Aandelen

- Beursgenoteerde aandelen zijn gewaardeerd tegen de beurswaarde per balansdatum.
- Niet-beursgenoteerde (participaties in) aandelen(fondsen) zijn gewaardeerd op basis van de intrinsieke waarde.

Vastrentende waarden

Vastrentende waarden zijn gewaardeerd tegen de reële waarde per balansdatum, inclusief opgelopen rente:

- Voor beursgenoteerde vastrentende waarden is dit de beurswaarde per balansdatum.
- Voor niet-beursgenoteerde (participaties in) vastrentende waarden(fondsen) is dit de intrinsieke waarde.

Derivaten

Derivaten worden gewaardeerd tegen reële waarde, te weten de relevante marktnotering of, als die er niet is, de waarde die wordt bepaald met behulp van marktconforme en toetsbare waarderingsmodellen. Voor niet-beursgenoteerde participaties in vastrentende waardenfondsen is dit de intrinsieke waarde, die de reële waarde van de onderliggende beleggingen representeert.

Derivaatcontracten met een negatieve waarde worden in de balans onder de overige schulden en overlopende passiva verantwoord. De valutaderivaten zijn onderdeel van de beleggingscategorie waarin deze ter afdekking van het valutarisico zijn opgenomen.

Overige beleggingen

Overige beleggingen worden gewaardeerd tegen reële waarde. De waardering hiervan geschiedt tegen de intrinsieke waarde, die de reële waarde van de onderliggende beleggingen representeert.

Securities lending

Het fonds participeert niet direct in securities lending. Binnen de beleggingspools kan sprake zijn van securities lending.

Vorderingen en overlopende activa

Vorderingen en overlopende activa worden bij de eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde. Na de eerste verwerking worden vorderingen gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs (gelijk aan de nominale waarde indien geen sprake is van transactiekosten) onder aftrek van eventuele bijzondere waardeverminderingen, indien sprake is van oninbaarheid.

Overige activa

Onder overige activa worden onder meer liquide middelen opgenomen voor zover dit onmiddellijk opeisbare banktegoeden betreft. Liquide middelen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Zij worden onderscheiden van tegoeden in verband met beleggingstransacties. Liquide middelen uit hoofde van beleggingstransacties worden gepresenteerd onder de beleggingen.

Reserves

Algemeen

De algemene reserve wordt bepaald door het bedrag dat resteert nadat alle actiefposten en posten van het vreemd vermogen, volgens de van toepassing zijnde waarderingsgrondslagen, in de balans zijn opgenomen. Het saldo van baten en lasten zal toegevoegd of onttrokken worden aan de algemene reserve.

Premiedepot

Binnen Kring Bavaria vindt pensioenopbouw plaats op basis van een uitvoeringsovereenkomst in de vorm van een collectieve beschikbare premieregeling. Dit betekent dat de feitelijke premie vaststaat en dat jaarlijks getoetst moet worden of de feitelijke premie, eventueel aangevuld vanuit het premiedepot, toereikend is om de reglementaire pensioenopbouw voor het daarop volgende jaar te kunnen financieren. Zo niet, dan dient de reglementaire opbouw voor het daaropvolgende jaar verlaagd te worden zodanig dat de premie wel toereikend is. Zo is er ieder jaar een toereikende premie. Een eventuele verlaging van het opbouwpercentage wordt niet beschouwd als een wijziging van het Pensioenreglement als bedoeld in artikel 19 ("Pensioenreglement").

Actieve deelnemers zijn met ingang van 2021 overgegaan naar Kring DC. In Kring Bavaria worden met ingang van 2021 geen premiebijdragen geïnd, het premiedepot is vrijgevallen ten gunste van de algemene reserve.

Technische voorzieningen voor risico fonds

Voorziening pensioenverplichtingen voor risico fonds

De voorziening pensioenverplichtingen voor risico fonds wordt gewaardeerd tegen reële waarde conform de grondslagen van het fonds. De reële waarde wordt bepaald op basis van de contante waarde van de beste inschatting van toekomstige kasstromen die samenhangen met de op balansdatum onvoorwaardelijke pensioenverplichtingen. Onvoorwaardelijke pensioenverplichtingen zijn de opgebouwde nominale aanspraken en de onvoorwaardelijke (toeslag)toezeggingen. De contante waarde wordt bepaald met gebruikmaking van de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur.

Bij de berekening van de voorziening pensioenverplichtingen voor risico fonds is uitgegaan van de op balansdatum geldende actuariële en bedrijfsteknische nota (Abtn) en van de over de verstreken deelnemersjaren verworven aanspraken. Jaarlijks wordt door het bestuur besloten of op de opgebouwde pensioenaanspraken toeslagverlening kan worden toegepast. Alle per balansdatum bestaande toeslagbesluiten (ook voor toeslagbesluiten na balansdatum voor zover sprake is van ex ante condities) zijn in de berekening begrepen. Er wordt geen rekening gehouden met toekomstige salarisontwikkelingen.

Bij de berekening van de voorziening wordt rekening gehouden met premievrije pensioenopbouw in verband met invaliditeit op basis van de contante waarde van de toekomstige opbouw waarvoor vrijstelling is verleend wegens arbeidsongeschiktheid.

Bij de bepaling van de actuariële uitgangspunten wordt uitgegaan van voor de toezichthouder acceptabele grondslagen, waarbij rekening wordt gehouden met de voorzienbare trend in overlevingskansen.

De berekeningen zijn uitgevoerd op basis van de volgende actuariële grondslagen en veronderstellingen per 31 december 2020:

Overlevingstafels

De voorziening wordt gebaseerd op de CBS Bevolkingsprognose 2020-2060. De sterftetekansen zijn gecorrigeerd voor het verschil tussen de gehele Nederlandse bevolking en de deelnemerspopulatie van de kring door gebruik te maken van correctiefactoren. Deze correctiefactoren zijn gebaseerd op de CBS Maatwerktabellen 2006-2017. De ervaringssterfte is inkomensafhankelijk. Vorig jaar was de CBS-bevolkingsprognose 2019-2060 van toepassing met correctiefactoren die gebaseerd waren op de CBS Maatwerktabellen 2007-2015.

Partnerfrequentie

Voor alle niet-pensioentrekkenden wordt het onbepaalde partnersysteem gehanteerd, met leeftijdsafhankelijke gehuwdheidsfrequenties waarbij de gehuwdheidsfrequentie op 68 jaar op 100% wordt verondersteld. Voor de pensioentrekkenden wordt uitgegaan van het bepaalde partnersysteem (feitelijke burgerlijke staat).

Leeftijdsverschil man-vrouw

De partner van de mannelijke deelnemer wordt drie jaar jonger verondersteld. De partner van de vrouwelijke deelnemer wordt drie jaar ouder verondersteld.

Voorziening voor uitgesteld wezenpensioen

Het latent wezenpensioen wordt gewaardeerd met sterfte. De leeftijdsafhankelijke sterftetekans van de hoofddeelnemers wordt toegepast op een veronderstelde volledige uitkeringsduur tot 18 jaar en een halve duur tot 27 jaar in combinatie met een verwacht aantal kinderen en een kans op kinderen per inkomensklasse.

Voorziening voor toekomstige excassokosten

Voor toekomstige administratiekosten is de technische voorziening verhoogd met 2,3%.

Voorziening voor toekomstige pensioenopbouw arbeidsongeschikten (Schadereserve)

De voorziening premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid, de zogenaamde schadereserve, is de voorziening voor bestaande arbeidsongeschikten. Deze voorziening is gelijk aan de contante waarde van de toekomstige premievrijgestelde opbouw voor alle deelnemers die gedeeltelijk dan wel volledig arbeidsongeschikt zijn, rekening houdend met de actuariële grondslagen en veronderstellingen.

IBNR-voorziening

De IBNR-voorziening wordt gelijkgesteld aan de verschuldigde herverzekeringspremies voor het arbeidsongeschiktheidsrisico in de twee voorafgaande jaren. De IBNR bestaat eind 2020 uit de verschuldigde herverzekeringspremies voor het arbeidsongeschiktheidsrisico van 2019 en 2020. Omdat het arbeidsongeschiktheidsrisico volledig is herverzekerd, wordt tegenover de IBNR op de balans een even grote vordering op de herverzekeraar opgenomen.

Overige schulden en overlopende passiva

Overige schulden en overlopende passiva worden bij de eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde. Na de eerste verwerking worden schulden gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs (gelijk aan de nominale waarde indien geen sprake is van transactiekosten).

Dekkingsgraad

De actuele dekkingsgraad van het fonds wordt berekend door op balansdatum het balanstotaal minus de kortlopende schulden en het premiedepot te delen op de technische voorzieningen zoals opgenomen in de balans.

De beleidsdekkingsgraad is het gemiddelde van de actuele dekkingsgraad van de afgelopen 12 maanden en is daarmee minder afhankelijk van dagkoersen dan de actuele dekkingsgraad. Onder het FTK is de beleidsdekkingsgraad leidend voor alle beleidsmaatregelen.

De reële dekkingsgraad is gedefinieerd als de verhouding tussen het aanwezige vermogen en de technische voorzieningen waarbij in elk kalenderjaar rekening wordt gehouden met voorwaardelijke toeslagverlening conform het toeslagbeleid. Het gaat hier om de reële dekkingsgraad die in de wet is opgenomen, waarbij de beleidsdekkingsraad wordt afgezet tegen de dekkingsgraad waarbij de kring volledig kan indexeren, en de lasten van het volledig indexeren vastgesteld worden op de bepaling toekomstbestendig indexeren.

GRONDSLAGEN VOOR DE RESULTAATBEPALING

Algemeen

Baten en lasten zijn toegerekend aan het verslagjaar waarop deze betrekking hebben. De in de staat van baten en lasten opgenomen posten zijn sterk gerelateerd aan de in de balans gehanteerde waarderingsgrondslagen. Zowel gerealiseerde als ongerealiseerde resultaten zijn opgenomen in het resultaat.

Premiebijdragen voor risico fonds (van werkgevers en werknemers)

Onder premiebijdragen wordt verstaan de aan derden in rekening gebrachte c.q. te brengen bedragen voor de in het verslagjaar verzekerde pensioenen onder aftrek van kortingen. Premies zijn toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben.

Beleggingsresultaten

(In)directe beleggingsresultaten zijn toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben.

Directe beleggingsopbrengsten

Onder de directe beleggingsopbrengsten worden verstaan rentebaten en -lasten, dividenden, huuropbrengsten en soortgelijke opbrengsten. Dividend wordt verantwoord op het moment van betaalbaarstelling.

Indirecte beleggingsopbrengsten

Indirecte beleggingsopbrengsten zijn gerealiseerde en ongerealiseerde waardeveranderingen en valutaresultaten:

- Er is geen onderscheid gemaakt tussen gerealiseerde en ongerealiseerde waardeveranderingen.
- Aankoopkosten zijn verwerkt in de reële waarde van de beleggingen.
- Verkoopkosten zijn verantwoord als onderdeel van de herwaarderingskosten.

Kosten van vermogensbeheer

Onder kosten van vermogensbeheer worden de externe en de daaraan toegerekende interne kosten verstaan.

Verrekening van kosten

Met de directe en indirecte beleggingsopbrengsten zijn verrekend de aan de opbrengsten gerelateerde transactiekosten, provisies, valutaverschillen, e.d.

Overige baten

Overige baten zijn toegerekend aan het verslagjaar waarop deze betrekking hebben.

Pensioenuitkeringen

Pensioenuitkeringen zijn de aan deelnemers uitgekeerde bedragen inclusief afkopen. De pensioenuitkeringen zijn berekend op actuariële grondslagen en toegerekend aan het verslagjaar waarop deze betrekking hebben.

Pensioenuitvoeringskosten

Pensioenuitvoeringskosten zijn toegerekend aan het verslagjaar waarop deze betrekking hebben.

Mutatie technische voorzieningen voor risico fonds

Pensioenopbouw

Onder pensioenopbouw is opgenomen de actuariel berekende waarde van de diensttijdopbouw. Dit is het effect op de voorziening pensioenverplichtingen van de in het verslagjaar opgebouwde nominale rechten ouderdomspensioen. Verder is hierin begrepen het effect van de individuele salarisontwikkeling.

Korting

Per 31 december 2020 heeft Kring Bavaria 6 meetmomenten op rij een beleidsdekkingsgraad die lager is dan het minimaal vereist eigen vermogen en een dekkingsgraad die bij de laatste vaststelling ook onder dat niveau ligt.

Conform artikel 140 Pensioenwet dienen daarom maatregelen genomen te worden om weer te voldoen aan de vereisten zoals geformuleerd in artikel 131 Pensioenwet. De vrijstellingsregeling van de minister geeft ruimte om de verbetering van de dekkingsgraad te beperken tot 90% en gebruik te maken van een verlengingstermijn voor het herstelplan van 12 jaar.

Het bestuur heeft in overleg met het belanghebbendenorgaan vastgesteld dat volstaan kan worden met een korting die leidt tot herstel van de dekkingsgraad tot 90%. Daarbij wordt gebruik gemaakt van de verlengingstermijn ten behoeve van het herstelplan tot 12 jaar. Daarmee heeft de korting in totaal een effect op de dekkingsgraad van 1,1%. De generieke korting voor alle deelnemers die per 1 november 2021 wordt doorgevoerd bedraagt 1,3%.

Uit het herstelplan dat in het eerste kwartaal 2021 is ingediend bij DNB, blijkt dat de kring in 11 jaar tijd kan herstellen tot het vereist eigen vermogen. Daarmee geldt dat eind 2020 de dekkingsgraad via de MVEV korting herstelt tot 90%. Een verdere korting die voortvloeit uit het herstelplan is niet nodig daar de kring binnen de beschikbare jaren uit de vrijstellingsregeling tijdig herstelt tot aan het Vereist Eigen Vermogen. Indien aan het eind van 2021 de dekkingsgraad onder de grens van 90% beweegt dan wel dat dan mocht blijken dat niet binnen 12 jaar aan het vereist eigen vermogen kan worden voldaan zal eind 2021 mogelijk een aanvullende korting volgen.

Rentetoevoeging

De pensioenverplichtingen worden contant gemaakt tegen de nominale marktrente op basis van de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur. De voorziening pensioenverplichtingen is in het boekjaar opgerent met -0,324% (2019: -0,235%). Dit is de éénjaarsrente uit de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur per 31 december 2019.

Onttrekking voor pensioenuitkeringen

Verwachte toekomstige pensioenuitkeringen zijn vooraf actuariel berekend en opgenomen in de technische voorzieningen. De afname van de voorzieningen is het bedrag dat vrijkomt voor de financiering van pensioenen in het verslagjaar.

Wijziging door pensioenuitvoeringskosten

Jaarlijks wordt 2,4% van de pensioenopbouw en de inkomende waardeoverdrachten toegevoegd aan de technische voorziening ten behoeve van de pensioenuitvoeringskosten. Daarnaast valt 2,4% van de uitkeringen, afkopen en uitgaande waardeoverdrachten vrij uit de technische voorziening ten behoeve van pensioenuitvoeringskosten (excassokosten).

Wijziging door overdracht van rechten

Hieronder zijn opgenomen de aan het verslagjaar toe te rekenen overdrachtswaarde van de overgenomen respectievelijk overgedragen pensioenaanspraken met betrekking tot de actuariële waarde.

Wijziging marktrente

Jaarlijks wordt per 31 december de reële waarde van de technische voorzieningen herrekend door toepassing van de actuele rentetermijnstructuur.

Wijziging actuariële uitgangspunten

Mutatie technische voorzieningen uit hoofde van wijziging actuariële uitgangspunten heeft betrekking op onder andere de aanpassing van CBS Bevolkingsprognose. Voor een verdere toelichting wordt verwezen naar de toelichting in de grondslagen inzake wijziging grondslagen.

Overige wijzigingen

Hieronder zijn opgenomen de mutaties van de technische voorziening met betrekking tot kanssystemen.

Saldo overdrachten van rechten voor risico fonds en risico deelnemers

De post saldo overdrachten van rechten bevat het saldo van bedragen uit hoofde van overgenomen dan wel overgedragen pensioenverplichtingen.

Herverzekeringen

De herverzekeringslasten worden toegerekend aan de periode waarop de herverzekering betrekking heeft.

Overige lasten

Overige lasten zijn toegerekend aan het verslagjaar waarop deze betrekking hebben.

GRONDSLAGEN KASSTROOMOVERZICHT

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de directe methode:

- Alle ontvangsten en uitgaven zijn hierbij als zodanig gepresenteerd.
- Er is onderscheid gemaakt tussen kasstromen uit pensioen- en beleggingsactiviteiten.

5 TOELICHTING OP DE BALANS

(x € 1.000)

ACTIVA

1. Beleggingen voor risico fonds

De kring belegt in modules, overlayfondsen en beleggingsfondsen. Het verloopoverzicht is opgesteld op module- en fondseniveau, omdat de financiële stromen ook op module- en fondseniveau verlopen.

Verloopoverzicht op module en fondseniveau 2020

	Stand per 1 januari 2020	Aankopen	Verkopen	Overige mutaties	Waarde mutaties	Stand per 31 december 2020
Module Rendement	70.258	7.490	-	-	5.525	83.273
Module Rente	132.362	125	-15.120	-	3.667	121.034
Module Inflatie	22.094	7.059	-	-	-465	28.688
Overlay fondsen	23.947	40.003	-35.434	-	15.167	43.683
Beleggingsfondsen	1.775	5	-255	-	-184	1.341
Beleggingsdebiteuren	165	-	-	214	-	379
Liquide middelen	485	-	-	989	-	1.474
Totaal	251.086	54.682	-50.809	1.203	23.710	279.872

Verloopoverzicht op module en fondseniveau 2019

	Stand per 1 januari 2019	Aankopen	Verkopen	Overige mutaties	Waarde- mutaties	Stand per 31 december 2019
Module Rendement	54.142	5.200	-	-	10.916	70.258
Module Rente	107.059	25.181	-4.700	-	4.822	132.362
Module Inflatie	17.119	2.800	-	-	2.175	22.094
Overlay fondsen	29.096	67.546	-89.166	-	16.471	23.947
Beleggingsfondsen	3.877	3	-2.188	-	83	1.775
Beleggingsdebiteuren	45	-	-	120	-	165
Liquide middelen	98	-	-	321	66	485
Totaal	211.436	100.730	-96.054	441	34.533	251.086

Op basis van doorkijk op de modules en fondsen tot de onderliggende beleggingen bestaan de modules en fondsen ultimo boekjaar uit onderstaande beleggingscategorieën.

Belegde waarden per beleggingscategorie op basis van doorkijk per 31 december 2020

	Vastgoed- beleggingen	Aandelen	Vastrentende waarden	Derivaten	Overige beleggingen	Totaal
Module Rendement	-	60.122	23.151	-	-	83.273
Module Rente	-	-	121.034	-	-	121.034
Module Inflatie	12.310	-	7.640	-	8.738	28.688
Overlay fondsen	-	-	-	43.683	-	43.683
Beleggingsfondsen	613	162	-	-	566	1.341
Beleggingsdebiteuren	-	25	354	-	-	379
Liquide middelen	-	-	-	-	1.474	1.474
Stand per 31 december 2020	12.923	60.309	152.179	43.683	10.778	279.872

Belegde waarden per beleggingscategorie op basis van doorkijk per 31 december 2019

	Vastgoed- beleggingen	Aandelen	Vastrentende waarden	Derivaten	Overige beleggingen	Totaal
Module Rendement	-	50.111	20.147	-	-	70.258
Module Rente	-	-	132.362	-	-	132.362
Module Inflatie	10.172	-	6.334	-	5.588	22.094
Overlay fondsen	-	-	-	23.947	-	23.947
Beleggingsfondsen	661	221	-	-	893	1.775
Beleggingsdebiteuren	-	35	130	-	-	165
Liquide middelen	-	-	-	-	485	485
Stand per 31 december 2019	10.833	50.367	158.973	23.947	6.966	251.086

Onder derivaten zijn de Overlay Fondsen opgenomen. Aangezien de kring niet de onderliggende belegging in zijn bezit heeft, maar alleen een deelneming in de Overlay Fondsen, is feitelijk de exposure van de kring naar een derivatenbelegging, ongeacht de onderliggende asset categorieën daarin.

De valutaderivaten zijn niet opgenomen onder derivaten. Deze zijn onderdeel van de beleggingscategorie van de pools waarvan zij deel uitmaken.

Reële waarde

Afgezien van de beleggingsvorderingen en -schulden zijn de beleggingen van het fonds gewaardeerd tegen reële waarde. Het is over het algemeen mogelijk en gebruikelijk om de reële waarde binnen een aanvaardbare bandbreedte van schattingen vast te stellen. De boekwaarde van alle activa en de financiële verplichtingen op balansdatum benadert de reële waarde.

Rechtstreeks en via de modules rendement, inflatie en rente en overlayfondsen wordt belegd in niet-beursgenoteerde beleggingsfondsen, waarbij deze beleggingsfondsen beleggen in vastgoed, aandelen, vastrentende waarden, derivaten en overige beleggingen. Niet aan een beurs genoteerde beleggingsfondsen zijn gewaardeerd tegen de reële waarde die is bepaald op basis van de meest recente door het beleggingsfonds afgegeven intrinsieke waarde.

Vastgoedbeleggingen

De vastgoedbeleggingen zijn als volgt gespecificeerd:

	31-12-2020	31-12-2019
Specificatie naar soort:		
Indirect vastgoed (participaties in beleggingsfondsen)	12.923	10.833

Aandelen

De aandelen zijn als volgt gespecificeerd:

	31-12-2020	31-12-2019
Specificatie naar soort:		
Beursgenoteerde aandelen	60.122	50.111
Venture capital (private equity)	162	221
Beleggingsdebiteuren	25	35
	60.309	50.367

Vastrentende waarden

De vastrentende waarden zijn als volgt gespecificeerd:

	31-12-2020	31-12-2019
Specificatie naar soort:		
Vastrentende waarden beleggingsfondsen	151.825	158.843
Beleggingsdebiteuren	354	130
	152.179	158.973

Overige beleggingen

De overige beleggingen zijn als volgt gespecificeerd:

	31-12-2020	31-12-2019
Specificatie naar soort:		
Commodities	8.738	5.588
Infrastructuur	566	893
Liquide middelen	1.474	485
	10.778	6.966

2. Vorderingen en overlopende activa

	31-12-2020	31-12-2019
Premiedebiteuren	-	726
Nog te factureren premies	29	45
Vordering op herverzekeraar inzake IBNR	811	697
Te vorderen claims herverzekeraar	2.206	560
Overige vorderingen	42	2
	<u>3.088</u>	<u>2.030</u>

Bij de waardering van vorderingen wordt rekening gehouden met het risico van oninbaarheid door hiervoor een voorziening in aftrek te brengen op het saldo van de uitstaande vorderingen. Voor gelijksoortige posten met gelijksoortige risico's wordt gezamenlijk een schatting gemaakt van verliezen en risico's op balansdatum. Deze systematiek om de voorziening vast te stellen wordt gerekend tot de statische methode.

Alle vorderingen hebben een resterende looptijd van korter dan één jaar.

3. Overige activa

	31-12-2020	31-12-2019
Rabobank	<u>855</u>	<u>765</u>

Onder de liquide middelen zijn opgenomen kasmiddelen en banktegoeden die onmiddellijk dan wel op korte termijn opeisbaar zijn. Bankrekeningen die beheerd worden door de vermogensbeheerder zijn onder de overige beleggingen opgenomen.

Er zijn geen kredietfaciliteiten van toepassing.

PASSIVA

4. Eigen vermogen

Mutatieoverzicht eigen vermogen

	Premiedepot	Algemene reserve	Totaal
Stand per 1 januari 2020	1.538	-18.694	-17.156
Uit bestemming saldo van baten en lasten	43	-14.319	-14.276
Overheveling saldo premiedepot naar algemene reserve	-1.581	1.581	-
Stand per 31 december 2020	-	-31.432	-31.432
	Premiedepot	Algemene reserve	Totaal
Stand per 1 januari 2019	1.493	-10.854	-9.361
Uit bestemming saldo van baten en lasten	45	-7.840	-7.795
Stand per 31 december 2019	1.538	-18.694	-17.156

Het premiedepot is berekend op basis van de voorgeschreven berekeningswijze in de uitvoeringsovereenkomst. De uitkomst van deze berekening wijkt af van de vastgestelde kostendeekkende premie, omdat niet volledig met dezelfde componenten wordt gerekend.

In januari 2020 heeft het premiedepot het maximum bereikt van 4,5% van de pensioengrondslagen van alle actieve deelnemers (€1.581). Met ingang van 2021 zijn de actieve deelnemers overgegaan naar Kring DC en eindigen de premiebijdragen in kring Bavaria. Het premiedepot is eind 2020 vrijgevallen ten gunste van de algemene reserve.

	31-12-2020		31-12-2019	
	In %		In %	
Solvabiliteit				
Pensioenvermogen	282.773	90,0	250.735	93,1
Af: technische voorzieningen	314.205	100,0	269.429	100,0
Eigen vermogen	-31.432	-10,0	-18.694	-6,9
Af: vereist eigen vermogen	38.365	12,2	36.789	13,7
Vrij vermogen	-69.797	-22,2	-55.483	-20,6
Minimaal vereist eigen vermogen	12.778	4,1	11.469	4,3
Actuele dekkingsgraad		90,0		93,1
Beleidsdekkingsgraad		86,3		93,3
Reële dekkingsgraad		70,4		74,6

Voor het bepalen van het vereist eigen vermogen (de solvabiliteitstoets) maakt het fonds gebruik van het standaardmodel. Het bestuur acht het gebruik van het standaardmodel passend voor de risico's van het fonds. De uitkomsten van de solvabiliteitstoets zijn opgenomen onder de paragraaf Risicobeheer.

De dekkingsgraad is als volgt berekend: (Totale activa -/- kortlopende schulden -/- premiedepot) / Technische voorzieningen * 100%.

De beleidsdekkingsgraad is het gemiddelde van de actuele dekkingsgraden van de afgelopen 12 maanden. De beleidsdekkingsgraad is bepalend voor de financiële positie van het fonds.

Als de beleidsdekkingsgraad lager is dan de minimaal vereiste dekkingsgraad, bevindt het fonds zich in een situatie van dekkingstekort. Indien de beleidsdekkingsgraad lager is dan de vereiste dekkingsgraad, maar wel tenminste gelijk is aan de minimaal vereiste dekkingsgraad, bevindt het fonds zich in een situatie van reservetekort.

In de reële dekkingsgraad wordt de verwachte stijging van de prijzen meegenomen als pensioenverplichting. Een reële dekkingsgraad van 100% wil zeggen dat de kring volledige toeslag kan verlenen op basis van de (verwachte) prijsinflatie conform een toekomstbestendig toeslagbeleid. Een toekomstbestendig toeslagbeleid houdt in:

1. Toeslag kan verleend worden vanaf een beleidsdekkingsgraad van 110%.
2. Toeslagverlening is alleen toegestaan als er voldoende vermogen is om deze toeslag naar verwachting ook in de toekomst te kunnen verlenen.

De solvabiliteit van het fonds is niet toereikend. Er is sprake van een dekkingstekort.

Het verloop van de actuele dekkingsgraad is als volgt:

	2020	2019
	%	%
Dekkingsgraad per 1 januari	93,1	95,1
Premie	-0,3	0,4
Uitkeringen	-0,1	-0,1
Korting	1,4	-
Verandering van de rentetermijnstructuur	-12,8	-15,2
Rendement op beleggingen	9,2	15,9
Overige oorzaken	1,1	-0,6
Kruiseffecten	-1,6	-2,4
Dekkingsgraad per 31 december	90,0	93,1

De generieke korting voor alle deelnemers die per 1 november 2021 wordt doorgevoerd van 1,3% heeft in het verloopoverzicht van de dekkingsgraad een effect van 1,4%.

Herstelplan

Op basis van het FTK moet een pensioenfonds een herstelplan opstellen indien de beleidsdekkingsgraad lager is dan de vereiste dekkingsgraad.

Op basis van de actualisatie van het herstelplan blijkt dat de kring geen maatregelen nodig heeft om binnen de gestelde termijn uit herstel te komen. De kring maakt gebruik van de vrijstellingsregeling om binnen 12 jaar uit herstel te komen. Naar verwachting zal de beleidsdekkingsgraad eind 2031 hoger zijn dan de vereiste dekkingsgraad.

5. Technische voorzieningen voor risico fonds

	31-12-2020	31-12-2019
Specificatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico fonds:		
Voorziening pensioenverplichtingen	314.205	269.429

Mutatieoverzicht technische voorzieningen

	2020	2019
Stand per 1 januari	269.429	221.867
Pensioenopbouw	10.349	7.819
Korting	-4.062	-
Rentetoevoeging	-897	-534
Onttrekking voor pensioenuitkeringen	-3.684	-3.320
Wijziging door pensioenuitvoeringskosten	150	99
Wijziging door overdracht van rechten	175	2
Wijziging marktrente	42.930	42.119
Wijziging actuariële uitgangspunten	-858	1.109
Overige wijzigingen	673	268
Stand per 31 december	314.205	269.429

Het fonds heeft besloten om per 1 januari 2021 een korting toe te passen om de vermogenspositie te verbeteren. De korting is verwerkt in de technische voorziening per 31 december 2020 en heeft geleid tot een afname van de technische voorziening van €4.062.

Specificatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico fonds:

	31-12-2020		31-12-2019	
	Aantal		Aantal	
Deelnemers	37	2.116	954	142.734
Gewezen deelnemers	1.812	240.501	780	64.898
Pensioentrekkenden	326	67.632	309	58.727
Schadereserve	-	2.502	-	1.871
IBNR	-	811	-	697
Voorziening voor nog te verwerken mutaties	-	637	-	502
Voorziening voor niet opgevraagde pensioenen	-	6	-	-
	2.175	314.205	2.043	269.429

Naar hun aard hebben de technische voorzieningen in het algemeen een langlopend karakter.

Het Bestuur beslist jaarlijks of en in hoeverre binnen Kring Bavaria een toeslag op pensioenaanspraken en pensioenrechten van de (gewezen) deelnemers, gewezen partners en pensioengerechtigden kan worden toegekend. Alleen als en voor zover de middelen van Kring Bavaria, naar het oordeel van het Bestuur, tenminste toereikend zijn voor een toeslag, wordt deze verleend. De toeslagverlening op pensioenaanspraken en pensioenrechten is voorwaardelijk. De ambitie voor de voorwaardelijke toeslagen is de stijging van de Consumentenprijsindex voor alle huishoudens (afgeleid), over de periode 1 oktober van enig jaar ten opzichte van 1 oktober van het jaar daarvoor.

Voor deze voorwaardelijke toeslagverlening is geen reserve gevormd. De toeslagverlening wordt uit beleggingsrendement van Kring Bavaria gefinancierd.

Het Bestuur beslist daarnaast, indien en voor zover voldaan wordt aan de in artikel 137 lid 2 onder c PW gestelde voorwaarden en aan de fiscale wet- en regelgeving, jaarlijks per 1 januari of en in hoeverre een in het verleden niet verleende toeslag of een in het verleden doorgevoerde korting van pensioenaanspraken en/of pensioenrechten gecompenseerd kan worden (zogenoemde inhaaltoeslag).

De toeslagruimte wordt als volgt bepaald. Het Bestuur streeft, rekening houdend met een evenwichtige belangenafweging, ernaar de voorwaardelijke toeslag te verlenen. Hiertoe beoordeelt het Bestuur jaarlijks of en in hoeverre het verlenen van een toeslag mogelijk is. Het Bestuur betreft in zijn beoordeling onder meer:

- a) de financiële positie van de Kring Bavaria en de eisen die de Pensioenwet daaraan stelt in het algemeen; én;
- b) de beleidsdekkingsgraad per 31 oktober van de Kring Bavaria.

Voor de toe te kennen toeslag hanteert het Bestuur onderstaande leidraad. Het Bestuur kan besluiten om van deze leidraad af te wijken.

- i. als de beleidsdekkingsgraad van Kring Bavaria lager is dan 110% worden geen toeslagen verleend;
- ii. als de beleidsdekkingsgraad van Kring Bavaria boven de 110% is dan wordt er (gedeeltelijke) toeslag verleend voor zover deze in de toekomst te realiseren is;
- iii. als de beleidsdekkingsgraad van Kring Bavaria hoger is dan de dekkingsgraad berekend conform de toeslagregel (TBI-grens, zijnde de dekkingsgraad waarboven volledige toeslag kan plaatsvinden), kan een volledige toeslag worden verleend.

Inhaaltoeslagen kunnen worden verleend als dit wettelijk is toegestaan.

Omdat de beleidsdekkingsgraad op meerdere meetmomenten lager was dan het minimaal vereist eigen vermogen dient conform artikel 140 Pensioenwet maatregelen genomen te worden om weer te voldoen aan de vereisten zoals geformuleerd in artikel 131 Pensioenwet. De vrijstellingsregeling van de minister geeft ruimte om de verbetering van de dekkingsgraad te beperken tot 90% en gebruik te maken van een verlengingstermijn voor het herstelplan van 12 jaar. Het bestuur heeft in overleg met het belanghebbendenorgaan vastgesteld dat volstaan kan worden met een korting die leidt tot herstel van de dekkingsgraad tot 90%.

6. Overige schulden en overlopende passiva

	31-12-2020	31-12-2019
Vooruitgefactureerde premies	40	714
Te verrekenen herverzekeringspremies	859	779
Rekening courant Centraal Beheer APF bedrijfsomgeving	27	46
Waardeoverdracht	-	44
Nog te betalen kosten	116	25
	<u>1.042</u>	<u>1.608</u>

Alle schulden hebben een resterende looptijd van korter dan één jaar.

Risicobeheer en derivaten

Solvabiliteitsrisico

Het fonds wordt bij het beheer van de pensioenverplichtingen en de financiering daarvan geconfronteerd met risico's. De belangrijkste doelstelling van het fonds is het nakomen van de pensioentoezeggingen. Voor het realiseren van deze doelstelling wordt gestreefd naar een toereikende solvabiliteit op basis van de reële waarde van de pensioenverplichtingen.

Het belangrijkste risico voor het fonds is het solvabiliteitsrisico, ofwel het risico dat het fonds niet beschikt over voldoende vermogen ter dekking van de pensioenverplichtingen. De solvabiliteit wordt gemeten zowel op basis van algemeen geldende normen als ook naar de specifieke normen welke door de toezichthouder worden opgelegd. Indien de solvabiliteit van het fonds zich negatief ontwikkelt, bestaat het risico dat het fonds de premie voor de onderneming en deelnemers moet verhogen en het risico dat er geen ruimte beschikbaar is voor een eventuele toeslag van opgebouwde pensioenrechten. In het uiterste geval kan het noodzakelijk zijn dat het fonds verworven pensioenaanspraken en pensioenrechten moet verminderen.

	31-12-2020	31-12-2019
Het tekort op FTK-grondslagen is als volgt:		
Technische voorzieningen	314.205	269.429
Buffers:		
S1 Renterisico	1.511	6.687
S2 Risico zakelijke waarden	24.633	21.746
S3 Valutarisico	7.683	6.911
S4 Grondstoffenrisico	2.869	2.679
S5 Kredietrisico	15.468	13.613
S6 Verzekeringstechnisch risico	9.969	9.463
S7 Liquiditeitsrisico	-	-
S8 Concentratierisico	-	-
S9 Operationeel risico	-	-
S10 Actief beheerrisico	5.237	4.565
Diversificatie effect	-29.005	-28.875
Totaal S (vereiste buffers)	38.365	36.789
Vereist vermogen (artikel 132 Pensioenwet)	352.570	306.218
Pensioenvermogen (totaal activa - schulden)	282.773	250.735
Tekort	-69.797	-55.483

Het fonds heeft ter afdekking van risico's derivatencontracten afgesloten. Hiermee is bij het bepalen van de vereiste buffers rekening gehouden. Bij de berekening van de buffers past het fonds het standaardmodel van DNB toe, waarbij uitgegaan wordt van het vereist vermogen in evenwichtssituatie, gebaseerd op de strategische asset mix.

Beleid en risicobeheer

Het bestuur beschikt over een aantal beleidsinstrumenten ten behoeve van het beheersen van deze risico's. Deze beleidsinstrumenten betreffen:

- beleggingsbeleid;
- premiebeleid;
- herverzekeringsbeleid;
- toeslagbeleid.

De keuze en toepassing van beleidsinstrumenten vindt plaats na uitvoerige analyses ten aanzien van te verwachten ontwikkelingen van de verplichtingen en de financiële markten. Daarbij wordt onder meer gebruikgemaakt van ALM-studies. Een ALM-studie is een analyse van de structuur van de pensioenverplichtingen en van verschillende beleggingsstrategieën en de ontwikkeling daarvan in diverse economische scenario's.

De uitkomsten van deze analyses vinden hun weerslag in jaarlijks door het bestuur vast te stellen beleggingsrichtlijnen als basis voor het uit te voeren beleggingsbeleid. De beleggingsrichtlijnen geven normen en limieten aan waarbinnen de uitvoering van het beleggingsbeleid moet plaatsvinden. Ze zijn gericht op het beheersen van de belangrijkste (beleggings)risico's. Bij de uitvoering van het beleggingsbeleid wordt gebruik gemaakt van derivaten. Onderstaande uitwerking van de risico's is gebaseerd op de feitelijke standen per ultimo verslagjaar.

S1 Renterisico

Het renterisico is het risico dat de waarden van de vastrentende waarden en de pensioenverplichtingen wijzigen als gevolg van veranderingen in de marktrente.

De rentegevoeligheid kan worden gemeten door middel van de duration. De duration is de (met de contante waarde van de kasstromen) gewogen gemiddelde resterende looptijd in jaren. De duration geeft aan hoeveel procent bij benadering de reële waarde verandert bij een parallelle verschuiving van de rentecurve met 1 procentpunt. Een hoge duration geeft een hoge gevoeligheid voor veranderingen in de rente weer.

	31-12-2020		31-12-2019	
	Balanswaarde	Duration	Balanswaarde	Duration
Vastrentende waarden (voor derivaten)	152.179	5,6	158.973	5,4
Totaal beleggingen (na derivaten)	279.872	13,9	251.086	12,9
Technische voorzieningen	314.205	23,4	269.429	22,7

Op balansdatum is de duration van de beleggingen aanzienlijk korter dan de duration van de verplichtingen. Er is daarom sprake van een zogenaamde "duration-mismatch". Dit betekent dat bij een rentestijging de waarde van de beleggingen minder snel daalt dan de waarde van de verplichtingen (bij toepassing van de reële marktrentestructuur), waardoor de dekkingsgraad stijgt. Bij een rentedaling zal de waarde van de beleggingen minder snel stijgen dan de waarde van de verplichtingen, waardoor de dekkingsgraad daalt.

Het beleid van het fonds is gericht op het verkleinen van de "duration-mismatch". Dit wordt gerealiseerd door het kopen van meer langlopende obligaties in plaats van aandelen (aandelen hebben per definitie een duration van nul), binnen de portefeuille kortlopende obligaties vervangen door langlopende obligaties of door middel van renteswaps of swaptions. Bij een renteswap wordt een vaste lange rente geruild tegen een variabele korte rente. Het fonds ontvangt in dit geval een lange rente, vergelijkbaar met de kasstroom van een langlopende obligatie en betaalt daarvoor een variabele korte rente (bijvoorbeeld Euribor). Hierdoor wordt de "duration-mismatch" verkleind, maar het fonds wordt wel afhankelijk van de ontwikkeling van de korte rente die het fonds aan de tegenpartij betaalt. Bij het afsluiten van een swap kunnen dus mismatchrisico's worden afgedekt en worden nieuwe risico's geïntroduceerd die gepaard gaan met dit soort instrumenten (zoals liquiditeit, tegenpartij en juridisch risico).

De samenstelling van de vastrentende waarden naar looptijd is als volgt:

	31-12-2020		31-12-2019	
	In %		In %	
Resterende looptijd < 1 jaar	12.202	8,0	15.117	9,5
Resterende looptijd > 1 en < 5 jaar	39.931	26,2	46.894	29,5
Resterende looptijd > 5 jaar	100.046	65,8	96.962	61,0
	<u>152.179</u>	<u>100,0</u>	<u>158.973</u>	<u>100,0</u>

S2 Risico zakelijke waarden

Het risico zakelijke waarden of prijsrisico is het risico van waardeveranderingen door de ontwikkeling van marktprijzen, die wordt veroorzaakt door factoren gerelateerd aan een individuele belegging, de uitgevende instelling of generieke factoren. Omdat alle beleggingen worden gewaardeerd tegen reële waarde waarbij waardeveranderingen onmiddellijk in het saldo van baten en lasten worden verwerkt, zijn alle wijzigingen in marktomstandigheden direct zichtbaar in het beleggingsresultaat. Het prijsrisico wordt gemitigeerd door diversificatie.

	31-12-2020		31-12-2019	
	In %		In %	
Specificatie vastgoedbeleggingen naar regio:				
Europa	3.182	24,6	8.386	77,4
Noord-Amerika	6.796	52,6	1.867	17,2
Azie-Pacific	2.444	18,9	378	3,5
Australazië	456	3,5	202	1,9
Emerging markets	45	0,4	-	-
	<u>12.923</u>	<u>100,0</u>	<u>10.833</u>	<u>100,0</u>

	31-12-2020		31-12-2019	
	In %		In %	
Specificatie aandelen naar sector:				
Beleggingsinstellingen	-	-	5	-
Financiële instellingen (w.o. banken en verzekeraars)	5.932	9,8	3.504	7,0
Energie	663	1,1	726	1,4
Industrie	7.683	12,7	3.973	7,9
Technologie	15.353	25,4	8.974	17,8
Gezondheidszorg	8.666	14,4	5.717	11,4
Telecommunicatie	4.017	6,7	2.679	5,3
Basismaterialen	2.742	4,6	1.660	3,3
Handel	11.240	18,6	7.712	15,3
Nutsbedrijven	1.428	2,4	2.324	4,6
Diversen	2.585	4,3	13.093	26,0
	<u>60.309</u>	<u>100,0</u>	<u>50.367</u>	<u>100,0</u>

De verdeling naar sector ultimo 2020 is uitgebreider dan in 2019. De vergelijkende cijfers 2019 zijn hierop aangepast.

	31-12-2020		31-12-2019	
	In %		In %	
Specificatie aandelen naar regio:				
Europa	11.603	19,2	11.478	22,8
Noord-Amerika	30.789	51,0	23.323	46,3
Global	162	0,3	221	0,4
Azië-Pacific	4.809	8,0	3.817	7,6
Australazië	1.174	2,0	983	2,0
Emerging Markets	11.772	19,5	10.545	20,9
	60.309	100,0	50.367	100,0

S3 Valutarisico

Het valutarisico is het risico dat de waarde van een financieel instrument zal fluctueren als gevolg van veranderingen in valutawisselkoersen.

De vreemde valutapositie voor en na afdekking door valutaderivaten is als volgt weer te geven:

	Positie voor afdekking	Valuta- derivaten	Nettopositie na afdekking 2020	Nettopositie na afdekking 2019
Euro	203.428	51.067	254.495	230.933
Amerikaanse Dollar	39.475	-39.841	-366	1.127
Britse Pond	2.678	-2.072	606	-86
Japanse Yen	5.497	-3.749	1.748	436
Hong Kong Dollar	3.742	-796	2.946	2.302
Canadese Dollar	1.214	-1.370	-156	-141
Australische Dollar	620	-1.102	-482	121
Zwitserse Frank	2.005	-1.151	854	933
Zweedse Kroon	2.127	-572	1.555	172
Singapore Dollar	728	-414	314	19
Deense Kroon	939	-	939	284
Overige	17.419	-	17.419	14.986
	<u>279.872</u>	<u>-</u>	<u>279.872</u>	<u>251.086</u>

De valutaderivaten zijn onderdeel van de beleggingscategorie waarin deze ter afdekking van het valutarisico zijn opgenomen.

S4 Grondstoffenrisico

Het grondstoffenrisico is het risico van waardeveranderingen van beleggingen in grondstoffen of instrumenten die gevoelig zijn voor waardeveranderingen in grondstoffen (commodities).

Het grondstoffenrisico wordt bepaald aan de hand van een daling van de waarde van de beleggingen in grondstoffen met 35%. Ter afdekking van het grondstoffenrisico wordt door het fonds een buffer aangehouden.

S5 Kredietrisico

Het kredietrisico is het risico van financiële verliezen voor het fonds als gevolg van faillissement of betalingsonmacht van tegenpartijen waarop het fonds (potentiële) vorderingen heeft. Hierbij kan onder meer worden gedacht aan partijen die obligatieleningen uitgeven, banken waar deposito's worden geplaatst, marktpartijen waarmee "Over The Counter (OTC)"-derivatenposities worden aangegaan en aan bijvoorbeeld herverzekeraars.

Een voor beleggingsactiviteiten specifiek onderdeel van kredietrisico is het settlementrisico. Dit heeft betrekking op het risico dat partijen waarmee het fonds transacties is aangegaan niet meer in staat zijn hun tegenprestatie te verrichten, waardoor het fonds financiële verliezen lijdt.

Beheersing vindt plaats door het stellen van limieten aan tegenpartijen op totaalniveau, dat wil zeggen met inachtneming van alle posities die een tegenpartij heeft ten opzichte van het fonds; het vragen van extra zekerheden zoals onderpand en dergelijke bij hypothecaire geldleningen en het uitlenen van effecten; het hanteren van prudente verstrekkingnormen bij hypothecaire geldleningen. Ter afdekking van het settlementrisico wordt door het fonds alleen belegd in markten waar een voldoende betrouwbaar clearing- en settlementstelsel functioneert. Voordat in nieuwe markten wordt belegd, wordt eerst onderzoek gedaan naar de waarborgen op dit gebied. Met betrekking tot OTC-derivaten wordt door het fonds alleen gewerkt met tegenpartijen waarmee ISDA/CSA-overeenkomsten zijn afgesloten, zodat posities van het fonds adequaat worden afgedekt door onderpand. Er wordt gebruik gemaakt van dagelijkse waarderingen.

	31-12-2020		31-12-2019	
	In %		In %	
Specificatie vastrentende waarden naar sector:				
Nederlandse overheidsinstellingen	7.597	5,0	8.886	5,6
Buitenlandse overheidsinstellingen	74.614	49,0	84.132	52,9
Financiële instellingen	45.542	29,9	40.917	25,7
Handel	7.408	4,9	5.624	3,5
Basismaterialen	1.419	0,9	1.346	0,9
Industrie	3.143	2,1	2.325	1,5
Olie en gas	2.717	1,8	2.241	1,4
Nutsbedrijven	1.411	0,9	1.775	1,1
Technologie	1.112	0,7	905	0,6
Gezondheidszorg	2.364	1,6	3.003	1,9
Telecommunicatie	1.377	0,9	2.993	1,9
Andere instellingen	3.475	2,3	4.826	3,0
	152.179	100,0	158.973	100,0

De verdeling naar sector ultimo 2020 is uitgebreider dan in 2019. De vergelijkende cijfers 2019 zijn hierop aangepast.

	31-12-2020		31-12-2019	
	In %		In %	
Specificatie vastrentende waarden naar regio:				
Mature markets	135.711	89,2	145.093	91,3
Emerging markets	16.468	10,8	13.880	8,7
	152.179	100,0	158.973	100,0

Ten aanzien van de kredietwaardigheid van de debiteuren van de vastrentende portefeuille kan het volgende overzicht worden gegeven:

	31-12-2020		31-12-2019	
		In %		In %
AAA	40.324	26,5	44.640	28,0
AA	54.139	35,6	53.775	33,8
A	11.616	7,6	15.897	10,0
BBB	26.633	17,5	26.473	16,7
BB	6.227	4,1	5.891	3,7
B	4.522	3,0	4.765	3,0
< B	1.739	1,1	1.192	0,8
Geen rating	6.979	4,6	6.340	4,0
	152.179	100,0	158.973	100,0

S6 Verzekeringstechnisch risico

Langlevenrisico

Het langlevenrisico is het risico dat deelnemers langer blijven leven dan gemiddeld verondersteld wordt bij de bepaling van de technische voorziening. Als gevolg hiervan volstaat de opbouw van het pensioenvermogen niet voor de uitkering van de pensioenverplichting.

Door toepassing van CBS Bevolkingsprognose 2020-2060 met adequate correcties voor ervaringssterfte is het langlevenrisico nagenoeg geheel verdisconteerd in de waardering van de pensioenverplichtingen.

Overlijdensrisico

Het overlijdensrisico betekent dat het fonds in geval van overlijden mogelijk een nabestaandenpensioen moet toekennen waarvoor door het fonds geen voorzieningen zijn getroffen. Dit risico kan worden uitgedrukt in risicokapitalen. Het fonds heeft het overlijdensrisico herverzekerd.

Arbeidsongeschiktheidsrisico

Het arbeidsongeschiktheidsrisico betreft het risico dat het fonds voorzieningen moet treffen voor premievrijstelling bij invaliditeit en het toekennen van een arbeidsongeschiktheidspensioen (indien van toepassing). Voor dit risico wordt jaarlijks een risicopremie in rekening gebracht. Het verschil tussen de risicopremie en de werkelijke kosten wordt verwerkt via het resultaat. De actuariële uitgangspunten voor de risicopremie worden periodiek herzien. Het fonds heeft het arbeidsongeschiktheidsrisico herverzekerd.

S7 Liquiditeitsrisico

Het liquiditeitsrisico is het risico dat beleggingen niet tijdig en/of niet tegen een aanvaardbare prijs kunnen worden omgezet in liquide middelen. Hierdoor kan het fonds op korte termijn niet aan zijn verplichtingen voldoen. Waar de overige risicomponenten vooral de langere termijn betreffen (solvabiliteit), gaat het hierbij om de kortere termijn. Dit risico wordt beheerst door in het strategische en tactische beleggingsbeleid voldoende ruimte aan te houden voor de liquiditeitsposities. Er wordt eveneens rekening gehouden met de directe beleggingsopbrengsten en andere inkomsten zoals premies. Betreffende het liquiditeitsrisico wordt vermeld dat het fonds in haar beleggingsportefeuille over voldoende obligaties beschikt die onmiddellijk zonder waardeverlies verkocht kunnen worden om eventuele onvoorziene uitstroom van geldmiddelen te financieren. Op basis hiervan heeft het bestuur besloten geen buffer voor liquiditeitsrisico aan te houden.

S8 Concentratierisico

Als een kring een gediversifieerde beleggingsportefeuille aanhoudt, mag de gevoeligheid van het eigen vermogen voor concentratierisico in het DNB-standaardmodel gelijk worden gesteld aan 0%. Omdat bij de kring sprake is van een gediversifieerde beleggingsportefeuille heeft het bestuur besloten geen buffer voor concentratierisico aan te houden.

S9 Operationeel risico

Het operationeel risico is het risico van een onjuiste afwikkeling van transacties, fouten in de verwerking van gegevens, het verloren gaan van informatie, fraude en dergelijke. Dergelijke risico's worden door het fonds beheerst door het stellen van hoge kwaliteitseisen aan de organisaties die bij de uitvoering betrokken zijn op gebieden zoals interne organisatie, procedures, processen en controles, kwaliteit geautomatiseerde systemen, enzovoorts. Deze kwaliteitseisen worden periodiek getoetst door het bestuur. Aangezien hiermee sprake is van adequate beheersing houdt het fonds hiervoor geen buffer aan.

Systeemrisico

Het systeemrisico betreft het risico dat het mondiale financiële systeem (de internationale markten) niet langer naar behoren functioneert waardoor beleggingen van het fonds niet langer verhandelbaar zijn en zelfs, al dan niet tijdelijk, hun waarde kunnen verliezen. Net als voor andere marktpartijen, is dit risico voor het fonds niet beheersbaar.

S10 Actief beheerrisico

Het actief beheerrisico heeft betrekking op de ruimte om bij de uitvoering van het beleggingsbeleid af te wijken van de strategisch nageleefde portefeuille. De mate van actief beheer is bepaald aan de hand van de tracking error ten opzichte van de voor de portefeuille vastgestelde benchmark.

Belangrijke gebeurtenissen na balansdatum

Wijziging uitvoeringsovereenkomst

Per 1 januari 2021 is door de werkgever de uitvoeringsovereenkomst met Kring Bavaria opgezegd. Daarmee is de kring premievrij geworden. De deelnemers van Bavaria nemen vanaf 1 januari 2021 deel aan een beschikbare premieregeling binnen Kring DC.

Nieuwe (gewijzigde) UFR-methodiek geldend vanaf 1 januari 2021

Vanaf 2021 wordt de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur gebaseerd op een nieuwe UFR (ultimate forward rate). De nieuwe UFR parameters worden vanaf 1 januari 2021 in vier gelijke stappen ingevoerd. Met de stapsgewijze invoering zullen de nieuwe UFR parameters begin 2024 volledig zijn ingevoerd. DNB zal de rentetermijnstructuur in de periode tot 1 januari 2024 baseren op een gewogen gemiddelde van de rentetermijnstructuur op basis van de huidige en de nieuwe UFR-parameters, waarbij de gewichten jaarlijks op 1 januari met gelijke stappen aangepast worden. Deze stapsgewijze invoering zorgt ervoor dat het effect van de nieuwe UFR-methode op de dekkingsgraden van pensioenfondsen zich geleidelijk in de tijd materialiseert.

De technische voorziening ultimo 2020 is gebaseerd op de per 31 december 2020 door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur voor pensioenfondsen, gebaseerd op de huidige UFR parameters. Als de technische voorziening ultimo 2020 reeds gebaseerd zou zijn op de nieuwe UFR parameters die van toepassing zijn in 2021 dan zou de technische voorziening €319.347 bedragen. De actuele dekkingsgraad zou dan 88,5% bedragen. Bij toepassing van de UFR parameters die gelden in 2024, zou de technische voorziening €336.810 bedragen en de actuele dekkingsgraad 84,0%.

6 TOELICHTING OP DE STAAT VAN BATEN EN LASTEN

(x € 1.000)

7. Premiebijdragen voor risico fonds (van werkgevers en werknemers)

	2020	2019
Premiebijdragen	9.259	8.913

De kostendeekkende, gedempte kostendeekkende en feitelijke premie volgens artikel 130 van de Pensioenwet zijn als volgt:

	2020	2019
Kostendeekkende premie	12.577	9.752
Gedempte kostendeekkende premie	8.166	7.578
Feitelijke premie	9.259	8.913

De kostendeekkende premie is gebaseerd op de marktrente (nominale rentetermijnstructuur van 31 december 2019 gepubliceerd door DNB). Het bestuur heeft de gedempte premie vastgesteld op het verwacht rendement. De feitelijke premie is in 2020 hoger dan de gedempte premie.

De samenstelling van de kostendeekkende premie is als volgt:

	2020	2019
Nominaal pensioeninkoop op marktwaarde	10.785	8.184
Opslag voor uitvoeringskosten	314	398
Solvabiliteitsopslag (Vereist Eigen Vermogen)	1.478	1.170
	12.577	9.752

De samenstelling van de gedempte kostendeekkende premie is als volgt:

	2020	2019
Nominaal pensioeninkoop op marktwaarde	4.711	4.315
Opslag voor uitvoeringskosten	314	398
Solvabiliteitsopslag (Vereist Eigen Vermogen)	645	617
Toeslagen	2.496	2.248
	8.166	7.578

De samenstelling van de feitelijke premie is als volgt:

	2020	2019
Actuarieel benodigde koopsom	6.565	6.010
Risicokoopsom overlijden	249	232
Risicokoopsom premievrijstelling	393	321
Opslag voor uitvoeringskosten	314	398
Solvabiliteitsopslag (Vereist Eigen Vermogen)	645	617
Beschikbaar voor vorming algemene middelen	1.093	1.335
	<u>9.259</u>	<u>8.913</u>

In de premies is €28 (2019: €37) opgenomen als vergoeding voor wettelijke wijzigingen.

8. Beleggingsresultaten voor risico pensioenfondsen

2020	Directe beleggings-opbrengsten	Indirecte beleggings-opbrengsten	Kosten van vermogens-beheer	Totaal
Module Rendement	-	5.525	-	5.525
Module Rente	543	3.667	-	4.210
Module inflatie	-	-465	-	-465
Overlay fondsen	-	15.167	-	15.167
Beleggingsfondsen	-	-184	-	-184
Liquide middelen / kosten vermogensbeheer	-4	-	-279	-283
	<u>539</u>	<u>23.710</u>	<u>-279</u>	<u>23.970</u>
2019	Directe beleggings-opbrengsten	Indirecte beleggings-opbrengsten	Kosten van vermogens-beheer	Totaal
Module Rendement	-	10.916	-	10.916
Module Rente	410	4.822	-	5.232
Module inflatie	-	2.175	-	2.175
Overlay fondsen	-	16.471	-	16.471
Beleggingsfondsen	-	83	-	83
Liquide middelen / kosten vermogensbeheer	-3	66	-168	-105
	<u>407</u>	<u>34.533</u>	<u>-168</u>	<u>34.772</u>

Het aandeel van het fonds in de beheerkosten die door de vermogensbeheerders ten laste van de beleggingsfondsen zijn gebracht is onderdeel van de indirecte beleggingsopbrengsten. Deze bedragen over de verslagperiode €583 (2019: €506).

De transactiekosten zijn de kosten die gemaakt worden om de effectentransactie tot stand te brengen en uit te voeren. Deze zijn onderdeel van de indirecte beleggingsopbrengsten en bedragen €502 (2019: €332).

De performance gerelateerde kosten zijn onderdeel van de indirecte beleggingsopbrengsten en bedragen €-5 (2019: €2).

9. Pensioenuitkeringen

	2020	2019
Ouderdomspensioen	2.886	2.684
Partnerpensioen	696	626
Wezenpensioen	63	44
	<u>3.645</u>	<u>3.354</u>

10. Pensioenuitvoeringskosten

	2020	2019
Administratiekosten verrichtingen	208	277
Administratiekosten	26	24
Governance kosten	105	95
Kosten belanghebbenden orgaan	11	12
Bijdrage wettelijke wijzigingen	28	46
Vergoeding kapitaalverstrekking Achmea	26	24
Interest premiedebiteuren	-2	-6
	<u>402</u>	<u>472</u>

De wettelijke wijzigingen bestaan uit kosten die voortvloeien uit het doorvoeren van wijzigingen naar aanleiding van in het boekjaar gewijzigde (pensioen)wet- en regelgeving.

11. Mutatie technische voorzieningen voor risico fonds

	2020	2019
Pensioenopbouw	10.349	7.819
Korting	-4.062	-
Rentetoevoeging	-897	-534
Onttrekking voor pensioenuitkeringen	-3.684	-3.320
Wijziging door pensioenuitvoeringskosten	150	99
Wijziging door overdracht van rechten	175	2
Wijziging marktrente	42.930	42.119
Wijziging actuariële uitgangspunten	-858	1.109
Overige wijzigingen	673	268
	<u>44.776</u>	<u>47.562</u>

Pensioenopbouw

Onder pensioenopbouw is opgenomen de actuariel berekende waarde van de diensttijdopbouw. Dit is het effect op de voorziening pensioenverplichtingen van de in het verslagjaar opgebouwde nominale rechten ouderdomspensioen en nabestaandenpensioen. Verder is hierin begrepen het effect van de individuele salarisontwikkeling.

Korting

Het fonds heeft besloten een korting toe te passen om de vermogenspositie te verbeteren. De korting is verwerkt de technische voorziening per 31 december 2020 en heeft geleid tot een positief resultaat van €4.062.

Rentetoevoeging

De pensioenverplichtingen worden contant gemaakt tegen de nominale marktrente op basis van de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur. De voorziening pensioenverplichtingen is in het boekjaar opgerent met -0,324% (2019: -0,235%). Dit is de éénjaarsrente uit de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur per 31 december 2019.

Onttrekking voor pensioenuitkeringen

Verwachte toekomstige pensioenuitkeringen worden vooraf actuarieel berekend en opgenomen in de voorziening pensioenverplichtingen. De onder dit hoofd opgenomen afname van de voorziening betreft het bedrag dat vrijkomt ten behoeve van de financiering van de uitbetaling van pensioenen van de verslagperiode.

Wijziging door pensioenuitvoeringskosten

Verwachte toekomstige pensioenuitvoeringskosten (in het bijzonder excassokosten) worden vooraf actuarieel berekend en opgenomen in de voorziening pensioenverplichtingen. De onder dit hoofd opgenomen afname van de voorziening betreft het bedrag dat vrijkomt ten behoeve van de financiering van de verwachte uitvoeringskosten in de verslagperiode.

Wijziging door overdracht van rechten

De onder dit hoofd opgenomen afname van de voorziening pensioenverplichtingen is het saldo van overgedragen pensioenverplichtingen (uitgaande waardeoverdrachten) en overgenomen pensioenverplichtingen (inkomende waardeoverdrachten).

Wijziging marktrente

Jaarlijks wordt per 31 december de actuele waarde van de technische voorzieningen herrekend door toepassing van de actuele rentetermijnstructuur. Het effect van de verandering van de rentetermijnstructuur wordt hieronder verantwoord.

Wijziging actuariële uitgangspunten

De actuariële grondslagen en/of methoden worden periodiek beoordeeld en mogelijk herzien ten behoeve van de berekening van de actuele waarde van de pensioenverplichtingen. Hierbij wordt gebruik gemaakt van interne en externe actuariële deskundigheid. Dit betreft onder meer de vergelijking van veronderstellingen ten aanzien sterfte, langlevens en arbeidsongeschiktheid met werkelijke waarnemingen voor zowel de gehele bevolking als specifiek voor de populatie van het pensioenfonds.

De vaststelling van de toereikendheid van de voorziening voor pensioenverplichtingen is een inherent onzeker proces, waarbij gebruik wordt gemaakt van schattingen en oordelen door het bestuur van het pensioenfonds. Het effect van deze wijzigingen wordt verantwoord in het resultaat op het moment dat de actuariële uitgangspunten worden herzien.

Uit het jaar is het fonds overgegaan op nieuwe grondslagen. De overgang betreft de overstap naar de CBS Bevolkingsprognose 2020-2060 (2019: CBS Bevolkingsprognose 2019-2060) gecorrigeerd met MWT0617 ervaringssterfte (2019: MWT0715). Het resultaat van deze wijziging is reeds opgenomen in de technische voorziening per 31 december 2020 en bedraagt €959 positief. Primo 2020 is de inkomensklasse voor individuele deelnemers gewijzigd (in verband met de leeftijd of de salarisgegevens). Het resultaat daarvan bedraagt €101 negatief. Het totale resultaat uit hoofde van wijziging van actuariële grondslagen bedraagt €858 positief.

Overige wijzigingen

	2020	2019
Resultaat op kanssystemen:		
Resultaat op sterfte	507	60
Resultaat op arbeidsongeschiktheid	111	219
Resultaat op mutaties	55	-11
	<u>673</u>	<u>268</u>

12. Saldo overdrachten van rechten voor risico fonds

	2020	2019
Inkomende waardeoverdrachten	-213	-2
Uitgaande waardeoverdrachten	39	-
	<u>-174</u>	<u>-2</u>

	2020	2019
Wijziging technische voorziening inzake overdracht van rechten:		
- toevoeging aan de technische voorzieningen	207	2
- onttrekking aan de technische voorzieningen	-32	-
	<u>175</u>	<u>2</u>

	2020	2019
Het resultaat op de waardeoverdrachten is als volgt:		
- overgenomen pensioenverplichting	6	-
- overgedragen pensioenverplichting	-7	-
	<u>-1</u>	<u>-</u>

13. Herverzekeringen

	2020	2019
Herverzekeringspremie overlijden	281	265
Herverzekeringspremie arbeidsongeschiktheid	444	367
Totaal premies	<u>725</u>	<u>632</u>
Claims met betrekking tot premievrijstelling nabestaandenpensioen	-1.324	-76
Claims met betrekking tot herverzekerd nabestaandenpensioen	-515	-326
Mutatie IBNR schades toekomstige arbeidsongeschiktheid	-114	-139
	<u>-1.228</u>	<u>91</u>

14. Overige lasten

	2020	2019
Bankrente handelsbanken	5	3
Nagekomen kosten custodian	79	-
	<u>84</u>	<u>3</u>

Kring Sligro Food Group

Financiële verantwoording 2020

1 BALANS PER 31 DECEMBER

(na voorgestelde bestemming van het saldo van baten en lasten)

(x € 1.000)

		2020	2019
ACTIVA			
Beleggingen voor risico fonds	(1)	573.985	466.308
Vorderingen en overlopende activa	(2)	4.997	2.402
Overige activa	(3)	1.652	2.579
		<u>580.634</u>	<u>471.289</u>

PASSIVA

Stichtingskapitaal en reserves	(4)	52.695	40.268
Technische voorzieningen voor risico fonds	(5)	525.960	429.198
Overige schulden en overlopende passiva	(6)	1.979	1.823
		<u>580.634</u>	<u>471.289</u>

(*) De nummering verwijst naar de toelichting

	2020	2019
Dekkingsgraad op basis van FTK (in %)		
Actuele dekkingsgraad	108,6	108,1
Beleidsdekkingsgraad	103,3	107,2

2 STAAT VAN BATEN EN LASTEN

(x € 1.000)

	2020	2019
BATEN		
Premiebijdragen voor risico fonds (van werkgevers en werknemers) (7)	19.147	4.455
Beleggingsresultaten voor risico pensioenfonds (8)	91.613	-17.704
	<u>110.760</u>	<u>-13.249</u>
LASTEN		
Pensioenuitkeringen (9)	3.163	750
Pensioenuitvoeringskosten (10)	814	156
Mutatie technische voorzieningen voor risico fonds (11)		
Pensioenopbouw	21.977	4.400
Rentetoevoeging	-1.454	-210
Onttrekking voor pensioenuitkeringen	-3.190	-758
Wijziging uit hoofde van pensioenuitvoeringskosten	395	79
Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten	252	350.296
Wijziging marktrente	79.476	74.533
Wijziging actuariële uitgangspunten	-1.259	319
Overige wijzigingen	565	539
	<u>96.762</u>	<u>429.198</u>
Saldo overdrachten van rechten voor risico fonds (12)	-628	-483.951
Herverzekeringen (13)	-1.824	321
Overige lasten (14)	46	9
	<u>98.333</u>	<u>-53.517</u>
Saldo van baten en lasten	<u><u>12.427</u></u>	<u><u>40.268</u></u>

(*) De nummering verwijst naar de toelichting

	2020	2019
Bestemming van het saldo van baten en lasten		
Mutatie algemene reserve	10.562	34.870
Premiedepot	1.865	5.398
	<u>12.427</u>	<u>40.268</u>

3 KASSTROOMOVERZICHT

(x € 1.000)

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de directe methode.

	2020	2019
Kasstroom uit pensioenactiviteiten		
Ontvangen premiebijdragen voor risico fonds	19.228	4.375
Ontvangen waardeoverdrachten voor risico fonds	737	483.951
Betaalde pensioenuitkeringen	-3.161	-750
Betaalde/ontvangen herverzekeringen	-883	-847
Betaalde pensioenuitvoeringskosten	-738	-129
Overige baten en lasten	-46	-9
	15.137	486.591
Kasstroom uit beleggingsactiviteiten		
Ontvangen inzake verkopen beleggingen	197.001	902.023
Betaald inzake aankopen beleggingen	-212.720	-875.712
Ontvangen directe beleggingsopbrengsten	672	1.894
Overige ontvangsten en uitgaven inzake beleggingen	-560	-511.726
Betaalde kosten van vermogensbeheer	-457	-491
	-16.064	-484.012
Mutatie liquide middelen	-927	2.579
Samenstelling geldmiddelen		
	2020	2019
Liquide middelen per 1 januari	2.579	-
Mutatie liquide middelen	-927	2.579
Liquide middelen per 31 december	1.652	2.579

4 ALGEMENE TOELICHTING

Inleiding

Conform de richtlijnen voor de jaarverslaggeving worden de balans, staat van baten en lasten en het kasstroomoverzicht opgenomen in een separate financiële verantwoording per kring. In deze financiële verantwoording wordt de terminologie gehanteerd zoals voorgeschreven door RJ610. Waar in de financiële verantwoording van de kring de term "fonds" is gebruikt, wordt de desbetreffende kring bedoeld.

Wijziging grondslagen

Prognosetafel

Conform het beleid van de kring worden de meest recente CBS Bevolkingsprognose en CBS Maatwerktabellen (inkomensklasse-afhankelijke ervaringssterfte) gehanteerd. De kring is in het boekjaar overgegaan van de CBS Bevolkingsprognose 2019-2060 naar de CBS Bevolkingsprognose 2020-2060. Deze sterftekansen zijn gecorrigeerd voor het verschil tussen de gehele Nederlandse bevolking en de deelnemerspopulatie van de kring door toepassing van de MWT617 ervaringssterfte vanaf 31-10-2020. Dit heeft geleid tot een afname van de technische voorziening van €1.374. Primo 2021 is de inkomensklasse voor individuele deelnemers gewijzigd. Als een salaris of leeftijd wijzigt kan een deelnemer in een andere inkomensklasse komen. Voor elke inkomensklasse geldt een andere reservering. Dit leidt tot een toename van de technische voorziening van €115. De hiervoor benoemde dotatie als gevolg van de nieuwe grondslagen is opgenomen in het verloop van de technische voorzieningen en is via de staat van baten en lasten als "Wijziging actuariële uitgangspunten" in het verslagjaar verantwoord. Daarnaast is de schadereserve van arbeidsongeschikte deelnemers verlaagd door een verlaging van het opbouwpercentage. Dit leidt tot een afname van de technische voorziening van €405.

ALGEMENE GRONDSLAGEN

De algemene grondslagen zijn opgenomen in paragraaf 4 van de jaarrekening van Stichting Achmea Algemeen Pensioenfonds.

SPECIFIEKE GRONDSLAGEN

GRONDSLAGEN VOOR DE WAARDERING VAN ACTIVA EN PASSIVA

Beleggingen voor risico fonds

Algemeen

De beleggingen worden gewaardeerd tegen reële waarde. Slechts indien de reële waarde van de beleggingen niet betrouwbaar kan worden vastgesteld, vindt waardering plaats op basis van geamortiseerde kostprijs. Overlopende activa en passiva worden tevens gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs. De liquiditeiten vermogensbeheer worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Het verschil met reële waarde is bij deze activa en passiva in het algemeen gering. Participaties in beleggingspools en -instellingen die gespecialiseerd zijn in een bepaald soort beleggingen, worden gerubriceerd en gewaardeerd volgens de grondslagen voor die onderliggende beleggingen ("look-through"-benadering). Bij gemengde beleggingsfondsen wordt aangesloten bij de hoofdcategorie, bepaald op basis van reële waarde.

Vorderingen en schulden uit beleggingen welke samenhangen met een specifieke beleggingscategorie, worden onder beleggingsdebiteuren dan wel -crediteuren opgenomen in de betreffende beleggingscategorie.

Financiële instrumenten worden gebruikt ter afdekking van beleggingsrisico's en het realiseren van het vastgelegde beleggingsbeleid. De derivatenposities zijn opgenomen als een afzonderlijke beleggingscategorie. Derivaten die deel uitmaken van een beleggingsfonds zijn opgenomen in de beleggingscategorie waarin dit beleggingsfonds is gerubriceerd.

(Reële) waardebepaling

De beleggingen worden gewaardeerd tegen reële waarde. Slechts indien de reële waarde van de beleggingen niet betrouwbaar kan worden vastgesteld, vindt waardering plaats op basis van geamortiseerde kostprijs. Overlopende activa en passiva worden tevens gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs. De liquiditeiten vermogensbeheer worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Het verschil met reële waarde is bij deze activa en passiva in het algemeen gering. Participaties in beleggingspools en -instellingen die gespecialiseerd zijn in een bepaald soort beleggingen, worden gerubriceerd en gewaardeerd volgens de grondslagen voor die onderliggende beleggingen ("look-through"-benadering). Bij gemengde beleggingsfondsen wordt aangesloten bij de hoofdcategorie, bepaald op basis van reële waarde.

Aandelen

- Beursgenoteerde aandelen zijn gewaardeerd tegen de beurswaarde per balansdatum.
- Niet-beursgenoteerde (participaties in) aandelen(fondsen) zijn gewaardeerd op basis van de intrinsieke waarde.

Vastrentende waarden

Vastrentende waarden zijn gewaardeerd tegen de reële waarde per balansdatum, inclusief opgelopen rente:

- Voor beursgenoteerde vastrentende waarden is dit de beurswaarde per balansdatum.
- Voor niet-beursgenoteerde (participaties in) vastrentende waarden(fondsen) is dit de intrinsieke waarde.

Derivaten

Derivaten worden gewaardeerd tegen reële waarde, te weten de relevante marktnotering of, als die er niet is, de waarde die wordt bepaald met behulp van marktconforme en toetsbare waarderingmodellen. Voor niet-beursgenoteerde participaties in vastrentende waardenfondsen is dit de intrinsieke waarde, die de reële waarde van de onderliggende beleggingen representeert.

Derivaatcontracten met een negatieve waarde worden in de balans onder de overige schulden en overlopende passiva verantwoord. De valutaderivaten zijn onderdeel van de beleggingscategorie waarin deze ter afdekking van het valutarisico zijn opgenomen.

Overige beleggingen

Overige beleggingen worden gewaardeerd tegen reële waarde. De waardering hiervan geschiedt tegen de intrinsieke waarde, die de reële waarde van de onderliggende beleggingen representeert.

Securities lending

Het fonds participeert niet direct in securities lending. Binnen de beleggingspools kan sprake zijn van securities lending.

Vorderingen en overlopende activa

Vorderingen en overlopende activa worden bij de eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde. Na de eerste verwerking worden vorderingen gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs (gelijk aan de nominale waarde indien geen sprake is van transactiekosten) onder aftrek van eventuele bijzondere waardeverminderingen, indien sprake is van oninbaarheid.

Overige activa

Onder overige activa worden onder meer liquide middelen opgenomen voor zover dit onmiddellijk opeisbare banktegoeden betreft. Liquide middelen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Zij worden onderscheiden van tegoeden in verband met beleggingstransacties. Liquide middelen uit hoofde van beleggingstransacties worden gepresenteerd onder de beleggingen.

Reserves

Algemeen

De algemene reserve wordt bepaald door het bedrag dat resteert nadat alle actiefposten en posten van het vreemd vermogen, volgens de van toepassing zijnde waarderingsgrondslagen, in de balans zijn opgenomen. Het saldo van baten en lasten zal toegevoegd of onttrokken worden aan de algemene reserve.

Premiedepot

Binnen Kring Sligro Food Group vindt pensioenopbouw plaats op basis van een uitvoeringsovereenkomst in de vorm van een collectieve beschikbare premieregeling. Dit betekent dat de feitelijke premie vaststaat en dat jaarlijks getoetst moet worden of de feitelijke premie, eventueel aangevuld vanuit het premiedepot, toereikend is om de reglementaire pensioenopbouw voor het daarop volgende jaar te kunnen financieren. Zo niet, dan dient de reglementaire opbouw voor het daaropvolgende jaar verlaagd te worden zodanig dat de premie wel toereikend is. Zo is er ieder jaar een toereikende premie. Een eventuele verlaging van het opbouwpercentage wordt niet beschouwd als een wijziging van het Pensioenreglement als bedoeld in artikel 19 ("Pensioenreglement").

Conform de uitvoeringsovereenkomst wordt jaarlijks getoetst of de premie naar verwachting voldoet aan de wettelijke eis van een ten minste gedempte kostendekkende premie op basis van verwacht rendement zoals bedoeld in artikel 128 PW.

Maandelijks wordt vastgesteld wat het verschil is tussen de feitelijke CDC premie van 25,5% van de pensioengrondslagen van actieve deelnemers (peildatum 1 januari boekjaar) en de berekende actuariële premie inclusief alle opslagen. Indien dit verschil positief is, wordt dit verschil aan het premiedepot toegevoegd. Bij een negatief verschil wordt het verschil aan het premiedepot onttrokken. Daarnaast vinden toevoegingen en onttrekkingen plaats als gevolg van beleggingsrendement over de middelen die in het premiedepot zitten. Het premiedepot kent een minimum van nul.

Technische voorzieningen voor risico fonds

Voorziening pensioenverplichtingen voor risico fonds

De voorziening pensioenverplichtingen voor risico fonds wordt gewaardeerd tegen reële waarde conform de grondslagen van het fonds. De reële waarde wordt bepaald op basis van de contante waarde van de beste inschatting van toekomstige kasstromen die samenhangen met de op balansdatum onvoorwaardelijke pensioenverplichtingen. Onvoorwaardelijke pensioenverplichtingen zijn de opgebouwde nominale aanspraken en de onvoorwaardelijke (toeslag)toezeggingen. De contante waarde wordt bepaald met gebruikmaking van de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur.

Bij de berekening van de voorziening pensioenverplichtingen voor risico fonds is uitgegaan van de op balansdatum geldende actuariële en bedrijfstechische nota (Abtn) en van de over de verstreken deelnemersjaren verworven aanspraken. Jaarlijks wordt door het bestuur besloten of op de opgebouwde pensioenaanspraken toeslagverlening kan worden toegepast. Alle per balansdatum bestaande toeslagbesluiten (ook voor toeslagbesluiten na balansdatum voor zover sprake is van ex ante condities) zijn in de berekening begrepen. Er wordt geen rekening gehouden met toekomstige salarisontwikkelingen.

Bij de berekening van de voorziening wordt rekening gehouden met premievrije pensioenopbouw in verband met invaliditeit op basis van de contante waarde van de toekomstige opbouw waarvoor vrijstelling is verleend wegens arbeidsongeschiktheid.

Bij de bepaling van de actuariële uitgangspunten wordt uitgegaan van voor de toezichthouder acceptabele grondslagen, waarbij rekening wordt gehouden met de voorzienbare trend in overlevingskansen.

De berekeningen zijn uitgevoerd op basis van de volgende actuariële grondslagen en veronderstellingen per 31 december 2020:

Overlevingstafels

De voorziening wordt gebaseerd op de CBS Bevolkingsprognose 2020-2060. De sterftetekansen zijn gecorrigeerd voor het verschil tussen de gehele Nederlandse bevolking en de deelnemerspopulatie van de kring door gebruik te maken van correctiefactoren. Deze correctiefactoren zijn gebaseerd op de CBS Maatwerktabellen 2006-2017. De ervaringssterfte is inkomensafhankelijk.

Partnerfrequentie

Voor alle niet-pensioentrekkenden wordt het onbepaalde partnersysteem gehanteerd, met leeftijdsafhankelijke gehuwdheidsfrequenties waarbij de gehuwdheidsfrequentie op 68 jaar op 100% wordt verondersteld. Voor de pensioentrekkenden wordt uitgegaan van het bepaalde partnersysteem (feitelijke burgerlijke staat).

Leeftijdsverschil man-vrouw

De partner van de mannelijke deelnemer wordt drie jaar jonger verondersteld. De partner van de vrouwelijke deelnemer wordt drie jaar ouder verondersteld.

Voorziening voor uitgesteld wezenpensioen

Het latent wezenpensioen wordt gewaardeerd met sterfte. De leeftijdsafhankelijke sterftetekans van de hoofddeelnemers wordt toegepast op een veronderstelde volledige uitkeringsduur tot 18 jaar en een halve duur tot 27 jaar in combinatie met een verwacht aantal kinderen en een kans op kinderen per inkomensklasse.

Voorziening voor toekomstige administratie- en excassokosten

Voor toekomstige administratiekosten is de technische voorziening verhoogd met 2,2%.

Voorziening voor toekomstige pensioenopbouw arbeidsongeschikten

De voorziening premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid, de zogenaamde schadereserve, is de voorziening voor bestaande arbeidsongeschikten. Deze voorziening is gelijk aan de contante waarde van de toekomstige premievrijgestelde opbouw voor alle deelnemers die gedeeltelijk dan wel volledig arbeidsongeschikt zijn, rekening houdend met de actuariële grondslagen en veronderstellingen.

IBNR-voorziening

De IBNR-voorziening wordt gelijkgesteld aan de verschuldigde herverzekeringspremies voor het arbeidsongeschiktheidsrisico in de twee voorafgaande jaren. Omdat het arbeidsongeschiktheidsrisico volledig is herverzekerd, wordt tegenover de IBNR op de balans een even groot herverzekeringsdeel opgenomen.

Overige schulden en overlopende passiva

Overige schulden en overlopende passiva worden bij de eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde. Na de eerste verwerking worden schulden gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs (gelijk aan de nominale waarde indien geen sprake is van transactiekosten).

Dekkingsgraad

De actuele dekkingsgraad van het fonds wordt berekend door op balansdatum het balanstotaal minus de kortlopende schulden en het premiedepot te delen op de technische voorzieningen zoals opgenomen in de balans.

De beleidsdekkingsgraad is het gemiddelde van de actuele dekkingsgraad van de afgelopen 12 maanden en is daarmee minder afhankelijk van dagkoersen dan de actuele dekkingsgraad. Onder het FTK is de beleidsdekkingsgraad leidend voor alle beleidsmaatregelen.

De reële dekkingsgraad is gedefinieerd als de verhouding tussen het aanwezige vermogen en de technische voorzieningen waarbij in elk kalenderjaar rekening wordt gehouden met voorwaardelijke toeslagverlening conform het toeslagbeleid. Het gaat hier om de reële dekkingsgraad die in de wet is opgenomen, waarbij de beleidsdekkingsgraad wordt afgezet tegen de dekkingsgraad waarbij de kring volledig kan indexeren, en de lasten van het volledig indexeren vastgesteld worden op de bepaling toekomstbestendig indexeren.

GRONDSLAGEN VOOR DE RESULTAATBEPALING

Algemeen

Baten en lasten zijn toegerekend aan het verslagjaar waarop deze betrekking hebben. De in de staat van baten en lasten opgenomen posten zijn sterk gerelateerd aan de in de balans gehanteerde waarderingsgrondslagen. Zowel gerealiseerde als ongerealiseerde resultaten zijn opgenomen in het resultaat.

Premiebijdragen voor risico fonds (van werkgevers en werknemers)

Onder premiebijdragen wordt verstaan de aan derden in rekening gebrachte c.q. te brengen bedragen voor de in het verslagjaar verzekerde pensioenen onder aftrek van kortingen. Premies zijn toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben.

Beleggingsresultaten

(In)directe beleggingsresultaten zijn toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben.

Directe beleggingsopbrengsten

Directe beleggingsopbrengsten zijn rentebaten en -lasten, dividenden, huuropbrengsten, e.d. Dividend is verantwoord op het moment van betaalbaarstelling.

Indirecte beleggingsopbrengsten

Indirecte beleggingsopbrengsten zijn gerealiseerde en ongerealiseerde waardeveranderingen en valutaresultaten:

- Er is geen onderscheid gemaakt tussen gerealiseerde en ongerealiseerde waardeveranderingen.
- Aankoopkosten zijn verwerkt in de reële waarde van de beleggingen.
- Verkoopkosten zijn verantwoord als onderdeel van de herwaarderingen.

Kosten van vermogensbeheer

Onder kosten van vermogensbeheer worden de externe en de daaraan toegerekende interne kosten verstaan.

Verrekening van kosten

Met de directe en indirecte beleggingsopbrengsten zijn verrekend de aan de opbrengsten gerelateerde transactiekosten, provisies, valutaverschillen, e.d.

Pensioenuitkeringen

Pensioenuitkeringen zijn de aan deelnemers uitgekeerde bedragen inclusief afkopen. De pensioenuitkeringen zijn berekend op actuariële grondslagen en toegerekend aan het verslagjaar waarop deze betrekking hebben.

Pensioenuitvoeringskosten

Pensioenuitvoeringskosten zijn toegerekend aan het verslagjaar waarop deze betrekking hebben.

Mutatie technische voorzieningen voor risico fonds

Pensioenopbouw

Onder pensioenopbouw is opgenomen de actuariële berekende waarde van de diensttijdopbouw. Dit is het effect op de voorziening pensioenverplichtingen van de in het verslagjaar opgebouwde nominale rechten ouderdomspensioen en nabestaandenpensioen. Verder is hierin begrepen het effect van de individuele salarisontwikkeling.

Toeslagen

In 2020 heeft het bestuur besloten om de pensioenen per 1 januari 2021 niet te verhogen.

Rentetoevoeging

De pensioenverplichtingen worden contant gemaakt tegen de nominale marktrente op basis van de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur. De voorziening pensioenverplichtingen is in het boekjaar opgerent met -0,324%. Dit is de éénjaarsrente uit de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur per 31 december 2019.

Onttrekking voor pensioenuitkeringen

Verwachte toekomstige pensioenuitkeringen zijn vooraf actuarieel berekend en opgenomen in de technische voorzieningen. De afname van de voorzieningen is het bedrag dat vrijkomt voor de financiering van pensioenen in het verslagjaar.

Wijziging uit hoofde van pensioenuitvoeringskosten

Jaarlijks wordt 2,2% van de pensioenopbouw en de inkomende waardeoverdrachten toegevoegd aan de technische voorziening ten behoeve van de pensioenuitvoeringskosten. Daarnaast valt 2,2% van de uitkeringen, afkopen en uitgaande waardeoverdrachten vrij uit de technische voorziening ten behoeve van pensioenuitvoeringskosten (excassokosten).

Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten

Hieronder zijn opgenomen de aan het verslagjaar toe te rekenen overdrachtswaarde van de overgenomen respectievelijk overgedragen pensioenaanspraken met betrekking tot de actuariële waarde.

Wijziging marktrente

Jaarlijks wordt per 31 december de reële waarde van de technische voorzieningen herrekend door toepassing van de actuele rentetermijnstructuur.

Wijziging actuariële uitgangspunten

Mutatie technische voorzieningen uit hoofde van wijziging actuariële uitgangspunten heeft betrekking op onder andere de aanpassing van de prognosetafels. Voor een verdere toelichting wordt verwezen naar de toelichting in de grondslagen inzake wijziging grondslagen.

Overige wijzigingen

Hieronder zijn opgenomen de mutaties van de technische voorziening met betrekking tot kanssystemen.

Saldo overdrachten van rechten voor risico fonds

De post saldo overdrachten van rechten bevat het saldo van bedragen uit hoofde van overgenomen dan wel overgedragen pensioenverplichtingen.

Herverzekeringen

De herverzekeringslasten worden toegerekend aan de periode waarop de herverzekering betrekking heeft.

Overige lasten

Overige lasten zijn toegerekend aan het verslagjaar waarop deze betrekking hebben.

GRONDSLAGEN KASSTROOMOVERZICHT

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de directe methode:

- Alle ontvangsten en uitgaven zijn hierbij als zodanig gepresenteerd.
- Er is onderscheid gemaakt tussen kasstromen uit pensioen- en beleggingsactiviteiten.

5 TOELICHTING OP DE BALANS

(x € 1.000)

ACTIVA

1. Beleggingen voor risico fonds

De kring belegt in modules en overlay fondsen. Het verloopoverzicht is opgesteld op module en fondseniveau, omdat de financiële stromen ook op module- en fondseniveau verlopen.

Verloopoverzicht op module en fondseniveau 2020

	Stand per 1 januari 2020	Aankopen	Verkopen	Overige mutaties	Waarde- mutaties	Stand per 31 december 2020
Module Rente	183.531	8.586	-30.080	-	4.942	166.979
Overlay fondsen	83.888	134.134	-129.581	-	52.021	140.462
Aandelen fondsen	197.415	31.400	-350	-	34.443	262.908
Overige fondsen	696	38.600	-36.990	-	-8	2.298
Beleggingsdebiteuren	379	-	-	308	-	687
Liquide middelen	399	-	-	252	-	651
Totaal	466.308	212.720	-197.001	560	91.398	573.985

Verloopoverzicht op module en fondseniveau 2019

	Stand per 1 januari 2019	Aankopen	Verkopen	Overige mutaties	Waarde- mutaties	Stand per 31 december 2019
Module Rente	-	186.186	-	-	-2.655	183.531
Overlay fondsen	-	97.010	-277.659	293.465	-28.928	83.888
Aandelen fondsen	-	187.400	-191.137	187.971	13.181	197.415
Obligaties	-	212.138	-241.049	29.556	-645	-
Derivaten	-	178	-78	-	-100	-
Overige fondsen	-	192.800	-192.100	-	-4	696
Beleggingsdebiteuren	-	-	-	379	-	379
Liquide middelen	-	-	-	355	44	399
Totaal	-	875.712	-902.023	511.726	-19.107	466.308

Op basis van doorkijk op de modules en fondsen tot de onderliggende beleggingen bestaan de modules en fondsen ultimo boekjaar uit onderstaande beleggingscategorieën.

Belegde waarden per beleggingscategorie op basis van doorkijk per 31 december 2020

	Aandelen	Vastrentende waarden	Derivaten	Overige beleggingen	Totaal
Module Rente	-	166.979	-	-	166.979
Overlay fondsen	-	-	140.462	-	140.462
Aandelen fondsen	262.908	-	-	-	262.908
Overige fondsen	-	-	-	2.298	2.298
Beleggingsdebiteuren	199	488	-	-	687
Liquide middelen	-	-	-	651	651
Stand per 31 december 2020	263.107	167.467	140.462	2.949	573.985

Belegde waarden per beleggingscategorie op basis van doorkijk per 31 december 2019

	Aandelen	Vastrentende waarden	Derivaten	Overige beleggingen	Totaal
Module Rente	-	183.531	-	-	183.531
Overlay fondsen	-	-	83.888	-	83.888
Aandelen fondsen	197.415	-	-	-	197.415
Overige fondsen	-	-	-	696	696
Beleggingsdebiteuren	199	180	-	-	379
Liquide middelen	-	-	-	399	399
Stand per 31 december 2019	197.614	183.711	83.888	1.095	466.308

Onder derivaten zijn de overlay fondsen opgenomen. Aangezien de kring niet de onderliggende belegging in zijn bezit heeft, maar alleen een deelneming in de overlay fondsen, is feitelijk de exposure van de kring naar een derivatenbelegging, ongeacht de onderliggende asset categorieën daarin.

De valutaderivaten zijn niet opgenomen onder derivaten. Deze zijn onderdeel van de beleggingscategorie van de pools, waarvan zij deel uitmaken.

Reële waarde

Afgezien van de beleggingsvorderingen en -schulden zijn de beleggingen van het fonds gewaardeerd tegen reële waarde. Het is over het algemeen mogelijk en gebruikelijk om de reële waarde binnen een aanvaardbare bandbreedte van schattingen vast te stellen. De boekwaarde van alle activa en de financiële verplichtingen op balansdatum benadert de reële waarde.

Via de module rente en overlay fondsen wordt belegd in niet-beursgenoteerde beleggingsfondsen, waarbij deze beleggingsfondsen beleggen in aandelen, vastrentende waarden, derivaten en overige beleggingen. Niet aan een beurs genoteerde beleggingsfondsen zijn gewaardeerd tegen de reële waarde die is bepaald op basis van de meest recente door het beleggingsfonds afgegeven intrinsieke waarde.

Aandelen

De aandelen zijn als volgt gespecificeerd:

	31-12-2020	31-12-2019
Specificatie naar soort:		
Aandelenbeleggingsfondsen	262.908	197.415
Beleggingsdebiteuren	199	199
	<u>263.107</u>	<u>197.614</u>

Vastrentende waarden

De vastrentende waarden zijn als volgt gespecificeerd:

	31-12-2020	31-12-2019
Specificatie naar soort:		
Vastrentende waarden beleggingsfondsen	128.007	155.109
Hypotheke	38.972	28.422
Beleggingsdebiteuren	488	180
	<u>167.467</u>	<u>183.711</u>

Derivaten

	31-12-2020	31-12-2019
Specificatie naar soort:		
Rentederivaten	<u>140.462</u>	<u>83.888</u>

Overige beleggingen

De overige beleggingen zijn als volgt gespecificeerd:

	31-12-2020	31-12-2019
Specificatie naar soort:		
Liquide middelen	651	399
Geldmarktfondsen	2.298	696
	<u>2.949</u>	<u>1.095</u>

2. Vorderingen en overlopende activa

	31-12-2020	31-12-2019
Premiedebiteuren	1.578	1.529
Vordering op herverzekeraar inzake IBNR	1.235	843
Rekening courant Centraal Beheer APF	-	30
Te vorderen claims herverzekeraar	2.172	-
Overige vorderingen	12	-
	<u>4.997</u>	<u>2.402</u>

Bij de waardering van vorderingen is rekening gehouden met het oninbaarheidsrisico door het in mindering brengen van een voorziening op de uitstaande vorderingen. Voor gelijksoortige posten met gelijksoortige risico's wordt gezamenlijk een schatting gemaakt van verliezen en risico's op balansdatum. Deze systematiek voor vaststelling van de voorziening behoort tot de statische methode.

Alle vorderingen hebben een resterende looptijd van korter dan één jaar.

3. Overige activa

	<u>31-12-2020</u>	<u>31-12-2019</u>
Rabobank	<u>1.652</u>	<u>2.579</u>

Onder de liquide middelen zijn opgenomen kasmiddelen en banktegoeden die onmiddellijk dan wel op korte termijn opeisbaar zijn. Bankrekeningen die beheerd worden door de vermogensbeheerder zijn onder de overige beleggingen opgenomen. Er zijn geen kredietfaciliteiten van toepassing.

PASSIVA

4. Stichtingskapitaal en reserves

	31-12-2020	31-12-2019
Premiedepot	7.263	5.398
Algemene reserve	45.432	34.870
	<u>52.695</u>	<u>40.268</u>

Mutatieoverzicht eigen vermogen

	Premiedepot	Algemene reserve	Totaal
Stand per 1 januari 2020	5.398	34.870	40.268
Uit bestemming saldo van baten en lasten	1.865	10.562	12.427
Stand per 31 december 2020	<u>7.263</u>	<u>45.432</u>	<u>52.695</u>

Stand per 1 januari 2019	-	-	-
Uit bestemming saldo van baten en lasten	5.398	34.870	40.268
Stand per 31 december 2019	<u>5.398</u>	<u>34.870</u>	<u>40.268</u>

	31-12-2020	31-12-2019
	In %	In %

Solvabiliteit

Pensioenvermogen (exclusief Premiedepot)	571.392	108,6	464.068	108,1
Af: technische voorzieningen	525.960	100,0	429.198	100,0
Eigen vermogen (exclusief Premiedepot)	<u>45.432</u>	<u>8,6</u>	<u>34.870</u>	<u>8,1</u>
Af: vereist eigen vermogen	<u>93.130</u>	<u>17,7</u>	<u>76.336</u>	<u>17,8</u>
Vrij vermogen	-47.698	-9,1	-41.466	-9,7
Minimaal vereist eigen vermogen	22.454	4,3	18.456	4,3
Actuele dekkingsgraad		108,6		108,1
Beleidsdekkingsgraad		103,3		107,2
Reële dekkingsgraad		83,9		85,4

Voor het bepalen van het vereist eigen vermogen (de solvabiliteitstoets) maakt het fonds gebruik van het standaardmodel van DNB. Het bestuur acht het gebruik van het standaardmodel passend voor de risico's van het fonds. De uitkomsten van de solvabiliteitstoets zijn opgenomen onder de paragraaf Risicobeheer.

De dekkingsgraad is als volgt berekend: (Totale activa -/- premiedepot -/- kortlopende schulden) / Technische voorzieningen * 100%.

De beleidsdekkingsgraad is het gemiddelde van de actuele dekkingsgraden van de afgelopen 12 maanden. De beleidsdekkingsgraad is bepalend voor de financiële positie van het fonds. Als de beleidsdekkingsgraad lager is dan de minimaal vereiste dekkingsgraad, bevindt het fonds zich in een situatie van dekkingstekort. Indien de beleidsdekkingsgraad lager is dan de vereiste dekkingsgraad, maar wel tenminste gelijk is aan de minimaal vereiste dekkingsgraad, bevindt het fonds zich in een situatie van reservetekort.

In de reële dekkingsgraad wordt de verwachte stijging van de prijzen meegenomen als pensioenverplichting. Een reële dekkingsgraad van 100% wil zeggen dat de kring volledige toeslag kan verlenen op basis van de (verwachte) prijsinflatie conform een toekomstbestendig toeslagbeleid. Een toekomstbestendig toeslagbeleid houdt in:

1. Toeslag kan verleend worden vanaf een beleidsdekkingsgraad van 110%.
2. Toeslagverlening is alleen toegestaan als er voldoende vermogen is om deze toeslag naar verwachting ook in de toekomst te kunnen verlenen.

De solvabiliteit van het fonds is niet toereikend. Er is sprake van een dekkingstekort.

Het verloop van de actuele dekkingsgraad is als volgt:

	2020	2019
	%	%
Dekkingsgraad per 1 januari	108,1	104,4
Premie	-1,3	-0,1
Uitkeringen	0,1	-
Toeslagverlening	-	-
Verandering van de rentetermijnstructuur	-16,9	8,4
Rendement op beleggingen	21,8	-3,8
Overige oorzaken en kruiseffecten	-3,2	-0,8
Dekkingsgraad per 31 december	108,6	108,1

Zie voor de toelichting op de verschillende posten de toelichting van de mutatie technische voorzieningen in de staat van baten en lasten.

Herstelplan

Op basis van de actualisatie van het herstelplan, blijkt dat de kring binnen de gestelde termijn uit herstel komt. Naar verwachting zal de beleidsdekkingsgraad eind 2026 hoger zijn dan de vereiste dekkingsgraad

5. Technische voorzieningen voor risico fonds

	31-12-2020	31-12-2019
Specificatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico fonds:		
Voorziening pensioenverplichtingen	525.960	429.198

Mutatieoverzicht technische voorzieningen

	2020	2019
Stand per 1 januari	429.198	-
Pensioenopbouw	21.977	4.400
Rentetoevoeging	-1.454	-210
Onttrekking voor pensioenuitkeringen	-3.190	-758
Wijziging uit hoofde van pensioenuitvoeringskosten	395	79
Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten	252	350.296
Wijziging marktrente	79.476	74.533
Wijziging actuariële uitgangspunten	-1.259	319
Overige wijzigingen	565	539
Stand per 31 december	525.960	429.198

Specificatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico fonds:

	31-12-2020		31-12-2019	
	Aantal		Aantal	
Deelnemers	4.338	277.636	4.143	230.796
Gewezen deelnemers	7.888	174.538	7.086	135.664
Pensioentrekkenden	902	64.951	854	55.921
Schadereserve	-	7.531	-	6.457
IBNR	-	1.235	-	843
Niet opgevraagd pensioen	-	20	-	18
Additionele reservering*	-	49	-	-501
	13.128	525.960	12.083	429.198

Naar hun aard hebben de technische voorzieningen in het algemeen een langlopend karakter.

* De additionele reservering betreft mutaties die na het sluiten van de administratie zijn verwerkt.

Korte beschrijving van de pensioenregeling

De pensioenregeling kan worden gekenmerkt als een collectieve beschikbare premieregeling met een pensioenleeftijd van 68 jaar. De basis voor de pensioenopbouw is de premie. Als de premie niet toereikend is om de pensioenopbouw en de daaraan verbonden (administratie)kosten te kunnen financieren, dan kan het tekort eventueel uit het premiedepot onttrokken worden. Het opbouwpercentage van het ouderdompensioen in 2020 bedraagt 1,6% van de pensioengrondslag. Tevens bestaat er recht op partner- en wezenpensioen. Deelname aan de regeling is mogelijk vanaf de leeftijd van 21 jaar. Jaarlijks bepaalt het bestuur van het fonds de mate waarin de opgebouwde aanspraken worden geïndexeerd.

Toeslagverlening

Het pensioenfonds beslist jaarlijks of en in hoeverre per 1 januari een toeslag op pensioenaanspraken en/of pensioenrechten van (gewezen) deelnemers, (gewezen) partners en pensioengerechtigden kan worden toegekend in Kring Sligro Food Group. Alleen indien en voor zover de middelen van Kring Sligro Food Group, naar het oordeel van het bestuur tenminste toereikend zijn voor een toeslag, wordt deze verleend. De toeslagverlening op pensioenaanspraken en/of pensioenrechten is voorwaardelijk. De ambitie voor de voorwaardelijke toeslagen voor de deelnemers is maximaal de algemene loonontwikkeling in het voorgaande kalenderjaar op grond van de cao voor Foodservice en Groothandel in Levensmiddelen. De ambitie voor de voorwaardelijke toeslagen voor de gewezen deelnemers, ex-partners en pensioengerechtigden is maximaal de consumentenprijsindexcijfer voor alle bestedingen. De toeslagverlening aan gewezen deelnemers, ex-partners en pensioengerechtigden kan nooit meer bedragen dan de toeslagverlening aan de deelnemers. Voor de voorwaardelijke toeslagverlening is geen reserve gevormd en wordt geen premie betaald. De eventuele voorwaardelijke toeslagverlening wordt uit het beleggingsrendement van Kring Sligro Food Group gefinancierd.

Elk jaar stelt het bestuur vast welke dekkingsgraad vereist is voor volledige toeslagverlening (TBI) op basis van de verwachte prijsinflatie. Dit is de indexatiedekkingsgraad. De indexatiedekkingsgraad die geldt voor de toeslagverlening over 2020 is 125,7%. Er vindt geen toeslagverlening plaats bij een beleidsdekkingsgraad lager dan 110%. Dit leidt tot de volgende toeslagstaffel:

- Bij een beleidsdekkingsgraad lager dan 110%: geen toeslag;
- Bij een beleidsdekkingsgraad hoger dan 110% maar lager dan de indexatiedekkingsgraad: toeslag naar rato;
- Bij een beleidsdekkingsgraad hoger dan de indexatiedekkingsgraad: volledige toeslag.

De beleidsdekkingsgraad per 31 december 2020 bedroeg 103,3% waardoor er geen toeslag verleend kan worden per 1 januari 2021.

6. Overige schulden en overlopende passiva

	31-12-2020	31-12-2019
Vooruitgefactureerde premies	1.579	1.449
Te verrekenen herverzekeringspremies	174	317
Rekening courant Centraal Beheer APF	45	-
Waardeoverdrachten	109	-
Uitkeringen	2	-
Te betalen kosten	70	57
	<u>1.979</u>	<u>1.823</u>

Alle schulden hebben een resterende looptijd van korter dan één jaar.

Risicobeheer en derivaten

Solvabiliteitsrisico

Het fonds wordt bij het beheer van de pensioenverplichtingen en de financiering daarvan geconfronteerd met risico's. De belangrijkste doelstelling van het fonds is het nakomen van de pensioentoezeggingen. Voor het realiseren van deze doelstelling wordt gestreefd naar een toereikende solvabiliteit op basis van de reële waarde van de pensioenverplichtingen.

Het belangrijkste risico voor het fonds is het solvabiliteitsrisico, ofwel het risico dat het fonds niet beschikt over voldoende vermogen ter dekking van de pensioenverplichtingen. De solvabiliteit wordt gemeten zowel op basis van algemeen geldende normen als ook naar de specifieke normen welke door de toezichthouder worden opgelegd. Indien de solvabiliteit van het fonds zich negatief ontwikkelt, bestaat het risico dat het fonds de premie voor de onderneming en deelnemers moet verhogen en het risico dat er geen ruimte beschikbaar is voor een eventuele toeslag van opgebouwde pensioenrechten. In het uiterste geval kan het noodzakelijk zijn dat het fonds verworven pensioenaanspraken en pensioenrechten moet verminderen.

	31-12-2020	31-12-2019
Het tekort op FTK-grondslagen is als volgt:		
Technische voorzieningen	525.960	429.198
Buffers:		
S1 Renterisico	1.434	4.964
S2 Risico zakelijke waarden	85.354	64.397
S3 Valutarisico	6.505	3.189
S4 Grondstoffenrisico	-	-
S5 Kredietrisico	9.162	10.241
S6 Verzekeringstechnisch risico	18.345	15.093
S7 Liquiditeitsrisico	-	-
S8 Concentratierisico	-	-
S9 Operationeel risico	-	-
S10 Actief beheerrisico	5.710	18.888
Diversificatie effect	-33.380	-40.436
Totaal S (vereiste buffers)	93.130	76.336
Vereist vermogen (artikel 132 Pensioenwet)	619.090	505.534
Pensioenvermogen (totaal activa - premiedepot - schulden)	571.392	464.068
Tekort	-47.698	-41.466

Het fonds heeft ter afdekking van risico's derivatencontracten afgesloten. Hiermee is bij het bepalen van de vereiste buffers rekening gehouden. Bij de berekening van de buffers past het fonds het standaardmodel van DNB toe, waarbij uitgegaan wordt van het vereist vermogen in evenwichtssituatie, gebaseerd op de feitelijke asset mix.

Beleid en risicobeheer

Het bestuur beschikt over een aantal beleidsinstrumenten ten behoeve van het beheersen van deze risico's. Deze beleidsinstrumenten betreffen:

- beleggingsbeleid;
- premiebeleid;
- herverzekeringsbeleid;
- toeslagbeleid.

De keuze en toepassing van beleidsinstrumenten vindt plaats na uitvoerige analyses ten aanzien van te verwachten ontwikkelingen van de verplichtingen en de financiële markten. Daarbij wordt onder meer gebruikgemaakt van ALM-studies. Een ALM-studie is een analyse van de structuur van de pensioenverplichtingen en van verschillende beleggingsstrategieën en de ontwikkeling daarvan in diverse economische scenario's.

De uitkomsten van deze analyses vinden hun weerslag in jaarlijks door het bestuur vast te stellen beleggingsrichtlijnen als basis voor het uit te voeren beleggingsbeleid. De beleggingsrichtlijnen geven normen en limieten aan waarbinnen de uitvoering van het beleggingsbeleid moet plaatsvinden. Ze zijn gericht op het beheersen van de belangrijkste (beleggings)risico's. Bij de uitvoering van het beleggingsbeleid wordt gebruik gemaakt van derivaten. Onderstaande uitwerking van de risico's is gebaseerd op de feitelijke standen per ultimo verslagjaar.

S1 Renterisico

Het renterisico is het risico dat de waarden van de vastrentende waarden en de pensioenverplichtingen wijzigen als gevolg van veranderingen in de marktrente.

De rentegevoeligheid kan worden gemeten door middel van de duration. De duration is de (met de contante waarde van de kasstromen) gewogen gemiddelde resterende looptijd in jaren. De duration geeft aan hoeveel procent bij benadering de reële waarde verandert bij een parallelle verschuiving van de rentecurve met 1 procentpunt. Een hoge duration geeft een hoge gevoeligheid voor veranderingen in de rente weer.

	31-12-2020		31-12-2019	
	Balanswaarde	Duration	Balanswaarde	Duration
Vastrentende waarden (voor derivaten)	167.467	4,3	183.711	4,5
Totaal beleggingen (na derivaten)	573.985	18,3	466.308	18,0
Technische voorzieningen	525.960	26,5	429.198	25,9

Op balansdatum is de duration van de beleggingen aanzienlijk korter dan de duration van de verplichtingen. Er is daarom sprake van een zogenaamde "duration-mismatch". Dit betekent dat bij een rentestijging de waarde van de beleggingen minder snel daalt dan de waarde van de verplichtingen (bij toepassing van de reële marktrentestructuur), waardoor de dekkingsgraad stijgt. Bij een rentedaling zal de waarde van de beleggingen minder snel stijgen dan de waarde van de verplichtingen, waardoor de dekkingsgraad daalt.

Het beleid van het fonds is gericht op het verkleinen van de "duration-mismatch". Dit wordt gerealiseerd door het kopen van meer langlopende obligaties in plaats van aandelen (aandelen hebben per definitie een duration van nul), binnen de portefeuille kortlopende obligaties vervangen door langlopende obligaties of door middel van renteswaps of swaptions. Bij een renteswap wordt een vaste lange rente geruild tegen een variabele korte rente. Het fonds ontvangt in dit geval een lange rente, vergelijkbaar met de kasstroom van een langlopende obligatie en betaalt daarvoor een variabele korte rente (bijvoorbeeld Euribor). Hierdoor wordt de "duration-mismatch" verkleind, maar het fonds wordt wel afhankelijk van de ontwikkeling van de korte rente die het fonds aan de tegenpartij betaalt. Met een swaption kan het fonds tijdelijk het risico van een verdere rentedaling afdekken. Hiervoor betaalt het fonds een premie. Bij het afsluiten van een swap of een swaption kunnen dus mismatchrisico's worden afgedekt en worden nieuwe risico's geïntroduceerd die gepaard gaan met dit soort instrumenten (zoals liquiditeit, tegenpartij en juridisch risico).

De samenstelling van de vastrentende waarden naar looptijd is als volgt:

	31-12-2020		31-12-2019	
	In %		In %	
Resterende looptijd < 1 jaar	13.405	8,0	16.499	9,0
Resterende looptijd > 1 en < 5 jaar	40.260	24,0	52.137	28,4
Resterende looptijd > 5 jaar	113.802	68,0	115.075	62,6
	<u>167.467</u>	<u>100,0</u>	<u>183.711</u>	<u>100,0</u>

S2 Risico zakelijke waarden

Het risico zakelijke waarden of prijsrisico is het risico van waardeveranderingen door de ontwikkeling van marktprijzen, die wordt veroorzaakt door factoren gerelateerd aan een individuele belegging, de uitgevende instelling of generieke factoren. Omdat alle beleggingen worden gewaardeerd tegen reële waarde waarbij waardeveranderingen onmiddellijk in het saldo van baten en lasten worden verwerkt, zijn alle wijzigingen in marktomstandigheden direct zichtbaar in het beleggingsresultaat. Het prijsrisico wordt gemitigeerd door diversificatie.

	31-12-2020		31-12-2019	
	In %		In %	
Specificatie aandelen naar sector:				
Beleggingsinstellingen	32	-	-	-
Financiële instellingen (w.o. banken en verzekeraars)	35.632	13,5	32.179	16,3
Energie	7.004	2,6	9.754	4,8
Industrie	22.873	8,7	17.403	8,8
Technologie	60.135	22,9	36.118	18,3
Gezondheidszorg	32.945	12,5	24.149	12,2
Telecommunicatie	25.132	9,6	18.152	9,2
Basismaterialen	11.563	4,4	8.999	4,6
Handel	51.747	19,7	36.679	18,6
Nutsbedrijven	5.185	2,0	7.010	3,6
Diversen	10.859	4,1	7.171	3,6
	<u>263.107</u>	<u>100,0</u>	<u>197.614</u>	<u>100,0</u>

De verdeling naar sector ultimo 2020 is uitgebreider dan in 2019. De vergelijkende cijfers 2019 zijn hierop aangepast.

	31-12-2020		31-12-2019	
	In %		In %	
Specificatie aandelen naar regio:				
Europa	55.713	21,2	27.610	14,0
Noord Amerika	156.544	59,5	119.625	60,5
Azië-Pacific	22.877	8,7	18.504	9,4
Australazië	4.988	1,9	3.893	2,0
Emerging markets	22.985	8,7	18.253	9,2
Wereldwijd	-	-	9.729	4,9
	263.107	100,0	197.614	100,0

S3 Valutarisico

Het valutarisico is het risico dat de waarde van een financieel instrument zal fluctueren als gevolg van veranderingen in valutawisselkoersen.

De vreemde valutapositie voor en na afdekking door valutaderivaten is als volgt weer te geven:

	Positie voor afdekking	Valuta- derivaten	Nettopositie na afdekking 2020	Nettopositie na afdekking 2019
Euro	543.000	10.894	553.894	447.043
Hong Kong Dollar	5.349	-1.526	3.823	4.089
Amerikaanse Dollar	8.659	-8.183	476	2.632
Taiwanese Dollar	3.246	-	3.246	2.276
Zuid-Koreaanse Won	3.435	-	3.435	2.276
Braziliaanse Real	1.229	-	1.229	1.398
Indiase Roepie	1.957	-	1.957	1.384
Zuid-Afrikaanse Rand	883	-	883	925
Chinese Yuan	1.155	-	1.155	754
Thaise Baht	426	-	426	503
Saoedi-Arabische Riyal	616	-	616	477
Zwitserse Frank	1.024	-855	169	-
Overige	3.006	-330	2.676	2.551
	573.985	-	573.985	466.308

De valutaderivaten zijn onderdeel van de beleggingscategorie waarin deze ter afdekking van het valutarisico zijn opgenomen.

S4 Grondstoffenrisico

Het grondstoffenrisico is het risico van waardeveranderingen van beleggingen in grondstoffen of instrumenten die gevoelig zijn voor waardeveranderingen in grondstoffen (commodities).

Het grondstoffenrisico wordt bepaald aan de hand van een daling van de waarde van de beleggingen in grondstoffen met 35%.

S5 Kredietrisico

Het kredietrisico is het risico van financiële verliezen voor het fonds als gevolg van faillissement of betalingsonmacht van tegenpartijen waarop het fonds (potentiële) vorderingen heeft. Hierbij kan onder meer worden gedacht aan partijen die obligatieleningen uitgeven, banken waar deposito's worden geplaatst, marktpartijen waarmee "Over The Counter (OTC)"-derivatenposities worden aangegaan en aan bijvoorbeeld herverzekeraars.

Een voor beleggingsactiviteiten specifiek onderdeel van kredietrisico is het settlementrisico. Dit heeft betrekking op het risico dat partijen waarmee het fonds transacties is aangegaan niet meer in staat zijn hun tegenprestatie te verrichten, waardoor het fonds financiële verliezen lijdt.

Beheersing vindt plaats door het stellen van limieten aan tegenpartijen op totaalniveau, dat wil zeggen met inachtneming van alle posities die een tegenpartij heeft ten opzichte van het fonds; het vragen van extra zekerheden zoals onderpand en dergelijke bij hypothecaire geldleningen en het uitlenen van effecten; het hanteren van prudente verstrekkingnormen bij hypothecaire geldleningen. Ter afdekking van het settlementrisico wordt door het fonds alleen belegd in markten waar een voldoende betrouwbaar clearing- en settlementstelsel functioneert. Voordat in nieuwe markten wordt belegd, wordt eerst onderzoek gedaan naar de waarborgen op dit gebied. Met betrekking tot OTC-derivaten wordt door het fonds alleen gewerkt met tegenpartijen waarmee ISDA/CSA-overeenkomsten zijn afgesloten, zodat posities van het fonds adequaat worden afgedekt door onderpand. Er wordt gebruik gemaakt van dagelijkse waarderingen.

	31-12-2020		31-12-2019	
	In %		In %	
Specificatie vastrentende waarden naar sector:				
Nederlandse overheidsinstellingen	10.481	6,3	12.321	6,7
Buitenlandse overheidsinstellingen	73.315	43,8	92.841	50,5
Financiële instellingen	61.497	36,7	54.747	29,8
Handel	7.196	4,3	5.515	3,0
Basismaterialen	1.076	0,6	1.071	0,6
Industrie	2.388	1,4	1.626	0,9
Olie en gas	1.915	1,1	1.632	0,9
Nutsbedrijven	1.652	1,0	2.207	1,2
Technologie	961	0,6	696	0,4
Gezondheidszorg	2.363	1,4	3.355	1,8
Telecommunicatie	1.248	0,8	2.826	1,5
Andere instellingen	3.375	2,0	4.874	2,7
	167.467	100,0	183.711	100,0

De verdeling naar sector ultimo 2020 is uitgebreider dan in 2019. De vergelijkende cijfers 2019 zijn hierop aangepast.

	31-12-2020		31-12-2019	
	In %		In %	
Specificatie vastrentende waarden naar regio:				
Mature markets	164.931	98,5	181.161	98,6
Emerging markets	2.536	1,5	2.550	1,4
	167.467	100,0	183.711	100,0

Ten aanzien van de kredietwaardigheid van de debiteuren van de vastrentende portefeuille kan het volgende overzicht worden gegeven:

	31-12-2020		31-12-2019	
	In %		In %	
AAA	49.013	29,3	56.891	31,0
AA	69.675	41,6	70.782	38,5
A	13.453	8,0	17.266	9,4
BBB	29.073	17,4	30.422	16,6
BB	637	0,4	271	0,2
Geen rating	5.616	3,3	8.079	4,3
	<u>167.467</u>	<u>100,0</u>	<u>183.711</u>	<u>100,0</u>

S6 Verzekeringstechnisch risico

Langlevenrisico

Het langlevenrisico is het risico dat deelnemers langer blijven leven dan gemiddeld verondersteld wordt bij de bepaling van de technische voorziening. Als gevolg hiervan volstaat de opbouw van het pensioenvermogen niet voor de uitkering van de pensioenverplichting.

Door toepassing van CBS Bevolkingsprognose 2020-2060 met adequate correcties voor ervaringssterfte is het langlevenrisico nagenoeg geheel verdisconteerd in de waardering van de pensioenverplichtingen.

Overlijdensrisico

Het overlijdensrisico betekent dat het fonds in geval van overlijden mogelijk een nabestaandenpensioen moet toekennen, waarvoor door het fonds geen voorzieningen zijn getroffen. Dit risico kan worden uitgedrukt in risicokapitalen. Het overlijdensrisico van het fonds is herverzekerd.

Arbeidsongeschiktheidsrisico

Het arbeidsongeschiktheidsrisico betreft het risico dat het fonds voorzieningen moet treffen voor premievrijstelling bij invaliditeit en het toekennen van een arbeidsongeschiktheidspensioen (indien van toepassing). Voor dit risico wordt jaarlijks een risicopremie in rekening gebracht. Het verschil tussen de risicopremie en de werkelijke kosten wordt verwerkt via het resultaat. De actuariële uitgangspunten voor de risicopremie worden periodiek herzien. Het risico op premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid is herverzekerd.

Toeslagrisico

Het bestuur van het fonds heeft de ambitie om het pensioen te indexeren. De mate waarin dit kan worden gerealiseerd, is afhankelijk van de ontwikkelingen in de rente, rendement, looninflatie en demografie. Het toeslagrisico omvat het risico dat de ambitie van het bestuur om toeslagen op pensioenrechten en -aanspraken te geven niet kan worden gerealiseerd. Uitdrukkelijk wordt opgemerkt dat de toeslagtoezegging voorwaardelijk is. Het beleid en de ambitie inzake toeslagverlening is weergegeven in de toelichting van de post 'mutatieoverzicht technische voorzieningen, toeslagen'.

De zogenaamde reële dekkingsgraad geeft inzicht in de mate waarin toeslagen kunnen worden toegekend (ook wel aangeduid als toeslagruimte). Voor het bepalen van de reële dekkingsgraad worden onvoorwaardelijke nominale pensioenverplichtingen verdisconteerd tegen een reële, in plaats van nominale, rentetermijnstructuur. Omdat er op dit moment geen markt voor financiële instrumenten aanwezig is waaruit de reële rentetermijnstructuur kan worden afgeleid, wordt gebruik gemaakt van een benaderingswijze. De nominale rente kan worden verminderd met een bepaald (vast) percentage dat de toeslagambitie op lage termijn weergeeft. Ook kan gebruik worden gemaakt van de verwachte loon- of prijsinflatie (afhankelijk van de bepalingen omtrent toeslagverlening in het reglement). Ultimo 2020 bedraagt de reële dekkingsgraad 83,9%.

S7 Liquiditeitsrisico

Het liquiditeitsrisico is het risico dat beleggingen niet tijdig en/of niet tegen een aanvaardbare prijs kunnen worden omgezet in liquide middelen. Hierdoor kan het fonds op korte termijn niet aan zijn verplichtingen voldoen. Waar de overige risicomponenten vooral de langere termijn betreffen (solvabiliteit), gaat het hierbij om de kortere termijn. Dit risico wordt beheerst door in het strategische en tactische beleggingsbeleid voldoende ruimte aan te houden voor de liquiditeitsposities. Er wordt eveneens rekening gehouden met de directe beleggingsopbrengsten en andere inkomsten zoals premies. Betreffende het liquiditeitsrisico wordt vermeld dat het fonds in haar beleggingsportefeuille over voldoende obligaties beschikt die onmiddellijk zonder waardeverlies verkocht kunnen worden om eventuele onvoorziene uitstroom van geldmiddelen te financieren.

S8 Concentratierisico

Als een kring een gediversifieerde beleggingsportefeuille aanhoudt, mag de gevoeligheid van het eigen vermogen voor concentratierisico in het DNB-standaardmodel gelijk worden gesteld aan 0%. Omdat bij de kring sprake is van een gediversifieerde beleggingsportefeuille, heeft het bestuur besloten geen buffer voor concentratierisico aan te houden.

S9 Operationeel risico

Het operationeel risico is het risico van een onjuiste afwikkeling van transacties, fouten in de verwerking van gegevens, het verloren gaan van informatie, fraude en dergelijke. Dergelijke risico's worden door het fonds beheerst door het stellen van hoge kwaliteitseisen aan de organisaties die bij de uitvoering betrokken zijn op gebieden zoals interne organisatie, procedures, processen en controles, kwaliteit geautomatiseerde systemen, enzovoorts. Deze kwaliteitseisen worden periodiek getoetst door het bestuur. Aangezien hiermee sprake is van adequate beheersing houdt het fonds hiervoor geen buffer aan.

Systeemrisico

Het systeemrisico betreft het risico dat het mondiale financiële systeem (de internationale markten) niet langer naar behoren functioneert waardoor beleggingen van het fonds niet langer verhandelbaar zijn en zelfs, al dan niet tijdelijk, hun waarde kunnen verliezen. Net als voor andere marktpartijen, is dit risico voor het fonds niet beheersbaar.

S10 Actief beheerrisico

Het actief beheerrisico heeft betrekking op de ruimte om bij de uitvoering van het beleggingsbeleid af te wijken van de strategisch nageleefde portefeuille. De mate van actief beheer is bepaald aan de hand van de tracking error ten opzichte van de voor de portefeuille vastgestelde benchmark.

Belangrijke gebeurtenissen na balansdatum

Nieuwe (gewijzigde) UFR-methodiek geldend vanaf 1 januari 2021

Vanaf 2021 wordt de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur gebaseerd op een nieuwe UFR (ultimate forward rate). De nieuwe UFR parameters worden vanaf 1 januari 2021 in vier gelijke stappen ingevoerd. Met de stapsgewijze invoering zullen de nieuwe UFR parameters begin 2024 volledig zijn ingevoerd. DNB zal de rentetermijnstructuur in de periode tot 1 januari 2024 baseren op een gewogen gemiddelde van de rentetermijnstructuur op basis van de huidige en de nieuwe UFR-parameters, waarbij de gewichten jaarlijks op 1 januari met gelijke stappen aangepast worden. Deze stapsgewijze invoering zorgt ervoor dat het effect van de nieuwe UFR-methode op de dekkingsgraden van pensioenfondsen zich geleidelijk in de tijd materialiseert.

De technische voorziening ultimo 2020 is gebaseerd op de per 31 december 2020 door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur voor pensioenfondsen, gebaseerd op de huidige UFR parameters. Als de technische voorziening ultimo 2020 reeds gebaseerd zou zijn op de nieuwe UFR parameters die van toepassing zijn in 2021 dan zou de technische voorziening €537.904 bedragen. De actuele dekkingsgraad zou dan 106,3% bedragen. Bij toepassing van de UFR parameters die gelden in 2024, zou de technische voorziening €578.994 bedragen en de actuele dekkingsgraad 98,7%.

6 TOELICHTING OP DE STAAT VAN BATEN EN LASTEN

(x € 1.000)

7. Premiebijdragen voor risico fonds (van werkgevers en werknemers)

	2020	2019
Premiebijdragen werkgevers	19.147	4.455

De kostendekkende, gedempte kostendekkende en feitelijke premie volgens artikel 130 van de Pensioenwet zijn als volgt:

	2020	2019
Kostendekkende premie	27.921	5.628
Gedempte kostendekkende premie	18.446	4.545
Feitelijke premie	19.147	4.455

De kostendekkende premie is gebaseerd op de marktrente (nominale rentetermijnstructuur van 31 december 2019 gepubliceerd door DNB). Het bestuur heeft de gedempte kostendekkende premie vastgesteld op verwacht rendement. De feitelijke premie bestaat uit de premiebijdragen werkgevers van €19.147. Uit deze premie is €665 toegevoegd aan het premiedepot. Daarnaast heeft €36 betrekking op de dotatie aan het weerstandsvermogen. De feitelijke premie bedraagt dus €18.446 en is hiermee gelijk aan de gedempte kostendekkende premie.

De samenstelling van de kostendekkende premie is als volgt:

	2020	2019
Nominaal pensioeninkoop op marktwaarde	23.071	4.711
Opslag voor uitvoeringskosten	743	140
Solvabiliteitsopslag (Vereist Eigen Vermogen)	4.107	777
	27.921	5.628

De samenstelling van de gedempte kostendekkende premie is als volgt:

	2020	2019
Nominaal pensioeninkoop op marktwaarde	9.780	2.430
Opslag voor uitvoeringskosten	743	140
Solvabiliteitsopslag (Vereist Eigen Vermogen)	1.741	401
Toeslagen (indien en voor zover gefinancierd uit premie)	6.182	1.574
	18.446	4.545

De samenstelling van de feitelijke premie is als volgt:

	2020	2019
Actuarieel benodigde koopsom	14.519	3.687
Risicokoopsom overlijden	628	216
Risicokoopsom premievrijstelling	815	101
Opslag voor uitvoeringskosten en weerstandsvermogen	779	140
Solvabiliteitsopslag (Vereist Eigen Vermogen)	1.741	401
Beschikbaar voor vorming algemene middelen	665	-90
	<u>19.147</u>	<u>4.455</u>

Het bedrag beschikbaar voor vorming algemene middelen is gedoteerd aan het premiedepot (bestemmingsreserve).

8. Beleggingsresultaten voor risico pensioenfondsen

2020	Directe beleggings-opbrengsten	Indirecte beleggings-opbrengsten	Kosten van vermogens-beheer	Totaal
Module Rente	746	4.942	-	5.688
Overlay fondsen	-	52.021	-	52.021
Aandelen fondsen	-	34.443	-33	34.410
Beleggingsdebiteuren/Liquide middelen/Overige	107	-8	-424	-325
	<u>853</u>	<u>91.398</u>	<u>-457</u>	<u>91.794</u>
Mutatie rendement uit delta weerstandsvermogen				-181
				<u>91.613</u>
2019	Directe beleggings-opbrengsten	Indirecte beleggings-opbrengsten	Kosten van vermogens-beheer	Totaal
Module Rente	199	-2.655	-	-2.456
Obligaties	339	-645	-	-306
Overlay fondsen	-	-28.928	-	-28.928
Aandelen fondsen	199	13.181	-60	13.320
Beleggingsdebiteuren/Liquide middelen/Overige	1.102	-60	-431	611
	<u>1.839</u>	<u>-19.107</u>	<u>-491</u>	<u>-17.759</u>
Mutatie rendement uit delta weerstandsvermogen				-55
				<u>-17.704</u>

Het aandeel van het fonds in de beheerkosten die door de vermogensbeheerders ten laste van de beleggingsfondsen zijn gebracht is onderdeel van de indirecte beleggingsopbrengsten. Deze bedragen over de verslagperiode €709 (2019: €280).

De transactiekosten zijn de kosten die gemaakt worden om de effectentransactie tot stand te brengen en uit te voeren. Deze zijn onderdeel van de indirecte beleggingsopbrengsten en bedragen €413 (2019: €869).

De performance gerelateerde kosten zijn onderdeel van de indirecte beleggingsopbrengsten en bedragen €0 (2019: €0).

9. Pensioenuitkeringen

	2020	2019
Ouderdomspensioen	2.523	593
Partnerpensioen	596	140
Wezenpensioen	23	6
Afkopen	21	11
	<u>3.163</u>	<u>750</u>

10. Pensioenuitvoeringskosten

	2020	2019
Administratiekosten	622	89
Governance kosten	142	47
Uitvoeringskosten	-	12
Kosten bestuursbureau	1	-
Bestuurskosten	19	8
Bijdrage wettelijke wijzigingen	28	-
Contributies en bijdragen	2	-
	<u>814</u>	<u>156</u>

11. Mutatie technische voorzieningen voor risico fonds

	2020	2019
Pensioenopbouw	21.977	4.400
Rentetoevoeging	-1.454	-210
Onttrekking voor pensioenuitkeringen	-3.190	-758
Wijziging uit hoofde van pensioenuitvoeringskosten	395	79
Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten	252	350.296
Wijziging marktrente	79.476	74.533
Wijziging actuariële uitgangspunten	-1.259	319
Overige wijzigingen	565	539
	<u>96.762</u>	<u>429.198</u>

Pensioenopbouw

Onder pensioenopbouw is opgenomen de actuarieel berekende waarde van de diensttijdopbouw. Dit is het effect op de voorziening pensioenverplichtingen van de in het verslagjaar opgebouwde nominale rechten ouderdomspensioen en nabestaandenpensioen. Verder is hierin begrepen het effect van de individuele salarisontwikkeling.

Rentetoevoeging

De voorziening pensioenverplichtingen is in het boekjaar opgerent met -0,324% (2019: -0,235%). Dit is de éénjaarsrente uit de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur per 31 december 2019.

Onttrekking voor pensioenuitkeringen

Verwachte toekomstige pensioenuitkeringen worden vooraf actuarieel berekend en opgenomen in de voorziening pensioenverplichtingen. De onder dit hoofd opgenomen afname van de voorziening betreft het bedrag dat vrijkomt ten behoeve van de financiering van de uitbetaling van pensioenen van de verslagperiode.

Wijziging uit hoofde van pensioenuitvoeringskosten

Verwachte toekomstige pensioenuitvoeringskosten (in het bijzonder excassokosten) worden vooraf actuariael berekend en opgenomen in de voorziening pensioenverplichtingen.

Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten

De onder dit hoofd opgenomen toename van de voorziening pensioenverplichtingen in 2019 is het saldo van de collectieve inkomende waardeoverdracht per 1 oktober 2019 van Stichting Pensioenfonds Sligro Food Group aan Kring Sligro Food Group.

Wijziging marktrente

Jaarlijks wordt per 31 december de actuele waarde van de technische voorzieningen herrekend door toepassing van de actuele rentetermijnstructuur. Het effect van de verandering van de rentetermijnstructuur wordt verantwoord onder het hoofd wijziging marktrente.

Wijziging actuariële uitgangspunten

De actuariële grondslagen en/of methoden worden periodiek beoordeeld en mogelijk herzien ten behoeve van de berekening van de actuele waarde van de pensioenverplichtingen. Hierbij wordt gebruik gemaakt van interne en externe actuariële deskundigheid. Dit betreft onder meer de vergelijking van veronderstellingen ten aanzien sterfte, langlevens en arbeidsongeschiktheid met werkelijke waarnemingen voor zowel de gehele bevolking als specifiek voor de populatie van het pensioenfonds. De vaststelling van de toereikendheid van de voorziening voor pensioenverplichtingen is een inherent onzeker proces, waarbij gebruik wordt gemaakt van schattingen en oordelen door het bestuur van het pensioenfonds. Het effect van deze wijzigingen wordt verantwoord in het resultaat op het moment dat de actuariële uitgangspunten worden herzien.

Ultimo jaar is het fonds overgegaan op nieuwe grondslagen. De overgang betreft de overstap naar de CBS Bevolkingsprognose 2020-2060 (2019: CBS Bevolkingsprognose 2019-2060) gecorrigeerd met MWT0617 ervaringssterfte (2019: MWT0715). Het resultaat van deze wijziging is reeds opgenomen in de technische voorziening per 31 december 2020 en bedraagt €1.374 positief. Primo 2021 is de inkomensklasse voor individuele deelnemers gewijzigd (in verband met de leeftijd of de salarisgegevens). Het resultaat daarvan bedraagt €115 negatief. Het totaal van de wijziging actuariële uitgangspunten is €1.259 positief.

Overige wijzigingen

	2020	2019
Resultaat op kanssystemen:		
Resultaat op sterfte	-598	-601
Resultaat op arbeidsongeschiktheid	-426	105
Resultaat op mutaties	54	-43
Resultaat op overige technische grondslagen	405	-
	<u>-565</u>	<u>-539</u>

De schadereserve van arbeidsongeschikte deelnemers is verlaagd door een verlaging van het opbouwpercentage. Het resultaat daarvan bedraagt €405 positief en is verantwoord onder Resultaat op overige technische grondslagen.

12. Saldo overdrachten van rechten voor risico fonds

	2020	2019
Inkomende collectieve waardeoverdrachten	-	483.902
Inkomende waardeoverdrachten klein pensioen	882	49
Inkomende waardeoverdrachten	175	-
Uitgaande waardeoverdrachten	-429	-
	<u>628</u>	<u>483.951</u>

Vanwege de oprichting van kring Sligro in 2019 heeft een collectieve waardeoverdracht plaatsgevonden.

	2020	2019
Wijziging technische voorziening inzake overdracht van rechten:		
- toevoeging aan de technische voorzieningen	663	350.296
- onttrekking aan de technische voorzieningen	-411	-
	<u>252</u>	<u>350.296</u>

Het resultaat op de waardeoverdrachten is als volgt:

	2020	2019
- overgenomen pensioenverplichting	394	133.655
- overgedragen pensioenverplichting	-18	-
	<u>376</u>	<u>133.655</u>

13. Herverzekeringen

	2020	2019
Herverzekeringspremies overlijden	628	216
Herverzekeringspremies arbeidsongeschiktheid	815	101
Totaal premies	<u>1.443</u>	<u>317</u>
Claims met betrekking tot premievrijstelling arbeidsongeschiktheid	-1.530	-
Claims met betrekking tot herverzekerd nabestaandenpensioen	-1.345	-
Mutatie IBNR schades toekomstige arbeidsongeschiktheid	-392	4
	<u>-1.824</u>	<u>321</u>

14. Overige lasten

	2020	2019
Bijdrage weerstandsvermogen uit premie	37	9
Bankrente handelsbanken	9	-
	<u>46</u>	<u>9</u>

Kring Chemours

Financiële verantwoording 2020

1 BALANS PER 31 DECEMBER

(na voorgestelde bestemming van het saldo van baten en lasten)

(x € 1.000)

		2020	2019
ACTIVA			
Beleggingen voor risico fonds	(1)	381.284	-
Vorderingen en overlopende activa	(2)	2.907	-
Overige activa	(3)	510	-
		<u>384.701</u>	<u>-</u>

PASSIVA

Stichtingskapitaal en reserves	(4)	85.399	-
Technische voorzieningen voor risico fonds	(5)	297.913	-
Overige schulden en overlopende passiva	(6)	1.389	-
		<u>384.701</u>	<u>-</u>

(*) De nummering verwijst naar de toelichting

(**) De vergelijkende cijfers zijn nul omdat de kring in 2020 is opgericht.

	2020	2019
Dekkingsgraad op basis van FTK (in %)		
Actuele dekkingsgraad	127,7	-
Beleidsdekkingsgraad	124,1	-

2 STAAT VAN BATEN EN LASTEN

(x € 1.000)

		2020	2019
BATEN			
Premiebijdragen voor risico fonds (van werkgevers en werknemers)	(7)	11.771	-
Beleggingsresultaten voor risico pensioenfonds	(8)	43.379	-
		<u>55.150</u>	<u>-</u>
LASTEN			
Pensioenuitkeringen	(9)	1.146	-
Pensioenuitvoeringskosten	(10)	348	-
Mutatie technische voorzieningen voor risico fonds	(11)		
Pensioenopbouw		8.648	-
Toeslagen		10.520	-
Rentetoevoeging		-828	-
Onttrekking voor pensioenuitkeringen		-1.104	-
Wijziging uit hoofde van pensioenuitvoeringskosten		162	-
Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten		243.914	-
Wijziging marktrente		38.216	-
Wijziging actuariële uitgangspunten		-1.446	-
Overige wijzigingen		-169	-
		<u>297.913</u>	<u>-</u>
		297.913	-
Saldo overdrachten van rechten voor risico fonds	(12)	-329.608	-
Herverzekeringen	(13)	-66	-
Overige lasten	(14)	18	-
		<u>-30.249</u>	<u>-</u>
Saldo van baten en lasten		<u>85.399</u>	<u>-</u>

(*) De nummering verwijst naar de toelichting

	2020	2019
Bestemming van het saldo van baten en lasten		
Mutatie algemene reserve	82.634	-
Mutatie toeslagendepot	2.765	-
	<u>85.399</u>	<u>-</u>

3 KASSTROOMOVERZICHT

(x € 1.000)

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de directe methode.

	2020	
Kasstroom uit pensioenactiviteiten		
Ontvangen premiebijdragen voor risico fonds	10.623	
Ontvangen waardeoverdrachten voor risico fonds	330.200	
Betaalde pensioenuitkeringen	-1.164	
Betaalde waardeoverdrachten voor risico fonds	-592	
Betaalde pensioenuitvoeringskosten	-354	
Overige baten en lasten	-18	
		338.695
Kasstroom uit beleggingsactiviteiten		
Ontvangen inzake verkopen beleggingen	100.172	
Betaald inzake aankopen beleggingen	-435.764	
Ontvangen directe beleggingsopbrengsten	68	
Overige ontvangsten en uitgaven inzake beleggingen	-2.419	
Betaalde kosten van vermogensbeheer	-242	
		-338.185
Mutatie liquide middelen		510
Samenstelling geldmiddelen		
	2020	
Mutatie liquide middelen		510
Liquide middelen per 31 december		510

4 ALGEMENE TOELICHTING

Inleiding

Conform de richtlijnen voor de jaarverslaggeving worden de balans, staat van baten en lasten en het kasstroomoverzicht opgenomen in een separate financiële verantwoording per kring. In deze financiële verantwoording wordt de terminologie gehanteerd zoals voorgeschreven door RJ610. Waar in de financiële verantwoording van de kring de term "fonds" is gebruikt, wordt de desbetreffende kring bedoeld.

Wijziging grondslagen

Prognosetafel

Conform het beleid van de kring worden de meest recente CBS Bevolkingsprognose en CBS Maatwerktabellen (inkomensklasse-afhankelijke ervaringssterfte) gehanteerd. De kring hanteert in het boekjaar de CBS Bevolkingsprognose 2020-2060. Deze sterftekanen zijn gecorrigeerd voor het verschil tussen de gehele Nederlandse bevolking en de deelnemerspopulatie van de kring door toepassing van de MWT617 ervaringssterfte vanaf 31-10-2020. Deze correctiefactoren zijn gebaseerd op de CBS Maatwerk tabellen 2016-2017. Dit heeft geleid tot een afname van de technische voorziening van €1.446. De hiervoor benoemde vrijval als gevolg van de nieuwe grondslagen zijn opgenomen in het verloop van de technische voorzieningen en worden via de staat van baten en lasten als "Wijziging actuariële uitgangspunten" in het verslagjaar verantwoord.

ALGEMENE GRONDSLAGEN

De algemene grondslagen zijn opgenomen in paragraaf 4 van de jaarrekening van Stichting Achmea Algemeen Pensioenfonds.

SPECIFIEKE GRONDSLAGEN

GRONDSLAGEN VOOR DE WAARDERING VAN ACTIVA EN PASSIVA

Beleggingen voor risico fonds

Algemeen

De beleggingen worden gewaardeerd tegen reële waarde. Slechts indien de reële waarde van de beleggingen niet betrouwbaar kan worden vastgesteld, vindt waardering plaats op basis van geamortiseerde kostprijs. Overlopende activa en passiva worden tevens gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs. De liquiditeiten vermogensbeheer worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Het verschil met reële waarde is bij deze activa en passiva in het algemeen gering. Participaties in beleggingspools en -instellingen die gespecialiseerd zijn in een bepaald soort beleggingen, worden gerubriceerd en gewaardeerd volgens de grondslagen voor die onderliggende beleggingen ("look-through"-benadering). Bij gemengde beleggingsfondsen wordt aangesloten bij de hoofdcategorie, bepaald op basis van reële waarde.

Vorderingen en schulden uit beleggingen welke samenhangen met een specifieke beleggingscategorie, worden onder beleggingsdebiteuren dan wel -crediteuren opgenomen in de betreffende beleggingscategorie.

Financiële instrumenten worden gebruikt ter afdekking van beleggingsrisico's en het realiseren van het vastgelegde beleggingsbeleid. De derivatenposities zijn opgenomen als een afzonderlijke beleggingscategorie. Derivaten die deel uitmaken van een beleggingsfonds zijn opgenomen in de beleggingscategorie waarin dit beleggingsfonds is gerubriceerd.

(Reële) waardebepaling

De beleggingen worden gewaardeerd tegen reële waarde. Slechts indien de reële waarde van de beleggingen niet betrouwbaar kan worden vastgesteld, vindt waardering plaats op basis van geamortiseerde kostprijs. Overlopende activa en passiva worden tevens gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs. De liquiditeiten vermogensbeheer worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Het verschil met reële waarde is bij deze activa en passiva in het algemeen gering. Participaties in beleggingspools en -instellingen die gespecialiseerd zijn in een bepaald soort beleggingen, worden gerubriceerd en gewaardeerd volgens de grondslagen voor die onderliggende beleggingen ("look-through"-benadering). Bij gemengde beleggingsfondsen wordt aangesloten bij de hoofdcategorie, bepaald op basis van reële waarde.

Aandelen

- Beursgenoteerde aandelen zijn gewaardeerd tegen de beurswaarde per balansdatum.
- Niet-beursgenoteerde (participaties in) aandelen(fondsen) zijn gewaardeerd op basis van de intrinsieke waarde.

Vastrentende waarden

Vastrentende waarden zijn gewaardeerd tegen de reële waarde per balansdatum, inclusief opgelopen rente:

- Voor beursgenoteerde vastrentende waarden is dit de beurswaarde per balansdatum.
- Voor niet-beursgenoteerde (participaties in) vastrentende waarden(fondsen) is dit de intrinsieke waarde.

Derivaten

Derivaten worden gewaardeerd tegen reële waarde, te weten de relevante marktnotering of, als die er niet is, de waarde die wordt bepaald met behulp van marktconforme en toetsbare waarderingmodellen. Voor niet-beursgenoteerde participaties in vastrentende waardenfondsen is dit de intrinsieke waarde, die de reële waarde van de onderliggende beleggingen representeert.

Derivaatcontracten met een negatieve waarde worden in de balans onder de overige schulden en overlopende passiva verantwoord. De valutaderivaten zijn onderdeel van de beleggingscategorie waarin deze ter afdekking van het valutarisico zijn opgenomen.

Overige beleggingen

Overige beleggingen worden gewaardeerd tegen reële waarde. De waardering hiervan geschiedt tegen de intrinsieke waarde, die de reële waarde van de onderliggende beleggingen representeert.

Securities lending

Het fonds participeert niet direct in securities lending. Binnen de beleggingspools kan sprake zijn van securities lending.

Vorderingen en overlopende activa

Vorderingen en overlopende activa zijn bij de eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde. Na de eerste verwerking worden vorderingen gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs (gelijk aan de nominale waarde indien geen sprake is van transactiekosten) onder aftrek van eventuele bijzondere waardeverminderingen, indien sprake is van oninbaarheid.

Overige activa

Onder overige activa zijn liquide middelen opgenomen, voor zover dit onmiddellijk opeisbare banktegoeden zijn. Liquide middelen zijn gewaardeerd tegen nominale waarde. Zij worden onderscheiden van tegoeden in verband met beleggingstransacties. Liquide middelen uit hoofde van beleggingstransacties zijn opgenomen onder beleggingen.

Reserves

Algemeen

De algemene reserve wordt bepaald door het bedrag dat resteert nadat alle actiefposten en posten van het vreemd vermogen, volgens de van toepassing zijnde waarderingsgrondslagen, in de balans zijn opgenomen. Het saldo van baten en lasten zal toegevoegd of onttrokken worden aan de algemene reserve.

Toeslagendepot

Kring Chemours houdt een toeslagendepot aan voor de financiering van deze aanvullende toeslag. Het toeslagendepot is op 1 januari 2016 door Stichting Pensioenfonds Chemours Nederland ingesteld in verband met de overgang van een eindloonregeling naar een middelloonregeling per 1 januari 2016. De kosten voor financiering van de aanvullende toeslag worden jaarlijks onttrokken uit het toeslagendepot. Deze kosten zijn steeds gelijk aan de wijziging in de technische voorziening als gevolg van deze aanvullende toeslag. De aanvullende toeslag wordt toegekend voor zolang er nog voldoende vermogen in het toeslagendepot aanwezig is. Geen aanvullende toeslag wordt verleend indien Kring Chemours, gezien de beleidsdekkingsgraad, niet beschikt over het minimaal vereist eigen vermogen.

Technische voorzieningen voor risico fonds

Voorziening pensioenverplichtingen voor risico fonds

De voorziening pensioenverplichtingen voor risico fonds wordt gewaardeerd tegen reële waarde conform de grondslagen van het fonds. De reële waarde wordt bepaald op basis van de contante waarde van de beste inschatting van toekomstige kasstromen die samenhangen met de op balansdatum onvoorwaardelijke pensioenverplichtingen. Onvoorwaardelijke pensioenverplichtingen zijn de opgebouwde nominale aanspraken en de onvoorwaardelijke (toeslag)toezeggingen. De contante waarde wordt bepaald met gebruikmaking van de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur.

Bij de berekening van de voorziening pensioenverplichtingen voor risico fonds is uitgegaan van de op balansdatum geldende actuariële en bedrijfstechnische nota (Abtn) en van de over de verstreken deelnemersjaren verworven aanspraken. Jaarlijks wordt door het bestuur besloten of op de opgebouwde pensioenaanspraken toeslagverlening kan worden toegepast. Alle per balansdatum bestaande toeslagbesluiten (ook voor toeslagbesluiten na balansdatum voor zover sprake is van ex ante condities) zijn in de berekening begrepen. Er wordt geen rekening gehouden met toekomstige salarisontwikkelingen.

Bij de berekening van de voorziening wordt rekening gehouden met premievrije pensioenopbouw in verband met invaliditeit op basis van de contante waarde van de toekomstige opbouw waarvoor vrijstelling is verleend wegens arbeidsongeschiktheid.

Bij de bepaling van de actuariële uitgangspunten wordt uitgegaan van voor de toezichthouder acceptabele grondslagen, waarbij rekening wordt gehouden met de voorzienbare trend in overlevingskansen.

De berekeningen zijn uitgevoerd op basis van de volgende actuariële grondslagen en veronderstellingen per 31 december 2020.

Overlevingstafels

De voorziening wordt gebaseerd op de CBS Bevolkingsprognose 2020-2060. De sterftekansen zijn gecorrigeerd voor het verschil tussen de gehele Nederlandse bevolking en de deelnemerspopulatie van de kring door gebruik te maken van correctiefactoren. Deze correctiefactoren zijn gebaseerd op de CBS Maatwerktabellen 2006-2017. De ervaringssterfte is inkomensafhankelijk.

Partnerfrequentie

Voor alle niet-pensioentrekkenden wordt het onbepaalde partnersysteem gehanteerd, met leeftijdsafhankelijke gehuwdheidsfrequenties waarbij de gehuwdheidsfrequentie op 68 jaar op 100% wordt verondersteld. Voor de pensioentrekkenden wordt uitgegaan van het bepaalde partnersysteem (feitelijke burgerlijke staat).

Leeftijdsverschil man-vrouw

De partner van de mannelijke deelnemer wordt drie jaar jonger verondersteld. De partner van de vrouwelijke deelnemer wordt drie jaar ouder verondersteld.

Voorziening voor uitgesteld wezenpensioen

Het latent wezenpensioen wordt gewaardeerd met sterfte. De leeftijdsafhankelijke sterftekans van de hoofddeelnemers wordt toegepast op een veronderstelde volledige uitkeringsduur tot 18 jaar en een halve duur tot 27 jaar in combinatie met een verwacht aantal kinderen en een kans op kinderen per inkomensklasse.

Voorziening voor toekomstige administratie- en excassokosten

Voor toekomstige administratiekosten is de technische voorziening verhoogd met 2,2%.

Voorziening voor toekomstige pensioenopbouw arbeidsongeschikten (Schadereserve)

De voorziening premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid, de zogenaamde schadereserve, is de voorziening voor bestaande arbeidsongeschikten. Deze voorziening is gelijk aan de contante waarde van de toekomstige premievrijgestelde opbouw voor alle deelnemers die gedeeltelijk dan wel volledig arbeidsongeschikt zijn, rekening houdend met de actuariële grondslagen en veronderstellingen.

IBNR

De IBNR-voorziening wordt gelijkgesteld aan de verschuldigde herverzekeringspremies voor het arbeidsongeschiktheidsrisico in de twee voorafgaande jaren. Omdat de kring actief is per 1 januari 2020 zijn de door Pensioenfonds Chemours in liquidatie betaalde herverzekeringspremies als basis gebruikt bij de vaststelling van de IBNR. Aangezien het arbeidsongeschiktheidsrisico volledig is herverzekerd, wordt tegenover de IBNR op de balans een even grote vordering op de herverzekeraar opgenomen.

Overige schulden en overlopende passiva

Overige schulden en overlopende passiva zijn bij de eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde. Daarna tegen de geamortiseerde kostprijs (gelijk aan de nominale waarde als er geen sprake is van transactiekosten).

Dekkingsgraad

De actuele dekkingsgraad van het fonds wordt berekend door op balansdatum het balanstotaal minus de kortlopende schulden en toeslagendepot te delen op de technische voorzieningen zoals opgenomen in de balans.

De beleidsdekkingsgraad is het gemiddelde van de actuele dekkingsgraad van de afgelopen 12 maanden en is daarmee minder afhankelijk van dagkoersen dan de actuele dekkingsgraad. Onder het FTK is de beleidsdekkingsgraad leidend voor alle beleidsmaatregelen.

De reële dekkingsgraad is gedefinieerd als de verhouding tussen het aanwezige vermogen en de technische voorzieningen waarbij in elk kalenderjaar rekening wordt gehouden met voorwaardelijke toeslagverlening conform het toeslagbeleid. Het gaat hier om de reële dekkingsgraad die in de wet is opgenomen, waarbij de beleidsdekkingsgraad wordt afgezet tegen de dekkingsgraad waarbij de kring volledig kan indexeren, en de lasten van het volledig indexeren vastgesteld worden op de bepaling toekomstbestendig indexeren.

GRONDSLAGEN VOOR DE RESULTAATBEPALING

Algemeen

Baten en lasten zijn toegerekend aan het verslagjaar waarop deze betrekking hebben. De in de staat van baten en lasten opgenomen posten zijn sterk gerelateerd aan de in de balans gehanteerde waarderingsgrondslagen. Zowel gerealiseerde als ongerealiseerde resultaten zijn opgenomen in het resultaat.

Premiebijdragen voor risico fonds (van werkgevers en werknemers)

Onder premiebijdragen wordt verstaan de aan derden in rekening gebrachte c.q. te brengen bedragen voor de in het verslagjaar verzekerde pensioenen onder aftrek van kortingen. Premies zijn toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben.

Beleggingsresultaten

(In)directe beleggingsresultaten zijn toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben.

Directe beleggingsopbrengsten

Directe beleggingsopbrengsten zijn rentebaten en -lasten, dividenden, huuropbrengsten, e.d. Dividend is verantwoord op het moment van betaalbaarstelling.

Indirecte beleggingsopbrengsten

Indirecte beleggingsopbrengsten zijn gerealiseerde en ongerealiseerde waardeveranderingen en valutaresultaten:

- Er is geen onderscheid gemaakt tussen gerealiseerde en ongerealiseerde waardeveranderingen.
- Aankoopkosten zijn verwerkt in de reële waarde van de beleggingen.
- Verkoopkosten zijn verantwoord als onderdeel van de herwaarderingen.

Kosten van vermogensbeheer

Onder kosten van vermogensbeheer worden de externe en de daaraan toegerekende interne kosten verstaan.

Verrekening van kosten

Met de directe en indirecte beleggingsopbrengsten zijn verrekend de aan de opbrengsten gerelateerde transactiekosten, provisies, valutaverschillen, e.d.

Pensioenuitkeringen

Pensioenuitkeringen zijn de aan deelnemers uitgekeerde bedragen inclusief afkopen. De pensioenuitkeringen zijn berekend op actuariële grondslagen en toegerekend aan het verslagjaar waarop deze betrekking hebben.

Pensioenuitvoeringskosten

Pensioenuitvoeringskosten zijn toegerekend aan het verslagjaar waarop deze betrekking hebben.

Mutatie technische voorzieningen voor risico fonds

Pensioenopbouw

Onder pensioenopbouw is opgenomen de actuariële berekende waarde van de diensttijdopbouw. Dit is het effect op de voorziening pensioenverplichtingen van de in het verslagjaar opgebouwde nominale rechten ouderdomspensioen en nabestaandenpensioen. Verder is hierin begrepen het effect van de individuele salarisontwikkeling.

Toeslagen

In 2020 heeft het bestuur besloten om de pensioenen te verhogen per 1 januari 2021.

Rentetoevoeging

De pensioenverplichtingen worden contant gemaakt tegen de nominale marktrente op basis van de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur. De voorziening pensioenverplichtingen is in het boekjaar opgerent met -0,324%. Dit is de éénjaarsrente uit de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur per 31 december 2019.

Onttrekking voor pensioenuitkeringen

Verwachte toekomstige pensioenuitkeringen zijn vooraf actuarieel berekend en opgenomen in de technische voorzieningen. De afname van de voorzieningen is het bedrag dat vrijkomt voor de financiering van pensioenen in het verslagjaar.

Wijziging uit hoofde van pensioenuitvoeringskosten

Jaarlijks wordt 2,2% van de pensioenopbouw en de inkomende waardeoverdrachten toegevoegd aan de technische voorziening ten behoeve van de pensioenuitvoeringskosten. Daarnaast valt 2,2% van de uitkeringen, afkopen en uitgaande waardeoverdrachten vrij uit de technische voorziening ten behoeve van pensioenuitvoeringskosten (excassokosten).

Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten

Hieronder zijn opgenomen de aan het verslagjaar toe te rekenen overdrachtswaarde van de overgenomen respectievelijk overgedragen pensioenaanspraken met betrekking tot de actuariële waarde.

Wijziging markttrente

Jaarlijks wordt per 31 december de reële waarde van de technische voorzieningen herrekend door toepassing van de actuele rentetermijnstructuur.

Wijziging actuariële uitgangspunten

Mutatie technische voorzieningen uit hoofde van wijziging actuariële uitgangspunten heeft betrekking op onder andere de aanpassing van de prognosetafels. Voor een verdere toelichting wordt verwezen naar de toelichting in de grondslagen inzake wijziging grondslagen.

Overige wijzigingen

Hieronder zijn opgenomen de mutaties van de technische voorziening met betrekking tot kanssystemen.

Saldo overdrachten van rechten voor risico fonds

De post saldo overdrachten van rechten bevat het saldo van bedragen uit hoofde van overgenomen dan wel overgedragen pensioenverplichtingen.

Herverzekeringen

De herverzekeringslasten worden toegerekend aan de periode waarop de herverzekering betrekking heeft.

Overige lasten

Overige lasten zijn toegerekend aan het verslagjaar waarop deze betrekking hebben.

GRONDSLAGEN KASSTROOMOVERZICHT

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de directe methode:

- Alle ontvangsten en uitgaven zijn hierbij als zodanig gepresenteerd.
- Er is onderscheid gemaakt tussen kasstromen uit pensioen- en beleggingsactiviteiten.

5 TOELICHTING OP DE BALANS

(x € 1.000)

ACTIVA

1. Beleggingen voor risico fonds

De kring belegt in modules en overlay fondsen. Het verloopoverzicht is opgesteld op module en fondseniveau, omdat de financiële stromen ook op module- en fondseniveau verlopen.

Verloopoverzicht op module en fondseniveau 2020

	Stand per 1 januari 2020	Aankopen	Verkopen	Overige mutaties	Waarde mutaties	Stand per 31 december 2020
Module Rendement	-	189.903	-	-	14.541	204.444
Module Rente	-	122.540	-24.500	-	738	98.778
Overlay fondsen	-	123.321	-63.279	-	15.601	75.643
Beleggingsdebiteuren	-	-	-	289	-	289
Liquide middelen	-	-	-	2.130	-	2.130
Overige beleggingen	-	-	-12.393	-	12.393	-
Totaal	-	435.764	-100.172	2.419	43.273	381.284

De waardeoverdracht van Pensioenfonds Chemours aan Kring Chemours heeft plaatsgevonden op 1 februari. Het resultaat in de maand januari (€12.393) is gepresenteerd onder overige beleggingen.

Op basis van doorkijk op de modules en fondsen tot de onderliggende beleggingen bestaan de modules en fondsen ultimo boekjaar uit onderstaande beleggingscategorieën.

Belegde waarden per beleggingscategorie op basis van doorkijk per 31 december 2020

	Aandelen	Vastrentende waarden	Derivaten	Overige beleggingen	Totaal
Module Rendement	147.606	56.838	-	-	204.444
Module Rente	-	98.778	-	-	98.778
Overlay fondsen	-	-	75.643	-	75.643
Beleggingsdebiteuren	-	289	-	-	289
Liquide middelen	-	-	-	2.130	2.130
Stand per 31 december 2020	147.606	155.905	75.643	2.130	381.284

Onder derivaten zijn de overlay fondsen opgenomen. Aangezien de kring niet de onderliggende belegging in zijn bezit heeft, maar alleen een deelneming in de overlay fondsen, is feitelijk de exposure van de kring naar een derivatenbelegging, ongeacht de onderliggende asset categorieën daarin. De valutaderivaten zijn niet opgenomen onder derivaten. Deze zijn onderdeel van de beleggingscategorie van de pools, waarvan zij deel uitmaken.

Reële waarde

Afgezien van de beleggingsvorderingen en -schulden zijn de beleggingen van het fonds gewaardeerd tegen reële waarde. Het is over het algemeen mogelijk en gebruikelijk om de reële waarde binnen een aanvaardbare bandbreedte van schattingen vast te stellen. De boekwaarde van alle activa en de financiële verplichtingen op balansdatum benadert de reële waarde.

Via de module rendement en overlay fondsen wordt belegd in niet-beursgenoteerde beleggingsfondsen, waarbij deze beleggingsfondsen beleggen in aandelen, vastrentende waarden, derivaten en overige beleggingen. Niet aan een beurs genoteerde beleggingsfondsen zijn gewaardeerd tegen de reële waarde die is bepaald op basis van de meest recente door het beleggingsfonds afgegeven intrinsieke waarde.

Aandelen

De aandelen zijn als volgt gespecificeerd:

	31-12-2020		31-12-2019	
	In %		In %	
Specificatie naar soort:				
Aandelenbeleggingsfondsen	147.606	100,0	-	-

Vastrentende waarden

De vastrentende waarden zijn als volgt gespecificeerd:

	31-12-2020	31-12-2019
Specificatie naar soort:		
Vastrentende waarde beleggingsfondsen	155.616	-
Beleggingsdebiteuren	289	-
	155.905	-

Derivaten

	31-12-2020	31-12-2019
Specificatie naar soort:		
Overlay fondsen	75.643	-

Overige beleggingen

De overige beleggingen zijn als volgt gespecificeerd:

	31-12-2020	31-12-2019
Specificatie naar soort:		
Liquide middelen	2.130	-

2. Vorderingen en overlopende activa

	31-12-2020	31-12-2019
Vordering op Achmea	97	-
Premiedebiteuren	2.002	-
Te vorderen claims herverzekeraar	498	-
Overige vorderingen	310	-
	<u>2.907</u>	<u>-</u>

Bij de waardering van vorderingen is rekening gehouden met het oninbaarheidsrisico door het in mindering brengen van een voorziening op de uitstaande vorderingen. Voor gelijksoortige posten met gelijksoortige risico's wordt gezamenlijk een schatting gemaakt van verliezen en risico's op balansdatum. Deze systematiek voor vaststelling van de voorziening behoort tot de statische methode.

Alle vorderingen hebben een resterende looptijd van korter dan één jaar.

3. Overige activa

	31-12-2020	31-12-2019
Rabobank	<u>510</u>	<u>-</u>

Onder de liquide middelen zijn opgenomen kasmiddelen en banktegoeden die onmiddellijk dan wel op korte termijn opeisbaar zijn. Bankrekeningen die beheerd worden door de vermogensbeheerder zijn onder de overige beleggingen opgenomen. Er zijn geen kredietfaciliteiten van toepassing.

PASSIVA

4. Stichtingskapitaal en reserves

	31-12-2020	31-12-2019
Toeslagdepot	2.765	-
Algemene reserve	82.634	-
	<u>85.399</u>	<u>-</u>

Mutatieoverzicht eigen vermogen

	Toeslagdepot	Algemene reserve	Totaal
Stand per 1 januari 2020	-	-	-
Uit bestemming saldo van baten en lasten	2.765	82.634	85.399
Stand per 31 december 2020	<u>2.765</u>	<u>82.634</u>	<u>85.399</u>

Verloop toeslagdepot

	2020	2019
Stand per 1 januari 2020	-	-
Premiecomponent bestemd voor toeslagverlening	5.200	-
Dotatie: beleggingsrendement	360	-
Onttrekking voor aanvullend verleende toeslag per 1-1-2021	-2.795	-
Stand per 31 december 2020	<u>2.765</u>	<u>-</u>

	31-12-2020		31-12-2019	
	ln %		ln %	
Solvabiliteit				
Pensioenvermogen (exclusief toeslagendepot)	380.547	127,7	-	-
Af: technische voorzieningen	297.913	100,0	-	-
Eigen vermogen	<u>82.634</u>	<u>27,7</u>	<u>-</u>	<u>-</u>
Af: vereist eigen vermogen	51.704	17,3	-	-
Vrij vermogen	<u>30.930</u>	<u>10,4</u>	<u>-</u>	<u>-</u>
Minimaal vereist eigen vermogen	12.194	4,1	-	-
Actuele dekkingsgraad		127,7		-
Beleidsdekkingsgraad		124,1		-
Reële dekkingsgraad		101,1		-

Voor het bepalen van het vereist eigen vermogen (de solvabiliteitstoets) maakt het fonds gebruik van het standaardmodel. Het bestuur acht het gebruik van het standaardmodel passend voor de risico's van het fonds. De uitkomsten van de solvabiliteitstoets zijn opgenomen onder de paragraaf Risicobeheer.

De dekkingsgraad is als volgt berekend: (Totale activa -/- toeslagdepot -/- kortlopende schulden) / Technische voorzieningen * 100%.

De beleidsdekkingsgraad is het gemiddelde van de actuele dekkingsgraden van de afgelopen 12 maanden. De beleidsdekkingsgraad is bepalend voor de financiële positie van het fonds. Als de beleidsdekkingsgraad lager is dan de minimaal vereiste dekkingsgraad, bevindt het fonds zich in een situatie van dekkingstekort. Indien de beleidsdekkingsgraad lager is dan de vereiste dekkingsgraad, maar wel tenminste gelijk is aan de minimaal vereiste dekkingsgraad, bevindt het fonds zich in een situatie van reservetekort.

In de reële dekkingsgraad wordt de verwachte stijging van de prijzen meegenomen als pensioenverplichting. Een reële dekkingsgraad van 100% wil zeggen dat de kring volledige toeslag kan verlenen op basis van de (verwachte) prijsinflatie conform een toekomstbestendig toeslagbeleid. Een toekomstbestendig toeslagbeleid houdt in:

1. Toeslag kan verleend worden vanaf een beleidsdekkingsgraad van 110%.
2. Toeslagverlening is alleen toegestaan als er voldoende vermogen is om deze toeslag naar verwachting ook in de toekomst te kunnen verlenen.

De vereiste dekkingsgraad is 117,4% en de minimaal vereiste dekkingsgraad is vastgesteld op 104,1%. Aangezien de beleidsdekkingsgraad hoger is dan de vereiste dekkingsgraad bevindt de kring zich in een situatie van een marge op de reservepositie.

Het verloop van de actuele dekkingsgraad is als volgt:

	2020
	%
Dekkingsgraad per 1 januari	135,4
Premie	-2,3
Uitkeringen	0,1
Toeslagverlening	-3,5
Verandering van de rentetermijnstructuur	-18,3
Rendement op beleggingen	18,3
Overige oorzaken en kruiseffecten	-2,0
Dekkingsgraad per 31 december	127,7

Zie voor de toelichting op de verschillende posten de toelichting van de mutatie technische voorzieningen in de staat van baten en lasten.

5. Technische voorzieningen voor risico fonds

	31-12-2020	31-12-2019
Specificatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico fonds:		
Voorziening pensioenverplichtingen	297.913	-
	<u>297.913</u>	<u>-</u>

Mutatieoverzicht technische voorzieningen

	2020	2019
Stand per 1 januari	-	-
Pensioenopbouw	8.648	-
Toeslagen	10.520	-
Rentetoevoeging	-828	-
Onttrekking voor pensioenuitkeringen	-1.104	-
Wijziging uit hoofde van pensioenuitvoeringskosten	162	-
Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten	243.914	-
Wijziging marktrente	38.216	-
Wijziging actuariële uitgangspunten	-1.446	-
Overige wijzigingen	-169	-
Stand per 31 december	<u>297.913</u>	<u>-</u>

Specificatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico fonds:

	31-12-2020		31-12-2019	
	Aantal		Aantal	
Deelnemers	378	261.414	-	-
Gewezen deelnemers	20	14.468	-	-
Pensioentrekkenden	8	14.984	-	-
Schadereserve	-	787	-	-
IBNR	-	498	-	-
Additionele reservering	-	5.762	-	-
	<u>406</u>	<u>297.913</u>	<u>-</u>	<u>-</u>

Korte beschrijving van de pensioenregeling

Binnen kring Chemours vindt pensioenopbouw plaats op basis van een uitkeringsovereenkomst in de vorm van een middelloonregeling. De pensioenrichtleeftijd is 68 jaar. Het opbouwpercentage van het ouderdomspensioen in 2020 bedraagt 1,875% van de pensioengrondslag. Tevens bestaat er recht op partner- en wezenpensioen. Jaarlijks bepaalt het bestuur van het fonds de mate waarin de opgebouwde aanspraken worden geïndexeerd. De kosten voor financiering van de aanvullende toeslag worden jaarlijks onttrokken uit het toeslagendepot. Deze kosten zijn steeds gelijk aan de wijziging in de technische voorziening als gevolg van deze aanvullende toeslag. De aanvullende toeslag wordt toegekend voor zolang er nog voldoende vermogen in het toeslagendepot aanwezig is. Geen aanvullende toeslag wordt verleend indien Kring Chemours, gezien de beleidsdekkingsgraad, niet beschikt over het minimaal vereist eigen vermogen.

Toeslagverlening

Het Bestuur beslist jaarlijks of en in hoeverre binnen kring Chemours een toeslag op pensioenaanspraken en pensioenrechten van de (gewezen) Deelnemers, gewezen partners en pensioengerechtigden kan worden toegekend. Alleen als en voor zover de middelen van kring Chemours, naar het oordeel van het bestuur, ten minste toereikend zijn voor een toeslag, wordt deze verleend.

Reglementair is vastgelegd dat deze toeslag op 1 januari van het jaar wordt verleend. De toeslagverlening op pensioenaanspraken en pensioenrechten is voorwaardelijk. De ambitie voor de voorwaardelijke toeslagen is gelijk aan 75% van de prijsindex. Voor deze voorwaardelijke toeslagverlening is geen reserve gevormd en wordt geen premie betaald. De toeslagverlening wordt uit beleggingsrendement van kring Chemours gefinancierd.

Toeslagverlening vindt plaats volgens de methode van toekomstbestendige toeslagverlening. Dit betekent dat toeslagverlening mogelijk is bij een dekkingsgraad hoger dan 110%. Bij een dekkingsgraad tussen de 110% en de bovengrens behorende bij toekomstbestendige toeslagverlening vindt toeslagverlening naar rato plaats. Bij een dekkingsgraad boven de bovengrens vindt volledige toeslagverlening plaats.

Per 1 januari 2020 zijn de pensioenen verhoogd met 2,04% (en 2,72% voor latent tijdelijk ouderdomspensioen). Daarnaast heeft het bestuur in 2020 besloten om de pensioenen per 1 januari 2021 te verhogen met 2,00% voor actieve deelnemers (1,22% voor latent tijdelijk ouderdomspensioen) en 0,92% voor inactieve deelnemers.

Bij aanvang kring is een premie door de werkgever van €3.700 gestort in het toeslagendepot. Daarnaast is een vordering opgenomen voor een aanvullende storting door de werkgever in het toeslagendepot van €1.500. Inbegrepen in het resultaat op toeslagen is de opvoer van de reservering voor toekomstige onvoorwaardelijke toeslagen voor tijdelijk ouderdomspensioen (€51). Deze toeslagen zijn opgenomen in de technische voorziening per 31 december 2020 en heeft geleid tot een negatief resultaat van €5.320.

De stand van de gespecificeerde reserve (het toeslagendepot) per eind 2020 bedraagt €2.765. Door stortingen van de werkgever en een vordering op de werkgever is het depot in het jaar toegenomen met €5.200 en is een beleggingsrendement hierover gemaakt van €360. Tot slot is de aanvullend verleende toeslag per 1 januari 2021 ter waarde van €2.795 uit het toeslagendepot onttrokken.

6. Overige schulden en overlopende passiva

	31-12-2020	31-12-2019
Vooruitgefactureerde premies	854	-
Te verrekenen herverzekeringspremies	432	-
Rekening courant Centraal Beheer APF	47	-
Uitkeringen	12	-
Nog te betalen kosten	44	-
	<u>1.389</u>	<u>-</u>

Alle schulden hebben een resterende looptijd van korter dan één jaar.

Risicobeheer en derivaten

Solvabiliteitsrisico

Het fonds wordt bij het beheer van de pensioenverplichtingen en de financiering daarvan geconfronteerd met risico's. De belangrijkste doelstelling van het fonds is het nakomen van de pensioentoezeggingen. Voor het realiseren van deze doelstelling wordt gestreefd naar een toereikende solvabiliteit op basis van de reële waarde van de pensioenverplichtingen.

Het belangrijkste risico voor het fonds is het solvabiliteitsrisico, ofwel het risico dat het fonds niet beschikt over voldoende vermogen ter dekking van de pensioenverplichtingen. De solvabiliteit wordt gemeten zowel op basis van algemeen geldende normen als ook naar de specifieke normen welke door de toezichthouder worden opgelegd. Indien de solvabiliteit van het fonds zich negatief ontwikkelt, bestaat het risico dat het fonds de premie voor de onderneming en deelnemers moet verhogen en het risico dat er geen ruimte beschikbaar is voor een eventuele toeslag van opgebouwde pensioenrechten. In het uiterste geval kan het noodzakelijk zijn dat het fonds verworven pensioenaanspraken en pensioenrechten moet verminderen.

	31-12-2020	31-12-2019
Het surplus op FTK-grondslagen is als volgt:		
Technische voorzieningen	297.913	-
Buffers:		
S1 Renterisico	231	-
S2 Risico zakelijke waarden	37.360	-
S3 Valutarisico	13.592	-
S4 Grondstoffenrisico	-	-
S5 Kredietrisico	16.215	-
S6 Verzekeringstechnisch risico	10.996	-
S7 Liquiditeitsrisico	-	-
S8 Concentratierisico	-	-
S9 Operationeel risico	-	-
S10 Actief beheerrisico	9.653	-
Diversificatie effect	-36.343	-
Totaal S (vereiste buffers)	51.704	-
Vereist vermogen (artikel 132 Pensioenwet)	349.617	-
Pensioenvermogen (totaal activa - toeslagendepot - schulden)	380.547	-
Surplus	30.930	-

Het fonds heeft ter afdekking van risico's derivatencontracten afgesloten. Hiermee is bij het bepalen van de vereiste buffers rekening gehouden. Bij de berekening van de buffers past het fonds het standaardmodel van DNB toe, waarbij uitgegaan wordt van het vereist vermogen in evenwichtssituatie, gebaseerd op de feitelijke asset mix.

Beleid en risicobeheer

Het bestuur beschikt over een aantal beleidsinstrumenten ten behoeve van het beheersen van deze risico's. Deze beleidsinstrumenten betreffen:

- beleggingsbeleid;
- premiebeleid;
- herverzekeringsbeleid;
- toeslagbeleid.

De keuze en toepassing van beleidsinstrumenten vindt plaats na uitvoerige analyses ten aanzien van te verwachten ontwikkelingen van de verplichtingen en de financiële markten. Daarbij wordt onder meer gebruikgemaakt van ALM-studies. Een ALM-studie is een analyse van de structuur van de pensioenverplichtingen en van verschillende beleggingsstrategieën en de ontwikkeling daarvan in diverse economische scenario's.

De uitkomsten van deze analyses vinden hun weerslag in jaarlijks door het bestuur vast te stellen beleggingsrichtlijnen als basis voor het uit te voeren beleggingsbeleid. De beleggingsrichtlijnen geven normen en limieten aan waarbinnen de uitvoering van het beleggingsbeleid moet plaatsvinden. Ze zijn gericht op het beheersen van de volgende belangrijkste (beleggings)risico's. Bij de uitvoering van het beleggingsbeleid wordt gebruik gemaakt van derivaten. Onderstaande uitwerking van de risico's is gebaseerd op de feitelijke standen per ultimo verslagjaar.

S1 Renterisico

Het renterisico is het risico dat de waarden van de vastrentende waarden en de pensioenverplichtingen wijzigen als gevolg van veranderingen in de marktrente.

De rentegevoeligheid kan worden gemeten door middel van de duration. De duration is de (met de contante waarde van de kasstromen) gewogen gemiddelde resterende looptijd in jaren. De duration geeft aan hoeveel procent bij benadering de reële waarde verandert bij een parallelle verschuiving van de rentecurve met 1 procentpunt. Een hoge duration geeft een hoge gevoeligheid voor veranderingen in de rente weer.

	31-12-2020		31-12-2019	
	Balanswaarde	Duration	Balanswaarde	Duration
Vastrentende waarden (voor derivaten)	155.905	4,8	-	-
Totaal beleggingen	381.284	15,7	-	-
Technische voorzieningen	297.913	22,2	-	-

Op balansdatum is de duration van de beleggingen aanzienlijk korter dan de duration van de verplichtingen. Er is daarom sprake van een zogenaamde "duration-mismatch". Dit betekent dat bij een rentestijging de waarde van de beleggingen minder snel daalt dan de waarde van de verplichtingen (bij toepassing van de reële marktrentestructuur), waardoor de dekkingsgraad stijgt. Bij een rentedaling zal de waarde van de beleggingen minder snel stijgen dan de waarde van de verplichtingen, waardoor de dekkingsgraad daalt.

Het beleid van het fonds is gericht op het verkleinen van de "duration-mismatch". Dit wordt gerealiseerd door het kopen van meer langlopende obligaties in plaats van aandelen (aandelen hebben per definitie een duration van nul), binnen de portefeuille kortlopende obligaties vervangen door langlopende obligaties of door middel van renteswaps of swaptions. Bij een renteswap wordt een vaste lange rente geruild tegen een variabele korte rente. Het fonds ontvangt in dit geval een lange rente, vergelijkbaar met de kasstroom van een langlopende obligatie en betaalt daarvoor een variabele korte rente (bijvoorbeeld Euribor). Hierdoor wordt de "duration-mismatch" verkleind, maar het fonds wordt wel afhankelijk van de ontwikkeling van de korte rente die het fonds aan de tegenpartij betaalt. Met een swaption kan het fonds tijdelijk het risico van een verdere rentedaling afdekken. Hiervoor betaalt het fonds een premie. Bij het afsluiten van een swap of een swaption kunnen dus mismatchrisico's worden afgedekt en worden nieuwe risico's geïntroduceerd die gepaard gaan met dit soort instrumenten (zoals liquiditeit, tegenpartij en juridisch risico).

De samenstelling van de vastrentende waarden naar looptijd is als volgt:

	31-12-2020		31-12-2019	
		In %		In %
Resterende looptijd < 1 jaar	13.950	9,0	-	-
Resterende looptijd > 1 en < 5 jaar	46.006	29,5	-	-
Resterende looptijd > 5 jaar	95.949	61,5	-	-
	155.905	100,0	-	-

S2 Risico zakelijke waarden

Het risico zakelijke waarden of prijsrisico is het risico van waardeveranderingen door de ontwikkeling van marktprijzen, die wordt veroorzaakt door factoren gerelateerd aan een individuele belegging, de uitgevende instelling of generieke factoren. Omdat alle beleggingen worden gewaardeerd tegen reële waarde waarbij waardeveranderingen onmiddellijk in het saldo van baten en lasten worden verwerkt, zijn alle wijzigingen in marktomstandigheden direct zichtbaar in het beleggingsresultaat. Het prijsrisico wordt gemitigeerd door diversificatie.

	31-12-2020		31-12-2019	
		In %		In %
Specificatie aandelen naar sector:				
Financiële instellingen (w.o. banken en verzekeraars)	14.565	9,9	-	-
Energie	1.627	1,0	-	-
Industrie	18.863	12,8	-	-
Technologie	37.694	25,5	-	-
Gezondheidszorg	21.275	14,4	-	-
Telecommunicatie	9.862	6,7	-	-
Basismaterialen	6.732	4,6	-	-
Handel	27.596	18,7	-	-
Nutsbedrijven	3.506	2,4	-	-
Diversen	5.886	4,0	-	-
	147.606	100,0	-	-

	31-12-2020		31-12-2019	
		In %		In %
Specificatie aandelen naar regio:				
Europa	28.425	19,3	-	-
Noord-Amerika	75.592	51,1	-	-
Azië-Pacific	11.806	8,0	-	-
Australazië	2.882	2,0	-	-
Emerging Markets	28.901	19,6	-	-
	147.606	100,0	-	-

S3 Valutarisico

Het valutarisico is het risico dat de waarde van een financieel instrument zal fluctueren als gevolg van veranderingen in valutawisselkoersen.

De vreemde valutapositie voor en na afdekking door valutaderivaten is als volgt weer te geven:

	Positie voor afdekking	Valuta- derivaten	Nettopositie na afdekking 2020	Nettopositie na afdekking 2019
Euro	222.316	106.145	328.461	-
Amerikaanse Dollar	80.087	-86.170	-6.083	-
Britse Pond	3.848	-4.158	-310	-
Japanse Yen	10.099	-6.689	3.410	-
Zwitserse Frank	4.609	-2.533	2.076	-
Australische Dollar	544	-1.872	-1.328	-
Canadese Dollar	2.305	-2.766	-461	-
Deense Kroon	2.305	-	2.305	-
Hong Kong Dollar	7.677	-800	6.877	-
Zweedse Kroon	4.610	-884	3.726	-
Singapore Dollar	880	-273	607	-
Overige	42.004	-	42.004	-
	<u>381.284</u>	<u>-</u>	<u>381.284</u>	<u>-</u>

S4 Grondstoffenrisico

Het grondstoffenrisico is het risico van waardeveranderingen van beleggingen in grondstoffen of instrumenten die gevoelig zijn voor waardeveranderingen in grondstoffen (commodities). Het grondstoffenrisico wordt bepaald aan de hand van een daling van de waarde van de beleggingen in grondstoffen met 35%.

S5 Kredietrisico

Het kredietrisico is het risico van financiële verliezen voor het fonds als gevolg van faillissement of betalingsonmacht van tegenpartijen waarop het fonds (potentiële) vorderingen heeft. Hierbij kan onder meer worden gedacht aan partijen die obligatieleningen uitgeven, banken waar deposito's worden geplaatst, marktpartijen waarmee "Over The Counter (OTC)"-derivatenposities worden aangegaan en aan bijvoorbeeld herverzekeraars.

Een voor beleggingsactiviteiten specifiek onderdeel van kredietrisico is het settlementrisico. Dit heeft betrekking op het risico dat partijen waarmee het fonds transacties is aangegaan niet meer in staat zijn hun tegenprestatie te verrichten, waardoor het fonds financiële verliezen lijdt.

Beheersing vindt plaats door het stellen van limieten aan tegenpartijen op totaalniveau, dat wil zeggen met inachtneming van alle posities die een tegenpartij heeft ten opzichte van het fonds; het vragen van extra zekerheden zoals onderpand en dergelijke bij hypothecaire geldleningen en het uitlenen van effecten; het hanteren van prudente verstrekkingnormen bij hypothecaire geldleningen. Ter afdekking van het settlementrisico wordt door het fonds alleen belegd in markten waar een voldoende betrouwbaar clearing- en settlementstelsel functioneert. Voordat in nieuwe markten wordt belegd, wordt eerst onderzoek gedaan naar de waarborgen op dit gebied. Met betrekking tot OTC-derivaten wordt door het fonds alleen gewerkt met tegenpartijen waarmee ISDA/CSA-overeenkomsten zijn afgesloten, zodat posities van het fonds adequaat worden afgedekt door onderpand. Er wordt gebruik gemaakt van dagelijkse waarderingen.

	31-12-2020		31-12-2019	
	In %		In %	
Specificatie vastrentende waarden naar sector:				
Nederlandse overheidsinstellingen	6.200	4,0	-	-
Buitenlandse overheidsinstellingen	77.411	49,7	-	-
Financiële instellingen	39.044	25,0	-	-
Handel	9.638	6,2	-	-
Basismaterialen	2.205	1,4	-	-
Industrie	4.880	3,1	-	-
Olie en gas	4.394	2,8	-	-
Nutsbedrijven	1.501	1,0	-	-
Technologie	1.589	1,0	-	-
Gezondheidszorg	2.996	1,9	-	-
Telecommunicatie	1.897	1,2	-	-
Andere instellingen	4.150	2,7	-	-
	155.905	100,0	-	-

	31-12-2020		31-12-2019	
	In %		In %	
Specificatie vastrentende waarden naar regio:				
Mature markets	118.487	76,0	-	-
Emerging markets	37.418	24,0	-	-
	155.905	100,0	-	-

Ten aanzien van de kredietwaardigheid van de debiteuren van de vastrentende portefeuille kan het volgende overzicht worden gegeven:

	31-12-2020		31-12-2019	
	In %		In %	
AAA	29.251	18,8	-	-
AA	42.988	27,6	-	-
A	12.535	8,0	-	-
BBB	30.847	19,8	-	-
BB	14.532	9,3	-	-
B	11.101	7,1	-	-
CCC	3.866	2,5	-	-
CC	213	0,1	-	-
C	13	-	-	-
D	177	0,1	-	-
Geen rating	10.382	6,7	-	-
	<u>155.905</u>	<u>100,0</u>	<u>-</u>	<u>-</u>

S6 Verzekeringstechnisch risico

Langlevenrisico

Het langlevenrisico is het risico dat deelnemers langer blijven leven dan gemiddeld verondersteld wordt bij de bepaling van de technische voorziening. Als gevolg hiervan volstaat de opbouw van het pensioenvermogen niet voor de uitkering van de pensioenverplichting.

Door toepassing van CBS Bevolkingsprognose 2020-2060 met adequate correcties voor ervaringssterfte is het langlevenrisico nagenoeg geheel verdisconteerd in de waardering van de pensioenverplichtingen.

Overlijdensrisico

Het overlijdensrisico betekent dat het fonds in geval van overlijden mogelijk een nabestaandenpensioen moet toekennen waarvoor door het fonds geen voorzieningen zijn getroffen. Dit risico kan worden uitgedrukt in risicokapitalen. Het fonds heeft het overlijdensrisico herverzekerd.

Arbeidsongeschiktheidsrisico

Het arbeidsongeschiktheidsrisico betreft het risico dat het fonds voorzieningen moet treffen voor premievrijstelling bij invaliditeit en het toekennen van een arbeidsongeschiktheidspensioen (indien van toepassing). Voor dit risico wordt jaarlijks een risicopremie in rekening gebracht. Het verschil tussen de risicopremie en de werkelijke kosten wordt verwerkt via het resultaat. De actuariële uitgangspunten voor de risicopremie worden periodiek herzien. Het risico op premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid is herverzekerd.

Toeslagrisico

Het bestuur van het fonds heeft de ambitie om het pensioen te indexeren. De mate waarin dit kan worden gerealiseerd, is afhankelijk van de ontwikkelingen in de rente, rendement, looninflatie en demografie. Het toeslagrisico omvat het risico dat de ambitie van het bestuur om toeslagen op pensioenrechten en -aanspraken te geven niet kan worden gerealiseerd. Uitdrukkelijk wordt opgemerkt dat de toeslagtoezegging voorwaardelijk is. Het beleid en de ambitie inzake toeslagverlening is weergegeven in de toelichting van de post 'mutatieoverzicht technische voorzieningen, toeslagen'.

De zogenaamde reële dekkingsgraad geeft inzicht in de mate waarin toeslagen kunnen worden toegekend (ook wel aangeduid als toeslagruimte). Voor het bepalen van de reële dekkingsgraad worden onvoorwaardelijke nominale pensioenverplichtingen verdisconteerd tegen een reële, in plaats van nominale, rentetermijnstructuur. Omdat er op dit moment geen markt voor financiële instrumenten aanwezig is waaruit de reële rentetermijnstructuur kan worden afgeleid, wordt gebruik gemaakt van een benaderingswijze. De nominale rente kan worden verminderd met een bepaald (vast) percentage dat de toeslagambitie op lage termijn weergeeft. Ook kan gebruik worden gemaakt van de verwachte loon- of prijsinflatie (afhankelijk van de bepalingen omtrent toeslagverlening in het reglement).

S7 Liquiditeitsrisico

Het liquiditeitsrisico is het risico dat beleggingen niet tijdig en/of niet tegen een aanvaardbare prijs kunnen worden omgezet in liquide middelen. Hierdoor kan het fonds op korte termijn niet aan zijn verplichtingen voldoen. Waar de overige risicocomponenten vooral de langere termijn betreffen (solvabiliteit), gaat het hierbij om de kortere termijn. Dit risico wordt beheerst door in het strategische en tactische beleggingsbeleid voldoende ruimte aan te houden voor de liquiditeitsposities. Er wordt eveneens rekening gehouden met de directe beleggingsopbrengsten en andere inkomsten zoals premies. Betreffende het liquiditeitsrisico wordt vermeld dat het fonds in haar beleggingsportefeuille over voldoende obligaties beschikt die onmiddellijk zonder waardeverlies verkocht kunnen worden gemaakt om eventuele onvoorziene uitstroom van geldmiddelen te financieren. Op basis hiervan heeft het bestuur besloten geen buffer voor liquiditeitsrisico aan te houden.

S8 Concentratierisico

Als een kring een gediversifieerde beleggingsportefeuille aanhoudt, mag de gevoeligheid van het eigen vermogen voor concentratierisico in het DNB-standaardmodel gelijk worden gesteld aan 0%. Omdat bij de kring sprake is van een gediversifieerde beleggingsportefeuille heeft het bestuur besloten geen buffer voor concentratierisico aan te houden.

S9 Operationeel risico

Het operationeel risico is het risico van een onjuiste afwikkeling van transacties, fouten in de verwerking van gegevens, het verloren gaan van informatie, fraude en dergelijke. Dergelijke risico's worden door het fonds beheerst door het stellen van hoge kwaliteitseisen aan de organisaties die bij de uitvoering betrokken zijn op gebieden zoals interne organisatie, procedures, processen en controles, kwaliteit geautomatiseerde systemen, enzovoorts. Deze kwaliteitseisen worden periodiek getoetst door het bestuur. Aangezien hiermee sprake is van adequate beheersing houdt het fonds hiervoor geen buffer aan.

Systeemrisico

Het systeemrisico betreft het risico dat het mondiale financiële systeem (de internationale markten) niet langer naar behoren functioneert waardoor beleggingen van het fonds niet langer verhandelbaar zijn en zelfs, al dan niet tijdelijk, hun waarde kunnen verliezen. Net als voor andere marktpartijen, is dit risico voor het fonds niet beheersbaar.

S10 Actief beheerrisico

Het actief beheerrisico heeft betrekking op de ruimte om bij de uitvoering van het beleggingsbeleid af te wijken van de strategisch nageleefde portefeuille. De mate van actief beheer is bepaald aan de hand van de tracking error ten opzichte van de voor de portefeuille vastgestelde benchmark.

Belangrijke gebeurtenissen na balansdatum

Nieuwe (gewijzigde) UFR-methodiek geldend vanaf 1 januari 2021

Vanaf 2021 wordt de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur gebaseerd op een nieuwe UFR (ultimate forward rate). De nieuwe UFR parameters worden vanaf 1 januari 2021 in vier gelijke stappen ingevoerd. Met de stapsgewijze invoering zullen de nieuwe UFR parameters begin 2024 volledig zijn ingevoerd. DNB zal de rentetermijnstructuur in de periode tot 1 januari 2024 baseren op een gewogen gemiddelde van de rentetermijnstructuur op basis van de huidige en de nieuwe UFR-parameters, waarbij de gewichten jaarlijks op 1 januari met gelijke stappen aangepast worden. Deze stapsgewijze invoering zorgt ervoor dat het effect van de nieuwe UFR-methode op de dekkingsgraden van pensioenfondsen zich geleidelijk in de tijd materialiseert.

De technische voorziening ultimo 2020 is gebaseerd op de per 31 december 2020 door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur voor pensioenfondsen, gebaseerd op de huidige UFR parameters. Als de technische voorziening ultimo 2020 reeds gebaseerd zou zijn op de nieuwe UFR parameters die van toepassing zijn in 2021 dan zou de technische voorziening €301.630 bedragen. De actuele dekkingsgraad zou dan 126,2% bedragen. Bij toepassing van de UFR parameters die gelden in 2024, zou de technische voorziening €313.993 bedragen en de actuele dekkingsgraad 121,2%.

6 TOELICHTING OP DE STAAT VAN BATEN EN LASTEN

(x € 1.000)

7. Premiebijdragen voor risico fonds (van werkgevers en werknemers)

	2020	2019
Premiebijdragen pensioenregeling	6.571	-
Stortingen toeslagendepot	5.200	-
	<u>11.771</u>	<u>-</u>

Verwerkt is een premiekorting van € 559 omdat per 1 januari 2020 aan alle voorwaarden voor een premiekorting wordt voldaan. Per die datum is namelijk de bestaande achterstand voor indexaties volledig weggenomen door de toekenning van de inhaaltoeslagen per 1 januari 2020.

De kostendekkende, gedempte kostendekkende en feitelijke premie volgens artikel 130 van de Pensioenwet zijn als volgt:

	2020	2019
Kostendekkende premie	11.400	-
Gedempte kostendekkende premie	6.373	-
Feitelijke premie	11.771	-

De kostendekkende premie is gebaseerd op de marktrente (nominale rentetermijnstructuur van 31 december 2019 gepubliceerd door DNB). Het bestuur heeft de gedempte kostendekkende premie vastgesteld op verwacht rendement. De feitelijke premie is in 2020 hoger dan de gedempte kostendekkende premie.

De samenstelling van de kostendekkende premie is als volgt:

	2020	2019
Nominaal pensioeninkoop op marktwaarde	9.434	-
Opslag voor uitvoeringskosten	324	-
Solvabiliteitsopslag (Vereist Eigen Vermogen)	1.642	-
	<u>11.400</u>	<u>-</u>

De samenstelling van de gedempte kostendekkende premie is als volgt:

	2020	2019
Nominaal pensioeninkoop op marktwaarde	3.902	-
Opslag voor uitvoeringskosten	324	-
Solvabiliteitsopslag (Vereist Eigen Vermogen)	679	-
Voorwaardelijke onderdelen	1.468	-
	<u>6.373</u>	<u>-</u>

De samenstelling van de feitelijke premie is als volgt:

	2020	2019
Actuarieel benodigde koopsom	4.957	-
Risicokoopsom overlijden	317	-
Risicokoopsom premievrijstelling	96	-
Opslag voor uitvoeringskosten	324	-
Solvabiliteitsopslag (Vereist Eigen Vermogen)	679	-
Beschikbaar voor vorming algemene middelen	198	-
Stortingen toeslagendepot	5.200	-
	<u>11.771</u>	<u>-</u>

8. Beleggingsresultaten voor risico pensioenfondsen

2020	Directe beleggings-opbrengsten	Indirecte beleggings-opbrengsten	Kosten van vermogens-beheer	Totaal
Module rendement	73	17.445	-	17.518
Module rente	630	5.591	-	6.221
Overlay fondsen	-	22.619	-	22.619
Overige beleggingen	-284	-2.382	-	-2.666
Overige opbrengsten en lasten	-	-	-242	-242
	<u>419</u>	<u>43.273</u>	<u>-242</u>	<u>43.450</u>
Mutatie rendement uit delta weerstandsvermogen				-71
				<u>43.379</u>

Het aandeel van het fonds in de beheerkosten die door de vermogensbeheerders ten laste van de beleggingsfondsen zijn gebracht is onderdeel van de indirecte beleggingsopbrengsten. Deze bedragen over de verslagperiode €766.

De transactiekosten zijn de kosten die gemaakt worden om de effectentransactie tot stand te brengen en uit te voeren. Deze zijn onderdeel van de indirecte beleggingsopbrengsten en bedragen €1.121.

De performance gerelateerde kosten zijn onderdeel van de indirecte beleggingsopbrengsten en bedragen €0.

9. Pensioenuitkeringen

	2020	2019
Ouderdomspensioen	<u>1.146</u>	<u>-</u>

10. Pensioenuitvoeringskosten

	2020	2019
Administratiekosten verrichtingen	138	-
Administratiekosten	35	-
Governance kosten	105	-
Uitvoeringskosten	35	-
Bestuurskosten	9	-
Bijdrage wettelijke wijzigingen	28	-
Interest premiedebiteuren	-2	-
	<u>348</u>	<u>-</u>

11. Mutatie technische voorzieningen voor risico fonds

	2020	2019
Pensioenopbouw	8.648	-
Toeslagen	10.520	-
Rentetoevoeging	-828	-
Onttrekking voor pensioenuitkeringen	-1.104	-
Wijziging uit hoofde van pensioenuitvoeringskosten	162	-
Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten	243.914	-
Wijziging marktrente	38.216	-
Wijziging actuariële uitgangspunten	-1.446	-
Overige wijzigingen	-169	-
	<u>297.913</u>	<u>-</u>

Pensioenopbouw

Onder pensioenopbouw is opgenomen de actuariel berekende waarde van de diensttijdopbouw. Dit is het effect op de voorziening pensioenverplichtingen van de in het verslagjaar opgebouwde nominale rechten ouderdomspensioen en nabestaandenpensioen. Verder is hierin begrepen het effect van de individuele salarisontwikkeling.

Toeslagen

Deze post bestaat uit de lasten van de in het boekjaar toegekende toeslagen uit hoofde van de voorwaardelijke toeslagverlening. Per 1 januari 2020 zijn de pensioenen verhoogd met 2,04% (en 2,72% voor latent tijdelijk ouderdomspensioen). Daarnaast heeft het bestuur in 2020 besloten om de pensioenen per 1 januari 2021 te verhogen met 2,00% voor actieve deelnemers (1,22% voor latent tijdelijk ouderdomspensioen) en 0,92% voor inactieve deelnemers.

Rentetoevoeging

De voorziening pensioenverplichtingen is in het boekjaar opgerent met -0,324%. Dit is de éénjaarsrente uit de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur per 31 december 2019.

Onttrekking voor pensioenuitkeringen

Verwachte toekomstige pensioenuitkeringen worden vooraf actuariel berekend en opgenomen in de voorziening pensioenverplichtingen. De onder dit hoofd opgenomen afname van de voorziening betreft het bedrag dat vrijkomt ten behoeve van de financiering van de uitbetaling van pensioenen van de verslagperiode.

Wijziging uit hoofde van pensioenuitvoeringskosten

Verwachte toekomstige pensioenuitvoeringskosten (in het bijzonder excassokosten) worden vooraf actuariel berekend en opgenomen in de voorziening pensioenverplichtingen.

Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten

De onder dit hoofd opgenomen toename van de voorziening pensioenverplichtingen is het saldo van de collectieve inkomende waardeoverdracht per 1 januari 2020 van Pensioenfonds Chemours aan Kring Chemours.

Wijziging markttrente

Jaarlijks wordt per 31 december de actuele waarde van de technische voorzieningen herrekend door toepassing van de actuele rentetermijnstructuur. Het effect van de verandering van de rentetermijnstructuur wordt verantwoord onder het hoofd wijziging markttrente.

Wijziging actuariële uitgangspunten

De actuariële grondslagen en/of methoden worden periodiek beoordeeld en mogelijk herzien ten behoeve van de berekening van de actuele waarde van de pensioenverplichtingen. Hierbij wordt gebruik gemaakt van interne en externe actuariële deskundigheid. Dit betreft onder meer de vergelijking van veronderstellingen ten aanzien sterfte, langlevens en arbeidsongeschiktheid met werkelijke waarnemingen voor zowel de gehele bevolking als specifiek voor de populatie van het pensioenfonds. De vaststelling van de toereikendheid van de voorziening voor pensioenverplichtingen is een inherent onzeker proces, waarbij gebruik wordt gemaakt van schattingen en oordelen door het bestuur van het pensioenfonds. Het effect van deze wijzigingen wordt verantwoord in het resultaat op het moment dat de actuariële uitgangspunten worden herzien.

Uit het jaar is het fonds overgegaan op nieuwe grondslagen. De overgang betreft de overstap naar de CBS Bevolkingsprognose 2020-2060 (2019: CBS Bevolkingsprognose 2019-2060) gecorrigeerd met MWT0617 ervaringssterfte (2019: MWT0715). Het totale resultaat is reeds opgenomen in de technische voorziening per 31 december 2020 en bedraagt €1.446 positief.

Overige wijzigingen

	2020	2019
Resultaat op kanssystemen:		
Resultaat op sterfte	233	-
Resultaat op arbeidsongeschiktheid	-350	-
Resultaat op mutaties	-52	-
	<u>-169</u>	<u>-</u>

12. Saldo overdrachten van rechten voor risico fonds

	2020	2019
Collectieve inkomende waardeoverdrachten	330.200	-
Uitgaande waardeoverdrachten	-592	-
	<u>329.608</u>	<u>-</u>

De collectieve waardeoverdracht is per 1 januari 2020 overgekomen vanuit Stichting Pensioenfonds Chemours.

	2020	2019
Wijziging technische voorziening inzake overdracht van rechten:		
- toevoeging aan de technische voorzieningen	244.459	-
- onttrekking aan de technische voorzieningen	-545	-
	<u>243.914</u>	<u>-</u>

	2020	2019
Het resultaat op de waardeoverdrachten is als volgt:		
- overgenomen pensioenverplichting	85.741	-
- overgedragen pensioenverplichting	-47	-
	<u>85.694</u>	<u>-</u>

Het resultaat op waardeoverdrachten bedraagt €85.694 positief. Het voornaamste resultaat (€85.741 positief) wordt behaald uit de inkomende collectieve waardeoverdracht per 1 januari 2020 van de opgebouwde pensioenaanspraken en de solvabiliteitsmarge bij Stichting Pensioenfonds Chemours in liquidatie naar de kring. De mutatie technische voorziening overgenomen verplichtingen (€244.459) wijkt af van de technische voorziening zoals opgenomen in het conversieverslag (€244.563), hiervoor zijn twee verklaringen:

1. Een correctie van een polis die per 1 januari 2020 verkeerd opgenomen was in de conversiebestanden (verhoging €81);
2. De opname van een afwijkende IBNR in het conversieverslag (€781 in plaats van €596).

Op uitgaande waardeoverdrachten wordt een resultaat (€47 negatief) behaald, omdat de overdrachtssom op wettelijk voorgeschreven grondslagen dient te worden vastgesteld. Deze grondslagen wijken af van de grondslagen waarop de technische voorziening is gebaseerd.

13. Herverzekeringen

	2020	2019
Herverzekeringspremies overlijden	252	-
Herverzekeringspremies arbeidsongeschiktheid	180	-
Totaal premies	<u>432</u>	<u>-</u>
Mutatie IBNR schades toekomstige arbeidsongeschiktheid	-498	-
Totaal uitkeringen	<u>-498</u>	<u>-</u>
	<u>-66</u>	<u>-</u>

14. Overige lasten

	2020	2019
Bijdrage weerstandsvermogen uit premie	15	-
Bankrente handelsbanken	3	-
	<u>18</u>	<u>-</u>

Kring equensWorldline

Financiële verantwoording 2020

1 BALANS PER 31 DECEMBER

(na voorgestelde bestemming van het saldo van baten en lasten)

(x € 1.000)

		2020	2019
ACTIVA			
Beleggingen voor risico fonds	(1)	1.088.070	-
Vorderingen en overlopende activa	(2)	2.312	-
Overige activa	(3)	1.643	-
		<u>1.092.025</u>	<u>-</u>

PASSIVA

Stichtingskapitaal en reserves	(4)	81.992	-
Technische voorzieningen voor risico fonds	(5)	784.929	-
Overige schulden en overlopende passiva	(6)	225.104	-
		<u>1.092.025</u>	<u>-</u>

(*) De nummering verwijst naar de toelichting

(**) De vergelijkende cijfers zijn nihil omdat de kring in 2020 is opgericht

	2020	2019
Dekkingsgraad op basis van FTK (in %)		
Actuele dekkingsgraad	110,4	-
Beleidsdekkingsgraad	108,0	-

2 STAAT VAN BATEN EN LASTEN

(x € 1.000)

		2020	2019
BATEN			
Premiebijdragen voor risico fonds (van werkgevers en werknemers)	(7)	8.818	-
Beleggingsresultaten voor risico pensioenfondsen	(8)	97.981	-
		<u>106.799</u>	<u>-</u>
LASTEN			
Pensioenuitkeringen	(9)	11.544	-
Pensioenuitvoeringskosten	(10)	580	-
Mutatie technische voorzieningen voor risico fonds	(11)		
Pensioenopbouw		10.811	-
Rentetoevoeging		-2.247	-
Onttrekking voor pensioenuitkeringen		-11.447	-
Wijziging uit hoofde van pensioenuitvoeringskosten		-21	-
Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten		689.669	-
Wijziging marktrente		95.910	-
Wijziging actuariële uitgangspunten		2.088	-
Overige wijzigingen		166	-
		<u>784.929</u>	<u>-</u>
Saldo overdrachten van rechten voor risico fonds	(12)	-770.965	-
Herverzekeringen	(13)	-1.300	-
Overige lasten	(14)	19	-
		<u>24.807</u>	<u>-</u>
Saldo van baten en lasten		<u>81.992</u>	<u>-</u>

(*) De nummering verwijst naar de toelichting

		2020	2019
Bestemming van het saldo van baten en lasten			
Mutatie algemene reserve		<u>81.992</u>	<u>-</u>

3 KASSTROOMOVERZICHT

(x € 1.000)

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de directe methode.

	2020	
Kasstroom uit pensioenactiviteiten		
Ontvangen premiebijdragen voor risico fonds	9.347	
Ontvangen waardeoverdrachten voor risico fonds	770.983	
Betaalde pensioenuitkeringen	-11.544	
Betaalde/ontvangen herverzekeringen	-527	
Betaalde pensioenuitvoeringskosten	-228	
Overige baten en lasten	-19	
Mutatie overige schulden en overlopende passiva	223.347	
		991.359
Kasstroom uit beleggingsactiviteiten		
Ontvangen inzake verkopen beleggingen	685.893	
Betaald inzake aankopen beleggingen	-987.136	
Ontvangen directe beleggingsopbrengsten	17.019	
Overige ontvangsten en uitgaven inzake beleggingen	-704.226	
Betaalde kosten van vermogensbeheer	-1.266	
		-989.716
Mutatie liquide middelen		1.643
Samenstelling geldmiddelen		
	2020	
Mutatie liquide middelen		1.643
Liquide middelen per 31 december		1.643

4 ALGEMENE TOELICHTING

Inleiding

Conform de richtlijnen voor de jaarverslaggeving worden de balans, staat van baten en lasten en het kasstroomoverzicht opgenomen in een separate financiële verantwoording per kring. In deze financiële verantwoording wordt de terminologie gehanteerd zoals voorgeschreven door RJ610. Waar in de financiële verantwoording van de kring de term "fonds" is gebruikt, wordt de desbetreffende kring bedoeld.

Continuïteit

Deze jaarrekening is opgesteld uitgaande van de continuïteitsveronderstelling.

Collectieve waardeoverdracht

Op 1 januari 2020 zijn de aanspraken van alle deelnemers van Stichting Pensioenfonds Equens via een collectieve waardeoverdracht ondergebracht in Kring equensWorldline bij Stichting Achmea Algemeen Pensioenfonds.

Wijziging grondslagen

Prognosetafel

Gedurende 2020 zijn de grondslagen van het voormalige Pensioenfonds Equens toegepast voor de kring. Ultimo 2020 is de kring overgegaan op nieuwe grondslagen. De overgang betreft de overstap naar CB APF grondslagen. De overlevingstafel is gebaseerd op de CBS Bevolkingsprognose 2020-2060 gecorrigeerd met CBS Maatwerktabellen 2006-2017. De sterftekansen zijn gecorrigeerd voor het verschil tussen de gehele Nederlandse bevolking en de deelnemerspopulatie van de kring door toepassing van de MWT617 ervaringssterfte vanaf 31-10-2020. Daarnaast is niet langer de 1-7 fictie voor de vaststelling van de leeftijd van deelnemers van toepassing en zijn gehuwdheidsfrequenties aangepast naar AP 2010. Tot slot is zowel het latent als het ingegane wezenpensioen vastgesteld conform de CB APF methode. De gewijzigde grondslagen hebben een stijging van de TV veroorzaakt van € 1.724.

Het bestuur heeft in 2020 besloten om met ingang van 31 december 2020 in de vaststelling van de schadereserve rekening te houden met een toekomstige jaarlijkse onvoorwaardelijke toename van de pensioengrondslag met een loonindexatie van 2,3%. Deze wijziging bedraagt € 364 en is als wijziging actuariële grondslagen opgenomen.

Het totale resultaat van deze wijziging is reeds opgenomen in de technische voorziening per 31 december 2020 en bedraagt € 2.088 negatief.

ALGEMENE GRONDSLAGEN

De algemene grondslagen zijn opgenomen in paragraaf 4 van de jaarrekening van Stichting Achmea Algemeen Pensioenfonds.

SPECIFIEKE GRONDSLAGEN

GRONDSLAGEN VOOR DE WAARDERING VAN ACTIVA EN PASSIVA

Beleggingen voor risico fonds

Algemeen

De beleggingen worden gewaardeerd tegen reële waarde. Slechts indien de reële waarde van de beleggingen niet betrouwbaar kan worden vastgesteld, vindt waardering plaats op basis van geamortiseerde kostprijs. Overlopende activa en passiva worden tevens gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs. De liquiditeiten vermogensbeheer worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Het verschil met reële waarde is bij deze activa en passiva in het algemeen gering. Participaties in beleggingspools en -instellingen die gespecialiseerd zijn in een bepaald soort beleggingen, worden gerubriceerd en gewaardeerd volgens de grondslagen voor die onderliggende beleggingen ("look-through"-benadering). Bij gemengde beleggingsfondsen wordt aangesloten bij de hoofdcategorie, bepaald op basis van reële waarde.

Vorderingen en schulden uit beleggingen welke samenhangen met een specifieke beleggingscategorie, worden onder beleggingsdebiteuren dan wel -crediteuren opgenomen in de betreffende beleggingscategorie.

Financiële instrumenten worden gebruikt ter afdekking van beleggingsrisico's en het realiseren van het vastgelegde beleggingsbeleid. De derivatenposities zijn opgenomen als een afzonderlijke beleggingscategorie. Derivaten die deel uitmaken van een beleggingsfonds zijn opgenomen in de beleggingscategorie waarin dit beleggingsfonds is gerubriceerd.

(Reële) waardebepaling

De beleggingen worden gewaardeerd tegen reële waarde. Derivaten worden gewaardeerd op basis van netto contante waardeberekeningen. Bepaalde instrumenten, zoals participaties in beleggingsfondsen, worden gewaardeerd op basis van de intrinsieke waarde. Het is gebruikelijk en mogelijk om de reële waarde binnen een aanvaardbare bandbreedte van schattingen vast te stellen. Slechts indien de reële waarde van beleggingen niet betrouwbaar kan worden vastgesteld, vindt waardering plaats op basis van geamortiseerde kostprijs rekening houdend met mogelijke waardevermindering.

Voor financiële instrumenten, zoals beleggingenvorderingen en -schulden, geldt dat de boekwaarde de reële waarde benadert als gevolg van het korte termijn karakter van de vorderingen en schulden. De boekwaarde van alle activa en de financiële verplichtingen op balansdatum benadert de reële waarde.

Vastgoedbeleggingen

Niet-beursgenoteerde beleggingen in vastgoedfondsen worden gewaardeerd op het aandeel in de reële waarde van de onderliggende beleggingen. Indien de waarderingsgrondslagen van vastgoedfondsen afwijken, wordt de waardering zo mogelijk aangepast aan de waarderingsgrondslagen van het pensioenfonds.

Aandelen

- Beursgenoteerde aandelen zijn gewaardeerd tegen de beurswaarde per balansdatum.
- Niet-beursgenoteerde (participaties in) aandelen(fondsen) zijn gewaardeerd op basis van de intrinsieke waarde.

Vastrentende waarden

Vastrentende waarden zijn gewaardeerd tegen de reële waarde per balansdatum, inclusief opgelopen rente:

- Voor beursgenoteerde vastrentende waarden is dit de beurswaarde per balansdatum.
- Voor niet-beursgenoteerde (participaties in) vastrentende waarden(fondsen) is dit de intrinsieke waarde.

Derivaten

Derivaten worden gewaardeerd tegen reële waarde, te weten de relevante marktnotering of, als die er niet is, de waarde die wordt bepaald met behulp van marktconforme en toetsbare waarderingsmodellen. Voor niet-beursgenoteerde participaties in vastrentende waardenfondsen is dit de intrinsieke waarde, die de reële waarde van de onderliggende beleggingen representeert.

Derivaatcontracten met een negatieve waarde worden in de balans onder de overige schulden en overlopende passiva verantwoord. De valutaderivaten zijn onderdeel van de beleggingscategorie waarin deze ter afdekking van het valutarisico zijn opgenomen.

Overige beleggingen

Overige beleggingen worden gewaardeerd tegen reële waarde. De waardering hiervan geschiedt tegen de intrinsieke waarde, die de reële waarde van de onderliggende beleggingen representeert.

Securities lending

Het fonds participeert niet direct in securities lending. Binnen de beleggingspools kan sprake zijn van securities lending.

Vorderingen en overlopende activa

Vorderingen en overlopende activa zijn bij de eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde. Daarna tegen de geamortiseerde kostprijs (gelijk aan de nominale waarde als er geen sprake is van transactiekosten) onder aftrek van eventuele bijzondere waardeverminderingen, als er sprake is van oninbaarheid.

Overige activa

Onder overige activa zijn liquide middelen opgenomen, voor zover dit onmiddellijk opeisbare banktegoeden zijn. Liquide middelen zijn gewaardeerd tegen nominale waarde.

Liquide middelen uit hoofde van beleggingstransacties zijn opgenomen onder beleggingen.

Reserves

Algemeen

De algemene reserve wordt bepaald door het bedrag dat resteert nadat alle actiefposten en posten van het vreemd vermogen, volgens de van toepassing zijnde waarderingsgrondslagen, in de balans zijn opgenomen. Het saldo van baten en lasten zal toegevoegd of onttrokken worden aan de algemene reserve.

Technische voorzieningen voor risico fonds

Voorziening pensioenverplichtingen voor risico fonds

De voorziening pensioenverplichtingen voor risico fonds wordt gewaardeerd tegen reële waarde conform de grondslagen van het fonds. De reële waarde wordt bepaald op basis van de contante waarde van de beste inschatting van toekomstige kasstromen die samenhangen met de op balansdatum onvoorwaardelijke pensioenverplichtingen. Onvoorwaardelijke pensioenverplichtingen zijn de opgebouwde nominale aanspraken en de onvoorwaardelijke (toeslag)toezeggingen. De contante waarde wordt bepaald met gebruikmaking van de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur.

Bij de berekening van de voorziening pensioenverplichtingen voor risico fonds is uitgegaan van de op balansdatum geldende actuariële en bedrijfstechnische nota (Abtn) en van de over de verstreken deelnemersjaren verworven aanspraken. Jaarlijks wordt door het bestuur besloten of op de opgebouwde pensioenaanspraken toeslagverlening kan worden toegepast. Alle per balansdatum bestaande toeslagbesluiten (ook voor toeslagbesluiten na balansdatum voorzover sprake is van ex ante condities) zijn in de berekening begrepen. Er wordt geen rekening gehouden met toekomstige salarisontwikkelingen.

Bij de berekening van de voorziening wordt rekening gehouden met premievrije pensioenopbouw in verband met invaliditeit op basis van de contante waarde van de toekomstige opbouw waarvoor vrijstelling is verleend wegens arbeidsongeschiktheid.

Bij de bepaling van de actuariële uitgangspunten wordt uitgegaan van voor de toezichthouder acceptabele grondslagen, waarbij rekening wordt gehouden met de voorzienbare trend in overlevingskansen.

De berekeningen zijn uitgevoerd op basis van de volgende actuariële grondslagen en veronderstellingen per 31 december 2020:

Overlevingstafels

De voorziening wordt gebaseerd op de CBS Bevolkingsprognose 2020-2060. De sterftekansen zijn gecorrigeerd voor het verschil tussen de gehele Nederlandse bevolking en de deelnemerspopulatie van de kring door gebruik te maken van correctiefactoren. Deze correctiefactoren zijn gebaseerd op de CBS Maatwerktabellen 2006-2017. De ervaringssterfte is inkomensafhankelijk.

Partnerfrequentie

Voor alle niet-pensioentrekkenden wordt het onbepaalde partnersysteem gehanteerd, met leeftijdsafhankelijke gehuwdheidsfrequenties waarbij de gehuwdheidsfrequentie op 68 jaar op 100% wordt verondersteld. Voor de pensioentrekkenden wordt uitgegaan van het bepaalde partnersysteem (feitelijke burgerlijke staat).

Leeftijdsverschil man-vrouw

De partner van de mannelijke deelnemer wordt drie jaar jonger verondersteld. De partner van de vrouwelijke deelnemer wordt drie jaar ouder verondersteld.

Voorziening voor uitgesteld wezenpensioen

Het latent wezenpensioen wordt gewaardeerd met sterfte. De leeftijdsafhankelijke sterftekans van de hoofddeelnemers wordt toegepast op een veronderstelde volledige uitkeringsduur tot 18 jaar en een halve duur tot 27 jaar in combinatie met een verwacht aantal kinderen en een kans op kinderen per inkomensklasse.

Voorziening voor toekomstige excassokosten

Voor toekomstige administratiekosten is de technische voorziening verhoogd met 2,4%.

Voorziening voor toekomstige pensioenopbouw arbeidsongeschikten (Schadereserve)

De voorziening premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid, de zogenaamde schadereserve, is de voorziening voor bestaande arbeidsongeschikten. Deze voorziening is gelijk aan de contante waarde van de toekomstige premievrijgestelde opbouw voor alle deelnemers die gedeeltelijk dan wel volledig arbeidsongeschikt zijn, rekening houdend met de actuariële grondslagen en veronderstellingen.

IBNR

De IBNR-voorziening wordt gelijkgesteld aan de verschuldigde herverzekeringspremies voor het arbeidsongeschiktheidsrisico in de twee voorafgaande jaren. De IBNR bestaat eind 2020 uit de verschuldigde herverzekeringspremies voor het arbeidsongeschiktheidsrisico van 2019 en 2020. Omdat het arbeidsongeschiktheidsrisico volledig is verzekerd, wordt tegenover de IBNR op de balans een even grote vordering op de verzekeraar opgenomen.

Overige schulden en overlopende passiva

Overige schulden en overlopende passiva zijn bij de eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde. Daarna tegen de geamortiseerde kostprijs (gelijk aan de nominale waarde als er geen sprake is van transactiekosten).

Dekkingsgraad

De actuele dekkingsgraad van het fonds wordt berekend door op balansdatum het balanstotaal minus de kortlopende schulden te delen op de technische voorzieningen zoals opgenomen in de balans.

De beleidsdekkingsgraad is het gemiddelde van de actuele dekkingsgraad van de afgelopen 12 maanden en is daarmee minder afhankelijk van dagkoersen dan de actuele dekkingsgraad. Onder het FTK is de beleidsdekkingsgraad leidend voor alle beleidsmaatregelen.

De reële dekkingsgraad is gedefinieerd als de verhouding tussen het aanwezige vermogen en de technische voorzieningen waarbij in elk kalenderjaar rekening wordt gehouden met voorwaardelijke toeslagverlening conform het toeslagbeleid. Het gaat hier om de reële dekkingsgraad die in de wet is opgenomen, waarbij de beleidsdekkingsgraad wordt afgezet tegen de dekkingsgraad waarbij de kring volledig kan indexeren, en de lasten van het volledig indexeren vastgesteld worden op de bepaling toekomstbestendig indexeren.

GRONDSLAGEN VOOR DE RESULTAATBEPALING

Algemeen

Baten en lasten zijn toegerekend aan het verslagjaar waarop deze betrekking hebben. De in de staat van baten en lasten opgenomen posten zijn sterk gerelateerd aan de in de balans gehanteerde waarderingsgrondslagen. Zowel gerealiseerde als ongerealiseerde resultaten zijn opgenomen in het resultaat.

Premiebijdragen voor risico fonds (van werkgevers en werknemers)

Onder premiebijdragen wordt verstaan de aan derden in rekening gebrachte c.q. te brengen bedragen voor de in het verslagjaar verzekerde pensioenen onder aftrek van kortingen. Premies zijn toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben.

Beleggingsresultaten

(In)directe beleggingsresultaten zijn toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben.

Directe beleggingsopbrengsten

Directe beleggingsopbrengsten zijn rentebaten en -lasten, dividenden, huuropbrengsten, e.d. Dividend is verantwoord op het moment van betaalbaarstelling.

Indirecte beleggingsopbrengsten

Indirecte beleggingsopbrengsten zijn gerealiseerde en ongerealiseerde waardeveranderingen en valutaresultaten:

- Er is geen onderscheid gemaakt tussen gerealiseerde en ongerealiseerde waardeveranderingen.
- Aankoopkosten zijn verwerkt in de reële waarde van de beleggingen.
- Verkoopkosten zijn verantwoord als onderdeel van de herwaarderingen.

Kosten van vermogensbeheer

Onder kosten van vermogensbeheer worden de externe en de daaraan toegerekende interne kosten verstaan.

Verrekening van kosten

Met de directe en indirecte beleggingsopbrengsten zijn verrekend de aan de opbrengsten gerelateerde transactiekosten, provisies, valutaverschillen, e.d.

Pensioenuitkeringen

Pensioenuitkeringen zijn de aan deelnemers uitgekeerde bedragen inclusief afkopen. De pensioenuitkeringen zijn berekend op actuariële grondslagen en toegerekend aan het verslagjaar waarop deze betrekking hebben.

Pensioenuitvoeringskosten

Pensioenuitvoeringskosten zijn toegerekend aan het verslagjaar waarop deze betrekking hebben.

Mutatie technische voorzieningen voor risico fonds

Pensioenopbouw

Onder pensioenopbouw is opgenomen de actuariel berekende waarde van de diensttijdopbouw. Dit is het effect op de voorziening pensioenverplichtingen van de in het verslagjaar opgebouwde nominale rechten ouderdomspensioen en nabestaandenpensioen. Verder is hierin begrepen het effect van de individuele salarisontwikkeling.

Toeslagen

In 2020 heeft het bestuur besloten om de pensioenen niet te verhogen per 1 januari 2021. Het resultaat op toeslagen is derhalve nihil.

Rentetoevoeging

De pensioenverplichtingen worden contant gemaakt tegen de nominale marktrente op basis van de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur. De voorziening pensioenverplichtingen is in het boekjaar opgerent met -0,324%. Dit is de éénjaarsrente uit de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur per 31 december 2019.

Onttrekking voor pensioenuitkeringen

Verwachte toekomstige pensioenuitkeringen zijn vooraf actuariel berekend en opgenomen in de technische voorzieningen. De afname van de voorzieningen is het bedrag dat vrijkomt voor de financiering van pensioenen in het verslagjaar.

Wijziging uit hoofde van pensioenuitvoeringskosten

Jaarlijks wordt 2,4% van de pensioenopbouw en de inkomende waardeoverdrachten toegevoegd aan de technische voorziening ten behoeve van de pensioenuitvoeringskosten. Daarnaast valt 2,4% van de uitkeringen, afkopen en uitgaande waardeoverdrachten vrij uit de technische voorziening ten behoeve van pensioenuitvoeringskosten (excassokosten).

Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten

Hieronder zijn opgenomen de aan het verslagjaar toe te rekenen overdrachtswaarde van de overgenomen respectievelijk overgedragen pensioenaanspraken met betrekking tot de actuariële waarde.

Wijziging marktrente

Jaarlijks wordt per 31 december de reële waarde van de technische voorzieningen herrekend door toepassing van de actuele rentetermijnstructuur.

Wijziging actuariële uitgangspunten

Mutatie technische voorzieningen uit hoofde van wijziging actuariële uitgangspunten heeft betrekking op onder andere de aanpassing van de CBS Bevolkingsprognose. Voor een verdere toelichting wordt verwezen naar de toelichting in de grondslagen inzake wijziging grondslagen.

Overige wijzigingen

Hieronder zijn opgenomen de mutaties van de technische voorziening met betrekking tot kanssystemen.

Saldo overdrachten van rechten voor risico fonds

Dit is het saldo van overgenomen en overgedragen pensioenaanspraken.

Herverzekeringen

De herverzekeringslasten worden toegerekend aan de periode waarop de herverzekering betrekking heeft.

GRONDSLAGEN KASSTROOMOVERZICHT

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de directe methode:

- Alle ontvangsten en uitgaven zijn hierbij als zodanig gepresenteerd.
- Er is onderscheid gemaakt tussen kasstromen uit pensioen- en beleggingsactiviteiten.

5 TOELICHTING OP DE BALANS

(x € 1.000)

ACTIVA

1. Beleggingen voor risico fonds

Verloopoverzicht per beleggingscategorie

	Vastgoed- beleggingen	Aandelen	Vastrentende waarden	Derivaten	Overige beleggingen	Totaal
Aankopen	6.600	19.000	-	556	960.980	987.136
Verkopen	-143	-15.300	-188.950	-	-481.500	-685.893
Overige mutaties	29.051	188.073	258.951	228.075	76	704.226
Waardemutaties	-4.296	27.980	59.326	1.019	-1.801	82.228
Stand per 31 december 2020	<u>31.212</u>	<u>219.753</u>	<u>129.327</u>	<u>229.650</u>	<u>477.755</u>	<u>1.087.697</u>
Derivaten met een negatieve waarde						373
						<u>1.088.070</u>

Reële waarde

De waardering van de beleggingen vindt plaats tegen reële waarde. Afgezien van de beleggingsvorderingen en -schulden zijn de beleggingen van het fonds gewaardeerd tegen reële waarde per balansdatum. Het is over het algemeen mogelijk en gebruikelijk om de reële waarde binnen een aanvaardbare bandbreedte van schattingen vast te stellen. De boekwaarde van alle activa en de financiële verplichtingen op balansdatum benadert de reële waarde.

Voor de meerderheid van de beleggingen van het fonds kan gebruik worden gemaakt van marktnoteringen. Echter, bepaalde beleggingen zijn gewaardeerd door middel van gebruikmaking van waarderingsmodellen en -technieken, inclusief verwijzing naar de huidige reële waarde van vergelijkbare instrumenten.

- De waarde van de belegging is gebaseerd op direct waarneembare marktnoteringen in een actieve markt.
- Actuele waarde wordt vastgesteld aan de hand van onafhankelijke taxaties.
- De waarde wordt direct of indirect vastgesteld met behulp van de netto contante waarde berekening. Daarnaast vallen derivaten die volgens een waarderingsmethode, waarbij gebruik is gemaakt van waarneembare marktdata, onder deze categorie.
- Andere methode: financiële instrumenten die middels een andere geschikte methode zijn gewaardeerd zijn o.a. Hedge funds, Equity funds, Infrastructure funds en Commodity funds die geen direct waarneembare marktnotering hebben in een actieve markt. De waarde van deze financiële instrumenten wordt ontleend aan de op lokale grondslagen gebaseerde meest recente opgaven van de desbetreffende fondsmanagers.

Waarderingsystematiek op basis van Richtlijn 290

	Genoteerde marktprijzen	Onafhankelijke taxaties	NCW- berekeningen	Intrinsieke waarde	Andere methode(n)	Totaal
Per 31 december 2020						
Vastgoedbeleggingen	31.212	-	-	-	-	31.212
Aandelen	-	-	-	219.753	-	219.753
Vastrentende waarden	100.419	-	-	28.908	-	129.327
Derivaten	218.714	-	-	-212.411	-	6.303
Overige beleggingen	-	-	-	477.755	-	477.755
Totaal	350.345	-	-	514.005	-	864.350

Vastgoedbeleggingen

De vastgoedbeleggingen zijn als volgt gespecificeerd:

	31-12-2020	31-12-2019
Specificatie naar soort:		
Indirect vastgoed (participaties in beleggingsfondsen)	31.212	-

Aandelen

De aandelen zijn als volgt gespecificeerd:

	31-12-2020	31-12-2019
Specificatie naar soort:		
Aandelenbeleggingsfondsen	219.753	-

Vastrentende waarden

De vastrentende waarden zijn als volgt gespecificeerd:

	31-12-2020	31-12-2019
Specificatie naar soort:		
Obligaties	128.289	-
Beleggingsdebiteuren	1.038	-
	129.327	-

Derivaten

De derivatenposities per 31 december 2020:

Type contract	Contract- omvang	Activa	Passiva
Rentederivaten	336.000	219.087	373
Beleggingsdebiteuren	-	10.936	-
		<u>230.023</u>	<u>373</u>

Overige beleggingen

De overige beleggingen zijn als volgt gespecificeerd:

	31-12-2020	31-12-2019
Specificatie naar soort:		
Geldmarktfondsen	477.679	-
Liquide middelen	76	-
	<u>477.755</u>	<u>-</u>

2. Vorderingen en overlopende activa

	31-12-2020	31-12-2019
Premiedebiteuren	50	-
Vordering op herverzekeraar inzake IBNR	377	-
Te vorderen claims herverzekeraar	1.640	-
Overige vorderingen	245	-
	<u>2.312</u>	<u>-</u>

Bij de waardering van vorderingen wordt rekening gehouden met het risico van oninbaarheid door hiervoor een voorziening in aftrek te brengen op het saldo van de uitstaande vorderingen. Voor gelijksoortige posten met gelijksoortige risico's wordt gezamenlijk een schatting gemaakt van verliezen en risico's op balansdatum. Deze systematiek om de voorziening vast te stellen wordt gerekend tot de statische methode.

Alle vorderingen hebben een resterende looptijd van korter dan één jaar.

3. Overige activa

	31-12-2020	31-12-2019
Rabobank	<u>1.643</u>	<u>-</u>

Onder de liquide middelen zijn opgenomen kasmiddelen en banktegoeden die onmiddellijk dan wel op korte termijn opeisbaar zijn. Bankrekeningen die beheerd worden door de vermogensbeheerder zijn onder de overige beleggingen opgenomen.

Er zijn geen kredietfaciliteiten van toepassing.

PASSIVA

4. Stichtingskapitaal en reserves

	31-12-2020	31-12-2019
Algemene reserve	81.992	-

Mutatieoverzicht eigen vermogen

	Algemene reserve
Stand per 1 januari 2020	-
Uit bestemming saldo van baten en lasten	81.992
Stand per 31 december 2020	81.992

	31-12-2020		31-12-2019	
	ln %		ln %	
Solvabiliteit				
Pensioenvermogen	866.921	110,4	-	-
Af: technische voorzieningen	784.929	100,0	-	-
Eigen vermogen	81.992	10,4	-	-
Af: vereist eigen vermogen	76.245	9,7	-	-
Vrij vermogen	5.747	0,7	-	-
Minimaal vereist eigen vermogen	32.088	4,1	-	-
Actuele dekkingsgraad		110,4		-
Beleidsdekkingsgraad		108,0		-
Reële dekkingsgraad		88,4		-

Voor het bepalen van het vereist eigen vermogen (de solvabiliteitstoets) maakt het fonds gebruik van het standaardmodel. Het bestuur acht het gebruik van het standaardmodel passend voor de risico's van het fonds. De uitkomsten van de solvabiliteitstoets zijn opgenomen onder de paragraaf Risicobeheer.

De dekkingsgraad is als volgt berekend: (Totale activa -/- kortlopende schulden) / Technische voorzieningen * 100%.

De beleidsdekkingsgraad is het gemiddelde van de actuele dekkingsgraden van de afgelopen 12 maanden. De beleidsdekkingsgraad is bepalend voor de financiële positie van het fonds.

Als de beleidsdekkingsgraad lager is dan de minimaal vereiste dekkingsgraad, bevindt het fonds zich in een situatie van dekkingstekort. Indien de beleidsdekkingsgraad lager is dan de vereiste dekkingsgraad, maar wel tenminste gelijk is aan de minimaal vereiste dekkingsgraad, bevindt het fonds zich in een situatie van reservetekort.

In de reële dekkingsgraad wordt de verwachte stijging van de prijzen meegenomen als pensioenverplichting. Een reële dekkingsgraad van 100% wil zeggen dat de kring volledige toeslag kan verlenen op basis van de (verwachte) prijsinflatie conform een toekomstbestendig toeslagbeleid. Een toekomstbestendig toeslagbeleid houdt in:

1. Toeslag kan verleend worden vanaf een beleidsdekkingsgraad van 110%.
2. Toeslagverlening is alleen toegestaan als er voldoende vermogen is om deze toeslag naar verwachting ook in de toekomst te kunnen verlenen.

De solvabiliteit van het fonds is niet toereikend. Er is sprake van een reservetekort.

Het verloop van de actuele dekkingsgraad is als volgt:

	2020
	%
Dekkingsgraad per 1 januari	111,3
Premie	-0,6
Uitkeringen	0,2
Toeslagverlening	-
Verandering van de rentetermijnstructuur	-13,6
Rendement op beleggingen	14,6
Overige oorzaken	0,4
Kruisefect	-1,9
Dekkingsgraad per 31 december	110,4

De actuele dekkingsgraad van de kring per 31 december 2020 is 110,4%, hetgeen een daling betekent van 0,9%-punten ten opzichte van de actuele dekkingsgraad per 1 januari 2020 (111,3%).

Herstelplan

Op basis van het FTK moet een pensioenfonds een herstelplan opstellen indien de beleidsdekkingsgraad lager is dan de vereiste dekkingsgraad.

Op basis van de actualisatie van het herstelplan die begin 2021 is uitgevoerd, blijkt dat de kring geen aanvullende maatregelen nodig heeft om binnen de gestelde termijn uit herstel te komen. Naar verwachting zal de beleidsdekkingsgraad eind 2021 hoger zijn dan de vereiste dekkingsgraad op basis van de strategische mix.

5. Technische voorzieningen voor risico fonds

	31-12-2020	31-12-2019
Specificatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico fonds:		
Voorziening pensioenverplichtingen	784.929	-

Mutatieoverzicht technische voorzieningen

	2020	2019
Stand per 1 januari	-	-
Pensioenopbouw	10.811	-
Rentetoevoeging	-2.247	-
Onttrekking voor pensioenuitkeringen	-11.447	-
Wijziging uit hoofde van pensioenuitvoeringskosten	-21	-
Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten	689.669	-
Wijziging marktrente	95.910	-
Wijziging actuariële uitgangspunten	2.088	-
Overige wijzigingen	166	-
Stand per 31 december	784.929	-

Specificatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico fonds:

	31-12-2020		31-12-2019	
	Aantal		Aantal	
Deelnemers	622	261.436	-	-
Gewezen deelnemers	1.521	301.439	-	-
Pensioentrekkenden	772	220.432	-	-
Schadereserve	-	2.151	-	-
IBNR	-	377	-	-
Extra comptabele correctie voor niet-uitruilbaar partnerpensioen	-	-1.324	-	-
TV voor onvindbare deelnemers	-	100	-	-
TV voor lopende PVI dekkingen	-	318	-	-
	2.915	784.929	-	-

Korte beschrijving van de pensioenregeling

Binnen kring equensWorldline vindt pensioenopbouw plaats op basis van een uitkeringsovereenkomst in de vorm van een middelloonregeling. De opbouw van het pensioen vindt plaats op basis van het premieplafond over de pensioengrondslag. Op basis van het premieplafond stelt het bestuur jaarlijks het opbouwpercentage voor het volgende kalenderjaar vast.

Hieronder is een aantal kenmerken van de pensioenregeling 2020 opgenomen:

- Pensioenrichtleeftijd; de eerste dag van de maand waarin de 68-jarige leeftijd wordt bereikt.
- Pensioengrondslag (PG); de Pensioengevend salaris - franchise.
- Franchise; € 15.178,00 (2020).
- Ouderdomspensioen; het opbouwpercentage in 2020 bedraagt 1,57% van de PG.
- Partnerpensioen (op opbouwbasis); het opbouwpercentage in 2020 bedraagt 1,099% van de PG.
- Wezenpensioen (op opbouwbasis); het opbouwpercentage in 2020 bedraagt 0,2198% van de PG.
- Premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid; op basis van een 6-klassen systeem.
- Vervroegen en uitstellen; het ouderdomspensioen kan eerder ingaan op iedere leeftijd. Bij ingang van het ouderdomspensioen meer dan 5 jaar voor de voor de betreffende (gewezen) deelnemer geldende AOW-leeftijd dient de (gewezen) deelnemer te stoppen met werken en dit aan het pensioenfonds te verklaren. Bij ingang van het ouderdomspensioen maximaal 5 jaar voor de voor de (gewezen) deelnemer geldende AOW-leeftijd, mag de (gewezen) deelnemer doorwerken. Het ouderdomspensioen kan niet later ingaan dan uiterlijk 5 jaar na de voor de betreffende (gewezen) deelnemer geldende AOW-leeftijd
- Variatie in de uitkeringen (hoog-laag); gedurende maximaal 10 jaar eerst een hoge uitkering en daarna een lagere uitkering.
- Uitrusten; uitrusten van ouderdomspensioen in partnerpensioen en vice versa.
- Deeltijdpensioen; het ouderdomspensioen kan gedeeltelijk eerder ingaan op iedere leeftijd. Bij ingang van het ouderdomspensioen meer dan 5 jaar voor de voor de betreffende (gewezen) deelnemer geldende AOW-leeftijd dient de (gewezen) deelnemer in gelijke mate te stoppen met werken en dit aan het pensioenfonds te verklaren. Bij gedeeltelijke ingang van het ouderdomspensioen maximaal 5 jaar voor de voor de (gewezen) deelnemer geldende AOW-leeftijd, mag de (gewezen) deelnemer doorwerken. Het ouderdomspensioen kan niet later ingaan dan uiterlijk 5 jaar na de voor de betreffende (gewezen) deelnemer geldende AOW-leeftijd. Voor een deel met pensioen is mogelijk in stappen van 10% of een veelvoud daarvan.

Toeslagverlening

De toeslagverlening op pensioenaanspraken en pensioenrechten is voorwaardelijk. Voor deze voorwaardelijke toeslagverlening is geen reserve gevormd en wordt geen premie betaald. De toeslagverlening wordt uit beleggingsrendement gefinancierd.

Toeslagverlening vindt plaats volgens de methode van toekomstbestendige toeslagverlening. Dit betekent dat toeslagverlening mogelijk is bij een dekkingsgraad hoger dan 110%. Bij een dekkingsgraad tussen de 110% en de bovengrens behorende bij toekomstbestendige toeslagverlening vindt toeslagverlening naar rato plaats. Bij een dekkingsgraad boven de bovengrens vindt volledige toeslagverlening plaats.

In 2020 heeft het bestuur besloten om de pensioenen niet te verhogen per 1 januari 2021. Het resultaat op toeslagen is derhalve nihil.

6. Overige schulden en overlopende passiva

	31-12-2020	31-12-2019
Derivaten met negatieve waarde	373	-
Vooruitgefactureerde premies	756	-
Te verrekenen herverzekeringspremies	190	-
Schulden uit hoofde van cash collateral	223.347	-
Rekening courant Centraal Beheer APF bedrijfsomgeving	71	-
Waardeoverdracht	18	-
Nog te betalen kosten	281	-
Nog te betalen premies	68	-
	<u>225.104</u>	<u>-</u>

Alle schulden hebben een resterende looptijd van korter dan één jaar.

Schulden uit hoofde van cash collateral bestaat uit ontvangen collateral ter afdekking van de waarde van de rentederivaten per ultimo boekjaar. Het cash collateral is belegd in geldmarktfondsen.

Risicobeheer en derivaten

Solvabiliteitsrisico

Het fonds wordt bij het beheer van de pensioenverplichtingen en de financiering daarvan geconfronteerd met risico's. De belangrijkste doelstelling van het fonds is het nakomen van de pensioentoezeggingen. Voor het realiseren van deze doelstelling wordt gestreefd naar een toereikende solvabiliteit op basis van de reële waarde van de pensioenverplichtingen.

Het belangrijkste risico voor het fonds is het solvabiliteitsrisico, ofwel het risico dat het fonds niet beschikt over voldoende vermogen ter dekking van de pensioenverplichtingen. De solvabiliteit wordt gemeten zowel op basis van algemeen geldende normen als ook naar de specifieke normen welke door de toezichthouder worden opgelegd. Indien de solvabiliteit van het fonds zich negatief ontwikkelt, bestaat het risico dat het fonds de premie voor de onderneming en deelnemers moet verhogen en het risico dat er geen ruimte beschikbaar is voor een eventuele toeslag van opgebouwde pensioenrechten. In het uiterste geval kan het noodzakelijk zijn dat het fonds verworven pensioenaanspraken en pensioenrechten moet verminderen.

	31-12-2020	31-12-2019
Het surplus op FTK-grondslagen is als volgt:		
Technische voorzieningen	784.929	-
Buffers:		
S1 Renterisico	101	-
S2 Risico zakelijke waarden	68.873	-
S3 Valutarisico	10.985	-
S4 Grondstoffenrisico	-	-
S5 Kredietrisico	5.049	-
S6 Verzekeringstechnisch risico	22.954	-
S7 Liquiditeitsrisico	-	-
S8 Concentratierisico	-	-
S9 Operationeel risico	-	-
S10 Actief beheerrisico	6.556	-
Diversificatie effect	-38.273	-
Totaal S (vereiste buffers)	76.245	-
Vereist vermogen (artikel 132 Pensioenwet)	861.174	-
Pensioenvermogen (totaal activa - schulden)	866.921	-
Surplus/Tekort	5.747	-

Het fonds heeft ter afdekking van risico's derivatencontracten afgesloten. Hiermee is bij het bepalen van de vereiste buffers rekening gehouden. Bij de berekening van de buffers past het fonds het standaardmodel van DNB toe, waarbij uitgegaan wordt van het vereist vermogen in evenwichtssituatie, gebaseerd op de strategische asset mix.

Beleid en risicobeheer

Het bestuur beschikt over een aantal beleidsinstrumenten ten behoeve van het beheersen van deze risico's. Deze beleidsinstrumenten betreffen:

- beleggingsbeleid;
- premiebeleid;
- herverzekeringsbeleid;
- toeslagbeleid.

De keuze en toepassing van beleidsinstrumenten vindt plaats na uitvoerige analyses ten aanzien van te verwachten ontwikkelingen van de verplichtingen en de financiële markten. Daarbij wordt onder meer gebruikgemaakt van ALM-studies. Een ALM-studie is een analyse van de structuur van de pensioenverplichtingen en van verschillende beleggingsstrategieën en de ontwikkeling daarvan in diverse economische scenario's.

De uitkomsten van deze analyses vinden hun weerslag in jaarlijks door het bestuur vast te stellen beleggingsrichtlijnen als basis voor het uit te voeren beleggingsbeleid. De beleggingsrichtlijnen geven normen en limieten aan waarbinnen de uitvoering van het beleggingsbeleid moet plaatsvinden. Ze zijn gericht op het beheersen van de volgende belangrijkste (beleggings)risico's. Bij de uitvoering van het beleggingsbeleid wordt gebruik gemaakt van derivaten. Onderstaande uitwerking van de risico's is gebaseerd op de feitelijke standen per ultimo verslagjaar.

S1 Renterisico

Het renterisico is het risico dat de waarden van de vastrentende waarden en de pensioenverplichtingen wijzigen als gevolg van veranderingen in de marktrente.

De rentegevoeligheid kan worden gemeten door middel van de duration. De duration is de (met de contante waarde van de kasstromen) gewogen gemiddelde resterende looptijd in jaren. De duration geeft aan hoeveel procent bij benadering de reële waarde verandert bij een parallelle verschuiving van de rentecurve met 1 procentpunt. Een hoge duration geeft een hoge gevoeligheid voor veranderingen in de rente weer.

	31-12-2020		31-12-2019	
	Balanswaarde	Duration	Balanswaarde	Duration
Vastrentende waarden (voor derivaten)	129.327	0,5	-	-
Totaal beleggingen (na derivaten)	864.723	15,9	-	-
Technische voorzieningen	784.929	21,0	-	-

Op balansdatum is de duration van de beleggingen aanzienlijk korter dan de duration van de verplichtingen. Er is daarom sprake van een zogenaamde "duration-mismatch". Dit betekent dat bij een rentestijging de waarde van de beleggingen minder snel daalt dan de waarde van de verplichtingen (bij toepassing van de reële marktrentestructuur), waardoor de dekkingsgraad stijgt. Bij een rentedaling zal de waarde van de beleggingen minder snel stijgen dan de waarde van de verplichtingen, waardoor de dekkingsgraad daalt.

Het beleid van het fonds is gericht op het verkleinen van de "duration-mismatch". Dit wordt gerealiseerd door het kopen van meer langlopende obligaties in plaats van aandelen (aandelen hebben per definitie een duration van nul), binnen de portefeuille kortlopende obligaties vervangen door langlopende obligaties of door middel van renteswaps of swaptions. Bij een renteswap wordt een vaste lange rente geruild tegen een variabele korte rente. Het fonds ontvangt in dit geval een lange rente, vergelijkbaar met de kasstroom van een langlopende obligatie en betaalt daarvoor een variabele korte rente (bijvoorbeeld Euribor). Hierdoor wordt de "duration-mismatch" verkleind, maar het fonds wordt wel afhankelijk van de ontwikkeling van de korte rente die het fonds aan de tegenpartij betaalt. Bij het afsluiten van een swap kunnen dus mismatchrisico's worden afgedekt en worden nieuwe risico's geïntroduceerd die gepaard gaan met dit soort instrumenten (zoals liquiditeit, tegenpartij en juridisch risico).

De samenstelling van de vastrentende waarden naar looptijd is als volgt:

	31-12-2020		31-12-2019	
		In %		In %
Resterende looptijd < 1 jaar	55.648	43,0	-	-
Resterende looptijd > 1 en < 5 jaar	62.629	48,4	-	-
Resterende looptijd > 5 jaar	11.050	8,6	-	-
	129.327	100,0	-	-

S2 Risico zakelijke waarden

Het risico zakelijke waarden of prijsrisico is het risico van waardeveranderingen door de ontwikkeling van marktprijzen, die wordt veroorzaakt door factoren gerelateerd aan een individuele belegging, de uitgevende instelling of generieke factoren. Omdat alle beleggingen worden gewaardeerd tegen reële waarde waarbij waardeveranderingen onmiddellijk in het saldo van baten en lasten worden verwerkt, zijn alle wijzigingen in marktomstandigheden direct zichtbaar in het beleggingsresultaat. Het prijsrisico wordt gemitigeerd door diversificatie.

	31-12-2020		31-12-2019	
	In %		In %	
Specificatie vastgoedbeleggingen naar regio:				
Europa	5.968	19,1	-	-
Noord-Amerika	17.456	55,9	-	-
Azië-Pacific	6.457	20,7	-	-
Australazië	1.219	3,9	-	-
Emerging Markets	112	0,4	-	-
	31.212	100,0	-	-

	31-12-2020		31-12-2019	
	In %		In %	
Specificatie aandelen naar sector:				
Financiële instellingen (w.o. banken en verzekeraars)	30.807	14,0	-	-
Energie	6.337	2,8	-	-
Industrie	18.002	8,2	-	-
Technologie	49.622	22,6	-	-
Gezondheidszorg	25.445	11,6	-	-
Telecommunicatie	21.506	9,8	-	-
Basismaterialen	10.237	4,7	-	-
Handel	44.193	20,1	-	-
Nutsbedrijven	4.322	2,0	-	-
Diversen	9.282	4,2	-	-
	219.753	100,0	-	-

	31-12-2020		31-12-2019	
	In %		In %	
Specificatie aandelen naar regio:				
Europa	41.486	18,9	-	-
Noord-Amerika	117.759	53,5	-	-
Azië-Pacific	18.196	8,3	-	-
Australazië	3.707	1,7	-	-
Emerging Markets	38.792	17,7	-	-
Global	-187	-0,1	-	-
	219.753	100,0	-	-

S3 Valutarisico

Het valutarisico is het risico dat de waarde van een financieel instrument zal fluctueren als gevolg van veranderingen in valutawisselkoersen.

De vreemde valutapositie voor en na afdekking door valutaderivaten is als volgt weer te geven:

	Positie voor afdekking	Valuta- derivaten	Nettopositie na afdekking 2020	Nettopositie na afdekking 2019
Euro	789.353	30.788	820.141	-
Amerikaanse Dollar	26.867	-21.614	5.253	-
Britse Pond	1.602	-1.267	335	-
Japanse Yen	3.607	-2.871	736	-
Zwitserse Frank	1.167	-896	271	-
Australische Dollar	1.083	-830	253	-
Canadese Dollar	939	-788	151	-
Deense Kroon	69	-66	3	-
Hong Kong Dollar	10.689	-1.381	9.308	-
Israëlische Sjekel	61	-45	16	-
Noorse Kroon	102	-77	25	-
Nieuw-Zeelandse Dollar	81	-55	26	-
Zweedse Kroon	710	-514	196	-
Singapore Dollar	1.060	-384	676	-
Overige	27.333	-	27.333	-
	<u>864.723</u>	<u>-</u>	<u>864.723</u>	<u>-</u>

De valutaderivaten zijn onderdeel van de beleggingscategorie waarin deze ter afdekking van het valutarisico zijn opgenomen.

S5 Kredietrisico

Het kredietrisico is het risico van financiële verliezen voor het fonds als gevolg van faillissement of betalingsonmacht van tegenpartijen waarop het fonds (potentiële) vorderingen heeft. Hierbij kan onder meer worden gedacht aan partijen die obligatieleningen uitgeven, banken waar deposito's worden geplaatst, marktpartijen waarmee "Over The Counter (OTC)"-derivatenposities worden aangegaan en aan bijvoorbeeld herverzekeraars.

Een voor beleggingsactiviteiten specifiek onderdeel van kredietrisico is het settlementrisico. Dit heeft betrekking op het risico dat partijen waarmee het fonds transacties is aangegaan niet meer in staat zijn hun tegenprestatie te verrichten, waardoor het fonds financiële verliezen lijdt.

Beheersing vindt plaats door het stellen van limieten aan tegenpartijen op totaalniveau, dat wil zeggen met inachtneming van alle posities die een tegenpartij heeft ten opzichte van het fonds; het vragen van extra zekerheden zoals onderpand en dergelijke bij hypothecaire geldleningen en het uitlenen van effecten; het hanteren van prudente verstrekkingnormen bij hypothecaire geldleningen. Ter afdekking van het settlementrisico wordt door het fonds alleen belegd in markten waar een voldoende betrouwbaar clearing- en settlementstelsel functioneert. Voordat in nieuwe markten wordt belegd, wordt eerst onderzoek gedaan naar de waarborgen op dit gebied. Met betrekking tot OTC-derivaten wordt door het fonds alleen gewerkt met tegenpartijen waarmee ISDA/CSA-overeenkomsten zijn afgesloten, zodat posities van het fonds adequaat worden afgedekt door onderpand. Er wordt gebruik gemaakt van dagelijkse waarderingen.

	31-12-2020		31-12-2019	
	In %		In %	
Specificatie vastrentende waarden naar sector:				
Nederlandse overheidsinstellingen	12.740	9,9	-	-
Buitenlandse overheidsinstellingen	10.172	7,9	-	-
Financiële instellingen	89.044	68,7	-	-
Handel	4.925	3,8	-	-
Basismaterialen	849	0,7	-	-
Industrie	2.301	1,8	-	-
Olie en gas	1.085	0,8	-	-
Nutsbedrijven	1.873	1,5	-	-
Technologie	781	0,6	-	-
Gezondheidszorg	1.716	1,3	-	-
Telecommunicatie	1.869	1,5	-	-
Andere instellingen	1.972	1,5	-	-
	129.327	100,0	-	-

	31-12-2020		31-12-2019	
	In %		In %	
Specificatie vastrentende waarden naar regio:				
Mature markets	128.849	99,6	-	-
Emerging markets	478	0,4	-	-
	129.327	100,0	-	-

Ten aanzien van de kredietwaardigheid van de debiteuren van de vastrentende portefeuille kan het volgende overzicht worden gegeven:

	31-12-2020		31-12-2019	
	In %		In %	
AAA	93.396	72,2	-	-
AA	9.719	7,5	-	-
A	9.213	7,1	-	-
BBB	14.656	11,3	-	-
BB	315	0,3	-	-
B	21	-	-	-
Geen rating	2.007	1,6	-	-
	129.327	100,0	-	-

S6 Verzekeringstechnisch risico

Langlevenrisico

Het langlevenrisico is het risico dat deelnemers langer blijven leven dan gemiddeld verondersteld wordt bij de bepaling van de technische voorziening. Als gevolg hiervan volstaat de opbouw van het pensioenvermogen niet voor de uitkering van de pensioenverplichting. Door toepassing van CBS Prognosetafel 2020-2060 met adequate correcties voor ervaringssterfte is het langlevenrisico nagenoeg geheel verdisconteerd in de waardering van de pensioenverplichtingen.

Overlijdensrisico

Het overlijdensrisico betekent dat het fonds in geval van overlijden mogelijk een nabestaandenpensioen moet toekennen waarvoor door het fonds geen voorzieningen zijn getroffen. Dit risico kan worden uitgedrukt in risicokapitalen. Het fonds heeft het overlijdensrisico herverzekerd.

Arbeidsongeschiktheidsrisico

Het arbeidsongeschiktheidsrisico betreft het risico dat het fonds voorzieningen moet treffen voor premievrijstelling bij invaliditeit en het toekennen van een arbeidsongeschiktheidspensioen (indien van toepassing). Voor dit risico wordt jaarlijks een risicopremie in rekening gebracht. Het verschil tussen de risicopremie en de werkelijke kosten wordt verwerkt via het resultaat. De actuariële uitgangspunten voor de risicopremie worden periodiek herzien. Het fonds heeft het arbeidsongeschiktheidsrisico herverzekerd.

S7 Liquiditeitsrisico

Het liquiditeitsrisico is het risico dat beleggingen niet tijdig en/of niet tegen een aanvaardbare prijs kunnen worden omgezet in liquide middelen. Hierdoor kan het fonds op korte termijn niet aan zijn verplichtingen voldoen. Waar de overige risicomponenten vooral de langere termijn betreffen (solvabiliteit), gaat het hierbij om de kortere termijn. Dit risico wordt beheerst door in het strategische en tactische beleggingsbeleid voldoende ruimte aan te houden voor de liquiditeitsposities. Er wordt eveneens rekening gehouden met de directe beleggingsopbrengsten en andere inkomsten zoals premies. Betreffende het liquiditeitsrisico wordt vermeld dat het fonds in haar beleggingsportefeuille over voldoende obligaties beschikt die onmiddellijk zonder waardeverlies verkocht kunnen worden om eventuele onvoorziene uitstroom van geldmiddelen te financieren. Op basis hiervan heeft het bestuur besloten geen buffer voor liquiditeitsrisico aan te houden.

S8 Concentratierisico

Als een kring een gediversifieerde beleggingsportefeuille aanhoudt, mag de gevoeligheid van het eigen vermogen voor concentratierisico in het DNB-standaardmodel gelijk worden gesteld aan 0%. Omdat bij de kring sprake is van een gediversifieerde beleggingsportefeuille, heeft het bestuur besloten geen buffer voor concentratierisico aan te houden.

S9 Operationeel risico

Het operationeel risico is het risico van een onjuiste afwikkeling van transacties, fouten in de verwerking van gegevens, het verloren gaan van informatie, fraude en dergelijke. Dergelijke risico's worden door het fonds beheerst door het stellen van hoge kwaliteitseisen aan de organisaties die bij de uitvoering betrokken zijn op gebieden zoals interne organisatie, procedures, processen en controles, kwaliteit geautomatiseerde systemen, enzovoorts. Deze kwaliteitseisen worden periodiek getoetst door het bestuur. Aangezien hiermee sprake is van adequate beheersing, houdt het fonds hiervoor geen buffer aan.

Systeemrisico

Het systeemrisico betreft het risico dat het mondiale financiële systeem (de internationale markten) niet langer naar behoren functioneert waardoor beleggingen van het fonds niet langer verhandelbaar zijn en zelfs, al dan niet tijdelijk, hun waarde kunnen verliezen. Net als voor andere marktpartijen, is dit risico voor het fonds niet beheersbaar.

S10 Actief beheerrisico

Het actief beheerrisico heeft betrekking op de ruimte om bij de uitvoering van het beleggingsbeleid af te wijken van de strategisch nageleefde portefeuille. De mate van actief beheer is bepaald aan de hand van de tracking error ten opzichte van de voor de portefeuille vastgestelde benchmark.

Belangrijke gebeurtenissen na balansdatum

Nieuwe UFR

Vanaf 2021 wordt de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur gebaseerd op een nieuwe UFR (ultimate forward rate). De nieuwe UFR parameters worden vanaf 1 januari 2021 in vier gelijke stappen ingevoerd. Met de stapsgewijze invoering zullen de nieuwe UFR parameters begin 2024 volledig zijn ingevoerd. DNB zal de rentetermijnstructuur in de periode tot 1 januari 2024 baseren op een gewogen gemiddelde van de rentetermijnstructuur op basis van de huidige en de nieuwe UFR-parameters, waarbij de gewichten jaarlijks op 1 januari met gelijke stappen aangepast worden. Deze stapsgewijze invoering zorgt ervoor dat het effect van de nieuwe UFR-methode op de dekkingsgraden van pensioenfondsen zich geleidelijk in de tijd materialiseert. De technische voorziening ultimo 2020 is gebaseerd op de per 31 december 2020 door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur voor pensioenfondsen, gebaseerd op de huidige UFR parameters. Als de technische voorziening ultimo 2020 reeds gebaseerd zou zijn op de nieuwe UFR parameters die van toepassing zijn in 2021 dan zou de technische voorziening € 794.218 bedragen. De actuele dekkingsgraad zou dan 109,2% bedragen. Bij toepassing van de UFR parameters die gelden in 2024, zou de technische voorziening € 825.204 bedragen en de actuele dekkingsgraad 105,1%.

6 TOELICHTING OP DE STAAT VAN BATEN EN LASTEN

(x € 1.000)

7. Premiebijdragen voor risico fonds (van werkgevers en werknemers)

	2020	2019
Premiebijdragen pensioenregeling	8.818	-
	8.818	-

De kostendeekkende, gedempte kostendeekkende en feitelijke premie volgens artikel 130 van de Pensioenwet zijn als volgt:

	2020	2019
Kostendeekkende premie	13.055	-
Gedempte kostendeekkende premie	8.589	-
Feitelijke premie	8.818	-

De kostendeekkende premie is gebaseerd op de marktrente (nominale rentetermijnstructuur van 31 december 2019 gepubliceerd door DNB). Het bestuur heeft de gedempte premie vastgesteld op het verwacht rendement. De feitelijke premie is in 2020 hoger dan de gedempte premie.

De samenstelling van de kostendeekkende premie is als volgt:

	2020	2019
Nominaal pensioeninkoop op marktwaaarde	11.549	-
Opslag voor uitvoeringskosten	305	-
Solvabiliteitsopslag (Vereist Eigen Vermogen)	1.201	-
	13.055	-

De samenstelling van de gedempte kostendeekkende premie is als volgt:

	2020	2019
Nominaal pensioeninkoop op marktwaaarde	7.504	-
Opslag voor uitvoeringskosten	305	-
Solvabiliteitsopslag (Vereist Eigen Vermogen)	780	-
	8.589	-

De samenstelling van de feitelijke premie is als volgt:

	2020	2019
Actuarieel benodigde koopsom	7.200	-
Risicokoopsom overlijden	505	-
Risicokoopsom premievrijstelling	215	-
Opslag voor uitvoeringskosten	305	-
Solvabiliteitsopslag (Vereist Eigen Vermogen)	824	-
Beschikbaar voor vorming algemene middelen	-231	-
	8.818	-

In de premie is € 28 opgenomen als vergoeding voor wettelijke wijzigingen.

8. Beleggingsresultaten voor risico pensioenfondsen

2020	Directe beleggings- opbrengsten	Indirecte beleggings- opbrengsten	Kosten van vermogens- beheer	Totaal
Vastgoedbeleggingen	-143	-4.296	-	-4.439
Aandelen	-	27.980	-55	27.925
Vastrentende waarden	5.474	59.326	-14	64.786
Derivaten	11.106	1.019	-10	12.115
Overige beleggingen	769	-1.801	-1.182	-2.214
Overige opbrengsten en lasten	-	-	-5	-5
	<u>17.206</u>	<u>82.228</u>	<u>-1.266</u>	<u>98.168</u>
Mutatie rendement weerstandsvermogen				-187
				<u>97.981</u>

Het aandeel van het fonds in de beheerkosten die door de vermogensbeheerders ten laste van beleggingsfondsen zijn gebracht is onderdeel van de indirecte beleggingsopbrengsten. Deze bedragen € 905.

De transactiekosten zijn de kosten die gemaakt worden om de effectentransactie tot stand te brengen en uit te voeren. Deze zijn onderdeel van de indirecte beleggingsopbrengsten en bedragen € 196.

9. Pensioenuitkeringen

	2020	2019
Ouderdomspensioen	10.017	-
Partnerpensioen	1.413	-
Wezenpensioen	50	-
Arbeidsongeschiktheid	52	-
Afkopen	12	-
	<u>11.544</u>	<u>-</u>

10. Pensioenuitvoeringskosten

	2020	2019
Administratiekosten verrichtingen	166	-
Administratiekosten	82	-
Governance kosten	271	-
Bestuurskosten	36	-
Bijdrage wettelijke wijzigingen	27	-
Interest premiedebiteuren	-2	-
	<u>580</u>	<u>-</u>

11. Mutatie technische voorzieningen voor risico fonds

	2020	2019
Pensioenopbouw	10.811	-
Rentetoevoeging	-2.247	-
Onttrekking voor pensioenuitkeringen	-11.447	-
Wijziging uit hoofde van pensioenuitvoeringskosten	-21	-
Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten	689.669	-
Wijziging marktrente	95.910	-
Wijziging actuariële uitgangspunten	2.088	-
Overige wijzigingen	166	-
	<u>784.929</u>	<u>-</u>

Pensioenopbouw

Onder pensioenopbouw is opgenomen de actuariel berekende waarde van de diensttijdopbouw. Dit is het effect op de voorziening pensioenverplichtingen van de in het verslagjaar opgebouwde nominale rechten ouderdomspensioen en nabestaandenpensioen. Verder is hierin begrepen het effect van de individuele salarisontwikkeling.

Toeslagen

Deze post bestaat uit de lasten van de in het boekjaar toegekende toeslagen uit hoofde van de voorwaardelijke toeslagverlening. In 2020 heeft het bestuur besloten om de pensioenen niet te verhogen per 1 januari 2021. Het resultaat op toeslagen is derhalve nihil.

Rentetoevoeging

De voorziening pensioenverplichtingen is in het boekjaar opgerent met -0,324%. Dit is de éénjaarsrente uit de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur per 31 december 2019.

Onttrekking voor pensioenuitkeringen

Verwachte toekomstige pensioenuitkeringen worden vooraf actuariel berekend en opgenomen in de voorziening pensioenverplichtingen. De onder dit hoofd opgenomen afname van de voorziening betreft het bedrag dat vrijkomt ten behoeve van de financiering van de uitbetaling van pensioenen van de verslagperiode.

Wijziging uit hoofde van pensioenuitvoeringskosten

Verwachte toekomstige pensioenuitvoeringskosten (in het bijzonder excassokosten) worden vooraf actuariel berekend en opgenomen in de voorziening pensioenverplichtingen. De onder dit hoofd opgenomen afname van de voorziening betreft het bedrag dat vrijkomt ten behoeve van de financiering van de verwachte uitvoeringskosten in de verslagperiode.

Wijziging marktrente

Jaarlijks wordt per 31 december de actuele waarde van de technische voorzieningen herrekend door toepassing van de actuele rentetermijnstructuur. Het effect van de verandering van de rentetermijnstructuur wordt hieronder verantwoord.

Wijziging actuariële uitgangspunten

De actuariële grondslagen en/of methoden worden periodiek beoordeeld en mogelijk herzien ten behoeve van de berekening van de actuele waarde van de pensioenverplichtingen. Hierbij wordt gebruik gemaakt van interne en externe actuariële deskundigheid. Dit betreft onder meer de vergelijking van veronderstellingen ten aanzien sterfte, langlevens en arbeidsongeschiktheid met werkelijke waarnemingen voor zowel de gehele bevolking als specifiek voor de populatie van het pensioenfonds.

De vaststelling van de toereikendheid van de voorziening voor pensioenverplichtingen is een inherent onzeker proces, waarbij gebruik wordt gemaakt van schattingen en oordelen door het bestuur van het pensioenfonds. Het effect van deze wijzigingen wordt verantwoord in het resultaat op het moment dat de actuariële uitgangspunten worden herzien. Gedurende 2020 zijn de grondslagen van het voormalige Pensioenfonds Equens toegepast voor de kring. Ultimo 2020 is de kring overgegaan op nieuwe grondslagen. De overgang betreft de overstap naar CB APF grondslagen. De overlevingstafel is gebaseerd op de CBS Bevolkingsprognose 2020-2060 gecorrigeerd met CBS Maatwerktabellen 2006-2017 ervaringssterfte. De sterftekansen zijn gecorrigeerd voor het verschil tussen de gehele Nederlandse bevolking en de deelnemerspopulatie van de kring door toepassing van de MWT617 ervaringssterfte vanaf 31-10-2020. Daarnaast is niet langer de 1-7 fictie voor de vaststelling van de leeftijd van deelnemers van toepassing en zijn gehuwdheidsfrequenties aangepast naar AP 2010. Tot slot is zowel het latent als het ingegane wezenpensioen vastgesteld conform de CB APF methode. De gewijzigde grondslagen hebben een stijging van de technische voorziening veroorzaakt van € 1.724.

Het bestuur heeft in 2020 besloten om met ingang van 31 december 2020 in de vaststelling van de schadereserve rekening te houden met een toekomstige jaarlijkse onvoorwaardelijke toename van de pensioengrondslag met een loonindexatie van 2,3%. Deze wijziging bedraagt € 364 en is als wijziging actuariële grondslagen opgenomen.

Het totale resultaat van deze wijziging is reeds opgenomen in de technische voorziening per 31 december 2020 en bedraagt € 2.088 negatief.

Overige wijzigingen

	2020	2019
Resultaat op kanssystemen:		
Resultaat op sterfte	1.203	-
Resultaat op arbeidsongeschiktheid	-131	-
Resultaat op mutaties	58	-
	<u>1.130</u>	<u>-</u>

De toename van de technische voorziening als gevolg van sterfte is te splitsen naar het resultaat op lang leven (verzekerden worden ouder dan werd verondersteld op basis van de fondsgrondslagen) van € 1.492 en het resultaat op kort leven (verzekerden overlijden eerder dan werd verondersteld op basis van de fondsgrondslagen) van € 289 negatief.

12. Saldo overdrachten van rechten voor risico fonds

	2020	2019
Inkomende collectieve waardeoverdracht	-770.967	-
Inkomende waardeoverdrachten	-148	-
Uitgaande waardeoverdrachten	150	-
	<u>-770.965</u>	<u>-</u>

	2020	2019
Wijziging technische voorziening inzake overdracht van rechten:		
- toevoeging aan de technische voorzieningen	689.797	-
- onttrekking aan de technische voorzieningen	-128	-
	<u>689.669</u>	<u>-</u>

	2020	2019
Het resultaat op de waardeoverdrachten is als volgt:		
- overgenomen pensioenverplichting	81.318	-
- overgedragen pensioenverplichting	-22	-
	<u>81.296</u>	<u>-</u>

Het resultaat op waardeoverdrachten bedraagt € 81.296 positief. Het voornaamste resultaat (€ 81.318 positief) wordt behaald uit de inkomende collectieve waardeoverdracht per 1 januari 2020 van de opgebouwde pensioenaanspraken en de solvabiliteitsmarge bij Pensioenfonds Equens naar de kring. De mutatie TV overgenomen verplichtingen (€ 689.797) wijkt af van de TV zoals opgenomen in het conversieverslag (€ 689.655), omdat hier tevens reguliere inkomende waardeoverdrachten (€ 141) en inkomende wettelijke waardeoverdrachten kleine pensioenen (€ 1) in zijn verwerkt.

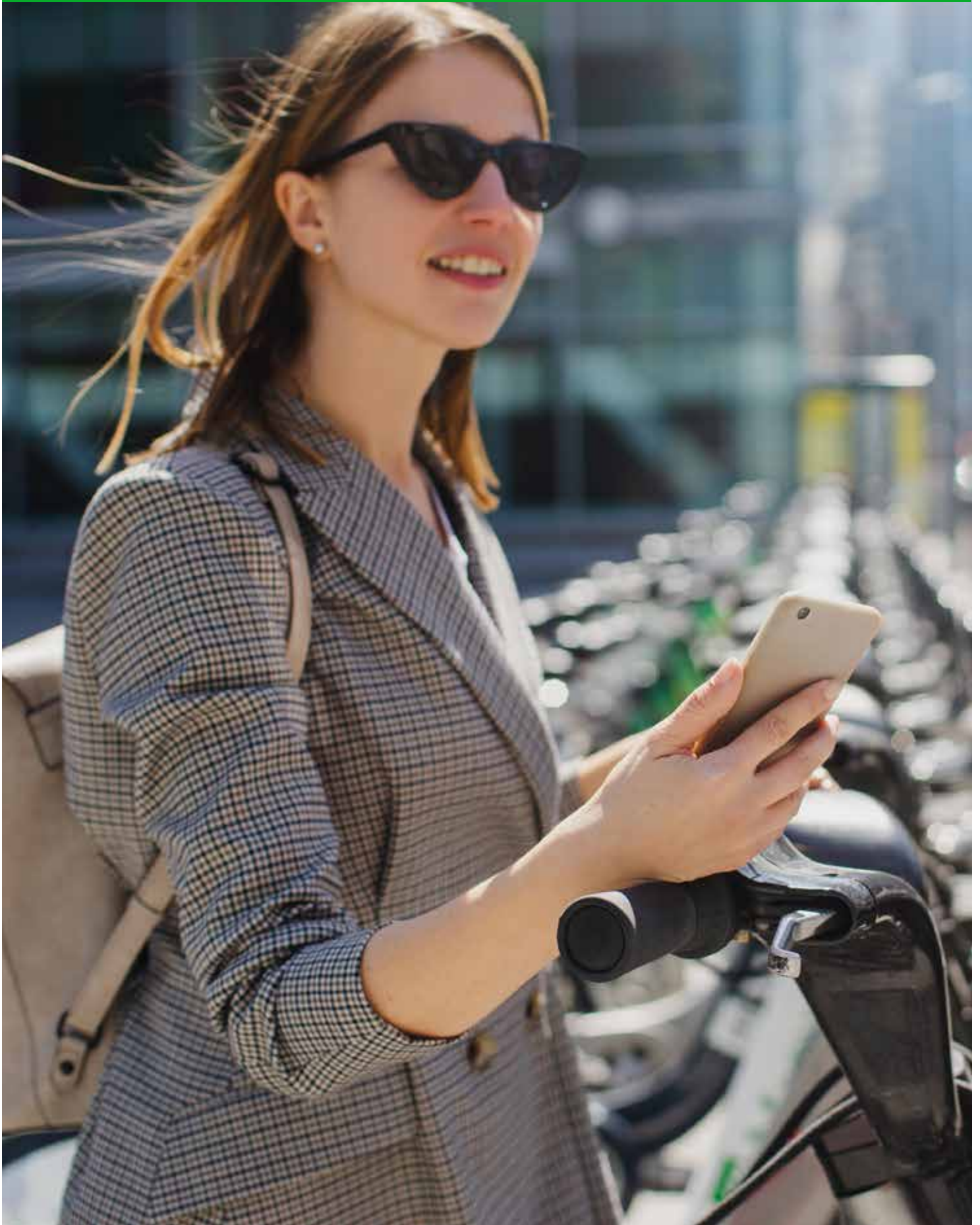
13. Herverzekeringen

	2020	2019
Herverzekeringspremies overlijden	554	-
Herverzekeringspremies arbeidsongeschiktheid	236	-
Totaal premies	<u>790</u>	<u>-</u>
Claims met betrekking tot herverzekerd ouderdomspensioen	-71	-
Claims met betrekking tot herverzekerd nabestaanden pensioen	-32	-
Claims met betrekking tot premievrijstelling arbeidsongeschiktheid	-686	-
Claims met betrekking tot risicokapitaal bij overlijden	-924	-
Mutatie IBNR schades toekomstige arbeidsongeschiktheid	-377	-
Totaal uitkeringen	<u>-2.090</u>	<u>-</u>
	<u>-1.300</u>	<u>-</u>

14. Overige lasten

	2020	2019
Bankrente handelsbanken	3	-
Dotatie weerstandsvermogen	16	-
	<u>19</u>	<u>-</u>

Overige gegevens

32. Verslag van het Samengevoegd Belanghebbendenorgaan

Inleiding

Het samengevoegd belanghebbendenorgaan (SBO) heeft als taken het bestuur gevraagd en ongevraagd te adviseren en goedkeuring te verlenen aan voorgenomen bestuursbesluiten die betrekking hebben op de vier standaardkringen die onder zijn bevoegdheid vallen: Kring DC, Kring DB Premie, Kring DB Stabiliteit en Kring DB Koopkracht. Het bestuur legt mede aan de hand van het jaarwerk verantwoording af aan het SBO over het jaar 2020.

Samenstelling SBO

Het SBO bestond eind 2020 uit 3 leden en de voorzitter. Eind 2020 stonden er twee vacatures open, één voor het lidmaatschap op een zetel namens werkgevers en één namens werknemers. Begin 2021 zijn deze twee vacatures ingevuld. Er zijn verkiezingen gehouden voor de vacature voor de zetel namens werkgevers. De vacature voor de zetel namens werknemers is zonder verkiezing ingevuld, er was één benoembare kandidaat. Het SBO is sinds 2021 weer op volle kracht: er nemen drie leden plaats namens werkgevers, twee namens werknemers en de voorzitter neemt plaats namens gepensioneerden en gewezen deelnemers.

Werkwijze en Activiteiten in 2020

Het SBO heeft in 2020 tien keer vergaderd, waarvan drie keer met het bestuur en twee keer met de raad van toezicht. Ook zijn er voor de belanghebbendenorganen van Centraal Beheer APF een viertal kennissessies gehouden, waaraan leden van het SBO, de raad van toezicht en het bestuur hebben deelgenomen. Daarnaast heeft de voorzitter van het SBO tijdens de eerste werkgeversbijeenkomst voor aangesloten werkgevers bij de standaardkringen een toelichting gegeven op de werkzaamheden van het SBO en een terugblik gegeven op adviezen en verleende goedkeuringen. In verband met Corona zijn alle sessies vanaf maart 2020 in de vorm van video-vergaderingen en webinars gehouden.

De voorzitter van het SBO heeft voorts deelgenomen aan vijf vergaderingen met het Kringoverstijgend Medezeggenschapsorgaan (KOM). In dit orgaan nemen alle voorzitters van de verschillende belanghebbendenorganen van het fonds zitting. Fondsoverstijgende thema's komen hier aan de orde, evenals de (her)benoeming van leden van de raad van toezicht. Via het KOM houdt het SBO zodoende ook voeling met thema's die spelen bij de andere kringen van het fonds.

Uitgeoefende advies- en goedkeuringsrechten

Het SBO heeft in 2020 verschillende adviesaanvragen van het bestuur en verzoeken tot goedkeuring ontvangen. De uitgebrachte adviezen betroffen onder meer de toetreding van nieuwe werkgevers tot de standaardkringen en de bijbehorende uitbreiding van de statuten, de actualisering van de actuariële en bedrijfstechnische nota's voor de kringen (Abtn's), de verruiming van het handelingsperspectief van werkgevers bij het beëindigen van uitvoeringsovereenkomsten en de solidariteitsbijdrage die nodig bleek voor Kring DC.

Goedkeuring is verleend aan voorgenomen besluiten van het bestuur inzake de aanpassing van de werkingssfeer van het fonds voor de nieuw toetgetreden werkgevers, de geactualiseerde herstelplannen, het bijgewerkte strategische beleggingsbeleid 2021-2022, het beleggingsplan 2021, het renteafdekkingsbeleid en de kosten voor professionalisering van de MVB-dienstverlening.

Het SBO heeft daarnaast in 2020 met het bestuur een discussie gevoerd over de verplichte invulling van de VEV-bandbreedte ten behoeve van de korte termijn risicohouding voor de drie DB-kringen. Deze discussie is inmiddels, in 2021, afgerond.

Ontwikkelingen fonds

Het SBO is verheugd over de groei van het fonds en de professionalisering die doorzet. Ook in 2020 heeft een verdere groei bij de standaardkringen plaatsgevonden, met name bij Kring DC.

Het totale vermogen van de standaardkringen is in 2020 bijna verdubbeld. Het aantal werkgevers bij de standaardkringen is gegroeid met 25%, de kringen zijn daarbij gegroeid met 5.000 deelnemers, hier is echter wel een afvlakking van de groei te zien. Met de standaardkringen wordt duidelijk tegemoet gekomen aan de behoeftes die er zijn bij werkgevers en werknemers. Ook is het fonds al goed voorgesorteerd op de overstap naar het nieuwe pensioenstelsel, welke voor 2027 zal plaatsvinden. Schaalvergroting draagt bij aan het verlagen van de kosten per deelnemer, het adequaat kunnen inspelen op de complexiteit van de pensioenwereld en de optimalisering van de klantbediening.

Het SBO ziet dat er een verdere professionaliseringsslag is doorgevoerd door het bestuur bij het bestuursbureau. Blijvend verbeterpunt voor het bestuur is het aanbrengen van structuur in de jaarlijkse samenwerking en de tijdige informatieverschaffing, zodat het SBO voldoende tijd heeft om een zorgvuldig oordeel te vormen.

Financiële positie van de standaardkringen

Het SBO heeft de financiële positie van de standaardkringen periodiek besproken. De financiële positie van de kringen blijft een punt van zorg. De rendementen waren in 2020 fors lager, vooral als gevolg van de sterk gedaalde beurzen. Door de daling van de gemiddelde rente, die slechts deels door het positieve rendement op beleggingen werd gecompenseerd, daalde per saldo de dekkingsraad bij de standaardkringen. Daarmee was ook in 2020 er voor de drie DB-kringen geen ruimte om een toeslag te geven. De zorgelijke financiële positie van de standaardkringen wordt vooralsnog niet minder door de stapsgewijze invoering van de nieuwe UFR(systematiek). De financiële posities van deze drie kringen zullen hierdoor de komende drie jaar achteruit gaan ten opzichte van de situatie dat de UFR niet aangepast zou worden. Het SBO blijft de financiële positie van de kringen kritisch volgen en bespreken met het bestuur.

Het SBO vraagt aandacht bij het bestuur voor een adequate kostenbeheersing en de nodige aandacht voor de toekomstbestendigheid van de kleinere standaardkringen.

Onderstaand bespreekt het SBO enkele andere thema's die belangrijk waren in 2020.

Maatschappelijk verantwoord beleggen

Tijdens de BO dag van 2019 is speciale aandacht geschonken aan maatschappelijk verantwoord beleggen (MVB). Daaruit kwam fondsbreed naar voren dat de BO leden, inclusief de SBO-leden, MVB als speerpunt noemden voor de toekomst. Niet alleen het beperken van negatieve invloed op mens en planeet is van belang bij de investeringen, maar juist ook het maken van positieve impact middels de beleggingen. Dat dit niet ten koste hoeft te gaan, maar juist kan bijdragen aan een goed, stabiel rendement moet naar de mening van het SBO goed worden uitgelegd aan de (gewezen) deelnemers, gepensioneerden en werkgevers.

Overgang naar het nieuwe Pensioenstelsel

De toekomstige overgang naar het nieuwe Pensioenstelsel wordt nauwgezet gevolgd. De zorgvuldigheid die het bestuur aan de dag legt bij de communicatie hierover naar de werkgevers, ziet het SBO als een positief punt. Communicatie aan deelnemers en gepensioneerden heeft het bestuur op een later moment voorzien, wanneer dit voor hen van belang wordt. Het SBO blijft hier graag goed op aangesloten. Het SBO heeft voorts ook aandacht bij het bestuur gevraagd voor een adequate risicobeheersing en een goede afstemming met de uitvoerder ten aanzien van de implementatie in nieuwe IT-systemen.

Communicatie

Het SBO heeft instemming verleend aan het communicatiebeleidsplan 2020-2022. Het SBO heeft daarbij aandacht gevraagd om ook het belang van maatschappelijk verantwoord beleggen (MVB) voor het fonds specifiek te benoemen. Het SBO juicht toe dat het in de aanloop naar de totstandkoming van het communicatiebeleidsplan goed betrokken is geweest door het bestuur, vanwege het grote en toenemende belang

van communicatie aan alle belanghebbenden bij het SBO. Eén van de leden heeft tevens deelgenomen in een werkgroep communicatie vanuit het bestuur.

Aanwijzing DNB bij Kring DC

Omdat de buffer voor de premieregeling in Kring DC niet voldeed aan het minimaal vereist eigen vermogen (MVEV) en de oplossing hiervoor te laat werd doorgevoerd door het bestuur, heeft DNB een aanwijzing opgelegd. Met de per 1 januari 2021 ingevoerde solidariteitsbijdrage zal het fonds wel voldoen aan de eis dat er een kostendekkende premie in rekening wordt gebracht en dat in de loop van 2021 over het minimum vereist eigen vermogen wordt beschikt. De werkgevers van Kring DC zijn hierover in juni 2020 geïnformeerd. Het SBO betreurt het dat DNB deze aanwijzing heeft moeten opleggen, maar begrijpt dat de wettelijke eisen ter zake moeten worden nageleefd. Het SBO steunt het bestuur in zijn zoektocht richting het nieuwe stelsel om vanuit het belang van (gewezen) deelnemers en gepensioneerden aandacht te blijven vragen voor het toesnijden van (financiële) vereisten op premieregelingen bij het algemeen pensioenfonds.

Oordeel over het bestuur

Het SBO spreekt zijn waardering uit over de wijze waarop het bestuur het SBO informeert over de ontwikkelingen bij het fonds en de inzet op het verder toesnijden van beleid op de werkgevers en werknemers die zijn aangesloten bij de standaardkringen. De omgang met het bestuur en bestuursbureau beschouwt het SBO in zijn algemeenheid als open, laagdrempelig en constructief. Het SBO heeft vertrouwen in de (groei)strategie van het fonds en de professionaliseringsslag die het bestuur heeft gemaakt en nog wil gaan maken.

Het bestuur maakt naar de mening van het SBO bij de voorgenomen besluiten die het voorlegt aan het SBO een zorgvuldige evenwichtige belangenafweging. Er is ruimte voor verbetering in de vastlegging van deze belangenafweging.

Op basis van het voorgaande komt het SBO tot een positief oordeel over het beleid en uitvoering door het bestuur in 2020 en de verantwoording die daarover is afgelegd. Het SBO spreekt het vertrouwen uit dat ook in 2021 de relatie met het bestuur constructief en prettig zal blijven.

Oordeel over de raad van toezicht

Het SBO heeft in 2020 tweemaal met de raad van toezicht gesproken, waarbij de gang van zaken bij het fonds in relatie tot de standaardkringen aan de orde is geweest. Tevens zijn de begroting, de jaarrekening van het fonds en het plan van aanpak van de raad van toezicht met elkaar besproken. Ook ervaart het SBO het als positief dat de Raad van Toezicht het SBO – via de voorzitter – heeft betrokken bij de evaluatie van het MVB-beleid. Het SBO is positief over de afgelegde verantwoording in het verslag van de raad van toezicht over 2020 en de uitgebreide toelichting die hierop is gegeven.

Op basis van het voorgaande komt het SBO tot een positief oordeel over het intern toezicht in 2020 en de aan het SBO afgelegde verantwoording. Het SBO ziet ook in 2021 uit naar een constructieve en prettige samenwerking met de raad van toezicht.

33. Verslag van het Belanghebbendenorgaan Kring DB Evenwicht

Inleiding

Op 1 november 2020 zijn Pensioenfonds Scildon en VOLO kring Primo (voorheen Stichting Jan Huysman Wz fonds) toegetreden tot de standaard kring DB Evenwicht van Centraal Beheer APF. Beide toetreders hebben geen actieve deelnemers en daarmee is Kring DB Evenwicht op dit moment nog een premievrije kring.

Vlak voor de overgang per 1 november 2020 is een deel van de aanspraken van de deelnemers van Pensioenfonds Scildon omgezet naar aanspraken zoals geadministreerd binnen de Kring DB Evenwicht bij Centraal Beheer APF. Daarmee hebben alle aanspraken een pensioenrichtleeftijd van 68 jaar. Ook zijn tijdelijke ouderdomspensioenen omgezet in een levenslang ouderdomspensioen ingaande op 68 jaar. De aanspraken binnen Kring Primo Volo waren reeds ingaand op 68 jaar.

Taken en bevoegdheden belanghebbendenorgaan (BO)

Het BO van Kring DB Evenwicht heeft als primaire doel toe te zien dat het bestuur het uitvoeringsreglement en het pensioenreglement juist uitvoert en evenwichtige belangenafweging hanteert. Het BO heeft wettelijke advies- en goedkeuringsrechten (artikel 115c van de Pensioenwet). Het BO kent daarbij – afhankelijk van het onderwerp – goedkeuringsrecht dan wel adviesrecht. Aan goedkeuring is onderworpen elk besluit van het bestuur tot:

- gehele of gedeeltelijke overdracht van de verplichtingen;
- liquidatie, fusie of splitsing
- wijziging van de collectiviteitskring waarvoor het BO is ingesteld;
- het strategische beleggingsbeleid;
- het premiebeleid, waaronder mede wordt begrepen de samenstelling van de feitelijke premie en de hoogte van de premiecomponenten; (op dit moment speelt dit niet bij kring DB Evenwicht omdat de kring nog premievrij is)
- het vaststellen en wijzigen van het toeslagbeleid;
- de vaststelling van een herstelplan als bedoeld in de Pensioenwet;
- het terugstorten van premie of geven van premiekorting als bedoeld in de Pensioenwet; en
- vermindering van de verworven pensioenaanspraken en pensioenrechten indien toepassing wordt gegeven aan het hieromtrent bepaalde in de Pensioenwet;

Samenstelling BO

Het BO is gestart met drie leden, waarvan twee voorheen lid van het BO waren van APF VOLO kring Primo. Eén lid is voorheen bestuurder geweest bij Pensioenfonds Scildon. Alle leden zijn door DNB geschikt bevonden om hun taak als lid BO uit te voeren. De leden zijn benoemd voor een periode van één jaar.

De leden van het BO zijn:

Naam	Voordracht
Dhr. R.J.P. Siebesma (voorzitter)	namens deelnemers
Mevr. G.C.A. Dunnink-Verhoef	namens deelnemers
Dhr. H. van den Heuvel	namens pensioengerechtigden

Verantwoording

Na de operationele start van Kring DB evenwicht is er in 2020 éénmaal een vergadering geweest met het bestuur. Voorafgaand aan deze eerste vergadering is een kennismakingsbijeenkomst georganiseerd.

Daarnaast overlegde het BO éénmaal met de Raad van Toezicht.

Tot slot is ook een overleg geweest van het Kring Overstijgend Medezeggenschap orgaan waarin alle voorzitters van de verschillende BO's van Centraal Beheer APF met het bestuur overleggen.

Governance

De communicatie met het bestuur en met het bestuursbureau verliep makkelijk en goed. Het BO wordt tijdig en volledig geïnformeerd, zowel mondeling ter voorbereiding als ook schriftelijk ten behoeve van de vergaderingen. Het bestuur heeft op open en transparante wijze het BO meegenomen in de ontwikkelingen bij Centraal Beheer APF.

De structuur van het APF met het bestuur, daarnaast het BO en tot slot de raad van toezicht is helder vastgelegd. De vergaderingen en overleggen tussen deze drie entiteiten is helder en transparant. De vastlegging van de overleggen is goed. Het BO is goed in staat de werkzaamheden van het bestuur te volgen, te beoordelen en te bevragen.

Instemmings- en Adviesaanvragen aan het BO DB Evenwicht

Omdat de kring pas 1 november 2020 operationeel is geworden is het aantal besluiten beperkt:

- Goedkeuring Strategisch beleggingsbeleid 2020-2022 en beleggingsplan 2021.
- Goedkeuring besluit definiëren rentebeleid in termen van marktrente. De rente afdekking is 73% op basis van marktrente.
- Goedkeuring aanvullende dienstverlening in het kader van Maatschappelijk Verantwoord Beleggen.

Financiële situatie en beleggingsbeleid

De dekkingsgraad per einde boekjaar is gestegen naar 110,7%. De beleidsdekkingsgraad bedraagt 109,8%

Oordeel over beleid van het Bestuur

Het BO van kring DB Evenwicht stelt vast dat het bestuur op correcte wijze uitvoering geeft aan het uitvoeringsreglement en het pensioenreglement. Het BO stelt vast dat het bestuur op zorgvuldige wijze de Collectieve Waarde Overdracht heeft vormgegeven waarmee de start van de Kring DB Evenwicht per 1 november 2020 goed verlopen is. Het BO stelt ook vast dat de communicatie met het BO goed en proactief verloopt.

Aandachtspunten voor 2021

Het BO van kring DB Evenwicht vraagt het Bestuur om in 2021 extra aandacht te geven aan:

- de governance structuur van het APF en specifiek het aantal kringen binnen het APF
- Maatschappelijk verantwoord beleggen (ESG);
- De kostenontwikkeling naar de toekomst toe binnen het APF in het algemeen;
- De uitwerking van het nieuwe pensioencontract voor het APF op de uit te voeren werkzaamheden en implicaties voor het beleggingsbeleid.

34. Verslag van het Belanghebbendenorgaan Pensioenfondsenkring 1

Inleiding

In dit verslag wordt gerapporteerd over de activiteiten van het Belanghebbendenorgaan Pensioenfondsenkring 1 (BOP) en wordt een oordeel gegeven over het beleid en uitvoering van het bestuur.

Verklaring BOP

Het BOP geeft in dit verslag een oordeel over de verantwoording van het bestuur t.a.v. Pensioenfondsenkring 1 over het jaar 2020. Het BOP baseert zijn oordeel op contacten met het bestuur, het bestuursbureau, het jaarverslag 2020 en het rapport van de Raad van Toezicht. Het BOP acht de verkregen informatie voldoende om tot zijn oordeel te komen.,

Taken en bevoegdheden

Het BOP let op de belangen van werkgevers, deelnemers en gepensioneerden uit de kring. Het BOP heeft advies- en goedkeuringsrechten op diverse voorgenomen besluiten van het bestuur. Het bestuur legt verantwoording af aan het BOP over het beleid en de wijze waarop het beleid is uitgevoerd voor Pensioenfondsenkring 1.

De adviesrechten van het BOP richten zich onder meer op de Abtn van Pensioenfondsenkring 1 en het communicatie- en voorlichtingsbeleid van de kring. Goedkeuring wordt onder meer gevraagd voor het toeslagbeleid van de kring, vaststelling van het herstelplan voor de kring, en bij een eventuele vermindering van verworven pensioenaanspraken en rechten van de kring.

Bij een overgang naar een andere kring, in de vorm van een collectieve waardeoverdracht, heeft het BOP een goedkeuringsrecht.

Het BOP heeft zich in 2020 middels een viertal opleidingsbijeenkomsten en bestuursupdates laten informeren over diverse zaken waaronder de uitwerking van het Pensioenakkoord.

Een positief advies is gegeven over de aanpassingen in het pensioenreglement en in de Abtn. Ingestemd is met het strategisch beleggingsbeleid, inclusief de renteafdekking en met het beleggingsplan 2021. Het BOP heeft geen goedkeuring verleend aan het verzoek tot collectieve waardeoverdracht naar een andere kring.

Samenstelling

Het BOP bestond op 1 januari 2020 uit vijf leden, die de gepensioneerden en gewezen deelnemers vertegenwoordigen. In november 2020 is Fred Schroers teruggetreden als lid van het BOP. Daarmee telt het BOP nu vier leden en is de oorspronkelijk beoogde omvang van het BOP bereikt.

Werkwijze en activiteiten in 2020

Als gevolg van COVID-19 heeft het BOP in 2020 geen fysieke bijeenkomsten gehad, alle overleggen en vergaderingen zijn in de vorm van video-vergaderingen gehouden.

Het BOP heeft in 2020 vier keer regulier vergaderd, daarnaast is vier keer met het bestuur regulier overleg gevoerd. Daarnaast is meerdere keren met delegaties van bestuur, bestuursbureau en uitvoeringsorganisatie Achmea Pensioenservices van gedachten gewisseld over het toekomstperspectief van de kring.

Met het stoppen van RÜTGERS Resins als werkgever is sprake van een gesloten kring, zonder premieopbouw. Daarmee was het noodzakelijk om te kijken op welke wijze de kring zich verder zou

kunnen ontwikkelen. Toetreding van nieuwe werkgevers is vanwege de hoge dekkingsgraad die de kring heeft niet vanzelfsprekend. Daarom is onderzocht of het mogelijk is om samen met andere partijen in een nieuwe kring op te gaan. Er is uitgebreid overleg gevoerd over de mogelijkheid om over te gaan naar de nieuwe Kring DB Evenwicht. Van belang daarbij was dat het beleid van de nieuwe kring aan zou sluiten bij het beleid van Pensioenfondsenkring 1, met name op het gebied van het beleggingsbeleid en de renteafdekking. Uiteindelijk bleek het niet mogelijk dit beleid op de door het BOP gewenste wijze aangepast te krijgen.

Uiteindelijk is er in 2020 geen beslissing genomen over de toekomst van de kring. Naast de afwijkende beleidsuitgangspunten van de nieuwe kring was sprake van onrust op de financiële markten en daarnaast ook nog veel onduidelijkheid over de overgang naar het nieuwe pensioenstelsel. Daarmee was er voor het BOP onvoldoende zekerheid om in te kunnen stemmen met de beoogde collectieve waardeoverdracht naar Kring DB evenwicht. Daarmee blijft de kring open voor nieuwe toetreders. Een eventuele consolidatie is voor het BOP mogelijk als dit in het belang van de deelnemer is.

Het BOP verwijst hierover verder naar de terugblik van het BOP over 2020 op de kringpagina van de website van het fonds.

Eind 2020 heeft het BOP, conform de Code Pensioenfondsen, een zelfevaluatie uitgevoerd waarbij een aantal verbeterpunten zijn geformuleerd. Deze verbeterpunten zien vooral op een goede planning en voorbereiding van beleidsmatige onderwerpen en op het goed klankborden met het bestuur, de raad van toezicht en overige BO's.

Financiële positie van de kring

De dekkingsgraad van de kring is in 2020 gedaald van 121,1% naar 118,0%. Deze daling is grotendeels veroorzaakt door de dalende rente. De financiële positie van het fonds maakte het mogelijk gedeeltelijk te indexeren, met 0,38%.

Er is geen sprake van een reservetekort, er is dus geen herstelplan.

Overige bevindingen en oordeel

Eind 2020 is door het bestuur een verdere invulling gegeven aan het MVB-beleid, onder meer door de introductie van een ESG-meter. Daarnaast zou het MVB-beleid door het bestuur nadrukkelijk naar buiten toe getoond moeten worden.

Het BOP is in 2020 enige malen door het bestuur geïnformeerd over de governance en over de ontwikkelingen t.a.v. de groei van het fonds. Ook zijn de financiële situatie van het fonds en alle ontwikkelingen die daarbij een rol hebben gespeeld, besproken.

Op basis van de ontvangen informatie en de toelichtingen die in de overleggen zijn gegeven, komt het BOP tot een positief oordeel over het beleid en uitvoering door het bestuur over 2020.

Daarbij doet het BOP de volgende aanbevelingen:

- Aandacht voor een verdere verbetering van de efficiency bij de advies- en goedkeuringstrajecten.
- Het formuleren van criteria in het kader van de toekomstbestendigheid van de kring.
- Aandacht voor consolidatie en groei van de kringen en de bijbehorende governance en een aantoonbare en uitlegbare evenwichtige belangenafweging daarbij.

35. Verslag van het Belanghebbendenorgaan Kring RBS

Inleiding

2020 was in veel opzichten een ongekend en bijzonder jaar, waar we vrij plotseling te maken kregen met een crisissituatie. De oorzaak hiervoor is gelegen in de uitbraak en snelle verspreiding van het COVID-19 virus over de hele wereld. Het COVID-virus en de bestrijding daarvan houdt ons sinds maart 2020 ferm in zijn greep. Een pandemie die zich kenmerkte met veel onrust op de financiële markten in de eerste helft van het jaar en in de tweede helft met meer zicht op hoe het zich zou gaan ontfouten en waarin de beurzen toch nieuwe hoogtes bereikt hebben. Over het gehele jaar 2020 heeft onze kring RBS een positief beleggingsresultaat behaald, maar de lage rentestand heeft wederom gezorgd voor een verlaging van onze dekkingsgraad van 138.1% per 1 januari naar 133.21% per 31 december. Op het verzoek van het BO RBS is de verkenning ten aanzien van een reële ambitie afgerond, met als uitkomst onder welke voorwaarden we deze ambitie voor onze kring kunnen gaan uitvoeren.

De groei van het Centraal beheer APF heeft zich ook in 2020 doorgezet, wat een goed signaal is voor de bestendigheid van het APF.

Wij blijven content over de constructieve samenwerking en communicatie tussen het bestuur en het belanghebbenden orgaan van Kring RBS.

Werkwijze van het BO RBS

Het belanghebbendenorgaan heeft wettelijke advies- en goedkeuringsrechten (artikel 115c van de Pensioenwet). Het belanghebbendenorgaan bewaakt of het bestuur de uitvoeringsovereenkomst en het pensioenreglement juist uitvoert. Uitgangspunt in het handelen van ieder individueel lid van het belanghebbendenorgaan en het belanghebbendenorgaan als geheel is dat gehandeld wordt in het belang van alle belanghebbenden van de pensioenkring, rekening houdend met de korte- en langetermijneffecten van maatregelen. Het belanghebbendenorgaan beschrijft in het jaarverslag 2020 haar bevindingen over de werking van kring RBS.

Overleg van het BO RBS

Het BO RBS is in 2020 twee keer bij elkaar geweest om te vergaderen onderling en met het bestuur. Dit was op 27 mei en 2 december. De vergaderingen van het BO RBS starten altijd met een vooroverleg met alleen de leden van het BO RBS en daarna een overleg met het bestuur. Daarnaast overlegde het BO RBS tweemaal met de Raad van Toezicht, op 10 juni en op 9 december.

Instemmings- en Adviesaanvragen aan het BO RBS

- Advies op ABTN 2020 en bijbehorend crisisplan
- Instemming op het communicatiebeleid
- Instemming op beleggingsplan 2021
- Instemming implementatie maatschappelijk verantwoord beleggen beleid Centraal Beheer APF
- Instemming Strategisch beleggingsbeleid 2020-2022 inclusief rentebeleid.

Oordeel over beleid van het Bestuur

Naast haar advies- en goedkeuringsrecht ziet het BO RBS ook toe dat het bestuur de uitvoerings- en pensioenovereenkomsten goed uitvoert en geeft ze een oordeel over het beleid dienaangaande van het bestuur. In 2020 zijn de volgende beleidsterreinen onderwerp van gesprek geweest.

Governance

In de vergaderingen die het BO RBS heeft met het bestuur, wordt het geïnformeerd over ontwikkelingen die spelen binnen en buiten het fonds. Zo zijn de nodige wijzigingen in de governance en personele ontwikkelingen zoals aftreden en benoeming van bestuurders aan de orde gesteld, maar ook andere zaken zoals bijvoorbeeld de versterking van het Bestuursbureau en informatie over de toezichthouder inzake lopende onderzoeken.

Het BO RBS is tevreden over de open en transparante houding van het bestuur over deze onderwerpen. Het Belanghebbendenorgaan blijft toezien op een scherpe inzet van het bestuur om een effectief tegenwicht te bieden aan de uitvoeringsorganisatie.

Communicatie

Het BO RBS is positief gestemd over de informatievoorziening van het bestuur aan het BO RBS.

Ook zijn er grote stappen gezet op het gebied van het herformuleren en het vaststellen van een nieuw communicatiebeleidsplan voor de periode 2020-2022. Het uitgangspunt voor het communicatiebeleidsplan vormt de visie en missie van Centraal Beheer APF. Hierbij zijn de kernwaarden van Centraal Beheer APF meegenomen maar ook de inspraak van de belanghebbenden organen; samen, professioneel, digitaal, innovatief en transparantie. De doelstelling is de pensioenpartner te zijn voor deelnemers door middel van begrijpelijke, activerende en aansprekende informatie. Belangrijk resultaat zijn de verbeteringen aan de online omgeving en de website van de kring RBS, waar zaken nu eenvoudiger te vinden zijn. Dit blijft een uitdaging. In 2020 was de communicatie van het Centraal Beheer APF richting gewezen deelnemers en gepensioneerden en de inrichting van en informatievoorziening naar deelnemers veelvuldig onderwerp van gesprek.

Financiële situatie en beleggingsbeleid

Het belanghebbendenorgaan heeft een instemmingsrecht ten aanzien van het strategische beleggingsbeleid. Verschillende onderdelen van dit beleid worden in de actualisatie van de beleggingscyclus periodiek herzien. Het BO RBS heeft daarbij aan het bestuur gevraagd om nieuwe investeringsmogelijkheden te bezien die bescherming kunnen bieden tegen inflatie met een aanvaardbaar risico-rendement profiel.

Het BO RBS volgt nauwgezet de resultaten van de beleggingen en vergelijkt ze met relevante benchmarks. Ook worden de kosten beoordeeld. Er zijn hierover geen bijzondere zaken te melden. De dekkingsgraad wordt echter voor het grootste deel bepaald door de renteontwikkelingen. In 2020 daalde de rente en dus ook de dekkingsgraad. In 2021 is de rente weer gestegen en daarmee is de dekkingsgraad ook weer grotendeels hersteld.

Aandachtspunten voor 2021

Het BO RBS vraagt het Bestuur om in 2021 extra aandacht te geven aan:

- Keuze inflatiemaatstaf waarop de Indexatie van onze pensioenaanspraken gebaseerd worden;
- Inflatieverwachtingen en beschermen van pensioen tegen onverwachte inflatie.
- Pensioenakkoord: wat zal dit akkoord voor onze pensioenaanspraken en -uitkeringen gaan betekenen. Regulier overleg tussen het bestuur van het APF en het BO RBS om te bepalen of wij over kunnen gaan naar een nieuwe pensioenregeling en voor welke pensioenregeling alsdan gekozen zal worden;
- Maatschappelijk verantwoord beleggen (MVB of ESG);
- De kostenontwikkeling naar de toekomst toe binnen het Centraal Beheer APF in het algemeen.

Het bestuur heeft over verslagjaar 2020 verantwoording afgelegd aan het BO RBS en het BO RBS heeft in de vergadering van 26 mei 2021 advies uitgebracht ten aanzien van het bestuursbesluit tot vaststelling van het bestuursverslag en de jaarrekening 2020. Het BO RBS spreekt zijn waardering uit voor de samenwerking met en de getoonde inzet van het Bestuur.

Amsterdam, juni 2021

Namens het Belanghebbendenorgaan van de Kring RBS bij het Centraal beheer APF

Idzard van Eeghen (voorzitter)

Karina van den Berg

Jacco Heemskerk

Eliane Kuiper

Stephan Mathu

Sanjin Nabuurs

Adri Verzijl

36. Verslag van het Belanghebbendenorgaan Kring Bavaria

Inleiding

Sinds 1 april 2017 heeft Swinkels Family Brewers (SFB) de uitvoering van haar pensioenregeling ondergebracht in een eigen kring (Kring Bavaria) binnen de Stichting Achmea Algemeen Pensioenfonds (SAAPF). Op deze datum zijn ook de reeds opgebouwde pensioenaanspraken overgedragen vanuit de Stichting Pensioenfonds Bavaria naar het SAAPF.

De medezeggenschap van Bavaria over het beleid en de uitvoering van de pensioenregeling wordt geregeld via een vertegenwoordiging in het Belanghebbendenorgaan van de kring Bavaria (BO Bavaria). In dit orgaan zijn de verschillende belangengroepen van de kring Bavaria vertegenwoordigd. Het BO Bavaria heeft advies- en goedkeuringsrechten op voorgenomen besluiten van het bestuur.

De Code Pensioenfonds bevat een aantal specifieke normen voor een Belanghebbendenorgaan. Het BO Bavaria past deze normen toe binnen de eigen medezeggenschapsrol. Het BO Bavaria bewaakt of het bestuur de uitvoeringsovereenkomst en het pensioenreglement juist uitvoert en of de belangen van de verschillende groepen belanghebbenden daarbij evenwichtig zijn/worden afgewogen. Dit alles zoveel mogelijk in een dialoog met het bestuur.

Samenstelling en zittingstermijnen

De samenstelling van het BO is gerelateerd aan het aantal deelnemers, gewezen deelnemers en pensioengerechtigden. Per einde van het verslagjaar 2020 bestaat het BO Bavaria uit 4 leden:

- 2 vertegenwoordigers namens de Werkgever(s) (waarvan 1 vacature);
- 1 vertegenwoordiger namens de Werknemers;
- 1 vertegenwoordiger namens de Pensioengerechtigden en de Gewezen Deelnemers van wie de Pensioenovereenkomst is beëindigd.

De zittingstermijn voor nieuwe leden en voor herbenoemingen geldt voor 3 jaar. Ook kan ieder lid maximaal tweemaal worden herbenoemd. In mei 2021 zijn de herbenoemingen van de 3 zittende leden per 1 juli 2021 voor een nieuwe termijn van 3 jaar bevestigd door de toezichthouder.

Ook is er in dit kader een kandidaat-BO-lid benoemd dat sinds de benoeming eind 2019 als toebehoort de vergadering bijwoont, met als doel uiteindelijk volwaardig BO-lid te worden. Ook wordt er door het BO gezorgd voor deskundigheidsbevordering van het kandidaat-BO-lid, in goede afstemming met het bestuur.

De leden van het BO Bavaria hebben een voorzitter gekozen uit hun midden. De voorzitter is tevens lid van het Kring Overstijgend Medezeggenschapsorgaan (KOM). In november 2020 is geconstateerd dat op basis van het actuele deelnemersbestand nog steeds geldt dat de huidige zetelverdeling in lijn is met de bepalingen in de statuten, het BO-reglement en de Pensioenwet. Er zijn dan ook per 1 januari 2021 geen aanpassingen benodigd.

Het BO Bavaria laat zich ondersteunen door een externe deskundige.

Overlegstructuren

In 2020 is het BO Bavaria zes keer zelfstandig bij elkaar geweest om te vergaderen over ontwikkelingen, financiële en actuariële zaken en de ontwikkeling van de beleggingen binnen het SAAPF.

Het bestuur en het BO Bavaria zijn daarnaast in 2020 twee keer bij elkaar geweest om aangelegenheden te bespreken die (een van) beide partijen wenselijk achtte(n) om te bespreken en die direct betrekking hebben op de Kring Bavaria. Daarnaast is er in juni 2020 een separaat overleg geweest over het (concept) jaarwerk 2019.

Ook heeft het BO Bavaria in 2020 overleg gehad met de Raad van Toezicht over de uitoefening van haar taken en bevoegdheden met betrekking tot de Kring Bavaria.

Taken van het BO Bavaria

In de statuten van SAAPF is vastgelegd dat het BO Bavaria het bestuur van het SAAPF adviseert over onderwerpen die de kring Bavaria aangaan. De onderwerpen waarover het BO Bavaria mag adviseren dan wel zijn instemming op dient te geven zijn wettelijk vastgelegd in artikel 115c van de Pensioenwet.

In 2020 heeft het BO Bavaria geadviseerd over de volgende onderwerpen:

- *Communicatie omtrent kortingskans aan deelnemers*
- *Aanpassingen ABTN 2020*
- *Triggers en procedures rondom ALM-studies*
- *Herbalanceren en corona*
- *Pensioenreglement 2021*

Daarnaast heeft het BO Bavaria goedkeuring verleend aan:

- *Actualisatie van het herstelplan, uitgangspunten 2020*
- *Beleggingsplan 2020*
- *Rente-afdekking systematiek van UFR naar marktrente per 2021*
- *MVB-beleid 2020 en inzet ESG-meter*
- *Communicatiebeleidsplan 2020-2022*

Eigen onderwerpen BO 2020

Corona overheerste de aandacht en de agenda's van dit verslagjaar. Daar is met name door het bestuur maar ook het BO veel aandacht voor geweest. Corona heeft grote invloed (gehad) op de financiële markten en de financiële positie van de kring Bavaria.

Het BO Bavaria heeft daarnaast nog diverse andere onderwerpen op de agenda gehad gedurende het verslagjaar, veelal uit eigen initiatief. De belangrijkste daarvan zijn:

- **Pensioenvisie SFB 2021 en verder:**
Werkgever SFB heeft haar pensioenvisie diverse malen gedeeld met het BO. Uiteindelijk heeft SFB de keuze gemaakt om per 1-1-2021 de uitvoeringsovereenkomst op te zeggen en de toekomstige pensioenopbouw van SFB-medewerkers onder te brengen in de DC-Kring van SAAPF. Het BO heeft begrip voor deze ontwikkeling en keuzes, zeker ook gezien de contouren van het nieuwe pensioenstelsel. Aan de andere kant betekent dit wel dat de kring Bavaria als een gesloten kring achterblijft vanaf 2021, zonder premie-inkomsten.
- **Voorbereiden op toekomst kring Bavaria:**
In navolging van het genoemde besluit van SFB heeft het BO al enkele oriënterende gesprekken gevoerd (met en zonder SAAPF) over de gevolgen en de mogelijke scenario's voor de kring Bavaria vanaf 2021. Vanaf begin 2021 is deze toekomstanalyse in frequentie opgevoerd en zijn er maandelijks besprekingen hierover met SAAPF. Ook worden er diverse analyses uitgevoerd op verzoek van het BO Bavaria.
- **Financiële situatie en korten:**
Corona heeft geen positieve invloed gehad op de toch al precare financiële situatie van de Kring Bavaria. Zeker gedurende het tweede kwartaal was de daling van de dekkingsgraad substantieel. Over het gehele jaar gezien is de dekkingsgraad met ca. 4,3%-punten gedaald in 2020, rekening houdend met een herstel in

het tweede deel van het jaar. Dit heeft ertoe geleid dat er een korting zal moeten plaatsvinden vanwege de te lage dekingsgraad ultimo 2020. Het BO heeft er bij het bestuur op aangedrongen om hiervoor in de communicatie al tijdig aandacht te vragen bij de deelnemers (verwachtingsmanagement).

- **Deskundigheidsbevordering:**

Adviseur Montae verzorgt tijdens de reguliere BO Bavaria vergaderingen de deskundigheidsbevordering van het BO door een toelichting te geven op de actualiteiten en inhoudelijk dieper in te gaan op diverse relevante onderwerpen. Het (principe) Pensioenakkoord en de ontwikkelingen daaromtrent stond daarbij centraal.

Oordeel over 2020

Het BO Bavaria constateert dat het jaar 2020 voor het bestuur met name in het teken heeft gestaan van:

- De corona-pandemie, crisisberaad en de effecten op de dekingsgraden van de kringen;
- De groei van het fonds, zowel een groter aantal kringen als een groeiende omvang van de bestaande kringen;
- Pensioenakkoord en al mogelijke voorbereidingen daarop;
- Proces & Control: verbeteringen rondom ALM-studies, herbalanceren en financiële crisisplannen;
- Maatschappelijk Verantwoord Beleggen – draagvlak/uitbreiden/communicatie.

Het BO Bavaria heeft in haar oordeel over 2020 extra aandacht gevraagd voor de volgende onderwerpen:

- De precaire financiële situatie van de Kring Bavaria, de kortingskans per ultimo 2020 en de tijdige communicatie daarover;
 - o Het BO is van mening dat het bestuur hier voldoende aandacht voor heeft gehad gedurende 2020 en ook 'kort op de bal' heeft gespeeld tijdens de hectische corona-situatie die vooral in het tweede kwartaal van 2020 speelde;
- Het meedenken met de werkgever om te komen tot een toekomstbestendige pensioenuitvoering voor de (voormalige) medewerkers en pensioengerechtigden van Bavaria/SFB vanaf 2021 en daarna;
 - o Het BO constateert dat SFB en SAAPF goed hebben samengewerkt om te komen tot overeenstemming over de nieuwe pensioenregeling per 2021 binnen de DC-kring.
- De kostenontwikkeling naar de toekomst toe binnen SAAPF in het algemeen en binnen de Kring Bavaria in het bijzonder (kosten per deelnemer en vermogensbeheerkosten).
 - o Het BO ervaart dat SAAPF de kostenontwikkeling belangrijk vindt en hier ook maximaal op inzet. Het BO is dan ook verheugd dat in 2020 de uitvoeringskosten met ca. 14% zijn gedaald ten opzichte van 2019.
- Het tijdig en volledig toesturen van de instemmings- en adviesaanvragen en overige informatievoorziening aan het BO Bavaria en de verdere optimalisatie van de Proces & Control cyclus:
 - o *Het BO constateert dat er een duidelijke verbetering is gemaakt in het proces en de tijdige en volledige aanlevering van de documenten en agenda's.*

In haar oordeel over het verslagjaar 2020 heeft het BO Bavaria daarom met name gekeken naar de bovengenoemde onderwerpen. Ook is het verslag van de Raad van Toezicht beoordeeld en besproken.

In de advies- en instemmingsaanvragen die het BO Bavaria in 2020 heeft ontvangen, is terug te zien dat het bestuur expliciete afwegingen heeft gemaakt van de belangen van de afzonderlijke belangengroepen. Het BO Bavaria is daarmee van mening dat het bestuur voldoet aan de norm van evenwichtige afweging van belangen.

Het BO is daarnaast van mening het bestuur adequaat heeft gereageerd op de coronacrisis en de gevolgen daarvan.

BO Bavaria is verheugd dat er wederom successen behaald zijn op het gebied van nieuwe instroom en de stijging van het belegd vermogen. Het BO gaat ervan uit dat dit uiteindelijk ook een verdere reducerende werking heeft op de uitvoeringskosten voor de diverse kringen.

Het bestuur heeft over verslagjaar 2020 verantwoording afgelegd aan het BO Bavaria en het BO Bavaria heeft in de vergadering van 2 juni 2021 positief advies uitgebracht ten aanzien van het bestuursbesluit tot vaststelling van het bestuursverslag en de jaarrekening 2020.

Aandachtspunten 2021

Voor de kring Bavaria is het jaar 2021 een heel belangrijk jaar. Dit zal vrijwel helemaal in het teken staan van de toekomstanalyse van de eigen kring. Daar is begin 2021 al een goede start aan gegeven. Ook de toezichthouder DNB is aangehaakt.

Daarbij is samenwerking met het bestuur van groot belang. Het BO Bavaria heeft er alle vertrouwen in dat het bestuur ook in 2021 de juiste beslissingen neemt om de continuïteit van het SAAPF te waarborgen en de keuzes voor de toekomst van de Kring Bavaria te begeleiden.

Het BO wenst het bestuur veel succes in het jaar 2021 en dankt haar voor de grote inzet voor de kring Bavaria.

Namens het BO Bavaria,

B. Wellens (Vz)

N.C.A.L. Meeuws

L.M.M. van der Steen

37. Verslag van het Belanghebbendenorgaan Kring Sligro Food Group

Het belanghebbendenorgaan van Kring Sligro Food Group (hierna: BO kSFG) is op 1 oktober 2019 ingesteld bij de overdracht van de pensioenrechten en verplichtingen van pensioenfonds Sligro Food Group naar Centraal Beheer Algemeen Pensioenfonds (hierna: Centraal Beheer APF). Derhalve is 2020 het eerste volledige verslagjaar waarover BO kSFG haar bevindingen deelt.

In 2020 is ook de samenstelling van BO kSFG veranderd. We hebben afscheid genomen van Judith van der Ree die op haar eigen verzoek is terug getreden. Wij zijn Judith zeer erkentelijk voor haar inspanningen ten behoeve van (eerst nog) het pensioenfonds en later het belanghebbendenorgaan. Er stond een mogelijke verkiezing op het programma voor de vertegenwoordiger van de gepensioneerden en niet-actieven. Na het vertrek van Judith van der Ree konden echter op basis van de beschikbare kandidaten invulling gegeven worden aan de bezetting van het BO, zonder verkiezingen. Op grond hiervan is Herman Klinge benoemd tot lid van het belanghebbendenorgaan per 1 oktober 2020 namens de gepensioneerden en niet-actieven. Robert Oosterhout is aangebleven maar van vertegenwoordigingspositie gewisseld en heeft nu zitting in het BO namens de werkgever en heeft bovendien de voorzittersrol op zich genomen. Anita Coijmans en Rob van der Sluijs zijn eveneens aangebleven in het BO.

Het BO kSFG is in 2020 5 keer in een onderling overleg bij elkaar geweest en heeft daarnaast 2 keer met een afvaardiging van het Bestuur overleg gehad en eenmaal met een delegatie van de Raad van Toezicht. Belangrijkste onderwerpen in deze besprekingen waren o.m. de strategische ontwikkeling van Centraal Beheer APF, de dienstverlening aan BO kSFG en verder onderwerpen als het strategisch beleggingsplan en de voorbereiding op het nieuwe pensioencontract. Grotendeels sloten de onderwerpen aan bij de thema's die al aan de orde waren in 2019. BO kSFG is van mening dat er weliswaar door de formele en soms ook informele contacten een beter wederzijds begrip is over de wensen van BO kSFG enerzijds en de mogelijkheden anderzijds maar dat er nog steeds punten voor verbetering aan te wijzen zijn.

Taken en bevoegdheden

De taken en bevoegdheden van het BO kSFG worden bepaald door het wettelijke kader, de Code Pensioenfonds, de statuten en de reglementen van Centraal Beheer APF.

Het bestuur van Centraal Beheer APF heeft verantwoording afgelegd over haar werkzaamheden in 2020 aan het BO kSFG in een overleg op 2 juni 2021. Het BO kSFG heeft haar vragen en opmerkingen op de jaarstukken gedeeld met het bestuur en daar is door het bestuur opvolging aan gegeven. Op basis daarvan heeft het BO kSFG positief advies uitgebracht ten aanzien van het bestuursbesluit tot vaststelling van het bestuursverslag en de jaarrekening 2020 voor het BO kSFG.

Gegeven instemmingen en adviezen. In 2020 heeft BO kSFG een positief advies gegeven over de vaststelling van het jaarverslag 2019. Daarnaast heeft het BO kSFG onder meer ingestemd met het herstelplan, het strategisch beleggingsplan 2020 - 2022 voor de kring en met het beleggingsplan 2021. Het BO kSFG wil daarnaast nog memoreren dat zij instemmingen en adviezen steeds hebben afgewogen in het licht van de voorwaarden van de dispensatie van het Bedrijfstakpensioenfonds en dat dit van blijvend belang is.

Vooruitblik 2021.

Wij zien uit naar een nieuw jaar van samenwerking met het bestuur, bestuursbureau en raad van toezicht van Centraal Beheer APF. Onderwerpen als ESG beleid maar wellicht meer nog het nieuwe pensioencontract vormen

uitdagingen die zorgvuldig overleg vragen en betrokkenheid van diverse stakeholders maar het BO kSFG ziet voldoende aanknopingspunten voor een succesvolle aanpak.

38. Verslag van het Belanghebbendenorgaan Kring Chemours

Inleiding

Chemours Netherlands BV en de ondernemingsraad van de werkgever hebben in 2019 in onderling overleg besloten om de pensioenuitvoering van de actieve deelnemers aan de middelloonregeling onder te brengen bij Centraal Beheer Algemeen Pensioenfonds (Centraal Beheer APF) kring Chemours. Het bestuur van Stichting Pensioenfonds Chemours Nederland (SPCN) heeft vervolgens besloten ook de opgebouwde pensioenaanspraken en -rechten aan de kring Chemours over te dragen. De collectieve waardeoverdracht van het pensioenfonds naar een eigen afgescheiden kring binnen Centraal Beheer APF heeft plaatsgevonden op 1 januari 2020.

Medezeggenschap

De medezeggenschap over het beleid en de uitvoering van de pensioenregeling wordt geregeld via een vertegenwoordiging in het Belanghebbendenorgaan van de kring Chemours (BO Chemours). Het belanghebbendenorgaan bewaakt o.a. of het bestuur de uitvoeringsovereenkomst en het pensioenreglement juist uitvoert. In het belanghebbendenorgaan zijn de werkgever en werknemers van de kring Chemours vertegenwoordigd. Aangezien slechts de actieve deelnemers zijn overgedragen naar Centraal Beheer APF zijn gepensioneerden nog niet vertegenwoordigd in het BO. Het BO Chemours heeft advies- en goedkeuringsrechten op voorgenomen besluiten van het bestuur.

Overleg van het Belanghebbendenorgaan Chemours

In 2020 is het BO Chemours 12 keer bij elkaar geweest om te vergaderen over de transitie van de pensioenregeling en de beleggingen van SPCN naar kring Chemours, de financiële en actuariële zaken en de governance van de kring Chemours. Het bestuur en het BO Chemours zijn in 2020 twee keer bij elkaar geweest om aangelegenheden te bespreken die direct betrekking hebben op de kring Chemours. Daarnaast heeft de Raad van Toezicht van Centraal Beheer APF in 2020 eenmaal overleg gehad met het BO Chemours om verantwoording af te leggen over haar werkzaamheden.

Taken van het Belanghebbendenorgaan Chemours

In de statuten van Centraal Beheer APF is vastgelegd dat het BO Chemours het bestuur adviseert over onderwerpen die de kring aangaan. De onderwerpen waarover het BO mag adviseren dan wel zijn instemming op dient te geven zijn wettelijk vastgelegd in artikel 115c van de pensioenwet.

Het BO Chemours heeft het bestuur van advies voorzien in 2020 over de volgende onderwerpen:

- Wijzigingen van de ABTN kring Chemours
- Vaststellen van het meerjarencommunicatiebeleidsplan

Het BO heeft instemming verleend aan het bestuur in 2020 over de volgende onderwerpen:

- Instemming beleggingsbeleid en het beleggingsplan 2021
- Instemming premiebeleid 2020 en herverzekering

Daarnaast heeft het BO zich verdiept in de aanvanghaalbaarheidstoets van de kring Chemours.

Oordeel over het beleid van het bestuur

Het BO Chemours heeft vastgesteld dat het jaar 2020 voor het bestuur van Centraal Beheer APF in het teken heeft gestaan van:

- a. De gevolgen van de coronacrisis in brede zin en de daarmee gepaard gaande sterke daling van de dekkingsgraden door forse waardedalingen van de beleggingen
- b. Aanpassen c.q. herijken van de lange termijn strategie van het APF
- c. Uitbreiding van het aantal toetreders tot Centraal Beheer APF
- d. Wet Toekomst Pensioenen (pensioenakkoord)
- e. Communicatie over de gevolgen van het pensioenakkoord naar BO's en werkgevers
- f. De groei van het APF en de governance die daarmee gepaard gaat
- g. Maatschappelijk Verantwoord Beleggen.

Het BO Chemours is in 2020 tweemaal geïnformeerd over de bovengenoemde onderwerpen en is door het bestuur meegenomen in een studiedag pensioenen waar o.a. het Pensioenakkoord ruimschoots aan de orde is geweest. De financiële situatie van de kring Chemours eind 2020 was voldoende, ondanks de coronacrisis, om de volledige toeslagambitie voor de deelnemers te kunnen waarmaken. Het bestuur heeft ingestemd met de toeslag.

Op basis van de ontvangen informatie en de toelichtingen door het bestuur van Centraal APF komt het BO Chemours tot een positief oordeel over het beleid, functioneren en de uitvoering door het bestuur over 2020.

Aandachtspunten voor 2021

Het BO Chemours vraagt het bestuur in 2021 aandacht te geven aan:

- a. De nadere uitwerking van het pensioenakkoord
- b. De transitie naar andere IT uitvoeringssystemen
- c. De ingeslagen route naar verdere verduurzaming van de beleggingen (MVB)
- d. De governance van de kringen
- e. Communicatie aan de deelnemers (o.a. campagne Pensioen APK)

Het BO spreekt haar waardering uit over de gegeven openheid in de diverse gesprekken en overleggen met bestuur.

Dordrecht, 9 juni 2021

Namens het Belanghebbendenorgaan Chemours

Frans van Dorsten (voorzitter)

Anne Decantere

Robert Smits

Walter Gruijters

39. Verslag van het Belanghebbendenorgaan Kring equensWorldline

Jaarverslag 2020

Het bestuur van Centraal Beheer Algemeen Pensioenfonds (CB APF) heeft op 2 juni 2021 verantwoording afgelegd over haar werkzaamheden in 2020 middels de jaarstukken 2020. Het belanghebbendenorgaan van Kring equensWorldline (BO eW) heeft de jaarstukken beoordeeld, vragen gesteld en opmerkingen gemaakt naar aanleiding van deze verantwoording. Deze opmerkingen en vragen zijn verwerkt dan wel op heldere wijze beantwoord door het bestuur van Centraal Beheer APF. Het BO eW brengt daarom een positief advies uit op het bestuursbesluit tot vaststelling van het bestuursverslag en de jaarrekening 2020 voor Kring equensWorldline.

Terugblik Jaar 2020

Per 1 januari 2020 zijn pensioenverplichtingen en beleggingen van het voormalige Stichting Pensioenfonds Equens ondergebracht in een eigen collectiviteitskring bij Centraal Beheer APF. Ook worden de pensioenregelingen van equensWorldline en Paysquare sinds deze datum door Centraal Beheer APF uitgevoerd.

De overdracht was een majeure operatie die veel aandacht en tijd heeft gekost. Uiteindelijk is de overdracht naar tevredenheid afgerond.

Belangrijk hierbij te vermelden is dat de achterstand in pensioenindexatie op individueel niveau is vastgelegd, zodat de mogelijkheid tot inhaalindexatie niet verloren is gegaan.

Ervaringen met Centraal Beheer APF

Een normale introductie en kennismaking met het pensioenbureau en de bestuurlijke organen was niet goed mogelijk vanwege de COVID-19-pandemie. Het vergde daarom de nodige creativiteit om op elkaar afgestemd te raken. Bovendien had Centraal Beheer APF te maken met een sterke groei, wat veel inspanning van het bestuursbureau vroeg.

Het bestuur van Centraal Beheer APF richtte zich in eerste instantie vooral op de werkgever. Dit is begrijpelijk, want die biedt de pensioenregeling aan. Het kostte wat tijd en inspanning om ook het belang van de gepensioneerden en slapers onder de aandacht van het bestuur te brengen, maar wij zijn van mening dat dit in het afgelopen jaar aanzienlijk is verbeterd.

Een ander aandachtspunt in 2020 was de mogelijkheid om deelnemers zelf berekeningen te laten maken voor verschillende varianten van de pensioeningang. Deze mogelijkheden waren zeer beperkt aanwezig. Het bestuur heeft besloten om met ingang van juli 2021 speciaal voor Kring equensWorldline een flexplanner in te richten, vooruitlopend op een toekomstige universele toepassing.

Vergaderingen en adviezen

In 2020 heeft met grote regelmaat overleg met het bestuursbureau plaatsgevonden. Daarnaast is tweemaal met het bestuur en tweemaal met de raad van toezicht vergaderd.

In het voormalige Pensioenfonds Equens werd uitsluitend passief belegd in een beperkt aantal categorieën. Binnen Centraal Beheer APF is veel meer schaalgrootte mogelijk, waardoor meer beleggingscategorieën binnen bereik komen. In het najaar van 2020 is uitgebreid met het bestuur en de beleggingscommissie vergaderd over een nieuwe ALM-studie. Het BO eW heeft ook een externe second opinion gevraagd en ontvangen om de

kwaliteit van de transitie te beoordelen. In 2021 heeft de transitie naar de nieuwe beleggingscategorieën plaatsgevonden.

Het BO is in 2020 akkoord gegaan met c.q. heeft een positief advies gegeven over de volgende onderwerpen:

- De overgang op de grondslagen van Centraal Beheer APF per 1 januari 2021.
- Het reglement, de profielschets en het verkiezingsreglement voor het BO van Kring equensWorldline. Er hebben in 2020 verkiezingen plaatsgevonden.
- Het pensioenreglement.
- De uitvoeringsovereenkomst.
- De Abtn.
- Het strategisch beleggingsbeleid 2020-2022.
- Het beleggingsplan 2021 met de bestaande portefeuille. Over de nieuwe portefeuille is het BO eW in gesprek gegaan met Centraal Beheer APF.
- De aanvullende kosten ad € 15.000 per jaar voor de implementatie van het MVB-beleid.

Vooruitzicht 2021

De governance van het APF vraagt bij verdergaande groei de nodige aandacht. Ook het nieuwe pensioenstelsel zal nog het nodige overleg en denkwerk vergen. Het BO heeft erop aangedrongen tijdig de gepensioneerden en de slapers mee te nemen. Zij zitten niet aan tafel bij de pensioendiscussie tussen werknemers en werkgever EquensWorldline, terwijl toch een belangrijk deel van het vermogen voor hen is gereserveerd. Het “invaren” van de oude rechten zal nog een hele uitdaging worden als deze groepen hun hakken in het zand zetten. Het bestuur heeft aangegeven, dat zij voor deze groep een voorlichtingsbijeenkomst zal organiseren.

Samenstelling BO eW

Het eerste jaar is het BO eW samengesteld op voordracht van de transitiegroep. In 2020 zijn verkiezingen gehouden, waarna voor de komende vier jaar de samenstelling is:

- Ivo Jelier, namens de werknemers.
- Pieter de Jong, namens de werknemers.
- Fred Steenwinkel (voorzitter), namens de gepensioneerden.
- Michel Stok, namens de werkgever

Juni 2021

Namens het Belanghebbendenorgaan van Kring equensWorldline,

Fred Steenwinkel (voorzitter)

Ivo Jelier

Pieter de Jong

Michel Stok

40. Verslag van het Kringoverstijgend Medezeggenschapsorgaan

Inleiding

Het Kringoverstijgend Medezeggenschapsorgaan (KOM) houdt toezicht en geeft advies over zaken die niet specifiek een enkele kring betreffen. Daaronder valt het afnemen van de verantwoording door de raad van toezicht en het geven van een oordeel over het handelen van het bestuur. Verder is het KOM betrokken bij de profielschetsen voor leden van het bestuur en de raad van toezicht en benoemingen van dezelfde leden.

Samenstelling

Het KOM bestaat uit de voorzitters van de belanghebbendenorganen (BO's) van de verschillende kringen in het fonds. In 2020 is het KOM uitgebreid met een afvaardiging vanuit de BO's van de nieuw opgerichte kringen equensWorldline, Chemours en DB Evenwicht.

Werkwijze

De statuten en reglementen vereisen dat het KOM ieder jaar tenminste drie keer zelf vergadert en twee keer overlegt met respectievelijk het Bestuur en de Raad van Toezicht. Het KOM bereidt deze vergaderingen voor door vooraf samen te komen en inzichten uit te wisselen. Daarnaast is er tussen de KOM-leden tussentijds overleg op ad hoc basis en als er een advies of besluit van de KOM gevraagd wordt. Het KOM heeft ook buiten de vergaderingen om contacten met (leden van) het bestuur en de raad van toezicht. In 2020 heeft het KOM vijfmaal zelf vergaderd, tweemaal een regulier overleg met het bestuur en tweemaal een regulier overleg met de raad van toezicht gevoerd. In deze overleggen kwamen onder meer aan de orde de ontwikkeling en groei van het fonds, de governance van het fonds, het jaarwerk en de bevindingen van en de relatie met de externe toezichthouder. Daarnaast heeft het KOM een apart overleg met het bestuur over de governance van het fonds gehad.

In verband met de Corona-maatregelen hebben de overleggen van het KOM in 2020 middels video-vergaderingen plaatsgevonden.

Goedkeuringen en adviezen

Het KOM heeft met het bestuur gesproken over de rol van het KOM bij de (her)benoeming van leden van de raad van toezicht. Dit heeft geleid tot het verduidelijken en aanscherpen van de benoemingsprocedure, waarbij onder meer de planning van de te nemen stappen beter zal worden bewaakt. De rol van het KOM, die adviseert over de profielschets en de voorkeurskandidaat al dan niet (her)benoemt, blijft gehandhaafd, waarbij het KOM tevens zal worden betrokken bij de voordracht van kandidaten.

Met de raad van toezicht is gesproken over het proces voor de invulling van de vacature bij de raad en de herbenoeming van de voorzitter. De raad van toezicht heeft besloten de omvang van de raad op drie leden te houden en niet zo als bij start van het fonds bepaald uit te gaan van een raad van toezicht van vier leden. Het KOM heeft een benoemingscommissie ingesteld inzake de herbenoeming van de voorzitter van de raad van toezicht. Deze benoemingscommissie heeft de kandidaat gesproken en getoetst aan de profielschets en vervolgens het KOM geadviseerd. Vervolgens heeft het KOM besloten tot herbenoeming van de voorzitter van de raad van toezicht.

Het KOM is in 2020 gehoord over de profielschets voor een lid van het bestuur en over de herbenoeming van het betreffende lid, waarbij het KOM zijn vertrouwen heeft uitgesproken in dit lid.

Governance

In 2020 is er door het bestuur een speciale werkgroep opgericht om te adviseren over verbetering van de governance van het fonds. Een aantal leden van diverse BO's is bij deze werkgroep betrokken. Ook de positie van het KOM is in de werkgroep aan de orde gesteld.

Daarnaast heeft De Nederlandsche Bank (DNB) een onderzoek uitgevoerd naar de effectiviteit van de besluitvorming bij het bestuur en de raad van toezicht. De voorzitter van het KOM is daarbij geïnterviewd door DNB.

Het bestuur zal in 2021 de adviezen van de werkgroep en de conclusies van het DNB-onderzoek bespreken met het KOM en de BO's. Daarna zal het bestuur zorgen voor de bestuurlijke opvolging.

Oordeel

Het KOM constateert dat de door het bestuur in gang gezette verbeteringen om de verdere groei van het fonds te realiseren heeft geleid tot een strategisch plan waar goed wordt ingespeeld op alle toekomstige ontwikkelingen, waaronder die van het nieuwe pensioenstelsel. Blijvend aandachtspunt is de inrichting van een goede governance. Het KOM realiseert zich dat met 11 kringen, er door het bestuur en de raad van toezicht veel tijd en energie moet worden gestopt in de overleggen met de belanghebbendenorganen van de kringen. Het streven moet zijn hierbij een meer efficiënte werkwijze te creëren die recht doet aan de kennis en kunde van de belanghebbendenorganen en aan wettelijke taken van deze organen.

Het KOM merkt op dat het bestuur bij de uitwerking van het strategisch plan oog heeft voor de positie van de verschillende kringen. Aandachtspunt voor het bestuur en de BO's daarbij is dat bij de kringen, die elk hun eigen specifieke invulling hebben t.a.v. premie- en beleggingsbeleid, bij de verdere uitwerking van de beleidsplannen een aantoonbare en uitlegbare evenwichtige belangenafweging plaatsvindt.

Het KOM spreekt haar vertrouwen uit in het bestuur om de verdere verbeterlagen door te voeren.

41. Verslag van de Raad van Toezicht

Inleiding

2020 was voor Centraal Beheer APF een jaar van groei en een jaar van crisis. Een bijzonder jaar, met name omdat de wereld te maken kreeg met een pandemie en daarmee met een crisis van enorme omvang en met grote impact. De coronacrisis had ook op Centraal Beheer APF een grote impact. We hebben gezien hoe Covid-19 soms diep ingreep in het persoonlijk leven van mensen, en leven mee met een ieder die geraakt is door verlies van naasten of gezondheid. Daarnaast had de crisis aanvankelijk een negatief effect op de dekkingsgraden van de kringen. En we moesten op een nieuwe manier met elkaar leren (samen)werken: digitaal en op afstand. Toch was er ook goed nieuws. Het is Centraal Beheer APF gelukt om een groot aantal nieuwe werkgevers aan zich te binden in de standaardkringen en om de nieuwe kringen Chemours en equensWorldline in 2020 goed van start te laten gaan. Tevens is een nieuwe standaardkring opgericht: Kring DB Evenwicht. In Kring DB Evenwicht zijn twee partijen toegetreden: Pensioenfonds Scildon en Kring Primo van Volo pensioen. Dit is een unicum in de APF-wereld.

De discussie over het nieuwe pensioenstelsel was een belangrijk onderwerp het afgelopen jaar. Het nieuwe stelsel begint vorm te krijgen en dit heeft vanzelfsprekend ook de komende jaren speciale aandacht van het bestuur en de raad van toezicht. Tevens was de herijking van de strategie van Centraal Beheer APF een belangrijk gespreksonderwerp tussen bestuur en raad van toezicht.

Het was daarnaast een jaar waarin we de vruchten plukten van de versterking van bestuur en bestuursbureau. Dit had een positief effect op de kwaliteit van het werk en heeft de samenwerking tussen bestuur en raad van toezicht verdiept.

In dit verslag geven wij inzicht in onze taken en werkwijze en leggen wij verantwoording af over onze activiteiten.

Taken

De raad van toezicht is het interne toezichtorgaan van Centraal Beheer APF zoals dit in de Pensioenwet is bedoeld. Centraal Beheer APF hanteert een onafhankelijk bestuursmodel. Dit betekent dat de taak van de raad van toezicht bestaat uit:

- het toezicht houden op het beleid van het bestuur en op de algemene zaken van het fonds;
- het toezien op een voldoende risicobeheersing en evenwichtige belangenafweging door het bestuur;
- het in algemene zin met raad terzijde staan van het bestuur;
- een oordeel vormen over het functioneren van het bestuur.

Het doel van de raad van toezicht is het integer, efficiënt, onafhankelijk en verantwoord toezichthouden op Centraal Beheer APF. De raad heeft hierbij steeds het algemeen belang van Centraal Beheer APF en haar stakeholders voor ogen. Daarbij heeft de raad van toezicht in het bijzonder aandacht voor de belangen van de deelnemers en de continuïteit van het fonds.

De raad van toezicht richt zich bij zijn werk naar de belangen van de (gewezen) deelnemers, aanspraak- en pensioengerechtigden en werkgevers. Volgens de statuten legt de raad van toezicht verantwoording af aan het Kringoverstijgend Medezeggenschapsorgaan (KOM), Samengesteld Belanghebbendenorgaan (SBO), Belanghebbendenorganen (BO) en schriftelijk en openbaar in het Jaarverslag. In dit verslag presenteert de raad van toezicht zijn bevindingen over het jaar 2020.

De raad van toezicht vervult zijn rol met inachtneming van de taken en verantwoordelijkheden zoals vastgelegd in de Wet versterking Bestuur Pensioenfondsen, de statuten van Centraal Beheer APF, het reglement van de raad van toezicht, de Code Pensioenfondsen en de VITP Toezichtcode.

De governance is voortdurend in ontwikkeling, ook onder invloed van de groei van het fonds. De raad van toezicht beschouwt dit als een belangrijk onderwerp, dat ook de komende jaren relevant blijft. In het toezicht daarop zal de raad van toezicht met name aandacht hebben voor de integraliteit van de besluitvorming bij Centraal Beheer APF, de kwaliteit van de besluitvorming, efficiencyverbetering en de regie vanuit het bestuur op de uitvoerders.

Werkwijze

In 2020 heeft de raad van toezicht zes keer in eigen kring vergaderd en acht keer samen met het bestuur. Dit betreft ook de gezamenlijke vergadering over de CWO's van Pensioenfonds Scildon en Kring Primo van Volo pensioen naar Kring DB Evenwicht. Met het bestuur is specifiek gesproken over de ontwikkelingen binnen Centraal Beheer APF, de impact van de coronacrisis, de herijkte strategie, de ERB, het pensioenakkoord en het communicatiebeleidsplan.

De raad van toezicht heeft in 2020 twee maal gesproken met de (Samengevoegd) Belanghebbendenorganen van de Kringen en met het KOM. In één van de gespreksrondes heeft de raad van toezicht verantwoording afgelegd aan de (Samengevoegd) Belanghebbendenorganen over de bevindingen van 2019. De raad van toezicht heeft deze overleggen als constructief en zeer nuttig ervaren.

De raad van toezicht heeft ook gesproken met de sleutelfunctiehouders Risicobeheer, Actuarieel en Interne Audit. Met de compliance officer, accountant en actuaris heeft de raad van toezicht tweemaal gesproken. De raad heeft het jaarlijkse gesprek met DNB gevoerd. De raad van toezicht heeft deelgenomen aan een awareness sessie van de compliance officer en de opleidingsdag voor alle gremia in oktober, met onderwerpen als strategische prioriteiten, de portefeuille constructie en de communicatiecampagne.

Op kwartaalbasis zijn de kwartaalcijfers en de risicorapportages van het afgelopen kwartaal besproken.

Samenstelling raad van toezicht

De raad van toezicht bestaat uit drie leden:

- Mevr. Drs. M.A.M. Barth (voorzitter)
- Mevr. Drs. L. van Velden
- Dhr. J. Berkemeijer AAG

Rooster van aftreden	Naam	Functie	Benoemd tot	Aftredend per
Raad van Toezicht	M. Barth	Voorzitter	15-7-2024	herbenoemd in 2020, aftredend in 2024
Raad van Toezicht	L. van Velden	Lid	31-5-2021	herbenoeming in 2021, aftredend in 2025
Raad van Toezicht	J. Berkemeijer	Lid	15-7-2022	herbenoemd in 2018, aftredend in 2022

Aandachtsgebieden raad van toezicht 2020

Hieronder bericht de raad van toezicht over zijn werkzaamheden in 2020. Dit geldt als document van verantwoording over alle activiteiten van de raad van toezicht, waaronder de uitvoering van het Werkplan 2020.

Conform norm 47 van de Code Pensioenfondsen betreft de raad van toezicht de Code Pensioenfondsen bij de uitoefening van zijn taak en rapporteert in het jaarverslag aan de hand van de thema's van deze Code op welke wijze de Code binnen het pensioenfonds wordt nageleefd en toegepast.

De raad van toezicht stelt vast dat het bestuur op gedegen wijze een inventarisatie heeft gemaakt van de naleving van de normen uit de Code Pensioenfondsen door het fonds. De raad sluit zich aan bij de bevindingen van het bestuur.

De raad van toezicht geeft aan enkele thema's uit de Code Pensioenfondsen nadere aandacht, door deze te benoemen bij onderstaande aandachtsgebieden. Dit betreft de volgende thema's uit de Code:

Thema 1, Vertrouwen waarmaken:

"Zij die voor het pensioenfonds verantwoordelijkheid dragen maken het in hen gestelde vertrouwen waar. Dat blijkt vooral uit adequaat bestuur, verantwoord beleggingsbeleid en zorgvuldig risicomangement."

Thema 2, Verantwoordelijkheid nemen:

"Het bestuur neemt zijn verantwoordelijkheid voor de uitvoering van de pensioenregeling."

Thema 5, Zorgvuldig benoemen:

"Het fonds handelt zorgvuldig bij (her)benoeming en ontslag, en zorgt voor geschiktheid, complementariteit en diversiteit in de samenstelling van de organen van het fonds."

A. Gevolgen nieuwe pensioenstelsel, de inrichting van de Kringen en de deelnemers

De raad van toezicht heeft de ontwikkeling van het nieuwe pensioenstelsel met veel aandacht gevolgd. Afgelopen jaar is het ontwerp helder geworden en wordt verder aan de technische uitwerking gewerkt. Dit betekent ook voor Centraal Beheer APF dat de gevolgen en mogelijkheden van het nieuwe stelsel voor het APF en zijn klanten moeten worden beoordeeld en uitgewerkt. In 2020 konden daar, gezien de stand van de wetgeving van het nieuwe stelsel, nog geen concrete voorstellen aan verbonden worden. De raad van toezicht is door het bestuur meegenomen in het denkproces en in de kennissessies over het pensioenakkoord. De raad heeft in 2020 vastgesteld dat Centraal Beheer APF goed uit de voeten zal kunnen met het nieuwe stelsel. Centraal Beheer APF is ingericht op een diverse achterban, met diverse regelingen en beschikt over een DC-kring. De raad van toezicht heeft vastgesteld dat het bestuur nauw contact onderhoudt met de uitvoerders, die zich ook voorbereiden op de komst van het nieuwe stelsel.

Hierbij speelt de overname van InAdmin RiskCo door Achmea (en PGB) ook een rol. Dit pensioenadministratiesysteem zal het huidige systeem gaan vervangen en zal ook voor Centraal Beheer APF worden ingezet. Bij de raad van toezicht is er aandacht voor de noodzakelijke inspanningen en gerelateerde risico's van een dergelijke overstap in combinatie met een nieuw pensioenstelsel.

Code PF: Thema 2, Verantwoordelijkheid nemen: de raad van toezicht meent dat door vooruit te kijken en actie te ondernemen op het gebied van het nieuwe pensioenstelsel, het bestuur verantwoordelijkheid neemt voor het op een goede manier uitvoeren van de pensioenregeling in de toekomst.

B. Strategie en business case

In 2020 heeft het bestuur de strategie van Centraal Beheer APF herijkt. In een aantal sessies en vergaderingen heeft de raad van toezicht zijn bijdrage kunnen leveren en het bestuur met raad terzijde gestaan. De raad van toezicht vindt de strategie passend en ambitieus en complimenteert het bestuur met de manier waarop deze tot stand is gekomen. De raad verwacht dat de strategie in positieve zin bijdraagt aan de gezonde ontwikkeling van het bedrijfsmodel en stelt vast dat hierin de gevolgen van de snelle groei voor de slagkracht van het fonds zijn meegenomen.

Code PF: Thema 1, Vertrouwen waarmaken: de strategische focus van het bestuur ziet de raad van toezicht als essentieel onderdeel van adequaat bestuur.

C. Proces rondom CWO's en informatievoorziening

In 2020 zijn er twee collectieve waarde-overdrachten (CWO) afgerond met goedkeuring van de raad van toezicht. Dit betreft de CWO's van Scildon en van Kring Primo van Volo pensioen naar de nieuw opgerichte Kring DB

Evenwicht. De raad is op een juiste manier geïnformeerd en meegenomen in het voortraject. Bij het verzoek om goedkeuring vanuit het bestuur is informatie verstrekt aan de hand waarvan de raad haar goedkeuring aan de CWO kon geven. Dit proces is naar tevredenheid verlopen en de raad van toezicht concludeert dat het bestuur in de besluitvorming op een evenwichtige wijze de belangen van alle betrokkenen heeft afgewogen.

In 2020 zijn ook de kringen van Centraal Beheer APF getroffen door de dalende rente, met negatieve gevolgen voor de dekkingsgraad van alle kringen en dreiging van kortingen voor sommige kringen. De raad van toezicht concludeert dat bij het, waar nodig, opstellen van herstelmaatregelen door het bestuur er sprake is geweest van een evenwichtige belangenafweging. Tevens heeft de raad van toezicht geconstateerd dat er bij drie kringen, Kring Chemours, Kring RBS en Pensioenfondsenkring 1, in 2020 sprake kon zijn van (een beperkte) indexatie. Ook hierbij is de raad van toezicht van mening dat het bestuur het besluit tot indexatie genomen heeft op grond van een evenwichtige belangenafweging over soorten deelnemers en over generaties. Het bestuur heeft bij al deze besluiten de belangen van actieven en inactieven, deelnemers en binnenkomende deelnemers expliciet tegen elkaar afgewogen en op grond van deze gegevens besluiten genomen.

Code PF: Thema 1, Vertrouwen waarmaken: specifiek op basis van bovenstaande, maar ook in het algemeen is de raad van toezicht van mening dat het bestuur als 'goed huisvader' de pensioenregeling uitvoert voor alle belanghebbenden van het fonds.

D. Risico Management beleid en cyclus inclusief ERB

Het risicomanagement is in 2020 naar een hoger plan gebracht en verder geprofessionaliseerd. Dit uit zich in de nieuwe risico-rapportages die de raad van toezicht elk kwartaal ontvangt, gesprekken met de sleutelfunctiehouder Risicobeheer en met de opzet van de Eigen Risicobeoordeling (ERB). De raad van toezicht stelt vast dat het goed is dat er een ERB is opgesteld en erkent tegelijkertijd dat het ook een groeiproces is en er nog verbetering mogelijk is. De raad van toezicht heeft aangegeven meer betrokken te willen worden in de verdere ontwikkeling van de ERB, hier wordt gehoor aan gegeven door het bestuur.

Code PF: Thema 1, Vertrouwen waarmaken: de raad van toezicht ziet de ERB als een van de stappen van het bestuur om ervoor te zorgen dat het integrale risicomanagement adequaat georganiseerd is.

E. Verdieping ESG

De raad van toezicht verdiept zich jaarlijks in een specifiek thema. Doel hiervan is om een beter beeld te krijgen van de stand van zaken van een bepaald thema bij Centraal Beheer APF. Om dit te bereiken kiest de raad van toezicht ervoor een thema door de gehele keten van bestuur, bestuursbureau en uitvoeringsorganisaties onder de loep te nemen. Het onderwerp van de verdieping van 2020 was ESG-beleid, omdat ESG een belangrijk onderwerp is dat extra focus heeft gekregen door het van kracht worden van IORP II. De raad van toezicht heeft in dit kader gesproken met een aantal personen binnen Achmea Investment Management, bestuursbureau, Beleggingsadviescommissie, bestuur en enkele vertegenwoordigers van de kringen. De raad van toezicht heeft zijn bevindingen en aanbevelingen met het bestuur gedeeld. Hij heeft vastgesteld dat het onderwerp ESG/MVB op de bestuursagenda staat en onderdeel is van de strategie van Centraal Beheer APF.

De raad van toezicht constateert dat MVB-beleid en integratie daarvan in de relevante processen volop in ontwikkeling zijn. De ambitie op het gebied van ESG is hoog en er is een start gemaakt om dit te realiseren. De ESG-monitor die in 2021 geïntroduceerd wordt zal hier in grote mate aan bijdragen; het meten van ESG-risico's zal tot een gerichter ESG-beleid leiden. Er is nog enige winst te behalen in het strategisch beleggingsbeleid en in risicomanagement op het gebied van klimaat en klimaatrisico's en ook op het vergroten van de balans tussen E en S en G binnen het MVB-beleid.

De raad van toezicht heeft naar aanleiding van zijn onderzoek een aantal aanbevelingen gedaan aan het bestuur ten aanzien van ESG-beleid. De raad heeft onder meer geadviseerd om de uitwerking van ESG in het strategisch

beleggingsbeleid verder te verstevigen en om de ESG-criteria in het selectieproces van de beleggingsfondsen en externe managers helder te formuleren en zichtbaarder te maken. Ook ziet de raad van toezicht graag meer transparantie over ESG-risico's en hoe deze gemitigeerd worden. De raad van toezicht adviseert het bestuur tevens om in 2021 een strategische keuze te maken over welke benchmark de komende jaren gevolgd gaat worden op het gebied van ESG, in lijn met de uitwerking van het strategisch beleggingsbeleid.

Tot slot vindt de raad het van belang om deelnemers mee te nemen in en te interesseren voor beleggen met (positieve) impact, onder meer door gerichte, aansprekende communicatie.

Code PF: Thema 1, Vertrouwen waarmaken: verantwoord beleggingsbeleid is een belangrijk onderdeel van de strategie van het bestuur. De raad constateert dat het bestuur dit beleid optimaliseert en zorgt dat hiervoor draagvlak is bij belanghebbenden.

F. Toezicht op de evaluatie van de uitbestedingsovereenkomsten

Het kostenvraagstuk is een belangrijk gespreksonderwerp geweest tussen bestuur en uitbestedingspartijen. De raad is hier in meegenomen en heeft hier regelmatig het gesprek over gevoerd met het bestuur. De raad van toezicht heeft aangegeven dat duidelijke afspraken over de invulling, kwaliteit en kosten van de dienstverlening, tussen het fonds en de uitvoerders essentieel is, alsmede een reguliere evaluatie hiervan.

Code PF: Thema 2, Verantwoordelijkheid nemen: de raad van toezicht constateert dat het bestuur zicht heeft op de keten van uitbesteding en kritisch is op kosten en kwaliteit van uitbesteding.

G. Toezicht op de communicatie naar de deelnemers over gevolgen lage rente en kortingen

De lage rente heeft al een aantal jaren een grote impact op de dekkingsgraden, door de coronacrisis zijn de dekkingsgraden nog verder onder druk komen te staan. Een voorzichtig herstel heeft plaatsgevonden vanaf eind augustus. Door de lage dekkingsgraden kwam een aantal kringen in de gevarenzone terecht, waarbij kortingen dreigden. Dit zal uiteindelijk voor één kring in 2021 tot een daadwerkelijke korting leiden. Gezien deze ontwikkelingen vindt de raad van toezicht het van groot belang dat deelnemers helder en begrijpelijk op de hoogte gebracht worden van wat dit voor hen betekent. De raad heeft hier regelmatig met het bestuur over gesproken. Het bestuur onderkent de urgentie van dit thema en heeft een passend communicatieplan opgesteld. De ontwikkeling van de financiële situatie van de kringen heeft speciale aandacht in het communicatiebeleidsplan dat is vastgesteld voor 2020-2022. Reeds in het najaar 2019 is gestart met de campagne (mogelijke) kortingen voor de kringen die het betreft. Heel 2020 heeft dit onderwerp de aandacht gehad, speciaal voor deze kringen: er zijn regelmatig berichten geplaatst op de website om de deelnemers mee te nemen in de ontwikkeling van de dekkingsgraad en hen voor te bereiden op het risico van een korting. Ook is er richting de betreffende Belanghebbendenorganen regelmatig aandacht aan besteed.

Code PF: Thema 1, Vertrouwen waarmaken: ook hier geldt dat de raad van toezicht van mening is dat het bestuur als 'goed huisvader' de pensioenregeling uitvoert voor alle belanghebbenden van het fonds.

H. Evaluatie werking invoering sleutelfunctiehouders

2020 was het eerste jaar waarin de sleutelfunctiehouders actief waren in deze functie. De raad van toezicht stelt vast dat dit op een goede manier zijn beslag heeft gekregen bij Centraal Beheer APF. De sleutelfunctiehouders leveren specifieke, verdiepende inzichten en rapportages vanuit hun verschillende rollen die essentieel zijn voor bestuur en raad van toezicht. Dat is van meerwaarde voor de raad van toezicht. De raad van toezicht heeft zich laten informeren door de sleutelfunctiehouders Risicobeheer, Interne Audit en Actuarieel door hen twee keer per jaar te spreken en door kennis te nemen van hun kwartaalrapportages.

Code PF: in de actuele Code Pensioenfondsen (versie 2018) is nog geen plaats gegeven aan de sleutelfunctionarissen.

I. Goedkeuringen en benoemingen

De raad van toezicht heeft goedkeuring gegeven aan het besluit van het bestuur omtrent de voorgenomen collectieve waardeoverdracht van Volo APF – Kring Primo en de voorgenomen collectieve waardeoverdracht van Pensioenfonds Scildon naar Kring Stabiliteit 2.0 (inmiddels Kring DB Evenwicht).

De raad heeft inzake de herbenoeming van Angela Peters, bestuurslid Pensioenen, goedkeuring gegeven aan de profielschets Bestuurslid Pensioenen en heeft haar herbenoemd per juli 2020, gehoord het Kringoverstijgend Medezeggenschapsorgaan.

De raad heeft Marleen Barth, voorzitter raad van toezicht, ter herbenoeming voorgedragen bij het Kringoverstijgend Medezeggenschapsorgaan. Zij is herbenoemd per juli 2020.

Code PF: Thema 5, Zorgvuldig benoemen: de raad van toezicht constateert dat bij de herbenoemingen het juiste proces is gevolgd en dat op een goede manier invulling is gegeven aan de afweging van complementariteit, geschiktheid en diversiteit in het bestuur.

J. Overige

In aanvulling op voorgaande punten meldt de raad van toezicht een toezichtvisie te hebben opgesteld. Hierin geeft de raad aan wat zij verstaat onder goed toezicht houden en hoe de raad de toezichtrol invult. Hierbij komen niet alleen de formele bevoegdheden aan de orde, maar het brede geheel aan uitgangspunten, onderwerpen, communicatie, informatie en de stijl van toezichthouden. Deze toezichtvisie is in 2020 opgesteld en geldt voor meerdere jaren. Dit wordt gebruikt naast het jaarlijks te actualiseren werkplan.

De raad van toezicht constateert dat zijn aanbevelingen aan het bestuur over 2019 opgevolgd zijn. Deze aanbevelingen hadden met name betrekking op het communicatiebeleid en op het ESG-beleid.

Centraal Beheer APF heeft in het boekjaar 2020 een aanwijzing als bedoeld in artikel 171 van de Pensioenwet gekregen. De raad van toezicht is doorlopend op de hoogte gehouden door het bestuur over de wijze waarop hierop is geacteerd. De aanwijzing is opgevolgd door het bestuur.

Nieuwe klanten

In 2020 is de nieuwe Kring DB Evenwicht opgericht, met twee daarin toetredende partijen. Van bestuur, bestuursbureau en raad van toezicht heeft dit de nodige inspanning gevraagd. De raad van toezicht is dan ook verheugd te kunnen vaststellen dat de binnenkomst van nieuwe werkgevers en pensioenfondsen conform de richtlijnen is verlopen en dat de administratieve processen om dit te realiseren voldoen aan de eisen. De groei van het fonds die hiermee is gerealiseerd, leidt tot meer toekomstbestendigheid voor Centraal Beheer APF. Dit is in het belang van alle deelnemers; zowel zij die al langer aan het APF verbonden zijn, als de nieuw binnenkomende deelnemers.

Functioneren raad van toezicht

De raad van toezicht heeft in 2020 conform de Code Pensioenfondsen een zelfevaluatie uitgevoerd zonder externe begeleiding, dit was in 2019 nog gedaan. De voornaamste conclusie luidt dat met de verdere professionele ontwikkeling van het fonds en de versterking van het bestuur en bestuursbureau de rolverdeling en samenwerking onderling en met het bestuur en bestuursbureau is verbeterd en naar tevredenheid verloopt. De raad van toezicht heeft zijn kennis actueel gehouden door het volgen van scholing, zowel buiten als binnen het fonds.

Samenvattend

De raad van toezicht kijkt terug op een jaar met pieken en dalen, zowel in persoonlijk als in zakelijk opzicht. De raad van toezicht heeft het overleg met het bestuur, de belanghebbendenorganen en overige gremia als constructief ervaren. Naar de mening van de raad van toezicht heeft het bestuur bij de vervulling van zijn taak voldoende blijke gegeven van een adequate risicobeheersing en evenwichtige belangenafweging voor alle deelnemers. Deze evenwichtige belangenafweging is door de raad van toezicht niet alleen in het algemeen

geconstateerd, maar ook specifiek vastgesteld op het vlak van het acquireren en incorporeren van nieuwe klanten en hun deelnemers, het versterken van de organisatie en de besluitvorming rond herstelplannen en toeslagverlening.

Goedkeuring jaarverslag en jaarrekening

De raad van toezicht constateert dat het proces van totstandkoming van het besluit van het bestuur tot vaststelling van het jaarverslag en jaarrekening 2020 zorgvuldig is geweest. De raad van toezicht verklaart goedkeuring te verlenen aan het Bestuursbesluit tot vaststelling van het Jaarverslag 2020 en de Jaarrekening 2020.

Zeist, 21 juni 2021

Namens de raad van toezicht,

Drs. M.A.M. Barth (voorzitter)

Drs. L.M.T. van Velden, RvT-lid

J.N. Berkemeijer AAG, RvT-lid

Reactie van het bestuur op verslag raad van toezicht

Het bestuur heeft kennis genomen van de bevindingen en aanbevelingen van de raad van toezicht. Het bestuur dankt de raad van toezicht voor de aanbevelingen en geeft hier invulling aan.

Het bestuur is trots op wat het afgelopen jaar onder lastige omstandigheden is bereikt. Ook het bestuur constateert dat de effecten van de coronacrisis gevolgen hebben gehad voor Centraal Beheer APF met name voor de dekkingsgraden van de kringen en voor de manier van samenwerken. Desalniettemin is toch groei gerealiseerd; groei in het aantal aangesloten werkgevers en pensioenfondsen, en is de kwaliteit van dienstverlening op niveau gebleven.

We hebben de basis voor onze toekomstbestendigheid verder verstevigd en hebben de voorbereidingen op het nieuwe pensioenstelsel opgestart. Daarnaast is het bestuursbureau in 2020 verder versterkt.

Ook is in 2020 de strategie herijkt; het bestuur is content met de opmerking van de raad van toezicht over passendheid van de strategie en de complimenten die het bestuur krijgt over de aanpak van het tot stand komen van de strategie. In 2020 heeft Achmea bekend gemaakt dat Achmea Pensioenservices naar een nieuw platform voor pensioenadministratie zal gaan. Het bestuur is hierin meegenomen en zorgt voor een gezamenlijk plan van aanpak en een goede risico-afweging. Het bestuur is in 2021 voortvarend van start gegaan met het in gang zetten van de activiteiten die leiden tot het realiseren van de strategische ambities.

Het bestuur neemt de vraag van de raad van toezicht om meer betrokken te worden bij de verdere ontwikkeling van de Eigen Risicobeoordeling ter harte en zal hier gehoor aan geven. Tevens zal het bestuur de aanbevelingen op het gebied van ESG ter harte nemen en ziet dit als een positieve versneller voor het verder ontwikkelen van het MVB-beleid. Vanzelfsprekend zal het bestuur de raad van toezicht blijven informeren over de ontwikkelingen bij en gesprekken met de uitbestedingspartners over kosten en andere belangrijke onderwerpen.

Het bestuur gaat de toekomst vol vertrouwen tegemoet, met een ambitieuze strategie, een goede dienstverlening aan onze klanten en met een goed team van mensen die het belang van Centraal Beheer APF constant voor ogen hebben.

Het Bestuur dankt de raad van toezicht voor zijn grote betrokkenheid en de constructieve samenwerking.

Zeist, 21 juni 2020,

Het bestuur van Stichting Achmea Algemeen Pensioenfonds handelend onder de naam Centraal Beheer APF:

Drs. J. Bouma, voorzitter

Drs. H.A. Kempen, plaatsvervangend voorzitter

Drs. A.B. Peters-Derksen AAG, bestuurslid

Drs. L.J. van der Put RBA, bestuurslid

42. Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan het bestuur van Stichting Achmea Algemeen Pensioenfonds

VERKLARING OVER DE IN HET JAARVERSLAG OPGENOMEN JAARREKENING 2020

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2020 van Stichting Achmea Algemeen Pensioenfonds te Zeist gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting Achmea Algemeen Pensioenfonds (inclusief de collectiviteitskringen) op 31 december 2020 en van het resultaat over 2020 in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

De jaarrekening bestaat uit:

1. De balans per 31 december 2020.
2. De staat van baten en lasten over 2020.
3. De toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen inclusief de financiële verantwoordingen van de collectiviteitskringen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Stichting Achmea Algemeen Pensioenfonds zoals vereist in de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta), de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Materialiteit

Op basis van onze professionele oordeelsvorming hebben wij de materialiteit voor de jaarrekening bepaald op € 200.000. De materialiteit is gebaseerd op 3% van het eigen vermogen. Eveneens op basis van onze professionele oordeelsvorming hebben wij de materialiteit voor de financiële verantwoording per collectiviteitskring bepaald. Deze materialiteit is, afhankelijk van de dekkingsgraad van de collectiviteitskring, gebaseerd op een range van 0,5%-1% van het pensioenvermogen van de collectiviteitskring.

Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn.

Wij zijn met het bestuur en de organen belast met governance overeengekomen dat wij aan het bestuur en de organen belast met governance tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven 5% van de materialiteit rapporteren, alsmede kleinere afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve redenen relevant zijn.

Reikwijdte van onze controle

Stichting Achmea Algemeen Pensioenfonds kent een aantal activiteiten welke grotendeels zijn uitbesteed aan serviceorganisaties. De stichting heeft het beheer van de beleggingen en de pensioenadministratie uitbesteed aan respectievelijk Achmea Investment Management B.V. en Achmea Pensioenservices N.V. (hierna gezamenlijk: 'de uitvoeringsorganisatie'). De jaarrekening wordt opgesteld op basis van informatie over de beleggingen en beleggingsopbrengsten die is verstrekt door Achmea Investment Management B.V. en informatie over de voorziening pensioenverplichtingen, premiebijdragen, pensioenuitkeringen en overige financiële posten die is verstrekt door Achmea Pensioenservices N.V.

Gegeven onze eindverantwoordelijkheid voor het oordeel zijn wij verantwoordelijk voor het verwerven van inzicht in de aard en de significantie van de door de uitvoeringsorganisatie verleende diensten en het effect hiervan op de voor de controle relevante interne beheersing van de stichting. Op basis hiervan identificeren wij de risico's op een afwijking van materieel belang, bepalen wij de aard en omvang van de uit te voeren controlewerkzaamheden en voeren wij controlewerkzaamheden uit om op deze risico's in te spelen.

Bij de uitvoering van onze controle maken wij gebruik van de werkzaamheden en bevindingen van andere onafhankelijke accountants inzake de voor de stichting relevante interne beheersingsmaatregelen van de uitvoeringsorganisatie, zoals weergegeven in de specifiek daarvoor opgestelde Standaard 3402 type II en 3000A- rapportages. Onze controlewerkzaamheden bestaan uit het bepalen van de minimaal verwachte interne beheersingsmaatregelen. Verder evalueren wij de in de Standaard 3402 type II en 3000A-rapportages beschreven interne beheersingsmaatregelen, de verrichte werkzaamheden ter toetsing van de effectieve werking gedurende 2020 en de uitkomsten daarvan. Ook beoordelen wij de evaluatie door het bestuur van de kwaliteit van de uitbesteding aan de uitvoeringsorganisatie.

In aanvulling hierop hebben wij eigen controlewerkzaamheden uitgevoerd, waaronder werkzaamheden ten aanzien van de aanwezige beheersingsmaatregelen op het niveau van het bestuur en het bestuursbureau.

Wij hebben voor de controle van de beleggingen en de beleggingsopbrengsten gebruik gemaakt van een andere accountant. Gegeven onze eindverantwoordelijkheid voor het oordeel hebben wij de aard en omvang van de uit te voeren werkzaamheden bepaald, rekening houdend met de omvang en het risicoprofiel van deze activiteiten, en deze vastgelegd in instructies. Daarnaast hebben wij een kwaliteitsreview uitgevoerd met betrekking tot de uitgevoerde werkzaamheden en de uitkomsten daarvan.

Door bovengenoemde werkzaamheden bij de significante activiteiten, gecombineerd met zelfstandig verrichte werkzaamheden op het totaalniveau, hebben wij voldoende en geschikte controle-informatie met betrekking tot de financiële informatie van het geheel verkregen om een oordeel te geven over de jaarrekening.

Reikwijdte van fraude en niet-naleving van wet- en regelgeving

Overeenkomstig de Nederlandse controlestandaarden zijn wij verantwoordelijk voor het verkrijgen van een redelijke mate van zekerheid dat de financiële overzichten als geheel geen afwijkingen van materieel belang bevatten die het gevolg zijn van fraude of fouten. Het niet naleven van wet- en regelgeving kan leiden tot boetes, rechtszaken of andere gevolgen voor de entiteit die een van materieel belang zijnde invloed kunnen hebben op de financiële overzichten.

Overwegingen ten aanzien van fraude

Bij het identificeren en inschatten van de risico's op een afwijking van materieel belang die het gevolg is van fraude, hebben wij inzicht verworven in Stichting Achmea Algemeen Pensioenfonds en haar omgeving, met inbegrip van haar interne beheersing. Wij hebben de frauderisicoanalyse van Stichting Achmea Algemeen Pensioenfonds beoordeeld en het bestuur en de met governance belaste personen

om inlichtingen verzocht. Wij hebben overwogen of er frauderisicofactoren zijn geïdentificeerd die een aanwijzing vormen voor risico's op een afwijking van materieel belang die het gevolg is van fraude.

Op basis van deze werkzaamheden en het in de controlestandaarden veronderstelde risico, hebben wij de veronderstelde fraude risico's overwogen met betrekking tot het doorbreken van interne beheersingsmaatregelen door het bestuur, inclusief of er indicaties zijn voor tendentie bij het bestuur van de entiteit die mogelijk een risico vormt op een afwijking van materieel belang die het gevolg is van fraude.

Onze controlewerkzaamheden ten aanzien van deze fraude risico's zijn gericht op een evaluatie van de opzet en de implementatie van de relevante interne beheersingsmaatregelen om deze risico's te beperken.

Wij hebben tevens aanvullende gegevensgerichte werkzaamheden uitgevoerd, waaronder het toetsen van journaalboekingen, het beoordelen van schattingen op tendenties (inclusief een retrospectieve beoordeling van significante schattingen uit vorige boekjaar) en de onderbouwing van de tijdens het opstellen van de financiële overzichten aangebrachte aanpassingen. Onze inschatting van de risico's op een afwijking van materieel belang ten gevolge van fraude hebben niet geresulteerd in een kernpunt van de controle.

Overwegingen ten aanzien van naleving van wet- en regelgeving

Wij hebben een algemeen inzicht verworven in het wet- en regelgevingskader dat van toepassing is op het pensioenfonds door inlichtingen in te winnen bij het bestuur, het lezen van notulen en rapporten van internal audit.

Voor zover materieel voor de gerelateerde financiële overzichten, hebben wij op basis van onze risico-analyse, en rekening houdende met dat het effect van niet-naleving van wet- en regelgeving aanzienlijk varieert, naleving van het belastingrecht en regelgeving voor financiële verslaggeving, de vereisten in het kader van Titel 9 van Boek 2 BW en de Pensioenwet aangemerkt als wet- en regelgeving met een directe invloed op de financiële overzichten.

Wij hebben voldoende en geschikte controle-informatie verkregen omtrent het naleven van de bepalingen van die wet- en regelgeving die gewoonlijk wordt geacht van directe invloed te zijn op de financiële overzichten.

Daarnaast is het pensioenfonds onderworpen aan overige wet- en regelgeving, zoals ook benoemd in de NBA Handreiking 1144 'Specifieke verplichtingen vanuit de toezichtwet- en regelgeving voor de interne auditor en de externe accountant bij pensioenfondsen' waarvan de gevolgen van niet naleving een van materieel belang zijnde invloed kunnen hebben op de financiële overzichten, bijvoorbeeld ten gevolge van boetes of rechtszaken. Gezien de aard van de activiteiten van het pensioenfonds en de complexiteit van de Pensioenwet, Wet ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme en de Algemene Verordening Gegevensbescherming bestaat het risico dat niet wordt voldaan aan de vereisten van deze wet- en regelgeving.

Ten aanzien van deze wet- en regelgeving die geen direct effect hebben op de vaststelling van de bedragen en de toelichtingen in de jaarrekening, zijn onze werkzaamheden beperkter. Naleving van wet- en regelgeving kan van fundamenteel belang zijn voor de operationele aspecten van het pensioenfonds, voor de mogelijkheid van het pensioenfonds om haar activiteiten voort te zetten, dan wel voor het voorkomen van sancties van materieel belang; niet-naleving van dergelijke wet- en regelgeving kan daarom van materieel belang zijnde invloed hebben op de financiële overzichten. Onze verantwoordelijkheid is beperkt tot het uitvoeren van gespecificeerde controlewerkzaamheden ter bevordering van het identificeren van niet-naleving van wet- en regelgeving die een invloed van materieel belang kan hebben op de financiële overzichten. Onze werkzaamheden ter bevordering van het identificeren van gevallen van niet-naleving van overige wet- en regelgeving die een invloed van materieel belang kan hebben op de financiële overzichten, zijn beperkt tot (i) het bestuur en, in voorkomend geval, de met governance belaste personen vragen of de stichting dergelijke wet- en regelgeving naleeft; (ii) de eventuele correspondentie met de desbetreffende vergunningverlenende of regelgevende of toezichthoudende instanties inspecteren.

Uiteraard zijn wij gedurende de controle alert op indicaties van (vermoedens) van niet-naleving van wet- en regelgeving.

Tenslotte hebben wij een schriftelijke bevestiging verkregen dat alle bekende gevallen van niet-naleving of vermoede niet-naleving van wet- en regelgeving, ons ter kennis zijn gebracht.

Vanwege de kenmerken van fraude, met name wanneer het gaat om geraffineerde en zorgvuldig opgezette plannen om de fraude te verhullen, zoals valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen of het opzettelijk voorstellen van zaken en samenspanning, blijft er een onvermijdbaar risico bestaan dat wij niet alle fraudes detecteren tijdens onze controle.

De kernpunten van onze controle

In de kernpunten van onze controle beschrijven wij zaken die naar ons professionele oordeel het meest belangrijk waren tijdens onze controle van de jaarrekening. De kernpunten van onze controle hebben wij met het bestuur en de organen belast met governance gecommuniceerd, maar vormen geen volledige weergave van alles wat is besproken.

Wij hebben onze controlewerkzaamheden met betrekking tot deze kernpunten bepaald in het kader van de jaarrekeningcontrole als geheel. Onze bevindingen ten aanzien van de individuele kernpunten moeten in dat kader worden gezien en niet als afzonderlijke oordelen over deze kernpunten.

Berekening en financiering van het weerstandsvermogen van de bedrijfsomgeving

Beschrijving van het kernpunt

Stichting Achmea Algemeen Pensioenfonds dient een weerstandvermogen aan te houden voor het opvangen van bedrijfsrisico's waarvan de eventuele financiële gevolgen niet ten laste kunnen worden gebracht van een collectiviteitskring. De hoogte van het weerstandsvermogen is afhankelijk van het beheerde pensioenvermogen, de eventuele dekking van aansprakelijkheidsrisico's en de uitkomsten van de interne risicoanalyse.

In hoofdstuk 4 Toelichting, onderdeel "Weerstandsvermogen" van de Bedrijfsomgeving is beschreven aan welke voorwaarden het weerstandsvermogen dient te voldoen, hoe de hoogte ervan is bepaald en op welke wijze de financiering is geregeld. Het wettelijk uitgangspunt is dat dit vermogen doorlopend voldoende beschikbaar moet zijn. Een toelichting op het vereiste en aanwezige weerstandsvermogen en de wijze van financiering is weergegeven in noot 3 onderdeel "stichtingskapitaal en reserves" van de Bedrijfsomgeving.

Het in het kader van onze jaarrekeningcontrole geïdentificeerde risico is dat de berekening van het weerstandsvermogen niet is gebaseerd op de juiste uitgangspunten en op de door DNB voorgeschreven berekeningswijze en dat de toelichting niet voldoet aan relevante verslaggevingsvereisten.

De wijze waarop dit kernpunt door ons is gecontroleerd

Om het risico te ondervangen hebben wij onder meer:

- De vaststelling van het vereiste weerstandsvermogen getoetst aan de door het bestuur uitgevoerde berekening van het benodigde weerstandsvermogen, het resultaat van de risicoanalyse en de wettelijke bepalingen.
- Vastgesteld dat de toelichting op het aanwezige weerstandsvermogen voldoet aan de wettelijke bepalingen en de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving.
- Vastgesteld dat de gemaakte financieringsafspraken het mogelijk maken dat het benodigde vermogen doorlopend beschikbaar is.

Onze observatie bij dit kernpunt:

Wij achten de vaststelling van het weerstandsvermogen en de daarbij behorende toelichting in de jaarrekening per 31 december 2020 aanvaardbaar. Wij hebben geen significante bevindingen te rapporteren.

Ontwikkeling van de (beleids)dekkingsgraad

Beschrijving van het kernpunt

De solvabiliteit van de collectiviteitskringen wordt gemeten aan de hand van de dekkingsgraad. De dekkingsgraad brengt de verhouding tussen de (netto) activa en pensioenverplichtingen tot uitdrukking en is daarmee een graadmeter voor de financiële positie van de collectiviteitskring. De beleidsdekkingsgraad is de gemiddelde dekkingsgraad van de twaalf maanden voorafgaand aan het moment van vaststelling.

Stichting Achmea Algemeen Pensioenfonds is wettelijk verplicht om de beleidsdekkingsgraad van de collectiviteitskringen te hanteren als basis voor bepaalde beleidsbeslissingen, bijvoorbeeld inzake indexatie en kortingen. Daarnaast is de dekkingsgraad onder meer van belang om te bepalen of de collectiviteitskringen van Stichting Achmea Algemeen Pensioenfonds voldoende buffers hebben.

De dekkingsgraad en de beleidsdekkingsgraad zijn toegelicht in noot 4 en in de risicoparagraaf bij de financiële verantwoording van de collectiviteitskringen. Indien hieruit blijkt dat de beleidsdekkingsgraad van een collectiviteitskring gedurende vijf aangesloten jaren lager is dan het minimaal vereist eigen vermogen, kan dit leiden tot en het verlagen van pensioenaanspraken en -rechten.

Voor Kring Bavaria is sprake geweest van een korting per 31 december 2020 om te kunnen voldoen aan de vereisten van artikel 131 Pensioenwet, hierbij is gebruikgemaakt van de vrijstelling om per 31 december 2020 ten minste een dekkingsgraad van 90% te hebben. Voor een nadere toelichting verwijzen wij naar hoofdstuk 4 Toelichting, Grondslagen voor de resultaatbepaling, Mutatie technische voorzieningen voor risico fonds, onderdeel "korting" en noot 11 bij de financiële verantwoording van Kring Bavaria.

Voor de overige collectiviteitskringen was geen korting noodzakelijk. Op basis van het herstelplan van Kring Premie en Kring Stabiliteit zijn beide collectiviteitskringen voldoende in staat om binnen de gestelde termijn te voldoen aan de vereisten ten aanzien van het (minimaal) vereist eigen vermogen.

Het in het kader van onze jaarrekeningcontrole geïdentificeerde risico is dat de toelichting met betrekking tot de dekkingsgraad, (minimaal) vereist eigen vermogen en herstelplan niet conform wet- en regelgeving is opgenomen in de jaarrekening.

De wijze waarop dit kernpunt door ons is gecontroleerd

Om het risico te ondervangen hebben wij onder meer:

- Door controle van de balans de samenstellende delen van de dekkingsgraad gecontroleerd;
- Kennis genomen van de rapportages en de werkzaamheden van de certificerend actuaaris;
- Kennis genomen van de in de jaarrekening gepresenteerde cijfermatige toelichting en getoetst of deze in overeenstemming is met het actuariael rapport;
- Wij hebben kennisgenomen van de door de certificerend actuaaris uitgevoerde plausibiliteitstoets op de ontwikkeling van de dekkingsgraad gedurende het jaar in relatie tot de ontwikkelingen van de belangrijkste factoren, zoals de rentecurve.
- Wij hebben de opzet van het totstandkomingsproces van de berekening van de maandelijkse dekkingsgraad onderzocht.

Vanwege de gevoeligheid van schattingselementen hebben wij specifiek aandacht besteed aan de waardering van de (illiquide) beleggingen en de waardering van de technische voorzieningen. De werkzaamheden die wij in dit kader hebben uitgevoerd zijn in de kernpunten hierna beschreven.

Onze observatie bij dit kernpunt:

Wij achten de vaststelling van de dekkingsgraad, de beleidsdekkingsgraden en de daarbij behorende toelichting in de jaarrekening per 31 december 2020 aanvaardbaar. Ook achten wij de toelichting in de jaarrekening met betrekking tot het (minimaal) vereist eigen vermogen en herstelplan aanvaardbaar. Wij hebben geen significante bevindingen te rapporteren.

Waardering van beleggingen welke gewaardeerd zijn op basis van waarderingsmodellen en technieken

Beschrijving van het kernpunt

De beleggingen zijn een significante post op de balans van de collectiviteitskringen van Stichting Achmea Algemeen Pensioenfonds. Deze beleggingen dienen volgens de Pensioenwet te worden gewaardeerd op marktwaarde.

Voor een groot deel van de beleggingen is de marktwaarde te toetsen aan transacties die tot stand zijn gekomen op de financiële markten. Illiquide beleggingen zijn beleggingen die worden gewaardeerd op basis van waarderingssystemen. Het met behulp van deze modellen bepalen van de marktwaarde is complex en bevat subjectieve elementen die bij de berekening worden gehanteerd. Hierdoor neemt de waarderingonzekerheid inherent toe bij beleggingen zonder genoteerde marktprijzen en hangt dit samen met de beschikbaarheid en toepasbaarheid van marktgegevens.

In de toelichting op de grondslagen voor waardering van activa en passiva van de collectiviteitskringen geeft Stichting Achmea Algemeen Pensioenfonds inzicht in de gehanteerde waarderingssystemen van de beleggingen. Een beschrijving van deze modellen en technieken is weergegeven in noot 1 bij de financiële verantwoording van de collectiviteitskringen. Uit deze toelichting blijkt ook welk deel van de beleggingen op balansdatum is gewaardeerd met behulp van waarderingssystemen en technieken.

Het in het kader van onze jaarrekeningcontrole geïdentificeerde risico is dat illiquide beleggingen niet juist gewaardeerd zijn en dat de toelichting niet voldoet aan relevante verslaggevingsvereisten.

De wijze waarop dit kernpunt door ons is gecontroleerd

Om het risico te ondervangen hebben wij onder meer:

- De opzet, het bestaan en de werking van de beheersingsmaatregelen rondom waardering van beleggingen beoordeeld;
- Vastgesteld of de in de grondslagen voor waardering van activa en passiva beschreven modellen en technieken geschikt zijn om, binnen de geldende wettelijke bepalingen en de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving, te kunnen komen tot een marktwaarde van deze beleggingen. Hierbij hebben wij ook de impact van Covid-19 op de gehanteerde modellen en technieken beoordeeld;
- Getoetst of de toepassing van deze modellen en technieken bij het bepalen van de marktwaarde overeenkomstig de beschreven uitgangspunten heeft plaatsgevonden;
- Vastgesteld dat de waarderingssystemen en waarderingonzekerheid van de beleggingen toereikend zijn toegelicht in de jaarrekening.

Onze observatie bij dit kernpunt:

Wij achten de waardering van de illiquide beleggingen en de daarbij behorende toelichting in de jaarrekening per 31 december 2020 aanvaardbaar. Wij hebben geen significante bevindingen te rapporteren.

Gevoeligheden ten aanzien van de waardering van de technische voorzieningen

Beschrijving van het kernpunt

De technische voorziening, waaronder de voorziening pensioenverplichtingen voor risico collectiviteitskring, betreft de belangrijkste verplichting in de balans van de collectiviteitskringen en vormt één van de belangrijkste componenten voor de berekening van de actuele dekkingsgraad en de beleidsdekkingsgraad. De technische voorziening wordt, conform de vereisten van de Pensioenwet, gewaardeerd op marktwaarde. Deze marktwaarde wordt berekend op basis van actuariële grondslagen en schattingselementen en is dan ook gevoelig voor de gehanteerde (actuariële) veronderstellingen en schattingselementen. De certificerende actuaire onderzoekt onder meer de toereikendheid van de voorziening pensioenverplichtingen en de naleving van een aantal specifieke wettelijke bepalingen uit de Pensioenwet.

Stichting Achmea Algemeen Pensioenfonds heeft in de toelichting op de grondslagen voor waardering van activa en passiva van de collectiviteitskringen de grondslagen voor de waardering van de technische voorziening toegelicht. In noot 5 bij de financiële verantwoording van de collectiviteitskringen is een verdere detaillering van de technische voorziening gegeven.

Het in het kader van onze jaarrekeningcontrole geïdentificeerde risico is dat actuariële grondslagen met betrekking tot de fonds specifieke ervaringssterfte en kostenopslag niet juist worden toegepast en toegelicht en/of dat actuariële berekeningen onjuist zijn.

De wijze waarop dit kernpunt door ons is gecontroleerd

Om het risico te ondervangen hebben wij onder meer:

- De certificerende actuaire instructies gestuurd over de te volgen controleaanpak en aandachtspunten;
- De redelijkheid van de aannames en schattingen van het bestuur met betrekking tot de gekozen (actuariële) veronderstellingen en de gehanteerde waarderingssystemen getoetst en

besproken met de certificerend actuaire. Hierbij hebben wij ook de impact van Covid-19 op de gekozen (actuariële) veronderstellingen en de gehanteerde waarderingsgrondslagen beoordeeld;

- De rapportage van de certificerend actuaire geëvalueerd en de uitkomsten besproken;
- Controlewerkzaamheden uitgevoerd op de pensioenaanspraken van de deelnemers om de gehanteerde administratieve basisgegevens te toetsen;
- Vastgesteld dat de waarderingsgrondslagen van de technische voorzieningen toereikend zijn toegelicht in de jaarrekening.

Onze observatie bij dit kernpunt:

Wij achten de waardering van de technische voorzieningen en de daarbij behorende toelichting in de jaarrekening per 31 december 2020 aanvaardbaar. Wij hebben geen significante bevindingen te rapporteren.

VERKLARING OVER DE IN HET JAARVERSLAG OPGENOMEN ANDERE INFORMATIE

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- Het bestuursverslag
- De overige gegevens.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- Met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat.
- Alle informatie bevat die op grond van Titel 9 Boek 2 BW is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in Titel 9 Boek 2 BW en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag en de overige gegevens, in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW. In dit kader is het bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de entiteit in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de vennootschap te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is.

Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de entiteit haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

De organen belast met governance zijn verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de entiteit.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid, waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- Het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing.
- Het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de entiteit.
- Het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan.
- Het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de entiteit haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een entiteit haar continuïteit niet langer kan handhaven.
- Het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen.
- Het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met het bestuur en de organen belast met governance onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Wij bevestigen aan het bestuur en de organen belast met governance dat wij de relevante ethische voorschriften over onafhankelijkheid hebben nageleefd. Wij communiceren ook met het bestuur en de organen belast met governance over alle relaties en andere zaken die redelijkerwijs onze onafhankelijkheid kunnen beïnvloeden en over de daarmee verband houdende maatregelen om onze onafhankelijkheid te waarborgen.

Wij bepalen de kernpunten van onze controle van de jaarrekening op basis van alle zaken die wij met het bestuur en de organen belast met governance hebben besproken. Wij beschrijven deze kernpunten in onze controleverklaring, tenzij dit is verboden door wet- of regelgeving of in buitengewoon zeldzame omstandigheden wanneer het niet vermelden in het belang van het maatschappelijk verkeer is.

Amsterdam, 21 juni 2021

Deloitte Accountants B.V.

drs. M. van Luijk RA

43. Statutaire regeling omtrent de bestemming van het resultaat van de bedrijfsomgeving

Statutair is bepaald dat baten die niet zijn toe te wijzen aan een specifieke Collectiviteitskring worden toegevoegd aan het vermogen van de Stichting (artikel 3, leden 1 en 6). Gezien het afgescheiden karakter van de kringvermogens betekent dit dat resultaten in een kring aan het vermogen van de kring worden toegevoegd.

Bijlagen

Bijlage 1: Afkortingen en begrippenlijst

Aandeel	Een aandeel is een deel van het eigendom van een bedrijf. Door het kopen van een aandeel, krijgt de koper een aantal rechten bij een bedrijf. Hierdoor heeft het aandeel een bepaalde waarde.
Abtn	Afkorting voor Actuariële en Bedrijfstechnische Nota. In deze, door de wet verplicht gestelde nota, wordt het beleid van een kring beschreven op het gebied van financiering, beleggingen, pensioenen en toeslagverlening.
Actuele dekkingsgraad	Zie dekkingsgraad
Alpha	Alpha is het extra rendement van een portefeuille bovenop het rendement van de benchmark. Bij een positieve alpha heeft de portefeuille het beter gedaan dan verwacht.
AFM	Autoriteit Financiële Markten.
AG-Prognosetafels	Prognosetafels geven de gemiddelde waargenomen overlevings- en sterftefrequenties binnen de Nederlandse bevolking weer over een afgelopen vijfjarige periode en projecteren die naar de toekomst op basis van de in de in het verleden waargenomen en naar de toekomst doorgetrokken trends in deze frequenties. Zij worden gebruikt bij het berekenen van pensioenpremies en de waardering van de pensioenverplichtingen. Er zijn voor mannen en vrouwen aparte prognosetafels afgeleid: GBM en GBV.
ALM	Asset Liability Management Analyse van de onderlinge samenhang van pensioenverplichtingen, premiebeleid en beleggingsportefeuille.
Beleggingsfonds	Instelling die geld van derden belegt in aandelen of andere beleggingssoorten.
Beleggingsmix	De verdeling van beleggingen over verschillende beleggingscategorieën, zoals aandelen, vastrentende waarden en overige beleggingen. Ook wel beleggingsportefeuille.
Beleidsdekkingsgraad	Sinds 1 januari 2015 zijn pensioenfondsen verplicht om te rekenen met de zogenoemde 'Beleidsdekkingsgraad': het gemiddelde van de dekkingsgraad over de afgelopen 12 maanden. Deze dekkingsgraad is minder gevoelig voor plotselinge of tijdelijke bewegingen.

Benchmark	Representatieve herbeleggingsindex waartegen de prestaties van de beleggingsportefeuille worden afgezet (bijvoorbeeld AEX-index, MSCI-index).
Credits	Engelse benaming voor bedrijfsobligaties. Verzamelnaam voor vastrentende beleggingen die uitgegeven worden door bedrijven met uiteenlopende kredietwaardigheid (ratings).
Deelnemer	De persoon die conform het bepaalde in het Pensioenreglement tot het deelnemerschap is toegelaten en pensioenaanspraken jegens het fonds verwerft.
Dekkingsgraad	De dekkingsgraad laat zien of wij financieel gezond zijn. Is de dekkingsgraad 100%, dan hebben wij precies genoeg geld om de huidige en toekomstige pensioenen zonder verhoging voor inflatie uit te betalen. De dekkingsgraad is de procentuele verhouding tussen de bezittingen, verlaagd met overige schulden en de voorziening pensioenverplichtingen.
Derivaten	Van effecten afgeleide financiële instrumenten (beleggingsproducten), waarvan de waarde afhankelijk is van de waarde van andere meer onderliggende variabelen als valuta, effecten en rentes. Voorbeelden zijn futures en swaps.
DNB	De Nederlandsche Bank.
BO	Belanghebbendenorgaan. Een belanghebbendenorgaan als bedoeld in artikel 115b, lid 1 van de Pensioenwet voor een eigen kring. Dit is het medezeggenschapsorgaan per kring.
Eigen kring	Een kring waarin één pensioenregeling op basis van één Uitvoeringsovereenkomst of Uitvoeringsreglement wordt uitgevoerd.
Eigen vermogen	Buffer om mogelijke waardedalingen van de in de kring aanwezige middelen op te vangen. Iedere kring is verplicht om te beschikken over een voldoende grote buffer.
Ervaringssterfte	Omdat aangenomen wordt dat de werkende bevolking gezonder is dan de niet werkende bevolking wordt op basis van ervaringscijfers op de sterftetekansen zoals ontleend aan de prognosetafel een leeftijdsafhankelijke afslag toegepast. Door rekening te houden met deze ervaringssterfte hoeven geen leeftijdscorrecties te worden toegepast.
Feitelijke premie	De feitelijke premie is de premie zoals deze daadwerkelijk wordt geheven in het boekjaar.

Franchise	Het deel van het salaris dat niet wordt meegenomen bij het berekenen van de pensioengrondslag.
Futures	Termijncontract, waarin toekomstige aankoop en verkoop van financiële waarden zijn vastgelegd. Futures worden gebruikt om beleggingsrisico's af te dekken, maar ook voor de uitvoering van tactische asset allocatie.
Gedempte kostendeekkende premie	De gedempte premie wordt berekend door de rente of het rendement te baseren op een voortschrijdend gemiddelde uit het verleden of het rendement op een verwachting voor de toekomst.
Gewezen deelnemer	De voormalige deelnemer die geen pensioen meer verwerft in deze pensioenregeling en die een pensioenaanspraak heeft behouden bij het fonds. In het pensioenreglement is opgenomen wanneer de deelname eindigt.
Grondstoffen	Grondstoffen en goederen waarvan de prijs in hoge mate wordt bepaald door de actuele vraag en aanbod. Voorbeelden zijn olie, graan en metalen.
Haalbaarheidstoets	De haalbaarheidstoets heeft ten doel om inzicht te het verschaffen in de samenhang tussen de financiële opzet , het verwachte pensioenresultaat en de risico's die daarbij gelden. Een fonds voert periodiek een haalbaarheidstoets uit die op basis van een stochastische analyse inzicht geeft in de samenhang tussen de financiële opzet, het verwachte pensioenresultaat en de risico's die daarbij gelden. Bij deze toets worden het verwachte pensioenresultaat en het pensioenresultaat in een slechtweersscenario berekend en wordt getoetst of deze uitkomsten liggen binnen de grenzen van de voor de kring bepaalde normeringen. In de haalbaarheidstoets wordt expliciet aandacht besteed aan verwachtingen en risico's. De haalbaarheidstoets omvat 60 prognosejaren, gerekend vanaf de rapportagedatum en werkt met voorgeschreven scenariosets.
Herstelplan	In het geval dat de dekkingsgraad van een kring lager is dan de vereiste dekkingsgraad dient de kring een herstelplan op te stellen. In dit plan zijn maatregelen opgenomen waardoor de kring binnen de wettelijke kaders kan herstellen.
High yield	Obligaties met een kredietwaardigheid lager dan BBB.
Kostendeekkende premie	De kostendeekkende premie bestaat uit de actuarieel benodigde premie voor de pensioenverplichtingen, een opslag die nodig is voor het in stand houden van het vereist eigen vermogen, een opslag voor

	uitvoeringskosten van de kring en de premie die actuarieel benodigd is voor de voorwaardelijke onderdelen van de regeling.
(Standaard)kring	Een gespecificeerde verzameling van pensioenregelingen die wordt uitgevoerd door het fonds waarvoor een afgescheiden vermogen wordt aangehouden.
Kringoverstijgend medezeggenschapsorgaan	Het orgaan van de Stichting als bedoeld in artikel 17A van de Statuten. Samen met de vertegenwoordigers vanuit de standaardkring(en) en de eigen kring(en) is er een kringoverstijgend medezeggenschapsorgaan (KOM). Het belanghebbendenorgaan zorgt voor de belangen van werkgevers, werknemers en gepensioneerden uit de kring.
Middelloon(regeling)	Het middelloon is de hoogte van het gemiddelde salaris gedurende de hele loopbaan. Bij de middelloonregeling hangt het uiteindelijke pensioen af van het aantal jaren dat een deelnemer bij de werkgever in dienst is geweest en het salarisverloop tijdens deze werkzame periode. Het op te bouwen pensioen is bij deze regeling een gewogen gemiddelde van alle pensioengrondslagen over de gehele periode van deelname aan de regeling.
Minimaal vereiste dekkingsgraad/ Minimaal Vereist Eigen Vermogen	Naast de vereiste dekkingsgraad wordt ook een minimaal vereiste dekkingsgraad (MVEV) berekend. Ligt de beleidsdekkingsgraad onder de minimaal vereiste dekkingsgraad dan is sprake van een dekkingstekort. Als deze situatie zich onafgebroken gedurende 5 jaren voordoet dan moet het fonds binnen zes maanden maatregelen nemen waardoor het in een keer aan het MVEV voldoet.
Obligatie	Een obligatie is een bewijs van deelname in het kapitaal van een bedrijf of de overheid. Het is een schuldbewijs tegen een (meestal) vaste rente. Het is mogelijk om in obligaties te handelen, dit gebeurt op de effectenbeurs.
Opkomende markten	Markten die eerder achterbleven bij de economische ontwikkeling, maar waarvan de vooruitzichten nu goed zijn. Het gaat daarbij bijvoorbeeld om markten in Midden- en Zuid-Amerika, Midden- en Oost-Europa, het Verre Oosten en Zuid-Afrika.
Pensioengerechtigde	De persoon voor wie het pensioen is ingegaan.
Pensioengrondslag	Het gedeelte van het salaris dat de grondslag vormt voor de pensioenopbouw van een deelnemer. De pensioengrondslag wordt berekend door het pensioengevend jaarsalaris te verminderen met de franchise.
Pensioenreglement	De door het fonds opgestelde regeling met betrekking tot de verhouding tussen Centraal Beheer APF en deelnemer.

Raad van toezicht	In het kader van de Principes voor Goed Pensioenfondsbestuur is voor het intern toezichthoudend orgaan gekozen worden voor een raad van toezicht die het functioneren van het bestuur toetst en jaarlijks daarover aan het bestuur rapporteert.
Reële dekkingsgraad	In de reële dekkingsgraad wordt de verwachte stijging van de prijzen meegenomen als pensioenverplichting. Een reële dekkingsgraad van 100% wil zeggen dat de kring volledige toeslag kan verlenen op basis van de (verwachte) prijsinflatie conform een toekomstbestendig toeslagbeleid. Een toekomstbestendig toeslagbeleid houdt in: 1. Toeslag kan verleend worden vanaf een beleidsdekkingsgraad van 110%. 2. Toeslagverlening is alleen toegestaan als er voldoende vermogen is om deze toeslag naar verwachting ook in de toekomst te kunnen verlenen.
Renterisico	Renterisico is het risico dat de waarde van de portefeuille vastrentende waarden en de waarde van de pensioenverplichtingen veranderen als gevolg van ongunstige veranderingen in de marktrente.
(Rente)swap	Ruil van rendement op een vastgestelde lange rente tegen een variabele korte rente gedurende een vastgestelde looptijd.
Rentetermijnstructuur (RTS)	Maandelijks door DNB gepubliceerde marktrente met een looptijd van 1 tot 60 jaar, waarmee de toekomstige kasstromen van de pensioenverplichtingen worden verdisconteerd.
Samengevoegd belanghebbendenorgaan	Een samengevoegd belanghebbendenorgaan als bedoeld in artikel 115b, lid 1 van de Pensioenwet voor de standaardkringen. Dit is het medezeggenschapsorgaan voor de standaardkringen.
Staatsobligaties	Een staatsobligatie is een obligatie aangegaan door een overheid.
Technische voorziening	Technische voorzieningen worden gevormd om alle uit de pensioenregeling of andere overeenkomsten voortvloeiende pensioenverplichtingen te kunnen nakomen.
Toeslagverlening (indexatie)	Om de koopkracht van pensioenen niet achteruit te laten gaan, kunnen pensioenen worden aangepast. Toeslagverlening is een verhoging van een Pensioenaanspraak of een Pensioenrecht.
Ultimate Forward Rate (UFR)	De UFR is een risicovrije rekenrente voor langjarige contracten, waarin wegens de lange looptijd onvoldoende handel plaatsvindt. Bij looptijden langer dan 20 jaar wordt de langstermijnrente vastgesteld richting een convergentiepunt.
Uitvoeringsovereenkomst	De overeenkomst tussen een werkgever en het fonds over de uitvoering van een of meer pensioenovereenkomsten.

Vastgoed	Wij spreken van een directe vastgoed belegging als er daadwerkelijk in een gebouw of grond wordt belegd.
Vereist Eigen Vermogen/ Vereiste dekkinggraad	Om een voldoende mate van zekerheid te hebben dat pensioenverplichtingen kunnen worden nagekomen wordt door DNB een Vereist eigen vermogen (VEV) vastgesteld. De hoogte van het vereist eigen vermogen is grotendeels afhankelijk van de mate waarin een pensioenfonds risico's loopt. Ligt de beleidsdekkinggraad onder de vereiste dekkinggraad dan is sprake van een reservetekort en moet het fonds een herstelplan indienen bij DNB. Het vermogen dat nodig is om te bewerkstelligen dat met een zekerheid van 97,5% wordt voorkomen dat de kring binnen een periode van één jaar over minder waarden beschikt dan de hoogte van de voorziening pensioenverplichtingen. Het wordt berekend conform de daarvoor geldende wettelijke regels.
Waardeoverdracht(en)	Het naar een andere pensioenregeling overdragen van de waarde van het opgebouwde pensioenrecht.

Bijlage 2: Nevenfuncties

Nevenfuncties bestuur per 31 december 2020

Naam	Titel nevenfunctie, naam organisatie	Bezoldigd ja/nee
Drs. J.Bouma	Directeur en aandeelhouder, ParBee BV	J
	Voorzitter, Stichting Pensioenfonds Hoogovens	J
	Voorzitter Raad van Toezicht, Pensioenfonds ANWB i.L.	J
	Bestuurder, Pensioenfederatie	J
	Chair, PensionsEurope	N
Drs. H.A. Kempen	Eigenaar, Kempen Management & Consultancy	N
	Member Dutch Advisory Board, Amundi	J
	Belegging- Risk management adviseur, BPF Particuliere beveiliging	J
	Bestuurder, BPF Beton	J
	Lid RvT, PNO Media	J
Drs. A.B. Peters – Derksen AAG	Directeur en aandeelhouder, DFAP BV	J
	Associé, VCHolland	J
	Bestuurslid, Stichting Pensioenfonds Sabic	J
Drs. L.J. van der Put RBA	Bestuurslid, pensioenfonds PostNL	J
	Adviseur van de Beleidsadviescommissie Balansbeheer en Beleggingen, Stichting Pensioenfonds Huisartsen	J
	Bestuurslid, pensioenfonds KLM Algemeen	J
	Voorzitter Commissie Risicomanagement, Pensioenfederatie	N

Nevenfuncties raad van toezicht per 31 december 2020

Naam	Titel nevenfunctie, naam organisatie	Bezoldigd ja/nee
Drs. M.A.M. Barth	Eigenaar, Marleen Barth Advies	N
	Voorzitter, Stichting tot Steun van De Jeugd gezinsbeschermers	N
	Voorzitter RvC, IZER	J
	Lid raad van toezicht, GGZ Noord Holland	N
	Voorzitter raad van toezicht, Hogeschool van Amsterdam	J
	Lid deelnemersraad, ZZP Pensioen	N
	Gastdocent, Nationaal Register Toezicht Academie	N
J.N. Berkemeijer AAG	Lid raad van toezicht, PF Medewerkers Apotheken	J
	Strategisch adviseur, Van de Pouw Consultancy	J
	Strategisch adviseur, Blikkenburg	J
Drs. L.M.T. van Velden	Directievoorzitter, NWB Bank	J
	Lid Supervisory Board, Pharm Access Foundation	N

www.centraalbeheerapf.nl

Centraal Beheer Algemeen Pensioenfonds is een handelsnaam van de Stichting Achmea Algemeen Pensioenfonds, statutair gevestigd te Zeist en ingeschreven bij de Kamer van Koophandel onder nummer 64346544. De Stichting Achmea Algemeen Pensioenfonds heeft een vergunning van De Nederlandsche Bank voor het uitoefenen van het bedrijf van algemeen pensioenfonds als bedoeld in artikel 112a van de Pensioenwet.